

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

110

سالی / 2019 □ بەرگی سەدودە

چاپی یەكەم / سالی 2019

له بڵاوکراوهکانی پەرلهمانی کوردستان - عێراق

ناوی کتیب: پرۆتۆکۆلهکانی سالی (2019) ی پەرلهمانی

کوردستان - عێراق

به‌رگی: 110

چاپی یه‌که‌م: 2019

تیراژ: 250

پیداچوونه‌وه‌ونه‌خشه‌سازی: سنوبر صابر حسن

ئینصات کردن: نه‌ورۆز شێرزاد، دلێر اکرم، شوان محمد، کۆفان خسرو، تارا رشاد، رێبین رشاد، ارام

کمال

ژماره‌ی سپاردنی به‌کتیبخانه‌ی نیشتمانی هه‌ریمی کوردستان:

پىرىست

-
- پروتوكۇلى دانىشتى دەسىپك - خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ دووشەممە 2019/2/18 ن 5
پروتوكۇلى دانىشتى ژمارە (1) ى نائاسايى خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ سى شەممە 2019/2/26 ن 17
پروتوكۇلى دانىشتى ژمارە (1) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ ھەينى 2019/3/1 ن 27
پروتوكۇلى دانىشتى (2) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ سى شەممە 2019/3/12 ن 33
پروتوكۇلى دانىشتى (3) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ شەممە 2019/3/20 ن 57
پروتوكۇلى دانىشتى (4) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ چوارشەممە 2019/4/3 ن 69
پروتوكۇلى دانىشتى (5) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ چوار شەممە 2019/5/8 ن 169
پروتوكۇلى دانىشتى (6) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ سى شەممە 2019/5/28 ن 189
پروتوكۇلى دانىشتى (7) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ دووشەممە 2019/6/10 ن 197
پروتوكۇلى دانىشتى (8) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ سى شەممە 2019/6/11 ن 223
پروتوكۇلى دانىشتى (9) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ يەك شەممە 2019/6/30 ن 229
پروتوكۇلى دانىشتى (10) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ شەممە 2019/7/6 ن 235
پروتوكۇلى دانىشتى (11) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ يەك شەممە 2019/7/7 ن 245
پروتوكۇلى دانىشتى (12) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ دوو شەممە 2019/7/8 ن 283
پروتوكۇلى دانىشتى (13) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ چوار شەممە 2019/7/10 ن 293
پروتوكۇلى دانىشتى (14) خولى پىنجه مى ھەلبىزاردن □ شەممە 2019/7/11 ن 321

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروتوكولى دانىشتنى دەسپىك

دووشەممە رىكەوتى 18 2 2019

خولى پىنجه مى ھەئىژاردن

پروتوكولى دانىشتى دەسپىك

دوشەممە رېكەوتى 2019/2/18

كاتزمىر (11)ى پىش نيوەرۇ رۇزى دوشەممە رېكەوتى 2019/2/18 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۇكايەتى د. قالا فرید ابراهيم سەرۇكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز ھېمن ھەورامى جىگرى سەرۇك و، بەرپىز منى نبى قەوچى سكرتيرى پەرلەمان، دانىشتى دەسپىك خولى پىنجه مى سالى (2019) ى خۇى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى برگەى (يەكەم)ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۇكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتى ژمارە (1)ى نائاساى سالى يەكەم لە خولى پىنجه مى ھەلئىزاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمىر (11)ى پىش نيوەرۇ رۇزى دوو شەممە رېكەوتى (2019/2/26) بەم شىوہىە بىت:

يەكەم: سوئند خواردننى ئەم پالئوراوانەى خواروہ لە شوئنى ئەو پالئوراوانەى كە سوئندى ياسايان نەخواردوہ، بەپىى ماددەى (يەكەم) لە ياساى ژمارە (13)ى سالى (2009).

1-راھى راھبەر ابراهيم.

2- زىدان رشيدخان اودل.

3- سيروان فرج محمد.

دووہ: ھەلئىزاردنى دەستەى سەرۇكايەتى پەرلەمانى كوردستان كە پىك دىت لە (سەرۇك و جىگرى سەرۇك و سكرتير)ى پەرلەمان و پرۇسەى ھەلئىزاردن دەست پىدەكات.

سىيەم: سەرۇكى يەكەم دانىشتن دوو بچووكتىن ئەندامى پەرلەمان بانگ دەكات بۇ ژماردن و جياگردنەوہى دەنگەكان.

چوارەم: سەرۇكى يەكەم دانىشتن ئەنجامى ھەلئىزاردن رادەگەيەنىت و داوا دەكات (سەرۇك و جىگرى سەرۇك و سكرتير)ى پەرلەمان لە شوئنى تايبەت بە دەستەى سەرۇكايەتى دابنىشن.

ئەنجامى ھەلئىزاردنەكان بۇ سەرۇك و جىگرو سكرتيرى پەرلەمان، ئىنجا دىنە جىگای خۇيان، واتا جىگای دەستەى سەرۇكايەتى و من ئەو جىگايە بە جىدەھىلم.

بەرپرز رېڤنګ محمد محمد علی / سەرۆکی کاتی پەرلەمان:

بەناوی خۆی گەورەو مېهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان.

هەفالان.

بەرپرزان.

بەخێر بێن بۆ تەواو کردنی دانیشتنی یەگەمی پەرلەمانی کوردستان، بەرنامەی کار:
بەرنامەی کاری دانیشتنی دەستپێکی خۆلی پینجەمی پەرلەمانی کوردستان کە لە 2018/11/6 دەستی
پێکردو بەپێی حوکمی ماددەکانی (46 و 47 و 48) لە یاسای ژمارە (1) ی سالی 1992 ی هەموار کراودا،
بەرنامەی کاری دانیشتنی خۆلی پینجەمی پەرلەمانی کوردستان □ عێراق بەم شێوەیە خوارەو تەواو
دەکەین:

یەگەم: سوێند خواردنی ئەم پالیئوراوانە خوارەو لە شوێنی ئەو پالیئوراوانە کە سوێندی یاساییان
نەخواردووه، بەپێی ماددە (یەگەم) لە یاسای ژمارە (13) ی سالی (2009).

1- راهی راهبەر ابراهیم.

2- زێدان رشیدخان اودل.

3- سیروان فرج محمد.

دووهم: هەلبژاردنی دەستە سەرۆکیەتی پەرلەمانی کوردستان کە پێک دێت لە (سەرۆک و جیگری سەرۆک
و سکرتێری) پەرلەمان و پرۆسە سەرۆکیەتی هەلبژاردن دەست پێدەکات.

سییەم: سەرۆکی یەگەم دانیشتن دوو بچووکتێن ئەندامی پەرلەمان بانگ دەکات بۆ ژماردن و
جیاکردنەوی دەنگەکان.

چوارەم: سەرۆکی یەگەم دانیشتن ئەنجامی هەلبژاردن رادەگەیهێنێت و داوا دەکات (سەرۆک و جیگری
سەرۆک و سکرتێری) پەرلەمان لە شوێنی تایبەت بە دەستە سەرۆکیەتی دابنیشن.

ئەنجامی هەلبژاردنەکان بۆ سەرۆک و جیگری سکرتێری پەرلەمان، ئینجا دینە جیگای خۆیان، و اتا جیگای
دەستە سەرۆکیەتی و من ئەو جیگایە بە جێدەهێلم.

هەفالان.

دێینە سەر بەرنامەی کارو خالی کۆبوونەوه، پالپشتی بە ماددە (61) ی برگا سیی ژ یاسای هەلبژارتنا
پەرلەمانی کوردستانی ژمارە (1) ل سالا 1992، ژ بەر کو بەرپرزان (قوباد جلال حسام الدین، شعبان علی
شعبان، شاسوار عبدالواحد قادر) سویند خوارنا یاسایی ئەنجام نەدایە ل دەمی دیار کری دا، لەورا وەک
پەرلەمانی کوردستانی دا خاز ژ کۆمیسیۆنا بلندا سەریخووە یا هەلبژارتن و راپرسیی هاتییه کرن کو نافیی
وان بەرپزێرن بهین هنارتن دا کو نافیی وان بینه هنارتن ل جهیی وان سویند خوارنا یاسایی ئەنجام بدن
ودکو ئەندام پەرلەمان.

كۆمىسيۇنى ب نووسراوا فەرمى نافىن فان بەرپىزان ديار كرىنه:

- ل جھى بەرپىز (شعبان على شعبان) بەرپىز (زىدان رشيدخان اودل) ژ فراكسيۇنا پارتى ديموكراتى كوردستان.

- ل جھى بەرپىز (قوباد جلال حسام الدين) بەرپىز (راھى راھبەر ابراهيم سعيد) ژ فراكسيۇنا ئىكەتيا نىشتمانى كوردستان.

- ل جھى بەرپىز (شاسوار عبدالواحد قادر) بەرپىز (سيروان فرج محمد) ژ فراكسيۇنا جولانەوہى نہوہى نوى. پالپشت بە پرگا (1) ژ ماددى پىنجى ل ياسايا ژماره (5) يا سالا 2009:

بەرپىز (زىدان رشيدخان اودل) كەرەم بکەت بۇ ئەنجام دانا سویند خوارنا ياسايى.

بەرپىز (راھى راھبەر ابراهيم سعيد) كەرەم بکەت بۇ ئەنجام دانا سویند خوارنا ياسايى.

بەرپىز (سيروان فرج محمد) كەرەم بکەت بۇ ئەنجام دانا سویند خوارنا ياسايى.

بەرپىز زىدان رشيدخان اودل:

من (زىدان رشيدخان اودل برادۆستى) بەناوى خواى گەورە سویند دەخۆم كە پارىزگارى يەكيتى گەل و خاكى كوردستانى عىراق و بەرزەوہندييە بالاكانى بکەم).

بەرپىز سيروان فرج محمد:

بەناوى خواى گەورە.

من (سيروان فرج محمد بابان) بەخواى گەورە سویند دەخۆم كە پارىزگارى يەكيتى گەل و خاكى كوردستانى عىراق و بەرزەوہندييە بالاكانى بکەم).

بەرپىز ريفنگ محمد محمد على / سەرۆكى كاتى پەرلەمان:

نوکه دىينه سەر خالا دوو/ پالپشت ب ماددى (48) ژ ياسايا هەلبژاردنا پەرلەمانى كوردستانى ژماره (1) سالا (1992) هەمواركرى دى دەرگەھى خو بەرپىز كرنى فەكەين بو پۆستى سەرۆكى پەرلەمانى كوردستانى و پۆستى جىگرى سەرۆكى پەرلەمانى و پۆستى سكرتيرى پەرلەمانى كوردستانى، پيش ئەوہى دەرگەھى فەكەين داخازيش دوو پەرلەمانتارى گەنج دكەين بىن يارمەتيا مە بدن بو ژ جودا كرن و ناف نووسينا نافا، (خاتوو سارا دلشاد و كاك پيشوا طاهر) بفرموون.

هەفالان، پيش ئەوہى ناو نووسين بکەين، ئەوہش كارتى دنگدانن، ئىستاش دى دەرگەھى بەرپىز فەكەين، خو كانديد فەكەين بو بەرپىز پۆستى سەرۆكى پەرلەمانى كوردستانى، هەر فراكسيۇنىك دشىت كەسيك دەستنيشان بکاتن، فەرموو كاك هيمن.

بەرپىز ھېمىن احمد حمد صالح؛
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.
خوشك و برايانى بەرپىز.
پەرلەمانتارانى بەرپىزى پەرلەمان.
گەلى كوردستانى خۇشەوېست.

ئىمە ھىوامان دەخواست لە فراكسىۋنى پارتى ديموكراتى كوردستان ئەمپۇ ھەفالىنى بەرپىزمان لە برايانى بەرپىز فراكسىۋنى يەككىتى بەشدار بوونايە، ئىمە لە گەتوگۇيەكانمان بەردەوامىن و پۇستى سەرۋىكى پەرلەمان ئىستىحقاقى يەككىتى نىشتمانى كوردستانە، بەلام بەداخەو ئەمپۇ لە كۆبۇونەوئەكە بەشدار نىن، بۇيە ئىمە پابەندىن بەو پۇستە بۇ يەككىتى نىشتمانى كوردستان دەبىت تا ئەو كاتەى گەتوگۇكان بەردەوام دەبىت، ئىمە دكتورە (فالا فرىد) وەكو پەرلەمانتارى پارتى ديموكراتى كوردستان پىشنيار دەكەين بۇ پۇستى سەرۋىكى پەرلەمان، ھەر كاتىك لە گەتوگۇيەكان لەگەل يەككىتى تەواو بووين ئەو كات ئەم بەرپىزە دەست لەكار دەكشىتەوئەو بەرپىزى يەككىتى نىشتمانى ھەلدەبىزىرەن بۇ سەرۋىكى پەرلەمان، سوپاس.

بەرپىز رىفنگ محمد محمد على / سەرۋىكى كاتى پەرلەمان:

بەئى ج فراكسىۋنا دى ھەى، فەرموو.

بەرپىز كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۋىكى يەكەم دانىشتنى پەرلەمانى كوردستان.

ئىمە وەكو فراكسىۋنى نەوئى نوئى باوئەرمان بەو ھەيە كە ئەم دەزگايە دەزگايەكى ديموكراسىيە، پەيوەندى نىيە بە ھىچ كام لا پۇستە حكومىەكانەوئە نوئىنەرايەتى خەلكى ھەرىمى كوردستان و سەرجمە فراكسىۋنەكان دەكات، لەبەر ئەوئە دەستەى سەرۋىكايەتپىش گرنگە، كە نوئىنەرايەتى سەرجمە فراكسىۋنەكان، يان نىوئە فراكسىۋنەكانى ناو پەرلەمانى كوردستان بكات، ھەر لەو سۇنگەيەوئە ئىمە پىمانوايە ئەم دەزگايە بەشيك نىيە لەو پاكىجى حكومەت و بەشيك نىيە لەو مامەلەى كە ھەندىك لە حزبەكان و فراكسىۋنەكان دەيكەن، ئىمە وەكو فراكسىۋنى نەوئى نوئى لە پەرلەمانى كوردستان كاندىدەمان ھەيە بۇ پۇستى سەرۋىكى پەرلەمانى كوردستان بەرپىز (سىپان سالم)، سوپاس.

بەرپىز رىفنگ محمد محمد على / سەرۋىكى كاتى پەرلەمان:

سوپاس، ھىچ فراكسىۋنا دى ھەيە؟ فەرموو كاك سۇران، پى خۇشە نوقتە نىزامى وەربگرين.

بەرپىز سۇران عمر سعيد:

بەرپىز سەرۋىكى يەكەم دانىشتن.

بەپىي پەپىرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان كە خولى پىشوو دەرجوو، بەندە ئەندامى لىژنەى نووسىنەوئەى ئەو پەپىرەو بووين، لەراستىدا شتىك بەناوى سكرتير نەماو، سەرۋىك و جىگرى يەكەم و جىگرى دووئە بە مەرجىك رەچاوى رىژەى ئافرەت بكرىت تىيدا، بۇيە ئەم پەپىرەو ناكرىت بە بەھانەى

ئەو دەپ قەيىت وەك پەيپەھوئى ناوخۇي رېكخراوئىك و تەننەت ئەنجومەنى وەزىرانىش نىيە، بۇيە قوەتى ئەم پەيپەھوئە لە سەرۋوئى ياساكەوہيە، دەبىت كار بەم پەيپەھوئە نوپيە بكرىت، تەننەت لە سوپىند خواردنەكەش شكاندىنى پەيپەھوئە بوو، ھىوادارم ئەمە لىرە دووبارە نەبىتەوہ، جىگىرى دووہمە، نەك سكرتير، زۇر سوپاس.

بەريز ريفنگ محمد محمد على / سەرۋكى كاتى پەرلەمان:

سوپاس، دكتورە قالا.

بەريز د. قالا فرىد ابراهيم:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

ديارە ئەو دەپ لە بەرنامەى كاردا ھاتووہو ئىستىنادى كردووہ لەسەر ماددەى (48) لە ياساى ژمارە (1) سالى (1992) ئەو ھىيان بەركارەو پىويستە ئەوہ جى بەجى بكرىت، لەبەر ئەوہى ياسايە، ھەر كاتىكىش وەكو عورفىكى پەرلەمان، وەكو قاعىدەى فانونىش، ھەركاتىك تەناقوز ھەبووہ لەنيوان ياسا و لەنيوان پەيپەھوئى ناوخۇي پەرلەمانى كوردستان، عىرەت بە ياساكە بووہ، بە ياساكە وەرگىراوہ، لەبەر ئەوہى لىرە لە تەسمىەكان تەناقوز ھەيە، بۇيە پىويستە كار بە ياساكە بكرىت و بەرنامەى كار بەشيوہيەكى ياسايى داريژراوہو ھىچ خەلەلىكى تىدا نىيە، زۇر سوپاس.

بەريز ريفنگ محمد محمد على / سەرۋكى كاتى پەرلەمان:

زۇر سوپاس بۇ ھەميا، ھەئبەتە ھەفالان پشتى مە راويژكارى شيوەدارى ياسايى ژى كرى بەرنامەى كار ھاتىە داريتن ب فى شيوہيى سوپاس بۇ ئيوہ، ئەگەر ھىچ فراكسيونەكى بەريژير بۇ پۇستى سەرۋكى پەرلەمانى نەما، ئىستا دەبى دەرگاھى گەھىن، كەسەكى دى نىنە، دەرگەھە بۇ پۇستى سەرۋكى پەرلەمانى ھاتە داخستن، ئىنجا دى دەرگەھى فە كرن بۇ پۇستى جىگىرى سەرۋكى پەرلەمانى كوردستانى، بەلى كاك ئومىد.

بەريز ئومىد عبدالرحمن حسن:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان.

كاندىدى پارتى ديموكراتى كوردستان بۇ پۇستى جىگىرى سەرۋكى پەرلەمانى كوردستان بەريز (ھىمن احمد حمد صالح) كاندىدە لەلايەن فراكسيونى پارتىيەوہ بۇ پۇستى جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان، زۇر سوپاس.

بەريز ريفنگ محمد محمد على / سەرۋكى كاتى پەرلەمان:

ج فراكسيونى دى ھەيە؟ فەرموو.

بەرپىز كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۋكى يەكەم دانىشتى پەرلەمانى كوردستان.

ئىمە وەكو فراكسىيۇنى نەۋەى نوئى لەبەر ئەو ھۆكارانەى لە يەكەم وتمان باسەم كەرد، وەكو فراكسىيۇنى نەۋەى نوئى كاندىدەمان ھەيە بۇ پۇستى جىگىرى يەكەمى سەرۋكايەتى پەرلەمان بەرپىز (كاۋە عبدالقادر)مان كاندىد كەردوۋە وەكو فراكسىيۇنى نەۋەى نوئى بۇ ئەو پۇستە.

بەرپىز رېڧنىگ محمد محمد على / سەرۋكى كاتى پەرلەمان:

زۆرباشە، دەستخۇش، ھىچ كاندىدىكى تر نىنە؟ دەرگەھە دېتە داخستى بۇ پۇستى جىگىرى سەرۋكى پەرلەمانى، يان بەرپىزىرا، ئەو زى دوماھى ھات نوکە دى دەرگەھى كەرن بۇ پۇستى سكرتېرى پەرلەمانى كوردستانى، ھەر فراكسىيۇنەگا بەرپىزىرى خۇ ھەيە بلا كەرەم بىكات.

بەرپىز محمد سعدالدين انور:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەبەر گىنگى بەشدارى كەردى پىكھاتەكان لە سەرۋكايەتتەكانى ھەرىمى كوردستان، وەكو لايەنە توركمانىيەكان بە باش دەزانىن ئىمە كاندىدەمان ھەبىت لە دەستەى سەرۋكايەتى، بۇيە بۇ پۇستى جىگىرى دوۋەم، ياخود سكرتېرى پەرلەمان خاتوو (منى نى نادىر) كاندىد دەكەين، سوپاس.

بەرپىز رېڧنىگ محمد محمد على / سەرۋكى كاتى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرپىز كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۋكى يەكەم دانىشتى پەرلەمانى كوردستان.

لەبەر گىنگى فراكسىيۇنەكەمان بۇ توپىزى ژنان، لەبەر رېزگرتىن لەو ياسايەى كە دەئىت سەرۋكايەتى پەرلەمان دەبىت يەككىيان خاتوون بىت، ئىمە يەككى لە ئەندامانى فراكسىيۇنەكەمان كاندىد دەكەين بۇ پۇستى سكرتېرى پەرلەمان، يان جىگىرى دوۋەمى سەرۋكى پەرلەمان بەناۋى (موزدە محمود)، سوپاس.

بەرپىز رېڧنىگ محمد محمد على / سەرۋكى كاتى پەرلەمان:

دەستخۇش، ھەفالان بۇ ئەۋەى رېڧە چوونا دەنگدانى بە رەنگىكى جوان و رىك و پىك بە رېڧە بچىتن دى ناپ ئىنە خاندان پىنج پىنچە دىن كارتىن دەنگدانى ۋەرگىن و ھەر يەكە ناپى بەرپىزىرى بۇ پۇستى سەردىبار سەندوفا دىبار كات زى جودا ناپى سەرۋك و جىگىر و سكرتېرا، دى دكانە ناپ سەندوفا، ئىنچا زى دەنگ دىنە فەرز كەرن.

باشە ھەفالان نوکە داخازا ناپاكا بەلا بىن بۇ دەنگدانى:

بەرپىز (نازاد اكرام بهرام، ئاشنا عبدالله قادر، ئومىد عبدالرحمن حسن، ابوبكر عمر عبدالله، احسان محمد سليم).

به‌رپڙيز (ادريس اسماعيل عبوش، ارشد حسين محمد، اسماعيل على طه، ايدن معروف سليم، بالانبيو محمد على).

به‌رپڙيز (بختيار شوكرى سليمان، بدرية اسماعيل محمود، بزار خالد عبدالله، بهجت على ابراهيم، بهمن كاكه عبدالله).

به‌رپڙيز (به‌ئين اسماعيل حاجى ابراهيم، بيگهره دلشاد شكرالله، پيشه‌وا طاهر مصطفى، جنان جبار بوياء، جلال محمد عبدالله).

به‌رپڙيز (جلال محمد امين، جمال حوييز مصطفى، جوان يونس محمد، جهاد حسن ابراهيم، چيا حميد شريف).

به‌رپڙيز (حسيبه سعيد ابراهيم، حكمت محمد عبوزيد، خديجه عمر طه، دابان محمد حسين عبدالله، ديارى انور حمه رحيم).

به‌رپڙيز (ذكرى احمد اسماعيل، رزگار عيسى سوار عيسى، رزگار محمد محمود، روبينه اويملك عزيز).
به‌رپڙيز (روپاك احمد رحمان، روظان محمد كريم، روظان ابراهيم على، روميو حزينان نيسان، ريبوار عبدالرحيم عبدالله).

به‌رپڙيز (ريفتنگ محمد محمد، ريبواز فائق حسين، زانا خالد سمايل، زياد جبار محمد قادر، زيدان رشيدخان اودل).

به‌رپڙيز (زيان ظاهر احمد، ظاهر محمد على، سارا دلشاد بكر، سروان محمد على، سعيد مصطفى ته‌ته‌ر خان).
به‌رپڙيز (سوران عمر سعيد، سيروان فرج محمد، سفين اغا عمر اغا، سلمه فاتح توفيق، سوسن محمد ميرخان).
به‌رپڙيز (سيپان سالم حسن، سه‌رچنار احمد محمود، سه‌رگو نازاد حسين، صباح محمود محمد، شاخه‌وان روؤف مصطفى).

به‌رپڙيز (شادى نوزاد وهاب، شايان كاكه صالح، شوان كريم محمد، شنو اشقى عبدالله، شيرين امين عبدالعزيز).
به‌رپڙيز (شيركو جودت مصطفى، شه‌مول اشين صابر، عباس فتاح صالح، عثمان كريم سواره، عثمان على سمايل).

به‌رپڙيز (عبدالسلام عبدالله حسن، عبدالستار مجيد قادر، عبدالله محمود محمد، على حمه صالح، عبدالناصر احمد على).

به‌رپڙيز (فاهيك كمال صوغون، فريد يعقوب ايليا گورگيس، فيصل عباس عولا، قالا فريد ابراهيم، كاروان عبدالرحمن قادر).

به‌رپڙيز (كاظم فارووق ناميق، كاوه عبدالقادر حسن، كلارا عوديشو يعقوب، گلاويژ عبید عثمان، گليزار رشيد حاجى بدرى).

به‌رپڙيز (گوران عمر على، گولستان سعيد حمد، گولستان باقى سليمان، لقمان حمد صابر، ليزا فلك الدين صابر).

بەرپۆز (ئیلی عبدالجبار حدو، محسن حسین مصطفی، محمد سعدالدین انور، محی الدین حسن یوسف، مسلم عبدالله رسول).

بەرپۆز (موژدە محمود محمد، مەم اسکندر مەم، منی نبی نادر، مەم برهان حمد، نجاة شعبان عبدالله).
بەرپۆز (نزار ملا عبدالغفار، ویسی سعید ویسی، هاوری بئاء محمد، هدیه مراد حیدر، هلز احمد محمد).
بەرپۆز (هیقیدار احمد سلیمان، هیرش حسن حمد، هیمن احمد حمد صالح، هەژان حسن احمد، هەورامان حمە شریف، یاسین خضر طه).

بەرپۆزان، زۆر سوپاس، ب رهنگیکی گهلهك جوان بهرپۆفه چوو، دەنگدانە مە نوکە ژى دى داخازاش هەقالا دکەین گەنجیت مە کو دەست بە فەرزا دەنگدان بکەن، یان لیک جودا کرنا دەنگ.

بەرپۆز سارا دلشاد بکر:

بو پۆستی سەرۆکی پەرلەمان/

بەرپۆز (سییان سالم، ..... 8 دەنگ).

بەرپۆز (قالا فرید، ..... 64 دەنگ).

(سى دەنگى سپى).

بو پۆستی جیگری سەرۆکی پەرلەمان/

بەرپۆز (هیمن هەورامى، ..... 68 دەنگ).

بەرپۆز (کاوه عبدالقادر، ..... 8 دەنگ).

بو پۆستی سکریتیرى پەرلەمان/

بەرپۆز (منی نبی نادر، ..... 60 دەنگ).

بەرپۆز (موژدە محمود، ..... 8 دەنگ).

بەرپۆز ریفنگ محمد محمد علی/ سەرۆکی کاتی پەرلەمان:

دەستى هەمیا خوش، هەقالان بو هاریکاری کرنی، سوپاس بو تەحمەلا وه ل هۆلیدا به رحەتیا هاتیه نارامی ئەف پرۆسه دەرباز بوو، جیی خوشحالییه ژى بو پۆستیکی ش کاندیکی زیدەترمان هەبوون. هەقالان.

نوکه دین ئەنجاما دیار کەین یین وان کەسى سەرکەفتی:

سەرۆکی پەرلەمانی کوردستانی بەرپۆز (د.قالا فرید ابراهیم) (64) دەنگ.

جیگری سەرۆکی پەرلەمانی کوردستانی بەرپۆز (هیمن هەورامى) (68) دەنگ.

سکریتیرى پەرلەمانی کوردستانی بەرپۆز (منی نبی نادر) (60) دەنگ.

پیرۆزا بو هەمیا، پیرۆزا له خەلکی کوردستانی، پيش ئەفه جیگا خو به جی بيلم، ئەز من سوپاس بو ئەم فەترە پیکه کار کری و بەرئ هەقالان دل داخازیش هەمی فراکسیونا دکەم هەمیا ئەندامانی پەرلەمان دکەم، کو ئەم موزایکه کوردستانی، یان پری نەتەوه، پری ئایین، پری مزروبی، پری ئایین و مزوربی و

لايهن و حزب و ههمى ئەم رەنگفەدان وئى دقئى رۇلئىدا ئەم بيارئىزىن و بشيئىن نوئىنەرايەتيا خەلكئى خۇ
دروستاهى بكهين، سوپاس بۇ ئىو، نوكة داخازيش هەقالان دكەم دكتۆره قالا وەك سەرۆكئى پەرلەمانئى بلا
كەرەم بكات، كاك هئىمن هەورامى وەك جيئىگرى سەرۆكئى پەرلەمانئى بلا كەرەم بكاتن، هئىزا خاتوو منى نبى
نادر سكرتئىرا پەرلەمانئى بلا كەرەم بكات، بيئ جەيئ خۇ وەربگرن.

بەرئىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمانئى كوردستان:

بەناوى خواى بەخشندهو ميهرەبان.

بەرئىزان ئەندامانى پەرلەمانئى كوردستان.

بەناوى دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان سوپاستان دەكەين بۇ متمانه پئىدانمان، بۇ لە ئەستۆ گرتنى ئەركى
دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان، دئنىيا بن لەو ماوئىيەى كە لە دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان دەبين
بەشيۆهيهكى بئى لايەنانەو بەرپرسانه كارى پەرلەمانئى ئەنجام دەدەين، هەر لئىرەو دەوا لە فراكسيۆنەكان
دەكەين، كە بەزووترين كات نوئىنەرانى خۇيان بۇ ليژنەكانى پەرلەمانئى كوردستان دەست نيشان بكهين،
بەتايبەتى ليژنەى كاروبارى ياساى پەرلەمانئى كوردستان، پەرلەمان ناتوانئىت ئەركەكانى خۇى جئى بەجئى
بكات بەبئى ليژنەى كاروبارى ياساى، بۇيە داواتان لئى دەكەين تا رۇژى چوارشەممە نوئىنەرهكانى خۇتان بۇ
ليژنەى كاروبارى ياساى پەرلەمانئى كوردستان دەست نيشان بكهين و بەرزى بكهينەو بۇ دەستەى
سەرۆكايەتى پەرلەمانئى كوردستان، بۇ ئەوئى بەزووترين كات ليژنەى ياساى دروست بكهين و دواتر
هەموو ليژنەكانى تريش دروست دەكەين، ئەو كاتەى كە لە دەست چوو قەرەبووى بكهينەو، هەرودها
پەرلەمان دەست بە كارەكانى بكات بەشيۆهيهك كە لە ئاستى چاوەروانئىيەكانى گەلى كوردستان بيئ بە
هەموو پئىكهاته جياوازەكانئىهەو، بەم شيۆهيه دانئىشتنى ئەمرۆمان كۇتايى پئى دەهئىنين، زۆر سوپاس بۇ
ئىوئى بەرئىز.

رفيئنگ محمد محمد على

سەرۆكى يەكەم دانئىشتنى پەرلەمانئى

كوردستان - عئىراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروتوكولى دانىشتنى ژمارە (1) نائاسايى

سى شەممە رىكەوتى 26 2 2019

خولى پىنجه مى ھەلېژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (1) ى نائاسايى

سى شەممە رېكەوتى 2019/2/26

كاتزىمىر (11) ى پېش نيوەرپۇ رۇژى سى شەممە رېكەوتى 2019/2/26 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. قالا فرید ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپۇز ھېمن ھەورامى جىگرى سەرۆك و، بەرپۇز منى نبى قھوچى سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (1) ى نائاسايى خولى پېنجه مى سالى (2019) ى خۇى بەست.

بەرنامە ى كار:

بەپىى حوكمى برگە ى (يەكەم) ى ماددە ى (16) و ماددە ى (47) لە پەپرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان □ عىراق، دەستە ى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپاریدا بەرنامە ى كارى دانىشتىنى ژماره (1) ى نائاسايى سالى يەكەم لە خولى پېنجه مى ھەئبۇاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزىمىر (11) ى پېش نيوەرپۇ رۇژى سى شەممە رېكەوتى (2019/2/26) بەم شېوہىە بېت:

يەكەم: پېكھېئانى لىژنە ى كاروبارى ياسايى پەرلەمان بەپىى حوكمى ماددە كانى (28 و 29) لە پەپرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان □ عىراق.

بەرپۇز د. قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى بەخشندەو مېرەبان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانىشتنەكەمان دەست پى دەكەين، دانىشتىنى ژماره (1) ى نائاسايى، رۇژى دانىشتن (2019/2/26)، خولى پېنجه مى ھەئبۇاردن، سالى يەكەم.

بەرنامە ى كار:

بەپىى حوكمى برگە ى (يەكەم) ى ماددە ى (16) و ماددە ى (47) لە پەپرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان □ عىراق، دەستە ى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپاریدا بەرنامە ى كارى دانىشتىنى ژماره (1) ى نائاسايى سالى يەكەم لە خولى پېنجه مى ھەئبۇاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزىمىر (11) ى پېش نيوەرپۇ رۇژى سى شەممە رېكەوتى (2019/2/26) بەم شېوہىە بېت:

يەكەم: پېكھېئانى لىژنە ى كاروبارى ياسايى پەرلەمان بەپىى حوكمى ماددە كانى (28 و 29) لە پەپرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان □ عىراق.

بەرپۇزان ئەندامانى پەرلەمان.

پېش ئەوہى دەست بکەين بە جى بەجى کردنى برگە ى يەكەم لە بەرنامە ى كارى دانىشتىنى نائاسايى ئەمپۇمان، خۇتان دەزانن لە رۇژى دوو شەممە رېكەوتى (18) ى مانگ داوا يەكمان ئاراستە ى ھەموو فراك سېۋنەكان کرد، بۇ ئەوہى فراك سېۋنەكان تا رۇژى چوار شەممە كۇبوو ئەوہى خۇيان بکەن و ئەندامەكانى خۇيان بۇ لىژنە ى كاروبارى ياسايى دەست نیشان بکەن، ديارە لە بەر مەبناى ئەو داواكارىيە،

فراكسيونەكان لە رۆژى سى شەممە دوو جار كۆبوو نەوەيان ئەنجامداو، جارى يە كەم بە سەرۆكايەتى بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان، جارى دوو بە سەرۆكايەتى بەرپىز جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان، ئەمپۇش بە ھەمان شىو كۆبوونەو يەكى تر لەلا يەن فراكسيونەكان بە ئامادە بوونى جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان و سكرتېرى پەرلەمان ئەنجامدرا، بىڭومان پىش جى بەجى كردن، لەبەر ئەو دەى جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان خۆى سەرپەر شتى كۆبوونەو كەى كردوو و وردەكارى يەكانى بابەتە كە لاى ئەون، پىمان با شە روون كردنەو يەك بدات لە سەر ئەو ئىتىفاقى يەى لەنيوان فراكسيونەكان كراو بەپىي پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان، فەرموو.

بەرپىز ھىمەن احمد حمد ھورامى/ جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەورەو مېھربان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان.

ھەرەك لە داني شتى رۆژى (2019/2/18) لەلا يەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان داوا كارى ئارا ستەى سەرجم فراكسيونەكان كرا تا ناوى پالئوراو و پەرلەمانتارەكانيان بۆ لىژنەى كارو بارى ياساى ئارا ستەى دەستەى سەرۆكايەتى بىكەن، رۆژى (2019/2/19) كا تزمير (10)ى سەر لە بەيانى لە ھۆلى ماددەى (140) كۆبوونەو سەرجم سەرۆك فراكسيونەكان بە سەرۆكايەتى بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان ئەنجامدرا و تىيدا تاوتويى ئاليەت و ميكانيزمى دەر كردنى ئەندا مەكانى لىژنەى كارو بارى ياساى گفتو گۆى لە سەر كرا، دواتر لە كا تزمير (12:30 تا 2) كۆبوونەو يەكى ترى سەرجم فراكسيونەكان بە سەرپەر شتى جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان بەرپو جوو، لەم كۆبوونەو يەدا راى دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان ئارا ستەى فراكسيونە بەرپزەكان كرد، كە بەپىي پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان كار بۆ ديارى كردنى ئەندامانى بەرپز لە لىژنەى كارو بارى ياساى بكرىت، داوشمان كرد كە مە بدەئى تەوافوق و سازانىش رە چاو بگير ىت بۆ ئەو دەى ب توانين نوينەرا يەتى زۆر بەى ھەرە زۆرى فراكسيونەكانى ناو پەرلەمانى كوردستان پىكھاتەكان جىڭريان لە لىژنەى كارو بارى ياساى بىتەو لە بەر گرنگى و با يەخى ئەم لىژنە يە، لەناو كۆبوونەو و گفتوگۆكان را يەك ھەبوو، كە ھەموو فراكسيونەكانى پەرلەمانى كوردستان نوينەريان لە لىژنەى كارو بارى ياساى ھەبىت، بەلام بە حوكمى برگەى يەك لە ماددەى (110)ى پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمان كە پىنا سەى فراكسيونەكان كراو، ئىمە (15) فراكسيونمان وە كو ئەو خالە لەناو پەرلەمانى كوردستان ھەيەو ئەندامىەتى لىژنەكان لە (5) بۆ (11) ئەندامە، دواتر داوامان لە فراكسيونەكان كرد كە راو سەرنجى خۆيان ئاگادارمان بكنەو بە نووسين و نوينەران و پالئوراوانى خۆيانمان بۆ بدين، ئىمە رۆژى (2/19) وە كو دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان نوو سراوئىكمان بۆ ھاتوو لەلا يەن فراكسيونى پارتى ديموكراتى كوردستان و فراكسيونى حزبى شۆشاليست و تىيدا ھاوپەيمانىەت يەكيان راگەياندوو و پىكەو ببنە (46) كورسى، نووسراوئىكىشمان بۆ ھاتبوو لەلا يەن فراكسيونەكانى (كلدان،

سريان، ئاشوور، ئەرمەن) كە لە (6) پەر لەمانتار ئىمزا يان كورد بوو و ھەر شە شيان (1) پەر لەمانتاريان پالائوتووھ بۇ ئەندامىيەتى لىژنەى ياساى، فراكسيۇن و ئەندامانى پەر لەمان لە پىكھاتەى توركمانىش بە ھەمان شىوھ ئەوانىش پىكھوھ ھەموويان بىر يار يان دابوو (1) پەر لەمانتار بىپالئون بۇ ئەندامىيەتى لە لىژنەى ياساى، ئىمە ئەمپۇ لە كاتزمىر (10) تا پىش ئەم دانىشتە كۆبوونەوھەكى زۆر گرىنگ و لە كەشىكى زۆر برايانەو دۆستانەو دىموكراسيانە لەنپوان سەرۆكى فراكسيۇنەكانى ناو پەر لەمانى كوردستان لەگەل جىگرى سەرۆكى پەر لەمان و سكرتيرى پەر لەمان بەرپۆھ چوو لەو پىش تەئكىد مان كوردووھ كە ئىمە لە گەل مە بدەئى تەوافق و رە چاو كوردنى بەرپۆھى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستانىن، دواى گفتوگۆ يەكى مە سئولانەو بە گيانى پەر لەمانى و گيانى دىموكراسى يەكترى قىبوول كوردن ھەم ئالايەتى ناو بەرپۆھ لەبەر چاو گىرا ھەم ئالايەتى تەوافقىش لەبەر چاو گىرا.

بەرپۆھ سەرۆكى پەر لەمان.

بەرپۆھ ئەندامانى پەر لەمانى كوردستان.

ئەوھى كە لەو كۆبوونەوھە پىپى گەيشتىن ئەوھ بوو كە بە پىپى ئەو بەر كەوتنەى كە فراكسيۇنە بەرپۆھەكانى ناو پەر لەمانى كوردستان ھەيانە، فراكسيۇنى پارتى و سۆشپالىست پىكھوھ (5) ئەنداميان لە لىژنەى ياساى بەر ئە كەوت، فراكسيۇنى يەكيتى نىشتمانى كوردستان (2) ئەنداميان بەر ئە كەوت، فراكسيۇنى گۆران ئەندامىكان بەر كەوت، فراكسيۇنى ئەوھى نوئى (1) ئەنداميان بەر كەوت، فراكسيۇنى كۆمەل (1) ئەنداميان بەر كەوت، پىكھاتەى كلدان، سريان، ئاشوور (1) ئەنداميان بەر كەوت، دواتر لە سەر بنەماى مەبدەئى تەوافق لەلايەن فراكسيۇنى پارتى دىموكراتى كوردستان لە كۆبوونەوھەكە ئەوھ خرايەپروو كە تەوافق ھەبىت و نوپنەرايەتى پىكھاتەكان ھەبىت، ئەندامىكى خۇيان لەو پىنج بەر كەوتەى كە بەريان كەوتبوو دراىە فراكسيۇنە توركمانەكان و پەر لەمانتارانى توركمان، بۆيە ئىستا ئەوھى لەو كۆبوونەوھە پىپى گەيشتووين ئەوھە پە كە ئەندامىيەتى لە لىژنەى كارو بارى ياساى (11) ئەندا مە، فراكسيۇنى يەكيتى نىشتمانى كوردستان لە چەند رۆزى رابردوو ئىمە لە سەر ھىل بووين لە گەلپان بۇ ئەوھى ناوى (2) پالئوراومان بۇ بنپىرن، ھەتا ئىستا نەيان ناردووھ ئومىد ئە كەين لە ئايندە يەكى زۆر نزيك بنپىرن، بۆيە نەتىجەى كۆبوونەوھەكانى دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمانى كوردستان لە گەل فراكسيۇنە بەرپۆھەكان بەو شىوھە كە پىكھاتەى لىژنەى ياساى ئىستا بەم جۆرە رىكەوتنى لە سەر كراوھ، فراكسيۇنى پارتى سۆشپالىست پىكھوھ (4) كورسى، فراكسيۇنى يەكيتى نىشتمانى كوردستان (2) كورسى، فراكسيۇنى گۆران (1) ئەندام بە لىژنەى ياساى، فراكسيۇنى ئەوھى نوئى (1) ئەندام، فراكسيۇنى كۆمەل (1) ئەندام، فراكسيۇنەكانى كلدان، سريان، ئاشوور، ئەرمەن (1) ئەندام، فراكسيۇنە توركمانىەكان (1) ئەندام، سوپاس.

بەرپۆھ د.قالا فرىد ابراھىم / سەرۆكى پەر لەمان:

سوپاس بۇ بەرپۆھ (ھىمن ھەورامى) جىگرى سەرۆكى پەر لەمان، بەرپۆھ ئەندامانى پەر لەمان بەپىپى ئەو دەسەلاتەى كە لە بىرگەى چوارەمى ماددەى (28) لە بەرپۆھى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان دراوھ بە

دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان لە دابە شکردنى ئەندامان بە سەر لیژنە ھەمیشەییەکاندا بە لەبەرچا و گرتنى توانا و خواست و پێداویستی لیژنەکان ئیئەمە وە گو دەستەى سەرۆكايەتى بەو شیوەییەى خوارووە ئەندامانمان دابەش کردوو بەسەر لیژنەکاندا، ئیستاش داوا لە سكرتیری پەرلەمان دەكەین ناوی لیژنەى كاروبارى یاسایى بخوینیتەو بە مەبەستى دەنگ لەسەر دان، نوقتەى نیزامى، فەرموو.

بەرپز د. شیركۆ جودت مصطفى:

بەناوى خۆى گەرەو مېهرەبان.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ناوى خۆى گەرەو مېهرەبان، ئیئەمە وە گو فراك سیۆنى یەگگرتوو ئیسلامى كوردستان و لە كۆبوونەو كە شدا بەراشكاوانە راي خۆمان و ت ئەمەى كە كراوە لە دواىن فراك سیۆن كە لە گەل سوور بوونمان لە سەر پاراستنى مافى پێكها تەكان، بەلام ئەو شەش بەرپزەى كە (6) پەر لەمانتارن: و تا (6) فراكسیۆن ھەر یەكە یەك كورسییە، لەبەر ئەوەى كە نەبوون بە (1) فراكسیۆن ناكریت بخریتە پێش فراكسیۆنى یەگگرتوو لە تەسەلسولى لائىحى دا بەش كردنى كورسیەكانى لیژنەى یاسایى، چونكە بەپێى ماددەى (28) لە بڕگەى دوو بە صەریحى دەلا ئیت فراك سیۆنەكان، نوینەرا یەتى فراك سیۆنەكان لە پەر لەمانى كوردستان، ئەو (6) بەرپزە (1) فراكسیۆن نین تا پێش فراكسیۆنى یەگگرتوو ئیسلامى كوردستان بكەون، پاشان بۆ پاراستنى مافى پێكها تەكان لە لیژنەكان، ئیئەمە پێشنيارى ئەو ئەكەین كە لائىحە، ھەموارى لائىحى بكریت، بۆ ئەوەى مافى ئەوان بپارێزرى بە لائىحە لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان، بۆیە بەراستى بەپێى سانتلیكۆش بێت، ئەمە وردەكارى لە كۆبوونەو كەدا ئیئەمە عەرزمان كرد كە سانتلیكۆ كورسیەك ئەدا بە یەگگرتوو ئیسلامى كوردستان، لە لیژنەى یاسایى بە حەقى خۆمان، بۆیە ئەوەى روویداو ئیستا بەراستى ئەمە بە پێشكەى پەپرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستانى ئەزانین و ئیجھافیكە بە حەقى یەگگرتوو ئیسلامى كوردستان لە لیژنەى یاسایى، زۆر سوپاس.

بەرپز د. قالا فرید ابراھیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزتان ئەندامى پەر لەمانى كوردستان بووینە لە خولى رابردووش، پەر لەمانتاریكى ناھجى، خۆتان دەزانن پەپرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان لە ماددەى (28) بە روونى باسى ئەو بابەتەى كردوو، سى كۆبوونەوتان كردوو لەگەل فراكسیۆنەكان و دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمانى كوردستان بەپێى دەستور بە پێى یاسا بنەرەتیەكان لە ھەریمی كوردستان، ئیئەمە بەپێى پەپرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان ئەندا مەكانى دابە شکردوو بە سەر لیژنەكاندا، بەھىج شیوەییەك لە سەر حیسابى ھىج فراكسیۆنىك فراكسیۆنىكى تر ئەندامى لە لیژنەى یاسایى بەرنەكەوتوو، بەبیر ھەموو ئەندامانى پەر لەمانى دەھینمەو كە خالى پەپرەوى لە ماددەى (56) ی پەپرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان ئیشارەتى پێدراو، تەك دەكەم ھەر ئەندامىك بە ناوى خالى پەپرەو داواى لێدان دەكات پەپرەوى ماددەى (56) بكات، ماددەى (56) لە پەپرەوى ناوخۆى لە بڕگەى دوو تەنھا سى حالەتى بە خالى پەپرەوى داناو:

يەك: پېشلىكردنى يەككە لە ماددە و بېرگەكانى دەستور و ياسا بەركارەكانى پەپرەوى ناوخۇ.
دوو: ئەگەر گفتوگۆگە لە بابەتى دانىشتەكە دەرچوو.

سى: داواكردن بۇ داواختنى گفتوگۆ لەسەر بابەتتەك و بېراردان لەسەر گفتوگۆكردن لە بابەتتەكى ترى يان ئالگوڭكردن لە بابەتتەكى تر.

سىيەم: ئەگەر ئەندام بە خالى پەپرەوى داواى ئاخوتنى كرد، بەلام ئاخوتنەكەى خالى پەپرەوى نەبوو سەرۆك دەتوانت ئاخوتنى پى بېرېت، لە كاتى دووبارەبوونەوى لەو دانىشتەنە ھەلىكى ترى بۇ ئاخوتن بە خالى پەپرەوى پى نادريت.

بۆيە تەكا دەكەم لە ھەموو دانىشتەكان ئەو ماددەيە لەبەر چاۋ بگرن و لە بەر مەبنای ئەو ماددەيە داواى خالى پەپرەوى بگەن، ھەر ئەندامىكى پەرلەمانىش داواى خالى پەپرەوى دەكات پېش ئەوئە قسە بگات پېويستە ئىشارەت بۇ ئەو ماددەيەى پەپرەو بەدات كە سەرپىچى كراۋە، ئىستا بەرپىز د. شىركۆ قسەى خۆى كرد و تەكا دەكەين بەپىيى خالى پەپرەو قسەى بەرپىزان دووبارە نەكرتتەو بە ھىچ شىۋەبەك، ئەگەر نا ناچار دەبين قسەكانتان بېرىن، بەلى، مامۇستا ھەورامان فەرموو.

بەرپىز ھەورامان ھەمە شريف گەچىنەيى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپىيى ماددەى (28) كە ماددەكە دەخوینمەو بەرگەى يەكەم لىژنە ھەمىشەبەيەكان لە ماۋەى (25) رۆژدا لە رېكەوتى كۆ تايى ھاتنى يە كەم دانىشتنى پەر لەمان بە دەنگى زۇرى نەى ئا مادەبوونى پەر لەمان ھەلدە بژىردىن، زۇر واز يە ماددەكەو بەرگەكە، بۇ ئەوئە كە دەبى سەرچەم لىژنەكان پىكەو پېشتەر ئىتفاقيان لە سەر بكرېت و لە دانىشتنىكى پەرلەماندا بخرىتە دەنگدا نەوئە دەنگى لە سەر بكرېت، بابەتەكەى من ئەوئە يە كە روو بەرووى بەرپىزانى دەكە مەو، بەرپىز سەرۆكى پەر لەمان، دە مەوئەت روونكرد نەوئە بەدەيت بەرپىزت كە ئا يا بۇ چى ئىستا تەنھا لىژنەى ياساى جيا كراۋە تەوئە بەتاي بەت دانىشتنىكى ئاناساى پەرلەمانى بۇ دەكرېت و لىژنەكانى تر ھىچ باس و خواستيان لە سەر نەكراۋە ھىچ ئىتفاقيكى لەسەر نەكراۋە، خۇ ئەگەر بابەتەكە ئەوئە بېت بەيانى پەرۆزە ياساىك، يان پەرۆزە بېرپارىك بەپىنرېتەو بۇ ھۆلى پەر لەمان و تە قديم بكرېت سەرۆكايەتى پەر لەمان پىشكە شى دەكات و تە قديمى دەكات بۇ سەرچەم ئەو لىژنانەى كە موختەسن، دەگونجىت كە ئەو ياساىەى كە دەھىنرېت و ئەو پەرۆزە بېرپارەى كە دەھىنرېت پىشكەش دەكرېت بۇ دەستەى سەرۆكايەتى ئىختىساسى زياد لە لىژنە يەك بېت، واتە نەك لىژنەى ياساىى چەند لىژنەيەكى تر پېويست بگات قسەى لە سەر بكرېت، ئا يا بۇ چى بەرپىزان دانىشتنىكى ئاناساى پەرلەمانتان تايبەت كرووئە تايبەت بە لىژنەى ياساىى، بابەتەكەى منىش كە عەرزم كردى و پېشنيارم كرد پراۋ پراۋ خالى نىزامىيە، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

بۇ خالى يەكەمت لە ماددەى (28) لە برگەى يەك دەلایت لیژنە ھەمیشەییەکان، نالایت ھەموو لیژنە ھەمیشەییەکان، ئەگەر بیگوتبا ھەموو لیژنە ھەمیشەییەکان لە دانیشتنیکی پەرلەمان پۆیستە دەنگیان لەسەر بدریت، راستە ئەو گوتت ھەموو، بەلام گوتویەتی لیژنە ھەمیشەییەکان، بۆیە دەتوانی لە یەك جەلسە یەك لیژنە دەنگی لەسەر بەدەى، دەتوانی لە یەك جەلسە ھەر (15) لیژنە دەنگی لەسەر بەدەى، ھەردووکی ئاساییە و یاساییە، بۇ خالى دووھمیشت كە بۇ چى داواى جەلسەى ناا ساییمان کردوو، خۆت دەزانى ئیمە ئاراستەمان کردوو گووتمان بەبى لیژنەى یاسایی و بەپى پیکھینانى لیژنەى یاسایی لە ھەموو خولەکانى رابردووش بگەپنەو ھەر پرتۆكۆلى یەكەم كاری پەرلەمان ئەو بوو كە لیژنەى یاسایی پیکھیناوه، لەبەر ئەوھى كاری پەرلەمانى بەھیج شیوہەك ئەدا ناکریت ئەگەر تۆ لیژنەى یاسایی دروست نەكەى، پۆیستە پىش ھەموو لیژنەکان لیژنەى یاسایی دروست بكریت، ئینجا پەرلەمان دەكەوێتە سەرخۆ بۇ ئەنجامدانى كاری پەرلەمانى، ئەو خالىکیان.

خالى دووھمیان: ھەر لە ئیستا داواى كۆتایی ھاتن پىش ئەوھى كۆتایی بە جەلسەكە بىنم پیتان رادەگەینین ئیمە رۆژى ھەینى (1/ئازار) بەپى پەپرەو وەرزی گریدانى یەكەم لە سالى یەكەم و لە خولى ھەلبژاردنى پینجەم دەكەینەو، لە مانگی یەكەمدا دەست بە تەقدیمکردنى پڕۆژە یا ساكان دەكریت لەو وەرزه تەشریعیەدا، بۆیە ئەو كارانەى كە کردوو مانە ھەمووى كاری یاسایی، ھەمووى بەپى پەپرەو ئەنجام دەدریت، روونکردنەو ھەكەش بەو شیوہیە كە پشكەش بەرپزتمان كرد، ئیستا داوا لە سكرتیری پەرلەمان دەكەین كە ناوى ئەندامان و پالیوراوان بۇ لیژنەى یاسایی بختەروو بە مەبەستى دەنگ لەسەر دانیان، فەرموو.

بەرپىز منى نبى نادر / سكرتیری پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپى حروفى ئەبجەدى ناوھەكەن دەخوینمەو:

ارشد حسين محمد / فراکسيونی پارتي

بزار خالد عبدالله / فراکسيونی پارتي

جلال محمد امين / فراکسيونی گۆران

خديجه عمر طه / فراکسيونی پارتي

روپاك احمد عبدالرحمن / فراکسيونی كۆمەلى ئىسلامى

رؤبينه مليك عزيز / پشكەتەى كلدان و سريان و ناشوورى و ئەرمەن

سارا دلشاد بكر / پشكەتەى تورکمان

عبدالسلام عبدالله حسن / فراکسيونی پارتي

كاوه عبدالقادر حسن / فراکسيونی جولانەوھى نەوھى نوئ.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

داوا لە بەرپىزتان دەكەم ئەو ناوانە بىخەنە دەنگدان، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

نوینەرى فراکسیۆنەکانە بۆ ئەوەى بىن بە ئەندام لە لیژنەى یاسایى وەكو گۆی بیست بوون، ئیستا ئەو ناوانە دەخەینە دەنگدان بۆ ئەندام لە لیژنەى یاسایى، كى لەگەڵدا یە؟ تەكایە دەست بەرزكا تەو؟ (73) كەس لەگەڵدا یە، زۆر سوپاس، كى لەگەڵدانی یە؟ تەكایە دەست بەرزكا تەو؟ (6) كەس لەگەڵدانی یە، زۆر سوپاس، كەواتە بە زۆرىنەى دەنگى ئەندامانى پەرلەمان لیژنەى یاسایى ھەڵبژێردرا، بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، نوقتەى نىزامى ھەيە، كاك محمد فەرموو.

بەرپىز محمد سعدالدين انور:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

نوقتەى نىزامى نىيە، ھەز دەكەم يەك دەقە مۆلەتم پى بدن، وەكو پىكھاتەى توركمان زۆر بە زەرور مان دەزانى كە ئەم لیژنەيە پىويستە رەنگدانەوھى ھەموو پىكھاتەى سیاسى و پىكھاتەى نەتەويەيەكان بکات، بۆ يە داوامانکردبوو كە ئەندامىكى توركمان لەم لیژنە يە ئەندام بىت، سوپاسى پارتى ديموکراتى كوردستان و حزبى سوشیالیستى كوردستان دەكەين كە پشتگیری ئىمەيان كرد كە ئەندامىكمان ھەبىت، ھەروەھا سوپاسى ھەموو فراکسیۆنەكان دەكەين كە تەفاهوو میان نیشاندا بۆ ئەوەى پىكھاتەى كانیش لەم لیژنە يە ئەندام بن، ئەمەش ھەنگاویك و دەستپىكى زۆر گرنگە بۆ كاری ھاوبەشى و كاری پەرلەمانتارى لە ھەرىمى كوردستان، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ئومید.

بەرپىز ئومید عبدالرحمن حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزام يە، بەلام وىستم تا داواى پرۆسەكە قەسەى لە سەر بکەين، لە ماددەى (16) ئەرك و دەسەلاتەكانى دەستەى سەرۆكايەتى بڕگەى دووھم باس لەو دەكات كە خویندەوھى كور تەى كۆنوو سی دانیشتنى پىشوووترى پەرلەمان و پەسند كردنى، ئەو دووھم مین دانیشتنەكە دەكریت، كە كۆنوو سەكە نەبوو، ئا یا بەس لە بەر ئەوھ بوو كە دەستەى سەرۆكايەتى ھەلنە بژێردرا بوو، داواى روون كرد نەوھ دەكەين، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلهمان:

کۆنوووس له دانیشتنی ناسایی ناخویندریتهوه، له دانیشتنی ناسایی که رۆژی ههینی ئیمه ئهنجامی دهدهین و وهرزی گریدان تیدا ده کهین و کۆنوووسی دانیشتنی پيشوو دهخویندریتهوه، له بهر ئهوهی دانیشتنیکی ناسایی بوو، بۆیه کۆنوووس ناخویندرایهوه، سوپاس بۆ بهرپزتان.
بهرپزتان.

له بهر پهرۆشی دهستهی سەرۆکایهتی پەرلهمان و له بهر پهرۆشی بهرپزتان ئه نامانی پەرلهمان، بۆ ئهوهی پەرلهمان زوو بکهوێته خۆ دهست به کارهکانی خۆی بکات ههر لیرهوه بانگهێشتان دهکهین که رۆژی ههینی کاتزمیر (11) ی پيش نیوهرۆ پەرلهمان دانیشتنی ناسایی خۆی دهست پیدهکات به مهبهستی کردنهوهی وهرزی گریدانی یهکهم له خولی ههلبژاردنی پینجهم، ئیستا کۆتایی به دانیشتنهکه دههینین، زۆر سوپاس.

د. فاله فرید ابراهیم
سەرۆکی پەرلهمانی
کوردستان - عێراق

هێمن ههورامی
جیگری سەرۆکی پەرلهمانی
کوردستان □ عێراق

منی نبی قهوجی
سکرتهیری پەرلهمانی
کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۇتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (1)ى

ھەينى رېكەوتى 1 3 2019

خولى پىنجه مى ھەئىژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (1)

ههينى رېكەوتى 2019/3/1

كاتزىمىر (10) ى پىش نيوپرۇ رۇزى ههينى رېكەوتى 2019/3/1 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. قالا فرید ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز هېمن هه ورامى جىگرى سەرۆك و، بەرپىز منى نبى قهوچى سكرتيرى پەرلەمان. دانىشتىنى ژماره (1) ى خولى پىنجهمى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى برگەى (يەكەم) ى ماددهى (16) و ماددهى (47) له پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (1) ى سالى يەكەم له خولى پىنجهمى هەلبىزاردنى پەرلەمانى كوردستان له كاتزىمىر (10) ى پىش نيوپرۇ رۇزى ههينى رېكەوتى (2019/3/1) بەم شيوهه بىت:

يەكەم: يەك دەقىقه بى دەنگ وەستان بۇ رىزلىنان له گيانى شەهيدانى كوردستان و عىراق له گەل مارشى نەتەوهى.

دوووم: كرد نەوهى خولى بەهارەى سالى يەكەم له خولى پىنجهمى هەلبىزاردن لەلا يەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان بەپىى حوكمى برگەى (سىيەم) له مادده (18) ى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان. سىيەم: و تارى بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان بەبو نەى كرد نەوهى خولى بەهارەى سالى يەكەم له خولى پىنجهمى هەلبىزاردنى پەرلەمانى كوردستان عىراق.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى بەخشندەو ميهربان.

بەناوى گەلى كوردستانەوه دانىشتنەكەمان دەست پىدەكەين، دانىشتىنى ژماره (1) ى ئاسايى سالى يەكەم، خولى هەلبىزاردن پىنجهمى پەرلەمانى كوردستان، سەرەتا بەرموون بە دەقىقه يەك وەستان بۇ رىزلىنان له گيانى پاكى شەهيدانى كوردستان، فەرموون.

فەرمو دانىشن، بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى برگەى (يەكەم) له ماددهى (7)، برگەى (يەكەم و دوووم و سىيەم) له ماددهى (16) و برگەى سىيەم له ماددهى (18) و مادده كانى (47 و 48) له پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان. عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (1) ى ئاسايى خولى بەهارەى سالى يەكەم له خوى پىنجهمى هەلبىزاردنى پەرلەمان له كاتزىمىر (10) ى بەيانى رۇزى ههينى رېكەوتى (2019/3/1) بەم شيوهه بىت:

یەكەم: یەك دەقیقە بى دەنگ وەستان بۇ ریزلینن له گیانی شهیدانی کوردستان و عیراق له گەل مارشی نەتەوهی.

دووهم: کرد نهوهی خولی بهارهی سالی یه کهم له خولی پینجهمی ههلبژاردن له لایه ن بهرپز سهرۆکی پهرلهمان بهپیی حوگمی برگهی (سییهم) له مادهه (18) ی پهیرهوی ناوخوی پهرلهمانی کوردستان. سییهم: و تاری بهرپز سهرۆکی پهر لهمان بهبو نهی کرد نهوهی خولی بهارهی سالی یه کهم له خولی پینجهمی ههلبژاردنی پهرلهمانی کوردستان □ عیراق.

ئێستا داوا له بهرپز سكرتیری پهر لهمان ده کهم ناوی ئه و ئه ندام پهرلهمانا نه بخوینێ تهوه که داواي مۆلهتیا ن کردوو ه بۆ دانیشتنی ئه مرۆ، فهرموو.

بهرپز منی نبی نادر / سكرتیری پهرلهمان:

بهرپز سهرۆکی پهرلهمان.

ناوی ئه و ئه ندامانهی داواي مۆلهتیا ن کردوو ه بۆ دانیشتنی ژماره (1) ی ئاسایی خولی بهارهی سالی یه کهم له خولی پینجهمی ههلبژاردنی پهرلهمان.

1- مە اسکندر مە / مۆلهت.

2- بدریه اسماعیل محمود / مۆلهت.

3- صباح محمود محمد / مۆلهت.

4- سۆران عمر سعید / مۆلهت.

5- هه ورامان حمه شریف / مۆلهت.

بهرپز سهرۆکی پهرلهمان.

فراکسیونی یهگیتی بهپیی برگهی چهوتهم له مادهه (23) ی پهیرهوی ناوخوی پهر لهمانی کوردستان به ئاماده نه بوو هه ژمار ناکریت، سوپاس.

بهرپز د. قالا فرید ابراهیم / سهرۆکی پهرلهمان:

بهرپز سكرتیری پهر لهمان، بهرپز دك تۆر صباح لیره ئاماده یه، بۆ یه داواکارییه کهی به مۆلهت ههلبوهشینه وه، بهرپز سكرتیری پهر لهمان، داوا ده کهم که پوختهی کۆنووسی دانیشتنی ژماره (1) له خولی کردنهوهی ههلبژاردنی پینجهمی پهرلهمانی کوردستان بخویننه وه.

بهرپز منی نبی نادر / سكرتیری پهرلهمان:

بهرپز سهرۆکی پهرلهمان.

پوختهی دانیشتنی کرد نهوهی خولی ههلبژاردنی پینجهمی پهر لهمان، رۆژی سی شهممه ری کهوتی (2018/11/6) بهم شیوهیهی خوارهوهیه:

1- کردنهوهی دانیشتنی به چهند ئایهتیک له قورئانی پیروز.

2- يەك دەفيقە بى دەنگ وەستان بۇ رېزىلېنەن لە گيانى شەھيدانى كوردستان و عىراق لە گەل مارشى نەتەوھىي.

3- سوپىند خواردىنى بە تەمەنترىن ئەندامى پالىوراوى سەرگەوتوو بۇ بەرپوھېردىنى دانىشتەكە لەلا يەن بەرپىزىيەو وەك سەرۆكى يەكەمى دانىشتەن.

4- بانگ كردنى پالىوراوانى سەرگەوتوو پەرلەمان بۇ سوپىند خواردىنى ياساىي.

5- دەستپىكردىنى پرۆسەي ھەلېژاردىنى دەستەي سەرۆكايەتى پەرلەمان و دەنگدان لەسەرى.

6- بانگ كردنى سەرۆك و جىگرو سكرتېر بۇ دانىشتىنان لە شوپىنى تايبەت بە دەستەي سەرۆكايەتى.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ سكرتېرى پەرلەمان، خالى دووھى بەرنامەي كارمان:

وهرزى گرېدانى يەكەم كە خولى بەھارە ناو دەبردېت لە سالى يەكەم لە خولى پېنچەمى ھەلېژاردىنى پەرلەمانى كوردستان عىراق دەكەينەوھ.

خالى سىيەمى بەرنامەي كار:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

بەبۇ نەي دەست پىكردنى يەكەمى وهرزى گرېدانى خولى ھەلېژاردىنى پېنچەمى پەرلەمانى كوردستان پېرۆزبايى لە گەلەكەمان و لە ئيوھى بەرپىز دەكەين بەناوى دەستەي سەرۆكايەتى، ھەر بەو بۇنەبە شەوھ سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان بە پىويستى دەزانى لە وهرزى گرېدانى يەكەمدا لە رووى ياسادانان ئەولەويەت بداتن بەو ياسا، ياخود بەو پېشنىيازى ياساو بېرارانەي كە پەيوستن بە ژيان و گوزەرانى خەلك و بە چاكسازى، ھەر وھا پەيوەستن بە كارا كردنەوھى دامەزراوكانى پەيوەست بە سىستەمى حوكمپرانى لە ھەرىمى كوردستاندا، بۇ ئەوھى پەرلەمانى كوردستان بتوانىت رۆل و ئەركى خۆي بەپىي ئەوھى كە لە ياسا بئەرەتەكاندا ھاتووھو لە پەپرەوى ناوخۆي پەرلەمانى كوردستاندا ھاتووھو بە شىوہيەكى سىستەماتىك بگىرېتن كە برىتییە لە تەشرىع و لە چاودېرى كردنى دەسەلاتى راپەراندن.

بۇ يە داوا لە سەرچەم فراكسىونەكانى پەرلەمانى كوردستان دەكەين كە بە گيانى ھەست كردن بە بەرپرسىارىەتى نىشتمانىي و نەتەوھىي لە بەجى گەياندىنى ئەركەكانىان رىككەوتن و سازان بىكەن لە سەر ئەو پېشنىيازەي ياساو بېرارانەي پىويستىان بە رىككەوتنى پېش وەختە ھەيە لەنىوان فراكسىونەكاندا، ئىمەش لە دەستەي سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان ھەر وھو كە لە دانىشتنى يەكەم پىمان راگەياندىن لە پەپرەو كردنى سىياسەتى بى لا يەنى بەرپرسىارىەتى راو يژكارى و ھەما ھەنگى لە گەل سەرچەم فراكسىونەكانى پەرلەمانى كوردستان بەردەوام دەبين و كار دەكەين بۇ لە يەك نزيك بوو نەوھى را جىاوازەكان لەنىوان فراكسىونەكانى پەرلەمانى كوردستان لە سەر ئەو پېشنىيازە ياساينەي كە رەھەندى نىشتمانىي و رەھەندى نەتەوھىيان ھەيە، بە گرنكى دەزانم بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، كە پىتانى را بگە يەنەم خولى پېنچەمى پەرلەمانى كوردستان بۇ تە جىگاي ئومىدىكى گەورەي خەلكى كوردستان،

هيوادارم ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان لە ئاست چاوەڕوانىيەكانى گەلى كوردستان بن لە جى بەجى كردنى ئەركەكانى ئندا بە هەموو پىكها تە جياوازەكانىيەو، تەعبىر بىكەن لە راو بۆ چوونى خەلكى گەلى كوردستان كە داواى دەكات، ئەويشيان برىتییە لە ئىستادا لە كارا كردنەوى سەرجهەم ئەو دامەزراوانەى كە پەيوەستن بە سىستەمى حوكمراڤانى لە هەرىمى كوردستان و كارى پىكەوویى، هەروەها چاكسازى كردن لە دامەزراوەو دامودەزگاكانى سىستەمى حوكمراڤانىدا لە پىشى هەمووشيانەو پەرلەمانى كوردستان، لىرەشەو پىتان رادەگەيەنن ئىمە لە دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان هەنگاوى يەكەممان هاوئىشتوو بۆ ئەنجامدانى چاكسازى لەناوى پەرلەمانى كوردستاندا، بىگومان بە هەما هەنگى و هاو كارى لە گەل سەرجهەم فراكسىۆنەكانى پەرلەمانى كوردستان، خواى گەورە پشتىوانى هەموو لایەكمان بىت سەرکەوتوو بىن لە ئەدا كردنى كارەكانماندا، زۆر سوپاس، بەم شىوێهە هاتىنە كۆتايى دانىشتنەكە.

د. فالا فرید ابراهيم
سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عێراق

هێمن هەورامى
جىگىرى سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان □ عێراق

منى نبى قهوجى
سكرتيرى پەرلەمانى
كوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۆتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (2)ى

سى شەممە رىكەوتى 12 3 2019

خولى پىنجه مى ھەئىژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (2)

سى شەممە رېكەوتى 2019/3/12

كاتزمير (11) ى پيش نيوەرۆى رۆزى سى شەممە رېكەوتى 2019/3/12 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. قالا فرید ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز هېمن هورامى جىگرى سەرۆك و، بەرپىز منى نبى قهوچى سكرتيرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (2) ى خولى پىنجەمى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى برگەى (يەكەم) ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (2) ى سالى يەكەم لە خولى پىنجەمى هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمير (11) ى پيش نيوەرۆى رۆزى سى شەممە رېكەوتى (2019/2/12) بەم شيوەىه بىت:

يەكەم: زياد كردنى دوو ئەندام لە سەر لىژنەى ياساى و پىكھېنانى لىژنە هەمى شەپپەكانى پەرلەمانى كوردستان و دەنگدان لەسەريان بەپىى ماددەكانى (28 و 29) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوى بەخشندەو مېهرەبان.

بەناوى گەلى كوردستانەوه دانىشتنەكەمان دەست پىدەكەين، دانىشتىنى ژماره (2) ى ئاساى خولى بەهاره، سالى يەكەم، خولى هەلبژاردن پىنجەمى پەرلەمانى كوردستان، داوا لە بەرپىز سكرتيرى پەرلەمان دەكەين كە بەرنامەى كارى دانىشتن بخوینیتەوه.

بەرپىز منى نبى نادر قهوچى / سكرتيرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى برگەى (يەكەم و دووهم و سىيەم) لە ماددەى (16) و برگەى سىيەم لە ماددەى (18) و ماددەكانى (47 و 48 و 54) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان- عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (2) ى ئاساى خولى بەهارەى سالى يەكەم لە خولى پىنجەمى هەلبژاردنى پەرلەمان لە كاتزمير (11) ى پيش نيوەرۆى رۆزى سى شەممە رېكەوتى (2019/3/12) بەم شيوەىه بىت:

یە کەم: زیاد کردنی دوو ئەندام لە سەر لیژنەی یاسایی و پیکهێنانی لیژنە ھەمیشەییەکانی پەر لەمانی کوردستان و دەنگدان لەسەریان بەپێی ماددەکانی (28 و 29) لە پەڕپەرەوی ناوخۆی پەر لەمانی کوردستان عێراق.

بەپێی ھۆکمی بڕگەی (چوارەمی) ماددەی (48) لە پەڕپەرەوی ناوخۆی پەر لەمانی کوردستان عێراق، لەسەر داوای سەرۆک فرانسوونی یەکییتی دەستە ی سەرۆکایەتی پەر لەمان بڕیاریدا بە زیاد کردنی بڕگەیەکی بە ریزبەندی یە کەم بۆ بەرنامە ی کاری دانیشتنی ژمارە (2) ی ئاسایی رۆژی سێ شەممە رێکەوتی 2019/3/12 بەم شیوەییە خوارەووە:

1-سویند خواردنی پالیئوراو بەرپز (راھی راھبەر ابراھیم) لە شوینی ئەو پالیئوراووەی کە سویندی یاسایی نەخواردوو بەپێی ماددە ی (یەکەم) لە یاسای ژمارە (13) ی سالی 2009.

بەرپز د.فالا فرید ابراھیم/ سەرۆکی پەر لەمان:

بەرپز سکریتیڤی پەر لەمان پوختە ی دانیشتنی ژمارە (1) ی ئاسایی رۆژی ھەینی رێکەوتی 2019/3/1 بەخویننەووە.

بەرپز منی نبی نادر قەووەچی/ سکریتیڤی پەر لەمان:

بەرپز سەرۆکی پەر لەمان.

پوختە ی دانیشتنی ژمارە (1) ی ئاسایی رۆژی ھەینی رێکەوتی 2019/3/1 بەم شیوەییە خوارەووەییە:

1-دەستپیکردنی دانیشتن لەلایەن سەرۆکی پەر لەمان.

2- یەکی دەقیقە بۆ دەنگ وەستان بۆ ریزلیان لە گیانی شەھیدانی کوردستان و عێراق لە گەڵ مارشی نەتەووی.

3- کردنەووی خولی بەھاری سالی یە کەم لە خولی پیندجەمی ھەڵبژاردن لەلایەن بەرپز سەرۆکی پەر لەمان.

4- خویندنەووی ناوی ئەندامانی ئامادە بوو و ئامادە نەبوو، ھەر وھا خویندنەووی پوختە ی دانیشتنی پیشوو لەلایەن سکریتیڤی پەر لەمانەووە.

5- وتاری بەرپز سەرۆکی پەر لەمان بە بۆنە ی کردنەووی خولی بەھاری سالی یە کەم لە خولی پیندجەمی ھەڵبژاردنی پەر لەمانی کوردستان.

بەرپز د.فالا فرید ابراھیم/ سەرۆکی پەر لەمان:

سوپاس بۆ سکریتیڤی پەر لەمان، بەرپزان ئەندامانی پەر لەمان، ئیستا دەست دەکەین بە جۆ بەجۆ کردنی بڕگەکانی بەرنامە ی کاری دانیشتنی ئەمڕۆمان بڕگە ی یەکەم بریتی یە لە سویند خواردنی یاسایی پالیئوراو بەرپز (راھی راھبەر ابراھیم) لە شوینی ئەو پالیئوراووەی کە سویندی یاسایی نەخواردوو بەپێی ماددە ی (یەکەم) لە یاسای ژمارە (13) ی سالی 2009، با بەرپزبان بفرمۆن.

بەرپز راهی راهبر ابراهیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

بهناوی خوای گهورهو میهرهبان.

من (راهی راهبر ابراهیم) بهخوای گهوره سویند ده خۆم که پاریز گاری یهکیتی گهل و خاکی کوردستانی عیراق و بهرزه وهندییه بالاکانی بکهه).

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلهمان:

خالی دووهمی بهرنامهی کار بریتیه له زیاد کردنی دوو ئەندام بۆ سەر لیژنه یاسایی و پیکهینانی لیژنه ههمیشهیهکانی پەر لهمانی کوردستان و دهنگدان له سهریان بهپیی ماددهکانی (28 و 29) له پهیرهوی ناوخوی پەرلهمانی کوردستان، داوا له سکرتهیری پەرلهمان دهکهین ناوی ئەو دوو ئەندامه بخوینیتهوه که زیاد کراوه بۆ لیژنه یاسایی.

بەرپز منی نبی نادر فهوهچی/ سکرتهیری پەرلهمان:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

دوو ئەندام زیاد کراوه لهسەر لیژنه ی کاروباری یاسایی.

1- روزان محمد کریم له فراکسیونی یهکیتی.

2- عباس فتاح صالح له فراکسیونی یهکیتی.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلهمان:

بەرپزان ئەندامانی پەرلهمان.

ئێستا دهیخهینه دهنگدانهوه، کێ لهگهڵدایه دهستی بهرز بکاتهوه؟ (65) ئەندام لهگهڵدایه، زۆر سوپاس، کێ لهگهڵدا نییه دهستی بهرز بکاتهوه؟ (4) ئەندام لهگهڵدا نییه، زۆر سوپاس، به زۆرینهی دهنگ پهسند کرا. بهرپز سکرتهیری پەرلهمان ناوی ئەندامانی لیژنه ی دارایی و کاروباری ئابووری بخویننهوه، نوختهی نیزامی مامۆستا ئەبو بهکر فهرموو.

بەرپز ابوبکر عمر عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

وهك له ماددهی (111) ئەم پهیرهوه دا هاتوو که ئۆپۆزسیونی پەر لهمان ئەو فراکسیونه پەرلهمانیه دهگریتهوه که به شدار ی پیکهینانی کابینه ی حکومهتیا ن هکردوو، یان لێی دهکشینهوه و ئازادی کاری پەرلهمانی و ئۆپۆزسیون بوونیا بۆ دهسته بهر دهکریت، بهو پییه لیژنهکانی پەر لهمان جهو ههری کاری پەرلهمانین و روحی پەرلهمانن، بۆیه له زۆر ولاتی دنیادا به ده ستووور پیگه ی ئۆپۆزسیون تهنا نهت له ده ستی سەرۆکایهتی پەر لهمانیش ده سته بهر کراوه، ئەو لیژنانه که بۆخۆمان دهزانین بهپیی عورف واقعی پەرلهمانی ههندیک لیژنه ی سهرکی و سیادین، بۆیه ئیمه بینیمان له دانیشتنی پیشوو فراکسیونی یهگرتوو له لیژنه ی یاسایی مهحروم و بی بهش کرا، ئەمپۆش هاوڕیپانمان له فراکسیونی نهوه ی نوێ که

فراکسیۆنىكى ئۆپۆزسىيۆن بە داخەوۋە لە ھە ندىك لە لىژنە سىيادىيەكان مافىان زەوت كراو، بۆيە ساز كىردن و زەمىنە سازى كارى پۆپۆزسىيۆن لە لىژنە جەوھەرىيەكانى پەر لەمانى كوردستاندا دەبىت، بۆيە ھىوادارىن ئەو مافە بگەرپتەوۋە بۆ خاوەنەكانىيان و بەرپۆزىشتان وەكو دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمان لە يەكەم و تارتاندا ئاماژەتان بەوۋەدا كە كارەكانتان بەشپۆەيەكى بى لايەنانەو پىشەييانە ئەنجام دەدەن، بۆيە ئومىدەوارىن كە ئەم مافەى ئۆپۆزسىيۆن دەستەبەر بكرىت، بەپىي ئەو زۆرىنە پەر لەمانىيەى كە ھىزەكانى دەسەلات دەستەبەريان كىردوۋە، بوونى ئۆپۆزسىيۆن تەنھا بۆ چاودىرى كىردنە، بۆيە ھەقى خۆيەتى ئەم مافە بدرىتەوۋە بە خاوەنەكانىيان و پىگەى ئۆپۆزسىيۆن لەناو لىژنەكانى پەر لەمان پىگە يەكى بەھىز بىت، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەر لەمان:

بەرپۆز مامۆستا ئەو بەكر پىگەى ئۆپۆزسىيۆن لەناو پەر لەمان رە چاۋ كراوۋە تەتبىقى ھەموو ماددەكانى پەيرەوى ناو خۆ بەم شپۆەيە دەكرىتن كە ھەيە، عادەتەن تەفسىر بۆ ماددەيەك (معزل عن مواد اخرى) بە جيا لە ماددەكانى دىكە ناكىتن كە ھەموو پەيرەو پىكەوۋە دەخوینىيەوۋە، ئىنجا دەتوانى ماددە يەكى پەيرەو تەفسىر بىكەيت و لەلا يەن دەستەى سەرۆكايەتى بەم شپۆەيە تەفسىر كراوۋە نە مافى ئەو پەر لەمانتار و ئەو فراكسىيۆنانەى كە ھكو مەت پىك دەھپىن و نە مافى ئەوا نەش كە خۆيان وەكو ئۆپۆزسىيۆن ئىعلان كىردوۋە بە ھىچ شپۆەيەك پىشپىلكارى بەرامبەرياندا نەكراوۋە ماددە بە ماددە، بىرگەى بە بىرگەى پەيرەوى ناو خۆش تەتبىق كراوۋە، ھىشتا ئىمە ناوى ئەندامانى لىژنەكانمان نەخویندۆ تەوۋە، كە ناوى ئەندامانى لىژنەكان خویندرايەوۋە، ئىنجا ئەو فراكسىيۆنەى قسەى ھەيە لەسەر ئەو لىژنەيە دەتوانىت بە نوقتەى نىزامى داخىل بىت، ئەوۋەى كە خویندرايەوۋە دەنگى لەسەر درا تەنھا لىژنەى ياساى بوو، لىژنە بە لىژنە دەنگى لەسەر دەدەن لە ھەر لىژنە يەك قسەتان ھەبوو، ئىنجا دەتوانن دواى ئەوۋە كە ناوەكان دەخویندرايەوۋە بە نوقتەى نىزام دەخىل بىن، فەرموو.

بەرپۆز ديارى ھەمە انور ھەمە:

بەرپۆز سەرۆكى پەر لەمان:

ئىوۋە خىشتەيەكتان ناردوۋە، ئەم خىشتەيە گەيشتوۋە بە دەست ئىمە، ئەم خىشتەى كە كۆى گىشتى دا بەش كىردنى ژمارەى ئەندامانى پەر لەمانى كوردستانە بەپىي فراكسىيۆنەكان و لىژنە ھەمىشەيەيەكان، و تا ئەمە دەر ئەنجامى ئەو كۆبوونەوۋە يە بووۋە كە پىشتى سەرۆكى فراكسىيۆنەكان لە گەل دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمانى كوردستاندا كىردوۋىيانە، بەپىي ئەمە بەم خىشتەى دانراوۋە ديارە ئەندامانى لىژنەكان و دواتر ناوى ئەندامانى لىژنەكان دەخویندرايەوۋە لەسەر ئەمەيە، بەپىي پەيرەوى ناو خۆى پەر لەمانى كوردستان ماددەى (28) بىرگەى (دوۋەم)، دەمەوئىت ئەوۋەت پى بلىم لىژنە ھەمىشەيەيەكان لە ژمارە يەك ئەندام پىك دىن، كە نابىت لە (5) ئەندام كەمتر و لە (11) ئەندام زياتر بىن، كە نوینەرايەتى فراكسىيۆنەكانى ناو

پەرلەمان دەكەن، بەپېي رېژەى نوپنەراپەتپان لە پەرلەمانى كوردستان، ئەمە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستانە، ئەو پەپرەوىيە كە پەرلەمان كارى لەسەر دەكات و لەم پەپرەوىيەدا دەئىت بە روونى ئا ماژەى بۆ كوردووو هېچ تەفسىرېك هەئناگرېت، دەئىت دەبېت نوپنەراپەتې فراكسىونەكانى ناو پەر لەمانى كوردستان بكەن.

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

من دەمەوېت ئەووت پى بلىم بەپېي ئەم پەپرەوىيە مافى ئەوومان هە يە لەو لىژنە سەرەكپانەى كە پەپوهندپان بە قوت و داھاتى ئەم وئاتەو هەپە، ئىمە وەكو ئۆپۆزسىونىكى جدى و گەورەترىن فراكسىونى ئۆپۆزسىون لە پەر لەمانى كوردستانەدا ئە ندامان لەو لىژنە هەبېت، لەبەر ئەوئەوى ئەو لىژنەى كە پەپوهندپان بە دوو بابەتى حەساسەو هەپە، يەكەمپان/ دارابى، دووهمپان/ نەوت و سامانە سروشتپەكان، ئەم دوو نە زۆر ترىن پىوپىستپان بەو هەپە كە بەدوادا چوونى بۆ بكرېت، لەبەر ئەوئەوى داوا دەكەپن كە ئە ندامانى فراكسىونى نەوئەوى نوئ وەك فراكسىونىكى ئۆپۆزسىون لەم لىژنەدا بوونپان هەبېت، لە حا ئەتپكى دىكەدا دە مەوئ ئەووت پى بلىم بەپېز سەرۆكى پەر لەمان ئە مە عورفە لە هەموو دنپادا، فراكسىونە ئۆپۆزسىونەكان لەو لىژنەى كە گرنگن، لەو لىژنەى كە بۆ نموونە پەپوهندپان بە قوت و ژپان و داھاتى خەلكەو هەپە، لەو لىژنەدا بوونپان هەپە، پرسپارەكە ئەوئەوى چ لۆژىكىك بۆ ئە مە هەپە، ئە مە پەپرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستانە، ئەم ياساكە و عورفە كەش چى رېگەدەدات بەوئەوى كە ئەندامانى فراكسىونى نەوئەوى نوئ لەو لىژنەدا بوونپان نەبېت؟ سوپاس.

بەپېز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەپېز سكرتېرى پەر لەمان ناوى لىژنەى دارابى و كارو بارى ئابووورى بخوئندەو، بەپېز با ناوەكان بخوئندىتەو داوى خوئندەوئەوى ناوەكان ئىنجا نوقتەى نىزامپە كە وەردە گرپن، ئە گەر لەسەر دوو بارە كوردنەوئەوى هەمان قسەكانى بەپېزپانە، پىم گوتن، گوتەم ئە ندامانى پەر لەمان تا ناو نەخوئندىتەوئەوى تۆ ناتوانى بە نوقتە نىزام داخلى بى، گلەپى لە بوونى لىژنەپەك دەكەى كە هېشتا نەخوئندىتەوئەوى ناوەكانى، ناوەكان لىرە بە شىوئەپەكى رەسمى دەخوئندىتەوئەوى، بەپېز سكرتېرى پەر لەمان ناوەكان بخوئندەوئەوى، فەرموو.

بەپېز منى نبى نادر قەوئەچى/ سكرتېرى پەرلەمان:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەندامانى لىژنەى دارابى و كاروبارى ئابووورى:

1/ بەھجت على ابراھىم مصطفى، 2/ هېشىدار احمد سلمان يوسف، 3/ نجات شعبان عبدالله دىلو، 4/ ارشد حسين محمد رشيد، 5/ لىزا فلك الدين صابر محمود، 6/ زياد جبار محمد قادر، 7/ رېواز فايق حسين محمد، 8/ على حمە صالح طە، 9/ سۆران عمر سعید احمد، 10/ شىركۆ جودت مصطفى، 11/ محمد سعدالدين انور شكر.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك كاظم فەرموو.

بەرپىز كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزان دەستەى سەرۆكايەتى، دياره ئيمه پيش هه موو كەس لەم پەرلەمانەدا دەبى رپىزى ياسا بگريين و رپىزى ئەو پەپرەو بگريين كە خۇمان دامانناو، ئەم پەپرەوى ناوخۆيە ئيمه وەكو فراكسيۆنى نەوہى نوئى سەربارى ئەوہى دەستمان نييە لە دانانى ئەم پەپرەو، بەلام لەبەرئەوہى كە ئيستا ياسايە و بەرکارە رپىزى دەگرين، فراكسيۆنى نەوہى نوئى لە مە بەدەئى دا بریتيە لە رپىزگرتنى ياسا و رپىزگرتنى ديموكراسى و کارکردن بە بنەماکانى ديموكراسى و ياسا و ئەم پەپرەوہى كە خۇتان داتانناو، قسەكە لە سەر ئەوہى بە پيى ياسايە سانتليگو كە ليژنەکانى پيى دا بەش كراو، لە فراكسيۆنى پارتى پيىنج ئە ندامى پيىدراوہ لە ليژنەى دارايى، فراكسيۆنى يەكيتى كە دوو ئەندامى بەردەكەويت دوو ئەندامى پيىدراوہ، فراكسيۆنى گوپان كە يەك ئە ندامى بەر دە كەويت، ئە نداميكي پيىدراوہ، فراكسيۆنى نەوہى نوئى كە يەك ئە ندامى بەردە كەويت ئە ندامى پيى نەدراوہ، ئە مە بە تەواوہتى پيى شيلکردنى بر گەى دووہ مى ماددەى (28) ي پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستانە كە جەنابتان ئيستا هيئاوتانە لەم پەرلەمانە دەتانهوئى دەنگى لەسەر بەرپيت، من پيىشتريش لە گەل بەرپىزتان دانيشتووين بەناوى فراكسيۆنى نەوہى نوپوہ نيگەرانى فراكسيۆنەكەمان پيگەياندوون كە لە دابەشكارى ئەم ليژنانە دا لايەندارى كراوہ و پيىشلى پەپرەوى ناوخۆ كراوہ و ئەم بى بەش كەردنە گەورەى گەورەترين فراكسيۆنى ئوپوزسيۆنى پەرلەمانى لە پەرلەماندا بى بەش كەردنى لە ليژنەى دارايى بە مەبەستى ديزە بەدەر خۆ نەكەردنى ئەو گە نەدەئى و ناشەفافييە كە لە وەزارەتى دارايى دا هە يە كە لە حكومەتى هەريمى كوردستان و كابينەى دا هاتوودا رەنگە بگرييت و بو ئەوہى كە گەورەترين فراكسيۆنى ئوپوزسيۆن لە ليژنەى دارايى دا چاوديري وەزارەتى دارايى نەكات ئەوہى كە بەلای مەنەو گەنگە ئەوہى وەكو عورفيكى پەرلەمانى لە زۆريك لە ولاتە پيشكەوتووہەكان دا نەك تەنھا ئەندام بوونى فراكسيۆنى ئوپوزسيۆن لەناو ليژنەى دارايى دا رپىكخراوہ بە پيى پەپرەوى ناوخۆ و بە پيى دەستور سەرۆكايەتى ليژنەى دارايى دەدريت بە فراكسيۆنى ئوپوزسيۆن لەناو پەرلەماندا، لەبەرئەوہى ئەمە بە تەواوہتى پيچەوانەى ئەو پەپرەوہى كە ئەم پەرلەمانە دەبى لەسەرى بروات و ئەركى پيشەيى و ئەركى ئەخلاقى دەستەى سەرۆكايەتية كە پاريزگارى بکەن لەم پەپرەوى ناوخۆيە و لەم ياسايە كە لەم ياسايەى كە خۇتان بەرکارتان کردووہ، تکیایە و داوا دەکەم بە ناوی فراكسيۆنەكەمەوہ كە پيىدا چوونەوہ بگريئ لەم دابەشكارية و پيىشتريش داوامان کردووہ، نوقتەى دووہم/ ئەو ليژنانەى كە ..... .

بەرپىز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

تەواو يەك دەقە ناتوانم رپگات بەدەم بە پيى ئەم پەپرەو، هەر بە پيى ئەم پەپرەو، پەيامە كەت گەيشت بەرپىز سەرۆكى فراكسيۆنى نەوہى نوئى، پەيامەكەتان گەيشت ئيمه ليڤه جى بەجيى پەپرەومان کردووہ و

تەتبىقى ھەمان ماددەمان كىرەتە ۋە دەستەى سەرۋىكەپتەى ھەقى ھەپە بە پىپى تۈانا ۋە بە پىپى خۋاست ۋ بە پىپى پىداۋىستى لىژنەكان ئەندامان دابەش بىكات بە سەر لىژنەكان دا، پەپامە كەتان كەپشت، كاك مەم فەرموو.

بەپىز مەم اسكندر مەم:

بەپىز سەرۋىكە پەرلەمان.

ئەركى دەستەى سەرۋىكەپتەى پەرلەمانە كە قانۈن جى بەجى بىكات، ئەم پەپەرەۋى ناوخۋەپەى كە دەر كراۋە لە 7/19 سالى رابردوو لە خولى پىشۋوتىردا بە زۋرىنە تى پەپىنراۋە ئىمە ۋەكو فراكسىۋنەكەمان دە ستمان نەبوۋە لە دەر كىرەنى ئە مەدا، بەلام ئىمە پىۋەى پابە ندىن ۋەكو سەرۋىكە فراكسىۋنەكەمان جەختى لى كىرەۋە، بۋپە بەرپىسارىپتەى قانۈنى ۋ پىشەپى جەنابتانە لەسەر ئەۋەى كە ئەپى ئەم پەپەرەۋە ۋەكو خۋى جى بەجى بىكرى، پىشلىكارىپەكى تەۋاۋەتى ھەپە بۋماددەى 28 ھەردوو بىرگەى دوۋەم ۋ بىرگەى چۋارەمى ئەم ماددەپە، بۋپە ھىچ تەئۋىلىكى دىكە ۋ ھىچ لىكەندەۋەپەكى دىكە ھەئناگرى، ئىمە باس لەۋە دەكەپن ۋ بلىپن نەخىر پەپەرەۋە جى بەجى كراۋە ۋەكو خۋى، نەخىر تەئكىدى لى دەكە مەۋە پەپەرەۋە كە پىشلىكاراۋە ماددەى 28 بىرگەى 2 ۋ بىرگەى 4 پىشلىكاراۋە، بۋپە داۋا دەكەپن لەبەپىزتان ..... .

بەپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۋىكە پەرلەمان:

پەپامەكەت كەپشت، قسەكانى بەپىز سەرۋىكە فراكسىۋنەتەنە ۋ دوۋبارەپە، تىكەپە دوۋبارەپە قسەكان، ھەر بە پىپى ئەۋ پەپەرەۋە ناتۋانپن لە پەك دەقىقە زىاتىر رىگە بدەپن ۋ ناتۋانپن قسەى دوۋ بارە ۋەربىگرپن، كاك ئۈمىد فەرموو.

بەپىز ئۈمىد عبدالرحمن حسن:

بەپىز سەرۋىكە پەرلەمان.

بە پىپى ماددە (28) لە پەپەرەۋە باس لەۋە دەكرى لىژنە ھەمىشەپەپەكانى پەر لەمان داۋاى رۋونكرەنەۋە لە جەنابتان دەكەپن، لىژنەى سەرەكى ۋ لاۋەكى ھەپە لە ناۋ پەپەرەۋە ۋ لە كارى پەر لەمانى؟ ھىچ لىژنەپەك لەسەر ھىچ لىژنەپەكى دىكە تەفزىل كراۋە كە ئەمە لىژنە سەرەكى ۋ كامە لاۋەكەپ؟ زۋر سوپاس.

بەپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۋىكە پەرلەمان:

ھەمۈۋ لىژنەكان بە پىپى پەپەرەۋى ناوخۋ ئەھمىپتەى خۋپان ھەپە، كاك سۋران فەرموو.

بەپىز سۋران عمر سەپىد:

بەپىز سەرۋىكە پەرلەمان.

لە ماددەى (28) بىرگەى دوۋەم دەئىت لىژنە ھەمىشەپەپەكان لە ژمارەپەك ئەندام پىك دىت كە نابى لە 5 ئەندام كەمتر نەپى ۋ لە 11 ئەندام زىاتىر نەپى، كە نۋىنەراپتەى فراكسىۋنەكانى ناۋ پەر لەمان دە كەن بە پىپى رىژەى نۋىنەراپتەپەى لە پەرلەمان، بۋپە مەن پىشۋانى داۋاكەى فراكسىۋنى نەۋەى نۋى دەكەم، مافى خۋپانە رىژەپان لە 8 كورسى كە ئەندامپىكان لىژنە سىادىپەكان نەك لاۋەكى ۋ پاشەكى ھەپى، پىشۋانى

داواكەيان دەكەم بە ھەند وەرېگېر دىرېت و مولا حەزاتى فراكسىيۇنەكان لە كۆبوو نەودى سەرۆك فراكسىيۇن لەگەل بەرپىزتان لە دەستەى سەرۆكايەتى داويانە لەسەر كۆى لىژنەكان، چونكە ئە گەر لىژنە يەك رۆى و دوو رۆى ئەوا مولا حەزەى ئىمە لە لىژنەى دە يەم تازە وەر ناگىرى بۆ ئەودى لىژنەكان تەكمىلە يە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

پىويستە لەكاتى تەفسىر كردنى نەس، تەفسىرى نە سەكانى تىرىش بخويىنەنەو و ھەر بېرگە يەك دوو بېرگە داوى ئەو حەقى داو بە دەستەى سەرۆكايەتى كە لە دابەش كردنى ئە ندامان بە سەر لىژنەكان تانا و پىسپۆرىيەتى و ھەروھا پىداويدى ستى لىژنەكان بەر چا و بخت، داوا دە كەم بە پى پى پەيرەو نە شىويىنى جەلسەكە، كاك على فەرموو.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ھەموو فراكسىيۇنەكان داواكارىن ئىلتىزام بىرى بە پەيرەوى ناوخۆ، من پىموايە گىرنگىرتىن شت ئەودە يە پىش ئەودى موداخەلە بىرى پىويستە سەرۆكايەتى پەرلەمان تەوزىجاتى بىدات بۆ ھەموو ئە ندامانى پەرلەمان و راي گىشتىش لەسەر چ ئەساسىك ئەم لىژنە تەوزىع كراو، پىوەرەكان چىن؟ لەكۆى ئىلتىزام بەو كراو؟ لە كۆى ئىلتىزام نەكراو؟ تەوزىجاتى تەواو بىرېت بۆ ئەودى كۆتايى بە موناقلە شە بەيىنرى، بۆ يە داواكارم ئىستا لە پاش قەسەكانى من ھەموومان تى بگەيەنرېت ئەم قەناعەتە دروست بىرېت ئايا ئىختىسا سە؟ ئايا پىسپۆرىيە؟ ئايا كورسىيە؟ ئايا عەدالەتى؟ ئايا لىژنەكان چ لىژنە يەك بەرامبەر چ لىژنە يەكە؟ ئەو پىوەرەنە چىن كە دابەش كراو، بۆ ئەودى كۆتايى بە موناقلە شە بەيىنرېت و ھەموو كەس دىن ئايا بى كە حقوقى پارىزراو لەم پەرلەمانە.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئە ندامانى پەرلەمان، ئىستا داوا لە جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان دە كەين كە روونكردنەو يەكى عىلمىيانەمان بىداتى لەسەر چۆنىيەتى دابەش كردنى ئەندامان بەسەر لىژنەكان دابكات، كاك ھىمەن فەرموو.

بەرپىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەورە و مېھرىبان، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، بەرپىزان ئە ندامانى پەرلەمانى كوردستان، داوا بەداوى كۆبوونەو ناسايى ژمارە (1) ى رۆزى 2019/2/26 ى پەرلەمانى كوردستان كە تىيدا لىژنەى ياساي پىكھېنرا، داوا لە نوپىنەرى سەرچەم فراكسىيۇنەكان كرا كە لە كۆبوونەو يەك لە گەل دەستەى سەرۆكايەتى ئامادە بن و بۆيە رۆزى 2/27 كۆبوونەو سەرچەم فراكسىيۇنەكان لە ھۆلى ماددەى 140 ئەنجام درا و بەسەرپەرشتى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان و ئامادەبوونى سكرتېرى پەرلەمان بۆ ئامادە كارى دابەش كردنى ئەندامان بەسەر ئەو جواردە لىژنە يەى كە ماونە تەو، لەو كۆبوونەو يە بە كۆى دەنگى

فراكسيۇنەكان پېۋەرى سانت ليگۆى (1.4 يەك پۆينت جوار)، كرايە بنەما بۇ بەركەو تەى ھەلېزاردن و رېژەى ئە ندامانى ھەر فراكسيۇنىك لە ھەر پانزە ليژنەكەى پەر لەمانى، ھەم بۇ ئەۋەى پەر لەمانتارە بەرپەزەكان و راي گشتيش بزانين، رايەك ھەبوو كە بە پېى سانت ليگۆ (1.7) دابەش بكرىت، ئە گەر بە پېى سانت ليگۆى (1.7) دابەش بكرايە، تەنھا فراكسيۇنى يەكئىتى و پارتى و گۆران ئە نداميان لە ليژنەى ياسايى بەردەكەوت لەگەل ھەندىك لە ليژنەكانى تر، رايەكى تر ھەبوو كە بە (1.6) دابەش بكرىت، ئەگەر بەۋەش بوايە بە تەنھا فراكسيۇنى پارتى، يەكئىتى، گۆران، نەۋەى نوئ ئە نداميان لە ليژنەكان بەردەكەت، فراكسيۇنەكانى تر بى بەش دەكران، راي دەستەى سەرۆكايەتى ئەۋەبوو كە ئېمە پامان وايە ھەموو فراكسيۇنە بەرپەزەكان لە ناو پەر لەمانى كوردستان بەپېى رېژەى بەركەو تەى خۇيان لە ھەر (15) ليژنەكەى پەر لەمان دا نوئەنەريان ھەبى، بۇ يە ئېمە تە شجىعى ئەۋەمان كرد، سوپاس بۇ فراكسيۇنە بەرپەزەكان بەكۆى دەنگ بەبى ئىستىسنا (1.4) كرايە بنەما بۇ دابەشكارى ئەندامان بۇ سەر ليژنەكان دا، ئېمە لە ھەمان رۆژ لە رۆژى (2/27) داوامان لە ھەموو فراكسيۇنەكان كرد كە تا رۆژى (2019/3/3) قۇرمى ئە ندامىتى ليژنەكان لەلا يەن فراكسيۇنەكانەۋە ئارا ستەى دەستەى سەرۆكايەتى بكرى، رۆژى يەكشەممە (3/3) كۆبۈنەۋەى سەرجم فراكسيۇنەكان كراۋە لەگەل دەستەى سەرۆكايەتى بەسەرپەرشتى بەرپەز سكرتېرى پەرلەمان و قۇرمەكان وەرگىراون، دواتر دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان بەھوكمى ماددەى (28) و برگەكانى (1، 2، 4) كە بەركەو تەى ھەلېزاردن توانا و خواست و پېۋىستى ليژنەكان لەبەر چاۋ گىراۋە كراۋە تە بنەما، لە بەر ئەۋەى ئېمە (15) ليژنەمان ھە يە و ليژنەكانىش دە بى (5) تا (11) ئەنداميان ھەبى، ئېمە ئەۋە رايەمان پەسند كرد كە ھەموو ليژنەكان (11) ئە نداميان ھەبى بۇ ئەۋەى تەۋاۋى فراكسيۇنەكان تەۋاجۇدىان لە تەۋاۋى ليژنەكانى ناو پەرلەمان دا ھەبى، (15) ليژنە ئە گەر زەربى (11) ئە ندامى بەكەين دەكا تە (165) ئە ندام، ئېمە ئە ندامانى دەستەى سەرۆكايەتى لە (111) ئەندامەكەى پەر لەمان دەر كراون بۇ يە ئەۋە (165) بەركەو تەى ناو ليژنەكان دابەشى سەر (108) پەرلەمانتار كراۋە، بۇ يە رېژەى بەھاي ئە ندامىتى لە ھەر ليژنە يەك بۇ ھەر پەر لەمانتارىك كوردبوو يە (1.52) بەمەش فراكسيۇنى پارتى كە خاۋەنى (45) كورسى يە لەگەل سۆشياست (69) بەركەو تەيان ھەيە، فراكسيۇنى يەكئىتى (30) بەركەوتەيان ھەيە، فراكسيۇنى گۆران (18) بەركەوتە، فراكسيۇنى نەۋەى نوئ (12)، فراكسيۇنى كۆمەل (11)، فراكسيۇنى يەكگرتوۋى ئىسلامى (5)، پىكھاتەى توركمان و كلدان و سريان و ئاشوور و ئەرمەن بەيەكەۋە (15)، ئازادى (2)، ئېمە بەپېى پىسپۇرى، بەپېى ئەزموون، بەپېى بەركەوتە دەستەى سەرۆكايەتى تەۋاۋى ئەۋە قۇرمانەى ھىنا و لەگەل ئەم بەركەو تە عىلمىيەى كە باس كراۋە دابەشكارىەكان كران، لە كۆبۈنەۋەى رۆژى (2019/3/10) بەئامادەبوۋى سەرجم فراكسيۇنەكان كۆبۈنەۋەيەك لەگەل دەستەى سەرۆكايەتى بەئامادەبوۋى سەرۆك و جىگر و سكرتېرى پەرلەمان ئەنجام درا، لەۋ كۆبۈنەۋەيە راي دەستەى سەرۆكايەتى دووبارە روونكرايەۋە كە بەپېى پەپرەۋە ۋەكو دەستەى سەرۆكايەتى بېلايەنانە لەسەر بنەماى زانستى و تواناۋ و بەركەوتە و پېۋىستى ليژنەكان ئە ندامان دابەش

كران، دواتر وهكو دسته‌ی سهرۆكايه‌تی ئه‌و پيشنياره‌مان خسته به‌رده‌م سهرجه‌م فراكسيونه به‌رپزه‌كان، كه ئيمه به‌پي ئه‌م به‌ركه‌وته عيلم.يه كه خوتان په‌سندتان كردووه (1.4) بى، به‌پي ئه‌و به‌ركه‌وته عيلم.يه كه هه‌موو فراكسيونه‌كان وتيان به‌ركه‌وته يه‌كى زانستى عادىلانه‌ى ته‌واوه خرايه‌روو و له‌و كۆبونوه‌دا باس له‌وش كرا ئيمه وتمان فراكسيونه به‌رپزه‌كان ئه‌مپۆ (3/10)يه ده‌توانن له‌ ناو خوتان دا هاوپه‌يمانى دروست ده‌كهن، ريكه‌وتن دروست ده‌كهن، ئالوگۆرپ ئه‌ ندامان ده‌كهن ئه‌وه بۆ فراكسيونه‌كان به‌جى ده‌هيلىن، وا بوو فراكسيونى يه‌كيتى و يه‌كگرتوو ريكه‌وتنيان كرد ئالوگۆرپ يان به‌هه‌نديك له‌ ئەندا مه‌كانيان كرد، فراكسيونى پيكها ته‌كان له‌ گه‌ل فراكسيونى گۆران ريكه‌وتنيان كرد، هه‌نديك ئالوگۆرپ يان به‌ ئەندامه‌كانيان كرد و له‌ويش به‌ پي پرتۆكۆلى دانىشتنه‌كه جيگري سهرۆكى فراكسيونى نه‌وه‌ى نوئى نامه يه‌كى ئاراسته‌ى ده‌سته‌ى سهرۆكايه‌تى كرد، داواى كرد كه له‌ ليژنه‌ى دارايى و سامانه‌ى سروشتيه‌كان و پيشمه‌رگه نوينه‌ريان هه‌بى، ئيمه وه‌كو ده‌سته‌ى سهرۆكايه‌تى له‌ سهر پيشنياره‌كه‌يان به‌ نووسين نووسيومانه، وه‌كو ده‌سته‌ى سهرۆكايه‌تى پشتيوانى ئه‌وه ده‌كه‌ين هه‌موو فراكسيونىك له‌ هه‌موو ليژنه‌كان نوينه‌ريان هه‌بىت به‌لام برۆن له‌گه‌ل فراكسيونه به‌رپزه‌كانى تر بوخوتان هاوپه‌يمانى بكهن، ئيمه وه‌كو ده‌سته‌ى سهرۆكايه‌تى لاريمان نيه و پشتيوانى ئه‌وه‌ش ده‌كه‌ين هه‌ر فراكسيونىك بيه‌ويت له‌ هه‌ر ليژنه‌يه‌ك بىت، به‌لام به‌ پي به‌ركه‌وته و به‌پي پيوستى و به‌پي پسپۆرپى ئه‌وه‌ى كه پي ده‌كرى، بويه به‌رپزان ته‌ئكيد ده‌كه‌ينه‌وه له‌ ده‌سته‌ى سهرۆكايه‌تى ئه‌م شيوازه دابه‌شكارييه‌ى كه كراوه ئيمه بى لايه‌نا نه‌ مامه‌له‌مان له‌گه‌ل كردووه، بۆ فراكسيونه‌كان خويا نمان جيهيشتوو، ئه‌و به‌ركه‌وته (1.4)ش كه دانراوه له‌سهر برپار و داواكارى سهرجه‌م فراكسيونه‌كان بوو، بۆ يه‌ه‌يچ خالايك نه‌ پيشكارى په‌يره‌وى هه‌يه و ده‌رفه‌تى يه‌كسانيش بۆ هه‌موو فراكسيونه‌كان ره‌خسپندراوه، هه‌ر (15) ليژنه‌كه‌ش ليژنه‌ى په‌ر له‌مانين هه‌يچ جياوازيه‌ك له‌ ناو ئه‌و ليژنانه نيه، په‌رله‌مانتار ئازاده له‌ كارى په‌رله‌مانى و له‌ هه‌ر ليژنه‌يه‌ك ئيش بكات، زۆر سوپاس.

به‌رپز د.فالا فريد ابراهيم/ سهرۆكى په‌رله‌مان:

به‌رپزان ئه‌ ندامانى په‌ر له‌مان دواى پيدانى روونکرد نه‌وه داوا له‌ فراكسيونى نه‌وه‌ى نوئى ده‌كه‌م به‌پي مادده‌ى (57) ريك و پيكي دانىشتنه‌كه بپاريزن، به‌پي برگه‌ى (2)ى هه‌مان مادده ئاگادارتان ده‌كه‌يه‌نه‌وه ريك و پيكي جه‌لسه‌كه بپاريزن، به‌پي برگه‌ى (4)ى مادده‌ى (57) داوا له‌ فراكسيونى نه‌وه‌ى نوئى ده‌كه‌م جه‌لسه‌كه جى به‌يلى، دانىشتنه‌كه به‌جى به‌يلن، دانىشتنه‌كه جيبه‌يلن، به‌رپز سهرۆكى فراكسيونى نه‌وه‌ى نوئى تكا ده‌كه‌م ئەندامانى خوت به‌پي مادده‌ى (57) ئاگادارم كرد نه‌وه كه جه‌لسه‌كه نه‌ شيوينن، به‌پي برگه‌ى (4) له‌ هه‌مان مادده پيتان راده‌گه‌يه‌نم كه جه‌لسه‌كه جى بيلن و بۆ ئه‌وه‌ى به‌ شيوه‌يه‌كى هي‌مانا نه‌ جه‌لسه‌كه به‌رپوه‌ببه‌ين، ليژنه‌ى دارايى ده‌ده‌ينه‌ ده‌نگدان، تكيه يان هيمنى بپاريزن يان بچنه‌ ده‌رى، به‌پي مادده‌ى (57) برگه (4) ده‌بى هۆله‌كه جيبه‌يلن، قسه‌ى خوتان كردووه، تكيه هه‌يچ ئەندامىك له‌جىي خوى قسه نه‌كات به‌بى ئيزن خالى يه‌كه‌م، خالى دووهم/ فراكسيونى نه‌وه‌ى نوئى له‌ ريگاي سهرۆكى فراكسيون و

له رېځگای دوو نه ندامی دیکه په یامی خوی گه یا ندووه، په یامه که تان گه یشتووه و قسه ی خۆتان کردووه له سهر بابه ته که و جوابی خۆ شتان وهرگر تووه، ههر به پېی په پېره و به پېی ماده ی (57) ههر پېشیلکارییه کی تر، ههر کاریکی تر بۆ شیانندی جه لسه که بکریت ده یی به زور جه لسه که جیب هیلن، ناگاداری خۆتان بن، لیژنه ی دارایی ددهینه دهنگان، چهند کهس له گه لیه تی؟ دهنگانه تکایه گفتوگو ته و او، لیژنه ی دارایی درایه دهنگان، چهند کهس له گه لیه تی دهست بهرز بکاته وه؟ به پېی په پېره و له کاتی دهنگان هیچ گفتوگو یه ک ناکرئ، لیژنه ی دارایی درایه دهنگان، چهند کهس له گه لیه تی؟ (65) له گه لیه تی، چهند کهس له گه لیه تی؟ (9) کهس له گه لیه تی، که وایی به زورینه ی ده نگ په سند کرا، سکرتری په رله مان، نه ندامانی لیژنه ی پېشمه رگه و ناوخوا و ئاسایش و نه نجومه نه خوجیبیه کان بخویننه وه.

به ریز منی نبی نادر فهوه چی / سکرتری په رله مان:

به ریز سه رۆکی په رله مان.

نه ندامانی لیژنه ی پېشمه رگه و ناوخوا و ئاسایش و نه نجومه نه خوجیبیه کان:

1- رېښنگ محمد محمد علی محمد.

2- حکمت محمد عه بو زید عیسی.

3- پرزگار عیسی سوار عیسی.

4- سروان محمد علی حاجی.

5- جمال حویز مصطفی خضر.

6- عثمان کریم سواره حمد.

7- بالانبو محمد علی أحمد.

8- شاخه وان رهئوف مصطفی میران

9- ابوبکر عمر عبدالله سعید

10- رۆمیۆ حوزه میران نیسان هه کاری

11- عبدالله محمود محمد

به ریز فاله فه رید ابراهیم / سه رۆکی په رله مان:

نه و ناوانه ی که گوئیست بوون ناوی نه ندامانی لیژنه ی پېشمه رگه و ناوخوا ئاسایش و نه نجومه نه خوجیبیه کانه، دهیخه ینه دهنگان چهند کهس له گه لیه تی؟ به ریز کاک (ئومید)، فه رموو.

به ریز ئومید عبدالرحمن حسن:

به ریز سه رۆکی په رله مان.

به پېی ماده (56) برگه ی (1،2،3) خالی په پیره ی دیاریکراوه داوای روونکردنه وه له لیژنه ی پېشوتر له جیگری سه رۆکی په رله مان کرا روونکردنه وه درا، نه و قسانه ی ئیستا لیږه به ناوی خالی په پیره ی ده کرین هیچ خالی په پیره ی نین له کۆبوونه وه ی فراکسیونه کان نه و گفتوگو یه کرا، تکایه لیژنه به لیژنه بیخه

دەنگدان تەنھا ئىمە لە لىژنەى پىشمەرگە لە بەرکەوتى خو مان گۆرانكار يەكمان ھە يە لە جىيى بەرپىز
(رزگار عيسى سوار)، بەرپىز (نزار مەلا غفار) ئىزافە دەكەين، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ھىچ خالى نىزامى وەرناگىریت چونكە خراوتە دەنگدان، فەرموو.

بەرپىز منى نبى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

(نزار مەلا غفار) لىژنەى پىشمەرگە و ئاسايش و ئەنجومەنە خو جىيەگان.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

خرايە دەنگدان چەند كەس لەگەئىتە؟ (66) كەس لەگەئدايە، كى لەگەئدا نييە؟ كەس نييە، بە (66)
دەنگ لىژنەكە پەسەند كرا. لىژنەى كشتوكال و ئاودىرى.

بەرپىز منى نبى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەندامانى لىژنەى كشتوكال و ئاودىرى، (سفين اغا عمر اغا قادر، شوان كريم محمد صادق، رۆژان ابراهيم
على طە، زیدان رشید خان اودل، ھىرش حسن حمد فقى، عثمان كريم سوارە حمد، ياسين خضر طە
سليمان، سلطان سليم حسين، عثمان على سمايل حمدامين، اسماعيل على طە، محيدين حسن قادر)، بەرپىز
سەرۆكى پەرلەمان فراكسونى پارتى لە لىژنەى كشتوكال لادانى (رۆژان)، دانانى (د. صباح محمود محمد).

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ناوانەى كە گوئبيست بوون ئەندامانى لىژنەى كشتوكال و ئاودىرى بوو، چەند كەس لەگەئدايە؟ (69)
ئەندام لەگەئدايە، كى لەگەئدا نييە؟ بەرپىز كاك (سۆران) فەرموو.

بەرپىز سۆران عمر سعيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پى ماددەى (54) بېرگەى دووھ نابى ئەندام وەلامى ئەندامى تر بداتەو و توانجى لىبدا و ئاخوتنى
خوى يان ھى ئەندامى تر دووبارە بكاتەو تەنيا دەتوانى پشتگىرى بكات، بۆيە ھىوادارم جەنابتان پەيرەو
وھكو ئەو جىبەجى بکەن بەسەر ھەموانا، ئەندام مافى نييە بەرامبەر ئەندامى تر تەداخول بكات توانجى
لىبدا، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر راستە ئىمەش رىگەى كەسمان نەداو، نە وەلام بداتەو، نە توانجىش لە ئاخوتن كەس بدات،
ھەر كە سىكىش بە بى ئىزنى سەرۆكى پەرلەمان قەسەى كروو و ئاخوتنەكانى لە پىرۆتۆ كۆل رەش
دەكرى تەو و بە ھىچ شىوھىك تە سجىل ناكرىت، ئە ندامانى لىژنەى پەرلەمان و خوئى ندىن بالاً
تويژىنەو زانستى تىكايە سكرتېرى پەرلەمان بيانخوئىتەو، فەرموو.

بهریز منی نبی نادر قهوجی / سکرتییری پهرلهمان:
بهریز سهرۆکی پهرلهمان.

ئەندامانی لیژنەى پەرودەردە و خویندنی بالا تووژینهوئى زانستی (حسیبه سعید ابراهیم، گولستان باقى سلیمان، گلاویژ عبید عثمان، سلام عبدالله حسن، زیدان رشید خانۆ، شەمۆل اشین صابر، راهی راهبر ابراهیم، ئاشنا عبدالله قادر، شادی نوزاد وهاب، هلز احمد محمد، فرید یعقوب ایلیا).

بهریز د.قالا فرید ابراهیم / سهرۆکی پهرلهمان:

ئەو ناوانەى که گوئیست بوون دەبخهینه دەنگدان چەند کەس لەگەڵدا یە؟ نوقتەى نیزامی بهریز (عبدالسلام)، فەرموو.

بهریز عبدالسلام عبدالله حسن احمد:

بهریز سهرۆکی پهرلهمان.

ناوی تەواوم (عبدالسلام عبدالله حسن احمد).

بهریز د.قالا فرید ابراهیم / سهرۆکی پهرلهمان:

ئەو چاکراوە، دەبخهینه دەنگدان؟ (65) کەس لەگەڵدا یە، کۆ لەگەڵدا یە؟ (7) کەس لەگەڵدا نییە، بە زۆرینەى دەنگ پەسەند کرا. لیژنەى کاروباری تەندروستی و ژینگەو مافی بەکار بەر، سکرتییری پەرلهمان فەرموو.

بهریز منی نبی نادر قهوجی / سکرتییری پهرلهمان:

بهریز سهرۆکی پهرلهمان.

لیژنەى کاروباری تەندروستی و ژینگە و مافی بەکار بەر (صباح محمود محمد، زانا خالد سمايل مصطفى، رۆژان ابراهیم علی، گلاویژ عبید عثمان، بەختیار شوکری سلیمان عبدالله، لقمان حمد حاجی، شنۆ اشقی عبدالله، شایان کاکە صالح، جەلال محمد امین احمد، کاظم فاروق نامق، مسلم عبدالله رسول).

بهریز د.قالا فرید ابراهیم / سهرۆکی پهرلهمان:

ئەو ناوانەى که گوئیست بوون دەبخهینه دەنگدان چەند کەس لەگەڵدا یە؟ (65) کەس لەگەڵدا یە، کۆ لەگەڵدا نییە؟ (3) لەگەڵی نییە، کەواتە بە زۆرینەى دەنگ پەسەند کرا. لیژنەى شەهیدان و جینۆ ساید و زیندانیانى سیاسى، فەرموو.

بهریز منی نبی نادر قهوجی / سکرتییری پهرلهمان:

بهریز سهرۆکی پهرلهمان.

ليژنهى شههيدان و جينۆ سايد و زيندانىيانى سياسى(بهمن كاك عبدالله، ژيان ظاهرا حمد، سوسن محمد ميرخان، ادريس اسماعيل عبوش، سهروان محمد على، عبدالناصر احمد على، ههژان احمد حسن، رزگار محمد محمود، ديارى انور حمه رحيم، ههورامان حمه شريف، فاهيك كمال صوغومون).

بهريز د.قالا فرید ابراهيم/ سهروۆكى پههلهمان:

ئهو ناوانهى كه گويبىست بوون دهپههينه دهننگدان چهند كهس لهگهئاپه؟ (67) كهس لهگهئاپه، كى لهگهئا نييه؟ (3) لهگهئا نييه، به زۆرينهى دهنگ په سهند كرا. بهريز سكرتيرى پههلهمان ئه ندامانى ليژنهى پهيهوهنديهكان و رهوهندي كوردستانى، فهرموو.

بهريز منى نبى نادر قهوچى/ سكرتيرى پههلهمان:

بهريز سهروۆكى پههلهمان.

ئه ندامانى ليژنهى پهيهوهنديهكان و رهوهندي كوردستانى (ادريس اسماعيل عبوش، چيا حميد شريف، ريڤوار عبدالرحيم عبدالله، ژيان ظاهرا احمد، كاروان عبدالرحمن عبدالله، سلمه فتاح توفيق، بهلين اسماعيل ابراهيم، ناشنا عبدالله قادر، سيروان فرج محمد، عبدالستار مجيد، محمد سعيد انور شوكر).

بهريز د.قالا فرید ابراهيم/ سهروۆكى پههلهمان:

ئهو ناوانهى كه خويناپهوه دهپههينه دهننگدان چهند كهس لهگهئاپه؟ (70) كهس لهگهئاپهتى، چهند كهس تهئيدى ناكات؟ (3) كهس، به زۆرينهى دهنگ پهسند كرا، ئه ندامانى ليژنهى ناوچه كوردستانيهكانى دهرهوهى ههريم.

بهريز منى نبى نادر قهوچى/ سكرتيرى پههلهمان:

بهريز سهروۆكى پههلهمان.

ئه ندامانى ليژنهى ناوچه كوردستانيهكانى دهرهوهى ههريم.

1- ليزه فهلهكهدين صابر

2- جوان يونس محمد سلبيم

3- هديه مردا حيدر علو

4- مهم اسكندر مهم اسكندر

5- سفين اغا عمر قادر

6- عبدالناصر على كاكه لۆ

7- جمال حويز مستفى خدر

8- شيرين على عزيز خورشيد

9- گۆران عمر على غريب

10- سيروان فرج محمد

11- محيدالدين حسن يوسف قادر

بهریز قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلهمان:

ئەو ناوانەى خویندراپهوه ئەخهینه دهنگدان، چەند كەس لەگە ئە؟ (65) كەس لەگە ئە، كى دزە؟ (3) كەس، بە زۆرینەى دە ننگ پە سەند كرا، ئە ندامانى لیژنەى وزە و سامانە سروسشیەكان و پيشە سازى و بازرگانى.

بهریز منى نبى نادر قهوهجى / سكرتېرى پەرلهمان:

بهریز سەرۆكى پەرلهمان.

ئەندامانى لیژنەى وزە و سامانە سروسشیەكان و پيشە سازى و بازرگانى:

1 بهختيار شكرى سلیمان عبدالله

20- ریبوار عبدالرحیم عبدالله عمر

3- جیهاد حسن ابراهیم عمر

4- پيشوا تاهر مستفى حسن

5- گوليزار رشید حاجی بدری

6- سرکۆ ئازاد حسین محمد

7- کاروان عبدالرحمن عبدالله قادر

8- به لئین اسماعیل حاجی ابراهیم

9- سۆران عمر سعید احمد

10 شيرکۆ جودت مستفى

11- جينان جبار بۆيه شابۆ

بهریز قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلهمان:

كى لەگەل دا يە (60) كەس لەگەلدا يە، كى دزە؟ (3) كەس، بە زۆرینەى دە ننگ پە سەند كرا، ئە ندامانى لیژنەى شارەوانى و گواستنهوه و گەشت و گۆزار و ئاوهدان كردهوه و و بهرهينان.

بهریز منى نبى نادر قهوهجى / سكرتېرى پەرلهمان:

بهریز سەرۆكى پەرلهمان.

ئەندامانى لیژنەى شارەوانى و گواستنهوه و گەشت و گۆزار و ئاوهدان كردهوه و و بهرهينان:

1 رزگار عيسى سوار عيسى

2- نەزار ملا عبدالغفار عزيز

3- شوان كريم محمد صادق

4- بهجت على ابراهیم مستفى

5- زاھير محمد على حسن محمد

6- ھاورى محمد صالح فتاح

7- زكرى احمد اسماعيل عمر

8- رزگار محمد محمود

9- سپيان سليم حسن محمد سعيد

10- سهرچنار احمد محمود حسن

11- كلاره شوى يعقوب گورگس

بهريز فاللا فرید ابراهيم / سهرۆكى پهرلهمان:

كى له گهله دا يه؟ (65) كهس، كى دژه؟ (3) كهس، به زۆرينهه ده ننگ په سند كرا، ئه ندامانى ليژنهه
رۆشنبيرى و كۆمهنگهه مهدهنى و وهرزش و لاوان.

بهريز منى نبى نادر فهوهچى / سكرتپىرى پهرلهمان:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

ئهدامانى ليژنهه رۆشنبيرى و كۆمهنگهه مهدهنى و وهرزش و لاوان.

1- پيشهوا تاهر مصطفى حسن

2- جلال محمد عبدالله حمدامين

3- سعيد مصطفى تتهرخان رشيد

4- محسين حسين مصطفى موسا

5- لقمان حمد حاجى مستفى

6- فيصل عباس عولا عوسمان

7- گۆران عمر على غريب

8- مههم بورهان محمد قانع

9- روپاك احمد رحمن رسول

10- مسلم عبدالله رسول احمد

11- نازاد اكرم بهرام محمد

بهريز فاللا فرید ابراهيم / سهرۆكى پهرلهمان:

فهرموو نوقتتهه نيزامى پيش دهنگدان.

بهريز سۆران عمر سعيد:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

ئەم لىژنەيە خواستى ئىمەي لەسەر نەبوو، واتە لە فۆرمە كە ناوى ئەندامى ئىمە بۇ ئەو لىژنە يە نىيە، بەلام كە نىيە دوو ئەندامان دانراوئەن ئەو تىببىيەمان لە كۆبوونەوئە فراسكىيۆنەكان لە گەل بەرئىزانى دەستەي سەرۆكايەتى پيشكەش كرد.

بەرئىز قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، جوابى ئەو پر سيارانەمان داوئە تەوئە گە بەپىيى بر گەي چوارەم لە ماددەي (28) دەستەي سەرۆكايەتى پەر لەمانى كوردستان بۆي هەيە بەپىيى توانا و پيداويستى لىژنە و خواست و ئىختىساس ئەندامان دابەش بكات بەسەر لىژنەكان، بۆيە ئەوئە بەپىيى پەيرەو ئەندامەكان لەوئە دانراون، ئەخەينە دەنگدان، كى لەگەئە؟ (63) كەس لەگەئە، كى دژە؟ (4) كەس لەگەل نىيەن بە زۆرئىنەي دەنگ پەسند كرا، ئەندامانى لىژنەي دەستپاكى و كاروبارى پەرلەمان و سكالاً.

بەرئىز منى نبى نادر قهوهچى / سكرتيرى پەرلەمان:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەندامانى لىژنەي دەستپاكى و كاروبارى پەرلەمان و سكالاً:

1- ئوميد عبدالرحمن حسن

2- ويسى سعيد ويسى عبدالله

3- ليلا عبدالجبار حدو عبدالله

4- سعيد مصطفى تتەر خان

5- شنو اشقى عبدالله محمد

6- دابان محمد حسين عبدالله

7- شيرين امين عبدالعزيز خورشيد

8- مژدە محمود محمد عبدالله

9- سەرچنار احمد محمود حسن

10- رۆبينە اوملك عزيز مملوك

11- ئايدن معروف سليم احمد

بەرئىز قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

كى لە گەل دا يە؟ (66) كەس لە گەئە، كى لە گەل نىيە؟ (3) كەس دژە، بەزۆرئىنەي دەنگ پەسند كرا، ئەندامانى لىژنەي ئەوقاف و كاروبارى ئاينى.

بەرئىز منى نبى نادر قهوهچى / سكرتيرى پەرلەمان:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەندامانى لىژنەى ئەوقاف و كاروبارى ئاينى:

- 1 احسان محمد شريف
- 2- جيهاد حسن ابراهيم عمر
- 3- هديه مراد حيدر علؤ
- 4- موسى سعيد ويسى عبدالله
- 5- زاهير محمد على حسن محمد
- 6- فيصل عباس عولا عوسمان
- 7- هيرش حسن حمد فقئ عبدالله
- 8- كاوه عبدالقادر حسن على
- 9- ههورامان حمه شريف حمه رشيد
- 10- اسماعيل على تها
- 11- كلارا اويدشؤ يعقوب گورگيس

بهرئز فاللا فريد ابراهيم/ سهرؤكى بهرلهمان:

كى لهگهل دايه؟ (65) كهس لهگهله، كئ دزه؟ (4) كهس، به زؤرينهى دهنگ پهسند كرا، ئەندامانى لىژنەى كاروبارى كؤمهلايهتى و داکؤكى كردن له مافى ئافرهت و مافى مرؤف.

بهرئز منى نبى نادر فهوهچى/ سكرتئيرى بهرلهمان:

بهرئز سهرؤكى بهرلهمان.

ئەندامانى لىژنەى كاروبارى كؤمهلايهتى و داکؤكى كردن له مافى ئافرهت و مافى مرؤف.

- 1 مەم اسكندر مەم اسكندر
- 2- جوان يونس محمد سليم
- 3- زانا خالد سمايل مصطفى
- 4- احسان محمد سليم شريف
- 5- بيگهرد دلشاد شكرالله
- 6- سلمى فتاح توفيق محمد
- 7- گوليزار سعيد محمد سعيد
- 8- شادى نوزاد وهاب محمد امين
- 9- بهدریه اسماعيل محمود سعيد
- 10- رؤميؤ حوزيران محمد هكارى
- 11- ئايدن معروف سليم احمد

بهرئز فاللا فريد ابراهيم/ سهرؤكى بهرلهمان:

كى لهگەل دايه (66) لهگەلە، كى دزە؟ (3) كەس، بە زۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، كۆى لىژنەكانى پەرلەمان دەنگى لەسەر درا، لەم روووە داوا لە سەرۆكى فراكسيۇنەكان ئەكەم بەيانى سەعات (10-30) كۆبۇو نەوہى خۇيان ئەنجام بەدن لەگەل بەرپز جىگرى سەرۆكى فراكسيۇن و سكرتيرى پەرلەمان بە مەبەستى دانانى ئاليەتيك بۇ چۇنيەتى دابەش كردنى سەرۆكايەتى لىژنەكان، چونكە بەپيى پەيرەو تەنيا يەك ھەفتەمان لە بەر دەست دا يە بۇ ئەوہى وە كو سەرۆك ھەموو لىژنەكان ئاگادار بكەينەوہ كە سەرۆك و جىگر و سكرتيرى خۇيان ھەلپزيرن، بۇيە داوا دەكەم كە سەرۆك فراكسيۇنەكان بەيانى كۆبۇو نەوہى خۇيان بكەن لەگەل دەستەى سەرۆكايەتى بە مەبەستى دانانى ئاليەتيك بۇدابەشكردى دەستەى سەرۆكايەتى ھەموو لىژنەكان بۇ ئەوہى پەرلەمان بە زوترين كات بكەويپتە كاروو دەست بە ئيشەكانى خۇمان بكەين، چونكە ئيمە وەرزى گرئانمان وەرزى گرئدانى يە كەمان لە (1-3) ئيعلان كردوہ بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان تەنھا بە پيى پەيرەويش لە مانگى يەكەميش لەوہرزى گرئدان دا بۇمان ھەيە پرۇژە ياسا پيشكەش بكەين بۇيە پيويستە خيرا ئەو پرۇسەيەش جيبەجى بكەين بۇ ئەوہى دەست بە پيشكەشكردىن و خويىند نەوہى يەكەم بۇ پرۇژە ياساكان بكەين .

بەرپز على حمە صالح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پيى ياساى سەرۆكايەتى ھەريم ھەمواركرائى سالى (2005) لە گەل ياساى دابەشكردى دەسلەتەكانى سەرۆكايەتى ھەريم تەبەعن دواتر لە ماددەى (10) خالى (12) م ئەللى دواى دەست نيشانكردى لەلايەن پەرلەمانى كوردستان سەرۆك وەزيران و جىگرەكەى رادەسپيردرين بە پيكھينانى وەزارەت ئەويش لەماوہى (30) رۇژ جىگر نەما، تەبەعن تەدليمانكردوہ ئەويش لەماوہى (30) رۇژ لە ميژووى راسپاردنەكەى، وا تا ئىستا ئيمە ئەگەر لىژنەكانيش پيك بىنين ناتوانين نەپر سيار ئاراستەى وەزارەت بكەين، ھىچ وەزارەت پيك نە ئەتوانين لىپيجي نەوہى لى بكەين، نە ئەتوانين بەرپر سياربين لە بەردەما ندا، ئەركى سەرۆكايەتى پەرلەمان، چونكە ئەگەر سەرۆكايەتى پەرلەمان من ئەزانم ئەبى دۇخە سىاسيەكە زۇر باش بخويىنەوہ، بە تايبەتى ئيمە زۇر لەلامان گرنگە يەكيتى نيشتيمانى حزورپكى گەورەى ھەببەت لەم رۇلە، بەلام ئەگەر ھەفتەى ئايندەش ئيمە تەسميەى سەرۆكى حكومەت بكەين فەترەى مانگيىمان لەبەر دەستايە بۇ ئەوہى سەرۆكى ھەريم رايان بسپيرئ ئەم عەمەليە ئەگەر زۇر دوا بكەوي تا ھەموو ھەنگاوەكان بپروا پراسى پيكھينانى حكومەت رەزگە بكەوي تە مانگى (6) وە لەم (3) مانگە ئيشى لىژنەكان ئيشيكي ئەوہتويان نابيت، تەنيا ئەتوانين مەشروعى قانون تەقديم بكەين ئەو مەشرووعە قانونيا نەش خۇت شارەزايەكەت لە ھەموومان زياترە كە رەھەندى دارايى و بارى ژيانيان ھەيە موافقە قەى حكومەتى ئەوي، كەواتە لىژنەكان ئەو رۇل و ئەركەيان نابى، بۇيە ھيوادارم ھەم تەوزيعيكي قانونى بەدن، ھەم ئەوہى لە سەر ئيوە يە وەكو جو ھديكى سىاسيەكە ئيشى تىداپكەن بۇ ئەوہى بەراستى چيتر لە مە پەرلەمان نەكەويپتە فەراغەوہ بە تايبەتى لە پرۇسەى پيكھينانى حكومەت وە لە ئيشى لىژنەكان ئيشى ئيمە لە

ليژنه‌كانه به شېكى ئىشى گرنكى ئىمه كارى چاودىرى كردن و به‌دواداجوونه، هيوادارم ته‌وزيى قانونيمان پى بدن ئىستا ئم پرۆسه، چونكه ياساى دابه‌شكردنى ده‌سه‌لاته‌كانمان هه‌يه ئه‌وه‌بوو ئايه ئىستا ئه‌ركى ئه‌نجومه‌نى دادوهرىه ئىوه ته‌سميه‌كه چۆنه، سوپاس.

به‌رپز د.فالا فرید ابراهيم/سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

به‌رپز كاك على په‌يامه‌گه‌ت گه‌يشت هه‌رچه‌نده په‌يوه‌ندى به به‌رنامه‌ى كارى دانىشتنى ئه‌مرۆمانه‌وه نيه، به‌لام ئىمه وه‌كو په‌رله‌مان كارى خۆمان ئه‌نجام ده‌دين وا سورعه‌ت ده‌كه‌ين له جيبه‌جيكردنى هه‌موو ئه‌و خاله په‌يره‌ويانه‌ى كه په‌يره‌وى ناوخۆ و ياسا بنه‌ره‌تبه‌كان، به تايبه‌تى ياساى هه‌لبژاردنى په‌رله‌مانى كوردستان به‌سه‌ر ئىمه‌دا سه‌پاندووه و كارى ئىمه جگه له چاودىرى كردن ته‌شريعيشه، به‌لام ئىمه له‌وه تيده‌گه‌ين كه واقعيه‌ك هه‌يه زه‌مینه سازى و ته‌وافق به‌ينى لايه نه سيا‌سيه‌كان گرنكه، به‌لام ئه‌وه ماناى ئه‌وه نيه كه مه سه‌له‌ى پي‌كه‌ي نانى حكو مه‌ت و كاراكرد نه‌وه‌ى دا مه‌زراوه‌ى سه‌رۆكايه‌تى هه‌ريم دواده‌كه‌ويتن، ئىمه به پيى ياسا ئه‌و ئه‌ركه‌ى له‌سه‌رمانه له ناو په‌رله‌مانى كوردستان له كاتى خۆيدا كه بۆمان ده‌ست نيشان كراوه جى به‌جيبى ده‌كين وه خوازيارى ئه‌وه شين هه‌موولايه نه سيا‌سيه‌كان ته‌وافق بكه‌ن، بۆ ئه‌وه‌ى به ره‌زامه‌ندى هه‌مووان كاره‌كان و ئه‌ركه‌كانمان جيبه‌جى بكه‌ين.

به‌رپز جلال محمد امين:

به‌رپز سه‌رۆكى په‌رله‌مان.

وه‌كو به‌رپزتان ئاگادارن له مادده‌ى (28) له په‌يره‌وى ناوخۆ بره‌گه‌ى (3) هاتووه كه له دواى يه‌ك هه‌فته له‌راسپاردنى ليژنه‌كان، يان خويندنه‌وه‌ى ناوى ئه‌ندامانى ليژنه، ده‌بيت سه‌رۆك و جيگر و برپاردەر ديارى بكرىت، وه‌كو به‌رپزتان ئاگادارن ليژنه‌ى ياسايى زياتر له هه‌فته‌يه كدا به سه‌ريدا تيپه‌ربووه، تا ئىستا نه سه‌رۆك نه‌برپاردەر ده‌ست نيشان نه‌كراوه، بۆيه داوا كارم له به‌رپزتان ريكارى ياسايى لازمه پيويست بگره‌به‌ر بۆ ئه‌وه‌ى پيچه‌وانه‌ى په‌يره‌و نه‌بيت، هه‌رچه‌نده بۆته پيچه‌وانه‌ى په‌يره‌و له ئىستادا، سوپاس بۆ به‌رپزتان.

به‌رپز د.فالا فرید ابراهيم/سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

سوپاس بۆ به‌رپزتان و بۆ رونکردنه‌وه‌كه‌شتان پيچه‌وانه‌ى په‌يره‌و نيه، له‌به‌ر ئه‌وه‌ى ئىمه راوه‌ستابووين تا ئه‌و دوو ئه‌ندامه‌ش دپن ده‌نگى له‌سه‌ر ده‌درئ ئه‌ورۆ ليژنه‌ى ياسايى به ته‌واوى ته‌واو بووه، بوو به (11) ئه‌ندام له‌ورۆ هه‌فته‌يه‌كه‌مان هه‌يه بۆ پيكه‌ي نانى ده‌سته‌ى سه‌رۆكايه‌تى ليژنه‌ى ياسايى و وه‌كو هه‌موو ليژنه‌كانى تر سوپاس به‌لى دكتور.

به‌رپز ريبوار عبدالرحيم عبدالله:

به‌رپز سه‌رۆكى په‌رله‌مان.

هه ئېهتە تەنھا بۇ روونکردنەو و تەفسىرېك بۇ ماددەى (28) لە پەيرەوى ناوخۇى پەرلەمان و بېرگەى (2) كە دەنگە دەنگىكى پەيداكرد لە نىوان هەندەك پەرلەمانتارانى فراكسىيۇنىكى ديارى كراو، راستە لە ماددە (28) بېرگە (2) هاتووو كە لىژنەكان بە پىي رېژەى نوپنەرايەتى فراكسىيۇنەكان لە پەرلەمان يەكلای دەكرىتەو، بەلام مىكانىزمى يەكلایكردنەو و رېژەيەى ديار نييە، بۇ يە پيش ئەو وى ئەو دانىشتنە ساز بكرى فراكسىيۇنەكان لە گەل دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان گەنگەشەى ئەو وىان كە بە ج ئاليەتيك و بە ج مىكانىزمىك ئەو رېژەيە يەكلایى بكرىتەو ديارە هەموو فراكسىيۇنەكان لە سەر ئەو كۆك بوون بە پىي سىستەمى (سانت لىگۆ) يەك لە سەر چوار ئەو رېژە يە يەكلایى بكرىتەو و لە پەراويزى ئە مەش بەركەوتەى فراكسىيۇنەكان ديارى كرا، بۇ يە بۇ جارەسەرگردنى ئەو ئىشكاليە ياسايانەى كە دروست دەبى يان دەبى ئەم پەيرەو هەموار بكرىتەو يان مىكانىزم و ئاليەتەكە ديارى بكرى، يان ئەبى دەرفەت بدرى وەكو چۆن ئىستا دەرفەت درا بە فراكسىيۇنەكان گەتوگۆيان كە دەستنىشانى مىكانىزمى سىستەمى (سانت لىگۆيان) كەرد، زۆر سوپاس.

بەريژ د.فالا فرید ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ روونکردنەو و بەريژت روونکردنەو لەو بارە يەو و دراو پەيرەوى ناوخۇ، وەكو دەستورى پەرلەمان وايە تەنھا زياتر تەركيز لەسەر بنەما رەئىسيەكان دەكات، ئەو وى كە مىكانىزم ئەو مەعلومە لای هەموان بە پىي ئىتفاق دەبىتن لە نىوان فراكسىيۇنەكان و وە فراكسىيۇنەكانىش خۆيان ئىتفاقيان لەسەر ئەو مىكانىزمە بۇ دابەش كەردنى ئەندامانى سەرۆك لىژنەكان زۆر سوپاس بەريژان ئەندامانى پەرلەمان دانىشتنەكەمان هەلگەرت.

د. فالو فرید ابراهيم
سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عىراق

هېمن هەورامى
جىگىرى سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان □ عىراق

منى نبى قهوجى
سكرتيرى پەرلەمانى
كوردستان □ عىراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروژەكۆلى دانىشتىنى ژمارە (3)ى

شەممە رېكەوتى 20۰۳۰۳۰۲۰۱۹

خولى پىنچەمى ھەلبىزاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (3)

شەممە رېكەوتى 2019/3/20

كاتزمير (3) ى پاش نيوپرۇى رۇژى شەممە رېكەوتى 2019/3/20 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. قالا فرید ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز هېمن هەورامى جىگىرى سەرۆك و، بەرپىز منى نبى قهوجى سكرتېرى پەرلەمان. دانىشتنى ژمارە (3) ى خولى پىنچەمى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپپى حوكمى برگەى (يەكەم) ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (3) ى سالى يەكەم لە خولى پىنچەمى هەلئىزاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمير (3) ى پاش نيوپرۇ رۇژى شەممە رېكەوتى (2019/3/20) بەم شىوہىە بىت:

يەكەم: خويىند نەوہى يەكەمى (پى شىيازى يا سالى كارا كرد نەوہى دا مەزراوہى سەرۆكايەتى هەرىمى كوردستان عىراق و هەموارى شىوازى هەلئىزاردنى سەرۆك تا پەسند كردنى دەستور) بەپپى حوكمى ماددەكانى (79 و 80) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى بەخشندەو مېرەبان.

بەناوى گەلى كوردستانەوہ دانىشتنەكەمان دەست پىدەكەين، دانىشتنى ژمارە (3) ى ئاساىى خولى بەهارە، سالى يەكەم، خولى پىنچەمى هەلئىزاردنى پەرلەمانى كوردستانى عىراق، داوا لە بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان دەكەين كە بەرنامەى كارى دانىشتنى ئەمپرۇ بخويىنئىتەوہ.

بەرپىز منى نبى نادر قهوجى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار:

بەپپى حوكمى برگەى (يەكەم و دووہم و سىيەم) لە ماددەى (16) و برگەى سىيەم لە ماددەى (18) و ماددەكانى (47 و 48 و 54) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (3) ى ئاساىى خولى بەهارەى سالى يەكەم لە خولى پىنچەمى هەلئىزاردنى پەرلەمان لە كاتزمير (3) ى پاش نيوپرۇى رۇژى شەممە رېكەوتى (2019/3/30) بەم شىوہىە بىت:

يەكەم: خويىند نەوہى يەكەمى (پى شىيازى يا سالى كارا كرد نەوہى دا مەزراوہى سەرۆكايەتى هەرىمى كوردستان عىراق و هەموارى شىوازى هەلئىزاردنى سەرۆك تا پەسند كردنى دەستور) بەپپى حوكمى ماددەكانى (79 و 80) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز سكرتېرى پەر لەمان پوخ تەى دانى شتنى ژ مارە (2)ى ئا ساى رۇژى سى شەممە رى كەوتى
2019/3/12 بىخوئىننەو.

بەرپىز منى نبى نادر قەوھىچى / سكرتېرى پەر لەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەر لەمان.

پوخ تەى دانى شتنى ژ مارە (2)ى ئا ساى رۇژى سى شەممە رى كەوتى 2019/3/12 بەم شىوھىيەى
خوارەوھىيە:

- 1- دەستپىكردى دانىشتن لەلايەن سەرۆكى پەر لەمان.
  - 2- خوئىننەوھى بەرنامەى كارو پوختەى دانىشتنى پىشوو لە لايەن بەرپىز سكرتېرى پەر لەمان.
  - 3- دەست پىكردى بىرگەكانى بەرنامەى كار لە لايەن بەرپىز سەرۆكى پەر لەمان.
  - 4- سوئىند خواردى پائىوراو بەرپىز (راھى راھىر ابراھىم) لە شوئىنى ئەو پائىوراوھى كە سوئىندى ياساى
نەخواردووھ بەپىي ماددەى يەكەم لە ياساى ژمارە (13)ى سالى 2009.
  - 5- دەنگدان لەسەر زىاد كرىنى دوو ئەندام بۇ سەر لىژنەى كاروبارى ياساى.
  - 6- روونكردەوھ يەك لەلا يەن بەرپىز جى گرى سەرۆكى پەر لەمان سەبارەت بە پىكھى نانى لىژنە
ھەمىشەبىيەكانى پەر لەمان.
  - 7- دەنگدان و پەسند كرىنى پىكھىنانى لىژنە ھەمىشەبىيەكانى پەر لەمان بەپىي ماددەكانى (28 و 29)ى
پەپرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان.
  - 8- كۆتايى ھاتنى دانىشتنەكە لە لايەن بەرپىز سەرۆكى پەر لەمان.
- بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم / سەرۆكى پەر لەمان:**

بەرپىز سكرتېرى پەر لەمان، ناوى ئەو ئەندامانەى مۆلەت پىدراون، يان بەبى مۆلەت ئامادە نەبوون بۇ
دانىشتنى ژمارە (2)ى ئا ساى خولى بەھارەى سالى يەكەم، لە خولى پىنچەمى ھەلپىزاردنى پەر لەمانى
كوردستان لە بەروارى 2019/3/12 بىخوئىننەو.

بەرپىز منى نبى نادر قەوھىچى / سكرتېرى پەر لەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەر لەمان.

ناوى ئەو ئەندامانەى مۆلەت پىدراون، يان بەبى مۆلەت ئامادە نەبوون بۇ دانىشتنى ژمارە (2)ى ئا ساى
خولى بەھارەى سالى يەكەم لە خولى پىنچەمى ھەلپىزاردنى پەر لەمان لە بەروارى 2019/3/12:

- 1- جيا حمە شريف / مۆلەت.
- 2- سەرچنار احمد محمود / مۆلەت.
- 3- صباح محمود محمد / مۆلەت.
- 4- شىركو جودت مصطفى / مۆلەت.
- 5- عبدالستار مجيد عبدالقادر / مۆلەت.

6- مسلم عبدالله رسول / مۆلەت.

7- ھەورامان حمە شریف / مۆلەت.

فراكسيۇنى يەككىتى بەپپى بېرگەى ھەوتەم لە ماددەى (23)ى پەپېرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان بە ئامادە نەبوو ھەژمار ناكړيټ، سوپاس.

بەپړيز د.فالا فريد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ سكرتيرى پەرلەمان، بەپړيزان ئەندامانى پەرلەمان، ئيستا دەست بە جى بەجى كردنى بېرگەكانى بەرنامەى كارى دانىشتنى ئەمپرومان دەكەين، وا دياره نوقتەى نيزامى ھەيە؟ نوقتە نيزامەكان وەردەگرين، بەئى كاك عبدالستار فەرموو.

بەپړيز عبدالستار مجيد عبدالقادر:

بەپړيز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خواى بەخشندهو ميهرمان.

بەپړيزان.

من ھەم داواى روونکردنەو ھەيەك لە سەرۆكايەتى پەر لەمان دەكەم، ھەم داواكارىيەكيشمان ھەيە، ئەويش ئەو ھەيە ئيمە بەپپى ماددەى (79) لە پەپېرەوى ناوخۆى پەرلەمان ھەر فراكسيۇنىك ژمارەى پيويستى واژوو كۆكردەو، بۆى ھەيە پيشنيازى ياسا پيشكەش بە سەرۆكايەتى پەرلەمان بكات، سەرۆكايەتى پەر لەمانىش بە ھەماھەنگى لەگەل ليزنەى ياساى تاوتويى دەكەن، ئەگەر يەكئ لەم چوار بېرگە يەى كە لە ماددەى (80)دا ھاتوو تيدا بيت، ئەو دەخريټە بەرنامەى كارەو، ئيمە وەكو فراكسيۇنى كۆمەل لە (26)ى مانگ پەرۆژە ياساى ھەموانى بۆ ھەموانى ياساى سەرۆكايەتى ھەريم بۆ كارا كرد نەو ھەيە پيشكەش بە بەپيۆبەھەرى پەرۆژەكان كردوو ھەمووشى وارىد كراون بە ژمارەكانى (29 و 30 و 31 و 32 و 33) پينج پەرۆژە بوو، تەبەعن بۆ ھەمان بابەت ئەو پەرۆژە ياساى كە دىراسەت كرا لە (28)ى مانگ پيشكەش كراو، ھى ئيمە لە (26)ى مانگ پيشكەش كراو، ئەو ھەموانى ھەيە، بەلام بەراستى ئيمە دەپرسين بۆجى ئەو پەرۆژەيەى ئيمە نەدراو تە ليزنەى ياساى، لەكاتيكدە كە پەرۆژە كە بۆ ھەموانى ياساى سەرۆكايەتەى و ناوەرۆكەكەشى جيايە لە ھەندئ لەو پەرۆژانەى كە ھەبوو، كە بەپپى ماددەيەكى ديكە باسى ھەمان ناوەرۆك كراو، كە نابى ھەمان ناوەرۆكى ھەبى، بۆيە بەراستى بەنيسبەت ئەو پەرسەكە پەرسىكى گرنگە لە ھەريمى كوردستان، ئيمە سەرۆكايەتى ھەريمان پى گرنگ بوو ھەموانى و بوو كە بە شيوەيەك كارا بكرى تەو كە ھەول دەدەين كۆدەنگ يەكى نيشتمانىشى بۆ كۆبەكە نەو، ريكەوتنى لايەنەكانى لەسەر بى و خەلك و جەماوەرى ھەريمى كوردستان دلى پيى خۆش بيت، ئەمەش نەبيتە پەرسىك كە ديسانەو ھەيرانىكى ديكە دروست بكات، كە چەند فراكسيۇنىك كە نەو ھى نوئ و يەگرتوو، نازانم ئەوانەى تروش پەرۆژەيان ھەبوو كە ديارە نەھينراو، ئەمە بەراستى كارىكى باش نيە، ئاراستەيەكى خراب وەردەگيرئ لەو ھەيە كە ئيستا من بۆجى لە (28)ى مانگ پەرۆژە پيشكەش كراو ھەموانى پيكرائ، بەلام

له (26)ى مانگ پيشكەش كراوهو باسى ناكريْت؟ لهگهَلْ ئەوهشدا زۆر به تەبىعى دەزانين، بۇ ئەم پرسە گرنگه ئەگەر ئەم كۆبوونەوهشى بۇ دوا بخريْت، هەموومان لەسەر پرۆژە يەك ريك بکەوين گرنگتر لەوهى كه ئیستا پرۆژەى هە نديکيان فەرامۆش بکرى، يەعنى دەپهينى بەراستى؟ ئەوه دواکارىه کهى ئيمه يه، بيچگه له روونکردنەوهکه، ئەم پرسە دەهينى، هيچ پيويست ناکات پهله پهله دروست بى، خو دنيا خراب نابيت که (10) رۆزى دیکهش ئەم كۆبوونەوه يه تەئخير بيت، يەعنى له (9/30) هەلبژاردن كراوه له (11/6) سويند خوراوه، ئیستا ئەمپۆ چەندى مانگه؟ به هەفتهيهكى دیکهش ئيمه به كۆدەنگيهكى باش هاوهلويست بين لەسەر پرسىكى گرنگ و گەوره که پهيوەندى به هەريمى كوردستانهوه ههيه و تاك تاكى هەريمى كوردستانهوه ههيه ريك بکەوين، سوپاس.

بەريز د.فالا فريد ابراهيم / سەرۆكى پەرلهمان:

سوپاس، د.كاظم فەرموو..... تەكايه تەنها خالى پەيرەوى، لەبەرئەوهى نابى له ريگهى خالى پەيرەوى ختابات بدریت، تەنها خالى پەيرەوى بگوتري، فەرموو.

بەريز د.فالا فريد ابراهيم / سەرۆكى پەرلهمان:

بەريز خالى پەيرەويهكەت؟ فەرموو..... قسەكانت پەيرەوى نەبوون، داوا دەكەين له پرتۆكۆل ئەو قسانهى كه ناشياون بۇ مۆئەسسەساتى هەريمى كوردستان بسپرينهوه، ئيشارەت بهوه هەر ئە نداميك كه قسەى كرد پيويسته ئيشارەت بدات بهو مادده پەيرەوى يه كه قسەى پيوه دەكات و بۆشى نييه له يەك دەقه زياتر قسەكانى بکات، هەر ئەنداميكى تر كه بيهوى نەفسى قسە بکات تەنها پشتگيرى له هاوريكانى بکات و قسەكانى دووباره نەكاتەوه، كاك سۆران فەرموو.

بەريز سوران عمر سعيد:

بەريز سەرۆكى پەرلهمان.

بەپيى پەيرەوى ناوخۆى پەر لهمانى كورد ستان ماددهى (16) ئەرك و دە سەلاتەكانى دە ستهى سەرۆكايهتیه، يەكەم/ دانان و ريكخستنى بەرنامەى كارى دانيشتنەكانى پەر لهمان به پيى حوكمەكانى ئەم پەيرەوه، بەلام بەداخهوه ئەوهى ئەمرۆ له بەرنامەى كار، به پيى حوكمەكانى ئەم پەيرەوه دەستهى سەرۆكايهتى كارى نەكردوو، به پيى ئەم پەيرەوه پيشنيارى هەموارى يا سايهکه پيشكەش كراوه و دراوه تە كاروبارى ليژنهكان، بەلام ليرە نييه، داواكارم.....

بەريز د.فالا فريد ابراهيم / سەرۆكى پەرلهمان:

بەريز كاك سۆران قسەكانت دووبارهيه و تيكارە له بۇ قسەى بەريز سەرۆكى فراكسيون كه كاك عبدالستار تەكايه تەنها پشتگيرى ئى بکەو پهيامەكەتان گەيشتوو، د.شيركو فەرموو.

بەريز د.شيركو جودت مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەناۋى خۋاى گەۋرە و مېھرىبان.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمانى كوردستان، ئىمە دياره به ئىشارەت بەماددەى (78) له پرۆسەى ياسادانان له پەپرەوى ناوخۆ كە باسى لىۋە كر دوو، وەكو فراكسىۋنى يەگگرتووى ئىسلامى كوردستان و چەند پەرلەمانتارىكى بەرپىزى تر چەند پرۆزەيەكمان پيشكەش كر دوو له 2019/2/18 به جەنابتان و سەرۆكايەتى پەرلەمان واتا يە كەم پرۆزە بوو له پەرلەمانى كوردستان كە پيمان و ابوو كە خەمى خەلك و موعاناتى خەلك و به پەلەى يەك ئەبوايە ئەم پەرلەمانى كوردستانە يەكەم هەنگاوى برىتى بووايە له موعاناتى خەلك، بەلام دەرئەنجام ئىستا پراسيارەكە له روونكر دنەويە كە داواى دەكەم له لىژنەى ياسايى كە له راپۆرتەكەدا واى وەلامداۋەتەۋە كە بۆ دىراسەتكر دنى ئەو ياسايانە ئەوانە له لايان ماۋەتەۋە، تەنھا ياساى سەرۆكايەتى هەرىم كە پيشكە شكراۋە، تەبەعن داواى ئىحا لەكر دنى جەنابتان بۆ هەموو ياساكانى ئىمەش و ئەوانىش بۆ لىژنەى ياسايى، ئايا لىژنەى ياسايى سەلاحيەتى دىراسەكر دنى هەيە؟ يان زەمانەت بە پىي ماددەى (78) زەمانەت كر دنى پىي بوونى پىۋەرەكان له پرۆزە ياسادا، چونكە ئەگەر واپى لىژنەى ياسايى دىراسەى هەموو ياساكان بكات ئەو ماناى ئەوويە لىژنەى ياسايى بوو به هەموو لىژنەكانى پەرلەمان، بەلام بە پىي ماددەى (78) ي پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمان لىژنەى ياسايى تەنھا زەمانەت بوونى پىۋەرەكان دەكات له ياساكە، بۆ ئەووى فيعلەن پرۆزە ياسا بىت دەرئەنجام بىتە ھۆلى پەرلەمانەۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرىد ابراهيم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك مەم فەرموو.

بەرپىز مەم برهان محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تەنھا لەسەر دوو خالى پەپرەو دەمەويت قسە بكەم، ئەوويە كە به نىسبەت پەپرەۋە كەۋە ماددەى (80) ي پەپرەۋەكە ئامازەى به چوار خالى ماددەى (79) كر دوو، چوار برگەى ناو خالى (79) وا دەكات پرۆزە ياسايەك نەخريتە بەرنامەى كارەۋە خویندەۋەى بۆ نەكرىت، ئەو پرۆزە ياسايەى ئىمە وەكو فراكسىۋنى نەۋى نوئى به (10) ئىمزاولە پيشكەشمان كر دوو هىچ كام لەم چوار برگە يەى تىدانىيە كە ھۆكار بىت بۆ ئەووى پيشكەش نەكرىت ئەوويە يەك، دوو: پرۆزە ياساكەى ئىمە له (26) ي مانگ پيشكەشكراۋە، ئەم پرۆزە ياسايەى كە خویندەۋەى يەكەمى بۆ دەكرىت له (28) ي مانگ پيشكەشكراۋە، ئەو جۆرىك له نا يەكسانى تىدايە و ھەز دەكەين جەنابتان وەكو سەرۆكايەتى پەرلەمان بۆمان روون بكەنەۋە ھۆكار چىيە؟ زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرىد ابراهيم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك كاۋە فەرموو.

بەرپىز كاۋە عبدالقادر حسن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەناوى خىواي گەورە و مېھرىبان.

دىار مەن وە گو ئە نىندامى لىژنەى ياسايى لە پەر لەمانى كوردستان و ئە نىندامى فراكسىيۇنى نەوھى نوئ دە مەوئىت نوقتەى نىزامى لە سەر پېشكە شکردنى ئەو پەرۆژە ياسايەى كە لە رۆژى (28)ى مانگەوھ گەيشتن ياخود ئاراستەى لىژنەى ياسايى پەر لەمانى كوردستان كراوھ، دە مەوئىت قسە لە سەر ئەوھ بىكەم ديارە بە پىي ماددەى (79) كاتىك (10) ئە نىندام لە ھەر فراكسىيۇنىك يا ساپەك پېشكە شى دە ستەى سەرۆكايەتى دەكەن و ئەوانىش ئاراستەى لىژنەى ياسايى دەكەن و ئەو ياسايە ياخود پېشنىازى ئەو پەرۆژە ياسايە سەرۆكايەتى پەرلەمان لەگەل لىژنەى ياسايى تاوتوئى پەرۆژەكە بىكەن، ئەگەر ئەو پەرۆژەبە ئەو چوار مەرجەى تىدانەبوو دەبىت بە ھەماھەنگى رەت بىكرىتەوھ، نەك بە تەنھا سەرۆكايەتى رەتى بىكاتەوھ، ياخود لىژنەى ياسايى، ھەتا ئەگەر تىبىنىشى ھەبوو دەبىت بىخرىتە پەرلەمان، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

پەيامەكەتان گەيشت لە رىگاي نوقتەى نىزامىيەوھ، چەند فراكسىيۇنىك گەلەى ئەوھيانكردوھ كە گوايە پەرۆژە ياسايان بەرزكردۆتەوھ بۆ سەرۆكايەتى پەر لەمان و پەرۆژە ياساكەيان نەخراوھ تە بەرنامەى كارى ئەمپۆ بە مەبەستى ئەوھى كە خويىندنەوھى يەكەمى بىكرىت، نوقتەى نىزامىيەكى ترمان ھەيە، بەئى، كاك ئومىد فەرموو.

بەرپىز اومىد عبدالرحمن حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پىي ماددەى (55) بىرگەى دووھ يەككە لەو بەرپىزانە كە باسى لەوھكرد ناوى فراكسىيۇنى پارتى ھات بە پىي ماددەى (55) لە بىرگەى دووھ داوا دەكەين ئەو ناوھ لە پەرۆتۆكۆل بىسپىتەوھ لە بەر ئەوھى ئەو پەرۆژەبەى كە پېشكەشكراوھ پەرۆژەى فراكسىيۇنى پارتى نىيە، پەرۆژەى (68) ئەندام پەرلەمانە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

داوامانكردوھ ھەموو قسە نە شىاوھكان بەرامبەر بە مۆئەسسە سات و بەرامبەر بە ئە نىندامانى پەر لەمان و بەرامبەر بە فراكسىيۇنەكان ھەمووى لە پەرۆتۆكۆل بىسپىتەوھ، ئەوھى كە پەيوھستە بە پەرۆژە ياساكان خائى نىزامى وەرناگرىت، كۆتايى ھات، ئىستا دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمان كوردستان روونكرد نەوھ دەدات لەسەر ئەو نوقتە نىزامىيەى كە وەرگىران، پەيامى ھەمووتان گەيشت و خالەكان لەسەر ئەوھ بوون كەوايە چەند پەرۆژە ياسايەك بەرزكراوھتەوھ بۆ دەستەى سەرۆكايەتى، بەلام دانەنراوھتە بەرنامەى كار و ئىجالەى لىژنەى ياسايىش نەكراوھ بۆ ئەوھى دىراسە بىكرىت، ھەمووتان ماددەى (79) لە پەپەرھى ناوخوى پەرلەمانى كوردستانان لە بەر دەستەدايە كە ئەو پەرۆژە ياسايەى پېشكەش بە دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان دەكرىن پىويستە ئىجالە بىكرىن بۆ لىژنەى ياسايى و لىژنەى ياسايى بە ھەماھەنگى لەگەل دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان رەزامەندى دەدات بە پىي بوونى يەككە لەو پىمورانەى

كه بۇيان داناوين، يەكەميان ئەوۋبە كە لە بواریكى گشتیدا بیټ و پېویستیەكى یاسای ھەبیټ، دووھەميان ئەوۋبە یە كە بۇشایی یاسای ھەبیټ، سییەم و چوارەميان ھەموو خالەكان دیارن كە پېویستیە بارگرانی داراییش لەسەر حكومەتدا دروست نەكات، ئیەمە وەكو دەستەى سەرۆكایەتی ئەو پەرۆژە یاسایەى كە بە دەستمان گەیشتوووە بریتیه لە پەرۆژە یاسای مەرۆف سازی لە ھەریمی كوردستانی عێراق كە لەلا یەن (11) ئەندام پەرلەمان واژوی لەسەر كراوە كە فراكسیۆنەكانی یەكگرتوو و فراكسیۆنی نەوہی نوێ و فراكسیۆنی كۆمەڵی ئیسلامیشتی تیدایە، دووھەم پەرۆژە یاسا كە بەدەستمان گەیشتوو پېشینەى عەقارە، واتە سولفەى عەقار، ئەو پەرۆژە یاسایەى دوو بارە لەلا یەن فراكسیۆنی یەكگرتوو و فراكسیۆنی كۆمەڵ و فراكسیۆنی نەوہی نوێشی تیدایە، پەرۆژە یاسای سییەم ھەمواری یەكەمی یاسای وەبەرھینانە دوو بارە ئەو پەرۆژە یاسایە لەلا یەن ئەندامانی فراكسیۆنەكان یەكگرتوو و كۆمەڵ، ھەرۆھەا فراكسیۆنی گۆران و نەوہی نوێ پېشكەشكراوە و ئاراستەى لیژنەى یاسای كراوە، پەرۆژە یاسای چوارەم پەرۆژە یاسای منداڵە ونبووھەكانە لە كۆچە بە كۆمەڵەكان لە ھەریمی كوردستانی عێراق ئەم پەرۆژە یاسایەى بە ھەمان شێوہ لەلا یەن فراكسیۆنەكانی یەكگرتوو و گۆران و توركمان و نەوہی نوێ پېشكەشكراوە، پەرۆژە یاسای كۆتاییش كە بە دەست سەرۆكایەتی پەرلەمان كەوتوووە پەرۆژە یاسای كاراگردنەوہى سەرۆكایەتی ھەریمی كوردستانی عێراق و ھەمواری شیوازی ھەلبژاردنی سەرۆك و تا پەسندكردنی دەستووور، ئەو شەش پەرۆژە یاسایەى كە لەبەر دەستی سەرۆكایەتی پەرلەمان داوووە ھەر شەش پەرۆژە یاسا بە پېی ماددەى (79) لە پەیرەوى ناوخوازی پەرلەمانی كوردستان ئاراستەى لیژنەى یاسای كراوە بۇ نەوہى لیژنەى یاسای راپۆرتی خواى بنوو سیټ، لیژنەى یاسای كۆبوونەوہى خواى ئەنجامداوە، راپۆرتی خواى نووسوووە، راپۆرتی لیژنەى یاسایمان كۆپى كردوووە لە ناو سەندوقى ھەموو ئەندامەكانمان داناووە، لیژنەى یاسای بریاری داووە كە كاتیان بەدەینی بۇ پەرۆژە یاساكانی تر، نەك پەرۆژە یاساكانی رەت كرديبەتەوہ، یەك پەرۆژە یاساش لە لیژنەى یاسای رەفز نەكراوەتەوہ، بەلكو داوايان كردوووە كاتیان بەدەینی بۇ نەوہى دیراسەى پەرۆژە یاساكانی تر بكرى، لەبەر ئەوہى بارگرانی دارایی دروست ئەكەن، پېویستیە ئاراستە بكرین بۇ كابینەى نۆیەمی حكومەتى ھەریم كە جارئ تەشكىل نەبوو، بەلام لیژنەى یاسای لاری نەبوووە لەسەر ئەوہى پەرۆژە یاسا كاراگردنەوہى دامەزراوہى سەرۆكایەتی ھەریم بخریتە بەرنامەى كار، دەستەى سەرۆكایەتی بەریز گرتن لە رای لیژنەى یاسای، چونكە ئەوہ ئەبى وازیح بى، ھەر دەسەلاتیك پەیرەو بیدات بە ھەر لیژنەى یەك ئەبى ریز لەو لیژنە و دەسەلاتى ئەو لیژنەى بگىرى، پەیرەو نەبووتوووە لیژنەى یاسای بۇى ھەبە ھەموو پەرۆژە یاساكان رەفز بكاتەوہ یان قبوولی بكات، ئەلئ لیژنەى یاسای من چەند پېوہرېكەم ھەبە ئەگەر ئەو یاسایەى پېشكەش كراون ئەو پېوہر و قیود و شروتانەى ھەبوو رەزامەندی بەدە بۇ نەوہى بخریتە بەرنامەى كار، ئەگەر نەبوو رەزامەندی نادەى لەسەرى، ئینجا دەستەى سەرۆكایەتی پەرلەمانی كوردستانیش بە ریز گرتن لە رای لیژنەى یاسای، چونكە نوو سراوہ بە ھەما ھەنگى لەگەل لیژنەى یاسای، بە ریز گرتن لە رای لیژنەى یاسای بریاری خواى ئەدات ئەو پەرۆژەى بخریتە بەرنامەى كار یان نا، ئەوہى پەیرەو كراوە

بىلايەنى تەواوۋە و ئىجتىرامە لە ئىختىساسى لىژنەى ياسايى، داواى كاتى كىردوۋە بۇ پىرۇژە كانى تر، داواشى كىردوۋە ئەو پىرۇژەىە خويىندىنەۋەى يەكەمى بۇ بىكرى، ئىستا دەست بە جى بەجى كىردى خالى يەكەمى بەرنامەى كار ئەكەين، داوا لە لىژنەى ياسايى ئەكەين بەرموون بۇ شوپىنى خۇيان بۇ ئەۋەى خويىندىنەۋەى يەكەم بۇ ئەو پىرۇژە ياسايە بىكەن، فەرموو.

بەرىز بىزار خالىدەللا:

بەرىز سەرۋىكى بەرلەمان.

پىشنىيازى ياساى كاراكرىد نەۋەى سەرۋىكايەتى ھەرىمى كوردستان-عىراق و ھەموارى شىۋازى ھەلەبىزاردى سەرۋىك و پەسند كىردى دەستور كە لە (8) ماددە پىكھاتوۋە لە گەل ھۇ يەكانى دەر چوۋاندىنى كە لەلا يەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى بەرلەمانەۋە پىشكەش كراۋە كە ئەمانەن:

- 1- على حمە صالح
- 2- ئومىد عبدالرحمن حسن
- 3- فرىد يعقوب اليا
- 4- عبدالله حاجى محمود
- 5- ئايدىن معروف سليم
- 6- نازاد اكرم بهرام
- 7- رۇمىۋ حوزىران نىسان
- 8- محىدىن جسن يوسف
- 9- فاهىك كمال سوغۇمون
- 10- محمد سعدالدين انور
- 11- كلارا ئۇدىشۇ يعقوب
- 12- جنان جبار بۇيا
- 13- صباح محمود محمد
- 14- چيا حمىد شريف
- 15- حسيبه سعيد ابراهيم
- 16- گلاۋىژ عوبىد عوسمان
- 17- زاهىر محمد على
- 18- بىزار خالىدەللا
- 19- احسان محمد سليم
- 20- رىبوار عبدالرحيم عبدالله
- 21- نزار ملا غفار

- 22- ليزا فلکدين کاکه يی
- 23- سفین اغا عمر اغا قادر
- 24- هیثیدار احمد سلمان
- 25- ارشد حسین محمد
- 26- بهجت علی ابراهیم
- 27- نجات شعبان عبدالله
- 28- سالم عبدالله حسن
- 29- خدیجه عمر تنها
- 30- محسن حسین مستفا
- 31- ادريس اسماعیل عبوش
- 32- حکمت محمد ابو زید
- 33- مهم اسکندر مهم اسکندر
- 34- جیهاد حسن ابراهیم
- 35- هدیه مراد حیدر
- 36- ریفتنگ محمد علی
- 37- سارا دلشاد بکر
- 38- جلال محمد امین
- 39- شایان کاکه صالح محمد
- 40- گوئستان سعید محمد
- 41- یاسین خضر طه
- 42- بلّین اسماعیل حاجی ابراهیم
- 43- روّبینا اولک عزیز
- 44- ویسی سعید ویسی
- 45- لیلا عبدالجبار عبدؤ
- 46- زیدان رشید خان اودل
- 47- جلال محمد عبدالله
- 48- سوسن محمد میرخان
- 50- گولیزار رشید حاجی
- 51- زانا خالد اسماعیل
- 52- سعید مستفا تترخان

- 53- پيشهوا تاهر مستفا
 54- بختيار شكري سليمان
 55- سروان محمد علي
 56- بهمن كاكه عبدالله احمد
 57- جوان يونس محمد
 58- گوستان باقى سليمان
 59- زيان طاهر احمد
 60- شوان كريم محمد
 61- رۆزان ابراهيم علي
 62- رزگار عيسى سوار
 63- ناشنا عبدالله قادر
 64- شرين امين عبدالعزیز
 65- شاخوان رثوف مستفا
 66- دابان محمد حسين
 67- گۆران عمر قادر
 68- رزگار محمد محمود

بهريز سەرۆكى پەرلهمان، داوا ئەكەين ئەو پرۆژه ياساىه ئاراستهى ليژنهى پهيوهنديدار بكهن، سوپاس.

بهريز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلهمان:

سوپاس، ئەو پرۆژه ياساىه ئاراستهى ليژنهى (ياساىى) و گشت ئەندامه بهريزهكانى پەرلهمانى كوردستان ئەكەين، بهپىى برگهى سييهه له ماددهى (30) له پهيرهوى ناوخوى پەرلهمانى كوردستان داوا له ليژنهى ياساىى ئەكەين بهيانى كۆبونوهى خۆيان لهسەر ئەو پرۆژه ياساىه ئەنجام بدن به مهبهستى نوو سىنى راپۆرت لهسەرى، سوپاس بۆ ئەندامانى ليژنهى ياساىى، فەرموو بۆ شوپىنى خۆتان، بهو شيوهه هاتينه كۆتايى جهلسهى ئەمرۆ.

د. فالا فرید ابراهيم
 سەرۆكى پەرلهمانى
 كوردستان - عێراق

هيمن ههورامى
 جيگري سەرۆكى پەرلهمانى
 كوردستان □ عێراق

منى نبى قهوجى
 سكرتيرى پەرلهمانى
 كوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروقتوكولى دانيشتنى ژماره (4)ى

چوارشەممە رېكەوتى 2019□4□3

خولى پىنجه مى ھەلبىژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (4) **چوارشەممە رېكەوتى 2019/4/3**

كاتزمىر (3) ى پاش نيوەرپۇى رۇزى چوار شەممە رېكەوتى 2019/4/3 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. فاللا فرید ابراهیم سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپز هیمن هه ورامى جیگری

سەرۆك و، بەرپۆز منى نبى قهوجى سكرتېرى پەرلەمان. دانىشتنى ژمارە (4) ى خولى پېنجهمى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپپى حوكمى برگەى (يەكەم) ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (4) ى سالى يەكەم لە خولى پېنجهمى ھەلابژاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتژمىر (3) ى پاش نيوەرۆ رۆزى چوار شەممە رېكەوتى (2019/4/3) بەم شىوہىە بىت:

يەكەم : خویند نەوہى دووہ مى پى شنىازى يا ساي كاراگرد نەوہى دا مەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان - عىراق وە ھەمووارى شىوازى ھەلابژاردنى سەرۆك تا پەسەندگردنى دەستوورو خستەپرەوى را پۆرتى لىژنەى يا سايى بەپپى حوكمى ماددەكانى (87، 88، 89) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپۆز د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوى بەخشندەو مېھربان.

بەناوى خوى بەخشندەو مېھربان بەناوى گەلى كوردستان دانىشتنەكەمان دەستپدەكەين دانىشتنى ژمارە (4) ى ئاسايى خولى بەھارەى سالى يەكەم لە خولى پېنجهمى ھەلابژاردنى پەرلەمانى كوردستان لە رېكەوتى 2019/4/3 رۆزى چوار شەممە سعات (3) ى دواى نيوەرۆ داوا لە بەرپۆز سكرتېرى پەرلەمان دەكەين كە بەرنامەى كارى دانىشتنى ئەمرۆ بخویننەوہ

بەرپۆز منى نبى نادر قهوجى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان بەرنامەى كار بەپپى حوكمى برگەكانى (يەكەم ، دووہ سىيەم) لە ماددەى (16) برگەى (سىيەم) لە ماددەى (18) و ماددەكانى (47 و 48 و 52 و 54 و 55 و 56) برگەى يەكەمى ماددەى (88) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان - عىراق دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى دا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (4) ى خولى بەھارەى سالى يەكەم لە خولى پېنجهمى ھەلابژاردنى پەرلەمان لەكاتژمىر (3) ى پاش نيوەرۆ رۆزى چوارشەممە رېكەوتى 2019/4/3 بەم شىوہىە بىت.

يەكەم : خویند نەوہى دووہ مى پى شنىازى يا ساي كاراگرد نەوہى دا مەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان - عىراق وە ھەمووارى شىوازى ھەلابژاردنى سەرۆك تا پەسەندگردنى دەستوورو خستەپرەوى را پۆرتى لىژنەى يا سايى بەپپى حوكمى ماددەكانى (87، 88، 89) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپۆز د. فالا فرید ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بەرپۆز سكرتېرى پەرلەمان داوا دەكەين پوختەى كۆنووسى دانىشتنى ژمارە (3) ى ئاسايى رۆزى شەممە رېكەوتى 2019/3/3 بخویننەوہ .

بەرپىز منى نى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان پوختەى دانىشتىنى ژمارە (3)ى ئاساى رۆژى شەممە رېكەوتى 2019/3/30 بەم شېۋەپەى خوارەوہ بوو

- 1- دەسپىكردىنى دانىشتىن لەلايەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان
- 2- خويىندەنەوہى بەرنامەى كار و پوختەى دانىشتىن و ناوى ئامادەبوو و ئامادە نەبوو لە لا يەن بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان .
- 3- روونكردەنەوہى دەستەى سەرۆكايەتى سەبارەت بە پېشكە شكردى چەند پېشنيازى ياسا لەلا يەن فراكسيۇنەكان بۇ خويىندەنەوہى يەكەم .
- 4- دەسپىكردىنى بېرگەكانى بەرنامەى كار لەلايەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان .
- 5- خويىندەنەوہى يەكەمى پېشنيازى ياساى كاراكرد نەوہى دا مەزراوہى سەرۆكايەتى ھەريمى كوردستان - عېراق و ھەموارى شېۋازى ھەلبېزاردنى سەرۆك تا پەسەندكردى دەستور و لەلا يەن سەرۆكى لىژنەى ياسايپەوہ
- 6- كۆتايى ھاتنى دانىشتىنى پەرلەمان لەلايەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان

بەرپىز د . قالا قەرىد ابراھىم/سەرۆكى پەرلەمان

بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان بەپېى پەپرەو ھەر لەگەل كۆنووس پېويستە ناوى ئەو ئەندامانەى كە مۆلەت دراون يان بەبى مۆلەت ئامادە نەبوون لە دانىشتىنى پېشوو بچەنەروو .

بەرپىز منى نى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان ناوى ئەو ئەندامانەى مۆلەت پيدراون يان بەبى مۆلەت ئامادە نەبوون لە دانىشتىنى ژمارە (3)ى ئاساى خولى بەھارەى سالى يەكەم لە خولى پېنچەمى ھەلبېزاردنى پەرلەمان لە بەروارى 2019/3/30.

شاخەوان رۆوف مصطفى ئامادە نەبوو

بەرپىز د . قالا قەرىد ابراھىم/سەرۆكى پەرلەمان

سوپاس بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان، ئىستا دەست دەكەين بە جېبەجىكردى بېرگەى يەكەم لە بەرنامەى كارى دانىشتىنى ئەمرۆمان، نوقتەى نيزامى ھەيە بەلى خاتوو بېگەرد تالەبانى قەرموو.

بەرپىز بېگەرد دلشاد تالەبانى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر دەرفەت ھەبى دەمەوى لەسەر ھاتنى ئىمە بۇناو ھۆلى پەرلەمانى كوردستان چەند وشەيەك بلىم بە ئىجازەى بەرپىزتان، ديارە بەناوى خواى گەورەو مېھرەبان بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ئەمرۆ فراكسيۇنى يەكيتى نىشتمانى كوردستان خوى بە خۆشحال دەزانى كە بەژدارى لە دانىشتىنى گرنك و مېزوويى دەكا،

دیاره به ژداربوونی ئیڤمه له م دانیشتنه وه له مرۆ به دوواوه له هۆلی په رله مانای کوردستان له دهرئه نجامی نه و ریکه وتنه یه که حزبه که مان یه کیتی نیشتمانی کوردستان، له گه ل پارتی دیموکراتی کوردستان به یه که وه نه نجامیان داوه، له هه مان کاتیش دا به دئنیاییه وه له دهرئه نجامی هه موو ریکه وتنه کان مه رج نییه خواستی هه ر حزبیکی سیاسی سه د له سه د بگا ته ئامانجی خۆی، به لām نه وه ی که زۆر گرنگه له لای ئیڤمه وه کو فراکسیۆنی یه کیتی به رژه وه ندی گشتی خه لکی کوردستان و به رژه وه ند یه بالاکانی میلیله ته که مان و، له هه مانکاتی شدا سه قامگیری هه ریڤمی کوردستان و پاراستنی ده سه وتوو ئه زموونی گه له که مان نه، بۆ یه به ره چاوکردنی دۆخی ئه مرۆی هه ریڤمی کوردستان و به پاراستنی به رژه وه ند یه گشتیه کان دوو باره ی ده که مه وه له گه ل ده سه وتی نه ته وه که مان له دهرئه نجامی نه و ریکه وتنه ی که ئه مرۆ واژوو کراوه، یاخود ئه نجام دراوه له نیوان یه کیتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان، ئیڤمه به لاما نه وه گرنگ بوو که به ژداری بکه یین له دانیشتنه که دهرده شه کردنی یاخود موناقه شه کردنی یاسایه کی گرنگه بۆ هه موارکردنه وه ی دامه زراوه یه کی ده ستووری له هه ریڤمی کوردستان که دامه زراوه ی سه رۆکایه تی هه ریڤمی کوردستانه، به دئنیاییه وه ئیڤمه له پرۆژه و یاسا که دا راوبۆ چوونی ئیڤمه ی تیدا نه بووه وه کو فراکسیۆنی یه کیتی، بۆیه ئه مرۆ له وانیه وه کو فراکسیۆنی یه کیتی وه چه نه زهره کانی خۆمان، مافی خۆمان بی له ناو هۆلی په رله مانای کوردستان ته رحی که یین و ئومید ده که یین هه موومان به یه که وه هه نگاوی گرنگ به اوین بۆ ئه وه ی که وه چه نه زهره جیاوازه کان هه م له ناو پرۆژه ی یاسا که دا جیگیر بکریته وه وه هه م خواستی هه موومان له ناو ئه و یاسایه دا جیگه ی خۆی بکری بۆته وه ی که به هه موومان بتوانین پالپشتیکی به هیژ بین و متمانه به خیشین ئه م پرۆژه یاسایه بۆ ئه وه ی که ئه م دامه زراوه یه که کارا ده کری ته وه نوینه را یه تی هه موومان ده کا له سه ر ئاستی نیوخۆیی و له سه ر ئاستی نیوده وه له تی متمانه ی هه مووشمان به یه که وه وه ریگری، بۆیه ئیڤمه و پرای که له دانیشتنه کانی را بردوودا به ژداری جه له سه کانمان نه کردوو له م ساته به دوواوه به ژداری دانیشتنه کانی په رله مانای کوردستان ده که یین و، هیوادارم له گه ل فراکسیۆنه کانی تری په رله مانای کوردستان به بی جیاوازی بۆ کۆی ئه و پرۆژه یاسایانه ی که په یوه ند یدارن به ژیان و گوزهرانی خه لکی کوردستان و په یوه ند یدارن به چاره سه رکردنی هه موو ئه و کیشانه ی که له خوله کانی را بردووی په رله مانای کوردستان دا په رله مان وه کو پپو یست نه یه توانیوه یان دهر فه تی بۆ نه ره خساوه کاری له سه ر بکا، هه موومان کاری به یه که وه یی بکه یین و ئه م خوله بکه یینه خولیک که پر ده سه وت بییت بۆ میلیله ته که مان و له هه مان کاتیشدا بتوانی ئه رکه سه ره کیه کانی خۆی له چاودیری کردنی حکومه ت و له هه موو ئه و ئه رکانه ی تر که پپی ده سپیریتن که له سه ر شانیه تی وه کو خۆی جیبه جیی بکا دوو باره به ناوی فراکسیۆنی یه کیتی، سوپاس بۆ ئه و دهر فه ته ی که به منتان دا، بۆ ئه وه که بتوانم به ناوی فراکسیۆنه که مه وه هه م له سه ر ریکه وتنه که و هه م له سه ر ئه م پرۆژه یاسایه چه ند و ته یه کی کورت بلیم، سوپاس که هه رچه ند ئه م له به رنامه ی کاردا نه بوو، به لām دووباره سوپاس بۆ ئه م دهر فه ته.

به رپێژ د . قالا فه رید ابراهیم/ سه رۆکی په رله مان:

سوپاس بیگەرد خان ھەرچەندە نوقتەى نیزامى نەبوو و، بەپىي پەپرەو لە نوقتەى نیزامى تەنھا نابى لە دەقەيەك زیارتیپەریتى، ئەو ھەجگە لەو ھەى كە دەبى پەيوەندیدار بیتن بە بەرنامەى كار و بە يەكەك لە بەرگەكان و لەخالەكانى بەرنامەى كار، بەلام ئیە دەزانين و ھەموو لایە نە فراكسیۆنەكانیش دەزانن كە يەكەمین جەلسەيە فراكسیۆنى يەكیتى نیشتمانى كوردستان بەژدار دەبیتن دواى مشتومپرو گفتوگۆ يەكى زۆر لە نیوان لایەنە سیاسیهكان دیارە ئەمرۆ بە خۆشحالیەو ھەشتونەتە ریکەوتن ئیەمش پیمان باش بوو كە فراكسیۆنى يەكیتى ئاگادارى کردینەو ھەوى پیشتەر ئاگادارى کردبووین بۆ دەستەى سەرۆکایەتى كە دەرڤەتیاى پى بدەین بۆ ئەو ھەى قەسەى خۆیاى بکەن بەو ھەى كە سازان و ریکەوتن لەنیوان لایە نە سیا سیهكان بەتایبەتى لەنیوان پارتى دیموکراتى كوردستان و يەكیتى نیشتمانى كوردستان گەشتوتە دەرئەنجام بۆئەو ھەى پيشانى بدەین كە پەر لەمان وەكو مۆئەسسەسەيەك، وەكو دەزگا يەك ھەمیشە لەگەل ھەلکردنى كیشەكانە و لەگەل ئەو ھەى لایە نە سیا سیهكان لە يەكتىرى نزيك ببنەو ھەرىكەت بکەون بەو مەبەستەى كەبتوانن ھەموو لایەك پیکەو ھەو ھەرتەرتين خزمەتگوزارى پيشكەش بە ھاوڵاتیانى كوردستان بکەن بۆیە ئەو دەرڤەتەمان پى دان و سوپاس بۆ ئیو، ئومید خوشناو ڤەرموو.

بەرپز ئومید عبدالرحمن خوشناو:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پیش ھەموو شتەك داواى لیبوووردن دەكەم ئەگەر خالى پەپرەوى نەبى، بەلام ئەو ھەو ھەرىكەت عورڤە داواى ئەو ھەى كە ئەو دەرڤەتە بە بەرپز بیگەرد تا لەبانى درا، ئیەمش وەكو فراكسیۆنى پارتى دیموکراتى كوردستان ئەمرۆ بە رۆژىكى میژووى دەبینين، ئومید دەكەين لە ئایندهيەكى زۆر نيزيك دا ئەم ریکەوتن و ليكتیگەپشتەى پارتى و يەكیتى وە لایە نەكانى دیکە رەنگدانەو ھەى لە سەر تەواوى دۆخى كوردستان ھەبى، وە خۆشحالیىن بە بە شدارى فراكسیۆنى يەكیتى ئەمرۆ لەو كۆبوونەو ھەو بەو ليك نزيك بوونەو ھەى ئومید دەخووزين كە ئەو ھەرىكەتەى ھەنگاوانمان بى بە ئاراستەى بونیادنانى و لايتىكى بەھیز و كوردستانىكى بەھیز ئەو بابەتەى ئەمرۆش گفتوگۆى دەكەين، بەتەيى ھەرە گەزگە كاراكرد ئەو ھەى دامەزراو ھەى سەرۆکایەتى ھەرىمى كوردستان بە ھىواى ئەو ھەى دیسانەكە بۆچوونىكى باشتر بى و لە پيشو ھەرىكەتەى رەوشى سیاسى و ژیاى و گوزەرانى ھاوڵاتیانى ھەرىمى كوردستان وە كابينەى نوئى، ھەرىكەتەى ئایندهيەكى نزيكدا بیته ئەنجامدان و لیڤە لەو پەرلەمانە متامانەى پى بدرى كە وەلام دەرڤەو ھەى خواست و داخووز يەكانى خەلكى كوردستان بیتن، لیڤەو ھەى تەئكید لە سەر ئەو ھەرىكەتەى ئەو ھەى ئەو ھەى لە رابردووش بوو ھىوا خووز بووینە لەگەل فراكسیۆنى يەكیتى و تەواوى فراكسیۆنە بەرپزەكانى دیکەى پەرلەمان لەم قۆناغە ئەركى بەرپرسیارەتیهكە ھەلگەين ھەندى ھەنگاوى تریش لەكاتى خۆیدا گیرانە بەر ئەو كاتیش خووزيارى ئەو ھەرىكەتەى وەكو فراكسیۆن پارتى، بەلام ناچار بووینە بەو ھەرىكەتەى ئیتەر ئومید دەكەين ئەمرۆ لە رپیهكى تازە كە لە ژیاينىكى سیاسى ھەموو لایەكمان دەبیتەو ھەرىكەتەى پارتى و يەكیتى رەنگدانەو ھەى لەسەر لایەنەكانى دیکەش ھەبیتن وەجارەكى دیکە تەئكید لە سەر

ئەو دەكەينەو فراكسيۇنى پارتى پابەندى جىبەجى بوونى ھەموو ئەو رىكەوتنانە يە كە سەرگرداپەتى
وەكو پارتى ديموكراتى كوردستان لەگەل لايەنەكانى دىكەى كروە ئومىد دەكەين ئەو نزيكبوونەو پارتى
و يەكيتيش قايمتر كوردنى رىكەوتنەكانمان بىتن و زۆر سوپاس

بەرپىز د . ئالا ھەرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بەرپىز كاك ئومىد، واديارە كە رىگاماندا بە دوو سەرۆك فراكسيۇن قسە بىكەن، ھەقى خۇيانە
سەرۆك فراكسيۇنەكانى تىرىش كە لەسەر ئەو دانىشتنە قسەى خۇيان ھەبىت، ھەرموو كاك على ھەمە
صالح.

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خواى گەورە، ديارە ئەم ياسايە ياسايەكى گرنگە و رەھەندىكى نىشتمانى ھەيە، پەيوەندى بە كۆى
لايەنەكانى كوردستان و بەتايبەتى تر لايەنە سەرەكەكانى ھەرىمى كوردستانەو ھەيە، پيش ھەموو شت
ئىمە بەشدارىكردنى يەكيتى نىشتيمانى كوردستانى و گەتوگۆ كوردن لەسەر ئەم ياسايە بە خائىكى گرنگ
دەزانين وە پيمان وايە ئەتوانریت بەھۆى بەشداريانەو پتر كۆدەنگى لە سەرە ئەم پرسە گرنگە بكریت
ديارە ئەم ياسايە ئىمە و پارتى ديموكراتى كوردستان و چەند لايەنىكى تىرىش ئىمزان لەسەر كروو
بەرئەنجامى رىكەوتنىكى سياسىيە كە نىوانى پارتى ديموكرات و بزوتنەو پتر واژوو كراو و رۆحى
رىكەوتنەكە رەنگە لە دوو دىردا خۇى بىنى، ئىمە لەم ياسايە تەرچو مەمان كروو، سروشتى دانوستانى
سياسى سروشتى گەتوگۆ، سروشتى مفاووزاتەو مەرج نىيە ھەمووشتىك بەدلى تۆ بىت، بەلام بەدلىيائى
ئەوكاتەى ئەگەيتە نەتىجە لە سەر با بەتىك، بىگومان ئىمزان لەسەر ئەكەى، ئەبى بەرگرى لە ھەموو
بابەتە كە بىكەى، ديارە ياساى سەرۆكايەتى ھەرىم پرسى چاگسازى، پرسى رىكەوتنەو پتر دا مەزراو
پيشمەرگە و ئەمنى و كۆى دامەزراوكان بەشيكە لە پاكچىكى گەورە سياسى، كە ئىتيفاقى لەسەر نەكراو
ئەمە ھەنگاوى يەكەمى مە بۆيە ئىمە لەم مەرحەلە پىم وايە قۇناغىكى باشمان برپو ھەمە پرسى سەرۆكى
ھەرىمان ھىناو ناو پەرلەمان كە لە (2009) و پيش (2009) ھەندى ھاوپى ئىو و دواتر لە (2013)،
(2015، 2018) ھەموو ئەو مفاووزاتە سياسىيە كە كروومانە لە پىناوى ئەو بوو كە سەرۆكى ھەرىم
لە پەرلەمانەو ھەلبىرریت، ئەمە دىدى ئىمە وايە، تەحقيق بوونى خواستىكى ئىمە يە و، ھىومان وايە و
لیرەو داوا لە جەنابتان دەكەم كە ھەرچەندە رەنگە ئەمە لەكاتى گەتوگۆ كوردنى عىنوانە كە بىت، بەلام
ئەيھىمە ئیرە زەمىنە خۆشكەن، بۆ ئەو ھەمە لە زووترىن كاتدا لىزەنى نوو سىنەو ھەمە دەستور دەست
بەكارەكانى بىكەتەو، ھەموو سەرنجانەى كە لەلايە نەكانى دىكەش ھەمە پىكەو بەتوانين لە مەتبەغىكى
كاركرنا بۆ نووسىنەو ھەمە دەستورى ھەرىمى كوردستان بىكەين، خاوەنىكى دەستور وە لە چوار چپو ھەمە
دەستورەدا دادگای دەستورىمان ھەبى، وەكو ئەم ناكۆكى و مشتومرەنى سى چوار سال جارىك دوو بارە
ئەبىتەو لەسەر ئەم پرسانە كۆتايى پى بىت، بۆيە دووبارە من داواى لىبووردن دەكەم درىزم كروو، بەلام

وه كو فراكسيوني گۆران به تەواوەتی مولزەمەن بە ئەم پەرۆژە يە وەك كە پيشكەشمان كەردوو، چونكە سروشتی ئیمزا وایە ئەبێ بەرگری لێ بکەى ئەگەر چى ریکەوتنەكە هەمووشى بەدلى تۆ نەبى، سوپاس.

بەرپز د . فالا فەرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەرپز سەرۆكى فراكسيوني گۆران، بەلى كاك عبدالستار مەجید سەرۆكى فراكسيوني كۆمەلى ئىسلامى فەرموو.

بەرپز عبدالستار مەجید عبدالقادر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خۆى بەخشنەو مېهرە بان، د یارە ئی مە وه كو فراكسيوني كۆمەلى ئىسلامى له كۆبوو نەوێ پيشووتر داوامان كەرد كه ئەم كۆبوونەوانە با تۆزىك دوا بخرى، بۆ ئەوێ هەموومان هەول دەین له سەر پەرۆژەيەك رىك كەوین وه به تايبەتیش كه باسى سەرۆكايەتى هەرىمە وه، باسى ياساى سەرۆكايەتى هەرىمە وه هەموار كەردنەوه وه كارا كەردنەوه يەتى، ئی مە پيشنيارى ئەو مەمان كەرد كه ئەم بابە تە دە هېنى گەفتۆ گۆى لەسەر بكرى، بۆ ئەوێ كه كۆدەنگيەكى نيشتمانى دروست بكرىت كه ئەو رەهە ندىكى نيشتمانى هە يە و، پەيوەندى بە هەموو خەلكى نيشتمانى كوردستانەوه هە يە و، پەيوەندى حەتا بەدوو لايەن و لايەنىك و چ لايەنەوه نيە، ئەو ناست و خواستى ئی مە بوو و، ئی مە به حەقىقەت پيمان ناخۆشە كه نەك يعنى ئیستا كه يەكيتى و پارتى گەيشتوون بە جۆزىك له رىكەوتن، ئی مە پيمان وایە كه هەرىمى كوردستان بۆ گەيشتن بە ئامانجى گەورەى خۆمان وه بۆ ئەو كه خەلك خۆش گوزەران كەيت، كيشەى خەلك چارە سەر كەى، ئاواتەكانى خەلك بىنینه دى وه سەقامگىرى سياسى و كۆمەلایەتى لەم ولاتە بيانا بكەى و، بتوانين ئەو ئامانجانەى كه ئەو هەموو شۆرش و پيشمەرگايەتيە لەو پيناوه كه ئەو هەموو خەبا تە كرا ئەو هەموو قوربانى بە ئامانجى بگەين، ليرەوه بەراستى پيشنيار دە كەم لايە نە سەرەكى و كارىگەريەكانى هەرىمى كوردستان لەسەر كۆمەللىك بنەما رىك كەوین، بۆ ئەوێ ئەم ولاتە وه كو باسەم كەرد سەقامگىرى سياسى و كۆمەلایەتى و گەيشتن بە ئامانجەكانى كورد كه هەموومان هەولمان بۆ دا و خەباتمان بۆ كەردوو پى پى بگەين، چونكە ئە مە بەراستى بە گرنگترين هەنگاوى دەزانەم وه ئە مە زۆر كيشەى كەشمان لەكۆر دەكاتەوه، باسى ئەو كيشانەى كه دەكەو نە دىوان دوو لايەن لە سەر پۆستىك دوو پۆست و ئەوانە ئە مە سبەينىكە، ئەگەر بزائەم پەرۆژەيەكى ئاوا هە يە و هاوپەيمانى تەكى ئاوا ديته ئاراوه بەو ئامانجە كار دە كا ئەمەن كيشەم زۆر بەراستى ئەم كيشانە نامىنى، بۆ يە مەن ليرەوه پيشنيار دەكەم ئەو رىكەوتنە نەك هەر لەنىوان پارتى و يەكيتى يا پارتى و گۆران يا پارتى و يەكتى و گۆران يا كۆمەل نا هەموو لايە نە سەرەكەيان بە پىكەتەكانەوه ئی مە بۆ خاوەن ميسافىك نەبين ميسافىكى نيشتمانى كه وه كو باسەم كەرد ئامانجەكانمان تەحقيق بكەين و خەلك دلخۆش كەين كه ئەو كيشە و گرافتانهى كه هەمانە چارە سەريان بكەين و زۆر سوپاس.

بەرپز د . فالا فەرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان

زۆر سوپاس كاك عبدالستار زۆر سوپاس، بەئى كاك ئايدىن.

بەرپىز ئايدىن معروف:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمەش پىشەكى پىرۇزبايى لە برادەرانى فراكسىۋنى يەككىتى دەكەين، كە بە بۇنەي بەژداربونيان لەم دانىشتنە، بەشداربونيحيان كە ئە مە كارىكى زۆر باشە و ئىجابىيە، لىرەدا ئىمە باش ئەزانىن كە ياساى سەرۋكايەتى ھەرىم يا ساىەكى زۆر گىرنگە و رەھە ندى نىشتىمانى مەئەنەوى زىاترى ھە يە و، پىۋىستە لە سەرلايە نەكان بە تەوافق و بە رىكەوتن ئەم يا ساىە ھەموار بىكرىتەو، ھەروھە بە شىۋەيەك ھەمواربىكرىتەو كە بگىونجىت لە گەل رەوشى سىياسى ئىستى ھەرىم و ناو چەكەدا، ئىمە كە ھىوادارىن تەمەناش ئەكەين لەم پىرۇزەيەدا لەداهاتوودا لە دەستورى ھەرىم دا كە رە چاۋى موراعاى پىكھاتەكانىش بىكرىت، بۇ ئەوئە بىتوانن بەشدار بن بەشۋەيەكى كارا و ئەكتىف بەشدار بن ھەروا ئىمە لە گەل ئەوئەداين كە لە ھەموار كىرد نەوئە ئەم يا ساىەدا لە ھەموار كىرد نەوئە يا ساى دەستە سەرۋكايەتى ھەرىمدا لە دامەزراۋى سەرۋكايەتى ھەرىمدا كە رەچاۋى بەشدارى كاراى پىكھاتەكانى تر رەچاۋ بىكرىت و، لە كۆتايى دا ئىمە وەكو پىكھاتەى توركمان كە لەگەل ئەوئە داين كە ئەم پىرۇزە يە ھەموار بىكرىتەو وە كارا بىكرىتەو زۆر سوپاس.

بەرپىز د . قالا ھەرىد ابراھىم/ سەرۋكى پەرلەمان:

بەيامەكەت گەيشت زۆر سوپاس، نوقتەى نىزامى بەئى كا مەم فەرموو.

بەرپىز مەم ابراھىم محمد اغا:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو قسانەى كە پىشتر كران من پىشنىياز دەكەم بۇ جەنابت ھەمووى لە پىرۇتۆكۆل بسىرئەو، ئەركى سەرۋكى پەرلەمانە كە پابە ندبى بە پەپەرەو، ئەوئە كە ئەمرۆ كرا ئىستا ئەم دۆستە ئازىزا نە پىشكەشيان كىرد، ناكۆكە لەگەل خالى پەپەرەوى ناو ئەو پەپەرەوى كە پەسەند كراو، ئەگەر دىقەت بەدن لە ماددەكانى بىرگەى سىيەم لە ماددەى (48) بەھىچ شىۋەيەك رىگە نادات بابەتتىك قسەى لەسەر بىكرى كە لە بەرنا مەى كاردا نەبىت، بىرگەى سى لە ماددەى (48) ھەروھە دىسان ئەوئە پەپەرەند ىدارە بە پىشلىكردى پەپەرەو كە ئەركى بەرىز سەرۋكى پەرلەمانە پىۋەى پابە ند بىت ماددەى، ھەزەدە كەم روىنى بەكەمەو كە ماددەى (54) بىرگەى چوارەم بەكۆى خالەكانى ئەوانەى كە تەرح كران ناچىتە چوار چىۋەى پەپەرەو و خىتاباتى سىياسى لەناو پەرلەمان دا، پىم وايە بەپى پەپەرەو رىگەى نادى، بۇ يە ئەو خىتابە سىياسىيە ئەكرى لە كۆنگرەى رۆژنامەنووسى لە شوىنىكى تر ئەم جۆرە قسانە بىكرى، بۇ يە تىكام وايە و داوا لە سەرۋكايەتى پەرلەمان دەكەم ھەم لە پىرۇتۆكۆل قسەكانىان بسىرئەو، ھەروھە پابەند بن بە پەپەرەو و زۆر سوپاس.

بەرپىز د . قالا ھەرىد ابراھىم/ سەرۋكى پەرلەمان:

بەريز كاك مەم ھەر لە پەپرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستانىدا ھاتووھە كە فراكسيۆنەكان دەتوانن سەرۆكايەتى پەر لەمان لە شتىك كە دىتە پىشى يان پىشھاتىكى تازە كە پەيوەندىدارە بە ھەئو مەرجىكى ئانى، بە زووترىن كات سەرۆكايەتى ئاگادار بكنەن، بۇ ئەوھى قسەى خۆيان لەسەر بابەتە كە بكنەن پىشى ئەوھى ئەھەمىيەتى بابەتەكە تىببەرى ئەبەرنەوھى ئەورۆ ئەو بابەتە بابەتىكى گرنىگ بوو و پىكھاتن بوو ئەوھى خستىمانە بەرنامەى كار پەرۆژە ياساكە كە رەھەندى نىشتمانى ھە يە و پىوېستى بە سازان ھە يە لەنيوان ھەموو لايەنە سياسىيەكان، بۆيە لە خارىجى بەرنامەى كار قسە نەكراوھە، قسەكردن تەنھا لەسەر ئەوھە بووھە كە چۆن ئەو دامەزراوھە بە پىكھاتن و بە سازان لە نيوان ھەموو لايەنەكان لايەنە سياسىيەكان ئەكتىف بكرىتەوھە و بەركار بكرىتەوھە ياساكەى دەر بچوېندرى و، بە زووترىن كاتىش كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەريمى كوردستان پىك بەئىرى و، ھىج نەصىكى ماددى مانعكىشمان نىيە كە لە ناو دەستور كە رىگە بگرىتن لەوھى كە سەرۆكى پەر لەمان رىگە بە سەرۆكى فراكسيۆنەكان بەداتن كە لە بابەتىك كە ئانىيە و دىتە پىشى قسەى خۆيان بكنەن لە خىلالى چەند دەقىقە يەك دا، بۆ يە قسەكانيان لە پەرۆتۆكۆل رەش ناكرىتەوھە ئىستاس دەست بە جىبەجىكردنى بەرنامەى كارى دانىشتنى ئەمرۆمان دەكەين كە خالى يە كەممان برىتە يە لە خوېند ئەوھى دووھە مى پىشنىيازى يا ساي كاراكرد ئەوھى دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەريمى كوردستان - عىراق و ھەموارى شىوازى ھەئبژاردنى سەرۆك تا پەسەنكردنى دەستور و خستەنە رووى راپۆرتى لىژنەى ياسايى بەپىى ھوكمى ماددەكانى (87، 88، 89) لە پەپرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان - عىراق، داوا لە سەرۆكايەتى لىژنەى ياسايى دەكەين بفرموىن بۇ شوېنى خۆيان بۇ مەبەستى ئەنجامدانى كارى پىوېست.

بەريز سەرۆك و ئەندامانى لىژنەى ياسايى بەپىى دابەشكردنى كارەكان لەنيوان خۆتان، داواتان لى دەكەين كە يەكەم كار پەرۆژە ياساكە بخوېنەنەوھە.

بەريز جەلال محمد امين:

بەريز سەرۆكى پەر لەمان.

بەناوى خواى گەورە و مېھرە بان پىشنىيازى يا ساي كاراكرد ئەوھى دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەريمى كوردستان - عىراق ھەموارى شىوازى ھەئبژاردنى سەرۆك تا پەسەنكردنى دەستور.

ماددە 1/

ياساي ھەئبەساردنى دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەريمى كوردستان - عىراق و ژمارە (10) ي سالى (2018) ھەئدەوھىشيتەوھە و دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەريمى كارا دەكرىتەوھە.

ماددە 2/

ياسای دابه شکردنی دەسەلاتەکانی سەرۆکایەتی ھەریمی کوردستان بەسەر دامەزراوە دەستوورپەکانی ھەریم ژمارە (2) ی سالی (2017) ھەڵدەووشیتەووە.

ماددە 3/

بەدەر لە ھۆکمی ماددە 2 دووھم لە ياسای سەرۆکایەتی ھەریمی کوردستان - عێراق ژمارە (1) ی سالی (2005) ی ھەموارکراو، پەرلەمانی کوردستان - عێراق سەرۆکێک بۆ ھەریم ھەڵدەبژێریت بەو ئەرك و دەسەلاتانە کە لە ياسای سەرۆکایەتی ھەریمی کوردستان - عێراق ھە یە تا پەسەند کردنی دەستووری کوردستان - عێراق کە تییدا شێوازی ھەڵبژاردنی سەرۆکی ھەریم و دەسەلاتەکانی دیاری دەکریت و سەرۆک لەسەر ئاستی ناوڤ و دەرەوھش نوینەرایەتی ھاوڵاتیانی کوردستان - عێراق دەکات و بەناویا نەو دەدوێت و ھەماھەنگی لە نیوان دەسەلاتە فیدرالیەکان و دەسەلاتەکانی ھەریمدا دەکات.

ماددە 4/

بەدەر لە ھۆکمی ماددە 2 دووھم لە ياسای سەرۆکایەتی ھەریمی کوردستان - عێراق ژمارە (1) ی سالی (2005) ی ھەموارکراو، پەرلەمانی کوردستان بۆ ھەڵبژاردنی سەرۆکی ھەریم ئەم ریکارانە خوارەو دەگریتەبەر:

یەكەم:

1. لە ماوەی سی (30) رۆژ لە دواي ھەڵبژاردنی دەستە ی سەرۆکایەتی پەرلەمان، پەرلەمانی کوردستان دەرگای خۆ پالۆتن دەکاتەووە.

2. خوازیارانی خۆکاند یە کردن کە مەر جەکانی ماددە 5 ی ياسای سەرۆکایەتی ھەریمی کوردستان - عێراق ژمارە (1) ی سالی (2005) ھەموارکراو، تییدا یە، لە ماوەی سی (3) رۆژ لە بەرواری کردنەووە دەرگای خۆ پالۆتن داواکاری و سیفی خۆیان پێشکەشی سەرۆکایەتی پەرلەمان دەکەن.

3. سەرۆکایەتی پەرلەمان لە ماوەی دوو (2) رۆژ لە رۆژی داخستنی دەرگای خۆ پالۆتن ناوی ئەو پالێوراوانە رادەگە یە نیت کە مەر جی یاسایان تییدا یە.

4. ھەر کەسیک لەوانە ی داواکارییان پێشکەش کردووە، ئەگەر ناوی رانەگە یە نرا بۆ ی ھە یە لە ماوەی دوو رۆژ لە ریکەوتی راگە یانندی ناوی کاندیدەکان لە بەردەم دادگای تەمیی تانە بدات، دادگای تەمیی لە ماوەی دوو (2) دوو رۆژ تانە یە کلایی دەکاتەووە، بپاری دادگاش لەم بارەووە بنپەر.

5. سەرۆکی ھەریم لە دەنگدانیک ئاشکرا و بە دەنگی زۆرینە ی رەھای ئەندامانی پەرلەمان، لە ماوەی سی (3) رۆژ لە رۆژی دەرکردنی بپاری بنپەر لەسەر تانەکان ھەڵدەبژێردریت.

6. ئەگەر ھیچ پالێوراویک زۆرینە ی رەھای بە دەست نەھینا دەنگدان دووبارە دەکریتەووە، کپرکی لە نیوان ئەو دوو پالێوراووە دەبیت کە زۆرینە ی دەنگیان ھینا و ئەو ی لە جاری دووھم زۆرینە ی بە دەست ھینا دەبیتە سەرۆکی ھەریم، ئەگەر تەنھا یە ک پالێوراویش ھەبوو بۆ پۆستی سەرۆکی ھەریم دەنگدان ئاشکرا ئەنجام دەدریت، ئەگەر پالێوراووە کە زۆرینە ی دەنگی پەرلەمانی بە دەست ھینا دەبیتە سەرۆکی ھەریم.

دووه:

بەدەر لە ھۆكەمەكانى خالى يەكى برگەى يەكەمى ئەم ماددەى پەرلەمانى كوردستان لەماوەى سى رۆژ لە دواى دەرچواندننى ئەم ياساىە دەرگای پالوتن بۆ پۆستى سەرۆكى ھەرىم دەكاتەو.

ماددەى (5):

يەكەم: ماوەى ويلايەتى سەرۆكى ھەرىم بە كۆتايى ھاتنى ماوەى ويلايەتى پەرلەمان كۆتايى دىت.

دووه: سەرۆكى ھەرىم لە ئەرك و دەسەلاتەكانى بەردەوام دەبىت تا بە پى ھۆكەمەكانى ئەم ياساىە سەرۆكىك ھەلدەبژدرىت.

ماددەى (6):

كار بەھىج دەقىكى ياسايى يان برپارىك ناكرىت كە لەگەل ھۆكەمەكانى ئەم ياساىە ناكوك بىت.

ماددەى (7):

پۆيستە لەسەر لايەنە پەيوەندىدارەكان ھۆكەمەكانى ئەم ياساىە جىبەجى بكن.

ماددەى (8):

ئەم ياساىە لە رۆژى دەر چواندننىو جى بەجى دەرگىت و لە رۆژنا مەى (وہ قائىعى كوردستان) دا بلاودەكرىتەو.

ھۆيەكانى دەرچواندن

بەمەبەستى كاراكرندنەوہى دا مەزراوى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان عىراق و ھەلباردننى سەرۆكى ھەرىم لە پەرلەمان ئەم ياساىە دەرچويندرا.

بەرىز د. قالا فرىد/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرىز سەرۆكى لىژنەى ياسايى فەرموو راپۆرتى لىژنەى ياسايى بخويننەو.

بەرىز بزار خالد عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمە دەقى ئەو راپۆرتەىە كەلەلەلەى لىژنەى ياسايى نامادەى كردووه بەو شىوہىە:

بۆ/ سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان

بابەت/ راپۆرتى لىژنە

لىژنەى كارو بارى ياسايى رۆژى يەك شەممە رىكەوتى 2019/3/31 كا تۆمىر (30،1)ى پاش نىوہرۆ كۆبوو نەوہى خوى ئەنجا مدا بۆ تاوتوى كردنى پى شىيازى ياساى (كاراكرد نەوہى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان عىراق و ھەموارى شىوازى ھەلباردننى سەرۆك تا پە سەند كردنى دەستور) كە لەلا يەن (ژ مارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمان) ھوہ پى شىكەش كراوہ، دواى خويند نەوہى يەكەمى لە دانىشتنى ژمارە (3) لە رۆژى شەممە بەروارى 2019/3/30 رەوانەى لىژنەكائمان كراوہ، دواى گفتوگۆ كردن و تاوتوى كردن، لىژنە گەيشتە ئەم ئەنجامانەى خوارەوہ:

پېشنييازى ياساى كاراكردنه وهى دامه زراوى سهرۆكايه تى ههرىمى كوردستان □ عىراق و ههموارى شىوازى ههلبىژاردنى سهرۆك تا په سهند كردنى دستوور.

ماددهى (1):

ياساى ههلبه ساردنى دامه زراوى سهرۆكايه تى ههرىمى كوردستان □ عىراق ژماره (10) ى سالى 2018 ههلبه وه شىته وه و دامه زراوى سهرۆكايه تى ههرىمى كارا دهكرىته وه.

ماددهى (2):

ياساى دابه شکردنى ده سه لاته كانى سهرۆكايه تى ههرىمى به سهر دامه زراوه ده ستوورى به كانى ههرىمى ژماره (2) ى سالى (2017) ههلبه وه شىته وه.

ماددهى (3):

به دهر له حوكمى ماددهى دووهم له ياساى سهرۆكايه تى ههرىمى كوردستان □ عىراق ژماره (1) ى سالى (2005) ى ههمواركراو، په رله مانى كوردستان □ عىراق سهرۆك كى بۆ ههرىمى ههلبه بىژرىت به و ئهرك و ده سه لاته نهى كه له ياساى سهرۆكايه تى ههرىمى كوردستان □ عىراق هه به تا په سهند كردنى ده ستوورى كوردستان □ عىراق كه تىيدا شىوازى ههلبىژاردنى سهرۆكى ههرىمى و ده سه لاته كانى ديارى دهكرىت و سهرۆك له سهر ئاستى ناوخۆ و دهره وهش نوينه رايه تى هاوالاتيانى كوردستان □ عىراق ده كات و به ناويا نه وه ده دوىت و هه ماههنگى له نىوان ده سه لاته فیدرال بيه كان و ده سه لاته كانى ههرىمى ده كات.

ماددهى (4):

به دهر له حوكمه كانى ماددهى (7) ى ياساى سهرۆكايه تى ههرىمى كوردستان □ عىراق ژماره (1) ى سالى (2005) ى ههمواركراو، په رله مانى كوردستان بۆ ههلبىژاردنى سهرۆكى ههرىمى ئه م رىكارانه ى خواره وه

دهكرىته بهر:

يه كه م:

1- له ماوه ى (30) رۆژ له دواى ههلبىژاردنى ده سته ى سهرۆكايه تى په رله مان، په رله مانى كوردستان دهر گاي خۇپالوتن ده كاته وه.

2- خوازيارانى خۇكاندىد كردن كه مهر جه كانى مادده ى (5) ى ياساى سهرۆكايه تى ههرىمى كوردستان □ عىراق ژماره (1) ى سالى (2005) ههمواركراو، تىدايه، له ماوه ى (3) رۆژ له بهروارى كرد نه وه ى دهر گاي خۇپالوتن داواكارى و سىقى خۇيان پيشكهش سهرۆكايه تى په رله مان ده كه ن.

3- سه رۆكايه تى په رله مان له ماوه ى دوو (2) رۆژ له رۆژى داخستنى دهر گاي خۇپالوتن ناوى ئه و پالىوراوانه راده گه به نيئت كه مهر جى ياسايان تىدايه.

4- ههركه سيك له وانه ى داواكاريان پيشكهش كردوه، ئه گه ر ناوى رانه گه يندرا بۆى هه به له ماوه ى دوو رۆژ له رىكه وتى راگه ياندى ناوى كاندىده كان له به رده م دادگاي ته مييز تانه بدات، دادگاي ته مييز له ماوه ى دوو (2) رۆژ تانه يه كلايى ده كاته وه، برپارى دادگاش له م باره وه بنپه ر.

5-سەرۆكى ھەرىم لە دەنگدانىكى ئاشكرا و بەدەنگى زۆرىنەى رە ھای ئە ندامانى پەر لەمان، لەماوەى سى رۆژ (3) لە رۆژى دەرکردنى بىپارى بنىر لەسەر تانەكان ھەلدەبژىردىت.

6-ئەگەر ھىچ پالىوراويك زۆرىنەى رەھای بەدەست نەھىنا دەنگدان دووبارە دەكرىتەو و، كىركى لە نىوان ئەو دوو پالىوراو دەبىت كە زۆرىنەى دەنگيان ھىناو و ئەوھى لەجارى دووم زۆرىنەى بەدەست ھىنا دەبىتە سەرۆكى ھەرىم، ئەگەر تەنھا يەك پالىوراويش ھەبوو بۆ پۆستى سەرۆكى ھەرىم دەنگدانى ئاشكرا ئەنجام دەدىت و ئەگەر پالىوراو كە زۆرىنەى دەنگى پەرلەمانى بەدەست ھىنا دەبىتە سەرۆكى ھەرىم. دووم:

بەدەر لە ھوكمى خالى (1) بىرگەى (يە كەمى) ئەم ماددە يە پەر لەمانى كوردستان لەماوەى سى (3) رۆژ لەدوای دەرچوواندى ئەم ياسايە دەرگای خۆ پالوتن بۆ پۆستى سەرۆكى ھەرىم دەكاتەو. ماددەى (5):

يەكەم: ماوەى ويلايەتى سەرۆكى ھەرىم بە كۆتايى ھاتنى ماوەى ويلايەتى پەرلەمان كۆتايى دىت. دووم: سەرۆكى ھەرىم لە ئەرك و دەسلەتەكانى بەردەوام دەبىت تا بە پىي ھوكمەكانى ئەم ياسايە سەرۆكى ھەلدەبژىردىت. ماددەى (6):

كار بەھىچ دەقيكى ياسايى يان بىرارىك ناكرىت كە لەگەل ھوكمەكانى ئەم ياسايە ناكوك بىت. ماددەى (7):

پىويستە لەسەر لايەنە پەيوەندىدارەكان ھوكمەكانى ئەم ياسايە جىبەجى بكەن. ماددەى (8):

ئەم ياسايە لە رۆژى دەر چوونى ھەو جىبەجى دەكرىت و لە رۆژنا مەى (وہ قائىعى كوردستان) دا بلاو دەكرىتەو.

ھۆيەكانى دەرچوواندى

بەمەبەستى كاراكردنەوھى دا مەزراوى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان عىراق و ھەلبىزاردنى سەرۆكى ھەرىم لە پەرلەمان ئەم ياسايە دەرچووندىرا.

بەرىز د. فالاد فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىزان، ئىستا دەست دەكەين بە گفتوگو كردن لەسەر پرۆژەكە ھەر لەسەر ناوئىشانى پرۆژەكە دەست پى دەكەين، داوا لە سەرۆكى لىژنەى ياسايى دەكەم كە تەنھا ناوئىشانى پرۆژەكە بخوینىتەو، بۆ ئەوھى بىخەينە گفتوگو.

بەرىز بىزار خالد عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنيزى ياساى كاراكردنه وهى دامه زراوى سهرۇكاپه تى ههرىمى كوردستان □ عىراق و ههموارى شىوازى هه لىزاردى سهرۇك تا په سهند كردنى دستور.

بهريز د. قالا فرید ابراهيم / سهرۇكى پهرله مان:

به لى، بهريزان نه ندامانى پهر له مان به پى ئه وهى كه له راپورتى لىزنه ي ساى هاتووه عىنوانى (پېشنيزى ياساى كاراكردنه وهى) بهو شىويهى كه سهرۇكى لىزنه ي ساى خویندیه وه ههر بهريزىك دهيه وى گفتوگو له سهر عىنوانى پېشنيزى ياساكه بكات ده ستى بهر زبكا ته وه بو ئه وهى ناوى بنووسرىت، بهريزان نه ناوانه ي كه دهپانه وى به شدار بن له گفتو گو له سهر ناو نيشانه كه دهپان خویندیه وه بهريزان (سوران عمر، ماموستا ههورامان، كاك مه م، كاك مسلم، دكتوره رىواز، ماموستا ابوبكر، خاتوو سهر چنار، روپاك خان، دكتور رىبوار) نه ندامانى لىزنه ي ساى رىبان پىده درىت دواى بو وه لامدانه وه، پىويست ناكات ناويان بنوسرىت تنه ا دكتور شىركو، روپاك خانىش ههر نه ندامى لىزنه ي ساىيه له كاتى خویدا مه جالى پى ددرىت كه قسه ي خوى بكات له سهر راپورته كه، دهر گاي ناو نو سين داده خهين له لاي چه پ نه ندامىك ودره گرین و له لاي راستىش نه ندامىك ودره گرین، و به پى چه وانه وهش راسته، له بهر نه وهى نه گهر به ريز به ندىه كه بى رهنه گه تووشى مه له ل بىت، له بهر نه وهى به پى په پره وه بى به پى ريز به ندى ناوه كان بىت، به لام عاده تنه نىمه وهكو عورفىكى پهرله مانى وهكو نه وهى كه چوار سالى پىشو كارى پهرله مانىمان بهرىكردوه، نه گهر تنه ا لهو جانبه نه ندامان قسه بكنه و لهو جانبه نه ندامان قسه بكنه نه وهى بكه وىته قسه ي كوتايى تۆزىك مه له ل دروست ده بى له لايه ن بهريزان نه ندامانى پهر له مان، بو يه موحاوه له ده كه ين نه ندامىك لهو لا وهر بگرين و نه ندامىكىش له لاه كه ي تر وهر بگرين، كاك سوران عمر فهرموو.

بهريز سوران عمر سعید:

بهريز سهرۇكى پهرله مان.

من پېشنيار ده كه م ناو نيشانى نه م پېشنيزى ياسايه كه راپورتى لىزنه ي ساى وه كو خوى پرۆزه كه ي دانايته وه به م جوړه لى بىت، ئومىد ده كه م لىزنه ي ساى سهرنجه كان تۆمار بكنه و بكرى به ياساى (كاراكردنه وهى دامه زراوى سهرۇكاپه تى ههرىمى كوردستان □ عىراق و ههموارى ياساى سهرۇكاپه تى ههرىمى كوردستان □ عىراق) چونكه ناوه رۇكى نه م پرۆزه يه برىتى يه له ههموارى ياساى سهرۇكاپه تى ههرىم سهره راي مادده ي كه م و دووم، ناكرى تۆ ههموارى ياسايه ك بكه ي، به لام ناو نيشانى مادده ي كه ي ههمواركراو بكه ي به ناو نيشانى ياساكه، زۆرسوپاس.

بهريز د. قالا فرید ابراهيم / سهرۇكى پهرله مان:

لىزنه ي ياساى تكايه پېشنياره كان تۆمار بكنه، دوايش وه لامى خوتان بدنه وه، چونكه ههر پېشنيارىكىش كه ده كرى و ههموو پېشنياره كان ناخرى نه دهنگدان، نه و پېشنيارانه ي كه موخاله فهى نيزامى عام و مه بادئى عام ده بن، لىره له لىزنه ي ياساى روونكردنه وهى خوى ده دات، نه و پېشنيارانه ش كه موخالف نين

لەگەڵ نيزامى عام و مەبەدئى دەستوورى و مەبەدئى عام، ئەو پيشنيارانە ھەمووى تەسبىت دەگرين و لە دانىشتنى دەنگدان دەخرينە دەنگدان، بەئى دكتور ريبوار فرموو.

بەرپز د. ريبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من پيشنيز دەكەم كە خودى ناو نيشان و تايئى ئەم پيشنيزە ياسايە بۆ كاراكرد نەوى سەرۆكى ھەريئى كوردستان □ عيراق، وە كو خۆى بمينئ تەو، چونكە ئەو ناو نيشانە گوزار شتە لەو دەقا نەى كە لە پيشنيزەكە ھاتوو، بۆيە ئەم ناو نيشانە ھەم دەرپر و گوزار شتە بۆ كاراكرد نەوى دامەزراوى سەرۆكايەتى ھەريئ و ھەميش بەشيو ھەك لەشيو ھەك بۆ ھەموار كرنەوى شيوئى ھەئبژاردنى سەرۆكە، وتيايدا روونە وەكو چۆن لەدەقەكاندا ھاتوو تە پەسەند كرنى دەستوور ئەم ياسايە يان ئەم پيشنيزە ياسايە كە كاتئىك كە دەبئتە ياسا كارى پى دەكرئت، سوپاس.

بەرپز د. ئالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپز ماموستا جيهاد فرموو.

بەرپز جهاد حسن ابراهيم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

مادام مە ھەر پشتگيرئ دكەين وەكو ئەف عنوانئ ھەئى پيشنيزا كاراكرد نەوى دامەزراوى سەرۆكايەتى ھەريئى كوردستان □ عيراق و ھەموارى شيوئى ھەئبژاردنى سەرۆك تە پەسەند كرنى دەستوور، وەكو خۆى بمينئ تەو، چونكە بەراستى ھەئبژاردنا سەرۆكا ھەريئ، فئ ئەفرۆكە خەلكئى ھەميا ئومئدا چەندەھا فە بوئتە ئەگەرەك بۆ پەسەند كرنە دەستوورەك، و دەستوور گەلەكا گرنگا بۆ ھەر وەلاتەكى لەومال دەف من ئەفە بئتە جيھئنانا وەكى خۆى بمينئ و ھەتە پەسەند كرنە دەستوورئ و گەلەكا باش بئ و ديسا پشتگيريا دكتور ريبوار دەكەم بۆ سەر ئاھافتنەكا گۆتى و زۆر سوپاس.

بەرپز د. ئالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپز كاك مەم فرموو.

بەرپز مەم برهان محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دەبارەى ناو نيشانى ئەم پيشنيزە ياسايە كە خرايە تە روو، ھەئبە تە لە راپۆرتە كەى ليژنەى ياسايدا لە پيشەكەيدا كە پيشكە شى دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمانى كرددوو، وو شەى دامەزراوى لا بردوو و دواتر لە ناو نيشانەكەيدا دامەزراو ھە يە، ئەو ھەك، پيشنيز دەكەم ياسا كە بەم شيو ھەى لئ بكرئت، بكرئتە (ياساى كاراكرد نەوى و ھەموار كرنەوى دامەزراوى سەرۆكايەتى ھەريئى كوردستان □ عيراق) تەواو، ليئردا ھەموارى شيوئى ھەئبژاردنى سەرۆك تە پەسەند كرنى دەستوور، پيشنيز دەكەم لا بدرئت، لەبەر ئەو ھەى يەكەميان ئەو ھەى كە ھئشتا دەستوورمان نيە، خالئىكى تر چونكە لە ماددەى پينجى ئەم

پيشنيزه ياسايه له برگه‌ی يه‌کهمی ده‌لی (ئهم خوله‌ی سه‌رۆکايه‌تی هه‌رېم تاوه‌کو کۆتايی هاتنی خولی په‌رله‌مان به‌رده‌وام ده‌بیت) مادام به‌رده‌وام ده‌بیت چوار سالی تر سه‌رۆکی هه‌رېم له‌و پۆسته ده‌بی لایه‌نی که‌م، ئەگه‌ر درېژ نه‌کریته‌وه له‌ داها‌توودا، که‌واته ئه‌م پرۆژه‌ی ده‌ستووره پېم وايه ئەگه‌ر ئیراده يه‌ک هه‌يه بۆ په‌سه‌ند کردنی ده‌ستوور له‌ سالی داها‌تووه يان دووسالی داها‌تووه يان سی سالی داها‌توو، هه‌یچ داعی نییه بۆ ئه‌وه‌ی لېره مه‌سه‌له‌ی هه‌موار کردنی تا په‌سه‌ند کردنی ده‌ستوور بمینیته‌وه، زۆر سوپاس.

به‌رېژ د. فالّا فرید ابراهيم/ سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

سوپاس، به‌رېژ خاتوو جوان فه‌رموو.

به‌رېژ جوان یونس محمد:

به‌رېژ سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

منیش پشتیوانی له‌ قسه‌کانی دکتۆر رې‌بوار ده‌ که‌م، که‌ ناوین شانی پيشنيزی یا سای کاراکرد نه‌وه‌ی دامه‌زراوه‌ی سه‌رۆکايه‌تی هه‌رېمی کوردستان □ عیراق و هه‌مواری شیوازی هه‌لبژاردنی سه‌رۆک تا په‌سه‌ند کردنی ده‌ستوور وه‌کو خۆی بمینیته‌وه، سوپاس.

به‌رېژ د. فالّا فرید ابراهيم/ سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

سوپاس، به‌رېژ مسلم عبدالله فه‌رموو.

به‌رېژ مسلم عبدالله رسول:

به‌رېژ سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

به‌ پي‌ی وته‌ی هاوړيانم منیش پشتیوانیان ده‌که‌م به‌وه‌ی به‌پي‌ی ئه‌و پيشنيزه‌ی یا سایه که‌ ناوین‌شانه‌که‌ی نووسراوه، ناوین‌شانه‌که‌ درېژه‌ وای لی بکریت و دروستره‌ وای بنوو سري‌ت (پيشنيزی یا سای کاراکرد نه‌وه‌ی دامه‌زراوه‌ی سه‌رۆکايه‌تی هه‌رېمی کوردستان □ عیراق) ئه‌وه‌ی تری لی بکریته‌وه به‌پي‌ی صياغه‌وه ریک بخري‌ت، سوپاس.

به‌رېژ د. فالّا فرید ابراهيم/ سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

به‌لی، به‌رېژ کاک چیا فه‌رموو.

به‌رېژ چیا حمید شريف:

به‌رېژ سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئهو ناخافتنیا که‌ هه‌فالامه به‌حسکر هروسا پشتیوانیا ئاخافتنا دکتۆر رې‌بوار ده‌که‌م که‌ پيشنيزی وه‌کی خۆ بمینیته‌وه، زۆر سوپاس.

به‌رېژ د. فالّا فرید ابراهيم/ سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

سوپاس، دکتۆره رې‌بواز فه‌رموو.

به‌رېژ رې‌بواز فائق حسين:

به‌رېژ سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

من پيشنيار دهكهم بهو شيويهى لى بى (ياساى كاراگردنهوى دامهزراوى سهرؤكايهتى ههرىمى كوردستان
□ عىراق) نهو عينوانه بهسه، نهوى كه لهناوهپرؤكى ياساكه ههيه مهكانى نهو ياسايهيه، نهو دوور و
درېژى و شهرجه لهناونيشانهكهدا پيوست نيهه، زور سوپاس.

بهريز د. فاللا فريد ابراهيم/ سهرؤكى پههلهمان:

سوپاس، رۇژان خان فهرموو.

بهريز رۇژان ابراهيم على:

بهريز سهرؤكى پههلهمان.

منيش هاورام لهگهل دكتور ريبوار كه پيشنيازى ياساى كاراگردنهوى دامهزراوى سهرؤكايهتى ههرىمى
كوردستان □ عىراق و ههموارى شيوازي ههلبازاردنى سهرؤك تا په سهند كردنى ده ستوور وهك خوى
بميينتهوه، زور سوپاس.

بهريز د. فاللا فريد ابراهيم/ سهرؤكى پههلهمان:

سوپاس، ماموستا ابوبكر فهرموو.

بهريز ابوبكر عمر عبدالله:

بهريز سهرؤكى پههلهمان.

تبيينيم لهسهر ياساكه له ژماره (10) ى (2018) له ماددهى سييهما نهو خولى پينجهمى پههلهمانى
كوردستانى مولزهم كردوو له دوو وهزى گرنداندا برپار له چارهنوسى دامهزراوى سهرؤكايهتى ههرىم
بدا، چارهنوس نهكرى به كاراگردنهوى وهكو نهو خواستهى كه نهمرؤ ههيه، نهكرى چارهنوس برپار له
ههلهشانهوهشى بى، من خوم لايهنگرى ههلهشانهوه، چونكه نهو دامهزراوهيه زهروورهتى ديموكراسى
ميژووىي حكومرانى درووستى نهكردوو، بهلكو بهرهههه مى دؤخى نهخوازراوى كوردستان بوو، بهداخهوه له
رابردوودا له شهري ناوخؤ دوو ئيدارهههه كه پشت به خوا نهو رۇژانه نابيينهوه، دواتر ريككهوتنى
ستراتيجى دوو هيلى حوكمران له كوردستاندا، پهعنى نهمه درووستى كردوو، نهكرا ئيمه به پيى ياساى
ژماره (2) سالى (2017) ريكارهكانى پيك هيئانى حكومهتمان بگرتايه بهر، وهك له ماددهى يهكههه برههه
چوار كه نهو دهسهلاتهه دابوو به سهرؤكى نهنجومههه دادوههه، زور سوپاس.

بهريز د. فاللا فريد ابراهيم/ سهرؤكى پههلهمان:

بهريز ماموستا ابوبكر نهو قسانهه كه كرا بهرامبهه به موئهسهسهكه قسهه نهشياو بوو داوادهكههه كه له
پرؤتؤ كؤل ب سريتهوه، نهوهه كه موئهسهسهكهه درو ست كردوو د ياره زهرورهههههه قانونى بووه،
زهرورههههههه نيشتمانيش بووه و موتابيقه لهگهل نهوهه له دهستوورى فيدرالى عىراقى دا هاتوو، خاتوو
سهرچنار فهرموو.

بهريز سهرچنار احمد محمود:

بهريز سهرؤكى پههلهمان.

سەبارەت بە ناوئىشانى پىرۆژە كە پىشنىيازەكە لا بدىرى (يا ساي كاراگرد نەوہى دا مەزراوہى سەرۆكايەتى ھەريىمى كوردستان □ عىراق) بە سە و كافىيە تەنھا بەم شىۋازە بىت و ھەموارى شىۋازى ھەلبىزاردنى سەرۆكى ھەريىم تا پەسەند كوردنى دەستوور بەراى منىش زىادەيە، بەتايىبەتى دەستوور كە ديار نىيە كەى دەنو سىرئەوہ و كەى پە سەند دەكرىت، وا بى (يا ساي كاراگرد نەوہى دا مەزراوہى سەرۆكايەتى ھەريىمى كوردستان □ عىراق) و ئەو وردەكارىانە ى لە شىۋازى ھەلبىزاردنى سەرۆكى ھەريىم لەيا ساكە باس دەكرىت و پىۋىست ناكات لەناو ناوئىشانى ياساكە ھەبى و زۆر سوپاس.

بەريىز د. قالا فرىد ابراھىم / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەريىز دكتور شىركۆ فەرموو.

بەريىز د. شىركۆ جودت مصطفى:

بەريىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەيا ساي ژ مارە (10) ى سالى (2018) دا لەيا ساي ھەلپە ساندى دا مەزراوہى سەرۆكايەتى ھەريىمە لە ھۆكارى دەرچوواندى باس لەوہ دەكات نەسەكەى (لەپىناو رەخساندى زەمىنەى سازان و لىك تىگەيشتن لە سستەمى ھوكمپانى لە ھەريىمى كوردستان دا ئەم ياسايە دەرچوئىندرا) بەو مانايەى كە عىنوانى ھەموو ياسايەك مەدلولى ناوەرۆكەكەيەتى و سازانى پىۋىستىش لە دىدى ئىمەوہ كە كار بۆ سستەمى پەرلەمانى دەكەين لە ھوكمپانى ھەريىمى كوردستاندا و دەزگاي سەرۆكايەتى ھەريىم خازع بى بۆ لىپرسىنەوايەتى بەرامبەر بە پەرلەمانى كوردستان، جەخت لەسەر مەوزووعى سازانەكە ئەكەينەوہ كە بە پىي پىۋىست تا ئىستا نەكراوہ و دىدو بۆچوونەكانى لايە نە سىياسىيەكان بە پىي پىۋىست لەيا ساكەدا رەنگى نەداوہ تەوہ، تەنھا چەند تەرەفيك و چەند لايەنيك كە تەقدىميان كىردوہ، دەرە نجام ئەوہش تەئسىر لە عىنوانى قانۇنەكە دەكات، كە بە بىرواى من وەكو پشتگىريەك لە وەتەكانى كاك سۆران، كاك مەم، دكتورە رىواز، تەنھا بلىين كاراگردنەوہ و ھەموارى ياساي سەرۆكايەتى ھەريىمى كوردستان □ عىراق، كفايەت بى، و مەسەلەى بەستەنەوہى بە دەستوور كە نازانين كەى تەواو دەبى، مەتاتىەك ئەدا بە مەوزووعەكە لەوانە يە نەخوازراو بى، بۆيە تەنھا ئەو تەرەحەى كە عەرزىم كىرد پىمان وا يە كىفايەتە، ئەوہى تىرى كە ھەموارى شىۋازى ھەلبىزاردنى سەرۆك، ئەكرى لە ناوەرۆكى ياساكەدا بى نەك لە عىنوانەكە بى، بە تەئكىد يەك دىر ھەيە كە دواى و تەكەم ئە مەوى بىللىم ئەوئىش ئەوہ يە كە زۆر گىرنگە كە ھۆلى پەرلەمان ئاوا بكەين بە شوئىنى يەكلاگردنەوہى مەملانىكان و تەرحى مەملانىكان، دەستخۆشى لەھەموو لايەك دەكەين كە حەل و مەملانى و موناڤسە بىنئىتەوہ ناو ھۆلى پەرلەمان و بەخىرەتەنى فراكسىۋنى يەكئىتەش دەكەم و ھىوادارم ھەموو فراكسىۋنەك و ھەموومان كە ھۆلى پەرلەمان ھى ھەموومانە، لىرەدا مەملانى بكەين و حەلولى تر نەگىرەنە بەر لە پىناو بەرژوونەندى نىشتەمانى، سوپاس.

بەريىز د. قالا فرىد ابراھىم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس دکتۆر شېركۆ، بەلام دکتۆرە رېواز تەنیا داواى کرد لە بۆ کاراگرد نەوہى دا مەزراوہى سەرۆکايەتى ھەرېم بى و نوقتە، واتە ھەموارکردنەوہ کەى لە گەل نەبىت، پېشنىارى جەنابتان جىاوازى ھەبوو لە گەل ھى ئەو، تەنیا ئەوہ بۆ ئاگادارى بەرپزتان، بەلئى سەرۆک و ئە ندامانى لىژنەى ياساى راي خۆتان لەسەر پېشنىارەکان.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەفلاڤان گەلەك راي خۆيان ديارکرد و تېبىنى خۆ لە سەر پېشنىازا لە سەر عىنوانى فى پېشنىازا ياساى، بەراستى لڤىرى بۆ من نىنە كو ئەز ھەكەم بەم لە سەر فى چەندى كە ئا يا ئەف پېشنىار قابلى يان قابل نىنە، بەلئى ئەز بېژم ئەوہ كو پېتڤيا عىنوانى پېشنىازى ياساى بت يان عىنوانى ياساى بت، درست تەمسىلا نافەرۆكا ئەوى پېشنىازا ياساى بكات، لڤىرى، ئەگەر ئەم جەوھەرى فى پېشنىازا ياساى بڤىنن، سەح كەينى دەبىنە كو ئەف پېشنىازا ياساى ھاتىە ئا مادەكرن، داكو ئە فەرغە قانووڤيا ھەى بە پىي ئاماژەدان بە ياسا ژمارە (10) سالى (2018) كو ئەف موئەسەسە سە بلاند يا رەئىسى ل ھەرېما كوردستانى تەعلیق كرىە، ھەرودسا تەعدىلا شىوازى مىكانىزما ھەلېژاردنا سەرۆكى كو ب راستى ژى وەكو واقع ژى ل ھەرېما كوردستانى كو نوقتە خىلافى بووہ درېژيا پترى دە سالان، ژ بەر ھەندى ئەم وەكو لىژنا ياساى بېبن، پېشنىاز وەكى وانە ئەف عىنوانا خۆ بىنەت، ژ بەر وەكو نىنەراتيا ماددى وان پېشنازى فان ياساى دادكەم.

بەرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك جلال فەرموو.

بەرپز جلال محمد امين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتىوانى قسەكانى بەرپز سەرۆكى لىژنەى ياساى دەكەم، پېمانوايە بۆ ئەوہى ناونىشان دەبى تەعبىر لە ناوەرۆكى بابەتەكە بكات، لە ناوەرۆكى بابەتەكە دا ھەردوو بوارەكەى تىايە، ھەم كاراگردنەوہى دامەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرېمى كوردستانى عىراق، ھەم ھەموارى شىوازى ھەلېژاردنەكان، بۆ يە پشنگىرى تەواوى قسەى ئەو خوشك و برايانە دەكەم كە پىيان وايە ناونىشانەكە وەك خۆى بىنەتەوہ و پىشمان وايە بە راستى ئەم ناونىشانە دەتوانى تەعبىر لە ناوەرۆكى بابەتەكە بكات، سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى لىژنەى ياساى كى دەپەوى قسە بكات؟ بەلئى كاك عبدالسلام فەرموو.

بەرپز سلام عبدالله حسن:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتیوانی له قسەکانی بەرپز سەرۆکی لیژنە ی کاروباری یاسایی دەکەم، پێشنیازی یاسای کاراکردنەوی دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان - عێراق، هەمواری شیوازی هەلبژاردنی سەرۆک تا پەسەند کردنی دەستوو، هەندێ لە بەرپزان ئاماژەیان بەوە کرد کە تاوەکو ئیستا دەستوو نییە، بۆیە ئەو ئاراستەکردنە بۆ شتیکی نادیار، بەلام ئیمە پیمان وایە لیژنە دارشتنەوی دەستوو هەیه و زیاتر له (70) ماددە نووسراوەتەوه، بۆیه دەکرێ دەستە سەرۆکایەتی پەرلەمان ئەو لیژنە یە کارا بکاتەوه، زۆر سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، روپاک خان فەرموو.

بەرپز روپاک احمد رحمان:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەناوی خۆی گەورە و میهرەبان بەرپز سەرۆکی پەرلەمان، لەسەر ناوێشانی پێشنیازی یاسایە کە من پیم باشە وای ئی بکریت، پێشنیازی یاسای کاراکردنەوی دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان - عێراق، هەمواری یاسای سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان، چونکە ناوێشانی کە درێژە، دەکرێ ئەم بەشە هەمواری شیوازی هەلبژاردنی سەرۆک تا پەسەندکردنی دەستوو بە ماددەیهک رێک بخرێ و بەروار و میژووی تیدا لە ماددەکە جی بکریتەوه، هەر بۆ ئەم مەبەستە پشتیوانی لە رەئی ئەو ئەندامانە دەکەم کە داوای گۆڕینی شیوازی یاخود ناوێشانی پێشنیازی یاسایەکیان کردووه، زۆر سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەئێ بەرپز سەرۆکی لیژنە یاسایی داوا دەکەین کە ماددە یەک بخوینەوه بۆ ئەوهی دەرگای گفتوگۆ لەسەر ماددە یەک بکەینەوه، کاک بزار فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددە/ 1

یاسای هەلبەساردنی دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان - عێراق ژمارە (10) ی سالی (2018) هەڵدەوهشیتەوه و دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریم کارا دەکریتەوه.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەئێ دەرگای گفتوگۆ لەسەر ماددە یەک دەکەینەوه هەر بەرپزێک دەیهوێ گفتوگۆ بکات دەستی بەرز بکاتەوه بۆ ئەوهی ناوی تۆمار بکرێ؟ بەرپزان (کاک دیاری، کاک مەم، کاک بەلێن، سەر چنار خان، کاک ریبوار، کاک پێشەوا، کاک رزگار، کاک هیقیدار، کاک نزار، کاک عبدالله، مامۆستا وهیسی، کاک حکمت، کاک بهجت)، کەسی تر دەیهوێ قسە بکات لەسەر ماددە یەک؟ دەرگای ناوونوسین دادەخەین، دەست بە بە گفتوگۆ دەکەین، پێش ئەوهی رێگا بە ئەندامان بەدەین، بە بیرمان دینینەوه کە بە پێی بڕگە یە کەم لە

ماددەى 88 لە پەيپەرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان تەنھا بۇى ھە يە دوو خولەك لەسەر ماددەيەك گفتوگۆ بكات، كاك ديارى فەرموو.

بەرپىز ديارى انور حمەرحيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرئىجەكەى من لەسەر ئەوويە لە يەك رۆژدا سى نووسرا و وەلام لەلايەن سەرۆكايەتى پەرلەمان و ليژنەى كاروبارى ياساىى دا نىردراو و تىيدا جۆرىك لە جۆرەكان تايبەتمەندى دراو بە پرۆژەى سەرۆكايەتى ھەريمى كوردستان لە كاتىك دا چەندىن پرۆژەى دىكە ..... .

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك ديارى دەرگای گفتوگۆ لەسەر ماددەى يەك كراووتەو، لەسەر ماددەى يەك ھەر قسەيەكت ھەيە بيكە و بە پىي پەيپەرەو لەسەر ماددەى يەك دەرگای گفتوگۆمان لەسەر كرووتەو، فەرموو.

بەرپىز ديارى انور حمە رحيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرئىجەكەى من لەسەر ..... .

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

تەنھا ماددەى يەك لەبەرئەووى پەيپەرەو وازحە كە ئىستا دەرگامان كرووتەو تەنھا لە سەر ماددەى يەكە، كاك ھىقىدار فەرموو.

بەرپىز ھىقىدار احمد سليمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەرئەووى دامەزراوى سەرۆكايەتى ھەريمى كوردستان دامەزراو يەكى گرنەگە لەم ھەريمە دە بى كارا بكرىتەو و ھەئپەسىردراو، ..... .

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

تەنھا ماددەى يەك كاك ھىقىدار، فەرموو.

بەرپىز ھىقىدار احمد سليمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دامەزراوى سەرۆكايەتى ھەريمى كوردستان - عىراق، ژمارە (10)ى سالى (2018) ھەلدەو شىتەو و دامەزراوى سەرۆكايەتى ھەريمى كوردستان كارا دەكرىتە، ئىمە لە گەل ئەوويەن ئەم يا ساىە و ئەم دامەزاوويە كارا بكرىتەو، لەبەرئەووى وەك خۆى بىمىنى.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس، كاك مەم فەرموو.

بەرپىز مەم برهان محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەلبەتتە بە پېي ئەم ماددە يە بى كە ياساى ھەمۆارى ژ مارە (10) ى سالى (2018) ھەلدەو شىتەو و پەيوەندى بە ياسايەكەو ھە يە كە ياساى ژ مارە (1) ى سالى (2005)، ئەو ياسايە بەو پېيەي كە بەو شىكلەو ھەيە وەكو سىستىمى سەرۋىكايەتى دەسلەتەكانى سەرۋىك دەسلەتەتەيىكى بى شومارى ھە يە، لە كاتىك دا ئىمە ئەمانەوئ بە سىستىمى پەرلەمانى كار بىكەين و لە رىي پەرلەمانەو ھەمتانە بەدەين بە سەرۋىكى ھەرىم، ئەمە وامان ئى دەكات كە ئىمە لەبەردەم سىستىمىكى پەرلەمانى داين..... .

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك مەم لەسەر ماددەيەك تىكايە، فەرموو.

بەرپىز مەم برهان محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەئى ئەمەوئ وا بلىم ماددەي يەكەم پېويست دەكات بەم شىوہيە بى وپىشنىيازى من ئەوہيە ماددەي يە كەم بەم شىوہيەي ئى بىكرىت، ئە مە دەقەكە يە كە بەم شىوہيە دە ستكارى بىكرىت، (يا ساي ھەلپە ساردنى دا مەزراوہى سەرۋىكايەتى ھەرىمى كوردستان - عىراق، ژ مارە (10) ى سالى (2018) ھەلدەو شىتەو و دا مەزراوہى سەرۋىكايەتى ھەرىم ھەمۆار و كارا دەكرىتەو بەجۆرىك كە لە گەل ھوك مەكانى سىستىمى پەرلەمانى دا بىگونجىت)، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس كاك مەم، كاك نزار فەرموو.

بەرپىز نزار ملا عبدالغفار:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ياساى سەرۋىكايەتى ھەرىمى كوردستان - عىراق ژمارەي (10) ى سالى (2018) ھەلدەو شىتەو، دامەزراوہى سەرۋىكايەتى ھەرىم كارا دەكرىتەو، بۆيە من پشتىگىرى لە نووسىنى راپۆرتى لىژنەي ياسايى و پشتىگىرى لە وتەكانى كاك ھىقىدار دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك بەئىن فەرموو.

بەرپىز بەئىن اسماعيل حاجى ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دىارە ئەگەر تەواوئ ياسايەكە بە يەك سەيرى بىكەي و تايبەت بە ماددەي يەك ھەم لە ناوئىشانى ياسايەكە ۋەھم لە ھۆكارەكانى دەرچوواندىنى دا بە روون و ئاشكرايى ديارە، لەبەر ئەو پېشنىياز دەكەم، 1 / ماددەي يەك و ماددەي (2) ى ياسايەكە بىكرى بە يەك و بەم شىوہيە ئى بىكرى، (يا ساي ھەلپە ساردنى دا مەزراوہى سەرۋىكايەتى ھەرىمى كوردستان - عىراق ژ مارە (10) ى سالى (2018) ھەلدەو شىتەو و ياساى

دابەشكردنى دەسلەپتە كانى سەرۆكاپەتى ھەرىمى كوردستان بەسەر دامەزراو دەستورپەكانى ھەرىم ژمارە (2) ى سالى 2017 ھەلدەوھىتەو، زۆر سوپاس.

بەرىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك رزگار فەرموو.

بەرىز رزگار عيسى سوار:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى لە ماددەى يەك دەكەم ھەروەكو لە دەقى لىژنەى ياساى ھاتوو، چونكە پەيوەندى بە كاراگردنەوى سەرۆكى ھەرىمى كوردستانەو ھەيە، پشتگىرى خۆم دوو بارە بۆ لىژنەى ياساى دوو پات دەكەمەو، زۆر سوپاس.

بەرىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، خاتوو سەرچنار فەرموو.

بەرىز سەرچنار احمد محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە پيچەوانەى ھۆكارى دەرچواندى ياساى ژمارە (10) ى سالى (2018) يە كە دەلى: (لە پيئانو رەخساندى زەمىنەى سازان و لىك تى گەيشتن لە سەر سىستىمى ھوكمرانى لە ھەرىمى كوردستان ئەم ياسايە دەرچووئىنرا)، بە راي من ھيشتا ئەو سازان و تەوافوقە لەنيوان فراكسيۆنەكان و لايەنەكان لە ئاستى پيويست دانىيە و نەكراو و ھەر ياسايەگىش كە دەرە چى ھۆكارى دەر چووئىنرا ھەيە، ھۆكارى دەرچووئىنرا ئەم ياسايە وەكو پيويست جىبى خۆى نەگرتوو و ھەر لە ماددەى (3) ى ھەمان ياسادا دەلى: (بۆ ماوەى دوو وەرزى ياساى كە دوو وەرزى گريئىدانى داناو بۆ بىر ياردان لە سەر چارەنووسى دامەزراو سەرۆكاپەتى ھەرىم، واتا تا 2020/3/1 يەئى ئەم ماوہيە لەبەردەم پەرلەمانى كوردستاندا خولى پيئىجەم بۆ بىر ياردان لە سەر چارەنووسى ئەم دامەزراو يە، بۆ يە با شترە ئا مانجى يا ساپەكە و ھۆكارى دەرچووئىنرا كە تەحقيق بىي و پاشان ھەلبەشيتەو، سوپاس.

بەرىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك پيشەوا فەرموو.

بەرىز پيشەوا طاهر مصطفى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەرئەو كە تەواو پيشنيازە و يەك بە يەكى ماددەكانى ئەم پيشنيازە تەوافوقى لە سەر بوو (68) پەرلەمانتار وازووئىن لەسەرى كوردو، ئيمە پالپشتى ئەو دەكەين كە دامەزراو سەرۆكاپەتى ھەرىمى كوردستان جارىكى تر كارا بىتەو، لە ھەر سىستىمىكى سىياسى دا سەرۆك يەكپىتى گەل و ولات بەرجەستە

دەكات بۇ ئەم دۇخەى كوردستان و بۇ ئەم پېشھاتانەى كە لەبەردەم ھەرىمى كوردستان و خەلكى ھەرىمى كوردستان ھەيە زۆر بە پېويستى دەزانين كە ئەم دامەزراوھە دەست بە كاروچالاكیەكانى خۆى بكاتەوہ.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عبدالله فەرموو.

بەرپىز عبدالله محمود محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خواى گەورە و مېھرەبان، دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان دامەزراوھە بەكى دەستوورى ھەرىمى كوردستانە و زۆر گرنگە ئەم دامەزراوھە كارا بكریتەوہ و روئىاي گەلى كوردستانە لە ناوہوہ و دەروہو، لەبەرئەوہ ئېمە پشتگىرى لە كارا كردنەوہى دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان دەكەين.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

مامۆستا وەبىسى فەرموو.

بەرپىز وىسى سعید وىسى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خواى گەورە و مېھرەبان، منيش پشتگىرى لە مانەوہى ماددەى يەك دەكەم وەكو خۆم، پشتگىرى بەرپىزان كاك ھىقىدار و كاك نزار و كاك رزگار و كاك پېشەوا دەكەم، چونكە دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەرىم دامەزراوھەكى نىشتمانیە و ياسايیە و زۆر گرنگە لە قۇناغیكى وەكو ئىستادا ئەم دامەزراوھە كارا بكریتەوہ و زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك حكمت فەرموو.

بەرپىز حكمت محمد عبو زید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەقىقەت برادەرا گەلەك قسە كرن سەر فى ماددەيى، ئەز ژى ب ھەمان شىوہ پشتگىرى لە لیژنا ياسایى دەكەم، و بەرپىز كاك ھىقىدارى دەكەم، پېويستە كو كارا بكریت.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

تەمام كاك حكمت گەپشت، ئە گەر تەنھا پشتگىریە تەنھا پشتگىرى بەكەن تكایە، قسەكانى پېش خۆتان دووبارە مەكەنەوہ، د.رېبوار فەرموو.

بەرپىز رېبوار عبدالرحیم عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من نوقتە نيزامىڭم ھەيە پېش ئوۋى موداخەلەم ھەي، لە كاتى خۇشى دەستەم بەرز كوردەۋە جەنابتان ناگاتان لە من نەبوو، لەسەر ماددەى يەك تىكايە ئىمە گىفتوگۇ لەسەر ماددەى يەك دەكەين، ئەو تىببىنى و سەرنجانە وەردەگىن كە پەيوەست بى بە ماددەى يەك، ..... .

بەرىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ھەروا كراۋە، بەلى فەرموو.

بەرىز رىبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە ھەندى لە پەرلەمانتارە بەرىزەكان قسەيان لەسەر دەسەلاتەكانى سەرۆكى ھەرىمە، ..... .

بەرىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

وہلام درانەۋە، پەرلەمانتارەكان وەلام درانەۋە، جەنابت تەركىز بىكە سەر ماددەى يەك فەرموو.

بەرىز رىبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش بەرەھايى وەك دەقەى كە ھاتوۋە لە ماددەى يەك ھەز دەكەم وەكو خۇى بىمىنىتەۋە پېشنيار دەكەم، چونكە لەراستى دا كارا نەكرد نەۋى دا مەزراۋى سەرۆكايەتى ھەرىم مەنزو مەى ھوكم لە ھەرىمى كوردستان نوقسان دەكات، لەلا يەكى تىرىشەۋە سىستىمى پەرلەمانى لەبەر ئوۋى يەككە لە خاسىتەكانى سىستىمى پەرلەمانى ئوۋى كە سونائىھ سولتەى تەنفىزى ھەي، بۇ يە بە كارا نەكرد نەۋى دا مەزراۋى سەرۆكايەتى ھەرىم، خۇدى ئەو خاسىتەتە لە راستى دا لە روۋى فقھى ياسايىھە، لە روۋى فۇقەھائى ئوۋى كە لە بوۋارى نوزمى سىياسىھ قسەيان لەسەرى كوردوۋە، ئارىشە ھەيە، سوپاستان دەكەم.

بەرىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، كاك بەجت فەرموو.

بەرىز بەجت على ابراهيم:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىريا راپۇرتا لىژنا ياسايى دكەم كو ماددەى يەك وەكو خۇ بىمىنىتەۋە.

بەرىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى بەرىزان سەرۆك و ئەندامانى لىژنەى ياسايى ئەگەر ھىچ قسەيەكتان نىيە، دىيىنە سەر ماددەى 2،

بەرىز سەرۆكى لىژنەى ياسايى فەرموو.

بەرىز بۇر خالد عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

د كورټ من دقيټ ټاخافتنه كې بيژم، كو وهكي سرؤكي ليژنا ياسايي، تهبعهن ههر سيستمهكي سياسي له سرانسهري ولاتين جيهاني، سرؤكهك ههيه، نهو سرؤك نينهراتيا خهلكي خو و ولاتى خو و دهسهلاتا خو د كهت د جفاتى نيقدو لهتى، ههروه سا بهرزهوه نديين خاك و گهل و نيستماني خو د پاريزي، ژ بهر هه ندى كو مه نه گهر بيرا خو بينين د وهختهكي دا كو جهنابي سرؤكي ههريمي وي كاتى ته لهب ژ كومسيونا هه لباردنا كر، هه لباردن بينه كرن نهو بوو كومسيون نه شيا هه لباردنا بكات و دقايا گه لهك قهيران سهر ههرما كورد ستانى دا هات، ژ وان قهيرانى سياسي و قهيرانا عه سكهري و شهري دا عش و قهيرانا دارايي ژى، پشتى كو جهنابي سرؤكي في كاتى دا رازى نه بووى ويلايه تا وي بيته دريژ كرن، نهف ياسايه دركهتن ياسايا ته عليق كرنا في موئهسهسى راستى ژى گه لهك يا موهيمه نهف دامه زراوا سرؤكاتيا ههريمي ژ رووى سياسي و ژ رووى قانونى و ئيدارى، ژ بهر هه ندى پيتقيا نهف موئهسه سه ته فعيل بت، جاره كا دى نهف موئهسه سه و نهف پوسته هه مان سه لحياتا في ياسا ژماره (1) 2005 ى كو ديار كرن، نه م وهكى ليژنا ياسايي دگهل هه نديمه نهف مادده وهكى خو بميني ناف وي راپورتى دا.

بهريژ د. قالا فريد ابراهيم / سرؤكي په رله مان:

ديينه سهر ماددهى دوو تكايه سرؤكي ليژنهى ياسايي ماددهى دووم بخوينه وه بو نه وهى دهر گاي گهتوگو بكهينه وه، فهرموو.

بهريژ بزار خالد عبدالله:

بهريژ سرؤكي په رله مان.

ماددهى 2/

ياساى دابه شکردنى دهسه لاته كانى سرؤكايه تى ههريم به سهر دامه زراوه ده ستووريه كانى ههريمي ژماره (2) ى سالى (2017) هه لده وه شپته وه.

بهريژ د. قالا فريد ابراهيم / سرؤكي په رله مان:

نهوانهى كه ده يانه وي قسه بكه ن له سهر ماددهى (2)، (كاك مه م، كاك محسن، كاك رزگار، سوسن خان، كاك بهمن، ماموستا جهاد، د. ريوار، د. كاظم، كاك ديارى، كاك كاوه، كاك اسماعيل، كاك مه م برهان، خاتوو ئاشنا، خاتوو موژده)، كاك مه فهرموو.

بهريژ مه م اسكندر مه م:

بهريژ سرؤكي په رله مان.

چونكى دامه زراوا سرؤكاتيا ههرما كورد ستانى بلندين دهسه لاته جى به جى كرن ييه ل ولاتى دا، ژ بهر گرنگيا في دامه زراوى پشنيارا ليژنا ياسايي بو هه لوه شاندا دهسه لاتين سرؤكي ههريمي ياسا ژماره (2) ى سالى (2017) دكهين، كو نهف دهسه لاتا بينه هه لوه شاندا كو سرؤكي ههريمي بزقره فه، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك د.كاظم فەرموو.

بەرپىز كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

له ماددهى (10)ى ژماره (1)ى سالى (2005)ى هەموار كراو، سەرۆكى هەرپىم دەسەلاتىكى فراوانى پىدراوه، كه له سیستمى پەرلەمانى دا بوونى نيهه، ..... .

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك دكتور دەرگاى گفتوگومان كردۆتهوه لهسەر ماددهى (2) و تەنھا قسە كردن لهسەر ماددهى (2) دەرگى، فەرموو.

بەرپىز كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

هاوكارىم بکه تەنھا دوو دەقیقەم هەیه و هاوكارىم بکه قسەكانم بکهەم ..... .

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ناتوانم تەنھا دوو دەقیقە و بە پى پەپرەو تەنھا دەبى لهسەر ماددهى (2) قسە بکهى، فەرموو.

بەرپىز كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بى زەحمەت با قسەكانم بکهەم، خو هيشتا دىرىكم هەیه، تكا یه هاوكارىم بکه با کاته كەم نەرۆات، له سیستمى سەرۆكايەتى دا ئەو دەسەلاتە رەهائە دەدرىت بە سەرۆك، خوئى ئەمە پيشنیاژ دەكەین ماددهى (2) بەم شىوازەى لى ب كرى، یا ساي دابه شكردنى دەسەلاتەكانى سەرۆكايەتى هەرپىم دا مەزراوه دەستوورپهكانى هەرپىم ژماره (2)ى سالى (2017) هەلبۆه شىتەوه و دەسەلات و ئەرك و فەرمانەكانى سەرۆكى هەرپىم هەموار بكرىتەوه بە شىوهیهك كه دەسەلاتەكانى پرۆتۆكۆلى و تەشرىفاتى بىت.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك محسن فەرموو.

بەرپىز محسن حسين مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددى دوو بى قى پيشنیاژ یا ساي، هەلۆه شاندىنا دابه شكردنا دەسەلاتىت سەرۆكاتيا هەرپىم ل سەر دامەزراوهى دەستوورىت هەرپىم ژماره (2)ى (2017) وهكو خوئى بمىنىتەوه، چونكه ئەگەر مە دامەزراوا

سەرۆكاتيا ھەريمى ھەبىتن ئەو دەسەلاتىت سەرۆكايەتيا ھەريمى ماددەى (1) ى (2005) دا ھاتىن ھەمى ھەماھەنگن دگەل پەرلەمانى كوردستانى و ھەكو خوى بىمىنئىتەوھە پىشتىگىرى دكەم.

بەرپىز د.فالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:
كاك ديارى فەرموو.

بەرپىز ديارى انور حمە رحىم:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىوانى لە پىشنىيازەكەى د.كاظم دەكەم.
بەرپىز د.فالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:
بەئى، كاك رزگار فەرموو.

بەرپىز رزگار عيسى سوار:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى ماددەى (2) ھەروەكى لە راپورتنى لىژنەى ياساى ھاتووھە دكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:
بەئى، كاك كاوھ فەرموو.

بەرپىز كاوھ عبدالقادر حسن:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە لە ياساى ژمارە (2) كە دەسەلاتەكانى سەرۆكى ھەريم دابەشكراوھ، راي من وا يە پىشنىياز دەكەم كە دەسەلاتەكان بە تەواوى و بە رە ھايى ھەئەوھە شىتەوھە، بەئكو لەبەرئەوھى ئىمە ئىستا باس لە سىستىمى پەرلەمانى دەكەين، باس لەوھە دەكەين كە سەرۆكى ھەريم لەناو خەلك ھەئبىژىردى، بۆيە لە ياساى ژمارە (2) كاتىك دەسەلاتەكان بەسەر دەسەلاتەكانى جى بەجى كردن و ياسادانان و دادوھرى دابەش كراوھ، ئەو دەسەلاتانەى كەوا دەگونجى كەوا لە گەل سىستىمى پەرلەمانى تەنھا ئەو دەسەلاتانە بۆ سەرۆكى ھەريم بگەريئەندىرئەوھە، بەئكو دەسەلاتەكانى تر ھەر لاي سەرۆكى دەسەلاتى جى بەجى كردن و ياسادانان و قەزائى بىمىنئىتەوھە.

بەرپىز د.فالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى قسەكانت قسەى سەرۆكى فراكسيون بوو دەتوانى تەنھا پىشتىگىرى بكەى، سەوسەن خان فەرموو.

بەرپىز سوسن محمد ميرخان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ده سه‌لاته‌كاني سەرۆكي هه‌رييم به سهر دا مه‌زروه ده ستوورپه‌كاني هه‌رييم ژ ماره (2) ي سالي (2007) هه‌لدهوه شپته‌وه و پشتيواني ليژنه‌ي ياساي ده‌كه‌ين، هه‌روهه‌ها پشتيواني به‌رپيز به‌ر له‌مانتار كاك مه‌م ده‌كه‌م، كه ده‌سه‌لاته‌كان هه‌لبوه‌شپته‌وه‌وه ده‌سه‌لاته‌كان بگه‌رپته‌وه‌وه بۆ سەرۆكي هه‌رييم، زۆر سوپاس.

به‌رپيز د.فالا فريد ابراهيم / سەرۆكي به‌رله‌مان:

ته‌مام، كاك اسماعيل فهرموو.

به‌رپيز اسماعيل علي طه:

به‌رپيز سەرۆكي به‌رله‌مان.

ئه‌ز پيشنيار ده‌كه‌م په‌ي‌قا هه‌لدهوه‌شپته‌وه‌وه، ببپته‌هه‌موار كردن و دا هه‌ف شپوا ريناسا به‌غدا بيت، سوپاس.

به‌رپيز د.فالا فريد ابراهيم / سەرۆكي به‌رله‌مان:

كاك به‌من فهرموو.

به‌رپيز به‌من كاك عبدالله:

به‌رپيز سەرۆكي به‌رله‌مان.

له‌به‌رئه‌وه‌ي دا مه‌زراوه‌ي سەرۆكايه‌تي هه‌رييم و سەرۆكي هه‌رييم نوينه‌رايه‌تي گه‌لي كوردستان ده‌كات له ناوخۆ و ده‌ره‌وه، له ده سال، يانزه سالي را بردوو بووه ته پيگه يه‌كي گزنگي هه‌ريمي كوردستان بۆ كۆكرده‌وه‌ي لايه‌نه سياسي‌ه‌كان له كوردستان دا و شوييني برپاره گزنگه‌كان بووه، له‌به‌رئه‌وه‌ي ئيمه ده‌ولت نين تاوه‌كو ئيستا هه‌ريمي‌كين له قوناعي راگوزهرين به‌ره‌وه ده‌ولت، پيويستمان به سەرۆكيي به‌هيژ هه‌يه، بۆيه من پشتگيري له‌وه ده‌قه ده‌كه‌م كه ئه‌و پرۆژه ياساي دابه‌شكردي ده‌سه‌لاته‌كان هه‌لبوه‌شپته‌وه‌وه كه ده‌سه‌لاته‌كاني سەرۆكي هه‌رييم بگه‌رپته‌وه‌وه بۆ خۆي، له‌گه‌ل ئه‌وه‌ش پيشنيار ده‌كه‌م به‌راستي ئيمه ئه‌گه‌ر كوردستانيكي به‌هيژمان ده‌ويت ده‌بي سەرۆكيي به‌هيژمان هه‌بيت، چونكه نوينه‌رايه‌تي گه‌لي كوردستان ده‌كات له ناوخۆ و له ده‌ره‌وه، هه‌ندئ له‌وه ده‌سه‌لاتانه‌ش كه له ياسايه‌كه پييدراوه موقه‌يه‌ده به‌ به‌ر له‌مان و موئه‌سه‌ساتي تر، داوا ده‌كه‌م ده‌سه‌لاته‌كاني هه‌نديكي حه‌سري بدرئ به سەرۆكي هه‌رييم بۆ ئه‌وه‌ي به‌هيژتر بي و به‌هيژتريش نوينه‌رايه‌تي گه‌لي كوردستان بكات له ده‌ره‌وه و ناوخۆ، زۆر سوپاس.

به‌رپيز د.فالا فريد ابراهيم / سەرۆكي به‌رله‌مان:

كاك مه‌م فهرموو.

به‌رپيز مه‌م برهان محمد:

به‌رپيز سەرۆكي به‌رله‌مان.

ده‌رباره‌ي مادده‌ي دووه‌م له‌به‌رئه‌وه‌ي له مادده‌ي يه‌كه‌مي پيشنيازه ياسايه‌كه‌دا باس له هه‌له‌په ساردنه‌كه كراوه، باس له هه‌له‌وه‌شانده‌وه‌ي هه‌له‌په ساردنه‌كه‌كراوه، ياساي سەرۆكايه‌تي هه‌ريمي كوردستان ژ ماره (1) ي (2005) بۆيه من پيشنيار ده‌كه‌م مادده‌ي (2) بسرپته‌وه‌وه نه‌ميئي له‌ناو ياسايه‌كه، پيويست به‌وه ناكات له جبي ئه‌وه چه‌ند ده‌سه‌لاتيكي سنووردار بۆ سەرۆكي هه‌ريمي كوردستان جيگير بكرئ، سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

مامۆستا مەلا جەهاد فەرموو.

بەرپز جەهاد حەسەن ابراهیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنافی خودی مەزن و دلۆفان، وەکیا دیار کو هەتا فی کافی بالاتیەکا مەزن هەبوو، ل کوردستانی دا ئەو ژى ژ بەر نەبوونا سەرۆکەك بۆ هەریما کوردستانی، ئەفرۆکە ئەز دبینم کو پەر لەمان جەهێ تە عدیل کرنا قانونایە و هەموار کرنا یاسایە، ئەف ماددی دوو ئەزی دبینم ل کۆمەلگەها مە و میللەتی مە گەلەك گە لەك پییتی سەرۆکەکیە، ئەف سەرۆکە ژى مینا چەوا د مالەکی دا پییتی بابەکیە خو ئەف بابی هەنی خودان دەسلەت بیی کو خودان رهئی بیتن، وەسا دفی ماددی هەمی ژى دیار بیتن کو سەرۆکی هەریمی خودان دەسلەت بیتن و ئەف تەعدیلا هەمی بیته کرن و پشتگیری هەفالییت خو ژى دکەم، کاک بەمن و سوسن خان و زۆر سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

خاتوو ناشنا فەرموو.

بەرپز ناشنا عبدالله قادر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پیشنیار دەکەم ماددهی یەك و ماددهی دووهم بکریت بە یەك مادده و بەم شیوهیهی لی بکریت: یاسای هەلپەساردنی دامەزرارهی سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان - عیراق ژ مارە (10) ی سالی (2018) و یاسای دابەشکردنی دەسلەتەکانی سەرۆکایەتی هەریم بە سەر دامەزراره دەستووریەکانی هەریم ژ مارە (2) ی سالی (2017) هەلبووشیتەوه، ئەمەش پشتگیریە بۆ قسەکانی کاک بەلین کە لەسەر ماددهی یەك پیشنیازی کرد.

دانیشتنی 2019/4/3

لە 1:21 تا 1:47

یاسای هەلپەساردنی دامەزرارهی سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان- عیراق ژ مارە (10) ی سالی (2018) و یاسای دابەشکردنی دەسلەتەکانی سەرۆکایەتی هەریم بە سەر دامەزراره دەستووریەکانی هەریم ژ مارە (2) ی سالی (2017) هەلبووشیتەوه، ئەمەش پشتگیریە بۆ قسەکانی کاک بەلین کە لەسەر ماددهی (1) پیشنیازی کرد.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەلی د.ریبوار، فەرموو.

بەرپز ریبوار عبدالرحیم عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

مەبدەئىكى گرنگ ھەبە كە پىي دەئىن (مبدأ التوازن و التعاون) لە نىزامى پەرلەمانى ھەموو دۇنيا، بە ھىشتەنەۋى دابەشكىردى دەسەلاتەكانى سەرۆكايەتى ھەرىم بە پىي ياساى ژمارە (2) ى سالى (2017) لەسەر (3) دەسەلاتەكە پىشلىكىردىكى روون و رەوايە بۇ (مبدأ التوازن و التعاون) بۇيە بۇ ئەۋەى ئەۋ مەبدەئە پارىزاۋ بىت و رەنگىداتەۋە لە سىستەمى سىياسى لە ھەرىمى كوردستان پشتىۋانى ئەۋە دەكەم كە دەسەلاتەكان بگىردىتەۋە بە پىي دەقى ئەۋ ماددەيە بۇ دامەزراۋى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان، سوپاس.

بەرىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى موزدە خان، فەرموو.

بەرىز موزدە محمود محمد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتىۋانى لە قسەكانى بەرىز د.كازم دەكەم.

بەرىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، بەئى سەرچىنار خان ، فەرموو.

بەرىز سەرچىنار احمد محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش لەگەل ھەئەشانەۋى ئەم ياسايە نىم، ياساى ژمارە (2) ى سالى (2017) لە بەر ئەۋەى ئەم ياسايە باس كوردنە لە دابەشكىردى دەسەلاتەكانى سەرۆكايەتى ھەرىم بە سەر دامەزراۋە دەستوورىيەكانى ھەرىم دا، ئەگەر ئەۋ ياسايە ھەئەشەئەۋە ئىمە دەگەرپىنەۋە بۇ ياساى ژمارە (1) ى سالى (2005) كە لە ماددەى (10) (18) صەلاحيەتى ھىناۋە بۇ سەرۆكى ھەرىم و ئەۋ دەسەلاتانەى كە لە ماددەى (10) باس كراۋە بە ھەر (18) دەسەلاتەكەۋە سىستەمىكى سەرۆكايەتى يە و لەگەل سىستەمى پەرلەمانى دا يەكناگرىتەۋە، زۇر سوپاس.

بەرىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى قسەكانت كرابوو دەتوانى تەنھا پشتىۋانى لە ئە ندام پەرلەمانەكانى پىش خۆت بىكەى، بەئى كاك سۇران، فەرموو.

بەرىز سۇران عمر سعید:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەل ئەۋەم ماددەى (2) بەمجۆرەى لى بىكرىت:

ھەموارى ياساى دابەشكىردى دەسەلاتەكانى سەرۆكى ھەرىم بە سەر دامەزراۋە دەستوورىيەكانى ھەرىم ژمارە (2) ى سالى (2007) بىكرىتەۋە بىكرىتەۋە بەۋ جۆرە، ماددەى يە كەم بىرگەى يە كەم و دوۋەم ۋەك خۆى بىمىنىتەۋە، بىرگەى سىيەم و جوارەم بەم جۆرەى لى بىكرىت پىادەكىردى ئەرك و دەسەلاتەكان

بدریتەو بە سەرۆکی هەرێم، ماددەى دووهم لایبەرى، ماددەى سێهەم بڕگەى یەكەم بەمجۆرەى لى بکرىت (جگە لەو ماددانەى كە لە ناوەرۆكى ئەم یاسایەدا نامازەیان پیکراوە کارکردن بەیاسای سەرۆکایەتى هەرێم ژ ماره (1) ی سالى (2005) ی هەموارکراو رادەگیرىت تاكو نوو سینەوہى دە ستووور و بڕگەى دووہ مى یاساکەش لایبەرىت، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

شادى خان، فەرموو.

بەرپز شادى نوزاد وھاب:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لەبەر ئەوہى نامەوێت جارىكى تر راي ئە ندامانى پيش خۆم كە گەتوگۆيان کردووہ دوو بارە بکە مەوہ، پشگىرى لە و تەکانى د. کازم و ھەرودھا کاک کاوہ و کاک سۆران دە کەم بۆ ھەموارکرد نەوہى ئەم دەسەلاتانەى كە سەرۆكى هەرێم پيى دەبەخسرىت، نەك ئەوہى كە تەنیا دەسەلاتەکانى بۆ بگەرپنرىتەوہ، سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئەگەر ئەندامانى لیژنەى یاسایى هیج قسەیهکیان نەبیت و هیج وەلامیکیان نەبى با ماددەى (3) بخویننەوہ، بەرپز. سەرۆکی لیژنەى یاسایى، فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پیتقى بوو ئەف گینگەش ھاتیە كرن لەسەر دەسەلاتیت سەرۆكى هەریمی ب راستى وەك دقى پيشنیاى دا ماددەى (2) بەحسێ كەم و زیدەى دەسەلاتەکانى سەرۆكى هەریم ناکات، تەنیا باسى ئیلاھاگردنى یا سایەك دەكات، دەبوا یە ئەو گەتوگۆیە لە سەر ماددەى (3) ی کرد با كە ماددەى (3) ئیشارەت بە دەسەلاتەکانى دەدات، من قسەیهكى ترم ھەیە دابەشکردنى دەسەلاتەکان لە سەر موئەسەساتە دەستوورییەکانى ھەریمدا كەچى بارگرانى بەسەر ئەو موئەسەساتانەى تریش دروست بوو، لە بەر ئەوہ لە بەر نيزام قانونى و تا بارگرانى دروست نەبى لە دەسەلاتەکانى تریش ئەم یاسایە وەك خۆى بمینى و ئەم دەقە ئەم ماددەى وەك خۆى بمینى و ئەو یاسایە ھەلبوہ شیت كە تەوزیعی ئەو دەسەلاتانەى کردووہ لە سەر ئەو موئەسەساتە دەستوورییانە، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەلى كاك عبدالسلام، فەرموو.

بەرپز سلام عبدالله حسن:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لەبەر ئەوەی ئەصلی دابەشکردنی دەسەلاتەکانی سەرۆکایەتی ھەرێم بریتی یە لە ئیستیسنا مادام دەتوانین بە یاسا ئەم دامەزراوەیە کارا بکەینەو ھیچ موبەریرێک نیە بۆ ئەوەی مۆئەسسەسەییەکی تر تەکلێف بکریت بە مومارەسەکردنی ئەو دەسەلاتانە، بۆیە پشتگیری چۆبەجی کردنی ماددە (2) دەکەم کە بریتی یە لە یاسای دابەشکردنی دەسەلاتەکانی سەرۆکایەتی ھەرێم بە سەر دا مەزراوە دەستوورییەکانی ھەرێم ژ مارە (2) ی سائی (2017) ھەڵدەوێتەو، سوپاس.

بەرپێز د.فالا فرید ابراھیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەلێ زۆر سوپاس، خدیجە خان، فەرموو.

بەرپێز خدیجە عمر طە:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش وەکو ئەندامی لیژنە یاسایی پێداگیری لە دەقی ماددە (3) دەکەمەو کە وە کو خری بمینیتەو، پشتگیری لە وتەکانی بەرپێز سەرۆکی لیژنە و کاک عبدالسلام و گشت ھەفالا ئەم دەکەم لەسەر ئەو بابەتە.

بەرپێز د.فالا فرید ابراھیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەلێ بەرپێز سەرۆکی لیژنە یاسایی ماددە (3) بخوینەو بۆ ئەوەی دەرگای گفتوگۆ لە سەر ماددە (3) بکەینەو، فەرموو.

بەرپێز بزار خالد عبدالله:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددە (3)

بەدەر لە حوکمی ماددە دوو لە یاسای سەرۆکایەتی ھەرێمی کوردستان- عێراق ژ مارە (1) ی سائی (2005) ھەموارکراو پەرلەمانی کوردستان - عێراق سەرۆکی بۆ ھەرێم ھەڵدەبژیردری بەو ئەرک و دەسەلاتانە کە لە یاسای سەرۆکایەتی ھەرێمی کوردستان - عێراق دا ھە یە تاپە سەندکردنی دەستووری کوردستان-عێراق کە تێیدا شیوازی ھەلبژاردنی سەرۆکی ھەرێم و دەسەلاتەکانی دیاری دەکریت و سەرۆک لەسەر ئاستی ناوخوا و دەرەوش نوینەرایەتی ھاوڵاتیانی کوردستان - عێراق دەکات و بەناویانەو دەوێت و ھەماھەنگی لە نیوان دەسەلاتە فیدرالیەکان و دەسەلاتەکانی ھەرێمدا دەکات.

بەرپێز د.فالا فرید ابراھیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەلێ زۆر سوپاس بەرپێز سەرۆکی لیژنە یاسایی، ھەر ئەندامێک دە یەوێ قسە لە سەر ئەو ماددە یە بکات تکایە دەستی بەرز بکاتەو، ئەو ئەندامانە کە ناویان تۆمارکردوو و داویان کردوو گفتوگۆ بکەن:

- بەرپێز د.کاظم

- بەرپێز د.شیرکو

- بەرپێز د.محی الدین

- بەرپێز خاتوو بیگەرد

- بهرپڙ ڪاڪ ديارى
- بهرپڙ ڪاڪ اسماعيل
- بهرپڙ ڪاڪ ابوبڪر
- بهرپڙ ڪاڪ ڪاوه
- بهرپڙ ڪاڪ سيروان
- بهرپڙ ڪاڪ سوڙان
- بهرپڙ خاتوو سهرچنار
- بهرپڙ خاتوو مزده
- بهرپڙ خاتوو هلز
- بهرپڙ ڪاڪ عبدالستار
- بهرپڙ ڪاڪ على
- بهرپڙ د.هه ورامان
- بهرپڙ خاتوو ئاشنا
- بهرپڙ ڪاڪ بلند
- بهرپڙ د.ريواز
- بهرپڙ خاتوو روڙان
- بهرپڙ ڪاڪ زيكري
- بهرپڙ ڪاڪ هاوڙي
- بهرپڙ خاتوو سلمى
- بهرپڙ ماموڙستا ويسى
- بهرپڙ ڪاڪ جلال
- بهرپڙ ڪاڪ پيشهوا
- بهرپڙ ڪاڪ رزگار
- بهرپڙ ڪاڪ بههمهن
- بهرپڙ ڪاڪ احسان
- بهرپڙ ڪاڪ حڪمت
- بهرپڙ حسيبه خان
- بهرپڙ ڪاڪ سهروان
- بهرپڙ جوان خان
- بهرپڙ روڙان خان

- بهرپز كاك لقمان

- بهرپز كاك سيپان

- بهرپز مژده خان

- بهرپز شادى خان

- بهرپز كاك ئوميد

دهست پى دهكەين، بهرپز د.كاظم، فەرموو.

بهرپز كاظم فاروق نامق:

بهرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددە يە پيچەوانەى ماددەى (2)ى يا ساى ژ مارە (1)ى سالى (2005) و ئەو ما فە لە ھاوالاتيان دەستينيتتەوہ کہ لەو ماددەى سەرەوہدا بۆى ديارى کراوہ، کہ تيايدا ھاوالاتيانى کوردستانى عيراق بە دەنگدانىكى گشتى و نهيىنى و راستەوخۆ سەرۆکيک بۆ ھەرپم ھەلدەبژيرن، ئەوہ جگە لەوہى کہ ھيچ جۆرە لپرسينەوہيەک ديارى نەکراوہ و پيچەوانەى ئەو مەبدەئە يە کہ دەلالت (السلطة مقابل المسؤولية) و اتا دەسلالت لەبەرامبەر بەرپرسياريتى دا، چۆن دەبیت لپرسينەوہى لە سەرۆكى ھەرپم نەکريت يان ئەوہندە ئەستەم بى کہ لە موستەحیلەوہ نزيك بىت و چۆن دەبیت ريژەى دەنگدانى متما نە بەخشين و متما نە لپسەندنەوہ لە سەرۆكى ھەرپم بەشيوہيەک بىت کہ لە موستەحیلەوہ نزيك بىت و ريژەکان جياواز بىت، سوپاس.

بهرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس، بهرپز كاك وهيسى فەرموو.

بهرپز ويسى سعيد ويسى:

بهرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من لە گەل ئەوہدام ماددەى (3) لەم ياسايە وە کو خۆى بمينيتتەوہ کہ سەرۆكى ھەرپم بەو ئەرك و دەسلالتەى کہ بۆى ديارى کراوہ ھەلبژيردريت، تا پەسەندکردنى دەستور کہ لە ريژگای دەستورەوہ ئەم پرسە گرنگ و چارەنووسازى يە يەکلا دەبیتەوہ و زۆر سوپاس.

بهرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى د.شيركو، فەرموو.

بهرپز شيركو جودت مصطفى:

بهرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من له دوو خولهكى خۆم دا سى نوقتە عەرز دەكەم، يەكەميان/ سيستمى پەرلەمانى يەكسان نىيە بەوەى كە سەرۆكى ھەريم له پەرلەمانەو ھەڵبژێردى، بەلام وە گو دە بى لىپر سىنەو و لىپى چىنەو ھە پەرلەمانەو بە ميكانيزمىك بوى ديارى بكرىت كە له ياساكەدا ياساى ژمارە (1) له سالى (2005) بوى سەرۆكايەتى ھەريم ديارى كەردوو ھىچ ميكانيزمىكى بوى ئەم مۆئەسسەسە گەرنىگە ديارى نەكەردوو، بىرى ھەموو لايەك دەھىنمەو ھە كە له ئاخىر بودجەى (2014) ى ھەريمى كوردستان دا سەرۆكايەتى ھەريم بە ھەموو دامودەزگاكانىيەو ميزانىيەى سالانەى يەك مىليار دۆلار بوو، ئايا دەكرى بەبى لىپرسىنەو، بە بى مۆتابە عە، بەبى بەدوادا چوونىك ميكانيزمىك له ياساكەدا نەبىت بوى ئەو؟ خالى دوو مەم مە سەلەى صەلاحياتەكانە كە دا بەش دە كرى بە سەر ئەمنى و عەسكەرى و سياسى و تەشريعى دا بوى سەرۆكايەتى ھەريم، ئەم صەلاحياتانە دەبى پرۆتوكۆلى بن ھاوشىوھى عىراق، چونكە له دەستوورى عىراقى دا تەئكىد له سەر سىستمى پەر لەمانى دا دەكا تەو، ئەوھى له (2005) دا ھاووھ سىستمى لادەرە له سىستمى پەرلەمانى، ئاخىر خالىم/ كە دەلى (تا دەستوور) ئەوھ باشتر وايە كاتىك ديارى بكرىت لەوھى كە بە مەتاتى نىھايەتى ئەم مەوزووھ تەنھا تا كاتى دەستوور كە خوا دەزانى كەى دەستوورمان دەبى؟ له بىست و پىنج سالى رابردوودا نەمانبووھ و نازانىن چەندى تر دەخايەنى، لەبەر ئەوھ تەھدىد كەردنى كات بوى زۆر بە گەرنىگ دەزانىن بوى ئەوھى كە سەقفىكى زەمەنى ھەبىت يان كۆتايى پى بىت، زۆر سوپاس.

بەريز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

وھو تىبىنىيەكى ياساى رەنگە بابەتى بەرپرسىاريەتى زياتر ئەندامان قسەى لەسەر بىكەن بگەريپنەو بوى ماددەى (16) له ياساى سەرۆكايەتى ھەريمى كوردستان ژمارە (1) ى سالى 2005 ماددەى (16) بىرگەى (3) بە وازحى پىمان دەلى بەلای كە مەوھ سى لەسەر چوار ئەندامانى پەر لەمانى كوردستانى عىراق له دەنگدانىكى نەھىنى دا سەرۆكى ھەريم له متمانە دەخەن، وانا سەرۆكى ھەريم لىرانە بەرپرسىاريەتەكەى وازحە، بوىە تكا يە مۆلاھەزاتەكانتان با بە وردى بىت و بە خویندەوھى ھەموو ئەو ياسايانە بى كە پەيوەستدارن بە بابەتەكە بوى ئەوھى زياتر دووبارە نەكرىتەوھ ئەو بابەتە، بەلى كاك جلال، فەرموو.

بەريز جلال محمد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من بەراستى پىشنيار دەكەم ماددەى (3) وھ كو خوى بىمىنى تەوھ، وھ كو ھەفالانم با سىيان كەرد تا پەسەندكەردنى دەستوور، ھىوادارىشم لەسەر جەم ئەندام پەرلەمانە بەريزەكان ئەوھ نەدە رەشبين نەبن بەرامبەر دەستوور، دەكرى لە ئايندەھىكى نىزىك دا دەستوورى كوردستان بنووسرىتەوھ، زۆر سوپاس.

بەريز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى د.مخى الدين، فەرموو.

بەريز مخى الدين حسن يوسف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من له ناو ياساى سەرۆكايهتى هەرێم پینا سهیهك بۆ سەرۆكى هەرێم نهكراوه، له پيشنیاى ياساكه شدا ديسان پینا سهیهكى دیاریکراو بۆ سەرۆكى هەرێم نهكراوه، بۆیه من پيشنیاى دهكهم كه پینا سهیهك بۆ سەرۆكى هەرێم ههبى كهوا پيشنیاى دهكهمین سەرۆكى هەرێم خاوهن كهسایهتى مهعهنوى یه و بیلايه نا نه نوینهرا یهتى گهلى كورد ستان- عیراق به ههموو نه تهوهكان و پیکها تهكان ده كات كه له پر سه چاره نووساز دهكان دا به ئهركى سياسى و نيشتمانى خۆى هه لدهستیت.

بهريز د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پهرلهمان:

بهلى كاك رزگار، فهرموو.

بهريز رزگار عيسى سوار:

بهريز سەرۆكى پهرلهمان.

پشتگیری ماددهى (2) دهكهم ئهم ماددهيه سەرۆكايهتى هەرێما كوردستان زامن ده كات و دهستور هه موو كيشهكان له ئاينده چاره سهر دهكات، زور سوپاس.

بهريز د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پهرلهمان:

بهلى بيگهرد خان، فهرموو.

بهريز بيگهرد دلشاد شكرالله:

بهريز سەرۆكى پهرلهمان.

له بهر ئه وهى ماددهى (3) باس له هه موارى قانونى ژماره (1) سالى (2005) و شيوازى هه لباژاردنى سەرۆكى هەرێمه له ناو پهرلهمان و دیارى كردنى سه لاحتيه تهكانى، پيشنار دهكهم كه ئهم ماددهيه بكریته دوو برگه، برگه یه كه ميان ئه وه بى كه ئیستا وهكو خۆى ماددهكه نوو سراوه، برگه ی دووهم بهم شیوهيه دا ب نرى/ ماددهى سیانزه هه مى یا سى ژماره (1) سالى (2005) هه موارده كریت و بهم شیوهيه دهنوو سریته وه (سەرۆكى هەرێم دوو جیگرى ده بیته كه ناو نیشان و ده سه لاتیان له لایه ن سەرۆكى هەرێمه وه به په رپه وێك كه له ما وهى (15) رۆژ له بهروارى سویند خوار دنى دهرده چیت دیارى ده كریت.

بهريز د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پهرلهمان:

بهلى زور سوپاس، كاك به هه من، فهرموو.

بهريز بهمن كاك عبدالله احمد:

بهريز سەرۆكى پهرلهمان.

له بهر ئه وهى سەرۆكى هەرێمى كوردستان ده سه لات تهكانى وهكو له موداخه له ی پيشووش گوتم حه صرى نين په یوه ندىن به لایه نهكانى تره وه، بۆیه سه ره راى ئه وهى له په رله مانى شه وه متما نه ی لى وه رده گى ته وه ده سه لات تهكانى ره بته به دامه زرا وه كانى تره وه، له بهر ئه وه لپه ر سینه وه ی لى نا كریت له په ر له مان، به لام له هه ندىك حال ته ی جی نائى و له هه ندىك حال ته ی تاوانى نيشتمانى ئه و كاته لپه ر سینه وه ی لى ده كریت، سه به رته به وهى كه له بهر ئه وهى سەرۆكى هەرێم له و خاله دا ها تووه كه لیژ نه ی یاسایى نوو سیوانه ته وه

هه‌ما هه‌نگی ده‌کات ج‌گه له‌وه‌ی نو‌ینه‌رایه‌تی خه‌لکی کوردستان ده‌کات له ناو‌خۆ و ده‌روه هه‌ما هه‌نگی ده‌کات له نیوان ده‌سه‌لاته فیدرالییه‌کان و ده‌سه‌لاته‌کانی هه‌ریمیش، بۆیه ده‌بی ده‌سه‌لاتی هه‌بی و به‌هیز بی‌بتوانی ئه‌و هه‌ما هه‌نگیه به‌هیزه‌وه بی‌کات، بتوانی مافه‌کانی کورد زامن بکات له‌وه‌ی له ده‌ستووری عێراقی دا هاتوه، سه‌بارت به‌و فه‌قه‌ره‌یه‌ی که به‌سه‌راوته‌وه به‌نووسینه‌وه‌ی ده‌ستووره‌وه که زۆرینه‌ی ئه‌ندامانی به‌رپزی په‌رله‌مان قسه‌یان له‌سه‌ر کرد، هه‌موومان باش ده‌زانین که له رابردوودا له چوار سالی رابردوودا ئه‌وه گه‌وره‌ترین قه‌یرانی سیاسی دروست کرد له کوردستان دا و نیوان هیزه سیاسییه‌کانیشی تیکدا، بۆیه حه‌لی وه‌سه‌ت ئه‌وه‌بوو که له نیوان هه‌ردوولا یه‌نی ئه‌وانه‌ی که دژی ئه‌م ده‌سه‌لاتانه بوون و ئه‌وانه‌شی له‌گه‌ڵی بوون له شیوازی هه‌لبژاردنه‌که‌ی، له‌سه‌ر ئه‌وه ریککه‌وتووین که تا نووسینه‌وه‌ی ده‌ستوور بۆ ئه‌وه‌ی له ده‌ستووردا یه‌کلایی بکریته‌وه و کۆتایی به‌م کیشیه‌ی بی‌سه‌رۆکی هه‌ریم له ناو په‌رله‌مانه‌وه هه‌لبژێردریت و به‌هه‌مان ده‌سه‌لاتی خۆیه‌وه، زۆر سوپاس.

به‌رپز د.قالا فرید ابراهیم / سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

سوپاس، کاک دیاری، فه‌رموو.

به‌رپز دیاری انور حه‌مه رحیم:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

من پێشنیاز ده‌که‌م ماده‌دی (3) به‌م جۆره‌ی لی‌بکریت له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له ماده‌دی (17) ی یاسای ژماره (1) ی سالی (2005) ی یاسای سه‌رۆکایه‌تی هه‌ریمی کوردستان دا که له‌لایه‌ن ئه‌نجو مه‌نی نیشتمانی یان له‌لایه‌ن په‌رله‌مانی کوردستان - عێراقه‌وه ده‌رکراوه ده‌لایت به‌ده‌نگی زۆرینه‌ی ئه‌ندا مه‌کانی هه‌لده‌بژێریت بۆ ویلایه‌تی یه‌که‌م، که‌واته ئه‌وه هه‌یج گۆرانگارییه‌ک نه‌بووه و سیسته‌می سیاسی نه‌گۆراوه و ده‌کریت بلێین ئه‌و ماده‌یه کار به‌و ماده‌یه ده‌کریت ماده‌دی (17) ی یاسای ژماره (1) ی سالی (2005) و ئه‌وه ریک ده‌مانباته‌وه بۆ (14) سال پێش ئیستا له سالی (2005) دا په‌رله‌مانی کوردستان ئه‌م یاسایه‌ی ده‌رکردوه، بۆیه پێشنیاز ده‌که‌م له ماده‌دی (3) دا ده‌لایت (تا په‌سه‌ندکردنی ده‌ستووری کوردستانی عێراق) به‌بی دیاری کردنی هه‌یج سه‌قفیکی زه‌مه‌نی، ئه‌وه یه‌که‌م، بۆیه داوا ده‌که‌م له ده‌سه‌لاته‌کانی دا ده‌لایت تا په‌سه‌ندکردنی ده‌ستووری عێراق که تێیدا شیوازی هه‌لبژاردنی سه‌رۆکی هه‌ریم یه‌کلایی ده‌کریت، ده‌سه‌لاته‌کانی سه‌رۆکی هه‌ریمی کوردستان له به‌ر ئه‌وه‌ی هه‌ریمی کوردستان له ئیستادا ده‌ستووریک خۆی نیه، بۆیه هه‌ریمی کوردستان به‌شیکه له عێراقی فیدرال، به‌پێی ماده‌دی (73) ی ده‌ستووری عێراقی که تێیدا سه‌رۆک له نیو په‌رله‌مانه‌وه هه‌لده‌بژێردریت و سیسته‌م په‌رله‌مانی یه، ده‌سه‌لاته‌کانی پرۆتۆکۆلی و ته‌شریفاتیی، ده‌سه‌لاته‌کانی سه‌رۆکی هه‌ریمی کوردستان هاوشیوه‌ی ده‌سه‌لاته‌کانی ئه‌و ده‌سه‌لاتانه بی که له ده‌ستووری عێراق دا له ماده‌دی (73) دا دیاری کراوه و ده‌مه‌وی پیت بلیم که به‌م شیوه‌ی خواره‌وه بی:

دەركردنى لىي بووردنى تايبەت لە سەر را سپاردنى سەرۆكى ئەنجو مەنى وەزيران بە مەرحىك ئەوانە نەگرىتەووە كە بەھۆى مافى تايبەت و تاوانى نۆدەوئەتى و تىرۆر و گەندەلى دارايى و ئىدارىيەووە حوكم دراون.

دوووم: پەسندكردنى پەيماننا مە و رىككەوتنە نۆدەوئەتییەكان پاش وەرگرتنى رەزامەندى ئەنجو مەنى نوینەران...

بەرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددە دەستوورىيەكە وازحە.

بەرپز ديارى انور حەمە رحيم:

كاتم ماوہ بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، قسەى ترم ماوہ، ببوورە.

پەسەندكردنى پەيماننامە و رىككەوتنە نۆدەوئەتییەكان پاش وەرگرتنى رەزامەندى ئەنجومەنى نوینەران. سىيەم: پەسەندكردن و دەركردنى ئەو يا سايانەى ئەنجو مەنى نوینەران دا يەدەنىت يا ساكانيش بەپەسەندكراو دەژمىردىن پاش تىپەپوونى (15) رۆژ بەسەر ناردينان بۆ سەرۆك كۆمار. چوارەم: بانگهێشت كردنى ئەنجو مەنى نوینەران بۆ كۆبوو نەوہى دواى پەسەندكردنى ئەنجامى ھەلبزاردنەكان.

پىنجەم: بەخشىنى نيشانە و مەداليا لەسەر راسپاردەى ئەنجومەنى وەزيران بە گوێرەى ياسا.

دەركردنى بەياننامەى سەرۆكايەتى ديارە لە دەستوورى عىراق دا لە ماددەى (73) دا دەلايت كۆمارى ھەر و ھاھەلبستىت بە ئەركى سەرکردايەتى بالاي ھىزە چەكدارەكان بە مەبەستى پرتۆتۆ كۆلى و ئاھەنگىران، ئەوہ يەكەم، خالىكى تر كە دەمەوى باسى بىكەم ئەوہى بەرپزتان ئاماژە تان پىكرد لە ياساى ژمارە (1) سالى (2005) سەرۆكايەتى ھەريەمى كوردستان دا كە بەرپزتان گوتتان لە ماددەى (16) دا لە بىر گەى (3) دوو لە سەر سى نىيە بەلاى كە مەوہ سى لە سەر چوارى ئەندامانى ئەنجو مەنى نىشتمانى كوردستان لە عىراق لە دەنگدانى نەھىنى دا لە متمانەى دەخەن، قسەگەى من لە سەر ئەوہ يە چۆن لەم پەرلەمانەوہ سەرۆكى ھەريەمى كوردستان متمانە وەردەگرىت بە چەند بەند بە چ رىژەيەك ھەلبىژىردىت دەبى بە ھەمان رىژە لىپرسىنەوہى لەگەل بكرىت، سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

وہلامت دەبى، كاك احسان، فەرموو.

بەرپز احسان محمد سليم:

بە نافى خودى مەزن و دلۇقان

بەرپز سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان.

ھەر و ھەكى كوردستان يا پىدفى سەرۆكەكا بەھىزە لەورا ھەر و ھەكى ماددى سى دى ھاتى لى دىر وىرا را پورتى لىژنەى ياساى دا ديار كرى، داخاز دەكەين ئەف ماددا وەكى خۆ بىمىنىتن و ئەو سەرۆكى كۆبىتە ھەلبىزاردن

ناف پەر لەمانى كورد ستانى دا بۆ ھەريما كورد ستانى دا ديف وان ئەرك و دەسەلاتا بيتن ئەو ئەرك و دەسەلاتا ل ياسا سەرۆكاتيا ھەريما كوردستانا عيراقى دا ھاتى ژ بۆ ھە ندى كورد ستانەكا بەھيتر بيتن و سەرۆكى فى ھەريما بە نافي نوينه رايەتيا خەلكى ھەريما كورد ستانى قسە بکاتن و نوينه رايەتى وان بکاتەو دەبيتن ئەف ماددەى وەكى خۆ بمينيتەو، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپز كاك اسماعيل، فەرموو.

بەرپز اسماعيل على طه:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو مولا حەزەييت ھەين دوو تيبينييت ھەين، ئەف دبينم ئەف برگە زيده بيت دفيريدا بيترين كە لە ياسا سەرۆكايەتى ھەريما كورد ستان - عيراق دا ھە يە ئەف عيبارە لى زيده بيت بەرپرس دەبيت بەرامبەرى پەرلەمان، دوو شت ھەنە (سحب الثقة) مان ھە يە، (مسائله) ھە يە، (سحب الثقة) ئەو برپارە جەنابت ئيشارەتت پيدايە و بەس لەسەر (سحب الثقة) يە، (مسائله) تيدا نيە ئەز دبينم زەرور يە ئەم بيترين بەرپرسە بەرامبەر پەرلەمانى، نوقتا دووى ئەفە گوتى تا پە سەندکردنى دە ستورى كورد ستان ئەز دبينم موکەرە چونكى، ل عينوانى قانونى دا ھاتى تا پە سەندکردنى دە ستورى عيراقى (اين) بۆ چى دەيت موکەرە بکيتن، سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس، كاك حکمت، فەرموو.

بەرپز حکمت محمد عبو زيد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

داخواز دەكەم ئەف ماددەى (3) وەكى خۆ بمينيتن، ژبەر كو وەكى جەمە عەتى ژى ئيشارەت پيكرى ئە گەر ئەم دفيتن كورد ستانەكا بەھيتر بيتن مەفروزە سەرۆكيكى بەھيتر و خودان دەسەلاتى ژى ھەبيتن، ژ بەلكونە گەر ئەم خۆ بەدەينە بەرى سالەكى ژى چەندين كارە سات ھاتينە سەر كورد ستانى ئە گەر مە سەرۆكيكى بە دەسەلات نەبايەت ئەو ي دەميدا ئيحتيما لە مە نەتشيا وى بەرەقانيا كو ھاتيه كرن خا كا پيروزا كوردستانى بکەين، ژ بەرھەندى ئەز پشتگيرييت ھەفالييت خۆ ملا ويسى و كاك بەھمەن دكەم كو ئەو ماددە وەكو خۆ بمينى، گەلەك سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز ماموستا ابوبكر، فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر عبدالله:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى قىسەكانى د. شىركۆ دەكەم لە سەر ھەردوو مەبدەئى ئەوھى كە سەرۆكى ھەرىم لىپىر سىراوبى بەرام بەر بە پەر لەمانى كوردستان وەك چۆن لە پەر لەمانى كوردستان مەتەنەى پى دەدرى، دووھم/ كەمكرد ئەوھى دەسەلاتەكانى كە بە شىوھەك تەبا و گو نجاو بىت لە گەل سىستىمى پەر لەمانى، ئەم دەسەلاتەكانى لە ياساى ژمارە (1) ى سالى (2005) دا ھاتووھ رەھان، بەم شىوازە بىت ئەم سەرۆكايەتییە بە ناو پەرلەمانییە، بەلام بە ناوھەرۆك سەرۆكايەتییە، تىبىنى دووھمىش تىبىنىھكى شكلىيە بۆ بەرپىزان لە لىژنەى ياساى سەرۆكايەتییە پەر لەمان ئىوھ مادەم خواستىكتان ھە يە بۆ كاراكرد ئەوھى دامەزراوھ كە و ھەرودھا سەرۆكايەتییە ھەرىم كەواتە پىويست ناكات لىرە تۆ بلىي بە دەسەلاتەكانىھوھ، دامەزراوھ كە كارا دەبىت تەوھ بە پىي ياساى ژمارە (1) ى سالى (2005)، تۆ لەوولواھ ھاتووى دوو ياساى تىر شت ھەلۆھشانووتەوھ كە ياساى ژمارە (2) ى سالى (2017) و ياساى ژمارە (10) ى سالى (2018)، دووھم لە عىنوانەكەتا ھاتووھ بۆ شىوازی ھەلېزاردنى سەرۆكە كە چى بە پىي ئەو پىشنىازە بىت ئىمە ھەموارى ياساى ژمارە (1) ى سالى (2005) كە بۆ نموونە كۆمەلئىك دەسەلاتتان بۆ سەرۆكى ھەرىم زىاد دەكەن لىرە نووسراوھ لە ئاستى ناوھۆ و دەرەوھ نوینەرايەتییە ھاوولاتىيانى كوردستان دەكات و بە ناويا ئەوھ دەبىت و ھەماھەنگى لە نىوان دەسەلاتە فیدرالىيەكان و دەسەلاتەكانى ھەرىم دەكات، بۆيە ئەبىت ئەوھ ئەمرۆ بەس تەنھا كاراكرد ئەوھى دا مەزراوھ وھ كو ئەوا ئەى كە واژوو تان كىردووھ دەيا ئەوئىت بە تە عدلىيىكى تر پىشنىازىكى ھەموار دەسەلاتەكان زىاد و كەم بكىت، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

(حسىبە) خان، فەرموو.

بەرپىز حسىبە سعید ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى لە راي بەرپىزان مامۇستا (مەلا وھىسى)، (جەلال پەرىشان)، كاك (بەمن)، دەكەم كە تىبىدا شىوازی ھەلېزاردنى سەرۆكى ھەرىم و دەسەلاتەكانى ديار كىردووھ لە ماددەى (3) كە ھاتووھ سەرۆك لە ئاستى ناوھۆ و دەرەوھش نوینەرايەتییە ھاوولاتىيانى ھەرىمى كوردستان/عىراق دەكات بو ناويا ئەوھ دەدوئىت و ھەماھەنگى لە نىوان دەسەلاتە فیدرالىيەكان و دەسەلاتەكانى ھەرىمدا دەكات، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (كاوھ)، فەرموو.

بەرپىز كاوه عبدالقادر حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره له ماددهى (3) هاتوووه بهدەر له حوكمى ماددهى (2) له ياساى سەرۆكايهتى ههرى كوردستان/عيراق ژماره (1) سالى (2005)ى هه مواركراو، پەرلەمانى كوردستان/عيراق سەرۆكىك بۆههرىم هه لدهبژيريت بهو ئهرك و دسه لاتانهى كه له ياساى سەرۆكايهتى ههرىمى كوردستان/عيراق هاتوووه، بهرپىز سەرۆكى پەرلەمان من تيبينيم له سهر ئهوه ههيه كه ده لئيت بهو ئهرك و دسه لاتانهى كه له ياساى سەرۆكايهتى ههرىمى كوردستان/عيراق هاتوووه چونكه ئهگەر ئيمه ملاحه زهى ياساى ژماره (1)ى سەرۆكايهتى ههرىم كوردستان بكهين دسه لاته كان به جوړيك دارپژاوه كه ياسا كه سيسته مى هه لئاردينى سەرۆك سيسته مى سەرۆكايهتیه نهك پەرلەمانى، وه ئهگەر مولا حه زهى ياساى سەرۆكايهتى ههرىم بكهين له ماددهى (10) (18) دسه لات بۆ سەرۆكى ههرىمى كوردستان ديارى كراوه كه ئه مه پيچه وانه يه له گه ل ماددهى (73)ى ده ستوورى عيراق كه دسه لات بۆ ههرىمى كوردستان ديارى كراوه وه بهو شيويه سەرۆك (خاطع) نابيت بۆ بپياره كانى پەرلەمانى كوردستان و پەرلەمان ناتوانى لئيرسي نه وه له سەرۆكى ههرىم بكات، بۆيه پيشنيار ده كه م ئه و برگه يه لابي ريت به پيى ئه و پيشنيزاى ياسايه ي كه ئه مرؤ داى ئه رپژينه وه دسه لاته كانى سەرۆكى ههرىم سنووردار بكرىت هاوشيوه ي سيسته مى سياسى پەرلەمانى هاوشيوه ي دسه لاته كانى سەرۆكى كۆمار له به غدا وه سەرۆكى ههرىم بكه ويته بهر لئيرسراوه ي پەرلەمانى و پەرلەمان بتوانى لئپيچينه وه له سەرۆكى ههرىم بكات، سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

پشتگيرى قسه كان پيشه خو تان بكه ن، ت كايه قسه كان تان هه مووى دووباره يه ناچار ده بين ئه گه ر دووباره بيت ئه و جار ه قسه كان تان پي بپرين، كاك (سه روان)، فه رموو.

بەرپىز سروان محمد على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من وهكو (سه روان) له گه ل هيج دامه زراوه يه ك نيم كه دسه لاتى ره هاى پي نه دريت، هه ولى بى هيز كردنمان ده دريت، هه موومان كوردين و كوردبينى قسه بكهين، بۆيه له گه ل بى هيزى دسه لاتى سەرۆكايهتى ههرىم نيم، به هيز بكرىت، كاراش بكرىت، سه ر زار و بن زارى هه مووشمان گو يبيست ده بين هه ر ده ستووره و نه بوو ده ستوور هۆكارى ئه و هه موو را و بۆچوونه يه ئه و هه موو نارازى بوونه يه له يه كترى، ئيمه ش ئه وهين كه ده ستوور دهنووسينه وه با هه موومان هاو كار بين و هاورا بين بۆ ئه وه ي ده ستوورمان هه بيت، تا جارىكى تر له خو لى شه شه مى پەرلەمان له شوينى ئيمه دا داده نيشن ئه و گفتو گو يه و ئه وه نه كرىتن، دروست پشتگيرى له هه فالانى ليزنه ي ياسايى ده كه م، سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (سيروان)، فه رموو.

بەرپىز سىروان فرج محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەرنجى ھەموو ھاوکاران و پەرلەمانتارانى بەرپىز و جەنابىشتان رائەكېشىم بۇ ئەوۋى كە ئەم ياسايانەى كە لىرە دەرى ئەكەين بۇ ئەو (4) سالە نىيە و لەبەر خاترى كەسىكى تايبەت نىيە، بۇيە سەرنجتان رائەكېشىم ئەو ياسايانەى كە ئىمە لىرە دەرى ئەكەين بەرپىسارىيەتى ئەمانە بۇ نەوۋەكانى دوارۋژمانە لەبەر ئەوۋە تەكا ئەكەم با بە شىۋازىكى گشتىگىرى بىكەين، ھەر لىرەوۋە من لە سۆنگەى ئەو دەسەلاتانەى كە بۇ سەرۆكى ھەرىم دىارى كراو، پىم وايە ماددەى (3) زۆر زىادە لەبەر ئەوۋى لە ماددەى (2) بە تەواۋى باسى لىكراو ھەرچەندە من پىم وايە ئەو دەسەلاتانەى زۆر زۆرن، بۇيە من پىم باشە و پىشنىاز دەكەم، كاندىدى سەرۆكى ھەرىم نابىت ئەندامى ھەمان حزب يان ھەمان ھاۋپەيمانىيەتى بىت كە رادەسپىرېت بۇ پىكەيئانى كابىنەى حكومى يان حوكمەت، بە مەبەستى رىگىرىكردن لە جەم سەرگىرى تاك رەوى دەسەلاتى دكتاتورى، لىرەوۋە پىشتىگىرى خۆم بۇ وتەكانى (د.كاظم)، (د.شىركۆ)، كاك (دىارى) دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز(جوان) خان، فەرموو.

بەرپىز جوان يونس محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوۋى سەرۆكى ھەرىم دەسەلاتەكانى تەشرىفىيە نەك فعلى، سەرۆكى ھەرىم رەمزىكى سىياسىيە نەك ئىدارى، واتە سەرۆكى ھەرىم بەرپىسارى نىيە لە ئىدارەدانى حوكمەت و پىشكەش كردنى خزمەت گوزارى تا بەر پىسارى بىت و لىپرسىنەوۋى لى بىكرىت، لەبەر ئەوۋە منىش پىشتىگىرى لە ھەقالانم دەكەم و پەرلەمانى كوردستان سەرۆكىك بۇ ھەرىم ھەلپىرېت و بەو ئەرك و دەسەلاتانەى كە لە ياساى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستاندا ھەيە بە پەسەند كردنى دەستور، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (سۆران)، فەرموو.

بەرپىز سۆران عمر سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (2) راپۆرتى لىژنەى ياساى ھەموارى ماددەى (2) ياساى سەرۆكايەتى ھەرىم كراو، بۇيە من پىشنىاز ئەكەم ماددەى (3) پىرۋژەى لىژنەى ياساى بەم جۆرەى لىبىكرىت، (ھەموارى ماددەى يەكەم و دوووم و سىيەمى ياساى ژمارە (1) سالى (2005) ھەموار كراوى سەرۆكايەتى ھەرىم دەكرىت) بەم جۆرە:

ماددەى (1)

بەرپىز يەكەم لادەبرىت ماددەى دوووم و سىيەم بەم جۆرەى لىدېت:

برېگه يېكەم: پەرلەمانى كوردستان/عيراق بە ھەولدا نېكى راستەوخۇ سەرۆكىك بۇ ھەرېم ھەلدەبېرېت كە لەسەر ئاستى ناوخۇ و ئاستى دەرەوش نوپنەرايەتيان دەكات و بە ناويانەو دەدوېت و ھەماھەنگى لە نيوان دەسلاتە فيدراليەكان و دەسلاتەكانى ھەرېمدا دەكات.

برگه دووم: ماوى سەرۆكايەتى ھەرېم (49) سائەو دەكرېت تەنھا يەك جارى ديكە ھەلبېرېرېتەو كە ئەمە ماددەى (72) دەستورى عيراقيشە، ئەگەر بەم جۆرەى لېكرېت ماددەى (4) لە پرۆژەكەى راپۆرتى لېژنەى ياساىى برېگهى (1) خالى (5) لادەبرېت ماددەى (5) برېگهى (1) لە پرۆژەكە لە راپۆرتى لېژنە ئەو كاتە لادەبرېت چونكە لە وى ماوى ويلايەتى سەرۆكى ھەرېم بۇ يەك خول دانەنراو بەلام نەوتراو بۇ چەند جارە دەبېت بۇ يەك جار بېت يەك جارېش ياراي دووبارە بوونەو ھەبېت نەك تەحيد نەكرېت و بەردەوام بېت، زۆر سوپاس.

بەرېز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

تەنھا ئيمە دەرگای گەتوگۆمان لەسەر ماددەى (3) كردۆتەو جگە لەو ھەى كە دەگەرېنەو بۇ قانونى سەرۆكايەتى ھەرېم لەوى ويلايەتى بەرېز سەرۆكى ھەرېم ديارى كراو كە تەنھا بۇ دوو ويلايەتە، بەرېز (رۆژان) خان، فەرموو.

بەرېز رۆژان ابراهيم على:

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەز پېشنيار دەكەم كو مادا (3) ژ ياسا كارا كردنەو دامەزراوى سەرۆكى ھەرېم كوردستان/عيراق شيوازى ھەلبېزاردنى سەرۆكە ھەرېم تا پەسەند كرنى دەستور وەك خۆى بمينيتەو، پشتگيرە قسەكانى ھەفالىت خۆ دكەم كاك (بەمن)، كاك (رزگار)، كاك (حيكەمت)، (جوان)خان، (حسيبە) خان، كو پەرلەمانى كوردستان/عيراق سەرۆكيت بۇ ھەرېم ھەلبېرېت ئەو ئەرك و دەسلاتانەى كە سەرۆكى ھەرېمى كوردستان/عيراق ھەيە تا پەسەند كردنى دەستورى كوردستان/عيراق كە تيدا شيوازى ھەلبېزاردنى سەرۆكى ھەرېم دەسلاتەكانى ديار دەكرېت، زۆر سوپاس.

بەرېز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرېز (سەرچنار) خان، فەرموو.

بەرېز سەرچنار احمد محمود:

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان.

من سى خالىم لەسەر ئەو ماددەيە ھەيە، خالى يەكەم: بەپېى ئەو ماددەيە، ماددەى (3) كارا كردنەو دامەزراو سەرۆكايەتى ھەرېم تا پەسەند كردنى دەستور كاتيه و اتە ميكانيزمى ھەلبېزاردنى سەرۆك دەسلاتەكانى لە دەستور يەكلا دەبېتەو، ئەو ھەى ديارە كە دەستور بۇ ھەرېم دەنوسرېتەو، خالى دووم: بەپېى ئەو ماددەيە گۆرانكارى لە شيوازى ھەلبېزاردنى سەرۆك كراو لە ھەلبېزاردنى راستەوخۇ بۇ ناراستەوخۇ و اتە لە گەلەو بۇ پەرلەمان و ناکرېت بە ھەمان دەسلاتەو كە لە ماددەى (10) ياسا

ژماره (1) ى سالى (2005) كە سەرۆك (18) دەسلەتلى بۇ دانراو پەرلەمان سەرۆك ھەلبېزىتەو ھەمان دەسلەت واتە سىستەمەكە ناكرىت سەرۆك لە پەرلەمانەو ھەلبېزىتەو ۋ بەو دەسلەتەنەى كە ماددەى (10) ى ياساى ژمارە (1) ى سالى (2005)، بەلگە دەبىت دەسلەتەكانى لەگەل سىستەمى پەرلەمانىدا يەك بگرىتەو، خالى سىيەم: لەبەر ئەو ى پەرلەمان سەرۆك ھەلبېزىتەو دەبىت سەرۆك بە دەقتىكى ياساى (خاطى) بىت بۇ پەرلەمان ۋ پەرلەمان بتوانى لىپرسىنەو ى لەگەل بكات، سوپاس.

بەرىز د.فالا فرىد ابراهىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (ئومىد)، فەرموو.

بەرىز ئومىد عبدالرحمن خۇشناو:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەر لە گىتوگۆكە لەسەر ماددەى (3) ۋەك خالىكى نىزامى ئەو بەرىزەى كاك (سىروان) باسى لەو ى كىرد سەرنجى ئەندامانى پەرلەمان رادەككىشم ھەقى چەند ئەندامىكى پەرلەمان نىيە ئەندامانى ترى پەرلەمان لە سىلسىلەى ئىجرائاتدا سەرنج راكىشان ئىجرائاتە بۆيە داوا دەكەم لە پىرۆتۆكۆل بىستىتەو دەكرىت بى ئاگادارى بە ئەندامانى پەرلەمان دەدەم يان روون كىردنەو بەلام سەرنج راكىشان بە پىي ماددەى (55) بىرگەى دوو ى داوا دەكەم ئەو قسەيە لە پىرۆتۆكۆل بىستىتەو، لە (2005) لە ياساى سەرۆكايەتى

لە (2009) ئەو گىتوگۆ ۋ جەدەلەى كە لە نىوان ھىز ۋ لايەنە سىياسىەكان بوو لە چەند سالى رابىروو تا دوا جار بە ھۆكارى ئەو ى كە بە پىي دوو ياسا دامەزراو ى سەرۆكايەتى ھەرىم لە كارەكانى راگىرا ۋ دەسلەتەكانى بەرىز سەرۆكى ھەرىمى كوردستان دابەشى سەر دامەزراو دەستورىيەكان كرا، ئىمە لە گىتوگۆ ناونىشانەكە رىك كەوتىن ۋە كۆتايى بە گىتوگۆش ھات لەسەر ئەو بابەتە زۆر روونە دامەزراو ى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان كە كارا دەكرىتەو شىوازى ھەلبىزاردنى سەرۆكى ھەرىم ھەمورا دەكرىتەو، قسە كىردن لەسەر دەسلەتەكانى ۋە ھەموو بابەتەكانى دىكەدا لە ناونىشانى بابەتەكە روونە كە ئىمە ئىستا گىتوگۆ لەسەر ئەو دەكەين بۆيە سىستەمى سىياسى لە ھەرىمى كوردستان سىستەمى پەرلەمانىيە ۋ لە دوو رەشنىوسى دەستورى ھەرىمى كوردستان ئەو ى كە رىكارە پەرلەمانىيەكانى ئەوئىدكەش كە لە ناوئىستى ئامادەكارىيەكاندا بوين لە لىژنەى دەستورى زۆر بە روونى باس لەو دەكات كە سىستەمى سىياسى لە ھەرىمى كوردستان سىستەمى پەرلەمانىيە شىوازى ھەلبىزاردنى سەرۆكى ھەرىم سىستەم دىارى ناكات، بۆيە ئەوئىش مافىكى دەستورى خەلكى كوردستانە، دەكرىت ئەو پەرۆشىيە بە جۆرە بىتن بۇ بوون بە خاوەنى دەستور پەلە بكەين ئىمە كە فراكسىونەكان دەستبە كار بىن ھىز ۋ لايەنە سىياسىەكان ھاوكار بىن ببىنە خاوەنى دەستور كە مافىكى خەلكى كوردستانە دەستورى ھەبىت، ۋ ھەرودھا لە بابەتى ئەو گىتوگۆيانەى كە لە چەند سالى رابىروو ئىمە گەشىتووينە ئەو قۇناغە ئەو ى ئىستا جۆرىكە لەو تەوافوقات ۋ سازان ۋ گەشىتنە ھاوبەشى كە بەو جۆرە ھەم دامەزراو ى سەرۆكايەتى

ھەرىمى كوردستان كارا دەكرىتەوۋە بۇيە من پشتگىرى لە ماددەى (3) دەكەم لە ھەموو ئەو بەرپزانە دەكەم كە پشتوانى بۇ ئەو ماددەيان دەرپرى، زۆر سوپاس.

بەرپز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

(مژدە) خان، فەرموو.

بەرپز مژدە محمود محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (3) دا ئامازە بەوۋە كراوۋە پەرلەمانى كوردستان/عىراق سەرۆكىنى بۇ ھەرىم ھەلدەبىزىرپت بەو ئەرك و دەسلەتانهى كە ياساى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان/عىراق ھەيە تا پەسەند كردنى دەستوورى كوردستان/عىراق من پىم وايە مېژووى دەستوور بە ھىچ شېۋەيەك ديارى نەكراوۋە وە ھىچ زەمانىك نىيە كە دەستوورى ھەرىمى كوردستان دەنووسرىتەوۋە ياخود پەسەند دەكرىت پىي وايە موبەرىپكى زۆر زەعيفە و ماددەى قانونى نا بىت بە شتىكەوۋە بەستىتەوۋە كە ھىچ وجودىكى نىيە، سوپاس.

بەرپز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (بەجت)، فەرموو.

بەرپز بەجت على ابراهيم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەز داخازت كەم مادى (3) پىشنيارا ياسايى كاراكردنهوى دامەزراوۋە سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان/عىراق وەكو خۇ بىتە جىبەجى كرن وە پشتگىرى كاك (ئومىد) دەكەم، سوپاس.

بەرپز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

خاتوو (ھلز)، فەرموو.

بەرپز ھلز احمد محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەمان رەئى مە دگەل ئاخافتنىت بەرپز (سەرچنار) ل بەر ھەندى ھەمان رەئى من ھەيە، سوپاس.

بەرپز د.قالا فەرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز (سوسن) خان، فەرموو.

بەرپز سوسن محمد ميرخان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى تەواوى خۇم لە ماددەى (3) دەرەبىرم بەدەر لە حوكمى ماددەى (29) لە ياساى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان ئەو ئەرك و دەسلەتانهى كە لە ياساى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستاندايە، پشتوانى خۇمان رادەگەيەنين و ھەروەھا پشتوانى لە بەرپز مەلا (وھىسى)، كاك (رزگار)، كاك (بەمن)، كاك (جەلال) دەكەم، زۆر سوپاس.

بهریز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلهمان:

كاك (عبدالستار)، فەرموو.

بهریز عبدالستار مجید عبدالقادر:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

سەرەتا ئەو رستهیهی که ده‌لێت پەسه‌ند کردنی ده‌ستووری هه‌رێم من پێم وایه ئەوه پێویست ناکات، چونکه له‌ رووی پله‌ به‌ندییه‌وه ده‌ستوور له‌ سه‌رووی یاساگانی نیشتمانیه‌وهیه، و هه‌رکاتیکیش ببین به‌ خاوه‌نی ده‌ستوور ئەو کاته‌ی ده‌بێت هه‌موو یاسایه‌ک که ئێمه هه‌مانه له‌گه‌ڵ ده‌ستوور بگونجێت، بۆیه من پێم وایه ئەو ده‌قه پێویست نه‌کات له‌گه‌ڵ هه‌ندی شتی دیکه‌ش که باسیان کرد من پشتگیریان ده‌که‌م، ئێمه مادهم سیسته‌مه‌که‌مان پەرله‌مانیه‌ و سەرۆکیش له‌ پەرله‌مان هه‌لده‌بژێردرێت من پێم وایه ئەو ده‌سه‌لاتانه‌ی که باس کراوه ئاماژه‌ی پێکراوه به‌م شیوانه هه‌ندیکیان هه‌موار بکریته‌وه، بره‌گی هه‌شته‌م به‌م شیوه‌یه‌ی لێبکریت، (جاردانی باری نائاسایی به‌ راویژ و ریکه‌وتن له‌گه‌ڵ ده‌سته‌ی سەرۆکایه‌تی پەرله‌مان و ئەنجومه‌نی وه‌زیران و به‌پێی یاسایه‌).

بهریز د.قالا فه‌رید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلهمان:

كاك (عبدالستار) ئێمه تهنه‌ له‌سه‌ر ماده‌ی (3) ده‌دوین له‌سه‌ر ده‌سه‌لاته‌كان نادوین، ئەو ده‌سه‌لاتانه به‌لێ داومانه به‌ ده‌ستوور لێره جیگای موناغه‌شه نییه، لێره هه‌مواری یاساگه ناکه‌ینه‌وه یاساگه وازحه ناوی کاراگردنه‌وهیه وه شیوازی گۆرینی هه‌لبژاردنی سەرۆکه له‌ ناو خه‌لکه‌وه بۆ پەرله‌مان، تهنه‌ له‌سه‌ر ماده‌ی (3)، فەرموو.

بهریز عبدالستار مجید عبدالقادر:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

ئوه‌ی هه‌بوو له‌گه‌ڵ کۆمه‌لیک هه‌موار له‌سه‌ر ده‌سه‌لاته‌کانی، سوپاس.

بهریز د.قالا فه‌رید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلهمان:

كاك (جيهاد)، فەرموو.

بهریز جهاد حسن ابراهیم :

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

ئەز نابینم چ جیاوازیه‌کا مه‌زن تێدا هه‌بیتن کو به‌ری نوکه کو هه‌رێمی له‌ ناو خه‌لک هاته هه‌لبژاردن کو ئەو‌رۆکه له‌ ناو پەرله‌مانی بێته هه‌لبژاردن ژ بۆ هه‌ندی، چونکه ئەفرۆکه (68) پەرله‌مانتارا دنگی خو‌ دای فی پێشینه‌ی ئەم چ دهنگی خه‌لکی هاتینه‌ فی‌ری که‌واته کوردستانێ ئەف چهنده‌نگی خویدا دهنگی خه‌لکینه، نوқта دوێ به‌حس بکه‌م گه‌له‌ک به‌حسیت فان ئەرک و ده‌سه‌لاته‌ کر خو ده‌سه‌لاته‌ ئەو به‌ریزبیت سەرۆکیته‌ هه‌رێمی دیت به‌رزه‌وه‌ندی یا خه‌لکیدا به‌کار بینیت ئەفرۆکه، زوان ولاتی پێشکه‌فتی ژ ئەو ئەقیته‌ سەرۆکیته‌ ئەجیت ده‌سه‌لاتی له‌ ولاتین پێشکه‌فتی ژ کوبیژت هه‌تا ماددی یه‌عنی ده‌مه‌کی مه‌تاتی

قى چەند لايەنئىت دايە دەستوورى جەنابىت ھەوۋە قانۇنىنە چىتر دزانن مە دلىت خۇ ھەتا شەشە
حەفت مانگى دى دەستوورەكى ژ بۇ كوردستانى دامىن، پشتىگىرى ئەفى مادى (3) دكەين، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.فالا ھەرىد ابراهيم/ سەرۋكى پەرلەمان:

كاك (على حمە صالح)، ھەرموو.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە بارەى ئەو ماددە ئىمە كە پشتوانىمان كوردوۋە ئىمزامان لەسەر كوردوۋە بەرھەمىكى تەواۋ تەۋافقىيە من
ھەز دەكەم تەۋزىح لەسەر شتىك بدم رەنگە لەسەر پىشنىيازى ئىمە جىگىر كرابىت ئەۋىش تا
نووسىنەۋەى دەستوورە فەكرەكە ئەمە جىيە، ئىمە تەمەننا ئەكەين لە زووترىن كاتدا دەستوور
بنووسىنەۋە، بەلام ئەگەر دەستوورمان نەنووسىنەۋە لەبەر ھەر ھۆكارىك بىت ئەم پىرۆسىيە بەردەوام
دەبىت ھەلبىزاردنى سەرۋكى ھەرىم لە پەرلەمان تەمەننا ئەكەين (2) سالى تر بىت (4) تر بىت تا زو
دەستوور بنووسىنەۋە باشە ۋەدىسانەۋە داۋا لە جەنابتان دەكەين ۋەك ئەركى خۇتان و بە ھاۋكارى
فراكسىۋنەكان ئەم ھەماھەنگىيە دروست بکەن بۇ ئەۋەى لىژنەكە فەعال بىتەۋە و ئەو ئالوگۇرانەش تيا
بكرىت، دوۋەم ھەلبىزاردن لە پەرلەمان ديسان تەئكىد دەكەمەۋە تا نووسىنەۋەى دەستوور ئەمە بابەتتىكە
ۋاتا تا ئەو كاتەى دەستوور دەنووسىنەۋە سەرۋكى ھەرىم لە پەرلەمانەۋە ھەلبىزىرىت لەگەل دەستوور
تەۋافوق دەكەين و بىگومان دەستوورىش دەبىت بە تەۋافوقى لايەنەكان بنووسىرئەۋە، لە بارەى چەند
خالىكى تر ديسان تەئكىد دەكەينەۋە رەنگە ئەۋە خۋاستى پەرلەمانى كە ھەمان بوۋە تيا جىگىر نەبووبىت
ۋەك چۇن خولى پىشۋوش لە ئاخىر گىفتوۋگۆى چۋار لايەنەكە لەگەل پارتى دىموكراتا جوان كرا بە
شىۋەيەك لە شىۋەكان ھەموومان رازى بوۋىن سەرۋكى ھەرىم لە پەرلەمانەۋە ھەلبىزىردىت ئەو
دەسەلاتانەى لا بىت، ئىستا پىرسىارەكە ئەمەيە ھەندى برادەر تەفسىرىكىيان كوردوۋە سەرۋكى ھەرىم
ئەتۋانى لە پەرلەمان ھەلبىزىردىتەۋە كى ئەتۋانى كى ھەلۋەشنىتەۋە ديارە كە سەرۋكى ھەرىم
دەسەلاتىكى رەمى كاشفە، ئەۋە يەكەم: بۇ ئەۋە زائىد يەكى پەرلەمانتاران ئىستقالە ئەكەن كەۋاتە
پەرلەمان خۇى ھەلۋەشاۋەتەۋە سەرۋكى ھەرىم ئىعلانى ھەلۋەشانەۋەى ئەكا نەك ئەۋەى بلىت پەرلەمانم
ھەلۋەشانەۋە، يان دۋاى (45) رۇژ لە بانگ كىردنى ئەندامانى پەرلەمان، پەرلەمانتاران نايىن بۇ كارى
پەرلەمانى سوپىندى ياساى ناخۇن ئەۋە پەرلەمان خۇى خۇى ھەلۋەشانەۋەتەۋە و سەرۋكى ھەرىم
ئىعلانى دەكات دەتۋانىن ۋا بلىن دەسەلاتىكە رەمى كاشفە، بەلام پەرلەمانتاران تەبەن سەرۋك
ۋەزىرانىش بە دوۋ لەسەر سى مەمانەى لى ۋەردەگىرىت رەنگە لە پەيرەۋى ناۋخۇيا زۇر موناۋەشەمان كىرد
بىانوۋەكە ئەۋە بوۋ يان ھۆكارەكە ئەۋە بوۋ لە پىناۋ ئىستقرارىيە ئەۋە يەك، من پىم ۋايە ئەكرىت زۇرىكى
ترىشمان سەرنجەمان ھەبووبىت تا ئىرە بە نەتىجە گەشتۋىن ئەۋەى نەگەشتۋەۋە بە نەتىجە دەستۋو بىرد
بكرىت و بە عەصابىكى سارد بە بىر كىردنەۋەيەكە نىشتمانىانە بۇ ئەۋەى دەستوور بنووسىنەۋە و كۆى

سەرنجەكانى خۇمان لە دەستوورەكە جىگىر كەين، بۆيە ئىمە پىمان وايە ئەم ماددە گرینگە وەك خۇي
بمىنىتەو بە دوو جىگرەكەشەو بە نەبىت، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز شوان فەرموو.

بەرپىز شوان كریم محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى هەقال عەلى حەمە صالح دەكەم، پشتگىرى هەقالانم دەكەم لە لىژنەى ياساى، كە ماددەى سى
بەو دەقەى كە هاتوو جىگىر بكرىت لەگەل رىزم.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، نوقتەى نىزامى هەيە.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپىي ماددەى (54) لە برگەى چوارەم لە خالى دووهم نابىت هىچ ئە ندامىك وەلامى ئە ندامىكى تر
بداتەو، ئەمەى بەرپىز كاك عەلى حەمە صالح باسى كرد لەگەل ئەو نىن دوو جىگر هەبىت، كە لەلای
سەرۆكى فراك سىوونى يەكىتى نىشمانى كوردستان خاتوو بىگەردەو پىشنياز كراو، تكا يە ئە مە لە
پرۆتوكۆل بسپرتەو، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، تكا يە وەلامدانەو نەبوو، دكتور هەورامان فەرموو.

بەرپىز هەورامان حەمە شريف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەى لەراستىدا تاوەكو ئەوەى كە پەرلەمانى كوردستانى عىراق سەرۆكىك بۆ هەرىم هەلدە بژىرىت
من لەگەلئىدام، چونكە خواستى خۇمان بوو لە خولى چوارەمى پەرلەمانى كوردستان، ئەو بوو ئەو كىشەو
ئالۆزىيەشى لەسەر دروست بوو لە هەرىمى كوردستان، كە مەلومى هەموو لايە كە، ئىستاكە ئەم خواستە
تەحقيق بوو، تەحقيق بوونى ئەو خواستەى ئىمە تەنھا بۆ ئەو نەبوو كە بەرپىز سەرۆكى هەرىمى
كوردستان بەس تەنھا ميكانىزمى هەلبژاردنەكەى بگۆردىت لەنىو خەلكەو بۆ ناو هۆلى پەرلەمان، بەلكو
روحەكەى ئەو بوو كە ئەم سەرۆكە بەرپرس بىت لەبەردەمى پەرلەمان، من پىموايە بە پىچەوانەو ئەمە
ئەگەر سەرۆكىكى هەرىمان هەبىت، ئەم سەرۆكەمان بەرپرس بىت لە بەردەمى پەرلەمانەكەى خۆيدا،
هىچ نىشانەى زوعف نىيە، هىچ نىشانەى نوقصانى نىيە، بەلكو بە پىچەوانەو هىماى قووتى خۆيەتى،
چونكە ئەم پەرلەمانە ئەو كاتە دەبىتە سەندىك بۆ ئەو، مولا حەزاتى باشى پىداو موتابە عەى دەكات و
رەخنەو پىشنيازى بنىاتنەرى بۆ دەنيرىت، نەك هەد دانى بۆ بنىرىت، كەواتە با ئىمە بەراستى يەعنى

وگو بلیی همیشہ کار دکات مولا حەزەکان دەوتریت بە چاویکی خراپ سەیری مولا حەزەو تیبینەکان ناکریت و تەئویلی خراپی بۆ نەکریت، هیچ نیشانەى نوقصانى نییە کە سەرۆکی هەریم بیته پەر لەمان، مادام لیره هەلده بژیریت بەرپر سیش بیت، هەر وها ئیمە کە دە ئین سەرۆکی هەریمان دەوت کە دەسلاتی هەبیت و بەهیز بیت، ئەم هەریمە تەنها بە ئەوە نەدە بەهیز نابیت کە سەرۆکی هەریمە کەى بەهیز بیت، بەلکو بەهوش بەهیز دەبیت کە دادگاگە شى بەهیز بیت، کە سەرۆکی ئەنجو مەنى وەزیرانە کە شى بەهیز بیت، کە سەرۆکی دادوهریە کە شى بەهیز بیت، و تا هەر سى سەرۆکایەتیه کە ئەنجومەنى وەزیران و پەر لەمان و دادوهرى هەرسێکیان ئەگەر بەهیز بن، ئینجا ئەم هەریمە و سەرۆکی هەریم بەهیز دەبیت، کەواتە با هیز نەدەینە جەمسەریک لە سەر حیسابی هیزه کانی تر، یاسای دابەش کردنی دەسلاتەکانی سەرۆکی هەریم، کاتیک ئیمە لە خولی چوارەمدا یاسای دابەش کردنی دەسلاتەکانی سەرۆکی هەریمان دەرکرد، منیش و جەنابیش ئەندام بووین لەو خولە، بەراستی شتیکی خراپمان نەکرد، هەتاكو ئیستا بیین هەلیبوه شینینەوه، شتیکی باشمان کرد کە ئەم دەسلاتانەمان دابەش کرد، بۆ ئەوەى هەر سى دەسلاتە کە هیز و قووتیان هەبیت.

خالیکی تر، بەراستی لیره جەنابت نامازت بەوه دا.....

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەر لەمان:

گفتوگو تەنها لەسەر ماددەى سێیه مە.

بەرپز هەورامان حمە شریف:

بەرپز سەرۆکی پەر لەمان.

لەو ماددەیه لام نەداوه، لیره نامازە بەوه کراوه کە باسى دەستور دەرکرت لەگە ئیشدا لە کۆتایى ماددە کە دەلایت سەرۆک لە سەر ئاستى ناوخۆ و دەرەوش نوینەرا یەتى هاوالاتیانى کوردستان □ عیراق دە کات و ..... هتد، ئەمە بەراستی زیادەیه، مادام باسى ئەوه کراوه بەو ئەرک و دەسلاتانەى کە لە یاسای سەرۆکایەتى هەریمی کوردستان □ عیراق دەمینێتەوه، ئیتز پێویست ناکات لیرهش کۆمەلێک دەسلاتی تریشى بۆ زیاد بکریتەوه، چونکە بۆی زیاد کراوه...

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەر لەمان:

زیاد نەکراوه لە خودی یاساکەدا هەیه.

بەرپز هەورامان حمە شریف:

ئەگەر هەیه با نەنوسریتەوه، پێویست ناکات.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەر لەمان:

ئەگەر مولا حەزە بکەى لە بیدایەت نووسراوه بەدەر لە حوکمەکانی ماددەى دوو، تکایە وردبینی یاسایی بن.

بەرپىز ھەورامان ھەمە شەرىف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من دەمەۋىت پىرسىيارىك بىكەم، جەنابت ۋەكو سەرۋىكى پەرلەمان ۋە بەرپىزان لىژنەى ياساى ۋەلامىكى زۆر ۋازىچمان بدە نەۋە، چۈنكى ئە مە ئىشكال ھە ئدەگرىت، ئە گەر جەنابت فەرمووت بەرپىر سە لە بەردەمى پەرلەماندا، لەبەر ئەۋە باسى مەتەنە لى سەندەۋە كراۋە، ئىمە دەمانەۋىت ئە گەر ئىۋەش لە گەل ئەم مەبەستەن كە بەرپىر س بىت لەبەردەمى پەرلەمان، با بە نىۋ رستەش بىت ئامازەى پى بىرەت لەم ياساى، بۇ ئەۋەى بەراستى ئىمەش زە مىرى خۇمان مور تاح بىكەين، چۈنكى ئىمە نوپنەرى خەلكى كورد ستانىن، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز رىڭنگ فەرموو.

بەرپىز رىڭنگ محمد محمدعلى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەناۋى خۋاى مەزن.

ئەۋى ل گەل فى ماددە سىمە ۋى راپورتا لىژنا ياساى كو بىتە جى بەجى كرن، گە لەك پەر لەمانتارى مە بەجسى دەستوور دكەن، ديارە ترسەكا ئەۋان ھە يە، ئە گەر دەستوور بۇ كورد ستان نەپتە دانانى نەبتىنى ياساى سەرۋىكايەتيا ھەرىمى، بەلكو زۆر دەسەلاتداريا مە كوردستانىدا سەقەتيا تىدا ھەى، ۋ بەر ھە ندى پىشتىگىريا فى ماددە دكەين ۋ ھەمى ۋى پىشتىگىر بن بۇ لە زىل دانان دەستوور دكەين، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز خاتوو ئاشنا فەرموو.

بەرپىز ئاشنا عبدالله قادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ديارە كاك عەلى ئەۋ قسانەى كرد كە من مەبەستەم بوو، من تەنھا پىشتىگىرى دەكەم، منىش لە گەل ما نەۋەى ئەۋ ماددەبەم ۋەكو خۇى سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز كاك بەلئىن فەرموو.

بەرپىز بەلئىن اسماعيل حاجى ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس، پىشتىۋانى لە قسەكانى بەرپىز كاك عەلى ھەمە صالح دەكەم سەبارەت بەۋەى كە ئەم ماددە يە لەناۋ ئەم پىشنىيازى ياساى ھەنگاۋىكى گەۋرە گرن گە بەرەۋ سىستەمى پەر لەمانى بىرۋىن، ديارە سىستەمەكە ناكاتە سىستەمىكى پەرلەمانى، بەلام ھەنگاۋىكى گەۋرە بەرەۋ پىش جوۋىن، خالى دوۋەم

پيشنيز دهكەم كە بېرگەى يەكەم لە ماددەى پىنجەمى ئەم ياسايە لايىرەت و لىرە بېرگەى دوو دەم بۇ ماددەى سىيەم زىاد بىرەت كە ماوەى خولى سەرۆكى ھەرئەم كە لە پەرلەمانەو ھەئدە بىرەت بۇ چوار سائە، تەنھا يەكجارىش دەتوانرەت ھەئبىرەتەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز د.رئواز فەرموو.

بەرپىز د.رئواز فائق حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

من چەند تىيىنەكى ياسايەم ھەيە، بەرپىزتان دەزانن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان كە دووبارە كەردنەو لە ناو تەشرىعاتدا و لە قوانىندا بەدەرە لە ھونەرى ياسادانان و لە دارشتنى ياسايى، لە ماددەى سىيەمى ياساي دابەشكردنى دەسلەتەكانى سەرۆكى ھەرئەم ژمارە (2)ى سالى (2017) لە ماددە سىدا ھاتوو ھاتوو كاركردن بە ياساي سەرۆكايەتى ھەرئەم كوردستان-عىراق ژمارە (1)ى سالى (2005)ى ھەمواركراو رادەگىرەت تاوھكو كۆتايى، مادام ئىمە لە ماددەى دوو دەمدا ھاتووئەم ئەم ياسايە ھەئدەپەسىرەن كەواتە ناوھەرۆكى ياساي ژمارە يەك جگەلەو ھەمواركردنەوانەى كە ئەمپرۆ لەم ياسايە دەكرەت ناوھەرۆكەكەى تەفەعل دەبىتەو بە تەواوى، لەبەر ئەو پيشنيز دەكەم كە بەم شىوھە ماددەى دوو دابىرەتەو، بەدەر لە ھوكمى ماددەى يەكەم لە ياساي سەرۆكايەتى ھەرئەم كوردستان - عىراق ژمارە (1)ى سالى (2005)ى ھەمواركراو پەرلەمانى كوردستان - عىراق سەرۆكەك بۇ ھەرئەم ھەئدەبىرەت، لەویدا كە دەئى ئەو ئەرك و دەسلەتەكانى كە لە ياساي سەرۆكايەتى ھەرئەم كوردستان-عىراق ھەيە تا پەسەندكردنى دەستوورى كوردستان - عىراق كە تىيدا تاوھكو كۆتايى ھەئبىرەت، تەنھا ئەو بەشەى دووبارە بىرەتەو كە دەئى سەرۆك لەسەر ئاستى ناوھۆ، چونكە ئەو بەشەكە لە ماددەى (2) كە ئىمە سىاغەى ماددەى دوو دەم كەردتەو، قسەيەكى تر دەكەم سەبارەت بە تەواوئەتى ياساي دەكەم سەبارەت بە مەسەلەى بەرپىسارىيەتى سەرۆك لەبەردەمى پەرلەمان، بەرپىزتان دەزانن ئەگەر دەسلەتە تەنقىزى دووانەبوو، واتە سەرۆك ھەبوو و سەرۆكى كابىنەش ھەبوو، بەرپىز سەرۆكى ھەرئەم بىت، سەرۆكى كۆمار بىت، ھەر ناوئەكى لى بنى تەنھا بەرپىسارىيەتى جىناى دەبىت، بەرپىسارىيەتى سىاسى نابىت، بەرپىسارىيەتى ھەئسوكەوتى يان بابلىن كەردەى تەنقىزى دەكەوئە ئەستوى دەسلەتە جى بەجى كەردن بەشەكەى كە ناوى كابىنەى ھوكمى، لەبەر ئەو ئىمە با لىرە قسەيەك بەكەين كە خۆمان بىرومان پىي نى، ئومىدەك بە شتەك ھەئسوين كە لە ئەسلدا لە فقەى قانونىدا و جودى نى، ئەوھى كە لە ماددەى (16)ى ياساكەدا ھاتوو ياساي ژمارە (1)ى سالى (2005) لە راستىدا ئەو پىي ناوترەت بەرپىسارىيەتى لەبەردەمى پەرلەماندا، ئەو دوو ھالەتى زاتى، پەيوەندى بە كەسى سەرۆكى ھەرئەم ھەيە لەو دوو ھالەتەدا تەنھا پەرلەمان دەتوانى بە (4/3) ئەم دەسلەتە لى وەرگىرەتەو يان پۆستەكەى لى وەرگىرەتەو، دوو ھالەتەكە مەوزوعى نىن، واتە لەبەر كەردە سىاسىيەكانى نىن، لەبەر كەردە تەنقىزىيەكانى نىن، بەلكو لەبەر ئەوھەى خۆى داوا دەكات، يان ئەوھەى

توانای مومارەسەکردنی دەسەلاتەکانی خۆی نامینیت، دەمەویت بەرپزتان و رای گشتیش بەرچاویان روون بێت کە بەهاترینیان بە هەلبژاردنی سەرۆکی هەرێم لە ناو پەرلەمانی کوردستان بەرپرس نابێت لەبەردەم پەرلەمانی کوردستاندا سەبارەت بەو کردە سیاسیانە کە بە گوێرە ئێوە دەسەلاتانە لە قانونی ژمارە (1) ی سالی (2005) دا هاتوووە ئەنجامی دەدات، هەر شتیکی تر بەدەرلەمە بگوتریت ئێوە لە دەرەوی مەنتقی قانونیە، لە دەرەوی ئێوەیە کە لە ناو سیستەمی پەرلەمانیدا هەیە، هەرەها پشگیری پێشنیارەکە بەرپز بیگەرد خان دەکەم بەوەی کە جیگەرەکان بکرین بە دوو، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بە ریز خاتوو رۆژان فەرموو.

بەرپز رۆژان محمد کریم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

قسەکانی من و پێشنیارەکانی من لەلایەن خاتوو بیگەرد و د.ریواز خرایە روو، پشتیوانی پێشنیارەکانی ئێوان دەکەم، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز کاک زکری فەرموو.

بەرپز زکری احمد اسماعیل:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

پشگیری پێشنیارا بەرپز خاتوو بیگەرد دەکەم، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز کاک هاوڕی فەرموو.

بەرپز هاوڕی بناء محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

پشگیری و پالپشتی پێشنیارەکە خاتوو بیگەرد دەکەم، لەگەڵ ئێوەدا پێشنیار دەکەم ئێوەی کە باس لە نووسینەوێ دەستور دەکات سەقفیکی زەمەنی بۆ دیاری بکریت بەو شیوازه بە کراویدی نەبێتەو و کاتەکە دیاری نەبیت، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز خاتوو سلما فەرموو.

بەرپز سلمی فاتح توفیق:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

پشتیوانی لە قسەکانی خاتوو بیگەرد دەکەم کە ماددە (3) بکریتە دوو بڕگە وەکو ئێوەی بەرپزیان ئاماژەیان پیکرد، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك لقمان فەرموو.

بەرپىز لقمان حمد حاجى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بە پىي حوكمەكانى ئەم ماددەيە پەرلەمانى كوردستان سەرۆكىك بۇ ھەريىمى كوردستان ھەلدەبىژىرئىت، ھەروەكو لە ياساى ژمارە (1) ى سالى (2005) ى ھەمواركوادا ھاتووہ لە ھۆيەكانى دەرچووانى ياساكەدا ھاتووہ سەرۆك بەكىتى گەل و ولات بەرجەستە دەكات، كەواتە ياساى سەرۆكايەتى ھەريىم ياسايەكى گرنكى نىشتيمانىيە، تەواو رەھەندىكى نىشتيمانى ھەيە و پىويستى بە سازانى لايەنە سياسىيەكانى ھەريىمى كوردستانە كە بۇ ئەوہى سەرۆك سەرۆكىكى بەھيژ بىت و تەعبىر لە تەواوى خەلكى كوردستان بكات، بۇيە پىشنيار دەكەم ھەروەك ئامازە بەوہكرا سيستەمى حوكمپرانى لە ھەريىمى كوردستان پەرلەمانىيە، بۇيە پىشنيار دەكەم ئەم ياسايە بە شىوازىك ھەمواربكرىتەوہ كە لەگەل سيستەمىكى پەرلەمانى بگونجىت بۇ ئەوہى لە داھاتوودا لە دەستوورى ھەريىم جىگىر بكرىت، ھەروەھا پىشنيار دەكەم لە ماددەيەك بۇ ئەم پىشنيارە ياسايە زيادبكرىت بەوہى بە ماددەى چوارەم دەستوورى ھەريىمى كوردستان لە نيوہى يەكەمى خولى پىنچەمى پەرلەمانى كوردستان ئامادەبكرىت بۇ راپرسى و شىواز و دەسەلاتەكانى سەرۆكى ھەريىم لەو دەستوورەدا بە ئاراستەى سيستەمى پەرلەمانى ديارى بكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك سىيان فەرموو.

بەرپىز سىيان سالم حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

گوتنا من دەربارى ماددەيا (3) پىشنيارا ياسايا كاراكرا نامەزر اوہيا سەرۆكايەتا ھەريىما كوردستانى-عيراق ھەموارى شىوازا ھەلبىژاردنا سەرۆكى تاوہكو پەسەندكرنا دەستوورى ژ لايى كاك ديار ھاتنە گوتن، ئەز پىشنيار گوتنىت وى دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز خاتوو شادى فەرموو.

بەرپىز شادى نوزاد وھاب:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

پىموايە ھاوپرىكانم زۆرىك لەو خالانەى تريان وەكو ماددەى پىشوو باسكرد، ھەموو ئەو دەسەلاتانەى كە لە سەرۆكى ھەريىم دەيبىت، پىموايە پىويستە ھەموارى ئەم ياسايە ھاوپىچى ئەم پىشنيارى ياسايە بكرىت، چونكە ناكرىت ئىمە پىمانوالبىت سيستەمىكى پەرلەمانىمان ھەيە، بەلام سەرۆكى ھەريىم ئەم ھەموو دەسەلاتەى ھەيبىت كە لە ياساكەدا ھەيەتى، بۇيە پىشنيارى ھەموو ئەو ھاوکارانەم دەكەم كە پىشنيارى

ئەو دەیان گەردووو ھەمواری ئەو یاسایە بکریتەووە و بتوانریت دەسەلاتەکانی سەرۆکی ھەرێم بە تەواوەتی بکریتە سیستەمی پەرلەمانی، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراھیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز کاک دابان فەرموو.

بەرپز دابان محمد حسین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

پشتیوانی لە قسە ی تەواوی ئەو پەرلەمانتارە بەرپزەنە دەکەم کە خەمی زوو نووسینەووەی دەستووریانە، لەم ماددەییە ئاماژە بەوەکراوە دیسانەووە پرسی نووسینەووەی دەستوور ئاماژە پیکراوە، لەم ماددەییە من پێشیار دەکەم کە دوو فەقەرە ی بۆ زیاد بکریت ئەگەر ئیمکانی ھەبێت ئەویش ئەو دەبێت کە سەرۆکی ھەرێم کە تەنھا یەک جیگری ھەبێت لەلایەن پەرلەمانی کوردستانی عێراقەووە ھەلبژیریت بۆ ماوەی چوار سال، لە رۆژی سویند خواردنیەووە دەشیت تەنھا بۆ یەگجاری تر ھەلبژیردریتەووە، دووھم سەرۆکی ھەرێم بەردەوام دەبێت لە کارەکانی تاوێکو ھەلبژاردنی خولی نوێی پەرلەمان و ھەلبژاردنی سەرۆکی نوێ بۆ ھەرێم لە ماوەی (30) رۆژ لەکەم دانیشتنەووە، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراھیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

سەرۆک و ئەندامانی لیژنە ی یاسای وەلام و روونکردنەووەتان ھەییە بفرموون، سەرۆکی لیژنە ی یاسای فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبداللە:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

داخۆی ژ تەدکەم ئەگەر مەجالی بدن ژبەر کو دوو تا سی پرسیار ھاتنە ئاراستەگرن بە سیفەتی لیژنە ی یاسای، سەبارەت بە دانیشتنە ئەفرۆ پێشیارا نوکە لەبەر دەستی مەدایە بەراستی بەحس ل سالاھیاتا سەرۆکی ھەرێم ناکەت کو ئەف سالاھیاتا دین دفی پێشیارا بۆ سەرۆکی ھەرێم ھاتنە زیدە کرن، پەرلەمانتارەکی ئیشارەت پیداکو سەرۆکی ھەرێم نوینەرایەتیا خەلکی کوردستانی دکەت ل سەر ئاستی نافخۆ و ل سەر ئاستی دەرڤە، ئەفە ل یاسای ژمارە (1) ی سالا (2005) دا ھەییە، نەک ئەو کو ل راپورتا لیژنە ی یاساییدا مە ئەفە ئیزافەگریە یان سەلاھیاتا بۆ سەرۆکی ھەرێم زیدە بوویە، سەبارەت بە سەلاھیاتا سەرۆکی ھەرێم بە شیوہیەکی گشتی تەبعەن ئەگەر سەرۆکی ھەرێم ئەو دەسەلاتیت کو نوکە ھەین بە یاساییت بەرکارییت ھەریم کوردستانی، پتر زان سەلاھیاتا پرتۆکۆلینە، سەلاھیاتا گەلەک مەزن، وەختی پەرلەمان سەلاھیات گەلەکیت مەزن بەھیز نەدەت سەرۆکی ھەرێم پەرلەمان ھەند یا مەعقول زی نینە ھەر چاف ل موخەسەبەیا وی سەرۆکی بیت ژبەر کو سەلاھیاتەکا پرتۆکۆلینە، نە تشتەکی بەھیز، پەرلەمانتارەکی بەرپز ئیشارەت بە ھەندی دا کو ل عیراقی بە شیوہیەکە و ل قیری بە شیوہیەکی دیە، دەستووری عیراقی ماددەییەکی واز ئیشارەت پیدایە کو ھەریم کوردستانی دشت تەشریح

بەكەت، دىشىت دەستورۇ بۇ خۇ دابنىت، دىشىت نىزامى خۇ ديار بەكەت (ماعدادا) خىلافي ئەوى ماددى دەستورۇ عىراقى نەبت ئەف سەلاحياتىت وى بۇ حكومەتا ئىتىجىدى ھاتىنە دياركرن، پرسىيارەكا دى ھاتىنە ئاراستەكرن بۇ لىژنەيا ياساى، راستى خۇ دگەل وى شىوازى ئاخافتنى نىمە، بەللى ئەگەر مە روئىيا راستى بقیت ئەگەر مە فىرئى كە خەما مە خەلك بت ئەز ئەوہ جواب دەمەوہ كو سەرۆكا لىژنەيا ياساى، ئەگەر خەما خەلكى بت ج ل وى باشتر نىنە سەرۆك ل لای خەلكى فە بت و خەلك موخەسەبەيا سەرۆكى بەكەت، نە ئەفرو ل فىرئى موزايەدە بىنە كرن، بۇ ھەندى كو بە نافى خەلكى و نوینەرايەتیا خەلكى بىتە كرن، نەخىر، چش وى باشتر نىنە خەلك سەرۆكى ھەلثىریت و خەلك موخاسەبەيا وى سەرۆكى بەكەت، دىموكراسى ترە ژى، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك عباس فەرموو.

بەرپىز عباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

من ھەر خۇ ناوى خۇشم نووسى بوو، بمبوورن، تىبىنىيەكم ھەبوو لەسەر ئەم خالە، ھەر لە لىژنەيا ياسايش گىفتوگۇمان كرد، بەلام ھەر ئەوھا ھات بۇ پەرلەمان، من لەگەل ئەوھدام ماددەى (3) يەعنى لەگەل ئەم ھەموو بىروبوچوونانە و كە بىروبوچوونى خۇشمە كە ھەم لە ناونىشانى ياساكەمان و ھەم ماددەى (1، 2) خۇى بەراستى يەعنى ئەم تەتكىدكردنەوہى ماددەى (3) لەمە ناوئىت كە ھەلثەبژىردىت بەو ئەرك و دەسلەتاتنەى كە لە ياساى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستانى عىراق ھەيە تاوہكو پەسەندكردنى دەستور، لەبەر ئەوہى لەسەرەوہ دامەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىم كارا دەكەينەوہ و تاوہكو پەسەندكردنى دەستوروش كار دەكات، كەواتە وەكو خۇى لىرە تەتكىدى كردۆتەوہ، ھەرەوھا لە ماددەى (1، 2)ش ياساى سەرۆكايەتى ھەرىم خۇى نووسراوہ، ياساكە ئەرك و دەسلەتەكانى ديارە، كە ھەلثى دەوہشىنىيەوہ و بەركارى دەكەيەوہ كارى پىدەكرىت ياساى سەرۆكايەتى ھەرىم ئەوہ ئەم دەسلەتاتنە دەگرىتەوہ و ھىچ دەسلەتاتىكى نە كەم كراوہتەوہ و نە زيادكراوہ، لەو ھالەتەى ئەگەر ئەم پىشنيارە ھەر وەكو خۇى جى بەجىكرا من لەگەل ئەوھدام ئەم دەستورە لەبەر ئەوہى لە خولى سىيەم و لە خولى چوارەم و لە خولى پىنچەم دەستورمان نوووسى ھەلثانەوشاندەوہ، نووسيمان لە ناوہراستى رىگا راوہستايىن، با لىرە پەرلەمانى كوردستان بەراستى پىموايە زۇربەى برادەران رەئىيان وايە ھەقە حيزبەكانىش بىر لەوہ بىكەنەوہ دەستورىك بۇ ھەرىمى كوردستان بنووسرىتەوہ لە ئىستاوہ، با لىرە پەسەندكردنى دەستور كاتىكى بۇ ديارى بىكەين، كاتەكەش با نەگاتە نيوہى كۇتايى ئەم خولى پىنچە، بۇ ئەوہى ئەم ياساى سەرۆكايەتى ھەرىم و نووسينەوہى دەستور و ديسان ھەمواركردنەوہ و دەنگدانەوہ و گەرانندنەوہى خولىكى تر و چەند خولىكى تر پىوہ گىرۇدە نەبىت، من تەنھا لەگەل ئەوھدام ماددەكە وەكو پىم گوتن ئەمەى لى ھەلثىگرىت لەبەر ئەوہى لەسەرەوہ ھەيە، ئەگەر ھەلثاگرىت كاتىك بۇ دستور ديارى بكرىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك جلال فەرموو.

بەرپىز جلال محمد امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

من دەمەوئیت روونکردنەووەبەك بدم لەوەى كەوا ھەندىك لە ئەندامانى پەرلەمان پرسیاریان ئاراستەى لیژنەى یاسایى كرد، سەبارەت بەوەى كەوا ھەندىكىان پىيانوايە نيزامەكە پەرلەمانى نىە، دەمەوئیت سەرەنجى ھەموو بەرپىزان بۆ ئەو رابكیشم حىكمەت لە نيزامى پەرلەمانى تەنھا ئەوھىە كەوا دەسلەتتەك واتە دەسلەتتى تەنفيزی سەرجم لە ژیر رەقابەى پەرلەماندا بئیت، لەبەر ئەوەى سەرۆك لە پەرلەمانى كوردستانەو ھەلدەبژێردرئیت حاسل تەحسبە لە ژیر رەقابەى پەرلەماندا بئیت، پىمانوايە نيزامەكە پەرلەمانى، خائىكى تر ھەر لەسەر قسەى ھەندىك لە ئەندامانى پەرلەمان كە پىيان وابوو كە سەرۆك ناكريت بە زۆرىنەى رەھا ھەلبژێردرئیت، بەلام بە دەنگىكى زياتر متمانەى لى وەرېگىرئیتەو، دەمەوئیت سەرەنجان بۆ ئەو رابكیشم و دەمەوئیت ئاگادارتان بكەمەو لەوەى كەوا چۆن لە پەپرەوھەكى خۆتان سەرۆكى پەرلەمان واتە دەستەى سەرۆكايەتى بە پىي ماددەى (14) بە زۆرىنەى رەھا ھەلدەبژێردرئین، ھەورەھا بە ھەمان شىوہش بۆ متمانە لىوەرگرتنەوھى بە (3/1) بە پىي ماددەى (15) متمانەى لىوەرەدەگرن، ئەمە دەشئیت بە ھەمان شىوازىش، كەواتە ئەگەر سەرۆكى ھەرىم بە ھەمان شىواز بە زۆرىنەى رەھا ھەلبژێردرئیت و دەشئیت بە دەنگىكى زياتر واتە (3/2) متمانەى لىوەرېگىرئیتەو ئەمە حال خائىكى دروستە، ھەروەھا دەمەوئیت خائىكى تر روون بكەمەو ئەوھىە كەوا بە پىي ماددەى (79) لە پەپرەوى ناخۆ ھىچ بېرگە و بابەتتەك واتە لە ھەموارکردنى ياسايەكە دانانى ياسا دەبئیت رەچاوى بارگرانى دارايى بكرئیت، بۆيە پىموايە دەبئیت يەك جىگر بۆ سەرۆكى ھەرىمى كوردستان جىگر بكرئیت، ئەگەر لە حالەتى زيادکردنى جىگرى دووھم بارگرانى دارايى لەسەر حكومەتى ھەرىم و لەسەر دامودەزگا تەنفيزيەكان زياد دەكات بەوەى جىگرى دووھم پلە تايبەتە مووچەيەكى زەبەلاحى دەوئیت، نووسینگەى تايبەتى دەوئیت، پاسەوانى تايبەت و ئۆتۆمبىل ئەمە دەبئیتە بارگرانى بۆ سەر كۆمەلانى خەلكى كوردستان، بۆيە داوا دەكەم بە يەك جىگر تەسببىت بكرئیت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز خاتوو روپاك فەرموو.

بەرپىز روپاك احمد عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بە ناوى خواى گەورە و مېھربان، لەسەر پىشنيارى ماددەى (3) كە چۆن بئیت من پىموايە ماددەى (3) ي پىشنياركرائ تاوھكو پەسەندکردنى دەستوور پىويست نىە، چونكە لە رووى پلە بەندىەو دەستوور لە سەرروى ياسا نىشتيمانىەكانىەوھىە، كە ھەرىم بووہ خاوەنى دەستوورى نووسراوى خۆى دەبئیت سەرجم

ياساكان له گەل دەقە دەستوورپەكان بگونجیندریت، هەروەها پیموایە باسی زۆر لەسەر سیستمی پەرلەمانی کرا، من وەكو یاساییەك و وەكو ئەندام لە لیژنەى یاسایى بە پێویستی دەزانی ئەو بەخەمە روو بە پێی ئەم پێشنیارە سیستم نابیته پەرلەمانی، چونکە یەکیك لە خاسیەتەکانی سیستمی پەرلەمانی دووانەیی دەسلاتی جی بەجی کردنە، سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران دەسلاتی کردەیی هەیه، سەرۆکی هەریم دەسلاتی روالەتی هەیه، بەم پێیە چونکە دەسلاتی روالەتی هەیه خازە نابیت بۆ لێپچینهوێ لەبەردەم پەرلەمان، تەنها سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران خازە دەبیت بۆ لێپچینهوێ لەبەردەم پەرلەمان، چونکە لەم پێشنیارە و ئامازەى پیکراوە کە سەرۆکی هەریم بە تەواوی دەسلاتەکانیەوێ کە لە یاساکە هاتووێ سەرۆکی هەریم پەرلەمان هەلیدەبژیریت بۆیە سیستم نابیته پەرلەمانی، زۆر سوپاس.

بەرپز د. قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز کاک ارشد فەرموو.

بەرپز ارشد حسین محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

داوا دەکەین تا وەکو پەسەندکردنی دەستوور هەموو ئەرک و شیوازی هەلبژاردن لە دەستوور دیاری بکریت، پشتیوانی لە سەرۆکی لیژنەى یاسایى دەکەم، زۆر سوپاس.

بەرپز د. قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز خاتوو روبینە فەرموو.

بەرپز روبینە اویمەلک عزیز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

پشتگیری لە ماددەى (3) دەکەم، سەرۆکی هەلبژیردريت بە هەمان ئەرک و دەسلات، چونکە نوێنەری هەریمی کوردستان و عێراقە بە هەموو پیکهاتەکانەوێ، زۆر سوپاس.

بەرپز د. قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز کاک کاوێ نوقتەى نیزامت هەیه، فەرموو.

بەرپز کاوێ عبدالقادر حسن:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دیارە لە ماددەى (54) ی پەپەرەوى ناوخۆ لە برگەى چوارەم لە دووهم دەلیت نابیت ئەندام وەلامی ئەندامیكى تر بداتەو، یان توانجیان لى بدات، یان ئاخوتنى خۆى یان ئاخوتنى ئەندامانى تر دووبارە بکاتەو، تەنها دەتوانیت پشتگیری بکات، بۆیە من لە روانگەى ئەو ماددەیه پێشنیار دەکەم قسەکانی بەرپز سەرۆکی لیژنەى یاسایى کە باسی لە موزایەدەى سیاسى هەندیك لە ئەندامانى پەرلەمان دەکات لە پرۆتۆکۆل بصریتەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك هلز فەرموو.

بەرپىز هلز احمد محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

هەمان بۆچوونى كاك كاوم هەيه، چونكە دەمى سەرۆكى لىژنەيهەكا تەوزىجاتا دەت پىتقىه نەبىژىتن ئەندام پەرلەمان موزايەداتا دكەن، بە دىتتا من ئەفە ئىحتىمالە ئاخافتنەكا نەشیاو بت بۆ كەسايەتيا پەرلەمانى، ژبەر هەندى ئەز داخازىت دكەم ئەف قسە بىتە ژى برن ل پىرۆتۆكۆلى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

هەر ئاخافتنىك كرابىت بە پىچەوانەى ئەوہى كە پەپرەو رىگای پى دەدات لە پىرۆتۆكۆل رەش دەبىتەوہ، ديارە منىش وەكو ئەندامى پەرلەمان هەم بۆم هەيه روونكردەوہ بدم و لاى خوښمان نووسى بوو، بەلام مامۆستا مەلا هەورامان و د.رېواز چەند مولاخەزەيهەكى ياسايان داوہ و تەوجىهيش بوو بۆ من، داواى روونكردەوہشى لە من كرد لەسەر ئەو بابەتە، ناچار دەبين رىگامان پى بدەن بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، ئىمەش سى خولەك لەسەر ئەو بابەتانە بكەين كە گەفتوگۆى لەسەر كراوہ، هەم وەكو ئەندامى پەرلەمان و هەمىش وەكو ئەو حەقەى پەپرەو پىداوين كە بۆمان هەيه وەلامى ئەندامانى پەرلەمان بدەينەوہ كاتىك داواى روونكردەوہمان لى دكەن، ئەوہى كە پەيوەستە بەرپىسارىيەتى لە نىزامى پەرلەمانىدا، تەبەن گىرنگىن روونكردەوہ لە ئەركانى نىزامى پەرلەمانى دوانەيه، سولتەى تەنقىزىيە كە سولتەى تەنقىزى لە سەرۆك و لەسەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران پىك دىت، سەرۆك و سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران كە لەيەكتى جياوازن سەرۆك چەند دەسەلاتىكى پىرۆتۆكۆلى هەيه بە هەماهەنگى لەگەل پەرلەمان و لەگەل ئەنجومەنى وەزيران مومارەسەى دەكات، تىكرای ئەو دەسەلات و ئەرك و فەرمانانەى كە لە ناو ياساى سەرۆكايەتى هەرىم ژمارە (1)ى سالى (2005)دا هاتوون هەمووى دەسەلاتى پىرۆتۆكۆلىن و سەرۆك بە تەنھا ناتوانىت مومارەسەيان بكات، بەلكو بە هەماهەنگى لەگەل پەرلەمان و لەگەل دەسەلاتى جى بەجى كردنى يان دەسەلاتى راپەراندنى جى بەجىيان دەكات، ئەگەر لىشمان دەپرسن سەرۆك جگەلەو دەسەلاتە پىرۆتۆكۆلىانەى كە هەيەتى لە هەمان كاتدا سەرۆكى هيزە چەكدارەكان و هيزى پىشمەرگەيه پىتان دەلئىن وەزارەتى پىشمەرگە هەيه و بەبى هەماهەنگى لەگەل وەزارەتى پىشمەرگە ناوتوانىت دەسەلاتەكانى خوى بەكار بىنىت ئەمەيان لەلايهك، لە لايهكى تر كە دىينە حكومەت دوانەيه، حكومەت لەبەرمبەر سەرۆكى هەرىم هەيه، حكومەت كارەكەى برىتيە لە خزمەتكردى ھاوالاتيان و پىشكەشكردى خەدەمات بە ھاوالاتيان، كەواتە ئەو دوو كارە لە يەكتى جياوازن، كە لە يەكتى جياوازن بەرپىسارىيەتەكانىش لە يەكتى جياوازن، بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، بەرپىسارىيەتى سەرۆكى هەرىم يان سەرۆكى وەلات لە نىزامى پەرلەمانى بەرپىسارىيەتى سىياسى نيە، بەرپىسارىيەتى سىياسى واتە بەرپىسارىيەتى لەبەردەمى پەرلەمان، سىياسەن لەبەردەمى پەرلەمان بەرپىسارىيەتى، بۆ؟ لەبەر ئەوہى

دەسلەتەکانی دەسلەتە پەرۆتۆکۆلین بە ھەماھەنگی لەگەڵ پەرلەمان و لەگەڵ ئەنجومەنی وەزیران مومارەسەیان دەکات، نەك بە تەنھا، لەبەرامبەردا حکومەتت ھەبێ، حکومەت بەرپرسە لە جی بەجی کردنی ئەو بەرنامەی کارەي که پەرلەمانی کوردستان و ھەر پەرلەمانیکی تر متمانەي پي دەدات، که بەرپرسە لە تەقدیمکردنی خەدەمات که دەلین (الاداره شوون الحکومه)، مادام ئیدارەي شئوونی حوکوم دەکات گەواتە بەرپرسە سیاسيەن لەبەردەم پەرلەمان، پەرلەمان چۆن متمانەي پي داوہ بە ھەمان شیوہش دەتوانی تەسەر تەقسیر لە ئەداکردنی بەرنامەي کارەي سیاسە عامەي خۆي سيقەي لیوہربگري تەوہ، سيقەگەش داھینانیک نەبووہ لە پەرلەمانی کوردستاندا بکري ت که (3/2) بی ت، فەرموو برون دەستووری ھەموو وەلاتان دیراسە بکەن، قانونی ھەموو وەلاتان دیراسە بکەن، متمانە پیدان بە زۆرینەي، لیسەندنەوہي متمانە بە (3/2) ھبە بە مەبەستی ئیستیقارکردنی سیاسي لەو وەلاتە، چونکە ھەر زۆرینەيەك بتوانی متمانە لە حکومەت بسینیتەوہ ھیچ حکومەتيك ئیستیقار بە خۆيەوہ نابینیت، زۆرینەي پەرلەمان دەتوانی ئەو مانگە متمانە لە حکومەت بسینیتەوہ، پاش س مانگي تر دووبارە متمانە لە حکومەت بسینیتەوہ، بە ھیچ شیوہيەك ئیستیقار بە خۆيەوہ نابینیت، لەبەر ئەوہ داھینانیک نیە یاساکان یان پەرۆژەي دەستوور لە ھەریمی کوردستان ئەوہي کردبی ت، بگەري تەوہ بۆ سەر دەساتیر، بۆ سەر قوانین ھەر ھەمووی متمانەدان بە زۆرینەيە و متمانە لیسەندنەوہ لە ھەمان کاتدا بە (3/2) یە، ئەوہي که پەيوەستە بەوہي که لە برگەي سییەمدا ھاتووہ لەماددەي (16) پەيوەستە بە مەسئولیەي جینائی، مەسئولیەتي جینائی دائیمەن لە نیزامی پەرلەمانی بگەري تەوہ بۆ دەستووری عیراقی سەرۆکی ھەریم یان سەرۆکی گۆمار بەرپرسە جینائیەن، جینائیەن چن ئەو تاوانانە، بۆ نمونە سەرۆکی کۆماری کاتیك که خیانەتيکی عوزما دەکات بەرپرسە جینائیەن، که مەحکەمەي موختەس دادگایي کرد و گوتی خیانەتي عوزمات ئەنجام داوہ ئینجا دیتە بەردەم پەرلەمان و پەرلەمانیش متمانەي لی دەسینیتەوہ، سەرۆکی ھەریم نامینیت و سزا دەدریت و بەو سزایەي که بۆي دانراوہ، بۆیە ئەوہي که ھاتووہ لە ماددەي (16) لە یاسای سەرۆکایەتي ھەریمی کوردستان ئەوہ تەنھا پەيوەستە بە مەسئولیایتي جینائی، سەرۆکی ھەریم بەرپرس نابیت سیاسيەن لەبەردەمی پەرلەمان، ھیوادارم روونکردنەوہگانم وازح بی ت، بۆیە زۆر سوپاستان دەکەم که داواتان لیکردم و ھەم ریگاشتان پیدام که روونکردنەوہ بەدم، دینە سەر ماددەي جوار، داوا لە بەري ز سەرۆکی لیژنەي یاسایي دەکەین که ماددەي جوار بخوینیتەوہ.

بەري ز بزار خالد عبدالله:

بەري ز سەرۆکی پەرلەمان:

ماددەي (4):

بەدەر لە حوکمەکانی ماددەي (7) ی یاسای سەرۆکایەتي ھەریمی کوردستان عیراق ژمارە (1) ی سالی 2005 ی ھەموارکراو، پەرلەمانی کوردستان بۆ ھەلبژاردنی سەرۆکی ھەریم ئەم ریکارانەي خوارەوہ دەگری تەبەر:

يەكەم:

1- لە ماوەی (30) رۆژ لە دواى ھەلبژاردنى دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان پەرلەمانى كوردستان دەرگای خۆ پالائوتن دەكاتەوھ.

2- خوازيارانى خۆكاندیدیكردن كە مەرجهكانى ماددەى (5) ى ياسای سەرۆكايەتى ھەرىمی كوردستان- عیراق ژمارە (1) ى سالى 2005 ى ھەمواركراو، لە ماوەى (3) رۆژ لەبەروارى كردنەوھى دەرگای خۆپالائوتن داواكارى و سىقى خۆيان پيشكەش سەرۆكايەتى پەرلەمان دەكەن.

3- سەرۆكايەتى پەرلەمان لە ماوەى (2) رۆژ لە رۆژى داخستنى دەرگای خۆپالائوتن ناوى ئەو پالئوراوانە رادەگەيەنئیت كە مەرجى ياسايان تىدايە.

4- ھەر كەسێك لەوانەى كە داواكاريان پيشكەشكردووھ ئەگەر ناوى رانەگەيەنرا بۆى ھەيە لە ماوەى (2) رۆژ لە ريكەوتى راگەياندىنى ناوى كاندىدەكان لە بەردەم دادگای تەمىز تانە بدات، دادگای تەمىز لە ماوەى (2) رۆژ تانە يەكلایى دەكاتەوھ و برپارى دادگاش لەم بارەوھ بن برە.

5- سەرۆكى ھەرىم لە دەنگدانىكى ئاشكرا و بە زۆرىنەى رەھای ئەندامانى پەرلەمان لە ماوەى (3) رۆژ لە رۆژى دەرکردنى برپارى بن بر لەسەر تانەكان ھەلئەبژىردرئیت.

6- ئەگەر ھىچ پالئوراویك زۆرىنەى رەھای بەدەست نەھيئا دەنگدان دووبارە دەكرئیتەوھ و كى بركى ئەو نئوان ئەو دوو پالئوراوھ دەبئیت كە زۆرىنەى دەنگيان ھيئاوھ و ئەوھى لە جارى دووھم زۆرىنەى بەدەستھيئا دەبئیتە سەرۆكى ھەرىم، ئەگەر تەنھا يەك پالئوراوئيش ھەبوو بۆ پۆستى سەرۆكى ھەرىم دەنگدانى ئاشكرا ئەنجام دەدرئیت، ئەگەر پالئوراوھكە زۆرىنەى دەنگى پەرلەمانى بەدەستھيئا دەبئیتە سەرۆكى ھەرىم.

دووھم/ بەدەر لە حوكمى خالى يەك برگەى يەكەمى ئەو ماددەيە پەرلەمانى كوردستان لە ماوەى سى رۆژ لە دواى دەرچوواندىنى ئەو ياسايە دەرگای خۆ پالائوتن بۆ پۆستى سەرۆكى ھەرىم ئەكاتەوھ.

بەريز فالأ فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە لەسەر ئەو ماددەيە؟ (محمد، نجات خان، مامۆستا وھيسى، كاك محسن، نزار، ظاھر، ادريس، گوليزار خان، دكتورە گەلاوئيز، كاك شوان، دكتور صباح، كاك بەھمن، دكتور ريبوار، كاك حكمت، مامۆستا جيهاد، دكتور شيركو، دكتور كاظم دكتور اسماعيل، كاك ديارى، مامۆستا ابو بكر، كاك سيوان، كاك سوران، سەرچنار خان، كاك مەم، شادىە خانم، كاك عبدالستار، دكتور ھورامان، رۆژان خان، دكتورە ريواز، سلما خان، كاك سەرگو، كاك شەمۆل، كاك كارزان، كاك لوقمان، كاك شاخوان، كاك ناصر، موزدە خان، كاك مسليم، بەدریە خان)، فەرموو كاك محمد.

بەرئىز محمد سعدالدين عبدالله:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پەر لەمانى كوردستان تا ئىستا ئەوھى بىنيەمان زۆر بەى سەرۆك دەستەكان و ئەندامانى ئەنجو مەنى كۆمىسياران ھەم لىرە ھەلبژىدراون و ھەموو ئەنجو مەنى وەزىرانىش لىرە ھەلبژىدراون، ئەو جۆرە رىكارانەى نەبووھ تا ئىستا، (3) رۆژ بۆ ئەوھى خۆيان كانديد بىكەن و پاشان دوو رۆژ تانە لىدان و دوو رۆژ بۆ ئەوھى ئىعلان بىكرى، ھەست ئەكەم ئەو رىكارانە وەقت كوشتنە، لىز نەى تايبەتمەند لە پەرلەمانى كوردستان يان سەرۆكايەتى ھەرىم پاش ئەوھى ناوى كانديدەكان وەرئەگرى، ئەو كانديدانەى مەرجى ياسايان تىدايە ئىعلانىان ئەكات پاشان ھەلبژاردن ئەنجام ئەدرى، بۆيە پىشنيان ئەكەم پاش ئەوھى دەرگى پالاوتن دائەخرى ناوى ئەو پالىئوراوانەى كە مەرجى ياسايان تىدايە بۆ ماوھى دوو يان سى رۆژ ئىعلان بىكرى و ھەلبژاردن لە ناو پەرلەمان ئەنجام بىدرى، سوپاس.

بەرئىز ئالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك عبدالستار.

بەرئىز عبدالستار مجيد عبدالقادر:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەى ئەو سەرنجانەمان ھەيە بەتايبەت لەسەر برگەى پىنج لە ماددەى چوار يەكەم كە ئامازە بە دەنگدانى ئاشكرا ئەكات بۆ ھەلبژاردنى سەرۆكى ھەرىم، واتە دەنگدانى ئاشكرا زياتر لە متمانە پىدان نزيكە نەك ھەلبژاردن، بەتايبەت ئەگەر چەند كانديدىك ھەبى، يەعنى زياتر لە كانديدىك ھەبى، حەقىقەت ئەو دەقە ھەست ناكەم لە ھىچ دەستورىكى ھاو چەرخ ھاتبى كە لە ھۆلى پەرلەمان بە دەنگدانى ئاشكرا سەرۆكى ھەرىم ھەلبژىدراون، ئەو زياتر لە متمانە پىدان ئەچى، دووھ، ھەموو ياسا بەركارەكان سەبارەت بە ھەلبژاردنى گشتى بى يان ھەلبژاردنى تايبەت بى زياتر بە نەينىە بۆ ھەلبژاردنى كە سەكان بۆ پۆستەكان، ھەلبژاردنىش واتە لە نىوان زياتر لە كانديدىك، بەلام بەو شىوہ بە ئاشكرا دەر فەت بۆ مەلمانى كەم ئەكاتەو، مىكانىزمى ھەلبژاردن و سەركەوتنىشى بەرئىزەى زۆرىنەى رەھى ئەندامان پىم وايە پىچەوانەى ماددەى (70) دەستورى كۆمارى عىراقە ھى سالى (2005) كە تىيدا ھاتووہ (ئەنجومەنى نوينەران لە نىو پالىئوراواندا سەرۆك كۆمار ھەلبژىدراون بە زۆرىنەى دوو لەسەر سى ئەندامانى)، كەوايە ئەزانن دەستورى عىراقىش بۆ ئىمە لازمە، پىم وايە ئەبى وەكو دەستورى عىراقى لى بىكرى، برگەى شەشى ھەمان ماددە لە يەكەم، لە ھالەتى نەبوونى كانديد تەنيا بوونى يەك كانديد ئەوہ دەنگدانى بۆ ئەكرى، ئەوہش پىچەوانەى پەرنىسى ھەلبژاردنە، بۆ ئەوھى كانديد بە تەنيا مەبەست تىيدا زياتر پىشنيان و پىشنيان كەم نەك دەنگدان، خالى ھەو تەم برگەى دووھ پىويست نىە، تەنيا رىكخستنى بەرئىزە يە لە گەل ھەمان ماددە دروستە، خالى ھەشتەم برگەى يەكەم لە ماددەى پىنج كە كۆتايى وىلايەتەكانە، پەرلەمان و سەرۆكايەتى، بەيەكەوہ بنوو سى (بەدەستبەكار بوونى خولى نوئ)

ئەوھى بۇ بنووسرى ۋەكو لە دەستوورى عىراق ھاتوۋە، خالى نۆيەم برگەھى دووھم واتە دريژ کرد ئەوھى دەستەلاتەكان لە كاتى كۆتايى ھاتنى خولى چوارسالى، واتە ئەگەر ھەلبژاردنى پەرلەمان بى بۇ چى گونجاو نىيە كە كەسيكى تر ھەلبژيڧىرى و كار بە پەرنەسيپى (الاستمەريايە) بىكرى بۇ ويلايەتى ناوبراۋ، ماددەھى ھەشتەم خالى دەيەم، پىم وايە بەو شىۋەيە بى (ئەو ياسايە دوۋى دەرچوۋاندنى بە جىبەجى كراۋ ئەژمار ئەكرى لە رۆژنامەھى فەرمى ۋەقايئى كوردستان بلاۋ ئەكرىتەوھ، سوپاس.

بەريژ فالأ فەريد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو نەجات خان.

بەريژ نجاه شعبان عبدالله:

بەريژ سەرۆكى پەرلەمان.

داوا دكەين پەسند كرنا ماددى چارى لە پيشنيارا ياسايە كارا كرنا دامەزراوين سەرۆكاتيا ھەريمىن كوردستانى-عىراق پروسىن ھەلبژاردنا سەرۆكىن تا ھەبوونا دەستوورين، ژ برگا ئىكى و خالا (1، 2، 3، 4، 5، 6) بە تايبەت خالا پىنجى برگى ئىكى ماددا چارى كو سەرۆكى ھەريمى ل دەنگدانەكا ئاشكرا و زۆرينەھى رەھا ئەندامان بىتە پەسند كرن و ھەروەسا برگا دوۋى لە پشتى سى رۆژان درچوونا فى ياسايى دەرگاھى خۇ پالوتنى بۇ پۆستى سەرۆكى ھەريمى بىتە فەكرن، كو مەرجين ماددى پىنجى تىدابين، ئايا خۇ كانديد بكن، تەمەنى وى چل سالا كىمتر نەبى، و ھاۋلاتيا ھەريمى كوردستانا عىراقى بيت، مافى مەدەنى و سياسى بەھرەمەند بى.

بەريژ فالأ فەريد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، شروتهكان ديارى كراۋە، تەنيا بللى پشتگىرى لە راپورتى ليژنەھى ياسايى ئەكەم كە ماددەكە ۋەكو خۇى ھاتوۋە، ئەوھى كۆمىنتى ھەيە، تكايە تەنيا ئەوان قسە بكن ئەوانى تر تەنيا پشتگىرى بكن، فەرموو دكتور.

بەريژ د.شېركو جودت مصطفى:

بەريژ سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە پروسەھى دەنگدان ديارە مەوزوۋى دەنگدان ئاشكرا بى يان نەيىنى ھىكمەتى خۇى ھەيە، ئەوھى گرنگە ئەوھى ھىكمەتى دەنگدانى نەيىنى لە پاراستنى ئازادى و پاراستنى پەيوەندىە سياسىيەكان و ترەوھىيە، بۇيە سەرۆكايەتى پەرلەمانيش بە نەيىنى ھەلبژيڧىرى، بۇيە سەرۆكايەتى ھەريم ئەولاترە كە بە نەيىنى ھەلبژيڧىرى لە پەرلەمانەوھ، مەسەلەھى دەنگدان بە ئاشكرا بى بەراستى بە كاريكى نەگونجاۋى ئەزانم، لەبەر ئەوھى شتىكە لە ھۆلى پەرلەمان و پەيرەھى ناوخوش، لە ماددەھى دوۋى ياساى (2005) ى سەرۆكايەتى ھەريميش كە لە ماددەكەھى پيشتر ئىقرار ئەكرى يان پيشنيارى ئىقرار كرنى ھاتوۋە لەوئى باس لە دەنگدانى نەيىنى ئەكات، ئىستا چۆن ئەبى لپرە بگۆردى، خالىكى تر مەسەلەھى زۆرينەكە، ئىمە

لەگەل ئەو دەین بە سى لەسەر چوار متمانه وەر بگرى، بە زۆرىنەى رە ھا متمانهى لى بىسەندىتەو، لە بەر
حىكمەتى زۆرىنە و كەمىنە لە مەسەلەى دەنگدان و لى سەندنەوئى متمانه بى يان ھەر شتىكى تر ھەبى.

بەرىز ڤالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو مامۆستا وەيسى.

بەرىز ويسى سەيد ويسى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پشتگىرى راپۆرتى لىژنەى ياساى ئەكەم كە ماددەى چوارەم وەكو خۆى بىمىنەتەو و بەتايبەت
شيوازى ھەلئەردنى سەرۆك، چونكە بۇ پۆستى بالائى تەنفىزى پىويستە بە دەنگدان بى، وەكو چۆن متمانه
بە كابىنەى حكومەتەش بە يەكە يەكەى ئەندامان بە ئاشكرا ئەبى.

بەرىز ڤالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتور كازم.

بەرىز د.كاظم فاروق نامق:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى ئەكەم لە كۆى پىشنىاز و قسەكانى سەرجم ھاورىيانم (سىيان، كاو، ديارى، سىروان، شادى خان،
مژدە خان).....

بەرىز ڤالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوان قسەيان نەكردوو جارئ.

بەرىز كاظم فاروق نامق:

..... ئەوانەى قسەيان كردوو لەسەر سەرجم بەرگەكان پشتگىريان كردوو.

بەرىز ڤالا فرىد ابراهيم-سەرۆكى پەرلەمان:

تەنيا ماددەى چوارەم.

بەرىز كاظم فاروق نامق:

..... ھەر قسەيەكان كردبى پشتگىريان ئەكەم.

بەرىز ڤالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

لەسەر ماددەيەك كۆتايى ھاتبى ناتوانين لەسەر بەرگە و ماددەيەك گفوتوگۆ لەسەرى كۆتايى ھاتوو.

بەرىز كاظم فاروق نامق:

ئەو بە قەزا حىسابى ئەكەم، چونكە ناتوانم ھەمووچار بگەرئەمەو، بەبۆرە ئەو لە سەر دوو دەقە كە
حىسابى مەكە، من لەسەر ماددەى چوارەم لە بەرگەى دوو و بەرگەى پىنجەم، سەبارەت بە بەرگەى دوو
لە ماددەى پىنجى ياساى ژمارە يەك سالى (2005) كە مەر جەكانى خۆ كاندىد كردن ديارى ئەكات
مەر جى بروا نامە باس نەكراو، ناكرى لە ھەرىمەك سەدان و ھەزاران كەسانى خاوەن بروانا مە و شاپستە

ههيه كهسيك بى به سهروكى ههريم بروانامه نهبى، له بهر ئهوه پيشنياز ئهكهين ماددهى پينجى ياساى
ژماره يهكى سالى (2005) ههموار بكريتهوه و مهرجى بوونى بروانامه لاي كه م بهكالوريوس جيگر
بكرى.....

بهريز فالأ فريد ابراهيم/سهروكى په رله مان:

كاك دكتور ئهوه په يوه ست نيه، ئه بى پروژه ته قديم بكرى، ئه بى ههموار بكريتهوه، خو پندنه وهى يه كه مى
بو بكرين تكايه له سه ر ماددهى چوار.

بهريز كاظم فاروق نامق:

.... سه بارهت به ماددهى چوار خالى پينجه م، له هه موو سيسته ميكي په ر له مانى پيشكه وتوو كاتى
د سه لاته كانى ئه و سه روكه ده سه لاتى ره هاى هاو شيوهى ئه وه ئه بى ئه وه ر يژه مى متما نه به خشين و
ميكانيزمى متما نه به خشين و لي سه ندنه وه ر يژه كه هاو شيوهن، لي ره ر يژه مى متما نه به خشين زورينه
ره هايه و ئاشكرايه، به لام متما نه لى سه ندنه وه دوو له سه ر سى و نه ينيه، به راستى تينا گهين وايه؟ ئه گه
ئه لىن له زورينك له ولاتان له بهر ئيستيقرايه تى سياسى به و شيوازه يه ئيمه ش ئه ليين.

بهريز فالأ فريد ابراهيم/سهروكى په رله مان:

كاته كهت ته واو بوو، فه رموو كاك محسن.

بهريز محسن حسين مصطفى:

بهريز سهروكى په رله مان.

ژبه ر كو ئه و ياسا و بر يارين ل په ر له مانى كورد ستانى تينه په سند كرن و تينه ناردن بو سه رو كايه تيا
هه ري مى و لي ره تينه دهر چوواندن، ئه و ماوى ها تيه دار شتن وان ريكارين زور گو نجاوه، په سندا ئا خافتنى
(نه جات) خانى دكه م وه كو خو بمينيت.

بهريز فالأ فريد ابراهيم-سهروكى په رله مان:

سو پاس، فه رموو دكتور اسماعيل.

بهريز اسماعيل على طه:

بهريز سهروكى په رله مان.

دوو پيشنيارم ههيه، ب نسيبهت خالا دوئ ئه ز پيشنيار دكه م سهروكى ههريمى ده ست ل پو ستى حيز بى
بكي شيه وه و موه فه رغ بى بو كاري خو، مو قته ره حى دى پيشتيگريا دكتور (شيركو) دكه م دهن گدان نه ينى
بى نه ئاشكرا.

بهريز فالأ فريد ابراهيم-سهروكى په رله مان:

سو پاس، فه رموو كاك نزار.

بەريز نزار ملا عبدالغفار:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من وهكو ياساييهك ئەمەوى بە داتا پيشنيار بكم له سەر ماددهى چوار بە هەردوو خالى يه كه م و دووه مى به هەموو خالەكان، له كۆى (68) وازوو كه پيشكەشى سەرۆكايهتى پەرلەمانى كوردستان كرا بۆ پيشكەش كردنى ياساى كاراگردنەوهى سەرۆكايهتى هەريمى كوردستان كه ئەكاتە (61.2%) ، ليژنەى ياسايش له كۆى (11) ئەندام (9) ئەندام وازوووى كردوو، بۆ يه من وهكو ياسانا سيك پشتگيرى له راپۆرتى ليژنەى ياسايى ئەكەم بۆ هەموو ماددەكانى، سوپاس.

بەريز ئالا فرید ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور حمه رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيرى له قسەكانى دكتور (كاظم) ئەكەم.

بەريز ئالا فرید ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك زاھير.

بەريز ظاهر محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيرى له راپۆرتى ليژنەى ياسايى ئەكەم سەبارەت بە ماددەى چوار بەدەر له حوكمەكانى ماددەى حەوت ياساى سەرۆكايهتى هەريمى كوردستان-ع يراق ژ مارە يەكى هەموار كراو پەر لەمانى كوردستان بۆ هەڵبژاردنى سەرۆكى هەريم ئەو ريکارانەى خوارووه ئەگرێتە بەر، داوا ئەكەم هەموو برگەكانى ئەو ماددەيه وهكو خۆى پەسند بكري.

بەريز ئالا فرید ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو مامۆستا ئەبو بەكر.

بەريز ابو بكر عمر عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيرى له قسەكانى دكتور (اسماعيل، دكتور شيركو) ئەكەم، و بە شيك له وتەكانى دكتور كازم كه دەنگدانى ئا شكرا پيشچەوانەى بنەماكانى هەڵبژاردنى پا كه، پيشچەوانەى ريكەوتننا مەى ما فە مەدەنى و سياسيهكان ئەكات كه ع يراقيش وازوووى كردوو، بۆ يه پيشووستە دەنگدان نەيىنى بى، پيشووستە سەرۆكى هەريم خۆى تەرخان بكات بۆ كارەكەى و دەست له پۆستە حيزبىه كيه بكيشيتەوه، سوپاس.

بەريز ئالا فرید ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك ئدریس.

بەريز ادريس اسماعيل عبوش:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وەكو لە راپۆرتى لىژنەى ياساى ھاتوو لە ماددەى چوار لەگەڵ ئەووم ئەو ماددەى وەكو خۇى جى بەجى
بكرى پشتگىرى لى ئەكەم.

بەريز ھالە فرىد ابراھىم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك سىروان.

بەريز سىروان محمد فرج:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر بابەتى برگەى پىنج سەرۆكى ھەريم لە دەنگدانى ئاشكرا بە دەنگى زۆرىنەى رەھا تا دواىى، منىش
وەكو ھاورىيان ئەوە متمانە پىدانە پىويستە بە نەھىنى بى، مافىكى سروشتى ئەندامانە، لە برگە يەكى
ترىش سەرۆكى ھەريم ئەبى دەسلەتەكانى پرۆتوكولى و تەشريفاتى بى، منىش دووپاتى ئەكە مەوہ بەلاى
كەمەوہ ئەبى ھەلگىرى بروانامەى بەكالۆريۆس بى، چونكە ئەو ولاتە زياترى قابىلە، پشتگىرى خۆم بۆ
قسەكانى بەريز (دكتور كاظم) ئەكەم.

بەريز ھالە فرىد ابراھىم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو.

بەريز گوليزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى چوار برگەى يەكەم و دوووم.

بەريز ھالە فرىد ابراھىم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك سۆران.

بەريز سوران عمر سعيد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى چوار داوا ئەكەم بەو جۆرەى لى بى خواز ياران خۆ كانديد كردن بەدەر لە حوكمەكانى ماددەى
پىنجى ياساى سەرۆكايەتى ھەريم ژمارە يەكى سالى (2005) ئەو مەرجانەى دىكەى تىدابى:

1- تاوانبار نەكرابى بە تاوانىكى ئابروپەرلەمان

2- ھەلگىرى بروانامەى بەكالۆريۆس بى.

3- پشتگىرى لاينى كەم (10) ئەندامى پەرلەمانى ھەبى.

ناكرى ھەركەس ھات بلى خۆم كانديد ئەكەم بۆ سەرۆكى ھەريم

4- دەستبەردارى پۇستە حيزبى و سەربازىيەكانى بى بەر لە خۆ پالۆتنى.

بۇ خالى پېنجىش پىشتىگىرى كاك (عبدالستار) ئەكەم كە پەر لەمانى كوردستان بە دەنگدانى نەھىنى و راستەوخۇ لە نىو پالئوراوان سەرۆكى ھەرىم ھەلبىزىرى بە زۆرىنەى دوو لەسەر سىي دەنگى ئەندا مەكانى، لە خالى شەشىش ئەو دوو لەسەر سىيە بچەسىي، دەنگدانەكەش نەھىنى و راستوخۇ بى، سوپاس.

بەرىز ڧالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتورە گەلاوئىز.

بەرىز د.گەلاوئىز عبىد عثمان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئاشكرايە سەرۆك بۇ ھەرىمىك ھەئە بىزىردىت دوو توئىژمان ھەيە، ناي نەھىنى بى يان ئاشكرا؟ ئەگەر سەرۆك لە ناو خەلك ھەلبىزىرىن ئەو بەس نەھىنى، ئەگەر سەرۆك لە ناو پەر لەمان ھەلبىزىرىن ئەو بە نەھىنى يان ئاشكرا ئەبى، بۇيە ئىمە پىمان با شە و پىشتىگىرى ئەكەين دەنگدان ئاشكرا بى، بۇ ئەو بە بىنەمەكانى دىموكراسى ھەبى، و شەفافیەت لەگەل دەنگدەران، موزا يەدەى سىياسىش ناكرى ئەگەر ئاشكرا بى، ئەو سەرۆكەش ھەئەبىزىردى تەعبىر لە ھەموو فراكسىون و ئەندامانى پەرلەمان ئەكات، بۇيە باشترە ئاشكرا بى، پىشتىگىرى لە ھاورىيەنم ئەكەم ماددەى چوار وە كو خۇى بىمىنى، پالپىشتى لە برگەى پىنجەم ئەكەين دەنگدان ئاشكرا بى.

بەرىز ڧالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو سەرچنار خان.

بەرىز سەرچنار احمد محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى قسەكانى دكتور شىركو و دكتور اسماعىل و مامۇستا ئەبو بەكر و دكتور كاظم مامۇستا سۇران ئەكەم، سوپاس.

بەرىز ڧالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك شوان.

بەرىز شوان كرىم محمد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى ھاورىيەنم لە لىژنەى ياسايى ئەكەم ماددەى چوار بە ھەموو برگەكانى پەسند بىرى، سوپاس.

بەرىز ڧالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك مەم.

بەريز مەم برهان محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەراي ئەوھى پىشتىگىرى لە قىسەكانى دكتور كاظم و دكتور شىركۆ و كاڭ سۆران و كاڭ ئەبو بەكر هە ئەدى ئە كەم، دەر بارەى مەر جەكانى سەرۆكى ھەريمى كورد ستان، پىنشىازم ھە يە بر گەى دوو لە ماددەكە ئاوا بى (خوازيارانى خۆكاندىد كردن بە دەر لە مەر جەكانى ماددەى (5) ى ياساى سەرۆكايەتى كە سى مەر جە ئەو پىشنىازەى دكتور كاظم و ئەو پىشنىازەى كاڭ ئەبو بەكر بە ھەند وەگىرى ئە ناو ئەو ماددەيە، مەسەلەى بروانامە و ئەوھى نابى ئەندامى ھىچ حىزبىكى سىياسى بى ئەوھش زىاد بكرى تا چوار سال بەر لە دەست بەكار بوونى ئەندامى ھىچ حىزبىك نەبووبى، خالى چوارەمى ماوھى دوو رۆژ لە راگەياندى ناوى كاندىدەكانى دادگاي تەمىز سكالاً بكەن، با لە دۆخىكى لەو جۆرە ئە گەر پشوو بوو چى ئەكرى، من ئەو پر سيارە لە ھاورپيان ئە كەم لە ليژنەى ياساى، ئەو دوو رۆژە زىاد بكرىن شتىكى تەكنىكىە، سى يان چوار رۆژ، خالى پىنچەم، سەرۆكى ھەريم لە دەنگدانى ئاشكرا و بە دەنگى زۆرىنە، بىگومان پىشتىگىرى لەوھش ئەكەم ئەبى دەنگدان مافى پەرلەمنتارانە لە بەلگەنامە نيودەولەتەيەكان جەخت لەسەر مەسەلەى دەنگدانى نەيىنى ئەكات، پىويستە بە نەيىنى بى نەك ئاشكرا، ئەشى جۆرى لە بىمتانەيى ھەبى لە دۆخىكى لەو جۆرە كە دانراو، خالى شەشەم، ئەگەر ھىچ پائىوراويك زۆرىنەى رە ھاي بە دەست نەھينا، پىشنيار ئە كەم دوو لە سەر سى بى، وەكو چۆن لە ئەحكامەكانى ھەلابزاردنى سەرۆك كۆمارى عىراق ھەيە، دوو لەسەر سى، ئەگەر ركا بەرى ھەبوو ئەوكاتە زۆرىنەى رەھا بى، پىشنيار ئە كەم بكرى بە دوو لەسەر سى، لە جەولەى دووھم زۆرىنەى رەھا بى، سوپاس.

بەريز قالا فەريد ابراھىم-سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتور سەباح.

بەريز صباح محمود محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى ليژنەى ياساى ئەكەم ماددەى چوار وەكو خوى بى، پىشتىگىرى لە قىسەكانى نەجات خان و مەلا وەبىسى و كاڭ محسن و كاڭ نزار و كاڭ زاھىر و گوليزار خان و گەلاويژ خان و كاڭ شوان ئەكەم.

بەريز قالا فەريد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو شادى خان.

بەريز شادى نوزاد وەھاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى ھاورپيانم ئەكەم كە تەركىزيان خستە سەر خالى پىنچەم لەو ماددەيە كە دەنگدان بەنەيىنى بى، چونكە ئەوھ سادەترىن مافى ئىنسانە بە پىي رىكەوتنە نيودەولەتەيەكان مافە مەدەنى وسىاسى كە دەنگدان بە نەيىنى بى، و متمانە پىدان وەكو متمانە لى سەندنەوھى بە دوو لەسەر سى بى، خالىكىش بۆ من بۆتە

جېي پرسیار، خالى شەشەم ئەگەر يەك پائىوراو ھەبى نوو سراوۋ ئەگەر پائىوراوۋە كە زۆرىنەى دەنگى پەرلەمانى بە دەست ھېنا ئەبىتە سەرۋكى ھەرىم، ئەى ئەگەر بە دەستى نەھىنا؟ تەنىا نابىتە سەرۋكى ھەرىم ئەى مىكانىزمى رووبەروو بوونەوۋى ئەوۋە چىپە؟ يان رېگا چارە چىپە؟ چونكە ئاشكرا ئەبى رېگا چارە ھەبى و ديارى بكرى.

بەرىز ھالا فرىد ابراھىم/سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كام بەھمەن.

بەرىز بەھن كاك عبدالله احمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (4) بېرگەى (5) شىۋازى ھەلبىزاردنى سەرۋك لە پەرلەمانەوۋە لە دەستوورى ھىچ ۋىلايەت ديارى نەكراوۋە بە نەپنى بى ئەوۋە يەك، لە ماددەكانى تر ھاۋرپىيانەم لە پەرلەمانتاران زۆر نەمەنى عىراقىيان ھېنايەوۋە بەبىريان ھەپنەمەوۋە لە ماددەى (70) لە دەستوورى عىراقى كە باسى ھەلبىزاردنى سەرۋك كۆمار دەكا بەھىچ شىۋەيەك نالى نەپنىيە، خالىكى تريان بەبىر دەھىنەوۋە لە ياساى ژمارە (8) سالى (2012) عىراق تايبەت بە ھەلبىزاردنى سەرۋك كۆمار ديسانەوۋە باسى نەپنى ناك رېژەى دەنگدان بۇ ھەلبىزاردنى سەرۋك زۆرىنەى رەھا روحى دىموكراسىيە و لە زۆربەى ۋىلاياندا پەپىرەو دەكرىت و لە زۆربەى پەرلەمانەكانىشدا، سەبارەت بەوۋەى كە ئايا دەنگدانى نەپنى و ئاشكرا رېژەكەى چۇن بى ئىمە ھەموومان دەزانىن كە سەرۋكى ھەرىم و سەرۋكى حكومەت دوانەى دەسەلاتى جىبەجىكردن و زۆرىنەى دەسەلاتەكانىش لاي سەرۋك ۋەزىرانە كەچى سەرۋك ۋەزىران بە زۆرىنەى رەھا مەمانەى پى دەدرىت بە دەنگدانى ئاشكراش و بە (3/2) مەمانەى لى ۋەردەگىرئەوۋە چ مەنا كە سەرۋكى ھەرىم ئەوۋەندەى ئەۋىش دەسەلاتى نىيە بە رېژەيەكى لەو زىاتەر دەنگى پى بدرى و بە رېژەيەكى لەو كەمترىش مەمانەى لى ۋەربىگىرئەوۋە، بۇيە ئەوۋە ناكۆكيەك دروست دەكا لە نيوان ئەو دووانەى دەسەلاتى جىبەجىكردن، لە ماددەى (74) پەپىرەو ھاتوۋە كە سەرۋك ۋەزىران بە (3/2) مەمانەى لى ۋەردەگىرئەوۋە لەبەرئەوۋە سەرۋكى ھەرىمىش دەسەلاتى جىبەجىكردنە دەبى بە ھەمان شىۋە بى، سەبارەت بە دەنگدانى ئاشكرا ئىمە تەجرەبەى رابوردوومان ھەيە سالى (2005) سەرۋك كە بۇ يەكەمىن چار لە پەرلەمان ھەلبىزىردراوۋە بەدەنگدانى ئاشكرا بوۋە و بىپارى ژمارە (3) سالى (2005) مان ھەيە ھەرۋەھا چۇن سەرۋكى حكومەت بەدەنگدانى ئاشكرا دەنگى پى دەدرى بە زۆرىنەى رەھا دەبى سەرۋكى ھەرىمىش بەھەمان شىۋە بى، دەنگدانى ئاشكرا زىاتەر شەفافیەتى تىدايە بۇ خەلكى كوردستان و خەلكى كوردستان ئىمەى كىردوۋە بە نوپنەرى خۇى ھەقە بزانى نوپنەرەكانى كى بە سەرۋكى ئەو ھەلدەبىزىرن شەفافیەتى تىدابی، سەبارەت بە بىروانامە زۆرى لەسەر وترا ئىمە بۇ ھەلبىزاردنى ئەندامانى پەرلەمان كە بەرزترىن دەسەلاتى ياسادانانە بىروانامە زۆر گىرنگە، بىروانامە نەكراوۋەتە مەرج، بۇيە زەرور نىيە بۇ سەرۋكى ھەرىم بىروانامە مەرج بى، بۇ سەرۋكى ھەرىم ئەزموۋنى سىياسى لەبەرئەوۋە دەسەلاتىكى سىيادىيە و سىياسىيە ئەزموۋنى سىياسى و

ئەزمونى ئىدارى زۆر گرنگترە لە بىروانامە، چونكە ئىمە سەرۆكىك بۇ ھەرئىمىك ديارى دەگەين نەك مامۇستايەك بۇ زانكۆ، سوپاس.

بەرپىز د. ڧالا فرىد ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د.ھەورامان،

بەرپىز د.ھەورامان حمە شريف (گىچىنەي):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتيوانى له قسهكانى كاك عبدالستار دهكهم و بەرپىز كاك د. شىركۆ جودەت و بەرپىز كاك سۆران، سوپاس.

بەرپىز د. ڧالا فرىد ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د.رېبوار.

بەرپىز د.رېبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشىك لە ئەوانەى كە من مەبەستم بوو ناخافتنەكانم كرا، بەلام سەبارەت بە برگە (5) ماددە چوار ئايا سەرۆكى ھەرئىم بە چ ئاليەتيك ھەلبژىردى بە ئاشكرا يان بە نھىنى من لە گەل ئەووم كە بە ئاشكرا سەرۆكى ھەرئىم ھەلبژىردى لەبەر دوو ھۆكارى سەرەكى، يەكەم: يەكەم جارە كە بە ئاشكرا ھەلبژىرين فەرھەنگيكي تازە بىنينە نيو ئەدەبىياتى دەنگدان لە دامەزراوەكانى ھەرئىمى كوردستان ئەويش ئەويە كە چەمى (ترانس پرىنس)ئەووى كە پى دەلئين شەفافىەت بەرجەستەكەين، دوو: دەكرى بيكەين بەعورفىكى ياسايى، چونكە برپارى ژمارە (3)ى سالى (2005) ئاماژەيە بۇ ئەووى كە بۇ يەكەمجار سەرۆكى ھەرئىم لە كوردستان بە دەنگدانى ئاشكرا ھەلبژىردرا، بۆيە لەگەل ئەووم برگە (5) ماددە چوار وەكو خۆى بىمىنيتەووە

بەرپىز د. ڧالا فرىد ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو خاتوو رۆزان،

بەرپىز رۆزان محمد كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى چوار برگەى يەكەم خالى (5) من پيشنيار دەكهم دەنگدان بە نھىنى بيټ، چونكە ئەو دەنگدانە، متمانەدان نييە و جياوازه لە متمانەدان بە سەرۆكى حكومەت، سەرۆكى حكومەت لەلايەن سەرۆكى ھەرئىمەووە تەكليف دەكرى و لەلايەن پەرلەمانەووە تەسمييە دەكرىت و كانديدى گەورەترين كوتلەيە و تاكە كانديدىش دەبى و ھۆكارىكى ديكە و دەنگدانى ئاشكرا پىم وايە ئىرادەى پەرلەمانتار وەرەدەگرىتەووە لەوانەيە لەم كاتەدا دوو كانديد ھەبى يان زياتر ھەبيټ پەرلەمانتار چۆن بتوانىت دەنگ بە كام كانديد بەدە و ھەلبژىرىټ و خالى پىنج پيشنيار دەكهم دەنگدان بە (3/2) بيټ، ئىمە سەرۆكىك بۇ

ھەرئىم ھەلدەبئىرىن سەرۋكى ھەموو ھەرئىمى كوردستانە پىم واپە بە (56) دەنگ سەرۋكى ھەرئىم ئەم دەنگدانە زۆر كەمە و عىبارەت ناكە لە دەنگى ھەموو ھەرئىمى كوردستان، سوپاس.

بەرئىز د. ڤالا فرىد ابراهيم /سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك حىكىمت.

بەرئىز حىكىمت محمد عبو زىد:

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتگىرا لىژنا ياساى د كەم يا ماددا چار ب ھەر شەشە بېرگا ڤە و پشتگىرىت ل ھەموو ئاخافتنىت كاك بەمەن ژ د كەم و پشتگىرى ل ھندى د كەم كو ھەر شەشە بېرگا وەكو خو بمىن، سوپاس.

بەرئىز د. ڤالا فرىد ابراهيم /سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو د.رئواز.

بەرئىز د.رئواز ڤانق حسين:

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەگەل ئەووم بېرگەى (5) ى يەكەم بەم شكلەى لى بىرى، سەرۋكى ھەرئىم لە دەنگدانىكى نەينى و بە دەنگى (3/2) ى ئەندامانى پەرلەمان لە ماوہى (3) رۆژ لە رۆژى دەرکردنى بېپارى بىر لەسەر تانەكان ھەلدەبئىرى ئەم (3/2) يە بو؟ ئەم (3/2) يە لە دەستورى عىراقىدا ھەيە ماددەى (70) لە دەستورى لىبناىدا ھەيە دراوسىمانە عەينى شتە و نەينىيە (3/2) يە لە دەستورى ئىتالىش سالى (48) لە ماددەى (83) ھەيە كە ولاتىكى ئەوروپىيە و دەيبەستەو ھە بېرگەيەى يان بەو بەشەى ماددەى رابوردوو كە موناڤەشەمان كرد كە وتمان سەرۋكى ھەرئىم نوينەرايەتى ھەرئىمى كوردستان دەكا لە دەرەو ھە ناوخو و بەناويانەو ھە قسە دەكا بىر كوردنەو ھە بەرئىزان يان زاكىرەى بەرئىزان دەبەمەو ھە چەند سالىك پىش ئىستا گەر بىرتان بى شتىك لەناو راى گشتىدا ئىسارە دەكرا كە ھەموو جارىك دەيان وت (111) ئەندامى پەرلەمان ناتوانى گوزارشت لە خواستى خەلكى كوردستان بكا ئەو ھەوانە نوينەرى ئىمە نىن بو ھەلئىزاردنى سەرۋكىكى بەھىز بو ھەرئىمى كوردستان، بەرئىزان ئەگەر خەلك لە دەرەو بە (111) مان رازى نەبووبى و ئەو ئىسارە كرابى لە ناو خەلك و ورووژىنرابى كە ئىمە ناتوانىن لە جىياتى ئەوان بېپار بەدىن بو ئەو ھە سەرۋكىكى بەھىز بو ھەرئىمى كوردستان ھەلئىزىر چ جاى (56) مان ئاسانترە، بو ھە بو ئەو ھە سەرۋكەكە بەھىز بى بو ئەو ھە ئەم روانگەيەش بەرجەستە بى كە بەناوى ھەموومانەو ھە قسە بكا و بو ئەو ھە ئەم قسەيەى لە سەر نەبوونى متمانە دەكرى لە راستىدا ئەم روانگەيە كە ھەيە لەسەر نەبوونى متمانە لە ناو ھىزە سىياسىيەكان ھەقە ئىمە بايى ئەو ھە متمانەمان بە خويمان بى كە قسە لە سەر ئەو بەكەين دەبى دەنگدانەكە بە (3/2) بى، سوپاس.

بەرئىز د. ڤالا فرىد ابراهيم /سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو مامۇستا جھاد.

بەرپىز جھاد حسن ابراهيم؛
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتيمه ئىقتيراع ل سەر گەلەك دستوورا ولاتى كر، چ نابى ب راستى ئەفە بەس بېين فلان دستوورى ھۆ گۆتى ھەتە نموونە عىراق يان دەولەتى جيران، پىتقىا ل سەر مە پەرلەمانى كوردستانى ئىبداع بکەين ل دانانى ياسا كو خزمەتى ولاتى بکەين، پشتگىريا ماددى چارى دکەم ب ھەمى برگا، نابىنم چ تىشتەكى نەگونای تىدابىتن، کارتیکردنى ناکاتن ئەگەر دەنگدان ئاشکرا بىتن يان نەينى، پشتگىريا ئاشکرا دکەم، سوپاس.

بەرپىز د. فاللا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو سلما خان، نوقتەى نىزامى ھەيە فەرموو.

بەرپىز د.رئىواز ھانق حسين؛

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

زىياتر لە جارېك تىبىنىم کردوو بەرپىزان ئەندامان جوابى يەكترى ئەدەنەو، تەکا ئەکەم کۆنترۆلى بکەن.

بەرپىز د. فاللا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

رېگا نادرى ھىچ ئەندامىك وەلامى يەككى تر بداتەو، تەنيا روون کردنەوھى خۇى ئەدات، پىش جەلسە ئەو روون کردنەوانە دراو، تەعلیق لىدان و وەلامدانەو نىە، بەپىي پەيرەو ئەبى قسە بکرى، فەرموو سلما خان.

بەرپىز سلمى فاتح توفيق؛

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى قسەکانى دکتۆرە رىواز و رۆزان خان و ھەموو ھاوريانم ئەکەم کە لە خالى پىنجەم لە ماددەى چوارەم باسى دەنگدانى نەينى و دەنگى دوو لەسەر سىي ئەندامان ئەکات، پشتگىرى ئەو بەرپىزەى تر ئەکەم باسى ئەو ئەکات، جەخت ئەکەمەو لەسەر ئەوھى کاندىدى سەرۆكى ھەرىم ئەبى دەستبەردارى پۆستى حىزبى بى بۆ ئەوھى کاتى نوینەرى ھەرىمى كوردستان ئەبى لە ئاست ناوخۆ و دەرەو نەتوانى پەيوەندى سىياسى و دبلۆماسى بۆ بەرژەوہندى خۇى بەکاربىنى، سوپاس.

بەرپىز د. فاللا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سەرکۆ.

بەرپىز سەرکۆ ئازاد حسن؛

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى چوار مەرجهکانى سەرۆكى ھەرىم ، پىويستە سەرۆكى ھەرىم لە ماددەى سى باسکرايە، ئەوترى سەرۆک لە ئاستى ناوخۆى و دەرەوھش نوینەرايەتى ھاولاتيانى.....

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەيە تەواو بوو.

بەرپىز سەرگۆ ئازاد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

.... گرنگە واز لە کارى حيزبى بىنى له کاتى خۇپلاوتنى، بۇ ئەوہى بتوانى نوینەرايەتى ھەموو خەلکى کوردستان بکات، لە خالى پىنجەمى ماددەى چوارەيش سەرۆكى ھەرپم بە دەنگدانى نەينى بکرى، بە دوو لەسەر سىي ئەندامان بى بۇ ئەوہى بتوانى نوینەرايەتى خەلکى کوردستان بکات.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو کاک شەمۆل.

بەرپىز شەمۆل ايشن صابر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتيوانى قسەکانى بەرپىز دکتۆرە ريواز و رۆزان خان و سلما خان ئەکەم کە لە ماددەى پىنج بەرگەى يەکەم خالى پىنج سەرۆكى ھەرپم لە دەنگدانى نەينى و بە دەنگى دوو لەسەر سىي ئەندامانى پەرلەمان ھەلبژيردرى.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو کاک کاروان.

بەرپىز کاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ویرای پشتيوانى کردنى ھاوریانم چەند تىبنيم ھەيە، لە ماددەى چوار لە بەرگەى پىنج کە باس لەوہى ئەکرى سەرۆک بە شيوہى ئاشکرا و بە دەنگى رەھا ئەگەرپىنەوہ بۇ دوو خالى سەرەكى، لەبەر ئەوہى دەستوورمان نيە ئەبى بگەرپىنەوہ بۇ دەستوورى عىراقى، لە ماددەى (70) باس لەوہى ئەکات دەنگدان نەينى بى، لە پەيرەوہى ناوخۆى پەرلەمانى کوردستان ماددەى (14) بەرگەى يەکەم کاتى سەرۆكى پەرلەمان ھەلبژيردرى بە دەنگدانى نەينى ئەبى، ئايا مەنتقە ئەگەر بىت و يەکى لە سەرۆکايەتية گرنگەکانى ھەرپمى کوردستان لە رىگەى دەنگدانى نەينى بى سەرۆکايەتيةكى تر لە رىگەى دەنگدانى ئاشکراوہ بى، ئەگەر باس لە سەرۆکايەتى حکومەت بکرى ئەوہ متمانە پىدانە، کاتى باس لەوہى ئەکەين کە دوو لەسەر سى بى مەبەستىک ھەيە، گەرانبەوہ بۇ ماددە دوو لە ياساى ژمارە يەکى سالى (2005) و ماددەى چوارى ئەو ياسايە کە ئىستا گفتوگۆ ئەکرى سەرۆكى ھەرپم نوینەرايەتى کۆمەلانى خەلکى کوردستان و سەرچەم پىکھاتەکان ئەکات، ئايا ئەکرى سەرۆکىک نوینەرى سەرچەم پىکھاتەکان بى، بەلام تەنيا لەيەن دوو يان سى فراکسيون يا کۆمەلى فراکسيون کەمەوہ دەنگى پى بدرى؟ ئايا سەرۆکىک رەھەندى نىشتيمانى ھەبى ئەکرى تەنيا بە زۆرينەى رەھا تىپەرى؟

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك لوقمان.

بەرپىز لقمان محمد حاجى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

هەلبىژاردنى سەرۆكى ھەرىم بە شىۋازى ئاشكرا بە دەنگدانى ئاشكرا كە ھەلدەبىژىردى ئەمە پىچەوانەى
بەنەما سەرەككەيەكانى ھەلبىژاردنى پاك و بىگەردە كە جەخت لە سەر نەينى دەنگدان دەكاتەو، بۆيە من
پشتىوانى لە ھەقالاتەم د. رىوازو رۇژان خان و سلمى خان كاك سەرۆكى كاك شەمۆل كاك كاروان دەكەم،
سوپاس.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شاخەوان.

بەرپىز شاخەوان رۇوف مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بۆ يەكەم جارە سەرۆكى ھەرىم لە پەرلەماندا ھەلدەبىژىردى گۆرپىنى سىستەمى سەرۆكايەتى بە سىستەمى
پەرلەمانى بەم قۇناغەى ئىستا گىرنگە و ئەمە تا راددەيەك لە رووى دىوكراسىيەو ھەنگاويكى زۆر باشە و
حەق وايە خاوەندارانى گۆرپىنى سىستەمى سەرۆكايەتى بە سىستەمى پەرلەمانى ئەمە شتىكى مېژووويە
ئەو ھىز و لايەنە سىياسىيەى ئەو فراكسىيەى خۇيان بەسىستەمى سەرۆكايەتى بە پەرلەمانى دەزانن
ئەمانە تا راددەيەكى زۆر ئەمە لە مېژوو دەنوسرىتەو و مېژووش شەرم لە كەس ناكا و خالىكى دىكە من
پشتگىرى لە پىشنىارى ھاوپىانەم دەكەم لە فراكسىيەى گۆران، سوپاس.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ناصر.

بەرپىز ناصر احمد على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (4) بىرگەى (5) پىويستە ھەلبىژاردنى سەرۆكى ھەرىم بەشىۋەى نەينى بى و بە دەنگى
ئەندامانى پەرلەمان (3/2)بى، نەك بە دەنگى ئاشكرا و پشتگىرى لە د. رىواز ھەقالاتەم دەكەم لە
فراكسىيەى سەوز، سوپاس.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو موژدە خان.

بهریز مزده محمود محمد:

بهریز سهروکی په رله مان.

من به پيوستی دوزانم پشتگیری له قسه گانی هاوړپانم بکه م که نه وان نامازهبان به رهئی منیش دا که
بهریزان د. کافم و ابوبکر کاک سیروان و دیاری و سوران و مه م، سوپاس

بهریز د. فالآ فرید ابراهیم / سهروکی په رله مان:

فهرموو کاک مسلم.

بهریز مسلم عبدالله رسول:

بهریز سهروکی په رله مان.

من پیموایه ههنگای هه لبراردنی سهروکی هریمی کوردستان بو یه که م جار که باس له وه دکری له ناو
په رله مان کوردستان هه لده بژیردری ههنگاوکی دروست و جوانه، به لام له و سیاغی که له ماددهی چواردا
له برگی (5) دا نیشاره به وه دراوه که دنگدان به شیوهیه کی ناشکرا بی پیم وایه نه مه جوړیکه له
به رته سکرده وه نازادی رای نه ندامانی په رله مان و له هیچ دستووریکی هاوچه ر خدا به و شیوهیه نه بووه،
بویه نه م جوړه دنگدانه زیاتر له متمانه دهچیت و له کاتیکدا که پیچه وانه شه له گه ل ماددهی (70) له
دستووری عیراقدا له برگی (1) دا، بویه سه رجه م یاسابه رکاره کان هه لبراردندا چ جای گشتی بن یان
تایبه تی، پیویست دهکا که دنگدان نهینی بی، بویه پیم باش به ره چا وکردنی هه موو نه و حاله تانه
دنگدانی سهروکی هریم به شیوهی نهینی بی و له دواخالی و ته کانمدا پشتگیری له هاوړپانم ده که م له
وته گانیان،

بهریز د. فالآ فرید ابراهیم / سهروکی په رله مان:

فهرموو بدریه خان.

بهریز بدریه اسماعیل محمود:

بهریز سهروکی په رله مان.

به ناوی خوی به خشنده و مهره بان

من پشتگیری له قسه گانی به ریز کاک عبدالستار و د. کاظم و د. شیرکو جودت کاک ابوبکر سوران و
جه ختیش له خالی پینجه می ماددهی چوار ده که مه وه که دنگدان به نهینی بی، سوپاس

بهریز د. فالآ فرید ابراهیم / سهروکی په رله مان:

نوقته ی نیزامیمان هه یه؟ فهرموو کاک سیروان.

بەرپز سىروان محمد فرج:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپپى ماددەى (55) بىرگەى دووم بەرپزىك لىرە باسى ئەوۋى كرد كە ئىمە سەرۆكى ھەرپم ھەلدەبىزىرەن نەك مامۇستەى زانكۆ داوا دەكەم كە ئەو بىرگەىە بسىرپتەوۋە ئىمە ھەموو چىن و تويزەكانى ئەم ولاتە بەرپزىن و شايانى ئەوۋەن كە لىرە بەرپزەوۋە باس بىرپت،

بەرپز د. ئالا فرىد ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

بەللى دەسپىتەوۋە سەرۆك و ئەندامانى لىژنەى ياساى فەرموو كاك مەم.

بەرپز مەم برهان محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من داوا لە جەنابتان دەكەم پالپشت بە ماددەى (54) بىرگەى چوارەم خالى دووم نابىت ئەندامى پەرلەمان وەلامى ئەندامى تر بداتەوۋە لەناو ئەو ماددانەى كە ئىمە موناھەشەمان لە سەر كرد ھىچ خالىكى تىدا نىيە كە باس لە چى بكا باس لەوۋە بكا كە سەرۆكى ھەرپم كانىدە دەبى بىروانامەى بەكالورىۋسى ھەبى، بۆيە پەرلەمانتار كاك بەمن كە وەلامى ئىمەى داىوۋە داوا دەكەم لە پىرۆتۆكۆل قسەكانى بسىرپتەوۋە، سوپاس.

بەرپز د. ئالا فرىد ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

نەخىر ئەوۋەيان وەلامدانەوۋە نەبوو ئەوۋەيان روونكردەوۋەى خۆى بوو و ئەندام پەرلەمان ئازادە لەوۋەى روونكردەوۋە بدات و بە وەلامدانەوۋە حىساب نىيە و قسەكانىشى ناسىرپتەوۋە، بەللى بەرپز سەرۆكى لىژنەى ياساى فەرموو

بەرپز بىزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من دىقت ئەز ئىشارەت بە ھندى بدەم كو ماددا دوو ژ پەپەرەوئى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستانى ئىشارەت ب ھندى دات كو پەرلەمانى كوردستانى بالاترىن دەسەلاتە ياسادانانىيا ل ھەرپما كوردستانى كەواتە پەرلەمانى كوردستانى ب ئەندامى خۆ قە پىتقىيا ئەدائى كارى خۆ پەرلەمانتارىا رابت و ئىختىساسى تەشرىعى كو ئىختىساسى رەئىسىيە پەرلەمانىيا، پەرلەمانى مە تەشرىعا وان ياساىا بكتە كو ل دىف كلتور و دىف ھەز و خواستى خەلكى مە وەكو دەستكەوتەك و جىلى مە بگونجىت پەرلەمان فى دەورى بگۆرپت ئەم خۆ نەگرىداى چ قىادە و چ قانونىت و لاتىت دىقە بو پتر تىپەراندنا پىرەنسىپى دىموكراسىيەت و شەفافیەتى پىتقىيا مىكانزەمە عەلەنى و بىتە ب كار ئىنان، سىرپ كرنا تىشتى ديارە خۆ قە شارتنەكىيا ژ وى خەلكى ئەو خەلكى مە قىرئى نوپنەراییەتیا فى خەلكى دكەن ھندەك ياسا ھەنا وەكو سەوابق وەك ئەم نووكە ئەم بەحس لىكەين یاخود پىقەگرىداين ئەم ئىستىفادەشى بکەين ئەو ژى ئەقە نە ماددە (17) ژ ياسایە ژمارە ئىكا ساڵە (2005) ياسا سەرۆكایەتیا ھەرپما كوردستانى كو ھەر فى پەرلەمانى بووۋە سەرۆكایەتیا پەرلەمانى ھەلبىراتتى ب عەلەنى بووۋە، ھەروسا بىرپارا ژمارە (3) ساڵە (2005) ى ھەر فى پەرلەمانى

كوردستانى ئەگەر ئەم وەكو عىراق كو نزيكترين خالە مهيا بوو هەر حالەتەكى وەسا كو بىتە جەي خىلافي دەستورئ عىراقئ ماددە (70) هەتا ئىشارەت ب جەوانيا هەلبزارتن سەرۆكى كۆمارئ دات بەس ئىشارەت پئ نەداى كو پىتقىيە عەلەنى بت، هەر وەسا ياسايەك دى هەى تايبەتە ب جەوانيا سەرۆك كۆمارئ عىراقئ ماددا (7) تئدا بەس كرى ديسان ئىشارەت پئ نادات كو سرى ماددە (7) ياسايا ژمارە (8) سالە (2012) ژ بەر هەندئ ئەز گەل هەندىمە وەكو ئەندامئ پەرلەمانئ سەرۆكا لئژنا ياسايئ ئەف ماددا وەكو خۇ بمىنى وەكو مەوجودە پىشنىازا ياسايئ دا، سوپاس،

بەرپىز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك عباس فەرموو.

بەرپىز عباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سەبارەت بە ماددەى (5) كە لئرانە وا نووسراوه كە سەرۆكى هەرپم لە دەنگدانئكى ئاشكرا بە دەنگى زۆرىنەى رەها، من بەش بە حالى خۆم يەعنى هەموو دەنگدانئك رەئى خۆم وايە ئەوهای لئ بكرئت هەموو دەنگدانئك بۇ كەسئك كە بەرپرسىارىيەتەك وەردگرئت كە بەرپرسىارىيەتەكە لەگەل سەرۆكى حكومەت زۆر جياوازه، سەرۆكى حكومەت ئەمە لە پەپرەووكە و بە ياسا ديارى كردوو سەرۆكى براودى ئەو حيزبەى كە لیستەكەى سەرکەوتوو دەبئت كەسئك ديارى دەكرئت كە دئتە پەرلەمان ئيمە متمانەى پئدەدەين بەو بەرنامە كارەى كە حكومەت هەيەتى، بەلام بۇ كەسئك بەرپرسىارىيەتەكى گەورەىە لەم ولاتە وەردەگرئت هەتا سەرۆكى ئەم پەرلەمانە بە ئاشكرا هەلبزاردرئت، سەرۆكى هەرپم بۇ پئناسەى مىللەتەكەمان زۆر گەورەترە لەمە، دوايى بۇ ئيمە بترسين بە ئاشكرا يان بە نەئنى، بە ئاشكرا پئمانوبئت ئاشكرا شەفافىيەتە و نەئنىيە، بە رەئى من ئەمە بۇ هەلبزاردنئ كەس ئەمە شەفافى و نەئنى پئ ناگوترئت، بەلام هەلبزاردن بۇ كەسايەتى ئەندامانى پەرلەمان و ئەگەر ئەم متمانەىە دروست نەبئت لە بەينى فراكسيونەكان كە دەنگ دەدەن بەم كەسە، دوايى ئيمە ياسا بۇ كەسئك ديارى ناكەين، يەعنى ياسا ئيمە ديارى دەكەين بۇ هەرپمى كوردستان، كئ دەبئت بە سەرۆك، پئموايە ريكەوتنەكانى نيوان لايەنەكانئش ئەم دەنگە دەهئئت، پئويستە متمانەى هەبئت و (3/2) بەلاى من زۆر گرنگە لەبەر ئەوئ ئەمە دەبئتە هۆكارى ئەوئ ئەم كۆدەنگىە نئشتيمانئەى لايەنە سياسىەكان زياتر بكات بۇ ئەوئ كە ئەم سەرۆكەش سەرۆكئكى بەهئزترئت و هەموو لايەكمان متمانەى پئبەكەين، بۇيە من بە راى خۆم پئموايە ئەمە بە هەر شئوئەك بئت دەبئت هەلبزاردنئ سەرۆكى هەرپم بە نەئنى بئت و (3/2)ئش بۇ كەسايەتى، چونكە تۇ متمانە لئسەندنەووكەيت كردوو بە (4/3)، بۇ بئين (56) بۇ (81)بئت، با بەينى (74) بۇ (81) بئت، خۇ پئموايە ئەو كەسەى ديارىكراوه متمانەى پئ دەدرئت و متمانە لئسەندنەووش لە وەلاتئ ئيمە تاووكو ئئستا نەبوو، بە هەر حال ئەمە ياسايە، من رەئيم لەگەل ئەوئە بە نەئنى بئت و بە (3/2) بئت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك جلال فەرموو.

بەرپىز. جلال محمد امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

من پشتگىرى له قسەكانى بەرپىز سەرۆكى لىزنەى ياساى دەكەم، داواكارم ماددەى (4) وەكو خۆى بمىنىتەو بەبى هىچ گۆرانكارىەك، دەمەوئىت ئەو بەزانىن كە زۆرىنەى رەها بۆ سەرۆكىك ھەلبىزىرئىت لە كاتىكدا موقارەنەتەن بە سەرۆكى حكومەت كە دەسلەتەكانى كەمترە سەرۆكى ھەرىم، بۆيە داوا دەكەم سەرۆكى ھەرىم بە دەنگدانى زۆرىنەى رەها بىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فەرىد/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالسلام.

بەرپىز سلام عبدالله حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەو پىيەى دەنگدانى ئاشكرا شەفافىيەتى زياترە بۆ پەرپىسارىيەتى ئەندامان لای دەنگدەر، تا خەلكى بزانی پەرلەمانتار چۆن دەنگ ئەدات، واتە دەنگدانى ئاشكرا لە رووى چەمك و شەفافىيەت بۆ بەپىسارىيەتى و ديموكراسى باشترە لە دەنگدانى نەيىنى، بەتایبەت بۆ پىرسىكى گىرنگى وەك ھەلبىزاردنى سەرۆك لە ناو پەرلەمان، بەو ھەش پىگەش سەرۆك بەھىزتر ئەكات لە رووى پشتىوانى و بەپىسارىيەتى بەرامبەر سەرچەم ھاوالتیان، ئەو ھالەتەى دەنگدانى ئاشكراش لە دونىاى ديموكراسى زۆر پەيرەو ئەكرى وەكو ولاتى ئىتالىا، لاتىشيا، ھىندوئاس، و پشتگىرى لە برگەكانى ماددەى چوار ئەكەم وەكو خۆى بمىنى، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو خەدىجە خان.

بەرپىز خەدىجە عمر طە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىيوەى بەرپىزىش ئەزانن جەوھەرى پىرسەى ديموكراسى ئەوھىيە ھەلبىزاردن بكرى، بەلام ئەكرى ئالىيەتى جىاواز بى، بۆيە ئىمەش پىمان ئاساييە ھەلبىزاردنى سەرۆكى ھەرىم بە دەنگدانى ئاشكرا بىن وەكو چۆن ھاورىيانىش ئامازەيان پى كرد لە دەستوورى عىراق و ياساى سەرۆكايەتى ھەرىم ژمارە يەكى سالى (2005) لەو بابەتە بى دەنگ بوو و ئامازەى بەو نەگردوو ئەيا دەنگدان ئاشكرا بىت يان نەيىنى، بۆيە ئىمەش پىمان باشە دەقى ئەو ماددەيە وەكو خۆى بى، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، گفتوگۆ لەسەر ئەو ماددەيە كۆتايى ھات، فەرموو ماددەى پىنج.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (5):

1 ماوهى ويلايهتى سەرۆكى هەريم بە كۆتايى هاتنى ماوهى ويلايهتى پەرلەمان كۆتايى دى.

2- سەرۆكى هەريم لە ئەرك و دەسلەتەكانى بەردەوام ئەبى تا بەپىي حوكمەكانى ئەو ياسايە سەرۆكىك هەلئەبژىردى.

بەرپز/د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان .

بەلئى دەرگای گفتوگو دەكەينهوه هەر ئە نداميك دەيهويت قسه لە سەر ئەو ماددەيه بكات دەست بەرز بكاتەوه .

ئەو ناوانەى كە بەژدار دەبن بۆ گفتوگوگردن (هەديه خان ، كاك محمد ، كاك بەختيار ، كاك ظاهر، زيان خان ، د.زیدان ، د.رئوبار ، كاك شوان ، كاك د.صباح ، كاك سەفين ، د. كاظم ، كاك ديارى ، كاك سۆران ، كاك سيروان ، كاك مەم ، كاك بەلین ، كاك دابان ، كاك عوسمان ، كاك سيپان ، بەدریه خانم ، موژدە). بەلئى هەديه خان فەرموو .

بەرپز/هەديه مراد حيدر:

بەرپز/سەرۆكى پەرلەمان.

ئەز دەخووزم هەردوو بڕگەى ماددەى (5) لە پيشنيازى ياساى كاراگرد نەوهى دامەزراوهى سەرۆكايەتى هەريمى كوردستانى عىراق هەموارى شىوازى هەلئەبژاردنى سەرۆك تا پەسەند كردنى دەستوور وەكو خۆ بيمينت هەروەكوو لە راپۆرتى ليژنەى ياسايى هاتى و بەهتە جيبەجيكردن پشگيرى لى دكەم .

بەرپز/د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

بەلئى زۆر سوپاس بەرپز د.كاظم فەرموو.

بەرپز د. كاظم فاروق نامق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ببوره من لە دواى كاك سيپان قسه ئەكەم، چونكە قسهكانم پشتگيرى ئەبى بۆ بەريزيان .

بەرپز/د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

بەرپز كاك سيپان فەرموو لە جيگای ئەو.

بەرپز سيپان سالم حسن:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ل ماددا (5) بەشا (1) دبیژیت ماوی و لایهتا سەرۆكى هەريمى ب كۆتايى هاتنا ولا يهتا پەرلەمانى كۆتايى دیت، لى گرنگە ل فيرئى سەقفى زە مەنى بهيتە ديارى كرن، كو (4) سال بهيت ديارى كرن بۆ ولا يهتا سەرۆكى هەريما كوردستانى ئانكو مافى دريژكرنا ولايهتا سەرۆكى هەريما كوردستانى نەبيتن.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

بەرپز محمد سعدالدین انور:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددە کە واز حە ، بەلام ئەم جۆرە دەقانه ئەو نەو نەو عە نە صانه دائیمەن بۆ هەریمی کوردستان یەعنی رووبەرۆوی گرفت بوو هەریمی کوردستان و ئەمە تەجرووبەمان هەیه ئەزموونییکی دوور و درێژمان هەیه لە مەوزووعی ماوه، مایە سەرۆکیەتی و دەسەلاتەکانیان ، بۆیه ئەگەر بکریت ئەمە بکریت بە یەک ماددە یەک بپرگە تەنھا بنوو سرتین ، مانەووی ویلا یەتی سەرۆکی هەریم تا بە پێی حوکمەکانی ئەم یاسایە سەرۆکی هەلدەبژێردریت بەردەوام بێت یاخود تەنھا بپرگە دەنگی پێ بدەین، چونکە ئەگەر هەردووکیان بکریت کە ویلا یەتی پەرلەمان کۆتای دیت دەست بە تەفسیراتی قانونی دەکریت دامەزراوی سەرۆکیەتی هەریم ناتوانیت کارەکانی جیبەجۆ بکاتن و موناقتەشی دەسەلاتەکانی دەکریت، بۆیه ماوهی ویلا یەتی سەرۆکی هەریم تا هەلبژاردنی سەرۆکی دیکە بەردەوام بێت سوپاستان دەکەین .

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاک دیاری.

بەرپز دیاری انور حمە رحیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری لە تەواوی و تەکانی هاوکارم کاک سیپان دەکەم .

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو.

بەرپز بختیار شوکری سلیمان:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان .

لەبەر گرنگی بوونا پۆستی سەرۆکی هەریمی خۆدا نەکا بکەونە فەراغی سیاسی پێویستە ولایەتی سەرۆکی هەریمی بمینیت تاکو کۆتایی ولایەتا پەرلەمانی و عەین و ئەرکو دەسەلاتی بمینیت تاکوو سەرۆکی نوێ بۆ حکومەتا هەریمی هەلبژێرن ، من لەگەڵ ئەویمە ماددە (5) وەکو خۆی بمینیت زۆر سوپاس .

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو.

بەرپز سۆران عمر سعید:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشنیار دەکەم ئەم ماددە یە جیبی ئەم ماددە یە بگریتەووە لە بەر ئەووی سیستەمی حوکمرانی لە هەریمی کوردستانە بەراستی دووانە دەسەلاتی جیبە جیکردنە، و ئەگەر سیستەم پەرلەمانی بێت دەبێ ئەم دووانە یە بەر پرسیاریەتی سیاسیان لە ئاستی پەرلەمانە هەبێ ، بەلام سەرۆکی هەریم نیەتی و ئەگەر

نیمچه سەرۆکایهتی بێ ئەبێ سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران بەر پرسیارەتی سیاسی لە ئاستی سەرۆکی هەرێم ئەبێ گە ئەوەشیان وانیه ، بۆیه دیاری کردنی بەر پرسیارەتی سیاسی لە سەرۆکی هەرێم لە بەر دەم پەرلەمان بە ئیزافەتی ماددەبەك بەم جۆرە لێ بکریت ، هەموارکردنی ماددەتی شانزەم لە یاسای ژمارە (1) ی سالی (2005) ی سەرۆکایهتی هەرێمی هەموارکراو بەم جۆرە سەرۆکی هەرێم لەم حالەتانهی خوارەو بە بریارێک لە لایەن پەرلەمانەو بە بەخشاو لە ئەرکو فەرمانەکانی دادەنریت .

1- لەبەر هەر هۆکارێک نەیتوانی ئەرک و فەرمانەکانی ئەنجام بدات .

2- دەست لە کارکێشانهوی خۆی بە نووسراو پێشکەش بە سەرۆکایهتی پەرلەمان بکا دواي تێپەربونی (10) رۆژ لە بەرواری پێشکەش کردنی داواکەي بە دەست لە کار کێشاو دادەنری .

3- بە داواي (25) ئەندامی پەرلەمان لەسەر بنەمای لێپرسینهو بە دەنگی دوو لە سەر سێی ئە ندامانی پەرلەمان بە دەنگدانێکی نەهێنی و راستەو خۆ لە ئەرک و فەرمانەکانی دە بەخشی لە کاتی شکاندنی سویندی یاسایی و پێشەلکردنی یاسا و دەستور زۆر سوپاس .

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو.

بەرپز ظاهر محمد علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

فاهر (خەیلانی) پشتگیری لە راپۆرتی لێزنەي یاسایی دەکەم لە سەر ماددەي (5)

1- ماوهي ویلايهتی سەرۆکی هەرێم بە کۆتایی هاتنی ماوهي ویلايهتی پەرلەمان کۆتای دیت.

2- سەرۆکی هەرێم لە ئەرکو دەسەلاتەکانی بەردەوام دەبێ تا بە پێی حوکمەکانی ئەم یاسایە سەرۆکی هەڵدەبژێردریت ، داوا دەکەم ماددەي (5) هەردووک بەرگەکەي وەکو خۆی جێبە جێ بکریت و پشتگیری لە رهئیهکە هەدیە خان دەکەم .

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو.

بەرپز سیروان فرج محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەي (5) یە کەم و دووهم نازانم پێویست ئەکا بیخویندەوه ؟ یە کەم دە لێ ماوهي ویلايهتی سەرۆکی هەرێم بە کۆتای هاتنی ماوهي ویلايهتی پەرلەمان کۆتای دیت .

بەرگەي دووهم : هەمان شیوه دە لێ سەرۆکی هەرێم لە ئەرکو دەسەلاتەکانی بەردەوام دەبێ تا بە پێی حوکمەکانی ئەم یاسایە سەرۆکی هەڵدەبژێردری من پێم وایە یەکیکیان زیاده یان ئەوهیه بەردەوام دەبیت هەتا هەتایە کەس نازانی یان ئەوهیه لەگەل کۆتایی تەمەنی پەرلەمانە کۆتای پێ دێ، من داوا کارم بێی بە یەك بەرگە ئەگەر ببیت لە لایەکی تریشەوه پشتگیری وتەکانی کاک سیپان و کاک سۆران عمر دەکەم .

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۋكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز ژيان طاھر احمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتگىرى ماددە ژمارە (5) ئەو پىشنىيازەى لىژنەى ياساىى دكم بى گۆرانكارى و زۆر سوپاس .

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۋكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز مەم برهان محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دەربارەى بېرگەى يەكەم و بېرگەى دوووم لە ماددەى (5) يەكەمىان ئەلى ماوہى ويلا يەتى سەرۋكى ھەرىم ھەرىم بە كۆتايى ماوہى ويلا يەتى پەرلەمان كۆتاي دىت من پرسىارىكم لە بەرپىزان لە لىژنەى ياساىى ھە يە ؟ كە لە راپۆرتەكەياندا تەئكىدىان لەسەر ھەمان پىرۆزە ياسايە كىردۆتەوہ ئايە لە دۆخىكا بووہ بە جۆرىك عورف لە ھەرىمى كوردستان دا پەرلەمان ماوہى تەمەنى خۆى بۆ سالىك يا دوو سال دريژگىردەوہ ئۆتۆماتىك بە پىي ئەو ماددەى سەرۋكى ھەرىمىش ويلا يەتەكەى دريژ ئەبىتەوہ ؟ چونكە ئەو پرسىارە ؟

دووم سەرۋكى ھەرىم لە ئەركو دە سەلاتەكانى بەردەوام دەبىت تا بە پىي حوكمەكانى ئەم ياسايە سەرۋكىك ھەلدەبىژىردىت پىم وايە يەككە لەو ياسا لەو ماددە مەترسىدارانە لە بەر ئەوہى لە دۆخىكى لەم جۆرەى ، ئەگەر پەرلەمانى كوردستان ھىچ ھىزىك ھىچ كاندىك نەيتوانى زۆرىنەى رەھا كە داوا ئەكەىن دوو لەسەر سى بى ئەگەر زۆرىنەى رەھا نەيتوانى كۆ دەنگى دروست نەبوو لەسەر ھەلبىژاردنى سەرۋكىكى ھەرىم لە ناو پەرلەمانە كەواتە ئۆتۆماتىك سەرۋكى ھەرىم بەردەوام دەبى لە دەسەلاتەكانى ئىتر شەش مانگە، سالىكە، جەند سالىكە ئەمە بە مەترسى ئەبىنم بە راستى ھەقە ئەم دىقە بەراستى لەسەر ئەم بېرگەى بىرى سوپاس .

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۋكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز د.زىدان رشيد خان اودل:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە راپۆرتى لىژنەى ياساىى دەكەم لە ماددەى (5) بە تايبەت لە خالى دوووم دا كە سەرۋكى ھەرىم لە ئەركو دەسەلاتەكانى بەردەوام بى تا بە پىي حوكمەكانى ئەم ياسايە سەرۋكىك ھەل دەبىژىردىت بۆ ئەوہى ھىچ فەراغىكى ياساىى لە ھەرىمى كوردستان دروست نەبى لە داواى تەواوبونى ويلا يەتى پەرلەمان.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز بەلئىن اسماعيل حاجى ابراهيم:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو كاتەى كە لە ماددەى (3) م مناقشەمان كرد لىرە تەئكىد دەكەمەوہ ئەو ماددەىەى (5) بەو شىوازەى لى بكرى و ماوہى خوئى سەرۆكى ھەرپىم كە لە پەرلەمانەوہ ھەلئەبژىردرى و بۆ (4) سالە و تەنھا يەك جارپش دەتوانى ھەلئەبژىردرىتەوہ زۆر سوپاس .

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز د.رئىبوار عبدالرحيم عبدالله:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بارەى ماددەى (5) بىرگە (2) كە نامازەىە بۆ سەرۆكى ھەرپىم لە ئەرك و دەسلەتەكانى بەردەوام دەبى تا بە پىى ھوكمەكانى ئەم ياسايە سەرۆكىك ھەلئەبژىردرىت ئەوا دەقاو دەق لە گەل دەستوورى عىراق ماددە (72) بىرگە (2) ھاتوہ بۆيە بە ھىچ شىوہىەك ھىچ مەترسىەك دروست ناكا ئەگەر ئەو بىرگە وەك و خوئى جىگىر بكرى بە لكو بە پىچەوانەوہ و كاتىك بۆ ماوہى پەرلەمانى كوردستان وىلايەتى سەرۆكى ھەرپىمىش كۆتايى دى پىويستە سەرۆكى ھەرپىم بەردەوام بى لە ئەرك و دەسلەتەكانى بۆ ئەوہى كە بۆشايى ياسايى و بۆشاي ئىدارى دروست نەبى و قەيرانى ھەلئەساردنى دامەزراوہ كان جارپكى دى نەيەتە كايەوہ ، بۆ يە بە رەھايى پشتگىرى ئەوہ ئەكەم كە ئەو بىرگەىە لە ماددە (5) وەك و خوئى جىگىر بكرى.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز دابان محمد حسين:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بۆ خالى يەكەمى ماددە كە پشتىوانى لە لىژنەى ياساي دەكەم بە تايبەتى كە لاي زۆر كەس روو نە كە سەرۆكىك ماوہكەى كۆتايى دىت، لىرە روون و ئاشكرايە بە كۆتاي ھاتنى وىلايەتى پەرلەمان كۆتايى بە ماوہى سەرۆكايەتى ھەرپىمىشە .

خالى دووہم سەرۆكى ھەرپىم لە ئەركوو دەسلەتەكانى بەردەوام ئەبى تا بە پىى ھوكمەكانى ئەم ياسايە سەرۆكىك ھەلئەبژىردرى ئەمەش خالىكى جەوھەرىە خالىكى، گرنگە ئەو خواستە تەسبىت بوہ تيا يە كە لە خولەكانى ترىشا بەردەوام سەرۆك لە ناو پەرلەمانەوہ ھەل ئە بژىردرى و من پشتىوانى ديسانەوہ لە لىژنەى ياساي دەكەم.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز شوان كرم محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

شوان (زرارى) پشتگىرى لىژنەى ياساى دەكەم كە ماددەى (5) وەك و خۆى بە ھەردووك برپگەو جىگىر
بكرىت لەگەن رىزم دا .

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز عثمان كرىم سوارە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من عوسمان (صیدەلى) ديارە من پىشنيار دەكەم بكرى بە يەك برپگە ئەو دوو برپگە بە بەو شىوہى يەكەم
ماوہى ويلا يەتى سەرۆكى ھەرىم بە كۆتايى ھاتنى ماوہى ويلا يەتى پەرلەمان كۆتاي دىت لە ئەرك و
دەسلاتەكانى بەردەوام دەبىت تا بە پىي حوكمەكانى ئەم ياسايە سەرۆكىك ھەل دەبىزىت بە مەرجىك لە
(6) مانگ زياتر نەبىت ، ئەمە بۆ ئەوہى كە ئىمە دەرگايەك نەكەينەوہ جارىكى تر لە رابردوودا ئىمە ئەو
تەجرووبەمان بە سەردا تىپەريووە بۆ ئەوہى سنوورىك دابىزىت بۆ ئەوہى كە ئىمە نەتوانىت جارىكى
دى ئەم .

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز د.صباح محمود محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى ماددەى (5) بە ھەردوو برپگەوہ چۆن لە پىشنيازى لىژنەى ياسايى ھاتووە پشتگىرى دەكەم
ھەروہا پشتگىرى وتەكانى ھەديە خان و كاك بختيار و كاك ظاھر و ژيان خان و زىدان و درىبوار و كاك
شوان دەكەم .

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز د.كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە قسەكانى ھەردوو ھاورىم كاك سىپان و كاك مەم دەكەم سەبارەت بە ماددەى (5) سوپاس .

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:
فەرموو.

بەرپىز سفىن اغا عمر اغا؛

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من سفىن (گەردى) پشتىگىرى ھەفلانم دەكەم پشتىگىرى راپورتى لىژنەى ياساى دەكەم لە ماددەى (5) كە

وھكو خۆى بمىنىتەوھ بە بى گۆرانكارى زۆر سوپاس .

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

فەرموو.

بەرپىز بدريه اسماعيل محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پشتىگىرى لە تەواوى قسەكانى بەرپىز كاك سۆران عمر دەكەم زۆر سوپاس .

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

فەرموو.

بەرپىز وىسى سعید وىسى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پشتىگىرى ھەفلانم دەكەم كە لە گەل مانەوھى ماددەى (5) بە ھەردووك بېرگەيەوھ زۆر سوپاس .

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

فەرموو.

بەرپىز مژدە محمود محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (5) خالى يەكەم پيشنيار دەكەم بەو جوۆرە بىت ماوھى ويلا يەتى سەرۆكى ھەرىم تەنھا بۆ (4)

سال بىت و ئەگەر بىهويت خۆى كانديد بكاتەوھ بىهويت سەرۆكى ھەرىم بىت لە خولىكى تر دا دوو بارە

دەرفەتى ئەوھى دەبىت بۆ جارىكى تر خۆى كانديد بكا تەوھ و دە سەلاتەكانى دا بەش بكرىت بە سەر

سەرۆكايەتەكانى تر دا و ھەروھە نەبەستىتەوھ بە كۆتايى ھاتنى خولى پەرلەمان، ماددەى دووھم لا بىرىت

و پشتىگىرى خۆم بۆ ھاورىيانم بەرپىز كاك سىپان كاك سىروان كاك سۆران عمر و كاك مەم دەكەم .

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر عبداللہ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەسەر ماددەكە قسەم نىھ، تەنھا خالىكى پەيرەویم ھەبوو كە ھاورىيانمان لە لىژنەى ياساى ئاگادارن

كە دانىشتنى داھاتودا دانىشتنى دەنگدانە، رىگە بە گفتووگۆ نادرى و پيشنيازى نويش وەر ناگىرىت ، بە

پىي ماددەى (90) بېرگەى (3) و لەماددەى (91) بېرگەى (2)و(3) ئە گەر زىاد لە پيشنيازيك ھەبوو

پېشنيانزەكان ئەخرىنە دەنگدانەو، بۆيە ئەو پېشنيانزەكان تۆمار بېكەن نەك تەنھا روونكردەنەو بەدەن و قسەى خۇيان بېكەن ئەو پېشنيانزەكان تۆمار بېكەن بە تايبەتى كە زياتر لە سى ئەندام پېشتگىرى لى ئەكا زۆر سوپاس .

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

بەلى پېشتەر داوايان لى كراو كە پېشنيانزەكان هەمووى تۆمار بېكرى بە پىي پەيرەو و ئىستا داوا لە سەرۆك و ئەندامانى لىژنەى ياساى دەكەين ئەگەر هەر روونكردەنەو وەلام دانەو بەكەيان هەيە با بفرموون .

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

كاك مەم پرسىارەك ئاراستەى مە كرىيە وە كو لىژنەى ياساى ئەگەر روخسەت بىت، بۆ ھندى حساب نەبىت كە جوا با ئە ندام پەر لەمانى داى، بەلى كاك مەم، ئەگەر پەر لەمان ولا يەتا خۆ تەمد يد كر ئۆتۆماتىكى ولايەتا سەرۆكى ھەرىمى ژى دىتە تەمد يد كرن وە ئە فە مەترسى نييە، لە جياتى ئەو ھەرىم بى سەرۆك بىمىنى، مەترسى لەو ھەدا يە پەر لەمان نەتوانى سەرۆكىك بۆ ولات ھەلبىزىت، ئەو بەردەوان دەبىت ئەو ياسايە تا ھەرىمى كوردستان دەبىتە خاوەنى دستوور، دواتر عىلاج دە كرى، جارىكىتر بۆ دىنباي پەرلەمانتاران ھەر بەرپىزىك قسەيەكى كر دىت قسەكانى لىرە نووسراو، دىنباي ئەو دەدەين، منىش لەگەل ئەو مە ماددەكە وەكو خۆى بىمىنى لەو پېشنيانزە ياسايە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

فەرموو.

بەرپىز عباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر من وەكو روونكردەنەو يەك لەو لە ماددەى (5) بېرگەى (1) ماو ھى وىلا يەتى سەرۆكى ھەرىم بە كۆتاي ھاتنى وىلا يەتى پەرلەمان كۆتاي دىت ئەمە لە ئەصلى ياسايەكە ماددە (3) دىارى كراو كە تەنھا بۆ يەك جارى تر مافى خۆ ھەلبىزاردنى ھەيە يەعنى لەوى دىارى كراو لىرە روون نەكراو تەو، لە بېرگەى دووم سەرۆكى ھەرىم دە سەلاتەكانى بەردەوام دەبىت تا بە پىي ھوكمەكانى ئەم ياسايە سەرۆكىك ھەلبىزىرئ ئەو ھەمان ماددەى ئەم ياسايە ھەموار لە ماددەى (4) بېرگەى (1) دەلەيت (30) رۆژ دواى ھەلبىزاردنى دە ستەى سەرۆكايەتى پەر لەمان ئەو دەر گاي خۆ پالۆتن دەكرى تەو يەعنى تەحد يدى كاتەكەى كراو زۆر سوپاس .

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

فەرموو.

بەرپىز رووپاك احمد رحمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەسەر ماددە (5) پىشتىگىرى لە وتەكانى كاك سۆران عمر دەكەم بە ئىزافە كىردى بىرگە يەك كە لە ماددە (72) دەستورى عىراقى ھاتوو ئەگەر پۈستى سەرۋكى ھەرىم لەبەر ھەر ھۆيەك بە تال بوو سەرۋكىكى تر ھەل دەبىزدرىت بۇ تەواكىردى ئەو ماوەى ماوە بۇ سەرۋكايەتى ھەرىم زۆر سوپاس .

بەرپىز د.فالا فرىد ابراھىم/ سەرۋكى پەرلەمانى كوردستان:

فەر موو.

بەرپىز ارشد حسين محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەگەل مانەوەى ئەو ماددەيەين وەكو خۆى بىتن جونكە راستى ناكىرئ ھەر(4) سالىك جارىك دەسەلاتەكانى دابەش بكەين بۇ دامەزراوەكان دوايە ديسان بىدەينەو دەمەزراوەى سەرۋكى ھەرىم، بۆيە لە گەل مانەوەى ئەو ماددەيەين و پىشتىگىرى سەرۋكى لىژنەى ياساى دەكەين .

بەرپىز د.فالا فرىد ابراھىم/ سەرۋكى پەرلەمانى كوردستان:

بەرپىز سەرۋكى لىژنەى ياساى تكيە ماددەى شەش بخويئەو .

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى شەش : كار بە ھىچ دەقتىكى ياساى يان بىرپارىك ناكىرئ كە لە گەل ھوكمەكانى ئەم ياساىە ناكۆك بىت .

بەرپىز د.فالا فرىد ابراھىم/ سەرۋكى پەرلەمان:

دەرگای گفتووگو دەكەينەو ھىچ گفتوگوئەك نىە لەسەر ماددەى شەش، ئەم بەرپىزانە ناويان نووسراو:

1- گلوستان خان.

2- كاك رىبوار.

3- رۆزان خان.

4- كاك فاھر.

5- دكتۆرە گەلاوئىز.

6- دكتۆر شىركۆ.

7- دكتۆر كافم.

8- كاك مەم.

9- موژدە خان.

10- كاك ديارى.

بەلى دكتور شېركو فەرموو.

بەرپىز د. شېركو جودت مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو پېشنيارم ھەيە، ديارە ئەو پېشنيارانەي ئەو داواكاريا نەي كە زياتر لە سى پەرلەمانتارى بەرپىز جەختيان لەسەر كردهو، يەكئىكيان ئەو بوو كە لىپرسينەو لە پەرلەمانەو بەكرىت، پېشنيارى ئەو دەكەم كە بېيت بە ماددەيەك لىرەدا جىي بۇ بەكرىتەو.

پېشنيارى دوو مەم/ ئەو ھەيە كە ھەرچىيەك دەرجى ئەم ياسايە دواتر دەبىت لە پەپرەوى ناوخۇدا داخيل بەكرىت، چونكە دە سەلاتەكانى دە چىتەو سەر دە سەلاتەكانى پەرلەمانى كوردستان كە سەرۆكى ھەرىم دە ست نيشان دە كات بە شىوازي ھەلابىژاردن لە پەرلەمانەو، لە بەر ئەو ئەم ياسايە ھەرۆكو بىر خستەو ھەيەك دەبىت دواتر بەرپىتە ناو پەپرەوى ناوخۇي پەرلەمانى كوردستان، سوپاس.

بەرپىز د. فالأ فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز گلستان خان فەرموو.

بەرپىز گلستان سعيد حمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەزى پشتگىريا لىژنە ياسايى دكەم كو ماددەى شەش وەكو خۇ بىمىنئىتەو بىھى كۆ گۇرانا بىتە كرن.

بەرپىز د. فالأ فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز دكتور كافم فەرموو.

بەرپىز د. كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەو ھەيە بەرەو كۆتايى ماددە كان دەپۆين و ھىچ ماددە يەك باسى لىپرسينەو ھەي نەكرد لە سەرۆكى ھەرىم، نە لە مەيان، نە لە ياساى ژمارە (1) ى سالى (2005) دا، من پېشنيار دەكەم يان ماددە يەك يان بەرگە يەك زىاد بەكرىت بەو ھەي كە بە دەنگى زۆرىنەي پەرلەمان سەرۆكى ھەرىم خازىع بەكات، تەواو ملكەچى بەكات بە لىپرسينەو لەبەردەم پەرلەمانى كوردستاندا، سوپاس.

بەرپىز د. فالأ فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز دكتور رىبوار فەرموو.

بەرپىز د. رىبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من نوقتە يەكى نىزامىم ھەبوو بەپىي ماددە (48) لە پەپرەوى ناوخۇي پەرلەمان، ناكرىت ھىچ پەرلەمانتارىكى بەرپىز پاس بەدات بۇ بەرگەيەكى تر لە پېشنيازى ياسايى، دەبىت تەنھا سوور بىت لە سەر ئەو بەرگەيەكى كە خراوتە روو.

سەبارەت بە موداخەلەى من پېموايە ماددەى شەش زۆر روونە، بۇ ئەوہى كە تەنازوعى قەوانىن دروست نەبىت و پېويستە حوكمەكانى ياسا بە قەتەى بىت، بۆيە بە رەھايى پىشتىگىرى ئەوہ دەكەم كە ناوہرۆكى ماددەى شەش وەكو خۆى جىگىر بىرئىت، لەگەل رىزم.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز كاك مەم فەرموو.

بەرپىز مەم برهان محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەئەتە دەستورى عىراق يەككە لەو دەقە گىرگانەى كە ھەموو دەقئىكى قانونى پالپىشت بە دەستور، دەستور دايكى ھەموو قانونەكانە، پر سيارەكە ئەوہ يە لە دەستورى عىراقيدا، من حەز دەكەم لە دەستورى عىراقيدا لە ماددەى (72) دا كاتىك كە سەرۆك كۆمار ھەئەبژىردىت لە دواى يەكەمىن دانىشتن لە بر گەى (ج)، لە بر گەى (ب) يە كەمىن دانىشتنى پەر لەمانى عىراقى لە دواى (30) رۆژ سەرۆكى پەرلەمان ھەئەبژىردىت، بۆيە من ئەمە بە ھەل دەزانم كە قسەى لە سەر بىكەم، مادام ئىمە لەم ماددەى شەشەمدا كار بە ھىچ دەقئىك ناكىرت ناكۆك بىت لە گەل حوكمەكانى ئەم ياسايە، كەواتە بۆمان ھە يە بگەرپىنەوہ بۆ ھەندى برگە، بۆ ئەوہى بزانىن ئىشكالىەتى قانونى تىدايە، بۆيە دەگەرپىنەوہ بۆ ماددەيەك لەناو برگەكەدا، ماددەى (4) برگەى يەكەم كە دەئىت لە ماوہى (30) رۆژ لە دواى ھەئەبژاردنى دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان، پەرلەمانى كوردستان دەرگاي خۆ پالوتن دەكاتەوہ، بۆيە ئەم دەقە بۆ ئەوہى ھەم بگونجىت لەگەل دەستورى عىراقيدا، ھەم بۆ ئەوہى ئەم دەقە لە دواى يەكەمىن دانىشتنى پەرلەمان، نەك ھەئەبژاردنى دەستەى سەرۆكايەتى، يە كەمىن دانىشتنى پەر لەمان ئىلزامى بىت لە ماوہى (30) رۆژدا سەرۆكى ھەرىمى كوردستان ھەئەبژىردىت، ماددەى (4) برگەى (ج) زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، تىكايە دەقئىق بن لە رەئىيە ياسايەكانتان، چونكە ھەموو رەئىيەكان دەچىتە ناو پرۆتۆكۆل، بەرپىز رۆژان خانم فەرموو.

بەرپىز رۆژان ابراهيم على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەز پىشتىگىرى ل راپورتا لىژنا كاروبارا ياسايى دكەم، پىشتىگىرى ماددە شەش دكەم كو وەك خۆ بىمىنىت، پىشتىگىرى ئاخافتنا ھاورپىت خۆ دكتور رىبوار و گلستان خان دكەم، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز موژدە خانم فەرموو.

بەرپىز مژدە محمود محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى له قسەكانى بەرپىز دكتور كاظم و بەرپىز كاك مەم دەكەم.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز دكتور گەلاويز فەرموو.

بەرپىز گلاويز عبید عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى له مانەوى ماددەى شەش دەكەم، له بەر ئەوى ماددەى شەش زۆر گەزگە و حوكمىكى

خىتامىه بۆ ھەموو ياسايەك، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز كاك ديارى فەرموو، تىكايە ھەر ئەندامىكى پەرلەمان كە قسەكانى تەواو كرد مايكە كەى

بكوژىنئىتەو تىكايە.

بەرپىز ديارى انور حمە رحيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى له وتەكانى ھەر يەك له بەرپىزان دكتور كاظم و ھەروەھا كاك ئەبو بەكر ھە ئەدەنى و دكتور

شىركۆ دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، سەرۆك و ئەندامانى لىژنەى ياسايى، پيويست بە ھىچ روون كردنەو يەك و وەلامدانەو يەك

ھەيە؟

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت موناقتەشەى كاك مەم وەكو پرسیارا له دەستەى لىژنەى ياسايى.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياسايى دەتەوئیت روون كردنەو بەدەیت؟

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەئى.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دەستووری عێراقی ئامازە بە سەراحت تەنیا کری کو هەریمی کوردستان دشییت مومارەسا هەمی دەسلاتی خۆ بکات، هەریم کوردستانی ئە ندام پەر لەمانا لیف مادده دوو ل پەپرەوی نافخۆی پەر لەمانی بالاترین دەسلاتە یاسادانانیە، ئەق پەرلەمانە هەر یاسایەگا زۆرینا دەنگا ریکاری خۆ یاسایی گرتە بەر دەریاز بکات، ئەم پێ مولزەمین نە زیاتر، راستە دەستووری عێراقی ئیشارەت بە هەندی ریکار دایت، بەس ئەم مولزەم نەبین، نەکو ئیجبارییە، وەکو لیژنا یاسایی ژى حەز دکەین ئەق ماددهی شەش وەك خۆ بمینیت قی پیتنیاریدا، سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز سەرۆکی لیژنە یاسایی فەرموو ماددهی حەوت بخویننەو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددهی حەوتەم:

پێویستە لەسەر لایەنە پەيوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جی بەجی بکەن.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

هیچ ئەندامیک قسە یە لە سەر ماددهی حەوت، ئەحکامی خیتامیە؟ پێویستە لە هەموو یاسایەگدا هەبیت، بەلێ دیارە گفتوگۆ نییە لەسەری، فەرموو ماددهی هەشت بخویننەو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددهی هەشتەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچواندنیەو جی بەجی دەرکریت و لە رۆژنا مە ی فەرمی (وە قانیعی کوردستان) دا بلاو دەرکریتەو.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەم بەرپزانە دەیانەویت قسە بکەن:

1- سەرچنار خان.

2- کاک کاو.

3- مامۆستا ئەبو بەکر.

4- بەرپز دکتۆر اسماعیل.

5- دکتۆر محی الدین.

6- دکتۆر شیرکو.

7- كاك فاهر.

8- كاك حكمت.

9- كاك سروان.

10- رۆژان خان.

11- دكتور ريبوار.

12- هديه خان.

13- سوسن خان.

بهريز سهرچنار خان فهرموو.

بهريز سهرچنار احمد محمود:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

پيشنياز دهكهم ئەم مادديه بهم شيويهى لى بكريت:

(ئەم ياسايه له رۆژى بلاو كردنهوهى له رۆژنامهى (وهقائىعى كوردستان) جى بهجى دهكريت. زۆر سوپاس.

بهريز د.قالا فريد ابراهيم/ سهرۆكى پهرلهمان:

زۆر سوپاس، بهريز كاك فاهر فهرموو.

بهريز ظاهر محمد على:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

بهناوى خواى گهوره.

پشتگيرى له راپورتى ليژنهى ياسايى دهكهم، هيوادارم ئەم مادديه وهكو خوى جى بهجى بكريت، سوپاس.

بهريز د.قالا فريد ابراهيم/ سهرۆكى پهرلهمان:

زۆر سوپاس، بهريز كاك كاوه فهرموو.

بهريز كاوه عبدالقادر حسن:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

منيش ههمان تيبينيم ههيه، ئەم ياسايه له دواى بلاو بوو نهوهى له وهقائىعى كوردستان ده چيته بوارى

جى بهجى كردنهوه.

بهريز د.قالا فريد ابراهيم/ سهرۆكى پهرلهمان:

زۆر سوپاس، بهريز كاك حكمت فهرموو.

بهريز حكمت محمد عبو زيد:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

پشتگيرى له ليژنهى قانونى دهكهم ئەم مادديه ههر وهكو خوى بمينيتهوه باشتر دهبيت، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز مامۆستا ئەبو بەكر فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە كاكاو و خاتوو سەرچنار دىكەم، قىسەكانەم كران، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز كاكاو سەروان فەرموو.

بەرپىز سروان محمد على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە لىژنەى ياساى دىكەم، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز دكتور اسماعيل فەرموو.

بەرپىز اسماعيل على طه:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بسم الله الرحمن الرحيم.

ئەز پشتگىرىا بۆچوونا هەندىت دىكەم كو وهقائىعى كوردستان بىتە نەشر كران پاشى تەنقىز ببىت، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز روژان خان فەرموو.

بەرپىز روژان محمد كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەز پشتگىرىا لىژنا كاروبارى ياساى دىكەم و پشتگىرىا دىكەم مادده هەشت وهكو خوى بىمىنىت و پشتگىرىا

ئاخافتنا هەقائىت خو كاكاو سروان و كاكاو حكمت دىكەم، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز دكتور محى الدين فەرموو.

بەرپىز محى الدين حسن يوسف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لهگهڵ ئەو دەستەواژەيەم كه ئەم (ياساىه له بهروارى بلاو بوونەوهى له روژنا مەى فەرمى وهقائىعى

كوردستان جى بهجى بكرىت)، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز دكتور رىبوار فەرموو.

بەرپرز ریبوار عبدالرحیم عبدالله:

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان.

ئاخافتنهکانی من کرا، سوپاس، بۆ ئەوەی دووبار نەبیتهوه.

بەرپرز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپرز دکتۆر شیرکو فەرموو.

بەرپرز د.شیرکو جودت مصطفی:

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان.

مەسەلەى له وهقائىعى كوردستان بلاو بكرىتهوه مافىكى خهلكه، مافى گشتىيه، بۆ ئەوەى بزانی پەرلەمان

دهنگ لهسەر ج ديدات، ياساو ناوهرۆكى ياساكه چىيه، بۆيه گرنهگه له وهقائىعدا بلاو بكرىتهوه، نهك له

رۆزى دهرچواندنىهوه كارى پى بكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپرز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپرز هدیە خان فەرموو.

بەرپرز هدیە مراد حیدر:

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری راپورتا لیژنا یاسایی دکهم مادده ههشت وهكو خۆى بمینیت و بیهیته جی بهجی کرن، سوپاس.

بەرپرز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپرز سوسن خان فەرموو.

بەرپرز سوسن محمد میرخان:

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری له ماددهى ههشت دهكهم كه وهكو خۆى جی بهجی بكرىت و پشتگیری له بهرپزان كاك سەروان و

ههديه خان و رۆزان خان دهكهم، زۆر سوپاس.

بەرپرز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپزان ئەندامانی لیژنەى یاسایی، ئەحکامى خیتامییه، پیویست به هیچ روون کردنهوه یهك

و وهلامدانهوهیهك ههیه؟ فەرموو سەرۆکی لیژنەى یاسایی.

بەرپرز بزار خالد عبدالله:

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان.

ههندیك وهكو قاعیده دهى ياسا دیته پهسند کرن و دهرکهفت ل وهقائىعى كوردستانى و له ههر ولاتىكى

ژى ئەف میکانیزمه ههیه، ل بو قى ياسایش بهلكو تابعىكى، رههندیكى نیشتمانى هه یه، تابعىكى سىاسى

پتر ههیه، گرنهگى پىداى ههریما كوردستانى نه گریدای خاص موباشرب حقوق و حوریاتیت خهلكى فه

ههیهو مەسەلەى دادگایى کردن و گریدانى مادده بۆ زانین و جههله یاساین، ژى بهر هه ندی پیویست

ناكات و له گهل هه ندينه ئەف مادده يه وه كى خو بمينيت، في پيشنيازا ياسايدا، تەبىعى هەر خەلكى كوردستانى دزمانيت نا وهكو بهس له ريگا وهقائىعى كوردستان زانيت، زور سوپاس.

بهريز د.قالا فريد ابراهيم / سەرۆكى پەرلهمان:

زور سوپاس، بهريز سەرۆكى ليژنهى ياسايى هۆيهكانى دەرچواندن بخوينهوه، بو ئهوهى دەرگای گفتوگو بکهينهوه.

بهريز بزار خالد عبدالله:

بهريز سەرۆكى پەرلهمان.

هۆيهكانى دەرچواندن

به مهبهستى كارا كردنهوهى دامهزراوهى سەرۆكايهتى ههريمى كوردستان □ عيراق و ههلبژاردنى سەرۆكى ههريم له پەرلهمان ئەم ياسايه دەرچويندرا.

بهريز د.قالا فريد ابراهيم / سەرۆكى پەرلهمان:

دەرگای گفتوگو لهسەر هۆيهكانى دەرچواندن دهكهينهوه، ههه ئه نداميكي بهريز دهيهويت گفتوگو بکات دهست بهرز بکاتهوه؟ ئەو بهريزانهى دهپانهويت قسه بکهن ئەمانههن:

1- كاك مه م اسکندر.

2- كاك نزار.

3- كاك شوان.

4- دكتور شيركو.

5- كاك كاوه.

6- كاك عبدالستار.

7- بدريه خان.

بهلى كاك مه م فەرموو.

بهريز مه م اسکندر مه م:

بهريز سەرۆكى پەرلهمان.

پشتهفانىي له راپورتا ليژنا ياسايى دكهين كو مهبهستهك و كو ئەم زى كارا كردنا دامهزراوه سەرۆكايهتيا ههريما كوردستانى ژ بهر ههندى پيشنيار دکه م وهكو خو بمينيت، سوپاس.

بهريز د.قالا فريد ابراهيم / سەرۆكى پەرلهمان:

زور سوپاس، بهريز دكتور شيركو فەرموو.

بهريز د.شيركو جودت مصطفى:

بهريز سەرۆكى پەرلهمان.

پيشنيار دهکه م ئيزافهى ئەوه بکريت که له سيستهميكى حوکمرانى پەرلهمانيدا، سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، بەرپز کاک نزار فەرموو.

بەرپز نزار ملا عبدالغفار:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

پشتگیری له راپۆرتی لیژنە یاسایی دەکەم، پشتگیری له وتەکانی بەرپز کاک مەم دەکەم، سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، بەرپز کاک کاوه فەرموو.

بەرپز کاوه عبدالقادر حسن:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

دیاره له یاسای ژماره (10) ی سالی (2018) له هۆیهکانی دەر چوواندن دەلایت له پیناو رهخساندنی زهمینه سازی و لیک تیگه‌یشتن له‌سه‌ر سیستمی حوکمرانی له هەریمی کوردستان ئەم یاسایه دەرچویندرا، بۆیه من پێشنیار دەکەم له پیناو زهمینه سازی و له پیناو تەوافوقی سیاسی و له پیناو دروست کردنی هه‌ماهه‌نگی له‌سه‌ر یاساییه‌کی وا گرنگ که یاسایه‌که په‌یوه‌ندی به هه‌موو خه‌لکی کوردستانه‌وه هه‌یه و یاسایه‌که ره‌هه‌ندی نیشتمانی و نه‌ته‌وا یه‌تی هه‌یه، خواست و داوا کاری و پێشنیاری ئێمه به هه‌ند وەرگیریت و جیگای بکریته‌وه له‌و یاسایه، زۆر سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، بەرپز کاک شوان فەرموو.

بەرپز شوان کریم محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

پشتگیری هه‌فالانم ده‌کەم له لیژنە یاسایی، هه‌روه‌ها هه‌فالانم کاک مەم و برادهران که ده‌قه‌که وه‌کو خۆی بمینیته‌وه‌و جیگیر بکریت، سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، بەرپز کاک عبدالستار فەرموو.

بەرپز عبدالستار مجید عبدالقادر:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ئێمه هه‌موو لا باسی سیستمی پەرله‌مانیمان کرد، دیاره ئەوه‌ش خرایه‌ روو که سیستمی پەرله‌مانی تهنه‌ا به‌وه‌ی که سەرۆکی هه‌ریم له پەرله‌مان هه‌لبژێردریت، نابیت به سیستمی پەر له‌مانی، ئێمه پیمان باشه‌ به‌راستی بۆ ئه‌مه، بۆ جیگیر کردنی ئەم پایه‌، ده‌قه‌ وا بنوو سرت (له پیناو جیگیر کردنی پایه‌کانی سیستمی پەر له‌مانی له کوردستان) عیراق و ریکخ‌ستنه‌وه‌ی پایه‌کانی سەرۆکی هه‌ریم ئەم یاسایه‌ دەرچویندرا) سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:
زۆر سوپاس، بەرپىز بدريه خانم فەرموو.

بەرپىز بدريه اسماعيل محمود:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە قسەكانى بەرپىز مامۇستا عبدالستار دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىزان سەرۆك و ئەندامانى لیژنەى یاسایی، سەرۆكى لیژنەى یاسایی فەرموو.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش لەگەڵ ئەو مەھەبەتەكانى دەرچواندن وەك خۆى بىمىنىتەو، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز روپاك خان فەرموو.

بەرپىز روپاك احمد رحمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى قسەكانى مامۇستا عبدالستار مجید دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز خەدیجە خانم فەرموو.

بەرپىز خدیجە عمر طه:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش پىداگىرى لەسەر ئەو دەكەم كە ئەم دەقە وەكو خۆى بىمىنىتەو، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز كاك عەباس فەرموو.

بەرپىز عەباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بىگومان ئەم بابەتە دوو رەئى جىبايى لە سەر هەيه، دوو رەئىه جىاوازه كەش هەردوو كىيان لە سەر ئەوئى
قانوونى خۆى وەرگرتوو، ئەو دەكرىت لە دوايى پىدا چوونەو هەردوو رەئىه كە بخەينە دەنگدا نەو لە
كاتى خۆيدا، بۆيه سوپاستان دەكەم.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەئى لە دانىشتنى دەنگدان ئەو پىشنيارانەى كە پىچەوانەى نىزامى عام و مەبادئى عامەى
دەستور نىن، ياسا بنەرەتیهكان نىن لە هەريمى كوردستان، هەموو ئەو پىشنيارانەى كە زياتر لە دوو كەس

پشتگیری کردووه، واتا ئەندامیک پيشنيارهكەى کردووهو دوو كەسى تريش پشتگیری کردووه، يان سى ئەندام پشتگیری کردووه، ئەو پيشنيارانە هەمووى لەلا يەن ليژنەى يا سايهوه صياغە دەكرينهوهو لە دانيشتنى دەنگدان هەموو پيشنيارهكان ئەو مەرجانەيان تيدا يە بەپيى پەپرەوى ناوخوى پەر لەمانى كوردستان دەيخەي نە دەنگدان، گفتو گوۆ كوردن لە سەر (پيشنيازی يا ساي كارا كورد نەوهى دا مەزراوهى سەرۆكايەتى هەريمی كوردستان □ عيراق و هەموار كوردنى شيوازی هەلبژاردنى سەرۆك تا پەسند كوردنى دەستور) كۆتايى پيەت، فەرموون سەرۆك و ئەندامانى ليژنەى يا سايى بۆ شويى خۆتان، زۆر سوپاستان دەكەين و دەستان خۆش بييت.

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان، بەم شيوهيه دانيشتنەكەمان هەلدەگرين، زۆر سوپاس بۆ ئيوه.

د. قالا فرید ابراهيم
سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عيراق

هيمن ههورامى
جيگري سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان □ عيراق

منى نبى قهوجى
سكرتيري پەرلەمانى
كوردستان □ عيراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۆتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (5)ى

چوارشەممە رېكەوتى 8 5 2019

خولى پىنجه مى ھەئىژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (5)

چوارشەممە رېكەوتى 2019/5/8

كاتزمير (11)ى پيش نيوەرۆى رۆزى چوار شەممە رېكەوتى 2019/5/8 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. قالا فرید ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز هېمن هورامى جىگرى سەرۆك و، بەرپىز منى نبى قهوچى سكرتيرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (5)ى خولى پىنجهمى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى برگەى (يەكەم)ى ماددهى (16) و ماددهى (47) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برياريدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (5)ى سالى يەكەم لە خولى پىنجهمى هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمير (11)ى پيش نيوەرۆى رۆزى سى شەممە رېكەوتى (2019/5/8) بەم شيوەىه بىت:

يەكەم: دەنگدان لەسەر (پيشنيازى ياساى كارا كرد نەوهى دامەزراوهى سەرۆكايەتى هەريمى كوردستان عىراق و هەموارى شيوەى هەلبژاردنى سەرۆك تا پەسند كردنى دەستور) بەپىى حوكمى مادده كانى (89، 90، 91، 93، 96) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوى بەخشندەو ميهربان.

بەناوى گەلى كوردستانهوه دەست بە دانىشتنەكەمان دەكەين، دانىشتىنى ژماره (5)ى ئاساى وەرزی گریدانى يەكەم، سالى يەكەم، لە خولى هەلبژاردنى پىنجهمى پەرلەمانى كوردستان - عىراق. بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

بەبۆنەى هاتنەوهى مانگى پىرۆزى رەمەزان دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان پىرۆزبايەكى گەرم ئاراستەى ئيوەى بەرپىزو گشت مو سلمانانى كوردستان و جيهان دەكات، داواكارين لە خوى گەورهو ميهربان كە گيانى لىبوردهى و يەكتر قەبول كردن و يەك ريزى و تەبايى بال بكيشتن بەسەر هەريمى كوردستاندا، ئىستا داوا لە بەرپىز سكرتيرى پەرلەمان دەكەين كە بەرنامەى كارى دانىشتىنى ئەمەرۆ بخوينتەوه، فەرموو.

بەرپىز منى نبى نادر قهوچى / سكرتيرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار

بەپىى حوكمى برگەكانى (يەكەم و دووم و سىيەم) لە ماددهى (16) و برگەى سىيەم لە ماددهى (18) و برگەكانى (يەكەم و پىنجهم) لە ماددهى (54) و مادده كانى (47 و 52 و 55 و 56 و 57) لە پەپرەوى

ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان- عێراق، دەستەى سەرۆکایەتى پەرلەمان بېرپاریدا بەرنامەى کارى دانىشتنى ژمارە (5)ى ئاسایى خولى بەهارەى سالى یەكەم لە خولى پینچەمى ھەلبژاردنى پەرلەمان لە کاتژمێر (11)ى پېش نیوھەرۆی رۆژى چوار شەممە ریکەوتى (2019/5/8) بەم شێوەیە بێت:

یەكەم: دنگدان لەسەر (پېشنیازی یاسای کارا کرد نەوہى دامەزراوہى سەرۆکایەتى ھەریمی کوردستان □ عێراق و ھەمواری شیوازی ھەلبژاردنى سەرۆک تا پەسند کردنى دەستور) بەپېی حوکمى ماددە کانى (89، 90، 91، 93، 96) لە پەپرەوى ناوخۆی پەرلەمانى کوردستان.

بەرپێز د.فالا فرید ابراھیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپێز سکریتیرى پەرلەمان پوختەى دانىشتنى ژمارە (4)ى ئاسایى لەگەڵ ناوى ئامادە نەبووان بە مۆلەت و بەبى مۆلەت بخویننەوہ.

بەرپێز منى نبى نادر قەوہچى/ سکریتیرى پەرلەمان:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

پوختەى دانىشتنى ژمارە (4)ى ئاسایى رۆژى چوار شەممە ریکەوتى 2019/4/3 بەم شێوەیەى خواریوہیە:

1- دەستپیکردنى دانىشتن لەلایەن بەرپێز سەرۆکی پەرلەمانى کوردستان.

2- خویند نەوہى بەرنامەى کارو پوختەى دانىشتن و ناوى ئامادە نەبوون و ئامادە بوونى ئەندامانى دانىشتنى پېشوو لە لایەن بەرپێز سکریتیرى پەرلەمان.

3- روون کرد نەوہى سەرۆک فراکسیۆنەکان سەبارەت بە پېشنیازی یاسای کارا کرد نەوہى دامەزراوہى سەرۆکایەتى ھەریمی کوردستان □ عێراق و ھەمواری شیوازی ھەلبژاردنى سەرۆک تا پەسند کردنى دەستور.

4- دەست پیکردنى بېرگەکانى بەرنامەى کار لە لایەن بەرپێز سەرۆکی پەرلەمانى کوردستان.

5- گفتوگۆ کردنى پېشنیازی یاسای کارا کرد نەوہى دامەزراوہى سەرۆکایەتى ھەریمی کوردستان □ عێراق و ھەمواری شیوازی ھەلبژاردنى سەرۆک تا پەسند کردنى دەستور.

ناوى ئەو ئەندامانەى مۆلەت پێدراون، یان بەبى مۆلەت ئامادە نەبوون بۆ دانىشتنى ژمارە (4)ى ئاسایى خولى بەهارەى سالى یەكەم لە خولى پینچەمى ھەلبژاردنى پەرلەمان لە بەروارى 2019/4/3:

1- بالانبوؤ محمد على/ مۆلەت.

2- جمال حویز مصطفى/ ئامادە نەبوو.

3- زیاد جبار محمد/ مۆلەت.

4- شىواشقى عبدالله/ مۆلەت.

بەرپێز د.فالا فرید ابراھیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپێزان ئەندامانى پەرلەمان.

ئىستا دەست بە جى بەجى كىردى بەرنامەى كارى دانىشتى ئەمپۇمان دەكەين، كە برىتپىيە لە دەنگدان لەسەر (پىشنىيازى ياساى كارا كىردنەوہى دامەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان عىراق و ھەموارى شىۋازى ھەلبۇزاردى سەرۆك تا پەسند كىردى دەستور) بەپىيى حوكمى ماددەكانى (89، 90، 91، 93، 96) لە پەيرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

داوا لە سەرۆكايەتى لىژنەى ياساى دەكەين كە بفرموىن بۇ شوينى تايبەتى خۇيان. نوقتەى نىزامىمان ھەيە، بەلى فەرموو.

بەريز بۇر خالد عبداللە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

راپۇرتى لىژنەمان لەبەر دەست نىيە، ناكىرت وا دانىشتن بىروات، ئەگەر راپۇرتەكەمان لەلا نەبىت.

بەريز د.فالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

راپۇرتى لىژنە تەنھا برىتپىيە لە دارشتنەوہى پىشنىيارەكان، ئىستا كە خویندرايەوہ ھەر ھەمووى دەخەينە بەردەستان، لەبەر ئەوہى دوينى تاكو نىكى ئىوارە لىژنەى ياساى بەردەوام لە كۆبوو نەوہ دا بوو، بۇيە راپۇرتەكە ئىستا بۇ بەريزان ئەندامانى پەر لەمان دەخویندردى تەوہو پىشنىيار بە پىشنىيار دەنگى لەسەر دەدرىتن، ھەموو شتان پىرۆژە يا ساكەتان لەلا يە، را پۇرتى لىژنەى ياساى شتان لەلا يە، لەبەر ئەوہى لە دانىشتى گەتوگۆ ھەر ھەمووى دابەش كرا بوو بەسەر ئەندامانى پەرلەمان، بەريز كاك سۇران فەرموو.

بەريز سوران عمر سعید:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپىيى ماددەى (90) لە پەيرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان دانىشتى دەنگدان لەسەر پىرۆژە يان پىشنىياز نابىت لە ھەفتە يەك زياتر تىپەرىت، بەدا خەوہ زۆر تىپەرى و بەبى ئەوہى ئەندامان ئاگادار بکەنەوہ ئەو دانىشتنەى كە بۇ دەنگدان دانرا بوو دوواتانخت، ئەوہ شكاندىنى پەيرەوہ كە ئەركى بەريزتانە پىادەى بکەن، زۆر سوپاس.

بەريز د.فالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز كاك مەم فەرموو.

بەريز مەم برهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تىبىينەكەى منىش ئەوہى كاك سۇرانە، سوپاستان دەكەم.

بەريز د.فالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان.

ماددەى (90) لە پەيرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان واز حە، كە پىويستە لە ماوہى ھەفتە يەك دەنگدان لەسەر ئەو پىرۆژە ياسايە بكرىت دواى خویندەوہى دووہى، بەلام خۇتان دەزانن ھەر بابەتەك

که بوو بههوی شیواندن و تیکدانی مه بدهئی ئیستیقراری سیاسی، نهک تهنهها پهپرهوی ناوخو، بهلگو دهستورو یاسا عادیهکانیش له ئاستیدا دهوهستن، بویه دهستهی سهروکایهتی پههلهمان به گهپانهوه بو ئهوه مهبهدهئانهی که سیفهتی ئیلزامیان ههیه، که مهبهدهئی ئیستیقراری سیاسییه، گهپانهوه بو ئهوه مهبهدهئه ده ستورییه توانی گۆبوو نهوهی دهنگدان له سهه ئهوه پرۆژه یا سایه تاخیر بکات، تا ئهوه کاتهی لایه نه سیاسییهکان دهگه نه تهوافوق، له بهه ئهوهی خو تان دهزانن پرۆژه یا ساکه رههه ندیکی سیاسی ههیه و پیویست بوو کات بدرییت به لایه نه سیاسییهکان، بو ئهوهی بگه نه تهوافوق له سهه ئهوه برگه و ماددانهی که گۆرانکاریان تیدا دهکریت له ناو یاساکه دا، پههلهمانی کوردستان له خولی پینجه میدا بریاریداوه که بهشیک بیتن له چاره سهه کردنی کیشه و له یهک نزیک کردنهوهی لایه نه سیاسییهکان له یهکتری و ههروهها له پارێزگاری کردنی له یهک ریزی ناو مائی کورد، بو یه له سهه ئهوه ئهسا سه گهپانهوه بو مه بدهئی ئیستیقراری سیاسی که مه بدهئیکی مولزه مه دهنگدان له سهه پرۆژه یا ساکه دوا خراوه، به پییشیلکاری پهپرهوی ناوخو دانانریت، زۆر سوپاس.

ههرموو بهرپز سهروکی لیژنه یی یا سای له ناویشانی یا ساکه وه ده ست پی بکه، بزانی چین ئهوه پییشیارانهی که پیشکesh کران.

بهرپز بزارخالد عبدالله:

بهرپز سهروکی پههلهمان.

سهه ناویشانی یا سای پییشنیازی یا سای کارا کردنهوهی دامهزراوهی سهروکایهتی ههریمی کوردستان □ عیراق و ههمواری شیوازی ههلبژاردنی سهروک سی پییشیار ههیه:

پییشیارا ئیکی/ یا سای کارا کردنهوهی دامهزراوهی سهروکایهتی ههریمی کوردستان □ عیراق و ههموار کردنی یاسای سهروکایهتی ههریمی کوردستان □ عیراق.

پییشنیازی دووه/ یا سای کارا کردنهوهی دامهزراوهی سهروکایهتی ههریمی کوردستان □ عیراق. پییشنیازی سییهم/ وهک خو بیینیت.

بهرپز د.فالا فرید ابراهیم/ سهروکی پههلهمان:

بهرپزان ئههنامانی پههلهمان.

دیاره سی پییشنیاز ههیه له سهه ناویشانی پرۆژه یاساکه:

پییشنیازی یهکه مه ئهوهیه که ناویشانی یاساکه بهم شیوهیه ههموار بکریتهوه:

(یا سای کارا کردنهوهی دامهزراوهی سهروکایهتی ههریمی کوردستان □ عیراق و ههموار کردنی یا سای سهروکایهتی ههریمی کوردستان □ عیراق).

بهرپزان له دهنگدان عادهتهن ئهوه پییشنیازانهی که جیاوازیان ههیه له گهله ئهوهی وه کو خو بیینیت تهوه، پیویسته یه کهم جار ئهوان بخری نه دهنگدا نهوه، وهک خو بیینیت دهخهیه نه دهنگدان، بهلام دوو پییشنیازمان ههیه جیاوازیان له گهله ئهوهی که له ناو پرۆژه که دا هاتوو، بو یه عورق دهنگدان وایه له سهه

پیشنیازەکان ئەوەی جیاوازه دەخەینە دەنگدان، کە ئەو دەنگی نەهینا وەکو خۆی سەرۆکی لیژنە یاسایی ناونیشانەکە دەخویننیتەووە دەیخەینە دەنگدانەووە، بۆیە پیشنیازی یەكەم داوای گۆرانکاری لە ناونیشانەکە کردووە دەیخەینە دەنگدانەووە چەند کەس لەگەڵیەتی دەست بەرز بکاتەووە؟ بەرپز سۆران فەرموو.

بەرپز سوران عمر سعید:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆیە کەس دەنگ نادات، ئەو پیشنیازە کە نووسراوە وەك ئەووە نییە کە تەرح کراوە، من یەکیك بووم لەوانە یە کە تەرحم کرد، شتیك نییە بەناوی هەمواری یاسای دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریم، هەمواری یاسای سەرۆکایەتی هەریم، ئەو دامەزراوە لەویا شتیك نییە یاسایەك بەو ناوە بەرپزان هین ناکەن، سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

نەخیر، لای من هە یە، لە ئینصات وەر گیراوە بەو شیوەیە پیشنیازەکە کراوە، یاسای کاراکرد نەووەی دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان - عیراق، هەمواری شیوازی هەڵبژاردنی سەرۆک تا پەسەند کردنی دەستور، راپەك هە یە کە ناونیشانەکە وەك خۆی بمیننیتەووە، راپی دوووم ئەووە یە کە یاسای کاراکردنەووەی دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان - عیراق و هەمواری یاسای سەرۆکایەتی هەریم هەیه راپەكە، وە کراوە، چەند کەس لەگەڵیەتی ئەووەی کە لیژنە یاسایی خویندیهووە دەست بەرز بکاتەووە؟ کەس لەگەڵی نییە، چەند کەس دژیەتی؟ پیشنیازەکە ئەوانە یە کە دژن؟ بە زۆری نە یە دەنگ پیشنیازەکە رەت کرایەووە، پیشنیازی دوووم بەرپز سەرۆکی لیژنە یاسایی؟ کاک بژار فەرموو.

بەرپز بژار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پیشنیازە دوووە، یاسای کاراکردنەووەی دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان - عیراق.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەو شیوەیە کراوە پیشنیازی دوووم کە سێ ئەندام پەرلەمان پشستگیریان کردووە، یاسای کاراکرد نەووەی دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان - عیراق. دەیخەینە دەنگدان چەند کەس لەگەڵ ئەو پیشنیازەیه؟ تەنها (9) کەس لەگەڵیەتی، چەند کەس دژیەتی دەست بەرز بکاتەووە؟ (77) کەس بەزۆری نە رەت کرایەووە پیشنیازەکە، بەرپز سەرۆکی لیژنە یاسایی پیشنیازی یاساکە وەکو خۆی بیخویننەووە با بیخەینە دەنگدان، فەرموو.

بەرپز بژار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پیشنیازی یاسای کاراکردنەووەی دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان - عیراق، و هەمواری شیوازی هەڵبژاردنی سەرۆک تا پەسەند کردنی دەستور.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

ئەووی که خوینرایهوه دهیخهینه دنگدان، چەند کەس لەگەئیهتی دەست بەرز بکاتەو؟ بە دەنگی (88) ئەندامی پەرلەمان ناوئیشانی پێشنیازی یاسایهکه وه کو خۆی مایهوه، ببورن چەند بەرپز لەگەئێ نییه دە ست بەرز بکا تەو؟ (20) پەر لەمانتار دژە، ماددهی یه کهم بەرپز سەرۆکی لیژنە یاسایی ئەو پێشنیازانە ی که هەن لەسەر ماددهی یه کهم بیانخهپوو، فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددهی/ 1 چ پێشنیاز لەسەر نین.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەئێ د. رپواز فەرموو.

بەرپز د.رپواز فائق حسین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپزتان دەزانن بە گوێرهی پەیرهوی نوێ، کاتیکی لە پێشنیاریکی زیاتر هەبوو هەموو پێشنیارهکان دەخرینه دنگدانەوه کامهیان زیاترینی هیئا ئەو بە پەسەند کراو دا ئەنریت و دژ ناخریتە دنگدانەوه، ئەگەر یهک موقتەرەح هەبوو بۆ یهک مەوزوع دەخریتە دنگدانەوه و دژە کهی دەخریتە دنگدان، بەلام ئەگەر سییان بوو دووان بوو، هەمووان دەخرینه دنگدان کامهیان زیاتری هیئا ئەو دەیبا تەو پێویست ناکات دژ بخریتە دنگدان.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز د. رپواز هەموو پێشنیارهکان دەخهینه دنگدان، چەند ئە ندامی پەر لەمان تەئیدی دەکات و ئەوان وەردهگرین و پێیان دەئیین ئەوئنده ئەندام پەرلەمانه لەگەئێ ئەو پێشنیارهیه، چەند ئە ندام پەر لەمانیش دژ دەوئستیتەوه و ئەویش هەر دنگدان وەردهگرین بۆ ئەووی دیار بی که چەند پەر لەمانتاریش دژی وئستاوئتەوه بەئێ، سوپاس، ماددهی یه کهم سەرۆکی لیژنە یاسایی فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددهی یهک چ پێشنیاز نەبووینه.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەئێ کاک عبدالستار نوقتە ی نیزامی ههیه، فەرموو.

بەرپز عبدالستار مجید قادر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەناوی خۆی بەخشندە میهرەبان، سەبارەت بە ناوێشانە کە ئێمە کاتی خۆی پێشنیاریکمان کرد، بە شی ئهوه که بخریتە لیژنە یاسایی و تاوتوئی بکری و تەئیدیش کرا، بەس ئیستا له پێشنیاره‌کانه‌وه که لیژنه له‌بەرده‌ستیش دا هه‌یه و ئه‌وه‌ی که باسیشتان کرد هه‌ر باسی نه‌کرا، که کارا‌کردنه‌وه‌ی یاسای سەرۆکایه‌تی هه‌رێم به‌شیوه‌یه‌ک که پ‌ه‌نگدا نه‌وه‌ی سیستمی پەرله‌مانی بی له هه‌رێمی کوردستان، نازانم پێم خۆشه لیژنە یاسایی وه‌لامم بده‌نه‌وه که به‌شی ئه‌وه‌نده پ‌شتگیری کراوه که لیژنە یاسایی سیاغە ی بۆ بکا ته‌وه، سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز سەرۆکی لیژنە یاسایی وه‌لامی بده‌نه‌وه، فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم وه‌کو لیژنا یاسایی هه‌می ئەندامی‌ت دگه‌ل لیژنا یاسایی دا ئاماده بووینه ئه‌و پێشنیارا ل‌دیف ماددی 91 په‌یره‌وه‌ی ناو‌خۆی پەرله‌مانی ئه‌و پێشنیارا سی ئەندام پەرله‌مان پ‌شتگیریا وی ره‌ئی کردب‌ت مه‌ وه‌رگرتی و مه‌ جه‌ی وی دناف راپۆرتا لیژنا یاسایی دا کری، ئەمما ئەگه‌ر له‌ حاله‌ ته‌کی ئە گه‌ر پێشنیاره‌ک دژی نی‌زامی سیاسی و مه‌بادئی عام ونی‌زامی پەرله‌مانی بی‌ت لوی حاله‌تی و له‌ حاله‌تی ئە گه‌ر سی ئەندام پەرله‌مانا پ‌شتگیری نه‌کردب‌ت ل فان حاله‌تا به‌نه‌ی مه‌ نه‌قیسیه، له‌وما ئه‌وی دی هه‌می جه‌ی دناف راپۆرتا لیژنا یاسایی دا هه‌ی.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

تەمام زۆر سوپاس، مادده‌ی یه‌ک ه‌یچ پێشنیاریک کراوه بۆ گۆرانکاری له‌ مادده‌ی یه‌که‌م به‌رپز سەرۆکی لیژنە یاسایی؟ مادده‌ی یه‌که‌م وه‌کو خۆی بخویننه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی بیده‌ینه‌ ده‌نگدان، فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

مادده‌ی یه‌که‌م/ .....

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز کاک سۆران فەرموو.

بەرپىز سۆران عمر سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە 91 لە پەپەرەوى ناوخۆ بېرگە 2 زۆر وازحە، دەلى/ لە كاتى بوونى زياتر لە يەك پيشنيزا ھەموو پيشنيزاھەكان دەخريته دەنگدان كاميان زۆرينەى دەنگى ھينا بە پە سەند كراو دا ئەنریت، بۆ يە پشتيوانى قسەكەى د. رپواز دەكەم دژ وەرناگيرئ لە كاتى بوونى زياتر لە پيشنيزايك، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

تەواو، ئەو بابە تە تى پەرى و وەلام درا يەو، تەكايە بە نوقتە نيزام نەخە نە ناو بابەتیکەو ە كە وەلام دەدریتەو و تى دەپەرئ، بەلى كاك بژار فەرموو.

بەرپىز بژار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە 1/ ياساى ھەلپەساردنى دامەزارووى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان - عىراق ژمارە (10) ى سالى 2018 ھەلئەو ھەشيتەو و دامەزارووى سەرۆكايەتى ھەرىم كارادەكریتەو.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

چەند كەس لەگەل ئەو ماددە يە دەست بەرز بكا تەو؟ (88) ئەندام پەرلەمان لەگەلئەتى، ئەو ەى لەگەل نىە دە ست بەرز بكا تەو؟ (7) ئە ندام پەر لەمان لەگەلئ نىە، بە كۆى دەنگى (88) ئە ندام پەر لەمان ماددەكە پەسەند كرا، ماددەى (2) بەرپىز سەرۆكى ليژنەى ياساى.

بەرپىز بژار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (2) دوو پيشنيار ھەيە:

پيشنيارى يەك كە جياوازە لەگەل ئەصلى پيشنيزاھەكە پيشنيارەكە ئەو يە:

يا ساي دابە شكردى دە سەلاتەكانى سەرۆكايەتى ھەرىم بە سەر دا مەزاراوە دە ستوريەكانى ھەرىم دا ھەلئەو ھەشيتەو و دە سەلات و ئەرك و فەرما نەكانى ھەموار دەكرئ تەو بە شيو يەك دە سەلاتەكانى پرۇتوكۆلى تەشريفاتى بيت ھاوشيوەى عىراق.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو پيشنيارەى كە ھەيە لەلايەن سى پەر لەمان تارەو پشنگيرى لى كراو، ئەو ەى كە لەگەلئەتى دە ست بەرز بكا تەو؟ (20) پەر لەمان تار لەگەلئەتى، ئەو ەى كە دژە دە ست بەرز بكا تەو؟ (83) پەر لەمان تار دژ يەتى، پيشنيارەكە وەر نەگيرا، بەرپىز سەرۆكى ليژنەى ياساى، ماددەى (2) وە كو خوى بخويئەو ە بۆ ئەو ەى بيخەينە دەنگدان.

بەرپىز بىزار خالڭ عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (2)

يا ساي دابه شىكرىنى دە سەلاتەكانى سەرۆكايەتى ھەرىم بە سەر دامەزراو دە ستورىيەكانى ھەرىم ژمارە (2)ى سالى 2017 ھەلدەوھىتەوھ.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوھى كە خوئندرا يەوھ وھ كو خو يەتى دەپخەپنە دەنگدان، ئەو ئەنداما نەى كە لە گەلن دە ست بەرز بىكەنەوھ؟ (88) ئەندام پەرلەمان لەگەلئەتى، ماددەكە وھكو خو ي پەسەند كرا، ماددەى (3) بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياسايى ئەو پىشنيارانەى كە ھەن و زياتر لە سى ئەندام پەرلەمان تەئىدى كرىوھ لە سەر ماددەى (3) بىخەنەپوو.

بەرپىز بىزار خالڭ عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر ماددەى (3) ھەندەك رەئى و پىشنيازى جىاواز ھە نە، پىشنيازا يەك/ رستەى (تا پە سەندكرىنى دەستور) لادىرى.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، راي دووھم و سىيەمىش بىخوئىنەوھ.

بەرپىز بىزار خالڭ عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيارا (2) ھەروھسا لەگەل پىشنيارا (3) ل دىف ماددەى (89) بىرگا (2) پەپىرەوى ناوخو ي پەرلەمانى و ئەو ئەرك و دەسەلاتىت لىژنا تايبەتمە ند كو لىژنا كاروبارىت ياساييا داي، مە وھكو لىژنا ياسايى دىت كۆبوونا خو دا ھەم گەيشتىنە صىغەيەكى دارشتەكانى بۆ تەوفاق د نا فەن ھەردوو پىشنيارىت ئاراستە كرى دا فى شىوھىە مە وھكو لىژنەى ياسايى داخازىش جەنابى تە دكەين بىخە يە بەر دەنگدانى، ئەو پىشنيارەژى دبىتە پىشنيارا (2)، بىرگە يەك زىاد بىكرى (بەدەر لە ھوكمى بىرگەكانى (2) و (3) لە ماددەى يەكەمى ياساي سەرۆكايەتى ھەرىم ژمارە (1)ى سالى 2005ى ھەمواركرائ، سەرۆكى ھەرىم دوو جىگىرى دەبىت و ئەرك و دەسەلاتەكانيان لەلايەن سەرۆكى ھەرىمەوھ دىارى دەكرىت).

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

پىشنيارى يەكەم دەخەينە دەنگدان، پىشنيارى يەكەم ئەوھ بوو كە رستەى (تا پە سەندكرىنى دە ستور) لادىرىت، چەند كەس لەگەلئە كە دەستەواژەى (تا پەسەندكرىنى دەستور) لادىرىت دە ست بەرز بىكا تەوھ؟ (14) ئەندام لەگەلئەتى كە ئەم پىشنيازە قىبول بىكرى، چەند ئەندام پەرلەمان لەگەل نىە كە پىشنيارەكە قىبول بىكرى با دەست بەرز بىكا تەوھ؟ پىشنيارەكە بە دەنگى (86) ئە ندام پەر لەمان رەت كرا يەوھ، ئەوھى

بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياسايى خستىەرپوو بۇ بەرپىزتاز ئەوہبوو كە دوو پىشنيارى تر هەن زياتر لە سى كەس تەئىدى كوردوو، بەلام لەو دوو پىشنيارە، لىژنەى ياسايى كۆبوو نەوہى خۆيان ئەنجام داوہ، لە بەر رۆشنايى برگەى دووہم لە ماددەى (89) لە بەرپەوہى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان بە تەوفاق كوردن لە نيوان ئەو دوو پىشنيارەى كە جياوازيان هەيە پىشنيارىكيان دار شتوتەوہ بە پىيى برگەى (2) لە ماددەى (89) و ئىستا ئەو پىشنيارەى كە لىژنەى ياسايى داير شتوتەوہ دەپخەينە دەنگدان، ئە گەر ئەو پىشنيارە دەنگى هينا دوو پىشنيارەكەى پىشووتر كە پىشنيار كرابوون و تەئىد كرابو لەلا يەن سى ئە ندامانى پەرلەمان ئەوان سقوت دەكەن لە بەرامبەر ئەوہى كە لىژنەى ياسايى داير شتوتەوہ، چونكە بۇ تەوفاق كوردن لىژنەى ياسايى ئەو حەقەى هەيە كە دارشتنەوہى پىشنيارەكان بكات، بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياسايى ئەو پىشنيارەى كە داتان رشتوتەوہ فەرموو بيخەنە روو.

بەرپىز بۇار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيارى (2)

برگەيەك زياد بكرىت بەم شىوہيە:

بەدەر لە حوكمى برگەكانى (2) و (3) لە ماددەى يە كەمى ياسايى سەرۆكايەتى هەريم ژمارە (1)ى سالى 2005ى هەموار كراو سەرۆكى هەريم دوو جىگرى دەبىت و ئەرك و دەسەلاتەكانيان لەلا يەن سەرۆكى هەريمەوہ ديارى دەكرىت.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو پىشنيارە دەخەينە دەنگدان، چەند پەرلەمانتار لەگەليەتى دەستى بەرز بكاتەوہ؟ كاتى دەنگدان نوقتە نيزامى وەرناگرى، پىشنيارەكە بە دەنگى (84) ئەندام پەر لەمان قبولكرا، چەند پەر لەمانتار دژ يەتى با دەست بەرز كاتەوہ؟ (23) كەس دژى پىشنيارەكەن، پىشنيارەكە بە دەنگى (84) پەر لەمانتار قبول كرا، بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياسايى ماددەى (3) بچوینەوہ لەگەل ئەو پىشنيارەى كە دەنگى لە سەر درا كەواتە دەبىت بە دوو برگە ماددەى (3) برگەى (يەكەم) و برگەى (دووہم)، فەرموو.

بەرپىز بۇار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (3):

يەكەم: بەدەر لە حوكمى ماددەى دووہم لە ياسايى سەرۆكايەتى هەريمى كوردستان - عىراق ژمارە (1)ى سالى 2005ى هەموار كراو، پەرلەمانى كوردستان - عىراق سەرۆككە بۇ هەريم هەلدە بۇيردىت بەو ئەرك و دەسەلاتانەى كە لە ياسايى سەرۆكايەتى هەريمى كوردستان - عىراقدا هەيە، تا پەسەند كوردنى دەستورى كوردستان - عىراق كە تىيدا شىوازي هەلبۇاردنى سەرۆكى هەريم و دەسەلاتەكانى ديارى دەكرىت و،

سەرۆك له سهر ئاستى ناوخۆ و دهره وهش نوێنه رایه تی هاوولاتیانی کوردستان - عێراق دهکات و به ناویا نهوه دهبویت و ههماهنگی له نیوان دهسهلاته فیدرالیهکان و دهسهلاتهکانی ههریمدا دهکات. دووه: بهدەر له حوکمی بر گهکانی (2) و (3) له ماددهی (یه کهم) له یا سای سهرۆکایه تی ههریمی کوردستان - عێراق ژماره (1) ی سالی 2005 ی هه موارکراو، سهرۆکی ههریم دوو جیگری ده بییت و ئه رک و دهسهلاتهکانیان له لایهن سهرۆکی ههریمه وه دیاری ده کریت.

به ریز د. قالا فرید ابراهیم / سهرۆکی په رله مان:

ماددهی (3) دهخهینه دهنگدان ئه و ئه ندامانه ی له گه ل مادده ی (3) با دهست بهرز بکه نه وه؟ (86) ئه ندام په رله مان له گه ئیه تی، ئه وه ی له گه ل نییه با دهست بهرز کاته وه؟ (21) په رله مان تار له گه ئی نییه، مادده که به دهنگی (86) په رله مان تار په سه ند کرا. مادده ی (4) به ریز سهرۆکی لیژنه ی یا سای، فه رموو. به ئی خاتون نوقته نیزامی هه یه؟ (روپاک) خان فه رموو.

به ریز روپاک احمد رحمان:

به ریز سهرۆکی په رله مان.

من له بر گه ی پێشووتر نوقته نیزامیم هه بوو که به داخه وه وه رتان نه گرت له وه نوقته نیزامیم نییه.

به ریز د. قالا فرید ابراهیم / سهرۆکی په رله مان:

بر گه ی پێشوو ته واو بوو قسه ی له سه ر کراوه نوقته نیزامی وه ناگری، به ئی سهرۆکی لیژنه ی یا سای، فه رموو مادده ی (4) بچوینه وه ئه و پێشنیارانه ی که کراون زیاتر له (3) په رله مان تار ته ئیدی کردوون بیانخه نه روو.

به ریز بزار خالد عبدالله:

به ریز سهرۆکی په رله مان.

مادده ی (4) پینج پێشنیار هه نه:

1- مه رچی پروانامه بۆ خۆپالوتن زیاد بکریت به لایه نی کهم به کالۆریۆس بییت.

2- دهست له کار کێشانه وه ی سهرۆکی براوه له حزبا یه تی.

3- مادده ی (4) وه ک خۆی بمینیته وه ته نها خالی پینجه م له مادده ی (4) دهنگدان به نهینی بییت و نه ک به ئاشکرا.

4- مادده ی (4) وه ک خۆی بمینیت ته نها خالی پینجه م سهرۆک به دهنگی دوو له سه ر سیی ئه ندامانی په رله مان و به نهینی هه لبرێدرییت.

5- وه ک خۆی بمینی.

به ریز د. قالا فرید ابراهیم / سهرۆکی په رله مان:

پینج پێشنیارمان هه یه پێشنیاری یه کهم دهخهینه دهنگدان، پێشنیاری یه کهم ئه وه بووه که مه رچی پروانامه بۆ خۆپالوتن زیاد بکرین و به لایه نی کهم به کالۆریۆس بییت، چه ند کهس له گه ل ئه و پێشنیاره یه

با دەست بەرز بکاتەوێ خرایە دەنگدان؟ (22) کەس لەگەڵدا، چەند پەر لەمانتار دژی ئەو پێشنیاریە با دەست بەرز کاتەوێ؟ (69) پەر لەمانتار دژیەتی، پێشنیارەکە رەت کرایەوێ.

پێشنیاری دوویم بەرێز سەرۆکی لیژنەی یاسایی، بەرێز کاک (کاوە) فەرموو.

بەرێز کاوە عبدالقادر حسن :

بەرێز سەرۆکی پەر لەمان.

بە پێی یاسا بەپێی پەڕەوی ناوخوا لە دانیشتنی دوویم هەموو ئەو پێشنیازانەی کەوا پالپشتی (3) پەر لەمانتاری هەیه ئەرکی لیژنەی یاساییە کە لە دارشتنەوێ یاخود لە سیاغە کردنی ئەو پێشنیازانەی جیبی بکاتەوێ لە ناو مسوودەدی پێشنیازی پرۆژە یاساکە، یەک لەو پێشنیازانە ئەوێ بوو کە پەر لەمان توانای لیپرسینەوێ هەبێت لە سەرۆکی هەرێم لەبەر ئەوێ سەرۆکی هەرێم لە ناو پەر لەمان هەڵدەبژێردرێت پێویستە پەر لەمان توانای لیپرسینەوێ هەبێت وە من تیبینیم هەیه لە سەر لیژنەی یاسایی وە لە ویش دەنگم نەداوێ کە ئەندامیکی لیژنەی یاسایی لەبەر ئەوێ ئەو پێشنیازە لابرا، داوا ئەکەم کە ئەو پێشنیاز بخرێتەوێ ناو پرۆژەکە یاخود مسوودەدی پرۆژە یاساکە.

بەرێز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەر لەمان:

بەرێز کاک (کاوە) تۆ خۆت ئەندامی لیژنەی یاسایی وەکو خۆم سەرۆکی پەر لەمان روون کردنەوێم دا لەسەر ئەو بابەتە بەرێز (د.ریواس) روونکردنەوێم دا لەسەر ئەو بابەتە وە روونمان کردوێ کە لە نیزامی پەر لەمانی سەرۆکی هەرێم و وە سەرۆکی ولات لە بەرامبەر پەر لەمان سیاسیەن بەرپرس نابێت، بۆیە ئەو پێشنیارە بەپێچەوانەی مەبەدئێ نیزامی پەر لەمانییە کە لە دەستووری عێراقی و لە هەموو ئەنزیمة پەر لەمانییەکان تەسبیت کراوێ بۆیە لیژنەی یاسایی ناتوانی پێشیارێک کە پێچەوانەی مەبەدئێ عامە و پێچەوانەی مەبەدئێ دەستووری بێت بیخاتە ناو پێشنیارەکان، بۆیە لەو روانگەوێ ئەو پێشنیارە رەت کراوێتەوێ، وە هیوادارم ئەو جارە ورد تر بن لە رایەکانتان، بەرێز سەرۆکی لیژنەی یاسایی پێشنیاری دوویم بخەنە روو، فەرموو.

بەرێزبزار خالد عبدالله:

بەرێز سەرۆکی پەر لەمان.

دەست لەکار کێشانەوێ سەرۆکی براوێ لە حزبایەتی.

بەرێز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەر لەمان:

پێشنیارەکە بەو شیوەییە کە سەرۆکی براوێ پێویستە دەست لە کارو باری حزبایەتی بکێشێتەوێ ئەوێ کە لەگەڵ ئەو پێشنیاریە با دەست بەرز بکاتەوێ؟ (24) پەر لەمانتار تەئیدی پێشنیارەکە دەکات، ئەوێ دژی پێشنیارەکیە دەست بەرز کاتەوێ؟ (69) پەر لەمانتار دژیەتی، پێشنیارەکە بە دەنگی (69) پەر لەمانتار رەت کرایەوێ، پێشنیاری سییەم بەرێز سەرۆکی لیژنەی یاسایی، فەرموو.

بەرپىز بىزار خالڭ عبداللە:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پېشنيار سىيى ماددەى چوار وەك خۇى بىمىنىتەو، تەنھا خالى پىنجەم لە ماددەى چوار دەنگدان بە نەينى بىت نەك بە ئاشكرا، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋكى پەرلەمان:

دەنگدانى ئا شكرا بكرىت بە دەنگدانى نەينى، كى لەگەلدا يە تكا يە دە ست بەرزكا تەو؟ (20) كەس لەگەلدا يە، زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە تكا يە دە ست بەرزكا تەو؟ (71) كەس لەگەلدا نىيە، زۆر سوپاس، پېشنيارەكە بە زۆرىنەى دەنگ رەتكرا يەو، پېشنيارى چوارەم تكايە بخويننەو.

بەرپىز بىزار خالڭ عبداللە:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پېشنيارى چوارەم ماددەى چوار وەكو خۇى بىمىنىتەو، تەنھا خالى پىنجەم سەرۋك بە دەنگى (3/2) ئەندامانى پەرلەمان و بە نەينى ھەلدەبىژىردىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستا بەرپىزان ئەو پېشنيارە دەخەينە دەنگدانەو، كى لەگەلدا يە تكا يە دە ست بەرزكا تەو؟ (22) كەس لەگەلدا يە، ھەرچەندە دەستەواژەى بە نەينى ھەلدەبىژىردىت رەتكرا يەو، بەلام لىرە دوو بارە كراو تەو ھەر بۇ پىرۆتوكول و بۇ زانين، لەبەر ئەو بە دەنگى زۆرىنەى ئەندامانى پەرلەمان دەستەواژەى بە نەينى ھەلدەبىژىردىت رەتكرا يەو، بۇيە نايىت بخويندىتەو، تەنھا (3/2) ي ئەندامان، ئەو ئەندامانەى كە دژى پېشنيارەكەن تكا يە دە ست بەرزكا تەو؟ (69) كەس لەگەلدا نىيە، زۆر سوپاس، پېشنيارەكە بە زۆرىنەى دەنگ رەتكرا يەو، تكا يە ماددەى چوارەم وەكو خۇى بخويننەو بۇ ئەو بەىخەينە دەنگدان، بەرپىز سەرۋكى لىزنەى ياساى.

بەرپىز بىزار خالڭ عبداللە:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (4):

بەدەر لە حوكمەكانى ماددەى (حەفتەم) ي ياساى سەرۋكايەتى ھەرىمى كوردستان - عىراق ژمارە (1) ي سالى 2005 ي ھەموار كراو، پەرلەمانى كوردستان بۇ ھەلباردىنى سەرۋكى ھەرىم ئەم رىكارانەى خوارەو دەگرىتەبەر:

يەكەم:

1. لە ماوەى (30) رۆژ لە دواى ھەلباردىنى دەستەى سەرۋكايەتى پەرلەمان، پەرلەمانى كوردستان دەرگاى خۇ پالاتن دەكاتەو.

2. خوازيارانى خۇكاندىدكردن كە مەرجەكانى ماددەى (پېنجەم)ى ياساى سەرۇكاپەتى ھەرئىمى كوردستان - عىراق ژمارە (1)ى سالى 2005ى ھەمواركرائو تىداپە، لە ماوہى (3) سى رۇژ لە بەروارى كردنەوہى دەرگای خۇپالائوتن داواكارى و سىقى خۇيان پېشكەش سەرۇكاپەتى پەرلەمان دەكەن.

3. سەرۇكاپەتى پەر لەمان لە ماوہى (2)دوو رۇژ لە رۇژى داخستنى دەر گای خۇ پالائوتن ناوى ئەو پالئوراوانە رادەگەپەنئىت كە مەرجى ياسايبان تىداپە.

4. ھەر كەسىك لەوانەى داواكاريبان پېشكەش كردوو، ئەگەر ناوى رانەگەپەنرا بوى ھەپە لە ماوہى (2) دوو رۇژ لە رىكەوتى راگەياندىنى ناوى كاندىدەكان لە بەردەم دادگای تەمىيز تانە بدات، دادگای تەمىيز لە ماوہى (2) دوو رۇژ تانە پەكلاپى دەكاتەو، بېپارى دادگاش لەم بارەوہ بىچرە.

5. سەرۇكى ھەرئىم لە دەنگدانىكى ئاشكرا و بە دەنگى زۇرىنەى رەھای ئەندامانى پەرلەمان، لە ماوہى (3) رۇژ لە رۇژى دەرکردنى بېپارى بىچرە لەسەر تانەكان ھەئدەبژىردىت.

6. ئەگەر ھىچ پالئوراويك دەنگى زۇرىنەى رەھای ئەندامانى پەرلەمانى بەدەست نەھىنا دەنگدان دوو بارە دەكرىتەو، كىچرىكى لە نيوان ئەو دوو پالئوراوہ دەبىت كە زۇرىنەى دەنگيان ھىناوہ و ئەوہى لە جارى دووہم زۇرىنەى بەدەست ھىنا دەبىتە سەرۇكى ھەرئىم، ئەگەر تەنھا پەك پالئوراويش ھەبوو بۇ پۇستى سەرۇكى ھەرئىم دەنگدانى ئاشكرا ئەنجام دەدرىت و، ئەگەر پالئوراوہ كە زۇرىنەى دەنگى پەر لەمانى بەدەست ھىنا دەبىتە سەرۇكى ھەرئىم.

دووہم:

بەدەر لە حوكمى خالى (1) بېرگەى (پەكەم)ى ئەم ماددەپە پەرلەمانى كوردستان تەنھا لەم خو لەدا لە ماوہى (3) سى رۇژ لە دواى دەر چواندىنى ئەم ياساپە دەر گای خۇ پالائوتن بۇ پۇستى سەرۇكى ھەرئىم دەكاتەو.

بەپىز د.فالا فرىد ابراھىم/ سەرۇكى پەرلەمان:

بەپىزان ئىستا ئەو ماددەپە دەخەپەنە دەنگدان كە خوئىندراپەوہ لەلاپەن سەرۇكى لىژنەى ياساپى، كى لەگەئداپە تەكاپە دەست بەرزكاتەو؟ (86) كەس لەگەئداپە، زۇر سوپاس، كى لەگەئدانيپە تەكاپە دەست بەرزكاتەو؟ (18) كەس لەگەئدانيپە، زۇر سوپاس، كەواتە ماددەكە بە زۇرىنەى دەنگ پە سەندكرا، ماددەى پىنج بىخوئىنەوہ.

بەپىز بۇر خالد عبداللە:

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان.

ماددەى (5):

دوو پىشنيار ھەپە:

پىشنيارى پەكەم: ماوہى وىلاپەتى سەرۇكى ھەرئىم بە كۇتايى ھاتنى ماوہى وىلاپەتى پەر لەمان كۇتايى دىت و، سەرۇكى ھەرئىم بوى نىپە جارىكى تر خوى ھەئبژىردىت.

پېشنیاری دوووم: وهكو خۇى بمینیتتهوه.

بهريز د.قالا فرید ابراهیم/ سهرۆكى پهرلهمان:

بهريز سهرۆكى لیژنهى یاسایى پېشنیاری یهكهم له ماددهى (5) جاريكى تر بخوينهوه.

بهريز بزار خالد عبدالله:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

یهكهم: ماوهى ویلا یهتى سهرۆكى ههریم به كۆتایى هاتنى ماوهى ویلا یهتى پهر لهمان كۆتایى دیت و، سهرۆكى ههریم بوى نییه جاريكى تر خۇى ههلبژیریت.

بهريز د.قالا فرید ابراهیم/ سهرۆكى پهرلهمان:

بهريزان ئیستا پېشنیاری یهكهم دهخهینه دهنگدان، كى لهگهئدا یه تكا یه ده ست بهرزكا تهوه؟ (6) كهس لهگهئدا یه، زۆر سوپاس، كى لهگهئدانییه تكا یه دهست بهرزكا تهوه؟ (77) كهس لهگهئدانییه، زۆر سوپاس، كهواته به زۆرینهى ده ننگ پېشنیارهكه رهتكرایهوه، رای دوووم ئهوه یه كه ماددهى پینج وه كو خۇى بمینیتتهوه، بویه بهريز سهرۆكى لیژنهى یاسایى ماددهى (5) بخوينهوه بۆ ئهوهى بیخهینه دهنگدان.

بهريز بزار خالد عبدالله:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

ماددهى (5):

یهكهم: ماوهى ویلا یهتى سهرۆكى ههریم به كۆتایى هاتنى ماوهى ویلا یهتى پهر لهمان كۆتایى دیت. دوووم: سهرۆكى ههریم له ئهرك و دهسهلاتهكانى بهردهوام دهپیت تا به پى حوكمهكانى ئهم یاسیه سهرۆكىك ههلبژیریت.

بهريز د.قالا فرید ابراهیم/ سهرۆكى پهرلهمان:

بهريزان ئیستا ماددهى پینج دهخهینه دهنگدان هوه وه كو ئهوهى كه خویندرا یهوه، كى لهگهئدا یه تكا یه دهست بهرزكا تهوه؟ (89) كهس لهگهئدا یه، زۆر سوپاس، كى لهگهئدانییه تكا یه ده ست بهرزكا تهوه؟ (12) كهس لهگهئدانییه، زۆر سوپاس، كهواته به زۆرینهى دهنگ پهسهنكرایهوه، ماددهى شەش بخوينهوه.

بهريز بزار خالد عبدالله:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

ماددهى (6):

كار به هیج دهقیكى یاسایى یان بریارىك ناکریت كه لهگهئ حوكمهكانى ئهم یاسیه ناكوك بیت.

بهريز د.قالا فرید ابراهیم/ سهرۆكى پهرلهمان:

بهريز ئیستا ماددهى شەش دهخهینه دهنگدان هوه، كى لهگهئدا یه تكا یه ده ست بهرزكا تهوه؟ (90) كهس لهگهئدا یه، زۆر سوپاس، كى لهگهئدانییه تكا یه ده ست بهرزكا تهوه؟ (8) كهس لهگهئدانییه، زۆر سوپاس، كهواته به زۆرینهى دهنگ ئهوه ماددهیه پهسهنكرایهوه، ماددهى حهوت بخوينهوه.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (7):

پيويسته لىسەر لايەنە پەيوەندىدارەکان حوکمەکانى ئەم ياسايە جيبەجى بکەن.

بەرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپزان ئىستا ماددەى حەوت دەخەينە دەنگدان وەکو ئەوەى کە خویندرايەو، کى لەگەلدايە تکايە دەست بەرزکاتەو؟ (83) کەس لەگەلدايە، زۆر سوپاس، کى لەگەلدايە تکايە دەست بەرزکاتەو؟ (2) کەس لەگەلدايە، زۆر سوپاس، کەواتە بە زۆرينەى دەنگ ماددەى حەوت پە سەندکرا، بەرپز سەرۆکی لیژنەى ياسايى ماددەى هەشت بخوینەو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (8):

دوو پيشنيار هەيە:

پيشنيارى يەكەم: ئەم ياسايە جيبەجى دەكریت لە دواى بلاو بوو نەوەى لە رۆژنامەى فەرمى (وہ قايەى كوردستان).

پيشنيارى دووہم: وەکو خوى بيمينتەو.

بەرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپزان ئىستا پيشنيارى يەكەم دەخەينە دەنگدان ئەوە يە كە ياساکە كاتيك بکەو پتە بوارى جيبەجى كردن كە لە رۆژنامەى فەرمى (وہ قايەى كوردستان) دا بلاو دەكریتەو، كى لە گەل ئەو پيشنيارەيە تکايە دەست بەرزکاتەو؟ (9) کەس لەگەلدايە، زۆر سوپاس، كى لەگەلدايە تکايە دەست بەرزکاتەو؟ (79) کەس لەگەلدايە، زۆر سوپاس، کەواتە پيشنيارەكە بە زۆرينەى دەنگ رەتکرايەو، بەرپز سەرۆکی لیژنەى ياسايى ماددەى هەشت وەکو خوى بخوینەو بۆ ئەوەى بيخەينە دەنگدان.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (8):

ئەم ياسايە لە رۆژى دەرجواندنيەو جيبەجى دەكریت و لە رۆژنامەى فەرمى (وہ قايەى كوردستان) دا بلاو دەكریتەو.

بەريز د.قالا فرید ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (8) دەخەينە دەنگەووە ئەووى لە گەليەتى با دەست بەرز بکاتەووە؟ (84) پەر لەمانتار لەگەليەتى ، ئەووى لەگەل ئەو ماددەيە نيە ، با دەست بەرز بکاتەووە؟ (6) پەر لەمانتار لە گەلئى نيە ماددە کە بە دەنگى (84) پەر لەمانتار پەسەند کرا. بەريز سەرۆكى ليژنەى ياسايى ھۆيەکانى دەرچواندن .

بەريز بزار خالد عبدالله :

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھۆيەکانى دەرچواندن

دوو پيشنيارى ھەن

پيشنيارى يەكى:

بە مەبەستى کارکردنەووى دامەزراوى سەرۆکايەتى ھەريمى کوردستان - عىراق و ھەلبژاردنى سەرۆكى ھەريم لە پەر لەمان لە پيناو جيگيرکردنى سيستمى پەر لەمانى لە ھەريمى کوردستان ئەم ياسايە دەرچويندرا.

پيشنيارى دوووم:

وہك خوى بمينييت .

بەريز د.قالا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان:

پيشنيارى يەكەم دەخەينە دەنگدانەووە ئەو پەر لەمانتارى کە لە گەليەتى دەست بەرز بکاتەووە ؟ کەس لەگەل پيشنيارى يەكەم نيە، ھۆيەکانى دەرچواندن وەكو خوى بخوينەووە بەريز سەرۆكى ليژنەى ياسايى .

بەريز بزار خالد عبدالله :

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھۆيەکانى دەرچواندن

بە مەبەستى کارکردنەووى دامەزراوى سەرۆکايەتى ھەريمى کوردستان - عىراق و ھەلبژاردنى سەرۆكى ھەريم لە پەر لەمان ئەم ياسايە دەرچويندرا.

بەريز د.قالا فرید ابراهيم /سەرۆكى پەرلەمان :

ئەووى کە خرايە روو دەيخەينە دەنگدان ئەو ئەندام پەرلەمانەى لە گەليەتى با دەست بەرز بکاتەووە ؟(84) پەر لەمانتار لەگەليەتى ، ئەووى لەگەلئى نيە ؟ (5) پەر لەمانتار لەگەلئى نيە، ھۆيەکانى دەرچواندن بە دەنگى (84) پەر لەمانتار پەسەند کرا . بەريزان ئەندامانى پەرلەمان ئىستا کوى ياساکە بە ناو نيشانى ياساکەووە بە ھۆيەکانى دەرچواندن و بە تىکرايى ماددە کان دەخەينە دەنگدانەووە ئەووى لە گەل کوى ياساکەيە با دەست بەرز بکاتەووە؟کوى ياساکە بە دەنگى (89) پەر لەمانتار پەسەند کرا ، چەند کەس لە گەل ياساکە نيە، با دەست بەرز بکاتەووە؟(12)پەر لەمانتار دژيەتى ، کوى ياساکە بە دەنگى (89) پەر لەمانتار پەسەند کرا، پيرۆزبايى لە گەل کوردستان دەکەين و دەست خۆشى لە پەر لەمانى کوردستان

دە كەين بە بۆ نەى پە سەندكردنى پي شنيازى يا ساي كاراگرد نەوہى دا مەزراوہى سەرۆكايەتى ھەريمى
كوردستان □ عيراق و ھەموارى شيوازي ھەلبژاردنى سەرۆك تا پە سەندكردنى دەستور پيرۆزە لە گەلى
كوردستان بەم جۆرە كۆتايى بە دانىشتنەكە دپنين .

د. فاللا فرید ابراهيم
سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عيراق

ھيمن ھەورامى
جيگرى سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان □ عيراق

منى نبى قھوچى
سكرتپىرى پەرلەمانى
كوردستان □ عيراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۆتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (6)ى

سى شەممە رېكەوتى 28 5 2019

خولى پىنجه مى ھەئىژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (6)

سى شەممە رېكەوتى 2019/5/28

كاتزمير (11) ى پيش نيوپروۆى رۇژى سى شەممە رېكەوتى 2019/5/28 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. قالا فرید ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز ھېمن ھەورامى جىگىرى سەرۆك و، بەرپىز منى نبى قھوچى سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (6) ى خولى پىنچەمى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى برگەى (يەكەم) ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (6) ى سالى يەكەم لە خولى پىنچەمى ھەلبىزاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمير (11) ى پيش نيوپروۆى رۇژى سى شەممە رېكەوتى (2019/5/28) بەم شىوہىہ يىت:

يەكەم/ خستەروو و ھەلبىزاردنى پالئوراوہكان بۇ پۇستى سەرۆكى ھەرىم، بەپىى حوكمى خالى (5 و 6) ى برگەى (يەكەم) ى ماددەى (4) لە ياساى ژماره (1) ى سالى 2019 (ياساى كارا كرد نەوہى دامەزراوہى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان عىراق و ھەموارى شىوازى ھەلبىزاردنى سەرۆك تا پەسند كردنى دەستور).

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوى بەخشندەو مېھربان.

بەناوى گەلى كوردستانەو دەست بە دانىشتەكەمان دەكەپنەوہ، دانىشتىنى ژماره (6) ى ناساى وەرزى گریدانى يەكەم، سالى يەكەم، لە خولى پىنچەمى ھەلبىزاردنى پەرلەمانى كوردستان - عىراق. ئىستا داوا لە بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان دەكەپن كە بەرنامەى كارى دانىشتىنى ئەمپرو و پوختەى كۆنووسى دانىشتىنى ژماره (5) ى پەرلەمانى كوردستان و ناوى ئامادە نەبووان بە مۆلەت بى مۆلەت لە دانىشتىنى ژماره (5) بخوینىئەوہ، با بقرمووئىت.

بەرپىز منى نبى نادر قھوچى/ سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى برگەكانى (يەكەم، دووہم، سىيەم) لە ماددەى (16) برگەى (سىيەم) لە ماددەى (18) و ماددەكانى (47 و 48 و 52 و 55 و 56 و 57) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان - عىراق

دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمان بېيار یدا بەرنا مەى كارى دانىشتنى ژمارە (6)ى ئاسايى خۇى خولى بەهارەى، سالى يەكەم لە خولى پېنچەمى ھەلېژاردنى پەر لەمان لە كا تزمير (11)ى پېش نيوەرۇ رۇژى سى شەممە رېكەوتى 2019/5/28 بەم شېوھىە بېت:

يەكەم/ خستەروو و ھەلېژاردنى پائېوراوھكان بۇ پۇستى سەرۆكى ھەرېم، بەپېى حوكمى خالى (5 و 6)ى بېرگەى (يەكەم)ى ماددەى (4) لە ياساى ژمارە (1)ى سالى 2019 (ياساى كارا كردنەوھى دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەرېمى كوردستان □ عىراق و ھەموارى شېوازى ھەلېژاردنى سەرۆك تا پەسند كردنى دەستور).

پوختەى دانىشتنى ژمارە (5)ى ئاسايى رۇژى سى شەممە رېكەوتى 2019/5/8 بەم شېوھى خوارەوھ بوو:

- 1- دەست پېكردنى دانىشتن لەلايەن بەرپېز سەرۆك پەرلەمانى كوردستان.
  - 2- خویندەنەوھى بەرنامەى كارو پوختەى دانىشتنى پېشوو لەلايەن بەرپېز سكرتېرى پەرلەمان.
  - 3- دەست پېكردنى بەرنامەى كار لەلايەن بەرپېز سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان.
  - 4- دەنگدان و پەسند كردنى ياساى كارا كردنەوھى دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەرېمى كوردستان □ عىراق و ھەموارى شېوازى ھەلېژاردنى سەرۆك تا پەسند كردنى دەستور.
  - 5- كۆتايى ھاتنى دانىشتنى پەرلەمان لەلايەن بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.
- ناوئەو ئەندامانەى مۆلەت پېدراون، يان بەبى مۆلەت ئامادە نەبوون بۇ دانىشتنى ژمارە (5)ى ئاسايى خولى پېنچەمى ھەلېژاردنى پەرلەمان لە بەروارى 2019/5/8.
- 1- فرید يعقوب ايليا/ مۆلەت.

زۇر سوپاس.

بەرپېز د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس بۇ بەرپېز سكرتېرى پەرلەمان، ئىستا دەست دەكەين بە جى بەجى كردنى بېرگەى يەكەم لە بەرنامەى كارى دانىشتنى ئەمپۇمان كە برىتییە لە خستەروو و ھەلېژاردنى پائېوراوھكان بۇ پۇستى سەرۆكى ھەرېم، بەپېى حوكمى خالى (5 و 6)ى بېرگەى (يەكەم)ى ماددەى (4) لە ياساى ژمارە (1)ى سالى 2019 (ياساى كارا كردنەوھى دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەرېمى كوردستان □ عىراق و ھەموارى شېوازى ھەلېژاردنى سەرۆك تا پەسند كردنى دەستور).

بەرپېزان ئەندامانى پەرلەمان.

دواى ئەوھى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان ھەموو ئەو رېكارە ياسايانەى گرته بەر لە ماددەى (4)ى ياساى ژمارە (1)ى سالى 2019 دا ھاتووه، (ياساى كارا كردنەوھى دامەزراوھى سەرۆكايەتى ھەرېمى كوردستان □ عىراق و ھەموارى شېوازى ھەلېژاردنى سەرۆك تا پەسند كردنى دەستور)، لە ماوھى ياسايدا لە بېرگەى (دووھم) لە ماددەى (4)ى ياساكا دا ھاتووه سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان دەرگای خۇ

پالۆتنى كوردەو بەپىي بەيانىكى فەرمى كە لە سايتى پەر لەمان و لە رۆر بەى سايتەكان و دەزگاكانى راگەياندىن بلاو كرا بۆو، لەو ماوە ياسايەدا دەرگاي خۆ پالۆتن كرا بوو يەو (9) بەرپىز سىقى خۆيان پيشكەش كوردو سەرۆكايەتى پەر لەمانى كوردستان لەو ماوە ياسايەى كە ماددەى (4) پييداو كۆبوونەو خۆى ئەنجا مدا و بەپىي بەيانىكى فەرمى دەرگاي خۆ پالۆتنى داخست و دوا جار كۆبوو نەو خۆى ئەنجامدا بە مەبەستى تاوتوئ كوردنى ئەو سىقىانەى كە لە لايەن (9) بەرپىزەو پيشكەش كراون، بۆ ئەو خۆى بزانين ئايا بەپىي ماددەى (پينجەم) لە ياساي سەرۆكايەتى هەريىمى كوردستان ژمارە (1) سالى (2005) مەرجه ياسايەكانيان تيدا يەو ياخود نا، دوا جار پەر لەمانى كوردستان هەر بەپىي بەيانىكى رەسمى كە لە سايتى پەر لەمان دا بەزىنراو رەزامەندى لە سەر (5) پالۆرو دا، بەپىي ئەو مەرجانەى كە لە ماددەى (پينج) ياساي سەرۆكايەتى هەريىمى كوردستانى عىراقدا هاتبوون.

ناوى ئەو پالۆروانەى كە بوون بە پالۆرو و دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمانى كوردستان بەپىي ياساي ژمارە (1) سالى (2019) رەزامەندى لە سەردان برىتين بوون لەم ناوانەى خوارەو:

1- نيچىرفان ئيدريس مصطفى بارزانى.

2- ئوميد عبدالسلام قادر.

3- محمد حمە صالح عمر.

4- ريبوار عزيز مصطفى.

5- هيو عبدالله خدر.

(4) بەرپىزەكەى تر لە لايەن دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمانى كوردستان رەت كرايەو، لەو (4) بەرپىزەى كە رەت كراو و مەرجه ياسايان تيدا نەبوو، تەنھا (2) بەرپىز بەپىي ئەو مافەى كە ياساي ژمارە (1) سالى 2019 پييدا بوون تانەيان گرت لە برپارەكەى دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمانى كوردستان لە بەردەم دادگاي تەمىيز.

يەكەميان/ بەرپىز ذنون يونس محمد صالح تانەى گرتبوو.

دووەميان/ بەرپىز ابوبكر محمد مولود بوو.

برپارى دادگاي تەمىيز بەپىي نووسراوى ئەنجومەنى دادوهرى هەريىمى كوردستانى عىراق بە ژمارە (1) و ژمارە (2) لە ريكەوتى (2019/5/26) ئارا ستەى سەرۆكايەتى پەر لەمانى كوردستان كراو و تانەى نابراوانى رەت كرددۆ تەو و برپارەكەى دەستەى سەرۆكايەتى بە برپارىكى راست و دروست بەپىي ياسا داناو، بەپىي برگە (4) يش لە ماددەى چوار لە ياساي ژمارە (1) سالى 2019 برپارى دادگاي تەمىيز بنپەر.

بەرپىزان.

ئىستا بەپىيى بېرگەي (5 و 6) لە ماددەي (4) لە ياساي ياساي كارا كرد نەوہي دامەزراوہي سەرۆكايەتي ھەرئيمى كوردستان عىراق و ھەمواري شىوازي ھەلبەزاردنى سەرۆك تا پەسند كردنى دەستور ناوي پالىوراوھكان دەيخەنە دەنگدان.

پالىوراوي يەكەم/ بەرپىز نيچىرفان ئيدريس مصطفى بارزاني ئەندامانى بەرپىز.

ئەوہي رەزامەندە لەسەر رىزدار جەنابى كاك (نيچىرفان ئيدريس مصطفى بارزاني) بىيىت بە سەرۆكي ھەرئيمى كوردستان دەستي بەرز بكتەوہ؟ زۆر سوپاس، بەرپىز (نيچىرفان ئيدريس مصطفى بارزاني) لە كۆي (81) حزوري ئەندامانى پەرلەمان (68) دەنگى بە دەست ھينا.

پالىوراوي دووہم/ (ئوميد عبدالسلام قادر) دەيخەينە دەنگدانەوہ، ئەوہي رەزامەندە لە سەري دەستي بەرز بكتەوہ؟ زۆر سوپاس، پالىوراوي دووہم ئوميد عبدالسلام قادر متمانەي ھيچ پەرلەمانتاريكي بە دەست نەھينا.

پالىوراوي سىيەم/ (محمد حمە صالح عمر) دەيخەينە دەنگدانەوہ، ئەوہي رەزامەندە لە سەري دەستي بەرز بكتەوہ؟ زۆر سوپاس، پالىوراوي سىيەم (محمد حمە صالح عمر) متمانەي ھيچ پەرلەمانتاريكي بە دەست نەھينا.

پالىوراوي چوارەم/ (ريبووار عزيز مصطفى) دەيخەينە دەنگدانەوہ، ئەوہي رەزامەندە لە سەري دەستي بەرز بكتەوہ؟ زۆر سوپاس، پالىوراوي چوارەم (ريبووار عزيز مصطفى) متمانەي ھيچ پەرلەمانتاريكي بە دەست نەھينا.

پالىوراوي پىنجەم/ (ھيوا عبدالله خدر) دەيخەينە دەنگدانەوہ، ئەوہي رەزامەندە لە سەري دەستي بەرز بكتەوہ؟ زۆر سوپاس، پالىوراوي پىنجەم (ھيوا عبدالله خدر) متمانەي ھيچ پەرلەمانتاريكي بە دەست نەھينا.

زۆر بەرپىز جەنابى (نيچىرفان ئيدريس مصطفى بارزاني) بە دەنگى (68) پەرلەمانتار لە حزوري (81) پەرلەمانتار بوو بە سەرۆكي ھەرئيمى كوردستان، بەناوي دەستي سەرۆكايەتي پەرلەمانى كوردستان و بەناوي گشت ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان پىرۆزبايىيەكي گەرم لە گەلي كوردستان دەكەين بە بۆنەي ھەلبەزاردنى بەرپىز سەرۆكي ھەرئيمى كوردستان بەپىيى رىكارە ياسايەكان و پىرۆزبايىيەكي گەرم لە جەنابى سەرۆكي ھەرئيمى كوردستان دەكەين رىزدار جەنابى كاك (نيچىرفان ئيدريس مصطفى بارزاني) داواكارين

له خوای گه وره که سه رکه وتوو بیټ له به جی گه یاندنی ئه رکه کانی له پارێزگاری کردن له سه روه ری یاساو، هه روه ها له نوینه رایه تی کردنی خه ئکی کوردستان به هه موو پیکهاته جیاوازه کانی له سه ر ئاستی ناوخۆ و له سه ر ئاستی دهره وه، هه روه ها له هه ما هه نگی کردن له نیوان ده سه لاته کانی فیدرالی و ده سه لاته کانی هه ریما، کۆتایی به دانیشه نه میژوو ییه که مان ده نین، زۆر سوپاس به پێزان ئه ندامانی په رله مان.

د. فاله فرید ابراهیم

سه رۆکی په رله مانی

کوردستان - عێراق

هێمن هه ورامی

جیگری سه رۆکی په رله مانی

کوردستان □ عێراق

منی نبی قه وچی

سکرتهیری په رله مانی

کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۆتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (7)ى

دووشەممە رېكەوتى 10 6 2019

خولى پىنجه مى ھەئىژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (7)

دووشەممە رېكەوتى 2019/6/10

كاتزمير (11) ى پيش نيوهرۆى رۆژى دوو شەممە رېكەوتى 2019/6/10 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. قالا فرید ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز هېمن هورامى جىگرى سەرۆك و، بەرپىز منى نبى قهوچى سكرتيرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (7) ى خولى پىنجه مى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى برگەى (يەكەم) ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برياريدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (7) ى سالى يەكەم لە خولى پىنجه مى هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمير (11) ى پيش نيوهرۆ رۆژى دوو شەممە رېكەوتى (2019/6/10) بەم شيوهه بىت:

يەكەم/ ريكارەكانى تايبەت بە سويند خواردنى بەرپىز سەرۆكى هەريمى كوردستان عىراق:

1- يەك دەقيقە بى دەنگ وەستان بۆ ريزلینان لە گيانى پاكى شەهيدانى كوردستان و عىراق.

2- خویند نەوهى بر يارى ژماره (6) ى سالى 2019 تاپەت بە هەلبژاردنى ريزدار (نيچيرفان ادريس مصطفى بارزانى) بە سەرۆكى هەريمى كوردستان عىراق.

3- سویند خواردنى بەرپىز سەرۆكى هەريمى كوردستان (نيچيرفان ادريس مصطفى بارزانى)، بەپىى حوكمى ماددەى (نۆيەم) لە ياساى ژماره (1) ى سالى 2005 ى هەموار كراو.

4- پيشكەش كردنى وتارى بەشيك لە ئامادەبووان بەم بۆنە ميژووييهوه.

5- وتەى بەرپىز سەرۆكى هەريمى كوردستان (نيچيرفان ادريس مصطفى بارزانى).

دووهم/ ناوانى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيرانى هەريمى كوردستان عىراق بەپىى برگەى (3) لە ماددەى (56) لە ياساى هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان ژماره (1) ى سالى 1992 ى هەموار كراو.

پوختەى دانىشتىنى ژماره (6) ى ئاساى رۆژى سى شەممە رېكەوتى 2019/5/28 بەم شيوهى خوارەوه بوو:

1- دەست پيكردىنى دانىشتن لەلایەن بەرپىز سەرۆك پەرلەمانى كوردستان.

2- خویند نەوهى بەرنامەى كارو پوختەى دانىشتن و ناوى نا مادەبوون و ئامادە نەبوونى ئەندامانى دانىشتنى پيشوو لەلایەن بەرپىز سكرتيرى پەرلەمان.

3- دەست پيكردىنى بەرنامەى كار لەلایەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان.

4- خستنه پروو و هه‌لبژاردنی پالیئوراوه كان بۆ پۆستی سەرۆکی ههریم، به‌پیی حوكمی خالی (5 و 6) ی ماددهی (4) له یاسای ژماره (1) ی سالی 2019 (یاسای كارا كرد نه‌وهی دامه‌زراوهی سەرۆكایه‌تی ههریمی كوردستان) عێراق و هه‌مواری شیوازی هه‌لبژاردنی سەرۆك تا په‌سند كردنی ده‌ستور).

5- هه‌لبژاردنی به‌رپز (نیچیرفان ادريس مصطفی بارزانی) بۆ پۆستی سەرۆکی ههریمی كوردستان عێراق.

6- كۆتایی هاتنی دانیشتنه‌كه له‌لایهن به‌رپز سەرۆکی په‌رله‌مان.

به‌رپز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی په‌رله‌مان:

به‌ناوی خوای به‌خشنده‌و میهره‌بان.

به‌ناوی گه‌لی كوردستانه‌وه ده‌ست به‌ دانیشتنه‌كه‌مان ده‌كه‌پنه‌وه، دانیشتنی ژماره (7) ی ئا‌سای وهرزی گریډانی یه‌كه‌م، سالی یه‌كه‌م، له‌ خولی پینجهمی هه‌لبژاردنی په‌رله‌مانی كوردستان - عێراق. به‌رپزان، دانیشتنه‌كه‌مان به‌ ده‌قیقه‌یه‌ك وه‌ستان بۆ ریزلینان له‌ گیانی پاكی شه‌هیدانی كوردستان و عێراق ده‌ست پی ده‌كه‌ین به‌فرموون. فهرموون دانیشن، زۆر سوپاس.

زۆر به‌رپز جه‌نابی سەرۆك بارزانی.

به‌رپز جه‌نابی دکتۆر به‌ره‌م احمد صالح / سەرۆك كۆماری عێراقی فیدرال.

به‌رپز جه‌نابی محمد الحلوسى / سەرۆکی ئه‌نجومه‌نی نوینه‌رانی عێراق.

به‌رپز جه‌نابی كاك نیچیرفان بارزانی / سەرۆکی ئه‌نجو مه‌نی وه‌زیرانی ههریمی كوردستان و سەرۆکی هه‌لبژێردراوی ههریمی كوردستانی عێراق.

به‌رپز دادوهر مدحت المحمود / سەرۆکی دادگای فیدرالی.

به‌رپز دادوهر به‌نگین قاسم مح‌مد / سەرۆکی ئه‌نجو مه‌نی دادوهری و سەرۆکی داد گای پێدا چوونه‌وه‌ی ههریمی كوردستان.

جیگرا و ئه‌ندامانی ئه‌نجومه‌نی نوینه‌رانی عێراق.

جیگرو وه‌زیره به‌رپزه‌كانی حكومه‌تی ههریمی كوردستان و جیگرو وه‌زیره به‌رپزه‌كانی حكومه‌تی عێراقی فیدرال.

سەرۆك و سكرتیر و ئه‌ندامانی مه‌كته‌بی سیاسی و ئه‌ندامانی ئه‌نجو مه‌نی سهركردايه‌تی گشت پارتیه‌ ته‌ كوردستانییه‌كان و پارتیه‌ عێراقیه‌كان.

فه‌رمانده سهربازییه به‌رپزه‌كان.

كه‌سایه‌تییه سیاسی و رۆشنگیری و ئه‌كادیمی و ئایینی و ئابووری له‌سه‌ر ئاستی ناوخۆ و ده‌ره‌وه.

سەرۆك و سكرتیر و نه‌قیبی سه‌ندیكاو ریکخراوه‌كان.

سەرۆکی زانکۆ و ئه‌نجومه‌ن و ده‌سته حكومییه‌كان.

نیرده‌ی ولاتان له‌ عێراق.

نێردەى وڵاتان لە ھەرێمى كوردستان.

نوێنەرى سەرچەم وڵاتە دۆست و ھاوپەیمانەكان.

مىوانە بەرپزەكان.

بەناوى دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان و گشت ئەندامانى پەرلەمان بەخێر هاتنى گەرمتان لى دەكەين و سوپاسى ئا مەدە بوودتان دەكەين بۆ مەراسىمى سوێند خواردن و دەست بەكار بوونى بەرپز سەرۆكى ھەرێمى كوردستانى عىراق جەنابى كاك نىچىرفان ئىدريس مستەفا بارزانى، ئا مەدە بوودتان نىشانەى دلسۆزى و ھەفادارىيە بۆ خەباتى گەلى كوردستان و ئەو پەيوەندىيە مېژووويەى لەنېوان پىكھاتەو ھىزە سياسىيە عىراقىيەكان و دۆستانى گەلەكەمان لە وڵاتانى جىھانىدا ھەيە، ئەمپۆ بە رۆژىكى مېژووويى لە ژيان و خەباتى گەلەكەمان دەزمىردرېت، كە تىايدا رېژدار كاك نىچىرفان بارزانى سەرۆكى ھەرېمى كوردستان سوېندى ياساى دەخوات و دەست بە كار دەبېت، چاوەرپوان دەكەين كە بەرپز سەرۆكى ھەرېمى كوردستان ھەك بەرزترين دەسەلاتى جى بەجى كردن رۆلئىكى گرنگ ببىنى لە پە لە كردن لە پىكھىنانى كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرېمى كوردستان و دەست بەكار بوونى كابىنەكە، بۆ ئەوھى ھەموو تواناكانى ھەر سى دا مەزراوھى دە ستورى لە ھەرېمى كوردستان، سەرۆكايەتى ھەرېمى كوردستان، ئەنجو مەنى ھەزىرانى ھەرېمى كوردستان، پەرلەمانى كوردستان بۆ خزمەتى گەلى كوردستان و كە سوكارى سەربەرزى شەھىدان و ئاوەدان كردنەوھى كوردستان تەرخان بكرىت، رىگامان بەدەن بە زمانى عەرەبىش بەخېرھاتنى مىوانە بەرپزەكان بكەين.

باسم رئاسة برلمان كوردستان وباسم اعضاء البرلمان نرحب بالسادة والسيدات الضيوف الكرام الذين اشرت الى اسمائهم، ونشكرهم على مشاركتنا هذه المناسبة الهامة ونقدر عالياً هذا الحضور المهم الذي يجسد التضامن الصادق معنا وتأييد نضال شعب كوردستان من اجل الديمقراطية والفدرالية وبناء العراق الديمقراطي الحر، ان مشاركتكم في هذه المناسبة تؤكد مرة اخرى التلاحم الكفاحي التاريخي بين مكونات الشعب العراقي من العرب والكورد والترکمان وکلدان وسريان واشوري وجميع القوميات والادبان والطوائف. السيدات والسادة.

ان ما يجمعنا اليوم هو الارادة الحرة الموحدة التي صاغها دستور جمهورية العراق لعام 2005 حيث حدد اسس ومقومات بناء العراق الجديد، العراق الديمقراطية والفدرالية والعدالة واحترام وكفالة التنوع القومي والديني، ومراعاة خصوصيات مكوناته اضافة الى مشتركاته التي تعمل معا من اجل رخاء وازدهار وتقدم البلد، لنا كل ثقة بان جمهورية العراق الاتحادي بعملنا المشترك والاحتكام بالدستور سيشهد المزيد من التطور والنجاح والاستقرار.

الحاضرون الكرام.

نکرر ترحیبنا بکەم فی اربیل عاصمە افلیم کوردستان و نتمنی لکەم طیبة الافامة و سیبقی حضورکم و مشارکتکم فی هذه المناسبة رمزا للتأخي والوحدة والارادة والعمل المشترك بما فيه خدمة شعبنا، بكافة قومياته واديانه، ونحو بناء مستقبل مزدهر لاجيالنا القادمة ان شاء الله والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته. بهرپیزان.

ئیسنا داوا لە بهرپیز سکرتری پەرلەمان دەکەین کە بەرنامەی کاری دانیشتنی ئەمپرۆ و پوختەی کۆنوسی دانیشتنی ژمارە (6)ی پەرلەمانی کوردستان بخوینیتەوه، با بفرەر مووێت.

بهرپیز منى نبى نادر فهوهجى/سكرتيرى پەرلەمان:

بهرپیز سهروۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى کار

بەپێى حوکمی بڕگەکانى (یهکەم ، دووهم، سێهەم) لە ماددەى (16) بڕگەى (سێهەم) لە ماددەى (18) و ماددەى کانى (47 و 48 و 52 و 55 و 56 و 57) لە پەڕه‌وى ناوخۆى پەرلەمانى کوردستان - عێراق دەستەى سه‌روۆکایه‌تى پەرلەمان بڕیار دا بەرنامەى کاری دانیشتنى ژماره (7)ى ئاسایى خۆى خۆلى به‌هاره‌ى، سالى یه‌که‌م لە خۆلى پێنجه‌مى هه‌لبژاردنى پەرلەمان له‌کاتژمێر (11)ى پێش نیوه‌رۆ رۆژى دوو شه‌مه‌ رێکه‌وتى 2119/6/10 به‌م شیوه‌یه‌ بێت:

یه‌که‌م/ رێکاره‌کانى تاییه‌ت به‌ سویند خواردى به‌رپیز سه‌روۆكى هه‌ریمی کوردستان □ عێراق:

- 1- یه‌ك ده‌قیقه بى‌ ده‌نگ وه‌ستان بۆ رێزلینان له‌ گیانى پاکی شه‌هیدانى کوردستان و عێراق.
  - 2- خویند نه‌وه‌ى بڕیارى ژماره (6)ى سالى 2019 تاییه‌ت به‌ هه‌لبژاردنى ریزدار (نیچیرفان ادريس مصطفى بارزانى) به‌ سه‌روۆكى هه‌ریمی کوردستان □ عێراق.
  - 3- سویند خواردى به‌رپیز سه‌روۆكى هه‌ریمی کوردستان (نیچیرفان ادريس مصطفى بارزانى)، به‌پێى حوکمی ماددەى (نۆهەم) لە یاسای ژماره (1)ى سالى 2005ى هه‌موار گراو.
  - 4- پێشکەش کردنى وتارى به‌شیک له‌ ئاماده‌بووان به‌م بۆنه‌ میژووویه‌وه.
  - 5- وته‌ى به‌رپیز سه‌روۆكى هه‌ریمی کوردستان (نیچیرفان ادريس مصطفى بارزانى).
- دووهم/ ناوانى سه‌روۆكى ئەنجومه‌نى وه‌زیرانى هه‌ریمی کوردستان □ عێراق به‌پێى بڕگەى (3) لە ماددەى (56) لە یاسای هه‌لبژاردنى پەرلەمانى کوردستان ژماره (1)ى سالى 1992ى هه‌موار گراو.
- پوختەى دانیشتنى ژماره (6)ى ئاسایى رۆژى سێ شه‌مه‌ رێکه‌وتى 2019/5/28 به‌م شیوه‌ى خواره‌وه بوو:

- 1- ده‌ست پیکردنى دانیشتن له‌لایه‌ن به‌رپیز سه‌روۆكى پەرلەمانى کوردستان.
- 2- خویند نه‌وه‌ى به‌رنامەى کارو پوختەى دانیشتن و ناوى ئاماده‌بوون و ئاماده‌ نه‌بوونى ئەندامانى دانیشتنى پێشوو له‌لایه‌ن به‌رپیز سکرتری پەرلەمان.
- 3- ده‌ست پیکردنى به‌رنامەى کار له‌لایه‌ن به‌رپیز سه‌روۆكى پەرلەمانى کوردستان.

4- خستنهروو و هه‌لبژاردنی پالیئوراوه کان بۆ پۆستی سه‌رۆکی هه‌رێم، به‌پێی حوکمی خالی (5 و 6) ی مادده‌ی (4) له یاسای ژماره (1) ی سالی 2019 (یاسای کارا کرد نه‌وه‌ی دامه‌زراوه‌ی سه‌رۆکایه‌تی هه‌رێمی کوردستان) عێراق و هه‌مواری شیوازی هه‌لبژاردنی سه‌رۆک تا په‌سند کردنی ده‌ستور).

5- هه‌لبژاردنی به‌رێز (نیچیرفان ادريس مصطفی بارزانی) بۆ پۆستی سه‌رۆکی هه‌رێمی کوردستان عێراق.

6- کۆتایی هاتنی دانیشتنه‌که له‌لایه‌ن به‌رێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

به‌رێز د.فالا فرید ابراهیم/ سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس بۆ به‌رێز سه‌کرته‌ری په‌رله‌مان، میوانه به‌رێزه‌کان ئه‌ندامانی به‌رێزی په‌رله‌مان ئیستا ده‌ست به جیبه‌جیکردنی خالی دووهم له بره‌گی یه‌که‌می به‌نامه‌ی کاری دانیشتنی ئه‌مرۆمان ده‌که‌ین که بریتیه له خویندنه‌وه‌ی برپاری ژماره (6) ی سالی (2019) تایبه‌ت به هه‌لبژاردنی ریزدار (نیچیرفان ئیدریس مصطفی بارزانی) به سه‌رۆکی هه‌رێمی کوردستان-عێراق.

به‌ناوی خوای به‌خشنده و میهره‌بان

به‌ناوی گه‌له‌وه

په‌رله‌مانی کوردستان-عێراق

ژماره‌ی برپار: 6

میژووی برپار: 2019/5/28

برپار

پشت به حوکمه‌کانی بره‌گی یه‌که‌می مادده‌ی (56) له یاسای ژماره (1) سالی (1992) ی هه‌موار گراو، خالی پینچ و شه‌ش له بره‌گی یه‌که‌می مادده‌ی (4) له یاسای ژماره (1) ی سالی (2019) په‌رله‌مانی کوردستان له رۆژی (2019/5/28) برپاری ئه‌مه‌ی خواره‌وه‌ی دا:

یه‌که‌م: هه‌لبژاردنی ریزدار (نیچیرفان ئیدریس مصطفی بارزانی) به سه‌رۆکی هه‌رێمی کوردستان-عێراق.

دووهم: ئه‌م برپاره له رۆژی (2019/5/28) وه کاری پێده‌کریت و له رۆژنامه‌ی فه‌رمی (وقائع الکردستان) دا بلاو ده‌کریته‌وه.

بسم الله الرحمن الرحيم

باسم الشعب

برلمان کوردستان عێراق

رقم القرار: 6

تاریخ القرار: 2019/5/28

القرار

استنادا لاحكام فقره الاولى من المادة (26) من قانون رقم (1) لسنة 1992 المعدل البند (خامسا وسادسا) من فقرة اولا من المادة رابعة من قانون رقم (1) لسنة 2019، قرر برلمان كوردستان العراق بجلسته منعقدة بتاريخ 2019/5/28 مايلى:

اولا/ انتخاب السيد (نيچيرفان ئيدريس مصطفى بارزاني) رئيسا لاقليم كوردستان العراق.

ثانيا/ يعتبر هذا القرار نافذا من تاريخ 2019/5/28 وينشر في الجريدة الرسمية وقائع كوردستان. ميوانه بهرپرزدهكان ئەندامانى بهرپرزى په‌رله‌مان بره‌گه‌ى (3) له به‌رنامه‌ى كارى دانىشتنى ئەوروؤ جيبه‌جى ده‌كه‌ين كه برىتييه له سويند خواردنى بهرپرز سه‌رؤكى هه‌ريمى كوردستان-عراق (نيچيرفان ئيدريس مصطفى بارزاني) به پيى حوكمى مادده‌ى (9) له ياسايى ژماره (1)ى سالى (2015)ى هه‌موار كراو. تكا ده‌كه‌ين كه بهرپرز سه‌رؤكى هه‌ريمى كوردستان-عراق، (نيچيرفان ئيدريس مصطفى بارزاني) بفهرمويت بو سويند خواردنى ياسايى به‌پيى حوكمى مادده‌ى (9) له ياسايى ژماره (1)ى سالى (2015).

به‌رپرز نيچيرفان ئيدريس مصگفى بارزاني:

سويند بيت به خواى مه‌زن پاريز گارى له مافه‌كان و ده‌ستكه‌وته‌كان و يه‌كريزى و به‌رزه‌وه‌ندييه‌كانى هاولاتيانى هه‌ريمى كوردستان بكه‌م و ئەرك و فه‌رمانه‌كانه‌م به دروستى دلسوزى ئەنجام بده‌م، خواى گه‌وره پشتيوان بيت، سوپاس.

به‌رپرز د.فالا فريد ابراهيم/ سه‌رؤكى په‌رله‌مان:

به‌رپزان خالى چوارى بره‌گه‌ى يه‌كه‌مى به‌رنامه‌ى كار برىتييه له پيشكه‌ش كردنى و تارى به‌شيك له ئا ماده‌بوان به‌م بو نه ميژووويه‌وه، زور به‌رپرز جه‌نابى سه‌رؤك (بارزاني) و تاريك پيشكه‌ش ده‌كات با جه‌نابيان بفهرمويت.

به‌رپرز مسعود مصطفى بارزاني:

به‌ناوى خواى گه‌وره و ميهره‌بان.

به‌رپزان به‌خيىر بين سه‌رچاوان، زور سوپاستان ده‌كه‌ين بو به‌خيىره‌اتنتان و زور خو‌شچالين به هاتنتان، سوپاس بو خواى گه‌وره كه يارمه‌تى داين بو ريكخستنه‌وه‌ى وه‌زعى هه‌ريمى كوردستان به‌تايه‌تى دواى هه‌لبژاردنى (30)ى ئەيلولى سالى رابردوو، سوپاس بو گه‌لى كوردستان بو خو‌راگرىان به‌رامبه‌ر به زور له ته‌حه‌ديات و پلانى جو‌راوجور، وه سلاو له گيانى پاكى شه‌يدان، له ئەنجامى هه‌لبژاردنى (30)ى ئەيلولى سالى رابردوو هه‌لو مه‌رجيى تازه هاته پيشه‌وه ئەوه‌بوو له پرؤسه‌يه‌كى ديموكراسيدا سه‌رؤكايه‌تى په‌رله‌مان هه‌لبژيردرا، ئەمرؤش سه‌رؤكى هه‌ريم سويندى ياسايى خوارد و له سبه‌ينيۆه‌ش هه‌نگاهه‌كانى دامه‌زراندنى حكومه‌تى هه‌ريم ده‌ست پي‌ده‌كات، لي‌رده‌دا من پيرؤز بايى له (نيچيرفان بارزاني) ده‌كه‌م، وه داواى سه‌رکه‌وتنى بو ده‌كه‌م، وه به هه‌موو توانايه‌ك پشتگيري ده‌كه‌م، داواى جديم له حكومه‌تى هه‌ريم و له حكومه‌تى فيدرال ئەوه‌يه كه پي‌كه‌وه هه‌ول بدن هه‌رچى زووتر ئەو كيشانه‌ى كه ماون چاره‌سه‌ريان بکه‌ن به‌تايه‌تى ئەو كيشانه‌ى كه له ناوچه‌كانى ده‌ره‌وه‌ى ئيداره‌ى هه‌ريم بليين ناوچه‌كانى كيشه له سه‌ر

چونکہ رۆژ بە رۆژ کیشەکان زیاتر فۆلتر دەبن، وە جیگەى مەترسى جدین، وە پۆیستە بە حیکمەت و بە لیک تیگەیشن و بە ھەماھەنگی لە نیوان ھەموو پیکھاتەکانی عیراق چارە سەری ئەو کیشانە بکریت بە پۆی دەستوور، راستە داعش تووشی شکستی گەورە بوو بەلام داعش، ماوە تەھدیدى داعش ماوە، وە ھەرودھا خەریکە خۆی ریکخاتەو، وە ھاویری داعشیش ماون، وە ھەردووکیان پیکھووە مەترسى جدین لەسەر ولاتەکە، وە لەسەر ئەمن و ئاسایشی نەک ھەر عیراق و ھەریمی کوردستان بەلکو ھەموو ناوچەکان ھەموو جیھان، بۆ یە پۆیستی بە وریایەکی زۆر و بە ھەماھەنگیەکی تەواو ھە یە بۆ روو بەروو بوونەوہی ئەم مەترسییە گەورە، وە جاریکی تر کارەساتی وەکو سالی (2014) دوو بارە نەبیتنەوہ لەم ولاتە، بۆ کیشەکانی ناوچەى رۆژ ھەلاتی ناوھرا ستیش ئومیدەوارین کە ھەموو لایە نەکان بە ئاشتی چارەسەری کیشەکان بکەن چونکہ بە تەئکید شەر لە بەرزەوہندی ھیچ لایە کدا نییە، لە ناو ھەریمیش داوا کارم لە لایە نە سیا سیەکان بەگیانی برا یەتی ھە ست کردن بە مە سئولیت کیشەکانی ناوخۆ چارەسەرکەن، جاریکی تر بەخیرھاتنی ھەمووتان دەکەم وە زۆر سوپاستان دەکەم، (والسلام علیکم و رحمة الله وبرکاته).

بەرپز د.فالا فرید ابراھیم / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابی سەرۆک بارزانی بۆ وتارە بە نرخە کەى، بەرپز جەنابی (د.بەرھەم احمد صالح) سەرۆکی کۆماری عیراقی فیدرال با بفرمویت بۆ پشکەش کردنی وتارەکەى.

بەرپز د.بەرھەم احمد صالح (سەرۆکی کۆماری عیراقی فیدرال):

بەناوی خۆی گەورەو میھەرەبان.

لە ھەولیری پایتەختی ھەریمی کوردستان کۆبووینە تەوہ بە بۆ نەى دە ستبەکاربوونی سەرۆکی نوئی ھەریمی کوردستان- عیراق بۆ نە یەکی میژوووی و گرینگە، و یرای ئا ماژە سیا سیەکان ھیوادارین ببیتە سەرھتای قۆناغیکی نوئی پشکەوتن و ئاشتەوایی و ئاوەدانى بۆ کوردستان و بۆ عیراق، لەم بۆ نە یە داویرای پیرۆزبایی گەرم لە براى بەرپز کاک (نێچیرفان بارزانی) وە ئەو چاوەروانییە زۆرانەى ھەمووان لیمان ھە یە بەلام بە پۆیستی ئەزانم بەرپز و پیزانییەوہ رۆلی جەنابی کاک (مسعود بارزانی) بەرز بنرخینین وەک یە کەم سەرۆکی ھەریمی کوردستان وە بەو پیکە و سەنگە دیارەى کاریگەرى گەورەى نواند لە ریبەرایەتی ھەریمی کوردستان و لە قۆناغی سەختی گۆرانکاریەکان دا نەخشی لەبەر چاو و برپاردەرى ھەبوو، لیرەشەوہ بە پۆیستی دەزانم سوپاس و پیزانین بۆ کاک (کۆسەرەت رسول)ی جیگری سەرۆکی ھەریم بەھەمان بۆ نەوہ دوویات بکەمەوہ، دلتیام کە سایەتیە گەورەکان و کاریگەرەکان بە پلەو پۆستەوہ دیاری ناگرین، بۆ یە بە دلتیایەوہ دەلیم کاریگەرى کاک مسعود ی و قۆناغی ئاییندە ھەر بەردەوامە و ئەو کاک مسعودی سەرۆک پەنجا سال لە خەباتی سیاسی و پشمرگایەتی و دەوری گەورەى لە رەوشی سیاسی کوردستان و عیراق و ریبەرایەتی خەلکی کوردستان چاوەروانی ئەوہمان لە کاک مسعود دەبى بۆ ئەم قۆناغی ئاییندەش بە دلتیایەوہ سەرۆکی ھەریمی تازە و حکومەتی ھەریمی تازە و ھاوکاری سارپژبوونی

برینه‌کانی ناو مائی کورد و یه‌کخستنه‌وهی هیژ و توانا‌کانی خه‌لکی کوردستانه، سه‌رده‌مانیك کاک مسعود و جه‌نابی مام جلال پیکه‌وه بۆ ویژدانیش به‌هاوکاری و پشتیوانی کاک نه‌وشیروان توانیان قۆ ناغیکی سه‌خت و دژوار تی ب‌په‌رپینن و کوردستان له قۆ ناغی د له‌پراوکی و ئه‌گه‌ری جیاج‌یاوه بۆ قۆ ناغی نا ساندنی ده‌ستووری و پیکه‌ی ده‌ستووری له‌ناو عیراق دا ب‌سه‌لمینن، ئه‌و ده‌وره‌ ده‌وریکی گرنگ بووه و ئه‌و ده‌ستکه‌وتانه‌ی ئه‌مرۆی هه‌ریمی کوردستان ده‌بی به‌رز رابگرین، خه‌لکی کوردستان و بزوتنه‌وه‌ رزگاری خوازه‌که‌ی قوربانی زۆری داوه تا به‌م رۆژگار هه‌یشتوووه تالاه‌کانی ئه‌نفال و راکواستن و قه‌لا چۆ کردنی خه‌لکی گه‌رمیان و بارزان و دۆلی جافایه‌تی و هه‌له‌بجه و سه‌دان شارۆچکه و هه‌زاران گوندی و یران کراو و خاکی سوتماک کراو قوربانی و خه‌باتی پێشمه‌رگه و شه‌هیده نه‌مره‌کانمان هه‌ویینی ئه‌م ده‌ست کهوت و ئه‌م ئازادیه‌ی ئه‌مرۆی کوردستانن، بۆیه ده‌بی به‌رز ئه‌م ده‌ستکه‌وتانه رابگرین و به هه‌موو توانا نه‌وه هه‌وئی پاراستنی ئه‌و ده‌ستکه‌وتانه بده‌ین و به یکرپیزی گه‌له‌که‌مان و هه‌روه‌ها به هاوکاری و هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ڵ سه‌رۆکی هه‌ریمی کوردستان و حکومه‌تی نوێی هه‌ریمی کوردستان بۆ خزمه‌تی زیاتری کۆمه‌لانی خه‌لک و چاکسازییه‌کی بنه‌په‌تی و به‌رقه‌رار بوونی عه‌داله‌ت و حوکمرانیه‌تی ته‌ندروست تر و باشتر هه‌م بۆ خه‌لکی کوردستان و هه‌م بۆ کاریگه‌ری له‌سه‌ر ناوچه‌کانی تری عیراق، ئاماده‌بوونی خوشه‌ویست هه‌موومان ده‌زانین دۆخی ناوچه‌که ئالۆز و دژواره، پێشبینی کردنی بۆ ئایینده زۆر پوون نیه، خه‌لکی عیراق له‌ پرا‌بردوو دا تالاه‌ی چه‌ندین جه‌نگی سه‌پینراویان چه‌شتوووه و شه‌ری نه‌خوازاوی مالمویرانکه‌ریان به‌ سه‌ردا سه‌پینراوه دوا‌ییان شه‌ری تیرۆرستانی داعش بوو که به خه‌باتی پ‌ سه‌روه‌ری و هاوکاری و هاو سه‌نگه‌ری سوپای عیراق و هیژی پیکه‌رگه‌ی کوردستان و حه‌شده‌ی شه‌عبی و به پشتیوانی هاو په‌یمانانی نیوده‌و له‌تی و دۆستان توانرا دوا قوربانی دان و خۆ به‌خت کردنیکی زۆر سه‌رکه‌وتنیکی میژووی به سه‌ر تیرۆرستانی داعش دا تۆمار بکریت، پاراستنی ئه‌م سه‌رکه‌وتنه ئه‌رکی گه‌وره‌مانه و له سه‌ر ئاستی عیراق و ب‌گه‌ره ناوچه‌که و جیهانیش، ئه‌وه‌ش به‌وه ده‌بیت پته‌وه‌کردنی یه‌کرپیزی خه‌لکی عیراق و هیژه‌سیا سه‌یه‌کان و به‌رگه‌گرتن له تیره‌گلان له شه‌ریکی تر و ئازاوه‌یه‌کی تر، به هه‌وئی دوورخ‌ستنه‌وه‌ی ولاته‌که‌مان له مملانیکی ناوچه‌که، هه‌ولمان بۆ راو‌ننه‌وه‌ی گرژیه‌یه‌کان و چاره‌سه‌ری گرژیه‌یه‌کان له ئاستی ناوچه‌که، رۆژه‌لاتی ناوه‌راست دوا ئه‌م هه‌موو شه‌روشه‌ر و کاره‌سات و شه‌پۆلی توندرویه‌ پ‌یویستی به چاره‌سه‌ری بنه‌په‌تی له پیکه‌ییانی سیستمیکی هاوکاری سیاسی و ئابووری بۆ پیکه‌وه‌ گریدانی به‌رژه‌وه‌ندیه‌کانی گه‌لان و ولاتانی ناوچه‌که له ئاشتی و خۆشگوزه‌رانی و پ‌وه‌پ‌وه‌بوو نه‌وه‌ی تیرۆر و توندپ‌وه‌ی و ریزگرتن له مافی گه‌لان له ئازادی و دیموکراسی، چه‌وسانه‌وه و زه‌بر و زه‌نگ و شه‌ر پ‌یگه‌چاره‌ نییه، چاره‌سه‌ر دا په‌لوگ و هاوکاریه‌ بۆ ئاشته‌وایی و خۆشگوزه‌رانی، بیگومان ئارامی رۆژه‌لات به بی‌پ‌ه‌چا‌کردنی مافه‌ په‌وا‌کانی گه‌لی کورد دا‌بین ناکریت، گه‌لی کورد وه‌ک پیکه‌اته‌یه‌کی سه‌ره‌کی و په‌سه‌نی ئه‌م ولاته‌که‌ له‌گه‌ڵ گه‌لانی عه‌ره‌ب و تورک و فارس و پیکه‌ته‌کانی تری ئه‌م ناوچه‌یه‌ به‌رژه‌وه‌ندی و فه‌ره‌هه‌نگی هاو به‌ش کۆمان ده‌کا ته‌وه، عیراق ئه‌و جیگه‌یه‌ یه‌ده‌توانی بی‌ته‌ هه‌ویینی پیکه‌ییانی ئه‌و سیستمه‌ نوێیه له بری عیراق گۆره‌پانی

مملانی و شەرو ئاشوب بى ھەول بەدەين لە عىراق بەھاوکارى وھەما ھەنگى ھەموو لایەنە کەنمان بە ھەريىمى کوردستانى شەوھ عىراق بکەينە ناو چەى بەرژەوھ ندى ھاو بەش و عىراق جارىكى تر دوو چارى مملانی و شەرو ئاشوب نەکەينەوھ، بۆ ئە مەش بېگو مان ئەرکى لە پېشینەمان پتەوکردنى رېزە کانى ناوخوى عىراقە، بەلئى ئەمە کارپکە بە قسە خوڤشە، بەلام پېويستى بە ھەنگاوى کردار و بەرنامەى عە مەلى ھە يە، بە تاي بەتى چارە سەرکردنى کۆ مەلئک کيشەى بنەرەتى ھوکمپانى کە نەک تەنھا سەبارەت بە پەيوەندىەکانى ھەريىمى کوردستان و بەغدا بەلگو لە ئاستى ھوکمپانى لە بەسەر و لە موصل و ناوچەکانى ترى عىراقيش خەلک پېوھى دە نالئىنى، کيشەکانى عىراق چارە سەرکردنى دە ستووورە، بەگەرانەوھ يە بۆ دەستووور و رېککەوتنىكى جديە بۆ جى بەجى کردنى ئەو برگە دە ستوووريانەى کە دە توانى ناستەوايى کۆمەلایەتى و ھوکمپانى تەندروست بۆ گەلانى عىراق دە ستەبەر بکات و لە ھەمان کاتيش دا پەيوەندى تەندروستى نيوان ھەريىمى کوردستان و ھوکومەتى فيدپال جىگىر بکات، کاک نيچىرفان بارزانى ئەزمونىكى دوورودرئىزى ھوکمپانى ديپلوماسى ھەيە، چاوپروانى ئيمە لە جەنابت کاکە نيچىر دەورى کارىگەرت ھەبى بۆ ئەوھى ئەم پەيوەندىانەى نيوان ھەريىم و ھوکومەتى فيدپال بە ئاقار و ئاراستەيەک چارەسەرى بنەرەتى يەکلاگەرەوھ دەروات، بۆ ئەم مەبەستە من بە دلئىيايەوھ دەلئيم د.عادل عبدالمهدى سەرۆک وھزيرانى عىراق براى بەرپىزم کاک محمد حلبوسى سەرۆكى ئەنجو مەنى نوپنەران و بە ئامادەبوونى ئەم نوخبە سياسيە ديارەى عىراق ھاوکار و پشتيوانى زۆر ھەن لە بەغدا، راستىەکەى سەرکەوتنى ھەريىمى کوردستان، ھيىزى سەرکەتنى ھەريىمى کوردستان ھيىزە بۆ بە غدا و ھيىزە بۆ بە سەر و پشتيوانىيە بۆ ئارامى و ئەمنىيەتى سەرتاسەرى عىراق بەھەمان شېوھش بەھيىز بوونى عىراق و بەھيىز بوونى بەسەر ئاوەدانى و ئارامى موصل پشتيوانىيە بۆ ھەريىمى کوردستان با لەبرى مملانى و ناکۆكى ھەول بەدەين ئەو خيروبپيرەى لەم ولاتە ھە يە بخريئەتە خزمەتى خەلکەوھ و بۆ پيشکەوتن و بۆ دۆزىنەوھى ھەلى کار بۆ گە نچەکانمان و بۆ پيشکەوتن و بۆ گەشەسەندنى کۆمەلایەتى.

سيداتى سادتى

أود أن أتحديث باختصار عن ما قلته بالالفة الكوردية أنها مناسبة تاريخية مهمة أن نجتمع هنا في أربيل عاصمة إقليم كردستان لنشارك في مراسم تنصيب الأخ العزيز كاك نيچيرفان رئيسا لإقليم كردستان، هذه مناسبة واجب علينا أن نشيد بما قدمه السيد مسعود البارزاني من خدمات كبيرة و دور مهم خلال فترة ترأسه الإقليم، مسعود البارزاني شخصية غنية عن التعريف، قضى أكثر من نصف قرن في صفوف البيشمركة و النضال السياسي و كان له الدور الأبرز في الأحداث و التطورات التي شهدتها كردستان و المنطقة، هو و المرحوم مام جلال لعبوا دورا مهما مع القيادات العراقية الأخرى و منهم السيد عبدالعزیز الحكيم رحمة الله، د.عادل عبدالمهدي، و أرجو أن لا يزعل مني من الإخوة الذين لا تحضرني الذاكرة في هذه اللحظة أن أذكرهم، الذين شاركوا في صياغة الدستور الذي ارتضيناه لأنفسنا فيصلا لحكم بلدنا و فيصلا لحل مشاكلنا، كردستان تمثل تجربة مهمة، قوة كردستان قوة للعراق، قوة بغداد و قوة البصرة قوة لكوردستان، هذا هو المنطق التي

يجب أن نستند إليه في تعاملنا و نتمنى من أختينا نيچيرفان الذي له تجربة طويلة في حكومة الإقليم وأيضا له علاقات واسعة و متشعبة نتوقع منه و نتوسم فيه كل الخير في تعزيز العلاقة بين الإقليم و بغداد، قلت أيضا أن ما تحقق من نصر عسكري مهم على داعش نصر يجب الحفاظ عليها. هذا النصر الذي تحقق بفضل تآزر القوات العراقية من الجيش، من البيشمركة، من الحشد وبالدعم من التحالف الدولي و الأصدقاء، نصر يجب أن لا نستخف به، و من ذلك المنطق يجب أن نعمل على عدم تكرار مآسي الماضي و العودة بالعراق إلى أتون الأزمات و الحروب، هناك مشاكل عديدة تعصف بالمنطقة. مصلحة العراق هو أن يتحول إلى ساحة للتعایش و المصالح المشتركة لا ساحة للإغتراب و تصارع القوى الإقليمية، لايتحمل العراق ذلك، إذا أردنا أن ننجح في هذا المسعى يجب علينا تعزيز وحدتنا الوطنية و تكاتفنا الداخلي مستنديين إلى الدستور فيصلا لحل مشاكلنا، هذا الدستور فيه من المواد و المفاهيم ما يمكننا من تجاوز مشاكلنا اليوم.

مصالحنا مشتركة. رؤانا مشتركة. يجب أن لانعود إلى ماضي الإحتراس و التنازع، و على صعيد المنطقة آن الأوان لشعوب هذه المنطقة أن تنعم بخيرات هذه البلاد و أن تكون هناك بدلا من هذه الحالة المؤسفة من الإحتراس و التنازع منظومة إقليمية جديدة مبنية على التعاون الإقتصادي و السياسي و إحترام حق الشعوب في الحياة الحرة الكريمة.

الشعب الكوردي شعب أصيل من شعوب هذه المنطقة كجيرانه من العرب و الترك و الفرس و الشعوب الأخرى يشتركون في مصلحة الأمن المشترك و التعاون و الثقافة المشتركة، عسى و لعل ننجح في مسعانا بتحويل واقع التنازع في هذه المنطقة إلى واقع آخر ألا و هو التعاون و التكتاف، أختتم بالتأكيد مرة أخرى على تمنياتي الصادقة لأخي نيچيرفان. مهمته لن تكون سهلة لكننا سنكون عوناً له و يقينا أتوسم فيه أنه سيكون عوناً لنا في حل الكثير من المشاكل التي تعترض مسيرتنا، و دتمم موفقين و شكراً جزيلاً.

بهريز د. فالأ فريد إبراهيم / سهروكي بهرلهمان:

زور سوپاسی بهريز سهروك كؤمارى عيراقى فيدرال دهكهين بو پيشكهش كردنى وتاره كهى، والآن يتفضل السيد محمد الحلبوسى رئيس مجلس النواب لإلقاء كلمته.

بهريز محمد الحلبوسى / سهروكى نهنجومهنى نوپنهراى عيراق:

بسم الله الرحمن الرحيم

أصحاب الفخامة و المعالي و السعادة و السماحة المحترمون

سيدات و سادة الحضور كل حسب مكانه و مقامه

السلام عليكم و رحمة الله و بركاته

ها هو العراق العظيم تشرق شمس كوردستان فيه على يوم جديد من أيام الديمقراطية التي تتجذر و يترجمها المواطن و السياسي و الحزب و الدولة على حد سواء إلى عمل ملموس وتداول واضح لاسلطة يضاهاى أكثر التجارب ديمقراطية في المنطقة و العالم، رغم أننا لا زلنا نعمل على تحسين الأداء الديمقراطي و نتعاون

من أجل إصلاحات من شأنها أن تتقدم بالنظام السياسي إلى الأمام و تمكن الدولة من خدمة المواطن و تعزيز الحريات العامة و الحفاظ على التنوع و التعدد.

أيها السيدات و السادة نبارك إنتخاب فخامة الأخ نيّجيرفان بارزاني رئيسا لإقليم كردستان العراق و إن هذا الإنتخاب يعد خطوة مهمة نحو تعزيز العمل السياسي و مثالا حيا لإحترام الدستور و إرادة الشعب من جهة و ترجمة حية لتعزيز دور الجيل الثاني في العملية السياسية و الذين إكتسبوا خبرة مهمة طوال عملهم مع القادة من الجيل الأول في العملية السياسية بعد التغيير، حيث تنتظر الأخ الرئيس مهمة إستكمال الحوار و التواصل مع بغداد لحسم و إنجاز العالق من الملفات و تمكين المواطنين من الحصول على حقوقهم كما إننا أمام إختبار الشروع لإيجاد حلول لجميع المشاكل و تصفيتها و تصفيرها و أعتقد أن الأخ فخامة الرئيس، بل أجزم سيكون قادر على إنجاز هذه المهمة، فأمامنا تحديات كبيرة فأخي الرئيس كما ناضلتم للوصول إلى ما هو عليه الآن من ديمقراطية في شعب إقليم كردستان و إعمار و تقدم، أمامنا نضال من نوع آخر. علينا أن نعمل إلى حاضر و مستقبل أفضل لأبناء الشعب العراقي جميعا بما فيهم إقليم كردستان و هذا يتطلب منا العمل على إيجاد حلول سريعة و عاجلة للمشاكل العالقة التي تؤمن، حلها سيؤمن للجيل القادم و المستقبل القادم لأبناء الشعب العراقي بما فيهم أبناء إقليم كردستان، و سندعم توجهاتك في هذا الإتجاه و ندعم عملك في مهامك الجديدة.

الحاضرون الكرام لم يكن مانراه اليوم لينجز لولا الإرادة الحقيقية لقيادة الإقليم السابقة و المتمثلة بفخامة الأخ الرئيس مسعود البارزاني الذي قدم خلال أكثر من نصف قرن جهدا حقيقيا في مسيرة النضال من أجل حقوق الشعب الكوردي و إستكمال المسيرة الشجاعة للمغفور له الملا مصطفى البارزاني إلى أن تحقق الأمل بقيام إقليم كردستان العراق كما نراه اليوم مزدهرا يضاها في تطوره دول الجوار و يتمتع مواطنوه بالحقوق و الحريات و الخدمات. كما كان ملاذا دافئا لأهله من العراقيين الذين نزحوا من جميع أنحاء العراق خلال فترة مواجهة تنظيم داعش الإرهابي و التي كان للبيشمركة الدور مع القوات المسلحة العراقية و الأجهزة الأمنية و قوات الحشد الشعبي و الحشد العشائري فيها. حيث إختلطت دماء شهدائنا الأبطال مع دماء إخوانهم من أبناء المحافظات الأخرى.

السيدات و السادة و بهذه المهمة التاريخية فإنني أتقدم بالتهنئة و التبريك لفخامة الأخ نيّجيرفان البارزاني و برلمان إقليم كردستان و جميع الفعاليات السياسية و الإجتماعية و إلى أهلنا و شعبنا في كردستان العراق. كما أتقدم بالشكر الجزيل للجميع على حسن الضيافة و أسأل الله عز و جل أن يحفظ إقليم كردستان العراق و باقي أنحاء العراق و أن نعمل سويا على أن يكون قرارنا السياسي موحدة في بغداد، فكلما كانت بغداد قوية سيكون إقليم كردستان و ستكون البصرة و ستكون الموصل و ستكون باقي المحافظات قوية و بأمان، كلما كانت قرارنا موحد سيشعر الجميع بالأمن و الإطمئنان، أكرر شكري و إنشاء الله سينعم البلد بالأمن و الإستقرار في ربوع الوطن الحبيب، وأن يرحم الشهداء و يعافي الجرحى و السلام عليكم و رحمة الله و بركاته.

بهريز د. فالأ فرید إبراهيم / سهروكي بهرلهمان:

شكرا جزیلا لسید رئیس مجلس النواب علی كلمته، الآن مع كلمة السید رئیس مجلس وزراء جمهورية العراق یلقیها بالنیابة السید حمید العزی، فلیتفضل.

بهريز حمید الخزی:

بسم الله الرحمن الرحيم.

فخامة السید رئیس الجمهورية المحترم.

سیادة السید رئیس مجلس النواب العراق المحترم.

السيدة رئيسة برلمان كوردستان المحترمة.

السید رئیس الإقليم المحترم.

السادة رؤساء الكتل السياسية العراقية المحترمون.

السید رئیس المحكمة الاتحادية المحترم.

السید رئیس مجلس القضاء الأعلى العراق المحترم.

السادة و السيدات أعضاء مجلس النواب العراقي المحترمون.

السادة السفراء رؤساء البعثات الدبلوماسية المحترمون.

السادة الحضور.

السلام علیکم جميعا و رحمته الله و بركاته.

إنه لمن دواع السرور أن نكون اليوم بینکم بمناسبة تسلّم الأستاذ نیچیرفان البارزانی منصب رئیس الإقليم و حضورنا ممثلین عن دولة رئیس الدكتور عادل عبدالمهدی، إذ نتقدم بهذه المناسبة بخالص التهنية لمواطني إقليم و حكومتهم و البرلمان مثنین الدور الكبير بتمسکهم بالخيار الديموقراطي و لنهج السليم فی إختيار برلمان الإقليم بعد سنوات من معاناة الإضطهاد و الدكتاتورية.

السيدات و السادة الأكارم لقد أولت حكومات العراق الجديد بعد نیسان من عام 2003 إهتماما كبيرا بمفاهيم الديموقراطية و الإزدهار و التقدم لجميع أبناء الشعب العراقي لاسیما فی هذه الحكومة، حیث نعمل علی ترسیخ العلاقة الدستورية بین المركز و الإقليم. و إعتبار الدستور الركيزة الأساسية لضمان وحدة العراق و سیادته و الحفاظ علی أمنه و سلامته، لقد تجلت هذه العلاقة من خلال تخطي الأزمات و رس الصفوف أمام التحديات الأمنية. الأمر الذي یضعنا أمام طریق تواصل نحو تعمیق علاقة التنسيق بین بغداد و أربیل و المضي قدما نحو مرحلة جديدة من البناء و الإعمار.

الحضور الكريم نحن فی الحكومة الاتحادية ندرك ضرورة الإلتزامات المتبادلة بین المركز و الإقليم و حل جميع الملفات العالقة وفق الدستور و إستنادا لطاولة الحوار و التفاهم. و بهذه المناسبة نؤكد ضرورة إبعاد العراق عن الخلافات الإقليمية و الأزمات الدولية و العمل علی ترسیخ الحوار و التهنية و ضمان السلام و الأمن لجميع دول المنطقة.

في الختام نتمنى دوام الموفقية للسيد نيّجيرفان البارزاني و النجاح في أداء مهامه لتوفير الخدمة و الرفاهية لمواطني الإقليم و السلام عليكم و رحمة الله و بركاته.

بهريز د. فالأ فريد إبراهيم/ سهروكي بهرلهمان:

شكرا جزيلاً للسيد حميد الغزي ممثل دولة رئيس وزراء جمهورية العراق على كلمته، سماحة السيد عمار الحكيم رئيس تيار الحكمة، فليفضل لإلقاء كلمته.

بهريز عمار الحكيم/ رئيس تيار الحكمة:

بسم الله الرحمن الرحيم.

الحمد لله رب العالمين.

و صلى الله على سيدنا محمد و آله الطاهرين و صحبه المنتجبين.

أصحاب الفخامة و السيادة و المعالي و السعادة.

أصحاب السماحة و الفضيلة و النيافة.

السيدات و السادة الحضور السلام عليكم جميعاً و رحمة الله و بركاته.

في البداية نهنئ أخانا العزيز الأستاذ نيّجيرفان البارزاني بإنتخابه رئيساً لإقليم كردستان العراق و نشيد بالدور القيادي المتميز للأخ الرئيس مسعود البارزاني الذي كان و لا يزال يمثل قيادة وطنية عراقية و كردية تركت بصمتها الواضحة في مسار الأحداث و التطورات العراقية. و يذكرنا بأبيه الراحل الزعيم الملا مصطفى البارزاني و أخيه الراحل الكبير مام جلال الطالباني و نستذكر العلاقة التاريخية التي جمعت الإمام الحكيم بالملا مصطفى البارزاني و بالشعب الكوردي و فتواه التاريخية في الدفاع عن الكورد في تلك الظروف العصيبة التي تحركت فيها جيوش السلطة الدكتاتورية نواية إبادة الشعب الكوردي و كلنا ثقة بأن الرئيس نيّجيرفان البارزاني سيواصل هذه المسيرة بنفس الزخم مع إخوته قيادات مختلف القوى الوطنية العراقية لاسيما و أنه ابن المرحوم إدريس البارزاني، ذلك القائد الفذ الذي عرف بدمائه خلقة و علاقاته الإجتماعية و السياسية المتميزة.

في كل شبر من هذا الوطن هناك تاريخ يمتد لآلاف السنين و في كردستان العراق تحديداً يوجد تاريخ معبد بالتضحيات و النضال و الألم و الأمل، إن علاقة الكورد بهذا الوطن لا يمكن النظر لها من زاوية إتفاقية سيفر أو لوزان أو الجزائر أو غيرها من الإتفاقيات فحسب، و لا يمكن النظر لها من زاوية نظام الحكم في العراق ملكياً أو جمهورياً. دكتاتورياً أو ديمقراطياً. بل لابد من النظر إليها من زوايا متعددة و عميقة و شاملة تأخذ بنظر الإعتبار ذلك التاريخ و الجغرافيا. فالعلاقة بين كوردستان و العراق أكبر من الحكومات أو الأشخاص، فالحكومات تتغير و الأشخاص يرحلون لكن الوطن و الشعب باق.

إن إقليم كردستان العراق و بالأخص أربيل التاريخ و الحضارة كانت و ستبقى محطة فخر و إعتزاز العراقيين جميعاً بتاريخها النضالي في الأمس القريب و بتألقها العمراني و الخدمة الحاضرين اليوم. فما شهده إقليم كردستان العراق في السنوات الأخيرة من تقدم و تطور في مجالات عديدة يعتبر مثالا حياً يحسب لحكومة

وبرلمان إقليم كردستان. ولطالما أكدنا على ضرورة الاستفادة من التجربة الكوردستانية وتعميمها على باقي محافظات عراقنا الحبيب في الوسط و الجنوب والغرب.

إن هذه التجربة المميزة لها مقوماتها و عواملها الأساسية التي ساهمت في إنجاحها و تألقها و من أبرز هذه المقومات هو التكاتف و الوحدة و رص الصفوف السياسية داخل إقليم كورستان من جهة و بين الإقليم والمركز في بغداد من جهة أخرى، فالبناء والتطور والإزدهار لاينمو في عواصف الخلاف والنزاع و التحديات و المخاطر لا تواجه بيد الواحدة من دون الأخرى وهذا ما ان نتمناه ونعمل ان يكون ذا أولويت القصوى لدى اخيئة الأستاذ (نيجرفان بارزاني) من خلال موقعه البارز والمهم، وهو شخص معروف بخدمته وأعدتالي وعرصه على و حدة والتكاتف وتواصل بين العراقيين جميعا السلمانية و د هوك وأربيل و حلبجة وجميع مدننا ومحافظاتنا العراقية نسيج و متنوع و متكامل، لا يمكن تفريط بأحد مكوناته أو متجلياته سياسية ضمن المنطقة التسابق أو التنافس، تميزنا بوحدتنا وتآلقنا بتكاتفنا وأخوتنا في البيت الواحد، فالله الله في إقليم كردستان، والله الله بدماء شهدائنا وتضحياتهم والله الله بوحدة العراق وشعب، ان تزاورة وتواصل الشعب اليوم الذي اشهده اقليم كردستان العراق من جميع المحافظات الوسط والجنوب، يعبر عن صورة الحية للتلاحم الوطني بين شعبنا، حيث نرى في هذه صورة كيف يجتمع العراقي العربي من بصرة والأنبار مع اخيه العراقي الكردي في السلمانية واربيل بروح واحدة من انهننا التراحم والتواصي والأعتزاز بتنوع هذا البلد وعواصره الاجتماعية الوثيقة وهو ما يؤكد ان الخلافات التي تدف على ساعة سياسية بين فترة وأخرى لا تمت لهذا تلاحم عراق بصلة وليست المظهر الحقيقي لصورة العراقية الحية، والأسف اعلامنا المحلي يتحمل مسؤولية في عدم اضهاره لهذا صورة الوحدةية بحجمها وعمقها الواقعي من خلال تركيزه على مساحات خلاف و تدقيمتها على حساب مظاهر الوحدة و للتلاحم بين شعبنا في الاقليم والمركز، وهذا لا يلغي مسؤولية الكبرى على سياسية ايضا فبدلاً من ان نوجب فنتواصلة والمعالجة بدأ البعض منا يتلبس فن الخلاف والتعقيد، للأسف الشديد، شعبنا ينظر اليينا ويترقب حيراكنا سياسي جيداً ويتفاعل مع فالأحسن الإدارة ودف السياسية جيداً كانت النتائج الطيبة ومفرح لدى شعبنا ولأسائنا تصرف لا سامح الله ويتعدنا عن الحكمة وروية في تقدير الموقف وتعامل معها عرضنا عن شعبنا وسلمنا الاجتماعية للخطر وهددنا بذلك استقرارا بلد وازدهار، فداعش وما خلفه من معاصي والاضرار ما زال جرحه لم يندم بعد ولولا عواصف الخلاف وتساقم المساحات اختلاف السياسي وما تمكن داعش الارهابي بفلوله متطرفة من احتلا مدننة الامنة حتى وصلت جرئة به في أن يهدد قلعة اربيل ابية، فالأرهاب وداعش وأخوات يعتاشون من بئة خلاف وتناحر وينتهزون فرسا نفوذهم عبر الأسغلالي مناخى نزاعي وسراعي بين شعوب منطقة وهنا اذكر بثنا داعش ومن يقف خلفه من اجندات خارجية لا تريد الخيرة بالعراق لا يسره اجتماعنا هذا بل لا يرغب بأيي مظهرن سياسيين عراقيين وحدوين يدل علىالتلاحم والتكاتف الوطني وذقول لهم بكل الوضوح لقد عشنا منذ الاقدم منعا وجعلنا للظلم والأجتهد معا ونظنا معا وقدرونا نبقا معا ونحن سعداء بهذا القدر، بذلك ادع ومن خلا لها من هذه حفل الكريم ومن الكردستان العزيزة بالأجمنة من الأمور يجب علينا جميعا تداركها والعمل عليها سريعا،

1. تصدير نقاط الخلاف بين القوة الأقليمية وبين الأقليم والمركز بروح وطنية العالية وبحرس واطار قيادية مسوؤل من الجميع فمرحلتنا حساسة والأوضاع التي تشهد منطقة حرج جدا ومتوهم من يعتقد ان هنالك من يستطيع ان يسمل الأثار أزمات وعواقب السراع فالعراق كالجسد الواحد اذا شتكى من وعض تداع له سائرون أعضاء بالسهر والعمى هذا ما تحدث منه تأريخ وما ختطنا أمس من دروسها العبر ان المعيار من عيش المشترك له أفضل المعايير في تكوين شعوب وتشكيل الدول وكل معايير الأخرى في تأسيس الدول على اسس قومية او عرقية او غيرها تراجع امام افضلية العيش المشترك وهذا هو حال المعظم الدول في علمنا اليوم ان الخصوصية التي حض بها اقليم كردستان بموجب الدستور تعد اكثر تميزا وسرادتا وتساعا ومراعاة التنوع قياسا بالخصوصية في دول الفيدرالية الأخرى اذا كان هناك فمشاكل الدستور او في تنفيذة فعلينا ان ننتفيقا على تعديله او تصحيح مثار تنفيذ ضمن السياقات الدستورية والقانونية لذلك ادع الى ابي صفحت الماضي والى حمم كردين جديد وهو عيش هذه الوطن وتقاسم ثرواته بعدالة ونهوض به والحرس على اعمارهم وازدهارة وسيادته واستقلاله فأحلام ابناء ليس بضرورة ان تكون ذاتها احلاما اباء لان ظروف تتغير والشعوب تطور المادة 140 وقانون نفط والغاز والمنافذ الحدودية والموازن الحكومية وغيرها ملفات ما زالت تمثل محطات الحقيقة لأفتعال الازمات بين الأقليم والمركز بين الحين والأخر وهو ما يستوجب حلها وتصديرها بجهود الوطنية الخالصة للعراق وشعب، وعلى مجلس النواب والاتحاد وبرلمان الأقليم اعتبار ذلك اولويتا قسوى سيسجلها تأريخ لهم بكل فخر واعتزاز كما وعده بعدم سماح مطلقا بتدخل الأخرين بشؤوننا الداخلية فلسنا قاصرين ولم نكون هدفا لمغانم مخارجية تسعى لادامة واستغلال سفرات وفقا لمصالحها خاصة، العراق كان وسيبقى سيدا بنفسه ولا وساية لغيره عليه ولم نسمح بذلك.

2. مواجهة تحديات الامنية الداخلية بوعين وحكمة وبتنسيق عالي مستوى بين الاقليم والمركز فاليوصل العسكري الذى يتحقق على داعش الارهابي لم يكن لولا تكاتف بالاقليم والمركز معا والحفاظ علي مسؤولية تضامنية بينهما ايضا فمدننة المحررة تنتظر اعادة الحياة والاعمار اليها واهلنا نازعون ينتظرون بفارغ صبر الرجوع الى ديارهم وقراهم التي ابعدها عنها ظلما وعدوانا وعلى لا يمكن ان يتحقق ومدن ادامة النصر والحفاظ على منجز الامن والقضاء على خلايا نائمة للارهاب وتخريب الاثار الوطني على الخلاف السياسي كما خرفناه شيدا في كركوك وديالى وعزام البغداد خطر يهدد الجميع ويدهم اننا الوطني يتطلب معالجة فوريا.

3. توحيد الموقف العراقي الوطني تجاه ازمة السراع القائم في المنطقة ان موقع (جيوثراتيجي) مهم الذى يتمتع به العراق في المنطقة والذى جعله مخطط تلاقي ورتكاز الامم الاربع الامة العربية والامة الفارسية والامة التركية والامة الكردية ان هذا الموقع المهم يختم علينا موقفا وطنيا واضحا وموحدا في الوقت ذاتي وعلى موقع الحيوي لم ياتي لو الأهمية الجغرافية والتأريخية ببغداد والبصرة والموصل واربييل واسر المحافظات الأخرى فسر قوت العراق ومكانته الدولية هو في تنوعه الجغرافي والاجتماعي وعمقهي الحضارى والثقافي وهنا احذر من عياد الخفية تحوال ان تستخدم ان قوت العراق عبر تفريق كلمته وموقفه وطني وهذا هو خطر الاكبرى الذى يهدد امن الوطني يعبر العراق لمخاطرة كبيرة تهدد سامه وامنه اجتماعي يجب

علينا التفاف بان قرار الدولة العراقية عبر المشاركة الفعالة والاجابية في صراعة وبلورة الموقف الوطنية ومسؤول يحترم هيبة الدولة ويحفظ مصالحها عليا ويستكثر الاستقبال للاقليم والدولي لمساعدة العراق والاستعمار في كل جهود رامية نحو تغريب لغة الحوار البناء والابتعاد عن منطقة تدخل بشؤون الدول استخدام منطق العقوبات الاقتصادية التي لا تجلب الشعوب منطقة غير المعاصي والويلات وفي الختام تهاني وتبريكات لرئيس اقليم كردستان الاستاذ (نيجرطان بارزاني) وتمنى له كل التوفيق واهلنا في الكوردستان العزيزة الامن والاستقرار والتألق كما عهدنا ذلك دوما تحيتا لشهداء العراق ولا سيما لشهداء قواتنا المسلحة بين الجيش والشرطة والحشد الشعبي والعشائر والبيشمركة تحية لشهدين الصدرين شهيد المحرابي وعزيز العراق وملا مصطفى البارزاني ومام جلال الطالباني وجميع القيادات الوطنية مخلص التي خدم هذا الوطن، تحيتا لابناء شعبنا العراقي بكل مكوناتهم والتماثلهم القومية والدينية والمذهبية والمناطقية، تحيتا لمراجنا العظام ولا سيما لمراجنا الاعلى الامام السيد السستاني ذا مضل وتحية لكم جميعا السادة والسيدة الحضور في هذا الحفل المهيمن، والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

بهريز د.فالا فريد ابراهيم/ سهروكي بهرلهمان:

شكرا جزيلاً للسماحة السيد (عمار حكيم) علي كلمته، السيد (خميس الخنجر) رئيس تحالف المحور، فاليتفضل لالقاء كلمته.

بهريز خميس خنجر-سهروكي تحالف ميحور:

اسحاب السيادة والمعالي والسيادة، السلام عليكم والرحمت الله والبركات، جئت هنا اليوم مباركنا لاهلي كوردستان و العراق على نجاحهم النموذج الديمقراطي، والحكمي والادارة، جئت مهنايا للرئيس والرمز التاريخي الذي لم نستهنه يوما عن حكمته والتجربته والنسائحه، لآخ الرئيس (مسعود البارزاني)، سراحة مواقف لانسانية كبيرة و جئت مباركنا لآخ والرئيس الجديد لآستاذ (نيجيرفان البارزاني) على فوزه للحب الشعب الكوردستان، و حصوله على الاصوات البرلمان متمنيا له التوفيق في مهمته، وهو يراسل الطريق املا مستفا البرزاني في قيادة الاقليم في نجاحه و بناء، خالص الاتهاني لآخ الستاذ (مسور البرزاني) لهذا النجاح و لكل شعب الكوردستان العزيز، الآخ و لآخوات جميعا، يقف العراق اليوم امام تحديات الكبيرة تنتظر جهودنا جميعا لمرحلتها و المعالجتها لكل ما نستطع بالقوت موعز، مططعنا ططلع كل مدينتنا راقيا، بالكل شبرا من التراب العراقي، من لآجل الخلاص والعبور الى مرحلتنا اثر استقرارا ولامنا ورفاهيه، مسئوليتنا كبيرا امام الله و امام الشعب و امام التاريخ باتكاد يدا واحيدة، و نعمل كفرقا واحد، خدمتا للشعب مثقلب لآهاة، والمططلع للمستقبل للثامال العريضة، و اليد الله مع الجماعة، جماعتنا في القول ولثق، تسخر كل امكاناتها من اجل انجاح حكومتنا بكل السهل و رئاساتنا ثلاث في البغداد، جماعتنا تمد يداها لآقليم في سلح نموذجا لآدارة متقدم من العراق الواحد، و في الختام اصدق المنية بالنجاح والتقدم لآقليم والرئاسته الجديدة والحكومتها الجديدة باذن الله، والسلام عليكم والرحمت الله والبركات.

بهريز د.فالا فريد ابراهيم/ سهروكي بهرلهمان:

شكراً جزيلاً للسيد خميس الخنجر على كلمته، ميوانه بهرپزهگان، ئەندامانى بهرپزى پەرلەمانى كوردستان، ئىستا خالى پىنج لە برگەى يەكەمى بەرنامەى كارى دانىشتەكەمان جى بهجى دەكەين كە برىتیه لە وتارى بهرپز سەرۆكى هەرپمى كوردستان ریزدار نيچيرفان بارزانی داوا لە بهرپزبان دەكەين بفرموويت بۇ پيشكەشکردنى وتارەكەيان.

بەرپز نيچيرفان ادريس بارزانی / سەرۆكى هەرپمى كوردستان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز جەنابى سەرۆك بارزانی.

بەرپز جەنابى د.بەرهم سەرۆك كۆمارى عىراقى فيدرال.

بەرپز محمد حەلبوسى سەرۆكى پەرلەمانى عىراق.

بەرپز مولود چاوش ئوغلۇ وەزىرى دەرەوہى تورکيا.

بەرپز سامر سرحان وەزىرى دەولەتى سعوديه بۇ كاروبارى كەنداو.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپزبان باليوۆزانى ولاتان لە عىراق.

بەرپزان ديبلوماتكاران.

بەرپزان سەرگردە و سياسەتمەداران و لايەنە سياسيهگان، ميوانان و ئەمادەبووانى خۆشەويست لە عىراق لە بە غدا كە تە شريفتان هيىناوہ هەمووتان بەخىربين، رۆژتان باش، ما يەى خۆشحائيمە كە ئەمپرو هەمووتان ليرەن لەو ريوپە سمەدا لە گەل ئيىمە بە شدارن، بەرپزان سەرۆكى پەر لەمانى كوردستان و ئەندامانى پەرلەمان نوپنەرانى گەلى هەرپمى كوردستان بە گشت رەنگ و بىر و بۆچوونەكانەوہ سوپاس كە ئيوہ وەكو نوپنەرانى گەل دەنگتان داوہ بە هەلبزاردنم وەك سەرۆكى هەرپمى كوردستان بۇ چوار سالى داھاتوو، سوپاس بۇ هەمووتان، سوپاس بۇ ئەوانەى دەنگيان دا، ئەوانەى دەنگيان نەدا، ئەوانەى رۆژى دەنگدان نەچوونە پەرلەمان، سوپاسى هەر هەمووتان دەكەم، هەر يەك لە ئيوہ بە خواستى خۆى و بە نوپنەرايەتى دەنگدەر لەسەر راسپاردەى ئەو حيزبە كە نوپنەرايەتى دەكات لە پەر لەمان ماف و ئەركى ديموكراسى خۆتان پيادەكرد، لەم كاتەدا گەورەترين دەستكەوت بەردەوامبوونى خودى پرۆسەى ديموكراسيه لە هەرپمى كوردستاندا، سوپاس كە متمانەتان پيادام، لە رۆژيىكى وەك ئەمپرودا و لە كاتى خۆ نامادەكردن بۇ ئەم ئەركە نوپنە گەلئىك يادى خۆش و ناخۆش ديىنەوہ بىرمان، هەندىك رووداو دوورن، بەلام لە هەستى مرؤفايەتيماندا خويان چە سپاندوہ، بە ئاسانى لەبىر ناكريين، لە بىريان ناكەين تاوہكو لييان فيربين، هەندىك رووداو هەندە نوپن تاوہكو ئىستا خۆشى و ناخۆشيان لە گەل هەست و هزر و كارى رۆژانەماندايە خويان تىكەلدەكەن، ناخۆشترين يادى نوپن هيىرشى دپندانەى (داعش) بوو بۇ سەر چەندىن شار و شارۆچكەى گوندەگانى هەرپمى كوردستان و عىراق، شيوازى تيرۆرستانى (داعش) هەموومانى تووشى شوکيىكى بى وپنە كرد، دنياى هەژاند، زۆر كەس پيشبىنى دپندەى لەوہى نەدەكرد، زۆر كەس بپروايان

نەدەكرد كە لە سەدەى بېست و يەكدا ھېزى تاريك پەرسىتى وا دەستى بچىتە ئەو ھەموو دېرندە پىيە و ئەم ھەموو تاوانانە، بۇ ماوەيەكى كورت لەو دەچوو كە تىرۆرستان لە مەرام و مەبەستى خۇيان تۇقاندنى دىيا سەرگەوتوو بوون، جەنابى سەرۆك بارزانى رۆلئىكى گىرنگ و سەرەكى بىنى لە بەرپەرچدانەوھى تىرۆرستانى (داعش) و تىكشكاندىنى خەونى تارك پەرسىتى و ويرانكارىدا، جەنابىيان وەكو فەرماندەى ھېزى پىشمەرگەى ھەريمى كوردستان بەو پەرى تووانايانەوھ راستەوخۇ بە شدارى پاراستن و بەرگرى لە ھەريمى كوردستان كرد، شەونخونى بى و چان لە بەرەى شەردا لە گەل پىشمەرگە قارەمانەكان بە سەربرد و بە خۇرپاگرى و ئەزموونى پىشمەرگاپەتى ھەر لە (16) ساليەوھ تاوەكو ئەمپرۆ خستە خزمەتى بەرگرى و پاراستنى ژيان و مرؤفايەتى لە ھەريمى كوردستان و عىراق و لەسەرتاسەرى جىھان، لەو قۇناغە سەختەدا جگە لە رۆلئى سەربازى يەكلاوھ و بەرزگرد نەوھى ورە و برپاى پىشمەرگە لە بەرەكانى جەنگ جەنابى سەرۆك بە ئەزموونى نزيكەى بوونى (55) سال خەبات و تىكۆشانى خۇى لە شۆرش و لە سەرگردايەتى و رابەرپەتەتەتەردنى شۆرشدا بە حىكمەت و لىزانين و شارەزايى گەلى كوردستانى لە ھەرەشە و مەترسى راستەقىنە و بۇ كەنارى ئارامى پەرا نەوھ، ئەو رىوەر سەمەى ئەمپرۆ كە زادەى پىرۆ سەى ديموكراسىيە بەرھەمى خەبات و تىكۆشانى و كۆلنەدانى جەنابى سەرۆك بارزانى و تىكۆشەرانى گەلەكەمانە، بەرھەمى خەباتيا نە بەرەو ديموكراسىيەردنى ھەريمى كوردستان، دواى را پەرىن ئازارى سالى (1991) لە كۆبوونەوھىەكى جەماوهرىدا لە كۆيە يەكەمجار جەنابى سەرۆك بارزانى داوايەكرد كە بۇ بەرپۆھ بەردنى ھەريمى كوردستان ھەل بىزان بىكرىت، گەلى كوردستان نوپنەرايەتى خۇى لە پىرۆ سە و دەنگدانىيىكى ديموكراسى ھەلبىزىرپىت، خەبات و تىكۆشان و سەرگردايەتەتەردنى سەرۆك بارزانى ئىلھام بەخشى ئىمە بۇ ھەنگاوانانى دروست بەرەو ئايندە، پىشمەرگە بە يارمەتى و بە ھاو كارى ھاو پەيمانانى نىودەو ئەتى بە سەرۆكايەتى ئەمريكا و ھاوشان لەگەل ھېزەكانى عىراق سوپا و حەشد شەعبى سەرگەوتن، سەرگەوتن لە ئازادكرنيان لە ناو چە داگىر كراوھ كان و رزگاركردىنى خەلك و چەو ساوھى ژىر دەستى داعش، ھەموومان قوربانى گەورەمان دا لە پىناو ئازادى، لە پىناو سەرەبەستى و مافى ژيان و نىشتيمان گەلەكەماندا، سلاو و دروود بۇ گيانى پاكى شەھىدان، سلاو لە كەس و كارى سەربەرزىيان، ھىواى چاكبوونەوھ بۇ برىنداران دەخوازين، سلاو لە پىشمەرگە و ھېزە عىراقىيەكان لە سوپا لە حەشى شەعبى و ئەو ھېزانەى رۆلئى مېژوووى خۇيان بىنى لەو قۇناغە ناسكەى ھەريمى كوردستان و جىھان، بەرگرى ئىمە لە عىراق بەرگرى بوو لە مرؤفايەتى، بەرگرى بوو لە مافى ژيان و سەرفرازى، ولاتانى ھاوپەيمانى دژى (داعش) رۆلئى كاريگەر و بوپرانەيان بىنى لە ھاو كارى و سەرەپەرشى پىشمەرگە بۇ كۆتايى ھىنان بە دەسەلاتى تىرۆرستانى (داعش)، سوپاسى بى پايەن بۇ حكومەت و ھېزى سەربازى ھاو پەيمانانى نىودەو ئەتى بە سەرۆكايەتى ئەمريكا و ھەموو ئەو ولاتانەى بەشدار لە ناوچەكە و لە جىھان، كە بوونە ھۆكار و گەرەنتى گەرانەوھى ھىواى ژيان و ناشتى و ئازادى لە ھەريمى كوردستان و لە تەواوى عىراق، پىشمەرگە سەلماندى كە وەك ھەميشە دەتوانىت بەرگرى لە ولات بىكات، لە قۇناغى داھاتوو ھەموو ھەولئىك دەدەين كە لە ھەموو

روويه كه وه پيشمه رگه ريك بخريته وه و بههيز بكريت وهك به شيك له سيسته مي بهرگري عيراق ماف و شايسته دهستووريه كانى خوئى به دهست بهنييت، سوپاسى هاوپهيمانان دهكەين كه بۆ ئەم مەبه سته هاو كار و پشتيوان بن، بهريزان، هەريمي كوردستان وهك هەريميكي فيدرالى ده ستوورى عيراق سه لاندويه تي كه به شيكي ديار و كاريگهري ناوچه كه و كۆمه لگاي نيوده وه تيه و رۆلى بهر چاوى له پاراستنى سه قامگيري و هاو سهنگى ئابوورى و سيا سى ناو چه كه هه يه، هه موو پيكي شه وتنه سيا سى و ئابوورى و فهر ههنگى و كۆمه لايه تي ناوچه و جيهانيش كاريگهري راسته وخويان له سه ر هەريمي كوردستان هه يه، بۆ يه قو ناغى داهاتوو هاو كاري و هه ما ههنگى و په ره پيدانى سيا سى په يوه ند يه كانى هەريمي كوردستان لى ده خوازيت له گه ل عيراق و ولاتانى ناوچه كه و دۆستانمان له جيهان، بۆ ئەم مەبه سته له سه ر به نه ماي به رژه وه ندى هاو بهش و ريز گرتن ده ما نه ويت ده ستى هاو كاري و هه ما ههنگى و كاري پيكي وه يي بۆ هه موو لايه ك پيشكەش بکهين، له سه ر ئاستى جيهان و له زور به ي زورى ولاتاندا نيمه به قو ناغىكي ناسكى جياوازي سيا سى و كۆمه لايه تي دا تيده په رين، كۆمه لگه ي نيمه وهك هه ر كۆمه لگه يه كي مرؤفا يه تي بى دا خوازي سه ربه ستى و نازادى گه شه ي كۆمه لايه تي و خو ش گوزهرانى نيه، له هه مان كاتدا وهك زور به ي ميله تانى ديكه نيمه ش بى ملاملان يى سيا سى و كۆمه لايه تي و ئابوورى و ئايديؤلؤجى نيه، له سه ر ئاستى ناو خوئى هەريمي كوردستان نيمه زور جار له فهر ههنگى سيا سى و نه ريتى ميديا ييماندا بتر له پيويست جهخت له سه ر ملاملان و نا ته بايى و نا سازييمان دهكەين، با له مه ودوا له گشت ئاستىكي كۆمه لايه تي و سيا سيدا له گه ل يهك كۆك و ته با و سازبين، پيموانيه كه ئەمه ده خوازىكي له توانا به دەر بييت، هيزه سيا سيه كانى هەريمي كوردستان پيموانيه هيج كه سيك خه م خوئى ئەم ميله ته ئەو ئاواته نه خوازيت، كۆك بوون و ته بايى و سازمان نالئين جياوازي بير و باوه رمان وه لاوه نيين، ده زانم ملاملان و جياوازي هه ر ده بييت ئە مه شتيكى ئاساييه، به لام داوا ده كه م با بير كرد نه وه مان ناكۆك و نا ته با و نا ساز نه بين، له رووى بير كردنه وه له چو نيه تي بنكو لكردن و بيگه ي يه كتر با بير و هه لسو كه وت و كردارمان پيكي وه بۆ بنياتنه ر بييت بۆ گه ران به دواى چه ره سه رى هاوبهش و ناينده يه كي هاوبهش، با نيشيمان كۆ كه ره وه ي هه موومان بييت، با نوينه رانى پيكيهاته كانى هەريمي كوردستان به هه موو رهنگ و جياوازيه كانه وه به شدارى ژيا نه وه ي هەريم و به هيز كردنى بنه ماي ره وتى به ره و ناينده مان ببات، داوا و خواستى من وهكو سه رۆكى چه ند سالى داهاتوو هەريمي كوردستان ئه وه يه پيكي وه كار بکهين بۆ به ديهيئاننى ئاواتى له خو مان و له هه ر يهك له حيز به كانمان گه وره تر بۆ ئەو ولاته، پيكي وه ئاراسته ي هاوبهش ده ست نيشان بکهين، پيكي وه له سه ر ئاستى هەريم عيراق، پيكي وه له گه ل برا دراوسى كانمان، پيكي وه له گه ل دۆ شته نيوده وه تيه كانمان، پيكي وه له گه ل ريكخراوى نيوده وه تيه كان بارودؤخى نوئى گو نجاو له گه ل سه رجهم كۆمه لگه و هاوبه شى هەريم ژيان و نيشيمانمان بپاريزين و به ره وه پيشه وه ي به بين، هيج گو مانم نيه كاتيكي پيكي وه نه خشه رپى نوئى هاوبهش بۆ هەريمي كوردستان و عيراق داده نيين ريگاي هه له ناكهين، بۆ هه موومان ئاشكرا ده بييت به چ ئاراسته يهك ههنگاو ده نيين و چ پيويسته بۆ گه يشتن به ئامانجى هاوبهش كه بكريت، ده بييت له گه ل

حکومەتی فیدرالی لە بە غدا پێکەوه کار بکەین بۆ دۆزینەوهی چاره سەریکی هاو بەش لە چوار چۆی دەستووردی فیدرالی عێراقدا، ئەو دەستووردی که گەلی عێراق چەندەها ساڵ خەونیان پێوه دەبینی تا بێتە بنەمای عێراقی نوێ که تێیدا مافەکانی هەرێم و هەموو عێراقیەکان لە چوار چۆی حوکمرانیەکی دیموکراسی فیدرالی بپارێژیت، دەستوورێک که چوار لە سەر پێنجی دەنگدەران لەسەر تا سەری عێراق دەنگیان پێداوه، دەستوورێکی فیدرالی که جێ بەجێکردنی تەواوی مادە و بەندەکان بێتە زامکردنی پێکەوه ژیان و لێک تێگەشتن و لەیەکتەر پەسەندکردن و بەهێزکردنی پرۆسەی سیاسی عێراقدا، ئێمە ئومێدمان بەدەستە، بەلام بە داخەوه نەتوانراوه وەکو خۆی جێ بەجێ بکەیت، نەتوانرا ئەو عێراقە نوێە بنیات بنرێت که هەموو گەلانی عێراق خەونیان پێوه دەبینی، ئەو عێراقە نوێیە که هەرێمی کوردستان لە هەولێ بنیاتنانی هەموو دامەزرێوانەکانی، رۆڵ و بەشداری کارای هەبوو، بەرگری لێ کردووه، لە عێراق ئەمرۆ هیچ بەدیالی تر نیە بۆ دەستوور، بە ئەزموون ئەوەمان بینی که بشتگۆی خستنی بە مەبەست و یان بێ مەبەست یان جێ بەجێ نەکردنی هەر بەندیکی ئەو دەستوورە ئێبێتە هۆی سەرھەڵدانی ناکۆکی و ناسازی نوێ لە نیو پێکەتە عێراقیەکان، ئەتوانین بە لێکتێگەشتن و کارکردنی هاو بەش جاریکی تر دەستوورەگەمان زیندوو بکەینەوه، ریزی لێ بگرین و بێ جیاوازی جێ بەجێ بکەین، بۆ ئەوهی تاریک پەرستانی وەکو داعش دروست نەبنەوه، کارەساتی وەکو شەنگال و ناوچەکانی دیکە عێراق و هەرێمی کوردستان دووبارە نەبنەوه، تاکو عێراق و هەرێمی کوردستان ئارامتر و ئاوەدان تر بن و لە مەترسی شەر و تیرۆر بە دوور بن که هیشتان بە جدی هەرەشە لە عێراق و ناوچەکە و لە جیھانیشت ئێکات، لێمان ئەخوای پێکەوه هاوکار و هاوھەنگ بین بۆ ڕوو بەروو بونەوه و نەهێشتنی، ئامادە بووانی بەرێز، لە میژووی دوور و نێزیک شەر بۆتە هۆی وێرانکاری، دواکەوتنی کۆمەڵایەتی و هەرەس هیئانی ئابووری، زۆرجار شەر فرۆش بێر لەوه ناکاتەوه که ناگری شەر مالی خۆشی ئەگریتەوه، باشترین نموونە که هەیه و لە بێرمانە هیرش رژیمی بەعس بوو بوو سەر کوردستان، ئێران و کویەت، لە کۆتایی عێراق و ئێران بوو، خەلکی زۆری بێ گوناھ کوژرا، ژیان و ئابووری و بار و دەروونی خەلکی ولات تێکچوو، بەکارهیئانی چەکی کیمایی و بریاری کۆمەڵکوژی و سیاسەتی پەیرهوکارای رژییم تا ئیستاش خەلکی ئەو ولاتە و ئەو هەرێمە و تەنانەت ناوچەکەش باری سیاسەتی شەر فرۆشی ئەو قوناغە ئەدەن و هیئتشان دیار نیە که کاریگەری خرابەکانی کهی کۆتایی دی، با برینی رابردوو بە لێبووردەیی و سنگ فراوانی ساریژ بکەین نەک تۆلە ی نەگونجاو لەگەڵ پێکەوه ژیان، ئامادە بووانی بەرێز و کوردستانیانی خۆشەویست، با پێکەوه راشکاوانە بە نیازی پاک و کرداری شیوا و هەلۆیستی نیشتمانی پەرورەنە هەنگاوی بنیاتنەر بئین بۆ رێکەوتن لە سەر نەخشە رێگا یەکی هاو بەش بۆ ولات و حوکمرانی بێ جیاوازی نە تەوهیی و ئاین و مەزھەبی، گەلی کوردستان هەمیشە ویستی مرۆف دۆستی و ژیان دۆستی نیشانداده، مایە شانازی بزوتنەوهی رزگاری خوای کوردستانە، هەرگیز رێگە نەداوه شەری رژییمەکانی پیشووتری عێراق که بە سەر گەلی کوردستان سەپینرا بێتە شەری نیوان کورد و عەرەب، زۆرجار خەلک باسی ئەوه ئەکەن که سەرتاسەری عێراق

دەولەتمەندە بە سامانی سروشتی، بەلام با لەمەودوا بوخومان و بو هەموو دوزیا لە عێراق بئیسلمینین که ئیتمە پاراستنی ژیان و پیکهوه ژیانمان لە هەموو سەر چاوهیهکی سروسستی لا گرنگترە لە عێراق، لە سەر ئاستی هەریم با پیکهوه سیاسەتی ئاشتەوایی کۆمەلایەتی پیکهوه ژیان و گەشە ئابووری و سازانی سیاسی دابریژین، گۆرانکاری خیرای هەریم پێویستی بە دیدی هاوبەش و دوور لە ناکۆکی و ناسازی ئەکری، لە کۆتایی هەموو بەرپرسی ئەبێن لەسەرکەوتن و لە شکست هیانان، هەموو پیکهاتهکانی هەریمی کوردستان پێویستی بە پاراستنی ماف و مولک و سەرمایهی ئابووری و کۆمەلایەتی هەیه، کاتی هەول ئەدەین پیکهوه ئارامی و ئاسایشی هەریم بپاریژین، بەهیزی بکهین، کاتی بەردەوام هەول ئەدەین بووژانەوه ئابووری و ریکخستنهوهی پهیوه ندی لە گەل دۆستانی دوور و نزیک و دراو سیکانمان نابێ لەبەر بکهین هەر یەک لەوانەش بە هەمان شێوهی ئیتمە بەرژەوندی سیاسی و ئابووری و کۆمەلایەتی خۆی هەیه، پتەو کردنی پهیوه ندی لە گەل و لا تانی دراو سی لە سەر بنەمای لیک تیگەیشتن و ریزگرتن بەرژەوه ندی هەمووان ئاپاریژی لە چ چوارپهوهی یا سای نیودهو ئەتی و دەستووری دبلۆماسی و سەرەوهی هەر ولاتیک و پیکهاتهی دەستووریهکان، بیگومان ئەرکی سەرۆکی هەریم ئەبێ رێ خۆش بکات و زەمینه سازی بکات و لیکنزیک بوو نهوهی هەریم لە گەل دراو سیکانمان، بو گەشە پیدانی ئابووری، بازرگانی و بەهیزی کردنی پهیوه ندی دبلۆماسی و دۆزینەوهی چاره سەری هاوبەش بو گرفت و بەرژەوه ندی هاوبەش، ئەم جوړه کارکردنانه هیچ کات نابیتە مەترسی بو عێراق، بەلکو ئەبیتە هۆی پتەو کردنی دۆستایەتی و پهیوه ندی دراوسییهتی لەگەڵیان، خۆشهویستان، پاراستن و گەشە پیدانی پهیوه ندی هەریم لە گەل دۆستان و هیزی نیودهو ئەتی که مانهوه و سهقامگیری هەریمی مەبهسته و بە بەرژەوه ندی ئەزانن ئەرکی سەرشارنی سەرۆکی هەریم، هەمووم ئەزانین بێ هاوکاری و هەماهنگی و فریاگوزاری هیزی نیودهو ئەتی داعش ئەیتوانی زیانی گەلێک زیاتر بە کوردستان و عێراق و کوردستانیش بگهیهنی، بیگومان هاوکاری و کۆمهکی سەربازی بو سەرکەوتنی بەرگری ئیتمە بو شکستەیانان بە داعش، باسی خۆراگری یەک بە یەکی خەلکی کوردستان که وێرای شەر و کهمبوونی مووچه و سیستی بازاری کار و دابهزینی چالاکی ئابووری، لە هەستیاوی دۆخه که تیگەیشتن و یارمەتی حکومەتی هەریمیان دا تا سەختی و نەهامەتی و نەبوونی ئەم چەند سالهی رابردوو بە سەربەرزنی تیپه رینن، ئەگەر ئەزموونی چەند سالێ رابردوو رێ نیشاندهر بێ ئەبێ لە سەر ئەوه کۆک بین که هەموو کۆمه لگایهکی سەردەم دان بە جیاوازیهکان بینین، جیاوازیهکان نابنه ریکگر لە سەر خستنی خواست و مەبه ست بەرژەوه ندی گشتی هەریمی کوردستان، سەرباری هەموو جیاوازیهکان، شایه ستهی داهااتوویهکی باشتین بو نهوهی ئیستا و ئایندهمان، کۆمه لگایهکی سەردەم و داننان بە جاوازیهکان نابیتە ریکگر لە سەر خواست و بەرژەوه ندی گشتی هەریمی کوردستان، سەرکەوتنی نهوهی تازه لە خویندن و فیر بوون شارەزایی لە زانست و تەکنەلۆژی و ئەندازیاری و پزیشکی و کۆمه لئاسی و دەروناسی ن کۆمه لگه ی ئیتمە بەرهو ئایندهیهکی گەشە ئەمانبات، هەموو بوارهکانی ژیان پێویستی بە کاری جدی هەیه بو پاراستنی سروش و ژینگه به جوړیک لە گەل بەرپر سیاریهتی ئیستا و قوئاعی داهااتوومان و ژینگه

سەرچاۋى سەرەكى ژيان زەرەرمەند نەبى، بەكارى ھاۋىيە شىمان ۋە فادار ئەبىن بۇ خەباتى نەۋى پېش خۇمان، بە ئەمانە تەۋە ۋىلاتە كەمان ئەدەينە دەست نەۋى دا ھاتوو، بۇ گەيشتن بە ئامانچ و كارى ھاۋ بەشمان، ۋەك سەرۋكى ھەرىم ئەۋ پەرى تۈنا و ئەزموون و خواستى خۇم پۇستەكەم بەۋ پەرى جىدەتەۋە بەكاردىنم بۇ ھاۋكارى كىردنى بەرىز سەرۋك ۋەزىرانى نوئ و كابىنە و ھەموو ۋەزىرەكانى تاكو لە بەرپرسىيارىەتى و كارى خۇيان سەرگەوت و بن، سەرگەوتنى ھەرىەك لە ئىمە سەرگەوتنى ھەموومانە، جارىكى تر سەرجم كوردستانىنى ئازىز دۇنيا ئەكە مەۋە كە سەرۋكايەتى ھەرىم چەترى يەكرىزى و كۆكەرەۋە سەرجم ھىز ۋىلايە نە سىياسىيەكانى كوردستان و پېكھا تە ئابىيەكان ئەبى، بەجىاۋازى بىرو بۇچوونەكانىانەۋە، لە پىناۋ پېكەۋە ژيانى ئاشتىانە و ئارامى گەلى كوردستان، ھەرىمى كوردستان مولكى ھەموو كوردستانىانە بە ھەموو جىاۋازىيەكانىانەۋە، سەرۋكايەتى ھەرىمىش سەكۇى ئىرادە و خواست و مافەكانىان ئەبى بى ھىچ جىاكارىيەك، بۇ ھەموومان ئەبى و بە يەك چاۋ سەيرى ھەمووان ئەكرى، دوۋپاتى ئەكەۋە، زامن كىردنى ئاسايش و ئارامى كۆمەلگە ئامانچى سەرەكىمان ئەبى بە گىرتنە بەرى دىالۆگ و چارە سەر كىردنى سەرجم كىشەكانى نىۋان ھەرىمى كوردستان و حكومەتى فېدېرال لە چوار چىۋەى دەستور، و پاراستنى پەيوەندى دۇستانەى بەھىز لە گەل ۋىلاتانى درواسى و ناۋچە و بەردەۋامى دان بە بەھىز كىردنى پىگە و سەنگى ھەرىمى كوردستان لە سەر ئاستى ھەرىم و نىۋدەۋلەتى، كارى جىدى ئەكەين و ھەۋل ئەدەين بۇ بەدەستەينانى مافە دەستوربىيەكانى ھەرىمى كوردستان و زامن كىردنى مافى مرۇف و ئازادىيەكان و بەھاۋ پرە سنىپە جىهانىيەكان، دابىن كىردنى ماف و شاپىستەى ھەموو چىن و توپزەكانى كۆمەلگە و نەھىشتى ھەموو جۇرە توندوتىزىيەك، پتەۋ كىردنى پېكەۋە ژيان و يەكتر قول كىردن لە ۋىلاتىك كە ھى ھەموومانە و ھەموو تاكىك خۇى بە خاۋەن ئەم ۋىلاتە بزانى، ھەموومان يەك خۇر لە سەرمان ھەلدى و يەك ئاسمان دامان ئەپۇشى، يەك ئايندە و چارەنسوومان ھەيە، سوپاس بۇ سەرۋك و سەرگەردى ۋىلاتان و ھەموو ئەۋانەى لە ھەرىمى كوردستان و عىراق و لە ھەر شوئىنىكى جىهانەۋە بى و بە نامە و بروسكە و پەيوەندى راستوخۇ پىرۇزبايان لى كىردىن، دوۋبارە سوپاستان ئەكەم بۇ ئامادە بوۋىتان، ھىۋاى سەرگەوتن و رۇزىكى خۇشتان بۇ ئەخۋازم، سوپاس بۇ ھەموۋىلايەكز

بەرىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاسى بەرىز سەرۋكى ھەرىمى كوردستان رىزدار (نىچىرقان بارزانى) دەكەين بۇ ئەۋ وتارە بەنرخەى كە دە شى بىكرىتە بەنەماى كارى پېكەۋەبى لە سەر ئاستى ھەرىمى كوردستان و عىراق، بەناۋى دەستەى سەرۋكايەتى پەرلەمانى كوردستان و بە ناۋى گشت ئەندامانى پەرلەمان پىرۇزبايانى گەرم دوۋبارە لە بەرىز (نىچىرقان بارزانى) سەرۋكى ھەرىمى كوردستان دەكەين، داۋاكارىن لە خۋاى گەۋرە سەرگەوتوبى لە بە جىگەياندىنى ئەركەكانى لە پارىزگارى كىردن لە سەرۋەرى ياسا و لە نوپنەرايەتى كىردنى گەلى كوردستان بە ھەموو پېكھا تە نە تەۋەبى و دىيىنەكان لە سەر ئاستى ناوخۇ و دەرەۋە، و ھەما ھەنگى كىردن لە نىۋان دە سەلاتەكانى فېدېرال و دە سەلاتەكانى ھەرىمى كوردستان، ئەندامانى بەرىزى پەرلەمان، بەر لەۋەى

دانیشتنه که مان هه لگرین ئه ندامان ئا گادار ده که پینه وه که بر گه ی دووه می بهرنا مه ی کاری دانیشتنمان به یانی سه عات (11) پپیش نیوه رو له ته لاری په رله مان درپژه پی ددهین، بو یه داوا له بهرپزتان ده کهین به یانی له کاتی دیاری کراو ئاماده بن به مه بهستی ته واو کردنی بر گه ی دووه م له بهرنامه ی کاری دانیشتنی ئه مرۆمان که بریتیه له ده ستنیشان کردن و ناوزهد کردنی بهرپز سه روکی حکومه تی هه ری می کوردستان به پپی بر گه ی (3) له ماده ی (56) له یا سای هه ل بژاردنی په ر له مان ی کوردستان ژماره (1) ی سائی (1992)، میوان و ئه ندامانی بهرپزی په ر له مان سوپاسی هه موو لایه ک ده کهین و له کوموو کورتیه کان داوا ی لی بووردن ده کهین، به و جوړه هاتینه کو تایی دانیشتنی ئه مرۆ، سوپاس.

د. فاله فرید ابراهیم
سه روکی په رله مان ی
کوردستان - عیراق

هپمن هه ورامی
جیگری سه روکی په رله مان ی
کوردستان □ عیراق

منی نبی قهوچی
سکرتهیری په رله مان ی
کوردستان □ عیراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۆتوكۆلى دانىشتنى ژمارە (8)ى

سى شەممە رېكەوتى 11 6 2019

خولى پىنجه مى ھەلبىژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (8)

سى شەممە رېكەوتى 2019/6/11

كاتزمير (11) ى پيش نيوهرۆى رۆزى سى شەممە رېكەوتى 2019/6/11 پەرلەمانى كوردستان -
عیراق بە سەرۆكایهتی د. فاله فرید ابراهیم سەرۆکی پەرلەمان و، به نامادەبوونی بەرپز هیمن ههورامی

جیڭرى سەرۆك و، بەرپزى منى نبى قهوجى سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتنى ژمارە (8) ى خولى پىنجه مى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامە ى كار:

بەپپى حوكمى برگە ى (يەكەم) ى ماددە ى (16) و ماددە ى (47) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستە ى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامە ى كارى دانىشتنى ژمارە (8) ى سالى يەكەم لە خولى پىنجه مى ەلېزاردىنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتژمىر (11) ى پىش نيوەرۆ رۆزى سى شەممە رىكەوتى (2019/6/11) بەم شىوہىە بىت:

يەكەم/ دەست نىشان كردنى سەرۆكى دەسلەتى جى بەجى كردنى ەرىمى كوردستان بەپپى برگە ى (3) لە ماددە ى (56) لە ياسا ەلېزاردىنى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى 1992 ى ەموار كراو.

بەرپزى د.فالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوى بەخشندەو مېهرەبان.

بەناوى گەلى كوردستانەو دەست بە دانىشتنەكەمان دەكەينەو، دانىشتنى ژمارە (8) ى ناساى وەرزی گریدانى يەكەم، سالى يەكەم، لە خولى پىنجه مى ەلېزاردىنى پەرلەمانى كوردستان - عىراق.

ئىستا داوا لە بەرپزى سكرتېرى پەرلەمان دەكەين كە بەرنامە ى كارى دانىشتنى ئەمپۆ و پوختە ى كۆنوو سى دانىشتنى ژمارە (7) ى پەرلەمانى كوردستان و ناوى نامادە نەبووان بە مۆلەت بى مۆلەت لە دانىشتنى ژمارە (6) بخوینىو، با بفرموو بىت.

بەرپزى منى نبى نادر قهوجى/سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپزى سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامە ى كار

بەپپى حوكمى برگەكانى (يەكەم، دوو، سىيەم) لە ماددە ى (16) برگە ى (سىيەم) لە ماددە ى (18) و ماددە ى (47) و 48 و 52 و 55 و 56 و 57) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان - عىراق دەستە ى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامە ى كارى دانىشتنى ژمارە (8) ى ناساى خوى خولى بەهارە ى، سالى يەكەم لە خولى پىنجه مى ەلېزاردىنى پەرلەمان لە كاتژمىر (11) ى پىش نيوەرۆ رۆزى سى شەممە رىكەوتى 2019/6/11 بەم شىوہىە بىت:

يەكەم/ دەست نىشان كردنى سەرۆكى دەسلەتى جى بەجى كردنى ەرىمى كوردستان بەپپى برگە ى (3) لە ماددە ى (56) لە ياسا ەلېزاردىنى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (1) ى سالى 1992 ى ەموار كراو.

پوختە ى دانىشتنى ژمارە (7) ى ناساى رۆزى دوو شەممە رىكەوتى 2019/6/10 بەم شىوہى خوارەو بوو:

1- دەست پىكردنى دانىشتن لەلایەن بەرپزى سەرۆك پەرلەمانى كوردستان.

2- خویندەو بەرنامە ى كارو پوختە ى دانىشتنى پىشوو لەلایەن بەرپزى سكرتېرى پەرلەمان.

- 3- دەست پیکردنی بەرنامەى کار لەلایەن بەرپز سەرۆکی پەرلەمانى کوردستان.
  - 4- يەك دەقیقە بى دەنگ وەستان بۆ ریزلییان لە گیانی پاکی شەهیدانى کوردستان و عێراق.
  - 5- خویند نەوہى بپ یاری ژ مارە (6) ى سالى 2019 تاپ بەت بە ھەڵبژاردنى ریزدار (نێچیرفان ادريس مصطفى بارزانی) بە سەرۆکی ھەریمی کوردستان □ عێراق.
  - 6- سویند خواردنى بەرپز سەرۆکی ھەریمی کوردستان (نێچیرفان ادريس مصطفى بارزانی)، بەپیی حوکمی ماددەى (نۆیەم) لە یاسای ژ مارە (1) ى سالى 2005 ى ھەموار کراو.
  - 7- پێشکەش کردنى وتاری بەشیک لە ئامادەبووان بەم بۆنە میژووویەو.
  - 8- وتەى بەرپز سەرۆکی ھەریمی کوردستان (نێچیرفان ادريس مصطفى بارزانی).
  - 9- دواخستنى دانیشتنەکە بە کراوہی لەلایەن بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.
- ناوی ئەو ئەندامانەى مۆلەت پێدراون، یان بەبى مۆلەت ئامادە نەبوون بۆ دانیشتنى ژ مارە (6) ى ئاسایى خولى پینجەمى ھەلبژاردنى پەرلەمان لە بەروارى 2019/5/28.

1- شیرین امین عبدالعزیز / ئامادە نەبوو.

بە بایکۆت کردنى ھەردوو فراکسیۆنى یەکیتى و نەوہى نوئ بەپیی بپگەى (حەوتەم) لە ماددەى (23) ى پەرہوى ناوخۆى پەرلەمانى کوردستان بە ئامادە نەبوون ھەژمار ناگرین، سوپاس.

بەرپز د.فالا فرید ابراھیم / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ بەرپز سکرتری پەرلەمان، ئیستا دەست دەکەین بە جی بەجی کردنى بپگەى یە کەم لە بەرنامەى کارى دانیشتنى ئەمپۆمان کە بریتییه لە ناوژەد کردنى بەرپز سەرۆکی ئەنجو مەنى وەزیرانى ھەریمی کوردستان بەپیی بپگەى (3) لە ماددەى (56) لە یاسای ژ مارە (1) ى سالى 1992.

بەپیی عورفی پەرلەمان داوا لە لیستی براوہى یەکەمى ھەلبژاردنى خولى پینجەمى پەرلەمانى کوردستان دەکەین، کە فراکسیۆنى پارتى دیموکراتى کوردستانە کاندیدیان بۆ پۆستى سەرۆکی ئەنجو مەنى وەزیرانى ھەریمی کوردستان بخرۆو، بەرپز کاک ئومید عبدالرحمن حسن خۆشناو سەرۆکی فراکسیۆنى پارتى دیموکراتى کوردستان بفرموون کاندیدە بەرپزەکەتان بۆ پۆستى سەرۆکی ئەنجو مەنى وەزیرانى ھەریمی کوردستان بخرنە پۆو.

بەرپز امید عبدالرحمن حسن:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەناوى خواى گەورەو میھرەبان.

کاندیدى پارتى دیموکراتى کوردستان بەپیی بپگەى (3) لە ماددەى (56) لە یاسای ھەلبژاردنى پەرلەمانى کوردستان ژ مارە (1) ى سالى 1992 ى ھەموار کراو، ریزدار (مەسرور مسعود مصطفى بارزانی) یە، ئیمە

ودكو لیستی براوه هه ئیژارد نه كانی (30) ی ئەیلولی سالی (2018) ناوی بهرپزبان پێشکەش دەکەین و سوپاس بۆ ئیوه سەرکەوتن له خواوهیه.

بهرپز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس بۆ سەرۆکی فراکسیۆنی پارتي ديموکراتی کوردستان.

بهرپزبان ئەندامانی پەرلهمان.

پروۆسەى دەنگدان ئەنجام دەدەین، ئەو بهرپزبانەى رەزامەندە بهرپز جەنابى كاك (مسرور مسعود مصطفى بارزانى) بۆ پۆستى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزیرانى هەریمی کوردستان ناوزەد بکریت دەستی بەرز بکاتەوه؟ ریزدار جەنابى كاك (مسرور مسعود مصطفى بارزانى) بە دەنگى (89) پەرلهمانتار له حزورى (97) پەرلهمانتار ناوزەد ند کرا بۆ سەرۆكى ئەنجومەنى وەزیرانى هەریمی کوردستان لەلا یەن پەرلهمانی کوردستانهوه، زۆر سوپاس.

بهرپزبان.

بەناوی دەستەى سەرۆکایەتى پەرلهمانی کوردستان و بەناوی ئەندامانی پەرلهمانی کوردستان پیرۆزباییهكى گەرم له ریزدار جەنابى كاك (مسرور مسعود مصطفى بارزانى) دەکەین بە بۆنەى ناوزەد کردنیان بۆ پۆستى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزیرانى هەریمی کوردستان لەلا یەن پەرلهمانی کوردستانهوه و پیتان رادەگەیهنن کە هەر ئەمەڕۆ پەرلهمانی کوردستان ئەم بریاره ئاراستەى جەنابى سەرۆكى هەریمی کوردستان دەکات، بۆ ئەوهى بە زووترین کات لەلا یەن جەنابى سەرۆكى هەریمی کوردستانهوه بهرپزبان رابسپێردریت بکریت بۆ پیکهینانى کابینهى نۆیەمى حکومەتى هەریمی کوردستان بە مەبه ستى خزمەت کردنى زیاترى گەلى کوردستان بە هەموو پیکهاتە جیاوازهکانی یهوه، بهرپزبان، بەم جۆره دانیشتنه میژووویهکەمان کۆتایی پى دینین، سوپاس بۆ هەموو لایهك.

د. فالا فرید ابراهیم

سەرۆکی پەرلهمانی

کوردستان - عێراق

هێمن ههورامی

جیگری سەرۆکی پەرلهمانی

کوردستان □ عێراق

منى نبى قهوجى

سکرتهیری پەرلهمانی

کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (9)ى

يەك شەممە رىكەوتى 2019 6 30

خولى پىنچەمى ھەلبىئاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (9)

يەك شەممە رېكەوتى 2019/6/30

كاتزمىر (11) ى پېش نيوەرۇى رۇزى يەك شەممە رېكەوتى 2019/6/30 پەرلەمانى كوردستان -
عیراق بە سەرۇكايەتى د. قالا فرید ابراهیم سەرۇكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپیز هیمن هەورامى

جیڭرى سەرۆك و، بەرپزى منى نبى قهوجى سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتنى ژمارە (9) ى خولى پىنجه مى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامە ى كار:

بەپپى حوكمى برگە ى (يەكەم) ى ماددە ى (16) و ماددە ى (47) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستە ى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامە ى كارى دانىشتنى ژمارە (9) ى سالى يەكەم لە خولى پىنجه مى هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمير (11) ى پيش نيوەرۆ رۆزى يەك شەممە ريكەوتى (2019/6/30) بەم شيوە يە بيت:

-دریژکردنەوى خولى بەهارە ى سالى يەكەم لە خولى هەلبژاردنى پىنجه مى پەرلەمانى كوردستان بەپپى برگە ى (چوارەم) لە ماددە ى (7) پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپزى د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوى بەخشندەو ميهربان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانىشتنەكەمان دەكەينەوه، دانىشتنى ژمارە (9) ى ناسايى وەرزی گریدانى يەكەم، سالى يەكەم لە خولى پىنجه مى هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان، ئىستا داوا لە بەرپزى سكرتېرى پەرلەمان دەكەين بەرنامە ى كارى دانىشتنى ئەمرۆ بخوینتەوه، فەرموو.

بەرپزى منى نبى نادر قهوجى/ سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپزى سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامە ى كار:

بەپپى حوكمى برگەكانى (يەكەم دووهم و سىيەم) لە ماددە ى (16) و برگە ى (سىيەم) لە ماددە ى (18) و ماددەكانى (47، 48، 52، 55، 56، 57) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستە ى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامە ى كارى دانىشتنى ژمارە (9) ى ناسايى خولى بەهارە ى سالى يەكەم لە خولى پىنجه مى هەلبژاردنى پەرلەمان لە كاتزمير (11) ى پيش نيوەرۆ رۆزى يەك شەممە ريكەوتى (30-6-2019) بەو شيوە يە بيت:

1-دریژکردنەوى خولى بەهارە ى سالى يەكەم لە خولى هەلبژاردنى پىنجه مى پەرلەمانى كوردستان بەپپى برگە ى (چوارەم) لە ماددە ى (7) پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپزى د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپزى سكرتېرى پەرلەمان پوختە ى دانىشتنى ژمارە (8) و ناوى نامادە نەبووان بە مۆلەت و بى مۆلەت بخوینتەوه.

بەرپزى منى نبى نادر قهوجى:

بەرپزى سەرۆكى پەرلەمان.

پوختەى دانىشتنى ژمارە (8) ى ئاسايى رۇژى سى شەمە رېكەوتى (2019-6-11) بەو شېۋەپەى خوارەوہ بوو:

- 1- دەست پى کردنى دانىشتن لەلايەن بەرپىز سەرۋكى پەرلەمانى كوردستان.
- 2- خويىندەوہى بەرنامەى كارو پوختەى دانىشتن لەلايەن بەرپىز سكرتېرى پەرلەمانى كوردستان.
- 3- دەست پى کردنى بەرنامەى كار لەلايەن بەرپىز سەرۋكى پەرلەمانى كوردستان.
- 4- داواکردنى دەستەى سەرۋكايەتى پەرلەمان لە لىستى براوہى خولى پېنچەمى ھەلابژاردنى پەرلەمانى كوردستان بە دەست نېشان کردنى پالئورواويان بۇ پۇستى سەرۋكى ئەنجومەنى وەزيران.
- 5- دەنگدان لەسەر ناوزەد کردنى بەرپىز (مەسرور مسعود مصطفى بارزانى) بۇ پۇستى سەرۋكى ئەنجومەنى وەزيران بە (89) دەنگ لە كۆى (97) دەنگ لە پەرلەمانتارانى ئامادە بوو.
- 6- كۆتايى ھاتنى دانىشتن لەلايەن بەرپىز سەرۋكى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ناوۋى ئەو ئەندامانەى مۆلەت دراون، يان بى مۆلەت بوون لە دانىشتنى ژمارە (8) ى ئاسايى خولى پېنچەمى ھەلابژاردنى پەرلەمان لە بەروارى (2019-6-11):

- 1- بالانبۇ محمد على بائەك / مۆلەت.
- 2- رويپاك احمد رحمان / مۆلەت.
- 3- سۆران عمر سعيد / مۆلەت.
- 4- شاپان كاكە صالح / مۆلەت.
- 5- عبدالستار مجيد قادر / مۆلەت.
- 6- ھەورامان حمە شريف / مۆلەت.

بايگۆت کردنى فراكسيۆنى نەوہى نوۋى بەپىپى برگەى (حەوتەم) لە ماددەى (23) ى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە ئامادە نەبوو ھەژمار ناكرى.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۇ بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان، ئىستا دەست بە جى بەجى کردنى برگەى يە كەم لە بەرنامەى كارى دانىشتنى ئەمرۆ دەكەين.

ئەندامانى بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەرۋكى پەرلەمان داوا دەكات خولى بەھارەى سال يە كەم لە خولى پېنچەمى ھەلابژاردنى پەرلەمانى كوردستان بەپىپى برگەى (چوارەم) لە ماددەى (7) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان بۇ ماوہى (15) پازدە رۇژ درپىز بكرىتەوہ بە مەبەستى رايى کردنى ئەو ئەركانەى كە پىويست بوو لە خولى گریدانى وەرزى يەكەم تەواو بكرين، كى رەزامەندە لە سەر داواى سەرۋكى پەرلەمان كە (15) رۇژ خولى

بەھارە درېژ بکریتەوہ بە مەبەستی رایى کردنى ئەو ئەرکانەى پېویستە ئەنجامى بدەین تکایە دەست بەرز بکاتەوہ؟ زۆر سوپاس.

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان.

(84) پەرلەمانتار رەزامەندە کە وەرزی گریدانى یەکەم لە سائى یە کەم لە خولى پینجەمى هەلبژاردنى پەرلەمانى کوردستان بۆ ماوەى (15) پازدە رۆژ درېژ بکریتەوہ، بەم جۆرە کۆتایى بە دانىشتنەکەمان دینین، زۆر سوپاس.

د. فاللا فرید ابراهیم
سەرۆکی پەرلەمانى
کوردستان - عێراق

هێمن هەورامى
جیڤگرى سەرۆکی پەرلەمانى
کوردستان □ عێراق

منى نبى قهوجى
سکرێتېرى پەرلەمانى
کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروتوكولى دانىشتنى ژمارە (10)ى

شەممە رېكەوتى 6 7 2019

خولى پىنجه مى ھەلبژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژمارە (10)

شەممە رېكەوتى 2019/7/6

كاتزمير (11) ى پيش نيوهرۆى رۆژى شەممە رېكەوتى 2019/7/6 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. قالا فرید ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز هېمن ھەورامى جىگىرى سەرۆك و، بەرپىز منى نبى قھوجى سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتنى ژمارە (10) ى خولى پېنجهمى سالى (2019) ى خۆى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپپى حوكمى برگەى (يەكەم) ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برياريدا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (10) ى سالى يەكەم لە خولى پېنجهمى ھەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمير (11) ى پيش نيوهرۆى رۆژى شەممە رېكەوتى (2019/7/6) بەم شېوھىە بيت:

1 خويندنەوى يەكەمى ئەو پيشنيازه ياساينەى خوارەو بەپپى حوكمى ماددەكانى (79-80-82) لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان:

1 پيشنيازى ياساى مرۆف سازى لە ھەرىمى كوردستان.

2- پيشنيازى ياساى بەخاوەن كردنى ئەو زەويانەى زيادە رەويان لەسەر كراوہ لە سنوورى شارەوانىيەكان لە ھەرىمى كوردستان.

3- پيشنيازى ياساى ھەموارى ياساى ژمارە (3) ى سالى (2009) ى ياساى پاريزگانى ھەرىمى كوردستان.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى بەخشندەو مېھربان.

بە ناوى گەلى كوردستان دانىشتنەكە ئەكەينەو، دايشتنى ژمارە (10) ى ئاساى ، وەرزى گريدانى يەكەم، سالى يەكەم، خولى پېنجهمى ھەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان، فەرموو بەرنامەى كارى دانىشتنى ئەمرۆ بخوينەو.

بەرپىز منى نبى قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار:

بەپپى حوكمى برگەكانى يەكەم و دووھى و سېيەم لە برگەى شانزە و برگەى سېيەم لە ماددەى (18) 47 48 52 55 56 57) لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان-عىراق دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برياريدا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (10) ى ئاساى خولى بەھارەى سالى يەكەم لە خولى پېنجهمى ھەلبژاردنى پەرلەمان لە كاتزمير (11) ى پيش نيوهرۆى رۆژى شەممە رېكەوتى (2019-7-6) بەو شېوھىە بيت:

1 خويندنەوى يەكەمى ئەو پيشنيازه ياساينەى خوارەو بەپپى حوكمى ماددەكانى (79-80-82) لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان:

- 1- پيشنياسى ياساى مرؤف ساسى له ههرىمى كوردستان.
- 2- پيشنياسى ياساى بهخاوهن كردنى ئەو زهويانهى زىاده رهوييان لهسهر گراوه له سنوورى شارهوانيهكان له ههرىمى كوردستان.
- 3- پيشنياسى ياساى ههموارى ياساى ژماره (3) ى سالى (2009) ى ياساى پاريزگاكانى ههرىمى كوردستان. بهريز د.فالا فهريد-سهروكى پههلهمان.
- فهرموو كوئووسى دانىشتنى ژماره (9) و ناوى ئەندامانى ئاماده نهبوو و به مۆلەت و بى مۆلەت بخويئنهوه. بهريز منى نبى:
- بهريز سهروكى پههلهمان.

پوختهى دانىشتنى ژماره (9) ى ئاساى رۆزى يهكشمه ريكهوتى (2019-6-30) بهو شيويه بوو:

- 1 دەست پيكردى دانىشتن لهلايهن بهريز سهروكى پههلهمانهوه.
- 2- خويئندهوهى بهرنامهى كار و خشتهى ناوى ئاماده بوو و ئاماده نهبووان لهلايهن بهريز سكرتيري پههلهمانهوه.
- 3- دەست پي كوردنى برههكانى بهرنامهى كار لهلايهن بهريز سهروكى پههلهمان.
- 4- دەنگدان و پهسند كردنى دريژكردنهوهى خولى بههارهى سالى يهكهم له خولى ههلبژاردنى پيئجهمى پههلهمان به (84) دەنگ له كوئى (106) پههلهمانتارى ئاماده بووز
- 5- كوئايى هاتنى دانىشتنهكه لهلايهن سهروكى پههلهمانهوه.
- ناوى ئەو ئەندامانهى مۆلەتن يان بى مۆلەت له دانىشتنى ژماره (9) ى ئاساى خولى پيئجهمى ههلبژاردنى پههلهمان له بهروارى (2019-6-30):
- 1 سلمى مافتح توفيق- مۆلەت.
- 2- بهئين اسماعيل حاجى- شاندى كراو.
- 3- سهركو ئازاد حسين- شاندى كراو
- 4- شيركو جودت مستفى- شاندى كراو

بهريز د.فالا فهريد ابراهيم- سهروكى پههلهمان:

پيش ئەوهى دەست به جى بهجى كردنى برههكانى بهرنامهى كارى ئەمرؤ بكهين به ناوى دەستهى سهروكايهتى پههلهمانى كوردستان و به ناوى گشت ئەندامانى پههلهمانى كوردستان ئيدانهى تۆپباران كردنى ناوچه سنووريهكانى ههرىمى كوردستان ئەكهين و ئيدانهى كووشتن و بريندار كردنى خهلكى سقىل ئەكهين، داوا ئەكهين له حكومهتى عيراقى فيدرال و گشت دامهزراوه دهستووريهكانى عيراقى فيدرال كه بهپيى دستوورى كۆمارى عيراقى فيدرالى سالى (2005) پاريزگارى كردن و پاراستنى ناوچه سنووريهكان له ئەستوى ئەوان دايه، هيوادارين به ئەركى خويان ههلبستن له پاريزگارى كردنى ناوچه سنووريهكان و له پاراستنى خهلكى سقىل و قهرهههوهى ئەو زهرهه و زيانانهى بهريان كهوتوووه لهو

ناوچانە، ئەندامانى بەرپز ئىستا دەست بە جى بەجى کردنى برگەکانى بەرنامەى کار ئەگەين، داوا لە لیژنەى ياسایى ئەگەين بەرموون بۆ سەر مەنەسە بۆ خویندەنەوہى یەگەم بۆ ئەو پرۆژە ياسایانەى لە بەرنامەى کارن، فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وہكو لیژنەى ياسایى پەرلەمانى كوردستان داخازى دكەم كو پيشنيازا ياسای ئىكى پيشنيازا ياسا مرؤف سازی لە ھەریم كوردستانى بۆ ماوہیەكى بپتە راگرتن چنكى ئەف پيشنيازا ياسایە ماددەبەكى خویندنى ژ مەنھەجى پەرورەدیدا زیدە دكەت ل سەر ئاستى ھەردوو وەزارەتین پەرورەدى و وەزارەتى خویندنا بلندا حكومەتا ھەرىمى، زیدە كرنا ماددەبەكى پەرورەدەبى پپتقى كۆنگرە دبی ژ لایەن ھەردوو وەزارەتى مەعنى بپتە كرن، ئەف بابەتە گەلەكى گرنگە دەستكارییت مەنھەجى تەعلیمی ل ھەریم كوردستانى، ھەردوو وەزارەت ژى ئەگەر تەشكىل بپتن ل كابینا نوئ حكومەتا ھەرىمى و ھەردوو وەزارەت ژى پى ناگاھدار بن د بابەت سەرکەفتیانان تر برپقە دچپتن، ژ بەر ھەندى وەكو لیژنەى ياسایى داخاز دكەين بۆ ماوہیەكى ئەف پيشنيازا ياسایى بپتە راگرتن، سوپاس.

بەرپز د.قالا فەرىد ابراهیم - سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان سەرۆكى لیژنەى ياسایى داوا ئەكات پرۆژە ياسای (مرؤف سازی لە ھەرىمى كوردستان) خویندەنەوہى یەگەمى بۆ نەكرى و لە جەلساتى داھاتوو خویندەنەوہى یەگەمى بۆ بكرى، لەبەر ئەوہى یەگەم ، لە رووى شكڵەوہ ئەسباب موجبە لە ناو ياساكە نیه، پپويستە ھەموو پرۆژە ياسایەك و پيشنيازی ياسایەك لە چەند ماددەبەك و ھۆبەكانى دەرچوواندى پپكھاتبى، لە رووى مەزوعیشەوہ داوا ئەكات زیاد كردنى مەنھەج پپويستى بە كۆنگرە بەستن ھەبە لە وەزارەتى خویندنى بالآ و وەزارەتى تەربىيە، بۆبە ئەبى پەرلەمان چاوەرى بكات تا ئەو دوو وەزارەتە لە كابینەى نوپەم پپكدى و رای ئەوان وەرگىرى لەسەر بابەتەكە، فەرموو دكتور شيركو.

بەرپز شيركو جودت مصطفى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لە رووى ئەسبابى موجبەوہ تپدايە، لە كۆتايى ھەبە، لە رووى مەزوعیشەوہ بەئى پپويستە ھەردوو وەزارەتى پەرورەدرە و خویندنى بالآ ھەبە بەو پپبەى ئيمە فراسكیونى یەگگرتوو و چەند ئەندام پەرلەمانىكى تر ئەو ياسایەمان نامادە كردوو، ئەوہ ناوەرۆكى پرؤسەى پەرورەدەبە، ھبچ ناچپتە ناو مەنھەجەوہ، بۆبە لەگەل ئەوہين تەشكىل حكومەتە، وەزارەتى پەرورەدرە و وەزارەتى خویندنى بالآ بپگومان ئەبى پپكەوہ لەگەل لیژنە مەعنىەكانى پەرلەمان ئەو ياسایە تاوتى بكەن و ببپتە ئيتىفاقى پەرلەمان و حكومەت لەسەرى، بەلام بۆ خویندەنەوہى یەگەم ئەوانە ھبچى نابپتە مانع بۆ خویندەنەوہى یەگەم، چونكە ھبچ جەدیدیك لە ئارا نیه، باس لە بپنا كردنەوہى ئینسانە جارىكى تر كە دارماوہ و

(100) سال زياتره، كهرامه‌تى، عيزه‌تى، بۇيە خويىندىنەۋەى يەكەم هيچ گرفت دروست ناكات، بەلام ئەكىد ئەبى لەگەل ۋەزاره‌تى مەعنى ۋ حكومەت ئەۋە بىكرى، ناكرى پەرلەمان بە جيا بيكات، خويىندىنەۋەى يەكەم بىكرى ئەمرۆ، دواى ئەۋەى حكومەت تەشكىل بوو لىجانى مەعنى پەرلەمان ۋ پرۆسەى ئىعتىادىيەكە چۇنە بەپىي پەيرەۋى ناوخۇ جى بەجى بىكرى ۋ ئەۋكاتە بۇ خويىندىنەۋەى دوۋەم موناڧەشە كرىدى حكومەتپىش ئەبى ئامادە بى ۋ لايەنە پەيوەندىدار قسەى خۇى هەبى، كەۋايە مانع نىە ئەمرۆ لەدىدى ئىمەۋە بۇ خويىندىنەۋەى يەكەم، مادام لە روۋى شكلىەۋە ئەسبابى موجبەى تىدايە ۋ لە روۋى مەۋزوعىشەۋە تەنيا خويىندىنەۋى يەكەمە، هەموو لايەك ئىقرارى ئەۋە ئەكەين بى حكومەت ناكرى چونكە شوپىنى تەنفىز كرىدى حكومەتە، ئەكرى بۇ قرائەى دوۋەم هەلگىرى بۇ دواى تەشكىلى حكومەت.

بەرىز د.قالا فەرىد ابراهيم - سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەسبابى موجبە بە ماددەى (8) دەرچوۋە، واتە ھۆيەكانى دەرچوۋاندن ۋ ياساكە لە روۋى شكلىەۋە ديار نىە، لەلايەكى تر ئەگەر خويىندىنەۋەى دوۋەمى بۇ بىكرى ئىمە لە پەيرەۋى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان تەنيا حەقى (21) رۇژ ئەدات بە لىژنەكان راپورتى دوۋەم بۇ گىفتوگۇ بنووسرى، بۇيە ئىمەش پىمان باشە ئەۋ پرۆۋە ياسايە خويىندىنەۋەى يەكەمى بۇ نەكرى بۇ ئەۋەى پىشپىلى ماددەكانى ترى پەيرەۋى ناوخۇ نەكرى، پىشنيارى لىژنەى ياسايى ئەخەينە دەنگدان، چەند كەس لەگەل ئەۋەيە پرۆۋە ياساى مرۇڧ سازى خويىندىنەۋەى يەكەمى بۇ نەكرى ۋ چاۋەرى بىكرى تا حكومەت تەشكىل ئەبى؟ (52) كەس لەگەلە، كى ئەيەۋى خويىندىنەۋەى يەكەمى بۇ بىكرى؟ (35) كەس لەگەلە، بە زورىنەى دەنگ خويىندىنەۋەى يەكەم بۇ پرۆۋە ياساى ناوبراۋ ناكرى، فەرموۋ پرۆۋە ياساى دوۋەم.

بەرىز بزار خالد عبدالله:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

پىشنيارى دوۋەم، پىشنيازى بە خاۋەن كرىدى ئەۋ زەۋىيانەى زىدە رەۋوى لەسەر كراۋە لە سنوور شارەۋانىەكان لە هەرىمى كوردستان-عىراق كە لەلايەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمان پىكەش كراۋە، ئەۋ پىشنيازە ياسايە لە (12) ماددە پىك ھاتوۋە لەگەل ھۆيەكانى دەرچوۋاندن، ناۋى ئەندامانى پەرلەمان ۋاژۋويان كرىۋە:

1- ئومىد عبدالرحمن حسن

2- پباح محمود محمد

3- خديجه عمر تھا

4- نحات شعبان

5- حسيبه سعيد ابراهيم

6- چيا حميد شريف

7- احسان محمد سليم

- 8- ھېقىدار احمد سلېمان
- 9- گوليزار رشيد حاجى
- 10- كلارا ئۇديشو يعقوب
- 11- ياسين خزر تها
- 12- فريد يعقوب اليا
- 13- بهجت على ابراهيم
- 14- گوران عمر على
- 15- شايان كاكه صالح
- 16- سارا دلشاد بكر
- 17- رۇبينا ئۆيلمك عزيز
- 18- جنان جيار بۇيا
- 19- عوسمان على اسماعيل
- 20- محى الدين حسن يوسف
- 21- فيصل عباس عولا
- 22- شنۆ اشقى عبدالله
- 23- رۇژان محمد كريم
- 24- عباس فتاح صالح
- 25- عوسمان كريم
- 26- رېواس فائق
- 27- لوقمان وهردى
- 28- ھەژان حسن كوستان
- 29- كاروان گەزنه يى
- 30- ھېرش حسن محمد
- 31- بېگەرد تالەبانى
- 32- زاهر محمد على حسن
- 33- رزگار عيسى سوار
- 34- بژار خالد عبدالله

داوا له بهريزتان ئەكەين ئەو پيشنيازه ياسايه ئاراسته ي ليژنه ي پهيوهنديدار بكرى.

بهريز د.قالا فهريد ابراهيم - سهروكى په رله مان:

بەرئیز سەرۆکی لیژنەى یاسایی داوائى ئەکەین ئەوجارە بۆ خویندنهوهى یەکەمى هەر پرۆژە یاسایەك ناوى سیانى ئەندامى پەرلەمان بنووسرى ئیىنجا لەقەب لەدواى ناوى سیانى، ئەو پرۆژە یاسایە ئاراستەى لیژنەى کاروبارى یاسایی و لیژنەى شارەوانى و گواستنهوه و گەپاندن و گەشت و گۆزار و ئاوهدان کردنهوه و وهبەرھێنان و گشت ئەندامانى پەرلەمان ئەکەین، فەرموو پرۆژەى سییەم.

بەرئیز عباس فتاح صالح؛

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

پیشنیازی هەموارى یاسایە لەلایەن ژمارەى یاسایی ئەندامانەوه پیشکەش کراوه بە ناوى هەموارى یاساى ژمارە (3) ی سالى (2009) ی یاساى پارێزگاگانى هەریمی کوردستانی عێراق کە پیکهاتووہ لە (5) ماددە و هۆپهکانى دەرچوواندنى کە ئەو بەرئیزانە واژوویمان کردووہ.

1- بژار خالد عبدالله

2- جلال محمد امين

3- بختيار شكري سليمان

4- هێقیدار احمد سليمان

5- بهجت علی ابراهيم

6- عبدالسلام عبدالله حسن

7- خدیجە عمر تها

8- نجات شعبان

9- سەروان محمد علی هەرکی

10- محسین حسین مستفی دۆسکی

11- گولستان باقى سليمان

12- لیلی عبدالجبار

13- ژیا حمید شریف

14- رۆبينا اویملک عزیز

15- بالەمبۆ محمد علی

16- رۆژان محمد کریم

17- سلما فاتح توفیق

18- عوسمان کریم سواره

19- هێرش حسن حمد

20- شایان کاکه صالح

داوا لە بەرئیزت ئەکەین ئاراستەى لیژنەى پەپوهنیدار بکەن.

بەرئیز د.فالا فرید ابراهیم - سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو پرۆژە یاسایە ئاراستەى لیژنەى کاروبارى یاسایى و لیژنەى پێشمەرگە و ناوخۆ و ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجێیهکان و گشت ئەندامانى بەرئیزی پەرلەمان ئەکەین، لیژنەى یاسایى و لیژنەى ناوخۆ و پێشمەرگە و ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجێیهکان داوا ئەکەین بەپێى برگەى (3) لە ماددەى (30) لە پەرەوى ناوخۆى پەرلەمانى کوردستان کە ھەر ئەمرۆ کۆبوونەوى خۆتان لەسەر پرۆژە یاسای سێیەم بکەن و راپۆرتان بەرز بکەنەوہ بۆ ئەوہى بتوانین ھەر ئەمرۆ بیخەینە ناو سەندوقى ئەندامانى بەرئیزی پەرلەمان و گشت ئەندامانى بەرئیزی پەرلەمانیش ئاگادار ئەکەینەوہ بەیانى سەعات (11) ی پێش نیوہرۆ کۆبوونەوى پەرلەمانە بە مەبەستى گفتوگۆ کردن لەسەر ئەو پرۆژە یاسایەى ئەمرۆ راپۆرتى بۆ ئامادە ئەکړین مەبەستیش ئەوہیہ ئەو (15) رۆژەى درئیمان کردۆتەوہ لە خولى وەرزی گړیدانى یەکەم ئیتیسفادەى لى بکەین و لە رووى یاسایەوہ بتوانین چەند پرۆژە یاسایەك بکەین بە یاسا، بەو جۆرە دانیشتنەکە ھەلگیرین، سوپاس.

د. فالو فرید ابراهیم

سەرۆکی پەرلەمانى

کوردستان - عێراق

ھێمن ھەورامى

جێگړى سەرۆکی پەرلەمانى

کوردستان □ عێراق

منى نبى قهوجى

سکرتێرى پەرلەمانى

کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروژەكۆلى دانىشتىنى ژمارە (11)ى

يەك شەممە رېكەوتى 7 7 2019

خولى چوارەمى ھەلبۇاردىن

پروتوكولى دانىشتىنى ژمارە (11)

يەك شەممە رېكەوتى 2019/7/7

كاتزمير (11) ى پيش نيوهرۆى رۆزى يەك شەممە ريكەوتى 2019/7/7 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى بەرپۆز د. قالا فرید ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان، و بەرپۆز هيمن ههوارامى جیگرى سەرۆك و، بەرپۆز منى نبى قهوه جى سكرتيرى پەرلەمان، دانىشتنى ژماره (11) ى خولى چوارەمى، سالى (2019) ى خۆى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپيى حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) له پەپرەوى ناوخۆى ژماره (1) ى ههواركاروى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى دا كاتى دانىشتنى ژماره (11) ى خولى بەهارى سالى پينجهم له خولى چوارەمى هەلبژاردن له كات (11) ى پيش نيوهرۆى رۆزى يەك شەممە ريكەوتى 2019/7/7 دا بەم شيوهيه بيت:

-خويندنهوى دووهى پيشنيازى ياساى ژماره (3) ى سالى (2009) ياساى پاريزگاكاني هەريمى كوردستان بۆ خستنه رووى راپورتى ليژنهى ياسايى به پيى حوكمى ماددهكاني (87) و (88) و (89) له پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپۆز د. قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى گهورهو ميهربان.

به ناوى گەلى كوردستان دانىشتنهگەمان دەگەينهوه دانىشتنى ژماره (11) ى ناسايى وهرزى گریدانى يەكەم سالى يەكەم له خولى پينجهمى هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان، بەرپۆز سكرتيرى پەرلەمان بفرموون بەرنامەى كارى دانىشتنى ئەمرۆ بخوينهوه.

بەرپۆز منى نبى نادر قهوهجى / سكرتيرى پەرلەمان:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار: به پيى حوكمى برگهكانى يەكەم، دووهم، سييهم له ماددهى (16) برگهى سييهم له ماددهى (18) مادەكاني (47) و (48) و (52) و (54) و (55) و (56) و (57) ى برگهى يەكەمى ماددهى (88) له پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان □ عىراق دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى دا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژماره (11) ى ناسايى خولى بەهارى سالى يەكەم له خولى پينجهمى هەلبژاردنى پەرلەمان له كاتزمير (11) ى پيش نيوهرۆ رۆزى يەك شەممە ريكەوتى (2019-7-7) بەم شيوهيه بيت:

1-خويندنهوى دووهى پيشنيازى ياساى ژماره (3) ى سالى (2009) ياساى پاريزگاكاني هەريمى كوردستان بۆ خستنه رووى راپورتى ليژنهى ياسايى به پيى حوكمى ماددهكاني (87) و (88) و (89) له پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپۆز د. قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

خستنه رووی راپورتی لیژنه‌ی هاوبه‌شه لیژنه‌ی یاسایی و لیژنه‌ی پیشمه‌رگه و ناوخۆ ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجیبەکان. بەریز سکریتیری پەرلەمان بفرموون پوختە‌ی گۆنوووسی دانیشتنی پێشوو و ناوی ئامادەبوو ئامادە نەبووان بە مۆلەت و بی مۆلەت بخوینەوه.

بەریز منی نبی نادر قهوهچی / سکریتیری پەرلەمان:
بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

پوختە‌ی دانیشتنی ژماره (10) ی ئاسایی رۆژی شەمه ریکەوتی (6-7-2019) بەم شیوەیە‌ی خوارەوه بوو:

- 1- دەستپێکردنی دانیشتن لە لایەن بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

- 2- خویندنه‌وه‌ی بەرنامە‌ی کارو پوختە‌ی دانیشتن و ناوی ئامادەبووان و ناوی ئامادە نەبووان لە لایەن بەریز سکریتیری پەرلەمان.

- 3- دەست پێکردنی بڕگەکانی بەرنامە‌ی کار لە لایەن بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

- 4- بەهۆی پێویستی گفتوگۆکردن و هەمە هەنگی لەگەڵ حکومەت و پێشنیازو یاسای مەرۆف سازی لە هەریمی کوردستان خویندنه‌وه‌ی یەکەمی بۆ نەکرا بە دەنگی (52) پەرلەمانتار.

- 5- خویندنه‌وه‌ی یەکەمی پێشنیازی یاسای بە خاوەن کردنی ئەو زەویانە‌ی زیادەرۆییان لەسەر کراوه لە سنوری شارەوانیەکان لە هەریمی کوردستان.

- 6- خویندنه‌وه‌ی یەکەمی پێشنیازی یاسای هەمواری یاسای ژماره (3) ی سالی (2009) یاسای پارێزگاکانی هەریمی کوردستان. کۆتای هاتنی دانیشتن کە لە لایان بەریز سەرۆکی پەرلەمان. ناوی ئەو ئەندامانە‌ی مۆلەت پێدراون یان بە بەبی مۆلەت ئامادە نەبوون بۆ دانیشتنی ژماره (10) ی ئاسایی خولی پێجەم ی هەلبژاردنی پەرلەمان لە بەرواری (6-7-2019).

- 1- (بەلین اسماعیل حاجی ابراهیم، مۆلەت 2- بیگەرد دلشاد شکرالله، مۆلەت 3- رێواز فائق حسین، مۆلەت 4- سۆران عمر سعید، مۆلەت 5- سەرکۆ ئازاد حسین، مۆلەت 6- شنۆ ئەشقی عبدالله، مۆلەت 7- عبدالستار مجید قادر، مۆلەت 8- فیصل عباس عولا، مۆلەت 9- محسین حسین مصطفی، مۆلەت 10- هدیە مراد حیدر، مۆلەت).

بەریز د. قالا فرید ابراهیم/سەرۆکی پەرلەمان:

ئەندامانی بەریزی پەرلەمان دەست بە جیبە جێکردنی بەرنامە‌ی کاری دانیشتنی ئەمرۆمان دەکەین و داوا لە هەردوو لیژنه‌ی کارووباری یاسایی و لیژنه‌ی پیشمه‌رگه و ناوخۆ ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجیبەکان دەکەین کە تەنها دەستە‌ی سەرۆکیانە‌تیەکان بفرموون بۆ شوینی تایبەت بۆ مەبەستی جیبە‌جێکردنی بەرنامە‌ی کار فرموون، بەریز بفرموو پێشنیازی یاساکە بخوینەوه، دواتریش راپورتی هەردوو لیژنه بخوینەوه. بەریز بزار خالد.

بەریز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەزىلەمان.

پيشنيزى ياسا لەلايەن بىر ياردەرى لىژنەى ياساى كاك جلال دەخوئىتەو.

بەريز جەلال محمد:

بەريز سەرۆكى پەزىلەمان.

پيشنيزى ياسا ھەموارى يەكەمى ياسا ژمارە (30) سالى (2009) ياسا پارىزگاكانى ھەريمى كوردستان.

ماددەى يەكەم: خالى يەك لە بىرگەى سىيەم لە ماددەى شەشەمى ياسا ھەموار دەكرىت و بەم شىوئە دەخوئىندىتەو.

1-ھەلبىزاردنى پارىزگا لە دەروەى ئەندامانى ئەجومەن لە نىوياندا بە زۆرىنەى رەھى ژمارەى ئەندامانى ئەنجومەن دەبىت لە ماوئەكدا كە ئەوپەرى (30) رۆژ لە مۆزوى بەستنى يەكەمىن دانىشتنەو تىپەر نەكات.

ماددەى دووم: بەدەر لە ھوكمى بىرگەى دووم لە ماددەى (4) مى ياسا ھەموار بەدەر ھوكمى بىرگەى (3) م لە ماددەى (31) لە ياسا ژمارە (4) سالى (2009) ھەموار كراو ئەم خولەى ئەنجومەنى پارىزگاكان لە پىادە كردنى تايبەتمەندىەكانىان لە كاتى كۆتاي ھاتنى ماوئەى ياساى يان تا ھەلبىزاردنى خولى نوپى ئەنجومەن بەردەوام دەبن.

ماددەى سىيەم: پىويستە ئەنجومەنى وەزىران و لاىەنە پەيوەندىدارەكان ھوكمەكانى ئەم ياساىە جىبەجى بکەن.

ماددەى چوارەم: كار بە ھىج دەقىكى ياساى يان بىر يارىك ناكرىت كە ناكۆك بىت لە گەل دەقەكانى ئەم ياساىە.

ماددەى پىنجەم: ئەم ياساىە لە رۆزى دەرجواندى جىبەجى دەكرىت و لە رۆژنامەى فەرمى وەقائى كوردستان بلاو دەكرىتەو.

ھۆيەكانى دەرجواندىن: بەمەبەستى دروست نەبوونى بۆشايى ياساى لە ئەنجومەنى پارىزگاكان و بەردەوامبوونى ئەنجومەنەكان لە پىادە كردنى تايبەتمەندىەكانى بەمەبەستى فەراھەم كردن و گەياندى خزمەتگوزارىەكان بۆ ھاوئاتيان بە شىوئەكى باشتر ئەم ياساىە دەرجوئىندرا، زۆر سوپاس.

بەريز د.قالا فرىد ابراھىم/سەرۆكى پەزىلەمان:

زۆر سوپاس بفرموى سەرۆكى لىژنەى ياساى راپۆرتى ھاوبەش بخوئىنەو.

بەريز بىزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

راپورتى ھاوبەش سەبارەت بە پېشنىيازى ياساى ھەموارى يەكەمى ياساى ژمارە (3)ى سالى (2009) ياساى پارىزگاكان لە ھەريىمى كوردستان □ عىراق.

ليژنەى كاروبارى ياساى و ليژنەى پېشمەرگەو ناوخۆو ئاسايش و ئەنجومەنە خۆجىيەكان رۆژى شەمە ريكەوتى (2019-7-6) كاترمير (12:30) خولەكى پاش نيورۆ كۆبونەوى ھاوبەشيان ئەنجامدا، بۆ تاوتويكردى پېشنىيازى ياساى ھەموارى يەكەمى ياساى ژمارە (3)ى سالى (2009) ياساى پارىزگاكان لە ھەريىمى كوردستان □ عىراق، كە لە لايەن ژمارەى ياساى ئەندامانى پەرلەمانەو پېشكەشكراو، دواى خويندنەوى يەكەمى لە دانىشتنى ژمارە (10)ى رۆژى شەمە بەروارى (2019-7-6) رەوانەى ليژنەكانمان كراو دواى گفتوگۆكردن و تاوتويكردن ليژنەكان گەيشتنە ئەم ئەنجامانەى خوارەو.

نەونىشانى پېشنىيازى ياساى ھەموارى يەكەمى ياساى ژمارە (3)ى سالى (2009) ياساى پارىزگاكانى ھەريىمى كوردستان.

ماددەى يەكەم: خالى يەكەم لە بېرگەى سيىم لە ماددەى (6)م ياساى ھەموار دەكرىت و بەم شيوئەى دەخويندرئەو:

1- ھەئبژاردنى پارىزگار لە دەرەوى ئەندامانى ئەنجومەن يان، لە نيوانياندا بە زۆرينەى رەھاي ژمارەى ئەندامانى ئەنجومەن دەبيت، لە ماوئەكدا كە لەو پەرى (30) رۆژ بەستنى دانىشتنە تپەر نەكات.

ماددەى دووم: بە دەر لە حوكمى بېرگەى دووم لە ماددەى (14)م ياساى ھەموار كراو ئەم خولەى ئەنجومەنى پارىزگاكان لە پيادەكردنى تايبەتمەنديەكانيان لە كاتى كۆتايى ھاتنى ماوئە ياسايان تا ھەئبژاردنى خولئىكى نوئ ئەنجومەن بەردەوام دەبن.

ماددەى سيىم: پيوستە ئەنجومەنى وەزيران و لايەنە پەيوەنديدارەكان حوكمەكانى ئەم ياسايە جىبە جى بەكن.

ماددەى چوارەم: كار بە ھىچ دەقيكى ياساى يان بېراريك ناكريت كە ناكۆك بيت لەگەل دەقەكانى ئەم ياسايە.

ماددەى پىنجەم: ئەم ياسايە لە رۆژى دەرچواندى جىبەجىدەكرىت و لە رۆژنامەى فەرمى وەقائقى كوردستان دا بلاو دەكرىتەو.

ھۆيەكانى دەرچواندىن: بە مەبەستى دروست نەبوونى بۆشايى ياساى لە ئەنجومەنى پارىزگاكان و بەردەوام بوونيان لە ئەنجومەنەكان لە پيادەكردنى تايبەتمەنديەكانى بە مەبەستى فەراھەمكردن و گەياندىنى خزمەتگوزاريەكان بۆ ھاولاتيان بە شيوئەكى باشتر، ئەم ياسايە دەرچويندرا، زۆر سوپاس.

بەريز د.فالا فريد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياساى بىھرموون ناونىشانى راپورتەكەتان بىخوئىنەوۋە ناونىشانى پىشنىيازى ياساگە، بۇ ئەوۋى دەرگەى گىفتوۋوگۇ بىكەينەوۋە.

بەرپىز بىزار خالە عبداللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ناونىشانى پىشنىيازى ياساگە بەم شىۋەبەيە:

پىشنىيازى ياساى ھەموارى يەكەمى ياساى ژمارە (3) ى سالى (2009) ياساى پارىزگاگانى ھەرىمى كوردستان.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ھەركەسىك دەبەوئىت قسە لەسەر ناونىشانى پىشنىيازى ياساگە بىكاتن با دەست بەرز بىكاتەوۋە بۇ ئەوۋى ناۋى تۆمار بىكەين.

بەرپىزان ئەوانەى دەبانەوئى ناونىشانى پىشنىيازى ياساگە گىفتوۋوگۇ بىكەن (د.شېركۆ جەوۋدەت، بەرپىز كاك اسماعىل، بەرپىز د.رېواز، بەرپىز سەرچىنار خانەم، بەرپىز رووپاك خان، بەرپىز كاك ئازاد، بەرپىز كاك كاۋە). فەرموۋ د. شېركۆ.

بەرپىز د. شېركۆ جەوۋدەت مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ناونىشانەكە، لەبەرئەوۋى لە ماددەى دوۋى ئەم ھەموارە ھاتوۋە باس لە بىرگەى (3) ى ماددەى 31 ى ياساى ژمارە (4) ى 2009 دەگا، بۇيە لە ناونىشانەكە نابى بلىي ژمارە (3) ى سالى 2009 بە تەنھا، بەلكو دەبى بلىي ژمارە (3) و ژمارە (4) ى سالى 2009، چۈنكە ھەموارەكە ژمارە (4) ى سالى 2009 ى تىدايە لە ماددەى دوۋى، لەبەر ئەوۋە ژمارە (3) تەنھا لە ناونىشانەكە ھەبى پىموايە دەبى ژمارە (4) ىشى بۇ ئىزافە بىرى ياساى ژمارە (4) 2009 چۈنكە لە ماددەى دوۋا ژمارە (4) ىشى ھەموار دەكرىتەوۋە، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ كاك اسماعىل.

بەرپىز اسماعىل على طە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر نەفسى بۇچوۋنەم ھەيە پىشنىيازى ھەندى د كەم بىژم د بىتە پىشنىيازى ياساى ھەموارى يەكەمى ياساى ژمارە (3) ى سالى 2009 ژمارە (4) ى 2009، چۈنكە ماددەى دوۋەمدا ئىشارەت بەوۋە دەدا قانۋنەكە.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ كاك اسماعىل ئەندامانى لىژنەى ياساى و دەستەى سەرۆكايەتى پىشنىارەكان بنوۋسەنەوۋە لای خۇتان فەرموۋ د. رېواز.

بەرپىز رېواز فائق حسن:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەمان ئەو قەسەيەى كاك د. شىركۆيە، من پېشنيار دەكەم دەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمان و دەستەى سەرۋىكايەتى ھەردوو لىژنەكە بگەن سيغەيەك كە لەگەل ناوەرۋكەكەدا بگونجى، گرنىگ نىيە يەنى بززەبت چىيە، بەلام ناوەرۋكەكە و ناونىشانەكە ھاوتا بىرى.

بەرپۇز د.قالا فرىد ابراهيم/سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو سەرچنار خان.

بەرپۇز سەرچنار احمد محمود:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش پشتگىرى قەسەكانى د. شىركۆ و د. رىواز دەكەم، داوا دەكەم بە ھاوتاكردنى ناوەرۋك و ناونىشانەكە بەم شىوازە پېشنيازى ياساى درىژكردنەوہى خولى دووہى ئەنجومەنى پارىزگاكان ھەموارى مىكانىزمى ھەلبىژاردنى ئەنجومەنى پارىزگاش.

بەرپۇز د.قالا فرىد ابراهيم/سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ازاد.

بەرپۇز ازاد اكرام بەرام:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

من بەراستى لە پېشنيازەكان لە ھەمواركردن، دوو ماددە بەس پېشنياز كرايە، دەمەوى دوو ماددە پېشنياز بىكەم ئەگەر بىلىم پېشنيازەكان.

بەرپۇز د.قالا فرىد ابراهيم/سەرۋىكى پەرلەمان:

با بىيىنە سەر ماددەكان، فەرموو كاك كاوہ.

بەرپۇز كاوہ عبدالقادر حسن:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوہى ئەو ياسايە ھەم درىژ كرنەوہ و ھەموار كرنە، بۇيە پېشنياز ئەكەم بىرىتە پېشنيازى درىژكردنەوہ و ھەمواركردنى خولى دووہى ھەلبىژاردنى پارىزگاكان و مىكانىزمى ھەلبىژاردنى پارىزگاكان.

بەرپۇز د.قالا فرىد ابراهيم [سەرۋىكى پەرلەمان.

فەرموو دىكتور رىبوار.

بەرپۇز رىبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو تىبىيىنەم ھەيە لەسەر ناونىشانەكە، لە ناونىشانەكە ياساى پارىزگاكان ھاتوہ، بىم وايە لە برى چەمكى پارىزگاكان، ئەبوايە بنووسرايە ئەنجومەنى پارىزگاكان، چونكە پارىزگا چەمكىكى جوگرافى موحەررەدە، بەلام ئەنجومەنى پارىزگاكام فۆرمىكى ئىدارى سياسىيە، بۇيە پېشنياز ئەكەم بەو شىوہيە بى

(هه‌مواری یاسای ژماره (3) ی سالی (2009) ی یاسای ئەنجومه‌نی پارێزگاگانی هه‌ریمی کوردستان، سوپاس.

بهریز د.فالا فه‌رید ابراهیم [ ] سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئه‌وه ناوێشانی یاساکه‌یه، خۆی ناوێشانی پارێزگاگانه، فه‌رموو سه‌رۆکی لیژنه‌ی یاسایی، هیج وه‌لام هه‌یه؟

بهریز بژار خالد عبدالله:

بهریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئه‌م هه‌ز ده‌هین کو ناوێشانه وه‌کی خۆ به‌مینیت، ل ماددا دوو دا ئه‌م ماددی چار راکه‌ین، ل ماددی دوو دا قی عیبارت بکه‌ین کو ماددی چاری قیته‌ دان، چ یاسا چماره چارا سالا (2009)

بهریز د.فالا فه‌رید ابراهیم [ ] سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

لیژنه‌ی یاسایی به‌ په‌سندی ئه‌زانی که ناوێشانه‌که وه‌کو خۆی به‌مینیت‌وه، هیج خه‌له‌لیکی یاسایی روونادات که ئیشارت با به‌ یاسای ژماره (4) ی سالی (2009) نه‌ده‌ن، بۆیه له‌ مادده‌ی (2) یاسای ژماره (4) ی سالی (2009) هه‌ئه‌گه‌ری له‌سه‌ر پێشنیاری به‌ریزان ئه‌ندامانی په‌رله‌مان، ئیستا ناوێشانه بچوینه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی بیه‌خه‌ینه ده‌نگدان.

بهریز بژار خالد عبدالله:

بهریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ناوێشانی پێشنیازی یاساکه.

پێشنیازی یاسای هه‌مواری یه‌که‌می ژماره (3) ی سالی (2009) یاسای پارێزگاگانی هه‌ریمی کوردستان.

بهریز د.فالا فه‌رید ابراهیم [ ] سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

به‌و شیوه‌ی خوێنداریه‌وه، به‌یانی ده‌نگدانه له‌سه‌ری، به‌ریز سه‌رۆکی لیژنه‌ی یاسایی به‌فرموو مادده‌ی یه‌ک بچوینه‌وه.

بهریز بژار خالد عبدالله:

بهریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

مادده‌ی یه‌ک:

خالی یه‌ک له‌ برگه‌ی سییه‌م له‌ مادده‌ی شه‌شه‌می یاساکه هه‌موار ئه‌کریت‌وه و به‌و شیوه‌یه:

1 هه‌لبژاردنی پارێزگار له‌ دهره‌وه‌ی ئه‌ندامانی ئەنجومه‌ن یان له‌ نیوانیان به‌ زۆرینه‌ی ره‌های ژماره‌ی ئه‌ندامانی ئەنجومه‌ن ئه‌بێ، له‌ ماوه‌یه‌ک ئه‌و په‌ری (30) رۆژ له‌ میژووی به‌ستنی یه‌که‌م دانیشتن دهرنه‌کات.

بهریز د.فالا فه‌رید ابراهیم [ ] سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

دەرگای گفتوگو ئەكەپنەو، كى ئەپەوئ قسە بكات؟ (كاك جەلال، بەرئز شوان، كاك چيا، كاك وەپسى، كاك زانا، كاك كاروان، كاك عبدالستار، كاك ھەورامان، رۆژان خان، روپاك خان، لەيلا خان، كاك كازم، دكتور شيركو، دكتور محيالدین، دكتور اسماعيل، كاك ديارى، ماموستا ئەبو بەكر، كاك كاوه، كاك سيروان، ھەلپس خانم، سەرچنار خانم، كاك مەم، موژدە خانم، زيان خان، كاك سەركو، كاك ئايدن) تەكايە دوو دەفە لەسەر ھەر ماددەپەك، فەرموو كاك جەلال.

بەرئز جەلال محمد پەرئشان:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

من پيشتر ئەندامى ئەنجومەن بوومە، ياساکە پارئزگار ئەپبات لە زمنى ئەوانە بى كە دەنگى خەلگى بەدەست ھیناوە لە ئەنجومەنى پارئزگاگان، پيشتر بە زۆرینەى رەھای دەنگ پارئزگار ھەلپزئدراو، ئیستا پيشنيار ئەكەم يەكسەر پارئزگار لە دەرەوئ ئەنجومەن، لەبەر ئەوئ پوئستىكى سيادى گەورەپە بە تايبەتى لە پايتهختى ھەرئمى كوردستان، پيشنيار ئەكەم بى گەرانەوہ بو ئەنجومەن لە دەرەوئ ئەنجومەن پارئزگار ھەلپزئدرا، سوپاس.

بەرئز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور كازم.

بەرئز كاظم فاروق نامق:

بەرئز سەرۆكى پەرلەمان.

تیبينى ئيمە لەسەر ئەو برگەپە، ئەوئەپە خودى ئەنجومەنى پارئزگاگان بو نزيك كوردنەوئ خەلگە لە دەستەلات، ھەلپزاردنى كەسيك لە دەرەوئ ئەنجومەنى پارئزگاگان خوئ لە خوئ دوورخستەوئ خەلگە لە دەستەلات، دوو، ئەنجومەنى پارئزگاگان بو دابەش كردن و شوكر كردنەوئ دەستەلاتە لەسەرەوہ بو پارئزگاگان، بەلام ھینانى كەسيكى دەرەوئ پارئزگاگان كە شەرعیەتى ھەلپزئدراوى نەبى لەلایەن خەلگەوہ، دووبارە پيچەوانەى ئەو بنەما ديموكراسیەپە، لیسەندنەوئ ئەو مافەى خەلگە، يان مافى ئەو دانیشتوانەپە لەو پارئزگاپە خوئان راستوخو پارئزگارى خوئان ھەلپزئرن، خالى سيپەم، ھینانى كەسيك لە دەرەوئ ئەنجومەنى پارئزگا بى شەرعیەتى ھەلپزئدراو لە لایەن خەلگەوہ وائەكات كەسانى گوپراپەل بو حيزبەگان بەئندرين بكرینە پارئزگارى شارەگان، لەجياتى ئەوئ گوپراپەلى خەلك بن حيزبەگانىان ئەبن، خەلك مافى پيشيل ئەكرى، كەمتر جوابى خەلك ئەدرئتەوہ.....

بەرئز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

قەسكانت بگەپنە بى تەشھير، فەرموو كاك زاھير.

بەرئز زاھر محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىم باشە ماددەكە تەنيا بەو شىۋەيە بى، لە جىياتى (30) رۆژ لە يەكەم دانىشتن بېيتە (30) رۆژ لە دواى سويىندخواردنى ئەندامانى ئەنجومەن.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور شيركو.

بەريز شيركو جودت مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە قەسەكانى دكتور (كازم) ئەكەم كە پارىزگار ئەبى لە ناو خەلك بى، ئەنجومەنى پارىزگا كە مونته خەبە، پىويستە پارىزگار لەويو بە، بۇيە دانانى پارىزگار لە دەرەوى ئەنجومەنى پارىزگا با تەراجوعىكى گەورەى ئەبىنەم لە پرۆسەى ديموكراسى، بۇيە لەگەل ئەو لە ناو ئەنجومەنى پارىزگا بى.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شوان.

بەريز شوان كريم محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

داوا ئەكەم بىرگەكە وەك ئەو دەقەى نووسراوہ جىگىر بىرى، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور محى الدين.

بەريز محى الدين حسن يوسف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

هەلبىزاردنى پارىزگار لە ئەندامانى ئەنجومەن بى پەسندتر و باشترە، چونكە خوى دەرچوى لىستى براوى هەلبىزاردنە و پابەندى ئەو بەرنامەيە ئەبى كە خوى و لىستەكەى لە كاتى هەلبىزاردن بە هاوولائىيانى داوہ، لەسەر ئەو بنەمايەش هاوولائى دەنگى پىداوہ، بۇ ئەوہى بى بە هەلبىزاردراوى ئەو ئەنجومەنە و هاوولائىيان چاوەرپى جى بەجى كردنى ئەو بەرنامە و بەلئىنانەى لى ئەكەن لە كاتى هەلمەتى هەلبىزاردنى خوى و لىستەكەى داويانە بە هاوولائىيان، هەلبىزاردنى پارىزگار لە دەرەوى ئەنجومەن دەستى حىزب والاتر ئەكات و بە ئارەزووى خوى گۇرانكارى لەو پۇستە ئەكات و دەستى حىزب بە شىۋەيەكى راستوخۆ رەنگ ئەداتەوہ، جورىك لە ناسەقامگىرى لە كارى ئەنجومەن و پارىزگارپىش دروست ئەكات، هەلبىزاردنى پارىزگار لە ناو خوى ئەنجومەن ديموكراسى ترە، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك چيا.

بەريز چيا حميد شريف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيەم باشە قى شىۋازى بېتە گۆرىن (ھەلبۇزاردنى پارىزگار لە دەرەۋەى ئەندامانى ئەنجومەن يان لە نىۋانىيان دا بە زۆرىنەى رەھاي ژمارەى ئەندامانى ئەنجومەن ئەبى لە ماۋەيەك كە ئەپەرى (30) رۆژ لە رۆژى مېژۋوى بەستى يەكەمىن دانىشتن پىشتى سۆيىند خواردنى يان پىشتى دانىشتنى سۆيىند خواردن بېتە كرن، چونكى ئەندام لە ئەنجومەن تا سۆيىند نەخۋا حەقى دەنگدانى نىيە، نابېتە ئەندامى ئەنجومەن، سۆيىندا خواردن پىشتى دەبېتە ئەندامى ئەنجومەن، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور اسماعيل.

بەريز اسماعيل على طه:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سى تېبىنىم ھەيە، يەك لابرئ، چونكى حەوجە نىيە، دوو، لەگەل ئەۋوم لە ناو ئەنجومەن بى، چونكە بە دەنگى گەل پارىزگار زۆر بەھيز تر ئەبى، سى، ئەو نوقتە لەگەل ھۆكارەكان نە موسەجەمە، ھۆكارەكان ئەلى بە مەبەستى دروست نەبوونى بۇشايى ياسايى، ئەو ج عىلاقەى بە بۇشايى ياسايەۋە ھەيە؟ ئەبىنم وەكو خۆى بىئى ئە ناو ئەنجومەن ھەلبۇزاردى، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مامۇستا وەيسى.

بەريز ويسى سعيد ويسى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەگەل ئەۋوم ئەو ماددىيە وەكو خۆى بىئى، تەنيا لە دېرى دووم ئەلى لە ماۋەيەك كە ئەو ، ئەو (ئەۋە) بېتە لەو پەرى، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى لە وەتەكانى دكتور (كازم) ئەكەم، پيەم وايە ماددەى يەك بەو جۆرەى لى بكرئ (ھەلبۇزاردنى پارىزگار لە ناو ئەندامانى ئەنجومەن بە زۆرىنەى رەھاي ئەندامانى ئەنجومەن ئەبى لە ماۋەيەك ئەو پەرى (30) رۆژ لە مېژۋوى يەكەم دانىشتنەۋە تىپەر نەكات، واتە لە ماددەكە ھەلبۇزاردنى پارىزگار لە دەرەۋەى ئەندامانى ئەنجومەن لابرئ، لەبەر ئەۋەى بى ھىوا كرنى خەلكە لە پىرۇسەى ديموكراسى، ئەبى ھىوا بگىرىنەۋە بۇ خەلك، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك زانا.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە راي لىژنەى ياسايى و لىژنەى پىشمەرگە و ناوخۆ و ئاسايش و ئەنجومەنە خۆجىيەكان ئەكەم كە دەقى ئەو خالەى يەكەم لە ماددەى يەكەمى پىشنىيازى ياساى ھەموارى كراوى ژمارە (3) ى سالى (2009) وەكو خۆى بىمىنئەتەو، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا ئەبو بەكر.

بەريز ابوبكر عمر عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەگەل ئەوەى پارىزگا و ئەنجومەنى پارىزگا حكومەتئىكى موسەغەلە، بەلام ھەر پىم باشە پارىزگار ھەر لە ناو ئەندامانى ئەنجومەن ھەلبىزىدرئ نەك لە دەرەو، بۆ ئەوەى حىزبەكان لە كاتى ھەلبىزاردن كەسانى شاىستە و بەھىز ھەلبىزىرن و حىساب بۆ ھەموو حالەتەكان بکەن، ھەلبىزاردنى خەلك لە دەرەوەى ئەنجومەن لاواز كردن و كەم بايەخ كردنى ئەنجومەنى پارىزگاكانە، ئەو ئەنجومەنانە لەبەر ئەوەى ھەلبىزىردراوى راستەوخۆى خەلكن، بۆ ئەوەى كە لە پىناوى ئەو ھەماھەنگى لە نىوانى ئەنجومەن پارىزگار وەكو خۆى بروا، بۆيە واباشترە پارىزگار لە ناو ئەنجومەن ھەلبىزىدرئ نەك دەرەو، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك كاروان.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەلبەت بۆ رەچاو كردنى دۆخى ئىستاي كوردستان ئەكرئ ماددەى يەكەم زياد بى، بەلام بۆ رىزگرتن لە ديموكراسى و ئىرادەى گەل وا پىويست ئەكات ئىزافەيەك بۆ ئەو ماددەيە بكرئ، من پىشنىياز ئەكەم ئەو ماددەيە بەو شىوەى لى بكرئ، ماددەى يەكەك تەنيا بۆ ئەو خولەى ئەنجومەن ھەلبىزاردنى پارىزگار لە درەوەى ئەندامانى ئەنجومەن يان نىوانيان بە زۆينەى رەھاي ژمارە ئەندامانى ئەنجومەن ئەبى لە ماوہيەك ئەوپەرى (30) رۆژ لە مئزووى يەكەم دانىشتنەو تىپەر نەكات، پىويست بەو ئەكات ئىمە تەنيا بيكەين بۆ ئەو خولەى ئەنجومەن، ئەگەر لەو تىپەر بكات ھەلبەت ئەبىتە بىريزى پرۆسەى دەنگدان و ديموكراسى لە كوردستان، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك كاوہ.

بەريز كاوہ عبدالقادر حسن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيەم وايە ھەلبەزاردنى پارىزگار لە دەرەوھى ئەندامانى ئەنجومەن دژە بە پرۆسەى ديموكراسى و دەستى حيزب لە ناو دامودەزگاكانى دەولەت بەھيژتر ئەكات، لە كاتىكدا باس لە بەموئەسەسات كردنى دامودەزگاكانى دەولەت ئەكەين، بۆيە پشتگيرى لە قسەكانى دكتور (كازم كاك ديارى) و برادەران ئەكەم.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالستار.

بەريز عبدالستار مجيد قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيرى ئەو بۆچوونە ئەكەم ھەلبەزاردنى پارىزگار لە ناو ئەنجومەنى پارىزگا بى، لەوانەيە باسى ئەو بەكرى كە پۆستىكى گرنگە، راستە، بەلام ئەكرى بەو پەركيئەو ئەوھى مامۇستا ئەبو بەكر ناماژەى پيدا، با حيزب ھەول بەدات خەلكى شايستە و بە توانا بەبژير بەكەن بۆ ئەنجومەنى پارىزگا، بۆ ئەوھى دواتر ئەگەر چاويان لەوھىە پارىزگارىكى بەھيژ و شايستە دابنن ئەو كەسە ھەلبژيرن، بويە با ئەو دەرگايە نەكەينەوھ و ئەو خەقە لە ئەنجومەنى پارىزگا و خەلك وەرگريئەوھ، چونكە پارىزگار ئەزانين پەيوەندى راستەوخۆى ھەم بە سيكتەرەكانى ئەو موخافەزە و ھەم خەلك ھەيە، سوپاس.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك سيروان.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەگەل بۆچوونەكانى بەريزان دكتور (كازم و دكتور محى الدين دكتور شيركو و كاك ديارى و كاك ئەبو بەكر) م، بەدەر لەوھى ھەلبەزاردن مافىكى رەھاي خەلكە، ئيتەر پيويست ئەكات لە دەرەوھحيزبىك كەسانىك بىننيتە ناو.....

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، پشتگيريت كرد، فەرموو مامۇستا ھەورامان.

بەريز ھاورامان حمە شەريف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش پشتگيرى لە بۆچوونى براى بەريز كاك عبدالستار و دكتور كازم و دكتور شيركو ئەكەم.

بەريز د.قالا فەريد ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز رۆزان خان فەرموو.

بەريز رۆزان محمد كريم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پشتيوانى پيشنيارهكەى كاك كاروان دەكەم. زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز رووپاك خان فەرموو.

بەرپىز رووپاك احمد رحمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە ناوى خوى گەورە، لەبەر ئەو دەى پۆستى پارىزگار پۇستىكى نوپنەراپەتتە، بۆيە ھەلبۇزاردنى پارىزگار لە

ناو ئەندامانى ئەنجومەن بىت، پشتگىرى لە قسەكانى كاك عبدالستار دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك مەم فەرموو.

بەرپىز مەم برهان محمد قانع:

خالى يەكەم كە دانراو ە بۇ ئەو دەى دووبارە نەكرىتەو ە جارىكى تر، ئەو ە ئەسلى ياسا كەپە لە ناو ئەسلى

ياسا كەدا بىرگەى دوو ە لە چەند خالىك پىك دىت (1، 2، 3)، بۆيە لىژنەى ياساى تەنھا ەموارى بىرگەى

يەكەمىان كىر دۆتەو ە، دەبىت ئىشارەت بەدەن بەو دەى كە خالى يەكە لە بىرگەى دوو ە، ئەگەر بگەپىنەو ە

سەر ئەسلى ياسا كە ئەو كىشانە دەبىنن بوونى نىە، بەرپىز لىلى خان فەرموو.

بەرپىز لىلى عبدالجبار حدو:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەز دگەل ەموار كىنا ياسا ئەنجومەنى پارىزگەم، كو فى رەنگى ل ناف پىرۆژەبىت داھاتىە ديار كىر، ژبەر

گو ئەندامىن ئەنجومەنىن پارىزگەى ب شىو ەپەكى راستەوخۇ ل رىگەى خەلك دىنە ەلبۇزاردن ئەو

ئەنجومەنە نوپنەرى ئەو پارىزگەم، بۆيە ئەفە بە باشتىن شىو ەو ەلبۇدەن ئىدارەى پارىزگەكە بىتە

كىر، ژبەر ەندى ەر كاتىك ئەندامىن ئەنجومەنىن پارىزگەى ب مەسلەھەت بزانن كە شەخسىكى باش و

گونجاو ەپە بپويستە ئەو ئەنجومەنە ئەو دەسلەتەى پى بدىت كە ئەو كەسە ەلبۇزىردىت كە بەم

شىو ەپە دەبىتە ەوى ئەو ە كە ئەم دەسلەتەى ئەنجومەنى پارىزگەى زىاتىر لى بىت، ەمىشە دەرفەت بۇ

خەلكانى زىاتىر بىرەخسىت بۇ ئەو ە كە بتوانن پۇستى پارىزگا وەربىگىر، زىاتىر خىزمەت بىكەن، ئەو كاتە

ئەنجومەنى پارىزگا دەسلەتەى زىاتىر دەبىت بۇ ئەو ە كە ئەگەر پارىزگار پىك لە ئەركەكانى خوى بە

دروستى جى بەجى نەكىرە بتوانن لەو كاتە لای بەدەن، ئەو كاتە ئەنجومەنى پارىزگا دەتوانىت لە ناو ەموو

خەلكى پارىزگا كەسىكى باش ەلبۇزىر بۇ ئەو ە خىزمەتى پارىزگەى بىكەت، ئەگەر ئەم ياسا ەنگۆرپىت و

پارىزگار تەنھا لە ناو ئەندامان ەلبۇزىرپىت.....

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز مژدە خان فەرموو.

بەرپىز مژدە محمود محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز ژيان خان فەرموو.

بەرپىز ژيان زاھەر احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى پېشنىياري ھەردوو بەرپىزان زاھەر محمد و چيا شريف دەكەم، بۇ گۆرپىنى ماددەى يەكەم لە ھەلبىزاردنى پارىزگار لە دەرەوى ئەندامانى ئەنجومەن يان لە ناو نيوانياندا بە زۆرىنەى رەھاي ژمارەى ئەندامانى ئەنجومەن دەبىت لە ماوەيەكدا كە ئەو پەرى (30) رۆژ لە ميژووى بەستنى يەكەمىن دانىشتن و سوپىندخواردنى ئەندامانى ئەنجومەن تىپەر نەكات، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك سەركۆ فەرموو.

بەرپىز سەركۆ ازاد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بۇ مافى ھەلبىزاردنى راستەوخۆى ژيانى ديموكراسى لە ھاولاتيان نەسەندىتەو پىشتىوانى بۇچوونەكەى كاك كاروان دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك ايدن فەرموو.

بەرپىز ايدن معروف سليم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە دەبىت پىش ھەموو شتىك رەچاوى موراعاتى رەوشى سياسى ھەرىم بكرىت، ئىمە باش دەزانين كە لە رابردوودا لە پىكەينانى حكومت و ئىدارە مەھلىەكان و پارىزگاكاندا كە پىويستىمان بە تەوافوق و رىككەوتنە، لىرەدا من پىشتىوانى لە لىژنەى كاروبارى ياسايى و لىژنەى پىشمەرگە و ناوخۆ و ئاسايش و ئەنجومەنە خۆجەيەكان دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى دەستەى سەرۆكايەتى ھەردوو لىژنە وەلامتان ھەيە بۇ پىشنيارەكان، كاك عباس فەرموو.

بەرپىز عباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە ناۋى لىژنەى پېشمەرگە و نافخۇ و ئاسايش و ئەنجومەنە خۇجەيىەكان لەگەل ئەوئەداين وەكى خۇ
بمىنىتن، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك عباس فەرموو.

بەرپىز عباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

جەنابتان ئەگەر رىگامان پى بدن ھەر وەكو ئەندامىك نەك وەكو ئەندامى لىژنەى ياساى قسە بگەم،
لەبەر ئەوئە تىبىنىم ھەبوو لەسەر ياساكە، من پېشنيار دەكەم لە راستیدا لەم مادەيەدا لە كۆتايەكەى
بنووسرىت ھەبوو ئەم خۆلە، لەبەر ئەوئە ئەم ياسايە تايبەت نيە بە تەنھا بە پارىزگان، بەلكو تايبەتە
بە قەزا و ناحيەكانيش ئىمە جى بەجىمان نەكردوو ئەم ياسايە، ئەگەر پارىزگار لە دەرەو ھەلبىزىرىن
ئەو ېىگومان پىويستمان بە ناحيەكان بە تايبەتى لە قەزاكان زياتر دەبىت لە دەرەو ېىن ھەلبىزىردىت،
لەبەر ئەوئە تۆ جار ھەيە نەتىجەى ھەلبىزاردن لەوانەيە كەسىكى ياساى بىت و دەرەنەچىت بۆ ئەم
ناحيەيە، لەبەر ئەوئە من بە باشى دەزانم ئەگەر خوا كرى و جارى پېشتر و برپارىكماندا ھەلبىزاردن بۆ
ئەنجومەنى پارىزگان بگەين، پېشتر بە راستى ھەموارى ئەم ياسايە بگەينەو، لەبەر ئەوئە پىموايە زۆر
برگە و مادەى پىويستى بە ھەمواركردەو ھەيە، بۆيە داواكارم لەبەر ئەوئە ئىمە كىشەكەمان ئەوئەيە
ماوئەكە بەسەرچوو ېوشايى ياساى ئىستا ھەيە بۆ ئەم خولە پىويستمان بەمەيە كە پارىزگار لە
پارىزگان لە دەرەو بىت يان لە ناو ېىت حالەتتىكى ئاسايە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عباس ئەو جار پىوستە وەكو ئەندامى پەرلەمان ناۋى خۆت تۆمار بگەى بۆ ئەوئە راي خۆت بەدى،
چونكە كاتىك رىگا دەدەين بە لىژنەكان تەنھا بۆ گفوتوگۆكردەن لەسەر پېشنيارى ئەندامان، بەرپىز سەرۋىكى
لىژنەى ياساى فەرموون ماددەى دوو بخويئەنەو.

بەرپىز بۇر خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەدەر لە حوكمى برگەى دووئە لە مادەى چواردەمى ياساكە و بەدەر لە حوكمى برگەى سىيەم لە مادەى
سى و يەك لە ياساى ژمارە (4) سالى 2009ى ھەمواركرار، ئەم خولەى ئەنجومەنى پارىزگان لە
پيادەكردى تايبەتەمەندىەكانيان لە كاتى كۆتايى ھاتنى ماوئە ياسايان تاوئەكو ھەلبىزاردنى خولكى نوپى
ئەنجومەن بەردەوام دەين.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز لىژنەى ياسايى لەگەل لىژنەى ناوخۇ رىككەوتن كە (بەدەر)ى دوووم ھەلبىگرن، تىكايە روونكردنەو
بدەن لەسەر ئەو.

بەرپىز بىزار خالە عبداللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وەكى بەرى نوکە مە ئىشارەت پىداى، تەوافوق ل ناڧ بەرا ھەردوو لىژنەى كاروبارى ياسايى و لىژنەى
پىشمەرگە و و ناڧخۇ و ئاسايش و ئەنجومەنە خۇجەبىيەگان، ئەم بوينە يەك رەئى ل سەر ھەندى كو ئەم
ئەڧى عىبارەتتى ل مادى دوودا بىرگەى سىيەم لە ماددەى (31) لە ياساى ژمارە (4)ى سالى 2009ى
ھەموارگراو ھەلبىگرن، ئەڧە بىرپارا مەيە:

مادەى دوو: بەدەر لە حوكمى بىرگەى دوووم لە مادەى چواردەمى ياساكە ئەم خولەى ئەنجومەنى پارىزگاگان
لە پىادەگردنى تايبەتمەندىەگانىان لە كاتى كۆتايى ھاتنى ماوہى ياسايان تاوہكو ھەلبىزاردنى خولىكى
نويى ئەنجومەن بەردەوام دەبن.

بەرپىز د.ڧالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان دەرگاى گىتوگۇ لەسەر مادەى دوو دەكەينەو، ھەر بەرپىزىك دەيەوئ قسە
بكات دەست بەرزكاتەو، (بەرپىز د.مىحى الدين، كاك شىركو، د.كاظم، د.اسماعىل، كاك سىپان، كاك دىارى،
مامۇستا ابوبكر، كاك كاو، كاك سىروان، ھەلەس خان، سەرچنار خان، كاك مەم، مژدە خان، كاك عبدالستار،
كاك على حەمە صالح، شىو خان، روپاك خان، بدريە خان، كاك كاروان، كاك محمد، كاك جلال، كاك
بەھمەن، كاك حكمت، حسيبە خان، مامۇستا جىھاد، د.صباح، كاك عبدالسلام، كاك شوان، لىلى خان، كاك
رئىوار، مامۇستا ھەورامان، سلمى خان، كاك سەركو، كاك لقمان)، كاك محمد فەرموو.

بەرپىز محمد سعدالدين انور:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ئەنجومەنى پارىزگاگان لە ماوہى رابردوو كارەگانىان زۆر بە باشى بەرپۆبەردوو، لە خولى رابردوو
سەرەراى ئەوہى كە كىشەى سياسى و مەملانىى سياسى ھەبوو تەنانەت ئەو ئەو مەملانە سياسىيەى ھاتبوو
ناو پەرلەمانى كوردستان، بەلام بە ھىچ شىوازيك عەكسى نەگردبوو ناو ئەنجومەنى پارىزگاگان، بۇيە
ئىمە پالپىشتى ئەو مادەيە دەكەين لە راپۆرتى ھەردوو لىژنە كە لە كارەگانىان بەردەوام بن بۇ ئەوہى
بتوانن ئەو بۇشايبە ياسايە نەمىنىت، تەنھا تىبىنىم ھەيە لەسەر دوو وشە لە پىادەگردنى
تايبەتمەندىەگانىان ئەم دوو وشەيە لە ھۆيەگانى دەرچوواندن نووسراو، بەلام لىرە بە تەنھا بنووسرىت
ئەم خولەى ئەنجومەنى پارىزگاگان تا ھەلبىزاردنى خولىكى نويى ئەنجومەن بەردەوام دەبىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ڧالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز د. مىحى الدين فەرموو.

بەرپىز د.مىحى الدين حسن شريف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەردەوام بوونى ئەم خولەي ئەنجومەنى پارىزگاكان تا ھەلبۇزاردنىكى تر، من دەپرسەم كەي ھەلبۇزاردنىكى تر دەكرىت، ئايا ماوھكەي ديارىكراوھ؟ ئايا خزمەت بە پرۆسەي ديموكراسى دەكات؟ من پىموايە بەردەوام بوونى ئەم ئەنجومەنە تا ھەلبۇزاردنىكى تر كە ماوھكەي ديارى نەكراوھ خزمەت بە پرۆسەي ديموكراسى لە ولاتى ئىمەدا ناكات، بۇيە پىموايە لە برى درىژكردنەوھى تەمەنى ئەم ئەنجومەنەنە وای بە باش دەزانم لە دوای پىكھىئانى كابىنەي نوئى و حكومەتى تازە برىار لەسەر ھەلبۇزاردنى ئەنجومەنى پارىزگاكان بدات و كۆمىسۇن رابىسپىرېت بۇ ئامادەسازى كردن بۇ ھەلبۇزاردنى ئەنجومەنەكان، چونكە درىژكردنەوھى تەمەنى ئەم ئەنجومەنەنە تا كاتىكى نا ديار زيان بە پرۆسەي ديموكراسى دەگەيەنئىت لە ھەرىمى كوردستان و باوھپوونى ھاولاتبان بە پرۆسەي ديموكراسى و دامەزراوھكان لەقتەر دەكات، ئەنجامدانى ھەلبۇزاردنى ئەنجومەنى پارىزگاكان لە دوای دەست بەكار بوونى كابىنەي نوئى و لە ساىيەي ئەودا دەبىئە دەست كەوتىك بۇ خودى كابىنەكە و بەردەوام بوونى پرۆسەي ديموكراسى لە ولاتى ئىمەدا، زۆر سوپاس.

بەرپىز كاك جەلال فەرموو.

بەرپىز جەلال پەرىشان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەراستى من لەگەل ئەوھدام ئەنجومەن بەردەوام بىت تاوھكو كاتى ھەلبۇزاردن، بەلام لەگەل ئەوھ نىم ئەنجومەنىك پىنج سال خزمەت بكات دەسلەلاتى لى پىچىنەوھى ياخود متمانە وەرگرتنەوھ لە پارىزگار ھەبىت لە قائىمەقام و لە بەرپوھبەرى ناحىە ھەبىت، لە بەرپوھبەرە گشتىەكان ھەبىت، يەكەيەكى وەحدەي حىسابى نەبىت، بودجەيەكى تايبەتى نەبىت، ئەندامانى ئەنجومەنىك ئىستا بەردەوامن و ھىچ ئىمتىيازىكان نىە، كە تەواو دەبىت دەچىتەوھ مال، تەقاعودىش شمولى ناكات، لەگەل ئەوھدام ئەنجومەن دەسلەلاتى تەواو ھەبىت، بەلام يەكەيەكى وەحدەي حىسابى زۆر پىويستە، بودجە زۆر پىويستە، ئەندامانى ئەنجومەن بە دوا داچوون بكات بۇ كىشەي زۆر گرنگ سەيارەيەك نەبووھ پى ھاتووچۇ بكات، لەگەل ئەوھدام ئەندامانى ئەنجومەن دەسلەلاتى ھەبىت بەراستى بەتايبەتى لە رووى حىسابى و ئىمتىيازاتەوھ، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز د.شېركۆ فەرموو.

بەرپىز د.شېركۆ جەوھەت:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىويستە مەسەلەي رەھەندى دارايى لەم بابەتەي ھەلبۇزاردنە رەچا و بکەين لە پال رەھەندەكانى تردا، كاتىك كە دەلىين ئەنجومەنى پارىزگا ھەلبۇزاردنى بۇ بكرىت ئەوھ ماناى ئەوھيە كە بىرمان نەچىت كە مىزانىيە تەنمىيەي پارىزگاكانى عىراق كە لە عىراقەوھ دەردەچىت رەبىت دەبىت بەم ئەنجومەنە و بەم

پاریزگایه، بیرمان نه چیت که ئەم ئەنجومه نانه موعاناتی له سهرهتای دهمه زراندنیا نه وه تاوه کو ئەم له حزه یه هه مووجاریک کاتیان به سه رچوو، له بهر ئەوه بۆ ئەوهی که ئەو ئیراده یه که ته زعیفی ئەنجومه نی پاریزگاکانی دهکات نه توانیت سه رکه وتوو بیت له م مه وزوعه دا، ئیمه ده بیت پشتگیری له وه بکه یین که ده بیت به زووترین کات هه لئبژاردنی ئەنجومه نی پاریزگاکان بکریت، بویه پیشنیاری سالیک دهکەین له کاتی ده رچوونی ئەم یاسایه وه، ئەم هه مواره وه سالیک تا ئەوهی کۆمسیۆنیش بیگومان ده بیت بیه سه ر خه ت، چونکه ئەوان عاده ته ن داوا ی شه ش مانگ دهکەن، گرنگ ئەوه یه به و ره هایه ی نه هیلینه وه که بلین تا هه لئبژاردنیکی داهاتوو، که نازانین که ی ده کریت، ئەوه ش دیسانه وه درێژده انه به لاواز کردنی ئەنجومه نه کان، لاواز کردنی ئەنجومه نه کانیش یه عنی لاواز کردنی ئەو هه یئه یه ی که ته دقیق دهکات، لئپرسینه وه دهکات، زۆر سوپاس.

به رپز د. قالا فرید ابراهیم / سه رۆکی په رله مان:

به رپز کاک به من فه رموو.

به رپز به من کاک عبدالله احمد:

به رپز سه رۆکی په رله مان.

من له گه ل ئەوه م ئەو ماده یه وه کو خۆی بمینیته وه، ته نها ئەو وشه یه بگۆریت ئەم خوله ی ئەنجومه نی پاریزگاکان له پیا ده کردنی ده سه لاتهکانی نهک تابه ته مه ندی هکانی، ده سه لاتهکانی جوانتره، خۆمان ده زانین که ئەنجومه نی پاریزگاکان ده سه لاتیان هه یه، ئەوه له جیاتی ئەو وشه یه دا دابنریت، زۆر سوپاس.

به رپز د. قالا فرید ابراهیم / سه رۆکی په رله مان:

به رپز د. کاظم فه رموو.

به رپز د. کاظم فاروق نامق:

به رپز سه رۆکی په رله مان.

سه باره ت به م ماده یه من دوو مولا حه زه م هه یه، تیبینی یه که میان ئەوه یه که به راستی هه مواره که نابیت ته نها ئەو دوو برگه یه بگریته وه، به لکو پینشار دهکەین له سه لاحیه ته کانیش بگریته وه، ده سه لاته کانیش بگریته وه، بۆ نمونه دانانی به رپوه بهر گشتیه کان له پاریزگاکان، به رپوه بهری گشتی ته ندروستی و په روه رده و ئەوقاف و به رپوه بهر گشتیهکانی تر شوپ بگریته وه، سه باره ت به تیبینی دووه م به راستی شتیکی زۆر نه شیاهه له هه ری می کوردستان ئەم هه موو درێژ کردنه وه یه، سه رۆکایه تی هه ری م درێژ ده کریته وه، خولی پیشووی په رله مان درێژ ده کریته وه، ئیستا په رله مان هه ولده دات ئەنجومه نی پاریزگاکان درێژ بکاته وه، یه عنی پیمان سهیره که هه یه هه لئبژاردنیکی له واده ی خۆیدا له هه ری می کوردستاندا ئەنجام نادریت، له جیاتی ئەوه ی په رله مان بیت له ریگای پرۆژه یه که وه ماوه بۆ ئەو ده زگایانه درێژ بکاته وه و ئەو مافه له خه لک به سه نیته وه له جیاتی ئەوه ی حکومه ت ئیجبار بکات له نزیکترین واده دا هه لئبژاردنی ئەنجومه نی پاریزگاکان ئەنجام بدریت، چونکه له رووی یاساییه وه موکیل بۆی نیه ماوه که ی خۆی درێژ

بكاتەو، دەبىت وەكىل كە دەنگدەر و كە ھاۋالاتى و خەلكى دانىشتوانى ئەو پارىزگاكان خۇيان بۇيان ھەيە
كە نوپنەرەكانيان ديارى بكن، ھەرۈھا مەسەلەى درىژكردنەو بەراستى دياردەيەكى زۇر نەشياو و
نەخوازراو كە بە داخەو لە ھەرىمى كوردستان...

بەرىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۇكى پەرلەمان:

بەرىز كاك حكمت فەرموو.

بەرىز حكمت محمد عبو زىد:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

من بە تەواوى پشتكىرى لە ھەردوو لىژنەى ياساى و لىژنەى پىشمەرگە و ناوخۇ دەكەم، كە ئەو مادەيە
وەكو خۇى بىمىنىتەو، زۇر سوپاس.

بەرىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۇكى پەرلەمان:

بەرىز د.اسماعيل فەرموو.

بەرىز د.اسماعيل على طه:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

من دوو تىبىنم ھەيە، يەكەم بەدەر لە ھوكمى بىرگەى دوووم لە مادەى چواردەمى ياساكەى، ئەگەر
مەبەست ھەر ياساى ژمار (3) بىت ماددەى چوارەم يەك بىرگەيە، دوو بىرگە نيە، نازانم نەم دىتەى دوو
بىرگە، ئەو تىبىنەك، تىبىنى دوووم نىمە لەگەل ئەوەين پشتكىرىا ناخافتنا د.شېركۇ دەكەم، يەك سال
تىنەپەرىت لە دەرچوونى ئەم ياسايە، زۇر سوپاس.

بەرىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۇكى پەرلەمان:

بەرىز حسيبە خان فەرموو.

بەرىز حسيبە سعيد ابراهيم:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

پشتكىرى لە دەقى راپۇرتى لىژنەى ھاوبەشى كاروبارى ياساى و لىژنەى پىشمەرگە و ناوخۇ و ئەنجومەنە
خۇجەيەكان دەكەم بەوہى كە ماددەى دوووم وەكو خۇى بىمىنىتەو تەوگە ھىچ
بۇشايەكى ياساى دروست نەبىت بۇ رايى كردنى كاروبارى ھاوولاتيان.

بەرىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۇكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، كاك عبدالستار فەرموو.

بەرىز عبدالستار مجيد قادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە داخەوۋە لە ھەرئىمى كوردستان دوا خستىن بوووتە عادەتتىكى ھەمىشەيى، دواخستنى ھەلبىزاردنەكان، ئەمە بوووتە عادەتتىك و بەراستى خەلك ئەم دەسلەت و ئەم حزب و ئەم مۇئەسسەساتە چۆن دەبىنى، وا دەبىنى كە ھەمىشە لە ھەلبىزاردن دەترسى، بە تەماي تەزويەرە، لە پەناي ئەوۋى كە دەبەوئى دوا بخت و بەرنامەيەكى دىكەي ھەيە، بۆيە من پىم باشە بەراستى بە داخەوۋە لە ھەموو ھەلبىزاردنەكانى ھەرئىمى كوردستان كە كراو ھىچى لە كاتى خۆيدا نەكراو، بۆيە من پىم باشە حەقىقەتەن ئىمە وەكو ئەم مۇئەسسەسيەي پەرلەمان رېگە نەدەين ھەرچەند كە خۆي دواكەتوۋە كە دەبوو پار بىرابايە، بەلام ئىمە وەكو ئەو مۇئەسسەسيە بىرپار بەدەين لايەنى پەيوەندار و حكومەت كە بەيانى تەشكىل دەبى بە زووترين كات ئەم ھەلبىزاردنە بىرى، چونكە پەيوەندى بە خەلكەو ھەيە، سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

بەئى زۆر سوپاس، كاك على فەرموو.

بەرپىز على حمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خواي گەورە، ديارە وەكو مەبەدەئىك ھەلبىزاردنى دەورى لە كاتى خۆيدا بابەتتىكى گرنگە، بەلام ھەلبىزاردن تەنيا لە پىناوى ھەلبىزاردن دا، خزمەتى پرۆسەي ديموكراسى ناكات، ھەلبىزاردن بىرى گرنگ نىيە چۆنە، بەلام ھىشتەوۋەي ئەم كاتە بە مەفتوحى رەنگە موناقتەشەي لەسەر بى، چەنى، دوو سال، چوار سال، شەش سال، چونكە كاتەكە مەفتوحە، ھەرچەندە لە دەستورى عىراق دا ئىجاریەتتىك ھەيە بۆ موخافەزات، بەلام بۆ ئەقالىم نىيە، من پىم باشە ياخود دروست تر وايە تاوەكو ئەو كاتەي كۆمىسيۆنى بالاي ھەلبىزاردنەكان تۆمارىكى شايستەي دەوى، قانونى ھەلبىزاردنەكان تەعدىل دە كریتەوۋە زمىنە ئەرەخسى بۆ ھەلبىزاردننى شايستە، يان ئەگەر توانيمان انشالله دەتوانين لە دەستوردا زۆر گرنگە يەك مەسروف، زۆر گرنگە ھەلبىزاردنى ئەنجومەنى پارىزگار ھەلبىزاردنى پەرلەمانى كوردستان بىرىت، بۆيە ئەمە رەنگە پىسار دروست بكات تاكەي، بۆيە من ئەو دوو بىزاردەيە ھەر كاميان بى بە باشى دەزانم و سوپاس.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

زۆر سوپاس، كاك سىپان فەرموو.

بەرپىز سىپان سالم حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دقى ماددى دوھى دا ھىچ وادەيەك نەھاتىە ديارى كرن ژ بۆ ھەلبىزاردننى ئەنجومەنى پارىزگەھا بەيئە كرن، دەمەكى ل ئەنجومەنى پارىزگا ھەيە كو نزيكى نە سالان كو لەسەر كارى خۆ بەردەوام بوون، لەورا

گرنگه دفی هه موار کرنی دا بهیته دەست نیشان کرن کەنگی هەلبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگەها بەینە دیار کرن و پشتگیری ناخافتنن د. شیرکو و د. کاظم دکەم.
بەرپز د. قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:
سوپاس، مامۆستا جهاد فەرموو.

بەرپز جهاد حسن ابراهیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ب نافی خودایت مەزن و دلوفان، تەبعەن ئەز پشتگیری ماددی دوو دکەم وەك ..... .

بەرپز د. قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

بەرپز قسەکانت تەوجیھی کی دەکەی؟ فەرموو.

بەرپز جهاد حسن ابراهیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

مانافیت پەرلەمانی فە بۆ پەرلەمانی نەبوو بۆ جەنابی وەیه، بەرپز سەرۆکا پەرلەمانی، وەکیا دیار تەبعەن پشتگیری ئەفی ماددی هەمی دکەین، بۆچی؟ چونکە ئەم دزانین چ زیانەک د پڕۆسا دیموکراسی ناکەتن ئەف کەسانە تەنی ژێ دخەلکیت هاتینە سەر فی کورسی کە نە مەسەلەکا وەسا هاتینە، مەسەلەکا تەکنۆکراتا پتر شارەزایی تیدای کو خزمەتا پارێزگەهیت خۆ بکەن، یا دی ژێ ئەم مودەبەکی دانین بۆچی ل کوردستانی راستیا دگەل چ مودا نیمە یی تەحدید کری، بۆچی؟ چونکو ئەم زروفیت خۆ دزانین چەوانە ئیجتمالە شەرمەزار بین دگەل خەلکی خۆدا، باش دزانین وەکی خۆ بمینیت.

بەرپز د. قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

تمام زۆر سوپاس، کاک دیاری فەرموو.

بەرپز دیاری انور حمەرحیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددە (2) لەو شوینەدا کە دەلیت ئەم خولە ئەنجومەنی پارێزگاگان لە پیادەکردنی تایبەتمەندیەکانیان لە کاتی کۆتایی هاتنی ماوەی یاساییان تا هەلبژاردنی خولیکی نوێی ئەنجومەن بەردەوام دەبن و پشتگیری و تەهی هاوڕێکانم دکەم لەوەی کە داوایان کردکە کاتیکی دیاری کراو دابندریت لەبەرئەوەی دیاری نەکردنی کات کە لە ماددە دوووم دا هاتوو، ئەمە هەولێکە بۆ لاواز کردنی دیموکراسی، جاریکی دیکە دەبیلیمەوه بەرپز سەرۆکی پەرلەمان، ئەمە ئەرکیکی میژوووییە لەسەر ئیمە پەرلەمانتاران کە ریز لە یاسا بگراین و هەول بەدین ئەو بی ئومید بوونە خەلک کە بی ئومید بووه کە سالانیکیە دروست بووه لەسەر هەلبژاردن ئەم ئومیدە بۆ خەلک بگێرینەوه و هیوادارم کاتی دیاری بکری بەوەی کە کەمتر لە سالیکی بیت.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

بهئى زۆر سوپاس، تىكايە پيشنيارهكانتان به وازحى بىكەن و پىشتىگىرى ئەوانەى پىشى خۆتان بىكەن، لەبەرئەوهى لىرە تەنھا قسە لەسەر نەسى ماددەكانە و خىتاباتى سىياسى نىيە، موناڤەشە و گەفتوگۆيە لەسەر ماددەيەكى دىارى كراو، د.صباح فەرموو.

بەرپىز صباح محمود محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشتىگىرى بۆچوونەكانى كاڭ حكمت و خوشكە حىسبە و كاڭ جەهاد دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

سوپاس، كاڭ ابوبكر فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە پىناوى ئەوهى كە دواخستنى هەلبژاردنەكان چى دى نەبىت نەرىت كە چوار خولى هەلبژاردنى پەرلەمان هەر چوار خولەكە دوا خراوه، دوو خولى هەلبژاردنى ئەنجومەنى پارىزگاگان هەردوو خولەكە بەداخهوه درىزكراوهتەوه، يەك هەلبژاردنى ئەنجومەنى شارەوانىهكانما ن كرددوو، لە پىناوى ئەوهى كە ئەنجومەنى پارىزگاگان نەسپىرىن بە ئايىندەيەكى ناديار، بۆيە منىش پيشنيار دەكەم كە كات دىارى بىكەين درىزكردنەوهى ئەم خولەى ئەنجومەنى پارىزگاگان لە سالىك زياتر درىزە نەكىشى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

بهئى زۆر سوپاس، كاڭ عبدالسلام فەرموو.

بەرپىز عبدالسلام عبدالله حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشتىگىرى لە وتەكانى بەرپىز كاڭ حكمت دەكەم كەوا دەقى ماددەى 2 وەكو خوى بىمىنىتەوه، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

سوپاس، كاڭ كاوه فەرموو.

بەرپىز كاوه عبدالقادر حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بىرگەى (2) ماددەى (14) ى ياساى ژمارە (3) ى 2009 دەئى (ماوهى خولى هەلبژاردن چوار سالى سالنامەيە كە لە يەكەم دانىشتنەوه دەست پى دەكات و بە كۆتاي هاتنى سالى چوارەم كۆتايى دىت، بۆيە كاتىك كە سەير دەكەى لە ماوهى (14) سالى رابردوو تەنھا دوو هەلبژاردن كراوه كە دەبووايە ئىستا لە خولى ..... .

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:
پیشناری خۆت لەسەر ماددەکە بلی کاک کاوه، فەرموو.

بەرپز کاوه عبدالقادر حسن:
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دیاره ئەمە دووم جارە من قەتە دەکەى که له کاتیک دا مافی خۆمە که دوو دەقیقە قسە بکەم، من
پیشنار دەکەم که کاتیک دیاری بکریت بۆ هەلبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاگان و ئەو کاتە له یەک سال
زیاتر نەبێ و لەو سالە لەگەڵ حکومەت قسە بکری و حکومەت مۆلزم بکریت که له ماوهی ئەم سالە
هەلبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاگان ئەنجام بدریت و زۆر سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:
زۆر سوپاس، یەعنی پشتگیری له سەرۆکی فراکسیۆنەکەى خۆت دەکەى، بەلی سەله خان فەرموو.

بەرپز سلمی فاتیح توفیق:
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەرەرای تیببینهکانم لەسەر هەموارکردنەوهی دوو ماددە هیوادارم پەرلەمانی کوردستان له ئاییندەیهکی
نزیك دا بتوانی کۆی یاسایهکە هەموار بکاتەوه و ئەو خەلەلانەى لەناو یاسایهکە هەیه بتوانی هەمواری
بکاتەوه و چاکى بکاتەوه، له 6/23 ئەنجومەنی پارێزگا وادهی یاسایى خۆی تەواو بوو به پێی برهگهى 3 له
ماددهی دهیهمی یاسای ژماره 21 ی سالی 2011 ی هەموار کراوی یاسای ژماره 4 ی 2009 نەوهه روژی
دیكە دەتوانی له دەسلەتەکانی خۆی بەردەوام بێ، واتا تاوهکو 2018/9/23 وادهی کۆتایی هاتنی
ئەنجومەنی پارێزگاگان لەرووی یاسایهوه له 2018/9/23 هوه حساب دهکری به پێی ماددهی 3، بۆیه که
هەمواری ماددهی دوومهکه که باسی دهکەین ههچ نامژهیهک نه به یاسای ژماره 4 کراوه که یاسایهکه بۆ
هەلبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاگانە و ههچ نامژهیهکیش به یاسای ژماره 21 ی 2011 نهکراوه بۆیه
پیشنار دهکەم ئەو (بەدەر)هێ که لادراوه وهکو خۆی بمینیتەوه و لهگهلی دا بلی (بەدەر له حوکمهکانی
برهگهى 3 له ماددهی دهیهمی یاسای ژماره 21 سالی 2011 و پشتیوانی قسهکانی د.شیرکو دهکەم سەرەرای
ئەوهی لهگەڵ ئەوه دام که بۆ ئەم خوله بێ و له کۆتایی هاتنی ماوهی یاسایی تا هەلبژاردنی خولیکی نوێ
که له سالیك زیاتر تی پەر نەبێ، چونکه نزیکهی سالیك وادهکەیهتی و سالیكیش دهکاتە دوو سال، پیم
وابی ئەنجومەنی پارێزگا شەش سال بەس که بتوانی دەسلەتەکانی بەردەوام بێ و پێویستی به گۆرانکاری
هەیه، زۆر سوپاس.

بەرپز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:
زۆر سوپاس، کاک سەرکو فەرموو.

بەرپىز سەرکۆزاد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (2) پېشنيار دەكەين كە ماوەى ياساي ھەلبۇزاردنى پارىزگاكان بۇ ئەم خولە ديارى بكرىت كە لە ھەشت مانگ تى نەپەرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

زۆر سوپاس، كاك شوان فەرموو.

بەرپىز شوان كريم محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى ھەردوو لىژنەى ناوخۆ و ياساي دەكەم كە ياسايەكە بەو گۆرانكارىەى كە لە دوایى دا كراوه وەكو خۆى جى بەجى بكرى.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

زۆر سوپاسن كاك سيروان فەرموو.

بەرپىز سيروان فرج محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموو دەزانن بەھای دەنگدان و ھەلبۇزاردن و چوونە سەر سندوقەكانى دەنگدان لەوہ دايە كە خەلك و گەل بزانی كەى ماوەى ئەم ئەنجومەنە تەواو دەبى و كەى داھاتوو يان كەى ھەفتەى داھاتووہ و مانگى داھاتووہ ھەلبۇزاردن كرا، بۇ ئەوہى ئەو ئەنجومەنەش پابەند بى بەو بېيارانەى كە دەردەچى من پېموايە ئەم ئەنجومەنە بەرپىزە ئىشەكانى خۆيان جى بەجى كەردووہ، ئەم فەقەرەيەى كە ھاتووہ و دەلى (تا كۆتايى ھاتنى ماوەى ياساي يان تا ھەلبۇزاردنى خولكى نوپى ئەنجومەن بەردەوام دەبن) ھاورپيانمان باسيان كەرد ئەو ماوەيە چەندە من پېموايە دەبىت لە شەش مانگ بۇ سالىك زياتر نەبى و بە تەھديد كەردنى بەلایەنى كەمەوہ مانگ و سالىكەش ديارى بكرىت، ئەك بوترى لە بەھاردا يان لە ھاوين دا، ھەر بەو بۇنەيەشەوہ دەبى ئەو شەش مانگە دابندرىت و تەھديد بكرى و بەھانەيەك بۇ ھىچ لايەنىك و ھەروہا بۇ كۆمسيون نەمىنئەتەوہ دوا ئەوہ بەدواداچوونى بۇ بكەين و بتوانين ئەو دەسەلاتەمان بەكاربېنين و بزاني ئەم بەھانەيە چيە بۇ ئەم پاش خستە؟.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

زۆر سوپاس، لىلى خان فەرموو.

بەرپىز لىلى عبدالجبار حدو:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىريا لىژنا ناخۆ و ياساي دكەم، ئەگەر ئەم سەح كەينى ئەفرۆ ئەم ل ھەريما كوردستانى ل ناف واقعەكى دايان كو ب شيوہيەكى گشتى بۇ پيك ئانينا حكومەتى ريكەفتنى سياسى ل ناو لايەنىن سياسى

ماوهيهكى زۆر دڧيٽن، ئەو كارىگەرى لەسەر پرۆسا سىياسى ل ھەريما كوردستانى ب شيوهيهكى گشتى دكاتن،
ژ بەر وى كو ماوهيى ئەنجومەنى پارىزگەھان بىتە زياد كرن، ژ بەر كو چ ڤەراغا ياسايى درست نەبن.

بەرپز د.ڤالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

زۆر سوپاس، بەرپز ھلز خان ڤەرموو.

بەرپز ھلز احمد محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ب نافی خودی، ھەلبەت تىببىنيا من لەسەر ماددا ل ڤى دەستەواژى دەست پى دكات تا ھەلبژاردنى خولەكى
نوئ، ئەز پشتگىريا ھەڤاليت خو دکەم كو ماوهيهك بىتە دەست نیشان كرن دە ھەما نەمین و ھەر موتلهقى
تيدا بيتن، ئەڤ ماوهيه بىتە دەست نیشان كرن كو ب ماوهيا سالەكى زیدەتر نەبيتن، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ڤالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

زۆر سوپاس، كاك لوقمان ڤەرموو.

بەرپز لقمان حمد حاجى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ھىشتەوہى ئەو ماوهيه بە كراوہي جىگەى پرسيارەن، بۆيه منيش پشتيوانى لەو بۆچوونە دەكەم، كە
پيۆستە سەڤڤىكى زەمەنى ديارى كراو ديارى بكرىت بو ھەلبژاردنى ئەنجومەنى پارىزگاگان، لەم بارەيهوہ
پشتيوانى لە بۆچوونەكەى كاك سەرکو و سەلە خان ھەموو ھەڤالەكانى تر دەكەم.

بەرپز د.ڤالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

زۆر سوپاس، كاك رىبوار ڤەرموو.

بەرپز رىبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پيم وايە دەڤى ماددەى (2) برىتیه لە چارەسەريەكى ياسايى و تەشريعى، بەو ئاريشەيهكى ياسايى كە
رۆوبەرۆوى ئەنجومەنى پارىزگاگان بووتەوہ لە ھەريمى كوردستان، ئەويش ئەوہيه كە ئەنجومەنى
پارىزگاگان لە ماوهيهكى دووردرىژ دا لە بۆشايى ياسايى دا، بۆيه من پيشنيار دەكەم كە دەڤى ماددەى (2)
وہكو خوى بمنييتەوہ، چونكە ئەمە چارەسەريەكى ياساييه، سەربارى ئەوہش من تيببىنيهكم ھەيه لەسەر
پيادەكردنى تايبەتمەنديهكان، ئەم وشەيه (تايبەتمەنديهكان) بگۆرئ بە ئەركەكان باشتر دەبئ، زۆر
سوپاس.

بەرپز د.ڤالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

زۆر سوپاس، سەرچنار خان ڤەرموو.

بەرپىز سەرچىنار احمد محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

راستە ئەم ماۋىيە بۇ چارەسەرى بۇشايى ياسايىيە، ھەرۋەكو لە ھۆكارى دەرچواندىنى ياسايەكە ئامازەى پىدراۋە، بەلام ناكىرى چارەسەر كىشە دروست بىكات، ئەو بەرپىزانەى كە ئەندامى ئەنجومەنى پارىزگاكانن كەر بۇ ماۋىيە چوار سال متمانەى پىداون و نىزىكى سالىكە لە بۇشايى ياسايى دان، لەبەرئەۋە ناكىرىت ئەم ھەلبىزاردنە ئەم درىزكردنەۋىيە تا خولىكى نوپى ھەلبىزاردن بى و بە كراۋىيە بىمىنىتەۋە و نازانىرى كەى ھەلبىزاردنى داھاتوۋ ئەنجام دەدرىت، لەبەر ئەۋە من پىم باشە ماۋىيەكى بۇ دىارى بىكرىت كە لە سالىك زىاتر نەبى و زور سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋىكى پەرلەمانى كوردستان:

زور سوپاس، كاك مە فەرموو.

بەرپىز مەم اسكندر مەم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من بەرلەۋەى تىبىنى خوم بىخەمەرۋو پىشلىكارىيەكى پەپرەو ھەز دەكەم بۇ جەنابتان و بۇ پەرلەمانتاران روون بىكەمەۋە، بە پىي ماددەى (54) بىرگەى (3) ئەو ناۋە تۆمار كراۋە، سەرۋىك بە پەچاۋكردنى رىزبەندى تۆماركردنى ناۋى ئەندامان رىگە بە ئەندامان دەدات ئاخاوتن بىكات، ئەو ناۋە رىزبەندىيەى بەرپىز سىكرىتىرى پەرلەمان خويندىيەۋە، ئەو رىزبەندىيە نىيە كە بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان دىخويندىيەۋە، ھىوادارم لە دانىشتەكانى دىكە پابەندى بىرگەى (3) لە ماددەى (54) بن، دەربارەى تىبىنى من لەسەر دارشتەۋەى ئەم ياسايە ھەلبەتە بۇ رىزگرتن لە مەسەلەى پابەكانى دىموكراسى بىگومان دەبى ھەلبىزاردن لە وادەى خۇيدا بىكرىت، نەۋەك لە ھالەتەۋە بىبى بە عورف بىبى بە جۇرىك لە دىاردە كە لە ھەرىمى كوردستان دا لە ماۋىيە خولەكاندا بىنىومانە، بۇيە من پىشنىياز دەكەم كە دارشتەۋەى ئەم ياسايە ماددەى (2) بەم شىۋەيە بىكرى (بەدەر لە ھوكمى بىرگەى دوۋەم لە ماددەى (14) يەمى ياسايەكە ئەم خولەى ئەنجومەنى پارىزگاكان بۇ ماۋىيە (180) رۆژ لە دەرچوونى ئەم ياسايە لە پىادەكردنى ئەرك و دەسەلاتەكانى ئەنجومەن بەردەوام بىت، زور سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋىكى پەرلەمانى كوردستان:

سوپاس بۇ تۆ لە رىگەدان بە ناۋى ئەندامانەۋە قسەكردن بۇ گىفتوگۆ، تەۋاۋ پابەندى پەپرەو بوۋىن و بە پىي پەپرەو كارەكان دەكەين، مژدە خان فەرموو.

بەرپىز مژدە محمود محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەداخەۋە لە ناۋ دەزگايەكى شەرىيەت دا، نابى رىگە بەۋە بدرى بەۋە درىزكردنەۋانە كە بوۋە بە عورف، پىۋىستە لە وادەى خۇيدا ھەلبىزاردن ئەنجام بدرىت و مىژوۋەكەى دىارى بىكرىت، كە تىيدا ھاۋولاتيانى ئەم

هەریمە زەرەرمەند دەبن لەم بابەتی درێژکردنەوانەدا، پێویستە مێژوو و بەروارەکی بە دەقیقی دیاری بکریت.

بەرپێز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

بەئێ زۆر سوپاس، رووپاک خان فەرموو.

بەرپێز رووپاک احمد رحمان:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش داوا لە بەرپێزتان دەکەم کە لە ماددەی دووهم ماوه دیاری بکریت، بۆ ئەنجومەنی پارێزگاگان بەم جۆرە لە پیادەکردنی تاییبەتمەندیەکانی خۆیان بەردەوام بن، بۆ ماوهی دوو ساڵ لەرۆژی کۆتایی هاتنی ماوهی یاسایی ئەنجومەنی پارێزگاگان، زۆر سوپاس.

بەرپێز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

سوپاس، بدریە خان فەرموو.

بەرپێز بدریە اسماعیل محمود:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەناوی خوای بەخشندە میهرەبان، بۆ ئەوهی بەهای هەلبژاردن بۆ هاوولا تیان بگەرێنینهوه کە مافیکی خۆیانە پێم باشە هەلبژاردنی پارێزگاگان لە کاتی خۆیدا ئەنجام بدری و ماوهکە لەوه زیاتر درێژ نەکریتهوه کاتیکی گونجای بۆ دیاری بکریت، بۆیه لێرەوه من پشتگیری بەرپێز مامۆستا عبدالستار دەکەم قسەکانی ئەو دەکەم و هاوڕێیانیشم کاتیکی گونجاو دیاری بکری و لەوه زیاتر درێژ نەکریتهوه، دەست خۆش، سوپاس.

بەرپێز د.فالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

سوپاس، کاک کاروان فەرموو.

بەرپێز کاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

نەبوونی سەقزی زەمەنی بۆ ماوهی هەلبژاردن زەمینەسازی دەکات بۆ بۆشایی یاسایی و لێکەوتە یاسایی لە داهاوتودا بۆ چارەسەر کردنی کێشەکان و، رێگە نەدان بە بۆشایی سیاسی و یاسایی لە داهاوتوو، من پێشنیاز دەکەم ماددەگە بەم شێوهیە لێ بکریت (بەدەر لە حوکمی برگیە دووهم لە ماددە 14 یاسایەگە ئەم خولە ئەنجومەنی پارێزگاگان بە پیادەکردنی تاییبەتمەندیەکانیان لە کاتی کۆتایی هاتنی ماوهی یاساییان تا هەلبژاردنی خولیکی نوێی ئەنجومەن بەردەوام دەبن، بەمەرجیک لە هەشت مانگ تیپەر نەکات، پشتیوانی قسەکانی کاک سەرکۆ دەکەم لەم بارەیهوه، هاوتا بکری لێگەل هەلبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاگانی عێراق، سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

ئەندامانى دەستەى سەرۆكايەتى ھەردوو لىژنە، ھەر رۈونكردنە و دەپتەكتان ھەيە، ببورن كاك بەلئىن مابوو، كاك بەلئىن فەرموو.

بەرپىز بەلئىن اسماعيل حاجى ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره ماددەى (2) ئەوۋى كە باسكرا نازانم لىژنەى ياساى، ئەوۋى كە دەلئى بەدەر لە ھوكمى بېرگەى (3) لە ماددەى (30) گەر لابرا يان نا ئەگەر ئەوۋە بىمىنئىتەوۋە بىگومان تەئسىر دەكاتە سەر ناوونىشانى پېشنىيازى ياساىكە و پىويستى بە گۆرپىنە، بەلام ئەوۋى كە گرنگە لەم ماددەى (2) مەسەلەى درىژكردنەوۋى وادەى ئەنجومەنى پارىزگاكانە، بىگومان ھەموومان پىشتىوانى لەوۋە دەكەين كە ھەلئىزاردنى ئەنجومەنى پارىزگاكان و ھەموو ئەنجومەنى ھەلئىزاردراوۋەكانى تىرىش لە كاتى خۇيدا بىكرى، بەلام ئىمە لەماوۋى رابردوو بە داخوۋە ھەلئىزاردن نەك بۆتە سەبەبى ئىستىقراىەتى سىياسى، زۆرچار نا ئىستىقراىەتئىكى سىياسى تىرى ھىئاوۋە، لەبەرئەوۋە پىشنىيار دەكەم، بەم شىوازە دابىژرئىتەوۋە يان وەكو خۇى بىمىنئىتەوۋە، يەنى ھىچ مودەيەك بۇ ھەلئىزاردنى ئەنجومەنى پارىزگاكان دىارى نەكرئىت، تا وەكو لە ھەموارى ھەشتەمى ياساى ھەلئىزاردنەكان رۆژى نىشتمانى ھەلئىزاردن دىارى دەكەين ئەو رۆژە لە يەك رۆژە ھەلئىزاردن بۇ ھەموو ئەنجومەنە ھەلئىزاردراوۋەكان بەئەنجومەنى پارىزگاكان و پەرلەمانى كوردستان و، ئەگەر ھەر ھەلئىزاردنىكى تر ھەبى، يەنى تەواوى ھەلئىزاردنەكان بىخەينە يەك رۆژەوۋە، ھەم مەسارفى مالى لەسەر ھوكمەت و خەلئىكى كوردستان سووك تر دەكات و، ھەم ئىستىقراىەتى زىاتىرى لى دەكەوئىتەوۋە، ھىوادارم ئەم ماددەيە كە دەلئىن وەكو خۇى بىمىنئىتەوۋە، رېنگە بە دەسەلاتداران و بە ھوكمەت نەدا كە بە رەھايى بۇ خۇيان چەند بىانەوئى مودەكە درىژ بىكەنەوۋە، پىشنىيازى ئەوۋە دەكەم ھىچ مودەيەك دىارى نەكرئىت بۇ ھەلئىزاردنى ئەنجومەنى پارىزگاكان تاوۋەكو ئىمە رۆژى نىشتمانى ھەلئىزاردن دىارى دەكەين.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

بەلئى زۇر سوپاس، پىشتىگرى لە قسەكانى سەرۆكى فراكسىۆنت دەكەى، بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياساى، فەرموو.

بەرپىز بىزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وەكو بۇچوونا مە لىژنە ياساى ل دەسپىكا مە دگەل ھەندى دئى ئەف ماددە وەكو خۇ بىمىنئىت ژ بەركو مشكىلا مە ئىد ياسايدا نىنە ياسايت پىشتر وەختى دىار كرى بو ھەلئىزاردنى دچىت ژ ئەنجو مەنىت پارىزگا بن، چىت پەرلەمانىدا بن، چىت سەرۆكايەتيا بن، ھەر ھەلئىزاردنەك ھەر مئەسەسەك بشەرعیەتا خەلكى مە بىتە دانان ياساى مە فەراغ نەبا يە كات ھەمى گا فا دىار كرىيە، بەلئى ھەندىك جارا ژ بەر ھەندەك سەبەبا ژ بەر ھەندەك ئەگەرئىت ساسى بىت يىت ژىنگەھەكا گونجاو نەبىت ھەلئىزاردن نەشیا تىدا

بینه‌کرن، که‌واته مه موشکیله دیار کرنا وختی نینه یاسا هه‌می گا فا بۆ مه وختی دیار کری بهس ئەم نه شیاینه ئەم وی وختی دا بکه‌ن ژ بهر هه‌ر سه‌به‌به‌کی بی‌ت ژ بهر هه‌ندی ئەم گرینگ نزانن کو پیش‌نیازیدا وخته‌ک بی‌ته دیار کرن ئە‌گه‌ر وختا ته دیار کرن موخته‌مه له دیسا هه‌ر نی‌یته کرن کوی وختیدا هه‌م د جاره‌کا دی تووشی بیت وه جاره‌کا دی یاسا‌کا دی هه‌موار بکه‌ین، ئەو فه‌را غه هه‌ی جاره‌کا دی پرېکه‌پنه‌فه وه‌کی دیاره ژی کول دیف برپارا ژماره (4) یال (2019/3/19) دهر‌که‌تی برپارا مه‌ ده‌نگ نییه (1:20:40) کو ئە‌فه شوینی تاریخی هه‌تا نوکه جقات نه‌شیا موماره‌سا کو ده‌سه‌لاتی‌ت خویتی یاسایی بکات، هه‌روه‌سایه دیاره کو ژی هه‌لبژاردنی‌ت ئە‌نجومه‌نی‌ت پارێزگا‌بی‌ت عیراقی ل هه‌یفا چارا سالا بی‌ت دینه‌ کردن وه ئە‌گه‌ره‌کی زۆری هه‌ی کو پارێزگا‌بی‌ت هه‌ریمی ژی دویت وختیدا دگه‌ل هه‌لبژاردنی‌ت پارێزگه‌هی‌ت عیراقی بی‌ته کرن ژ بهر هه‌ندی ژی هه‌ر وه‌کو لیژنه‌ی یاسایی ئەم هه‌ز ناکه‌ین تاریخه‌کی دیار بکه‌ین باشتره ئەم جاری جافه‌ری بکه‌ین ده‌نگ نییه (1:22:16)

به‌ریز د.فالا فرید ابراهیم/ سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، به‌ریزان کۆ ده‌یه‌وی قسه بکات له لیژنه‌؟ کاک (عثمان)، فه‌رموو.

به‌ریز عثمان علی سمایل:

به‌ریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئیمه له‌گه‌ل ئەوه‌ین به‌م شیوه‌یه بی‌ت، ئیمه به‌دەر له‌ حوکمی برپه‌ی دووهم له‌ مادده‌ی چواره‌می یاسا‌که و به‌دەر له‌ حوکمی برپه‌ی سی‌یه‌م له‌ مادده‌ی (31) له‌ یاسای ژماره (4) ی سالی (2009) ی هه‌موار کراو، ئەم خوله‌ی ئە‌نجومه‌نی پارێزگا‌کان له‌ پیاده کردن تایبه‌تمه‌ندیه‌کانیان له‌ کاتی کۆتایی هاتنی ماوه‌ی یاساییان تا هه‌لبژاردنی خولی نویی ئە‌نجومه‌ن به‌رده‌وام ده‌بن.

به‌ریز د.فالا فرید ابراهیم/ سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

به‌ریز کاک (جه‌لال)، فه‌رموو.

به‌ریز جه‌لال محمد امین:

به‌ریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئوه‌ی گو‌یبیستی بووین له‌ وته‌ی یه‌کی‌ک له‌ ئە‌ندامه به‌ریزه‌کان که‌ گوايه مادده‌ی چوارده‌یه‌م ته‌نیا یه‌ک برپه‌یه، بۆ ئەو به‌ریزه و ته‌واوی ئاماده‌بوون روونی ده‌که‌مه‌وه که‌ مادده‌ی چوارده‌یه‌م (3) برپه‌یه، بۆ یه‌ ئامازه‌مان پێداوه به‌دەر له‌ حوکمه‌کانی برپه‌ی دووهم، وه‌ مادده‌ی چوارده‌مه (1) برپه‌یه ته‌نها هه‌زم کرد ئەو روونکردنه‌وه بۆ ئەو به‌ریزه به‌دم، سوپاس.

به‌ریز د.فالا فرید ابراهیم/ سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

(د.ریواز)، فه‌رموو.

بەرپىز د. رېۋاز فائق حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر چەندە من ھەقى ئەووم نىيە ۋەلام بىدە مەۋە، بەلام قسەكەم نوقتە نىزامىيە، بۇ يە قسە دە كەم، بەرپىزتان دەزانن كە بە گوپىرە دەستورى عىراقى ھەر كاتىك قانونىكى ھەرىمى كوردستان معالە جەى مەوزوعىكى كوردبوو، ۋە قانونىكى عىراقىش معالەجەى عەينى مەوزوعى كوردبوو، ھەمىشە ئەولەۋىيەت بۇ قانونە كوردستانىيەكەيە، يا قانونەكەى ھەرىمى كوردستانە، لە بەر ئەۋە پىكەۋە گرىدانى ھەلپىزاردنى پاپىزگان ھەرىمى كوردستان لەگەل ھەلپىزاردنى پاپىزگانى عىراق بە تەسەۋرى من نا دەستورىيە، بۇيە داۋا لە بەرپىزتان و لىژنەى ياساى ئەكەم كە ھەلپىزاردنى پاپىزگانى ھەرىم و عىراق بە يەكەۋەى گرى نەدەن، چونكە دەستور ئەۋ ھەقى داۋە بە ھەرىمى كوردستان كە كار بە قانونەكانى خۇى بىكات، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئەۋ روونكردنەۋەى لىژنەى ياساى روونكردنەۋە بوو ۋە لەناۋ ياساكەدا ھىچ گرىدانىك نىيە، ۋە لىژنەى ياساى تەۋاۋ پابەندە بە دەستور ۋە رەنگە پىۋىستى بە روونكردنەۋە نەبىت بۇيان. ماددەى (3) بخویننەۋە سەرۆكى لىژنەى ياساى.

بەرپىزىزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (3): پىۋىستە ئەنجو مەنى ۋەزىران لايە نە پەيوەند پىدارەكان حوكمەكانى ئەۋ يا ساىە جىبەجى بىكەن.

بەرپىز د. قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ماددەى (3) دەخەينە گىفتوگو ھەر ئەندامىك دەيەۋىت قسە لە سەر ماددەى (3) بىكات دەست بەرز كاتەۋە، بەرپىز (ھىدە) خان، بەرپىز كاك (مەم)، بەرپىز كاك (ازاد)، فەرموو (ھىدە) خان.

بەرپىز ھىدە مراد حىدر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەلم ماددەى (3) ھەر ۋەكو خۇ بىمىنى پىشتىگىرى لەۋە دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د. قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك (مەم)، فەرموو.

بهریز مە اسکندر مە:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر جار مە گولفی دەستەواژى ل مەفەهەمیدا کو پشتهفانیا پیشنیارا هەفالیت خو دکەم ددەمەکیداراسته مه بیرو باوەریت سیاسی ئاینی ژى جودایت هەین بەس هەمی دقئ هۆلیدا هەفالیت ئیکین پیشنیار دکەم کو ئەو پیشتگیریا دەبیژیت پشتهفانیا پیشنیارا هەفالیت خو دکەم بەس بوو که سئ حسیب نەبی چونکه بەحس کییه مەبەست کییه، پشتگیریا گوتنا هەفالا خو (هدییه مراد) دکەم، سوپاس.

بهریز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بهریز کاک (ازاد)، فەرموو.

بهریز ازاد اکرم بهرام:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

مادام پیشنیازی یاسای هەمواری یاسای (3) دەکەین دوو پیشنیارم هە یه ده مهویت ئەو پیشنیاره بلیم، یهکەم:له یاسای ژماره (3) هاتوووه ئەنجومه نهکان سەر به وهزاره تی ناوخۆیه، بگۆریت سەر به پەرلەمان بیت باشتره، ئەو کات وه حدهی حیسابی هەیکه لیشی دەبیت، چونکه ئیستا ئەنجومه نهکان نه وه حدهی حیسابیان ههیه، وه نه ههیکه لیان ههیه، پیشنیاری دووهمیشم له یاسای ژماره (3) هاتوووه خوئی یه کهمی ئەنجوو مەن خانەنشین دەبیت، هەتا ئیستا دیار نیە خوئی یه کهم کامه یه، وا باشتره خوئی یه کهم هەئبژیردریت، بۆ ئەوهی بگۆتریت که پاشان مەودایه کهیان تهواو بوو خانەنشین بکریت، زۆر سوپاس.

بهریز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

بهریز سەرۆکی لیژنەى یاسایی ماددهی (4) بخویننهوه.

بهریزبێزار خالد عبدالله:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددهی (4): کار بهههچ دهقیکی یاسایی یان بریارێک ناکریت که ناکۆک بیت لهگهڵ دهقهکانی ئەم یاسایه.

بهریز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

دەر گای گفتو گو له سەر ماددهی (4) دهکهیه نهوه، ههچ نه ندامیک نا یهوویت قسه بکات، ماددهی (5) بخویننهوه.

بهریزبێزار خالد عبدالله:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددهی (5): ئەم یاسایه له رۆژی دەر چواندنی جی بهجی دهکریت وه له رۆژنا مهی فەرمی و قانعی کوردستان بلاو دهکریتهوه.

بهریز د.فالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلەمان:

ههچ نه ندامیک نایهوویت قسه لهسەر ماددهی (5) بکات، فەرموو هۆیهکانی دەرچواندن بخویننهوه.

بەرپىز بىزار خالدا عبداللە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھۆيەكانى دەرچواندىن:

بەمەبە ستى درو ست نەبوونى بۇ شايى يا سايى لە ئەنجوو مەنى پارىزگا كان و بەردەوام بوونى ئەنجوومە نەكان لە پ يادە كرد نى تايبەتمەند يەكانى بەمەبە ستى فەرا ھەم كردن و گەيا ندىنى خزمەتگوزارىەكان بۇ ھاۋلاتيان بەشپوھىيەكى باشتەئەم ياسايە دەرچوئىنرا.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

دەرگاي گفتوگۇ لەسەر ھۆيەكانى دەرچواندىن دەكەينەو ھەر بەرپىزىك دەيەوئىت قەسە بىكات دەست بەرز كاتەو، بەرپىز مامۇستا (ويسى)، بەرپىز (د.مىحى الدين)، بەرپىز كاك (جەنان)، بەرپىز كاك (د.شېركۆ)، بەرپىز (د.زىدان)، بەرپىز (د.كاظم)، بەرپىز (د.گەلاويژ)، بەرپىز (د.اسماعىل)، بەرپىز مامۇستا(جىھاد)، بەرپىز كاك (مەم)، بەرپىز مامۇستا (رېبوار)، بەرپىز (مژدە) خان. مامۇستا (وھىسى)، فەرموو.

بەرپىز ويسى سەيد ويسى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مەن لەگە ئادام ئەو نە صە وە كو خۇي بىمىنىتەو، تەنھا لە دىرى دووم لە پ يادە كردنى تايبەتمەند يەن بىكرىت بە (لە پ يادە كردنى دەسەلاتەكان) بە مەبەستى فەرا ھەم كردن و گەيا ندىنى خزمەتگوزارىەكان بۇ ھاۋلاتيان بە شپوھىيەكى باشتە، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، تەنھا روونكردەنەوھىەك لەسەر تايبەتمەندىەكان، لەبەر ئەو قانۇنە كە خۇي ئىختىصاصاتى بەكارھىناو (فى مەمارسە اختىصاصات) كە دەلېت دەسەلاتەكان يەعنى صلاحيات، بەلام اختىصاصاتى بەكار ھىناو تەرچوومە كراو بۇ كوردىيەكەي لە جىي (اختىصاصات) (تايبەتمەندىيەكان) بەكارھاتوو، بۇيە ئەو وەكو روونكردەنەوھىەك بوو بۇتان، (د.مىحى دىن)، فەرموو.

بەرپىز مىحى الدين حسن يوسف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

م نىش دوو و شە ھە يە يەعنى بەرا ستى پ يادەكردنى تايبەتمەند يەكان بىكرىت تە (پ سپۇرىەكان) و (دەسەلاتەكان)، لە ئاخىر دىرىشت كە ئەم ياسايە دەرچوئىنرا ئەو ياسايە ھەموار كرا چونكە ئەو ياسايە دەرلەنەچوو ھەموار دەكرىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، بەرپىز كاك (جەنان)، فەرموو.

بەرپىز جنان جبار بوييا:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش پىشتىگىرى مامۇستا (ويسى) دەگەم، بەس ئەلپىرە ئەمەن تەوزىچىم ھەيە، مەوزوعى پىيادەگىردى تايىبەتمەندىيەكانى، تايىبەتمەندىيەكانى وا بزانم بىيىتە (پىسپۇر) (اختىصاصات) ئەو كەلیمە بىيىت بە پىسپۇر، ۋە تەھدىد بىكرىت ئايا تايىبەتمەندىيەكان بودجەيە دەسلەتتە لىپرسىنەۋەيە ئەركە روونكرىد نەۋەي دەۋىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز (د.شېركۆ)، فەرموو.

بەرپىز شېركۆ جودت مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھۆكارى دەرچواندىن لەگەل ماددەى (1) يەك ناگرىتتەۋە لەم ھەمۋارەيا، بۆيە ھۆكارەكانى دەرچواندىن يان ئەبىت ماددەى (1) لاپىرئىت، بۇ ئەۋەي ھۆكارى دەرچواندىن ۋە كو خۆى بىمىنىتتەۋە يان ئەبىت ھۆكارى دەرچواندىن ئەۋەي ئىيازفە بىكرىت ئەۋەي كە لە ماددەى (1) ھاتوۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز (د.زىدان)، فەرموو.

بەرپىز زىدان رشىد خان اودل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى لە ھۆيەكانى دەرچوون دەكەين لە لىژنەى ياسايى و لە لىژنەى پىشمەرگە كە ۋە كو خۆى بىمىنىتتەۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز (د.كاظم)، فەرموو.

بەرپىز كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە دواى ئەو پىشنىيازەنەى خۆم و ھاورىكانەم كىردمان پىشنىياز دەكەين ھۆيەكانى دەرچواندىن بەم شىۋازەى لىبىكرىت بەمەبەستى دروست نەبوونى بۆشايى ياسايى لە ئەنجوو مەنى پارىزگاكان، پەر لەمانى كوردستان ھوكمەت ناچار دەكات كە لە نىزىكتىن كاتدا ۋادەى ئەنجامدانى ھەلپىزاردنى پارىزگاكان ئەنجام بدات، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز (د.گلاۋىز)، فەرموو.

بەرپىز گلاوېز عبىد عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموار كىردنى ياساى ژمارە (3) ى سالى (2009) لە جىگەى خۆپەتى بۆ ئەوھى بۆشاپىھكى ياساىى دروست نەبىت، ھاوالاتىان بىبەش نەبن لە خزمەتگوزارىھكان و راھىكردى ئىش و كارھكانىان، بۆپە ھۆپەكانى دەرچواندىن پىشتىگىرى دىھكەم و پاپىشتى دىھكەم كە وھكو خۆپى بىمىنىتەوھ، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز (د.اسماعىل)، فەرموو.

بەرپىز اسماعىل على طە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتەفانىا بۆچوونا (د.شىركۆ) دىھكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز مامۇستا (جھاد)، فەرموو.

بەرپىز جھاد حىسن ابراھىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتىگىرىا لىژنا ياساىى دىھكەن ھۆپەكانى دەرچواندىن وھك خۆ بىمىنىتەوھ، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز كاك (مەم)، فەرموو.

بەرپىز مەم اسكندر مەم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە برۆاى من مەسەلەى ھۆپەكانى دەرچوون پەپوھ ندى نىپە لە گەل ماددەى (1) ى ياساكەدا، وھكو پىشتىر باسما كىرد ھا تووھ، بەشى يەكەمىان ھەلبۇزاردنى پارىزگا لە دەرەوھى ئەنجوو مەن، كە پىم واپە نووقتە بەنەرەتپەكەى ناو ئەم ياساپەپە وھ زائىدەن درىزكردەوھى ماوھى ياساكە، بۆپە پىشنىازم ھەپە ئە گەر بە زۆرىنە پەسەند كرا پىداگىرى كرا لەسەر ئەوھى ئەو ماددەپەى يەكەمىان بە زۆرىنە پەسەند كرا تىپەرىنرا ئەو كاتە پىووست ئەكات دارشتەوھى ھۆپەكانى دەرچواندىن پىشنىاز دىھكەم بەم شىوھپە بىت، بەمەبە ستى دروست نەبوونى بۆشاپى ياساىى لە ئەنجوو مەنى پارىزگاكان و ئەگەر پەسەند كرا كە من دۆى ئەوھم كە بەم شىوھپە پەسەند بكرىت، بەلام ئە گەر پەسەند كرا دەبىت بەم شىوھپە بىت سىاغەكەى، (رىگا خۆشكردىن بۆ ئەوھى لە دەرەوھى ئەنجوو مەنى پارىزگا ش دەرفەتى ھەلبۇزاردنى پارىزگار ھەبىت بۆ پىدە كىردنى ئەك تاپبەتمەند يەكانى ئەرك و دەسەلاتەكانى بە مەبە ستى فەرا ھەم كىرن و گەپا ندىنى خزمەتگوزارىھكان) تا دواپى بۆ ھاوالاتىان ھۆپەكانى دەرچواندىن دەبىت پەپوھندى بە كۆى مادەكانى ترەوھ

بیت له خزمهتی ماده گانی ترا بیت، دیسانهوه جهخته کهم پیوست ده کات له دهرهوهی ئهنجوو مهن سهرۆکی پارێزگار ههئنهبزێردریت بهلکو ئهندامی ئهنجوومهن بیت، سوپاس.

بهپێز د.فالا فرید ابراهیم / سهرۆکی پههلهمان:

زۆر سوپاس، مامۆستا (رێبوار)، فهرموو.

بهپێز رێبوار عبدالرحیم عبدالله:

بهپێز سهرۆکی پههلهمان.

جهنابتان ئهزانن که ئهنجومهنی پارێزگاگان بریتیه له پههلهمانیکی بچوک بۆ چاودێریکردنی دهسهلاتی جیبهجیکردنی خوجییی، بویه بۆ ئهوه مهبهسته یهکیک له ئهرکه سهرهکیهکانی ئهنجومهنی پارێزگاگان که بریتیه له چاودێریکردن، پیم باشه دهستهواژهی (چاودێری کردن) ئیزافه بکریت بۆ ئهوه دهقهی له هۆیهکانی دهر چواندن هاتوو، ئهویش بهو شیوهیهی لیبیت، (به مهبهستی چاودێریکردنی دهسهلاتی جیبهجی کران و فهراهم کردنی خزمهتگوزاریهکان بۆ هاوڵاتیان به شیوهیهکی باشتر ئهوه یا سایه دهرچوینرا)، زۆر سوپاس.

بهپێز د.فالا فرید ابراهیم / سهرۆکی پههلهمان:

زۆر سوپاس، بهپێز (مژده) خان، فهرموو.

بهپێز مژده محمود محمد:

بهپێز سهرۆکی پههلهمان

پشتگیری له قسهکانی بهپێز (د.کاظم) دهکهم، زۆر سوپاس.

بهپێز د.فالا فرید ابراهیم / سهرۆکی پههلهمان:

زۆر سوپاس، دهستهی سهرۆکایهتی ههر دوو لیژنهکه روونکردنهوتان ههیه؟ کاک (عباس) فهرموو.

بهپێز عباس فتاح صالح:

بهپێز سهرۆکی پههلهمان

بۆ هۆیهکانی دهرچواندن ریکخستنهوهیه بۆ ئهندامانی بهپێز، بهمهبهستی دروست نهبوونی بۆشایی یاسایی له ئهنجومانی پارێزگاگان و بهردهوام بوونی ئهنجومانهکان له پیادهکردنی تایبهتمهندیهکانی به مهبهستی ههلبژاردنی پارێزگار له دهرهوه ئهندامان یان له نیوانیا ندا بۆ فهراهم کردن و گهیا نندی خزمهتگوزاریهکان بۆ هاوڵاتیان به شیوهیهکی باشتر ئهوه یا سایه دهر چوینرا، ئهوه هه ندیگ رای ئهندامانی بۆ ریکخستنهوهی هۆیهکانی دهرچواندن، سوپاس.

بهپێز د.فالا فرید ابراهیم / سهرۆکی پههلهمان:

ئهمه رای لیژنه یاسایی و لیژنه ناوخویه که ئیزافهیان کردوو، ههم بهمهبهستی نههیشتنی بۆشایی یاسای ههمیش بۆ ههلبژاردنی پارێزگار له دهرهوه و له ناوهوهی ئهندامانی ئهنجومه ندا بهو شیوهیهی که ئیشارتهی پیدارا، داوا له ههر دوو لیژنه ی تایبهتمهندی دهکهین که ههر ئهمرۆ کۆبوو نهوهی خۆیان بکهن وه

پیشنیار و رای ئەندامانی بەرێزی پەرلەمان کۆیکەنەوہ راپۆرتی خۆیان ئامادە بکەن وە ئەندامانی بەرێزی پەرلەمان ئاگادار دەکەینەوہ کە بەیانی سەعات (11:00) ی پیش نیوہرۆ کۆبوو نەوہی دەنگدانە لە سەر ئەو پیشبازی یاسایی کە ئەورۆ مناقشەشە ی کراوہ، زۆر سوپاس بۆ بەرێزان دانیشتنەکە ھەلدەگرین.

د. فاللا فرید ابراھیم
سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

ھێمن ھەورامی
جێگری سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان □ عێراق

منی نبی قھوچی
سکرتیری پەرلەمانی
کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروژەكۆلى دانىشتىنى ژمارە (12)ى

دووشەممە رېكەوتى 2019□7□8

خولى پىنجه مى ھەلبىژاردن

پروتۆكۆلى دانیشتنی ژماره (12)

دووشه ممه ریکهوتی 2019/7/8

كاتزمیر (11) ی پیش نیوهپۆی رۆژی دوو شه ممه ریکهوتی 2019/7/8 په رلهمانی کوردستان - عیراق به سه رۆکایهتی د. فاللا فرید ابراهیم سه رۆکی په رلهمان و، به ناماده بوونی بهرپز هیمن هه ورامی حیگری سه رۆک و، بهرپز منی نبی قهوجی سکرتهیری په رلهمان، دانیشتنی ژماره (12) ی خولی پینجه می سالی (2019) ی خوی بهست.

به رنامه ی کار:

به پپی حوکمی برگی (یه کهم) ی ماده ی (16) و ماده ی (47) له په پرهوی ناوخوی په رلهمانی کوردستان عیراق، دهسته ی سه رۆکایهتی په رلهمان بریاریدا به رنامه ی کاری دانیشتنی ژماره (12) ی سالی یه کهم له خولی پینجه می هه لباردنی په رلهمانی کوردستان له کاتزمیر (11) ی پیش نیوهپۆ رۆژی دوو شه ممه ریکهوتی (2019/7/8) به م شیوهیه بیته:

1/ دهنگان له سه ر پینجیازی یاسای هه مواری یه کهمی یاسای ژماره (3) ی سالی 2009 یاسای پاریزگاکان له هه ریمی کوردستان به پپی حوکمی ماده کانی (90، 97، 96، 93، 91) له په پرهوی ناوخوی په رلهمانی کوردستان.

بهرپز د. فاللا فرید ابراهیم / سه رۆکی په رلهمان:

به ناوی خوی به خشنده و میهرمان.

به ناوی گهلی کوردستان، دانیشتنه کهمان ده کهینه وه، دانیشتنی ژماره (12) وهرزی گریدانی یه کهم سالی یه کهم، له خولی پینجه می هه لباردنی په رلهمانی کوردستان، بهرپز سکرتهیری په رلهمان به فرموون به رنامه ی کاری دانیشتنی نه مرۆ بخویننه وه.

بهرپز منی نبی نادر قهوجی / سکرتهیری په رلهمان:

بهرپز سه رۆکی په رلهمان.

به رنامه ی کار به پپی حوکمی برگی کانی یه کهم، دووم، سییه م، له ماده ی (16) و برگی (3) له ماده ی (18) برگی کانی (1 و 5) له ماده ی (54) و ماده کانی (47) و (52) و (55) و (56) و (57) له په پرهوی ناوخوی په رلهمانی کوردستان - عیراق، دهسته ی سه رۆکایهتی په رلهمان بریاری دا به رنامه ی کاری دانیشتنی ژماره (12) ی ناسایی خولی به هاری سالی یه کهمی خولی پینجه می هه لباردنی په رلهمان له کاتزمیر (11) ی پیش نیوهپۆی رۆژی دوو شه ممه ریکهوتی 2019/7/8 به م شیوهیه بیته:

1/ دهنگان له سه ر پینجیازی یاسای هه مواری یه کهمی یاسای ژماره (3) ی سالی 2009 یاسای پاریزگاکان له هه ریمی کوردستان به پپی حوکمی ماده کانی (90، 97، 96، 93، 91) له په پرهوی ناوخوی په رلهمانی کوردستان.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان پوختەى دانىشتنى ژمارە (11)ى ئاسايى و ناوى ئامادەنەبووان بە مۆلەت و بى مۆلەت بىخویننەو، فەرموو.

بەرپىز منى نبى نادر قەوھەچى/سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پوختەى دانىشتنى ژمارە (11) ئاسايى رۆزى يەك شەممە رېككەوتى 2019/7/7 بەم شيوەيەى خوارەو بەو:

1/ دەست پى كرنى دانىشتن لەلايەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

2/ خویندەنەو بەرنامەى كار و پوختەى دانىشتن و ناوى ئامادەبوو و ئامادەنەبووان لەلايەن بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان.

3/ دەست پى كرنى بىرگەكانى بەرنامەى كار لەلايەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

4/ خویندەنەو دووهمى پىشنىيازى ياساى ھەموارى ياساى ژمارە (3)ى سائى 2009 ى ياساى پارىزگانى ھەرىمى كوردستان وە خستەنەرووى راپۆرتى ھاوبەشى لىژنەى كاروبارى ياسايى و لىژنەى پىشمەرگە و ناوخۆ و ئاسايش و ئەنجومەنى خۆجىيەكان و گفتوگو كرنى پىشنىيازى ياساى ناوبرا و بە پىى حوكمى ماددەكانى (87 و 88 و 89) لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

5/ كۆتايى ھاتنى دانىشتنەكە لەلايەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ناوى ئەو ئەندامانەى مۆلەت پىدراون يان بە بى مۆلەت ئامادەنەبوون بۆ دانىشتنى ژمارە (11)ى ئاسايى خولى پىنجەمى ھەبىژارنى پەرلەمان لە بەروارى 2019/7/7 .

1/ بىگەرد دلشاد شكرالله/مۆلەت

2/ سۆران عمر سعید/ ئامادەنەبوو

3/ شىو اشقى عبدالله/مۆلەت

4/ شىرىن امين عبدالعزیز/مۆلەت

5/ فىصل عباس عولا/مۆلەت

6/ محسن حسين مستهفا/ ئامادەنەبوو

بەرپىز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان، دەست بەجىبەجى كرنى بىرگەى يەكەمى بەرنامەى كارى ئەمرۆمان دەكەين، داوا لە دەستەى سەرۆكايەتى ھەردوو لىژنەى ياسايى و لىژنەى پىشمەرگە و ناوخۆ و ئاسايش و ئەنجومەنە خۆجىيەكان دەكەين بفرموون بۆ جىگای خۆيان، بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياسايى لە ناونىشانى پىشنىيازى ياسايەكەو دەست پى دەكەين، بفرموون لەسەر ناونىشانەكە ئەگەر ھىچ پىشنىيارىك ھەيە بۆ ئەووى بىخەينە دەنگدان، كاك بزار فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ئەگەر ئىجازەت ھەبىت، بەس روونکردنە وەھىەك وەكو لیژنا یاسایی، پشتی پىشتیازا یاسایا ھەمواری یەكەمى یاسای ژمارە (3) ی سالی 2009 ی یاسای پارىزگاكانى ھەرىمى كوردستان د دانىشتنا ژمارە (10) ئاسایا پەرلهمانى كوردستان دا رپكەفتى 2019/7/6 خاندنا یەكى بۆ ھاتىە كرن، ژ لایى بەرپز سەرۆكى پەرلهمانى را ھاتىە ئاراستە كرن بۆ ھەردوو لیژنەيەن كاروبارىن یاسایی و لیژنا پىشمەرگە و نافخۆ و ئاساپش و ئەنجومەنا خۆجیەكان وەك كو لیژنیت تايبەتمەند، ل دیف وان ئەركیت (89) بركە ژ پەپرەوى نافخۆی پەرلهمانى كوردستانى دایە لیژنا تايبەتمەند بۆ دارشتنا وان پىشنياران ئەوین ژ لایى ئەندامین پەرلهمانى فە د دانىشتنا ژمارە (11) یا ئاسایا پەرلهمانى كوردستانى دا ھاتىنە ئاراستە كرن، پشتی ھەردوو لیژنەى تايبەتمەند كۆن بوونا خۆ كرى و وان پىشنياران ھاتىنە كرن، نوکە ل بەر دەستی مەنە بەننى ئەو پىشنيارانە ئەوین گرىداى ب ناف و نىشانى پىشنيازا یاسایی فە ژ بەر كو وەكو لیژنا یاسایی ئەو جوملە یان ئەو رستە یا كو نەگونجا دگەل ناف و نىشانیت یاسایی مە رەش كر، ژ بەرھەندى ئەو پىشنيار بەننى مە نە نقيسینە ل راپۆرتا خۆدا ئامادە نەكرینە، پىشنيازا یاسایی.

پىشنيازی یاسای ھەموار یەكەمى یاسای ژمارە 3 ی سالی 2009 یاسای پارىزگاكانى ھەرىمى كوردستان - عىراق.

بەرپز د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلهمان:

ھەرىمى كوردستان - عىراق وەكو لە ئەسلى یاسایەكەدا ھاتوو، ھىچ پىشنيارىك نىيە لەسەر ناوئىشانى پىشنيازەكە، بھرموو جارىكى تر بىخویننەو بۆ ئەوہى بىخەينە دەنگدان، فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

پىشنيازی یاسای ھەمواری یەكەمى یاسای ژمارە 3 ی سالی 2009 یاسای پارىزگاكانى ھەرىمى كوردستان - عىراق.

بەرپز د.فالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلهمان:

ئەندامانى بەرپزى پەرلهمان ناوئىشانى پىشنيازی یاسایەكە، وەكو ئەوہى كە خوینرايەو دەيخەينە دەنگدان، ھەر ئەندامىكى بەرپزى پەرلهمان رەزامەندە لەسەر ناوئىشان تكيە دەست بەرز بکاتەوہ؟ زۆر سوپاس (81) پەرلهمانتار لەگەل ئەوہى لەگەل نىيە دەست بەرز بکاتەوہ؟ (8) پەرلهمانتار لەگەل نىيە، كەواتە بە زۆرينەى دەنگ پەسەند كرا، بھرموو ماددەى یەكەم بچویننەو كاك بزار فەرموو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ماددەى/1

جوار پيشنيار هه نه، پيشنيارى يه كه م، هه لئىزاردنى پاريزگار له دهره وى ئەندامانى ئەنجومەن يان له نيوانيان دا به زۆرينه ي رهاى ژماره ي ئەندامانى ئەنجومەن ده بىت، له ماوه يه ك كه ئەوپه رى (30) رۆژ له ميژووى به ستنى يه كه م دانىشتنه وه تىپه ر نه كات ته نها بۆ ئەم خوله .

به رپز د. قالا فريد ابراهيم / سه رۆكى په رله مان:

پيشنيارى يه كه م ده خه ينه ده نگدان، ته نها بۆ ئەم خوله ئيزافه كراوه كه سى په رله مان تار ته ئيديان كرده وه، و اتا هه لئىزاردنى پاريزگار له دهره وه بۆ ناوه وى ئەندامانى ئەنجومەن و به زۆرينه ي رهاى ژماره ي ئەندامانى ئەنجومەن ده بى له ماوه يه كدا كه ئەو په رى (30) رۆژ له ميژووى به ستنى يه كه مين دانىشتنه وه تىپه ر نه كات ته نها بۆ ئەم خوله بىت، ئەو ئەندامانى كه له گه لئ ئەو پيشنياره بخريته ده نگدان تكيه ده ست به رز بكا ته وه؟ (2) كه س له گه ل، ئەو ئەندامانه ي كه دژى ئەو پيشنياره ن ده ست به رز بكه نه وه؟ زۆر سوپاس، (59) په رله مان تار له گه ل پيشنياره كه نين، پيشنياره كه به زۆرينه ي ده نگ رەت كرايه وه، پيشنيارى دووه م.

به رپز بزار خالد عبدالله:

به رپز سه رۆكى په رله مان.

پيشنيارى دووه م/

هه لئىزاردنى پاريزگار له نيو ئەندامانى ئەنجومەن به زۆرينه ي رهاى ژماره ي ئەندامانى ئەنجومەن ده بىت، له ماوه يه كدا كه ئەو په رى (30) رۆژ له ميژووى به ستنى يه كه م دانىشتن تىپه ر نه كات.

به رپز د. قالا فريد ابراهيم / سه رۆكى په رله مان:

ئەو پيشنياره وه كو خويندبىه وه ته نها هه لئىزاردنى پاريزگار له نيوان ئەندامانى ئەنجومەن، ئەوه ي له گه ل ئەو پيشنياره يه ده ست به رز بكا ته وه؟ (19) په ر له مان تار له گه ل پيشنياره كه يه، ئەو ئەندامانه ي كه دژى پيشنياره كه ن ده ست به رز بكه نه وه؟ (49) په رله مان تار دژى پيشنياره كه ن، كه واته پيشنياره كه به زۆرينه ي ده نگ رەت كرايه وه، پيشنيارى سييه م بخوينه وه.

به رپز بزار خالد عبدالله:

به رپز سه رۆكى په رله مان.

پيشنيارى سييه م/

هه لئىزاردنى پاريزگار له نيو ئەندامانى ئەنجومەن به زۆرينه ي رهاى ژماره ي ئەندامانى ئەنجومەن ده بىت، له ماوه يه كدا كه (30) رۆژ له دواى سويند خواردنى له ميژووى به ستنى يه كه مين دانىشتنه وه تىپه ر نه كات.

به رپز د. قالا فريد ابراهيم / سه رۆكى په رله مان:

ئەوه ي كه خويندرا يه وه ده يخه ي نه ده نگدان، ئەو ئەندامانه ي كه له گه لئ، جياوازه، ليژ نه ي يا ساى روونكرده وه دده ن ده لئىن ئيمه ده زانين يه كه م دانىشتن سويند خوارد نه، به لام ئەمانه تن له به ر ئەوه ي

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان زياتر لە سى كەس پيشنيارى كردبوو، بۆيە خستوومانەتە نيو پيشنيارهكان، ئەوەى لە گەل ئەو پيشنيارهيه دەست بەرز بكا تەو تەكا يە، چونكە لە ناو را پورتى ليژنەدا هاتوو، بىخويننەو بەرپىز سەرۆكى ليژنەى ياسايى.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيارى سييه م/

هەلبژاردنى پاريزگار لە نيو ئەندامانى ئەنجومەن بە زۆرينەى رەهاى ژمارەى ئەندامانى ئەنجومەن دەبیت، لە ماوهيه كدا كە (30) رۆژ لە دواى سویند خواردن لە ميژووى بەستنى يەكەم دانىشتنەو تىپەر نەكات.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ئەندا مە بەرپىزا نەى كە لە گەل ئەو پيشنيارهەن دەستيان بەرز بکە نەو؟ (3) كەس لە گە ئە، ئەو ئەندامانى كە دژى ئەو پيشنيارهەن دەست بەرز بکە نەو؟ (36) ئە ندام پەر لەمان دژى پيشنياره كەيه، پيشنياره كە بە زۆرينەى دەنگ رەت كرايهو، پيشنيارى چوارەم ئەويه كە ماددەكە وەكو خۆى بميني تەو، بەرپىز سەرۆكى ليژنەى ياسايى ماددەكە وەكو خۆى بىخويننەو بۆ ئەو بىخهينه دەنگدان.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى يەكەم:

خالى يەك لە برگەى سييه م لە ماددەى شەشەمى ياساكە هەموار دەكریت و بەم شيوهيه دەخويندريتەو:
1- هەلبژاردنى پاريزگار لە دەرەو ئەندامانى ئەنجومەن يان لە نيوانيان دا بە زۆرينەى رەهاى ژمارەى ئەندامانى ئەنجومەن دەبیت لە ماوه يەك دا كە ئەو پەرى (30) رۆژ لە ميژووى بەستنى يە كەمين دانىشتنەو تىپەر نەكات.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەو شيوهيه كە خويندرا يەو دەيخهينه دەنگدان، ئەو ئەندا مە بەرپىزا نەى كە لە گەل دەست بەرز بکە نەو؟ زۆر سوپاس، (76) ئە ندام پەر لەمان لە گەل ماددەكە يە، ئەو كە دژە دەست بەرز بكا تەو؟ (21) ئەندام پەرلەمان دژە، ماددەكە بە زۆرينەى دەنگ پەسند كرا، بفرموى ماددەى (2).

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (2) دوو پيشنيار هەيه.

پيشنيارى يەكەم/

بەدەر لە حوكمى بېرگەى دووم لەگەل ماددەى چوار دەمى ياساگە ئەم خو لەى ئەنجو مەنى پارىزگا كان لە پيادەكردنى تايبەتمەندىيەكانيان بەردەوام دەبن لە كاتى كۆتايى هاتنى ماوهى ياسايان تا هەلباردن بە مەرجىك لە سائىك تىپەر نەكات.

بەريز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

پيشنيارى يەگەم دەخەينە دەنگدان، بە مەرجىك بەردەوام دە بن ئەنجو مەنى پارىزگا كان بە مەرجىك لە سائىك تىپەر نەكات، ئەوهى كە تەئيدى ئەو پيشنياره دەكات دەست بەرز كاتەوه؟ (22) پەر لەمانتار لەگەلە، ئەوهى كە دزى پيشنيارهگەيه دەست بەرز كاتەوه؟ (57) پەر لەمانتار لەگەل پيشنيارهگە نييه، كەواتە پيشنيارهگە بە زۆرينەى دەنگ رەتكرايهوه، فەرموو پيشنيارى دووم.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيارى دووم وەك خۆى، ئەصلەگەش:

ماددەى/2

بەدەر لە حوكمى بېرگەى دووم لە ماددەى چوار دەمى ياساگە ئەم خو لەى ئەنجو مەنى پارىزگا كان لە پيادەكردنى تايبەتمەندىيەكانيان لە كاتى كۆتايى هاتنى ماوهى ياسايان تا هەلباردن خولىكى نوپى ئەنجومەن بەردەوام دەبن.

بەريز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

وەكو خۆى خويندرايهوه، ئەوهى كە لەگەلە ماددەگە وەكو خۆى بروت بەو شيوهيهى كە سەرۆكى ليژنەى ياسايى خويندرايهوه دەست بەرز كاتەوه؟ (74) پەر لەمانتار لەگەل ماددەگە يە، ئەوهى كە دز ماددەگە يە دەست بەرز كاتەوه؟ (20) دزە، كەواتە ماددەى (2) بە زۆرينەى دەنگ قبوول كرا. ماددەى (3) بخويننەوه، فەرموو.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (3) هيچ پيشنيار نيينه ئەصلى ماددەگەش:

ماددەى/3: پيوسته ئەنجومەنى وەزيران و لايەنە پەيوەنديدارەكان حوكمەكانى ئەم ياسايە جيبەجيبكەن.

بەريز د.فالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (3) وەكو خويندرايهوه دەيخەينە دەنگدان ئەوهى لەگەلە دەست بەرز كاتەوه؟ (80) پەر لەمانتار لەگەلە، ئەوهى دزە دەست بەرز كاتەوه؟ هيچ پەر لەمانتارىك دز نييه، كەواتە ماددەگە بە زۆرينەى دەنگ قبوول كرا. ماددەى (4) بخويننەوه، فەرموو.

بەرپىز بىزار خالدىن ئاللاھ:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە 4) چ پېشنىيار نىيىنە ئەھلى ماددە 4) پېشنىيازاسايدا:

ماددە 4: كار بە ھىچ دەھىكى ياساىى يان بېرىارەك ناكرىت كە ناكۆك بىت لەگەل دەھەكانى ئەم ياساىە.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

ماددە 4) دەھەينە دەنگدان ئەھلى لەگەل دەست بەرز كاتەھە؟ (80) پەر لەمانتار لە گەل زۆر سوپاس،

ئەھلى دىزى ئەم ماددەيە يە كە خوينرايەھە دەست بەرز كاتەھە؟ ھىچ پەر لەمانتارىك دىز نىيە، كەواتە

ماددەكە بە زۆرىنەھى دەنگ پەسەند كرا. ماددە 5) بخويننەھە، فەر موو.

بەرپىز بىزار خالدىن ئاللاھ:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە 5) چ پېشنىيار نەبوون ئەھلى ماددە 5) پېشنىياراسايدا:

ماددە 5: ئەم ماددەيە لە رۆزى دەرچواندىنى جىبەجى دەكرىت ۋە لە رۆژنامەھى فەر مى وقائى كرىستان

بلاو دەكرىتەھە.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

خوينرايەھە ماددەكە ۋەكو خۇى دەيخەينە دەنگدان ئەھلى لەگەل دەست بەرز كاتەھە؟ زۆر سوپاس، (78)

پەر لەمانتار لەگەل، ئەھلى دىز دەست بەرز كاتەھە؟ (1) پەر لەمانتار دىز، كەواتە بىت ماددەكە بە زۆرىنەھى

دەنگ پەسەند كرا. ھۆيەكانى دەرچواندىن، فەر موو.

بەرپىز بىزار خالدىن ئاللاھ:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھۆيەكانى دەرچواندىن چ پېشنىيار نەبوون ۋ بەركو نافەرۆك مە گەنجاندىيە ل گەل ھۆيەكانى دەرچواندىن.

ھۆيەكانى دەرچواندىن:

بە مەبەستى دروست نەبوونى بۇشاىى ياساىى لە ئەنجومەنى پارىزگاكان ۋ بەردەوام بوونى ئەنجومەنەكان

لە پىادە كرىدى تايبەتمەندىەكان ۋ ۋە ھەلپىاردنى پارىزگار لە دەرەھى ئەندامانى ئەنجومەن، يان لە نىو

ئەندامانى ئەنجومەن، بە مەبەستى فەرا ھەم كرىدى ۋ گەيا ندىنى خزمەتگوزار يەكان بۇ ھاۋلات يان بە

شېۋەيەكى باشتر ئەم ياساىە دەرچوئىنرا.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۋىكى پەرلەمان:

ھۆيەكانى دەرچواندىن دواى ئەھلى لىز نەھى ياساىە سىاغەھى كرىدۇ تەھە لە سەر پىشنىيارى ئەندامانى

پەرلەمان ئەم بىر شگەيەھى بۇ زىاد كراۋە كە دەللىت (ھەلپىاردنى پارىزگار لە دەرەھى ئەندامانى ئەنجومەن

يان لە نىو ئەندامانى ئەنجومەن دەھى ۋ بە مەبەستى فەرا ھەم كرىدى ۋ گەيا ندىنى خزمەتگوزار يەكان بۇ

ھاۋلات يان بە شېۋەيەكى باشتر ئەم ياساىە دەرچوئىنرا) ئەم دەھى دار شتەھەھى لىز نەھى ياساىە ۋە

دەپخەينە دەنگدان، بەرئزان ئە ندامنى پەر لەمان ئەوەى كە رەزامە نده لە سەر ھۆ يەگانى دەر چواند بەو شيوەيەى خوئندرايەو دەست بەرز كاتەو، (79) پەرلەمانتار لەگەلە، ئەوەى كە دژە دەست بەرز كاتەو؟ (17) پەرلەمانتار دژە، كەواتە ھۆ يەگانى دەرچواندن بە زۆرينەى دەنگ پە سەند كرا. ئىستا كۆى ياساكە دەخەينە دەنگدان، ئە ندامنى بەرئزى پەر لەمان ئەوەى كە رەزامە نده لە سەر كۆى ياساكە دەست بەرز كاتەو؟ زۆر سوپاس، (80) پەرلەمانتار رەزامە نده، ئەوەى كە دژى ياساكە يە دەست بەرز كاتەو؟ (20) پەرلەمانتار دژە، كەواتە كۆى ياساكە بە زۆرينەى دەنگ پە سەند كرا. دەست خۆ شى لە پەر لەمانى كوردستان دە كەين وە پەرۆز بايى لە گەلى كوردستان دە كەين بە بۆ نەى دەرچواندننى ئەم پيشنيازى ياسايە، زۆر سوپاس دانىشتنەكەمان ھەلگرت.

د. فاللا فرید ابراهيم
سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عێراق

ھيمن ھەورامى
جیگری سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان □ عێراق

منى نبى قهوجى
سكرتيرى پەرلەمانى
كوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروتوكولى دانيشتنى ژماره (13)ى

چوارشەممە رېكەوتى 2019□7□10

خولى پىنجه مى ھەلبژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (13)

چوارشەممە رېكەوتى 2019/7/10

كاتزمير (11) ى پيش نيوەرۆى رۆزى چوارشەممە رېكەوتى 2019/7/10 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. قالا فرید ابراهيم سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز هېمن ھەورامى جىگىرى سەرۆك و، بەرپىز منى نبى قەوچى سكرتيرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (13) ى خولى پىنجهمى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى برگەى (يەكەم) ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (13) ى سالى يەكەم لە خولى پىنجهمى ھەلئىزاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمير (11) ى پيش نيوەرۆ رۆزى چوار شەممە رېكەوتى (2019/7/10) بەم شيوەىە بىت:

يەكەم:

1-متمانەدان بە سەرۆكى ئەنجو مەنى وەزيران كە بە برپارى ژماره (7) ى سالى (2019) لە پەرلەمانى كوردستان ناوژە ند كرا، وە بە ھەرمانى ژماره (1) ى سالى (2019) سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان رادەسپىردرا بۇ پىكەيئانى كابىنەى وزارى نۆيەمى ھەرىمى كوردستان.

2-خويندەنى ناوى وەزيرەكان لەلايەن راسپىردراو سەرۆكى ئەنجو مەنى وەزيران بە پىى برگەى (4) ى ماددەى (56) لە ياساى ژماره (1) ى سالى (1992) ى ھەموارکراو، وە متمانە پىدان لەلايە پەرلەمانى كوردستان/عراق.

دووھم: سوپند خواردنى بەرپىز سەرۆك، جىگىرى سەرۆكى ئەنجو مەنى وەزيران و وەزيرە كانى كابىنەى وزارى نۆيەمى ھەرىمى كوردستان بەپىى ماددەى (6) لە ياساى ئەنجو مەنى وەزيرانى ھەرىمى كوردستان ژماره (3) ى سالى (1992) ى ھەموارکراو.

سپيەم: خويندەنەو ھىلە گشتيەكان بەرنامەى كابىنەى وزارى نۆيەم لەلايەن بەرپىز سەرۆكى ئەنجو مەنى وەزيرانى ھەرىمى كوردستان/عراق.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى بەخشندەو مېھربان.

بە ناوى گەلى كوردستان دانىشتەكەمان دەكەينەو، دانىشتىنى ژماره (13) ى ناسايى وەرزى گرپدانى يەكەم سالى يەكەم لە خولى پىنجهمى ھەلئىزاردنى پەرلەمانى كوردستان، داوا لە بەرپىز سكرتيرى پەرلەمان دەكەين بەرنامەى كارى دانىشتىنى بچوينتەو، بفرموون.

بەرپىز منى نى نادر (سكرتېرى پەرلەمان):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار:

بەپپىى حوكمى بىرگەكانى يەكەم، دوووم، سىيەم لە ماددەى (16) وە بىرگەى سىيەم لە ماددەى (18)، وە ماددەى كانى (47، 48، 52، 55، 56، 57) لە پەيرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كورد ستان/عيراق دە ستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان بىرپاريدا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە(13)ى ئاسايى خولى بەهارەى سائىيەكەم لە خولى پىندجەمى ھەلا بىژاردنى پەر لەمانى كورد ستان لە كا تىمىر (11:00)ى پىش نىوەرۆ رۆژى چوارشەمە رىكەوتى (2019/7/10) بەم شىوہىيە بىت.

يەكەم:

1-متمانەدان بە سەرۆكى ئەنجومەنى وەزىران كە بە بىرپارى ژمارە (7)ى سائى (2019) لە پەر لەمانى كورد ستان ناوژە ند كرا، وە بە فەرمانى ژمارە (1)ى سائى (2019) سەرۆكايەتى ھەرىمى كورد ستان رادەسپىردرا بۇ پىكەيئانى كابىنەى وزارى نۆيەمى ھەرىمى كوردستان.

2-خويندەنى ناوى وەزىرەكان لەلايەن راسپىردراو سەرۆكى ئەنجومەنى وەزىران بە پىيى بىرگەى (4)ى ماددەى (56) لە ياساى ژمارە (1)ى سائى (1992)ى ھەمواركرائ، وە متمانە پىدان لەلايە پەر لەمانى كوردستان/عيراق.

دوووم: سوپىند خواردىنى بەرپىز سەرۆك، جىگىرى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزىران و وەزىرە كانى كابىنەى وزارى نۆيەمى ھەرىمى كوردستان بەپپىى ماددەى (6) لە ياساى ئەنجومەنى وەزىرانى ھەرىمى كوردستان ژمارە (3)ى سائى (1992)ى ھەمواركرائ.

سىيەم: خويندەنەو ھىلە گشتىيەكان بەرنامەى كابىنەى وزارى نۆيەم لە لاين بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەنى وەزىرانى ھەرىمى كوردستان/عيراق.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراھىم/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان، بفرموون پوختەى دانىشتنى ژمارە (12)ى ئاسايى ناوى ئامادە نەبووان بە مۆلەت و بى مۆلەت بخويندەو.

بەرپىز منى نى نادر (سكرتېرى پەرلەمان):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پوختەى دانىشتنى ژمارە (12)ى ئاسايى رۆژى دووشەمە رىكەوتى (2019/7/8) بەم شىوہىيەى خوارەو بوو.

1-دەستپىكردىنى دانىشتن لەلايەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

2-خويندەنەو بەرنامەى كار و پوختەى دانىشتن و ناوى ئامادەبوو و ئامادە نەبووان لەلايەن بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان.

- 3-دستپیکردنی برپگهکانی بهرنامهی کار له لایهن بهرپیز سهرۆکی پهرلهمان.
- 4-دهنگدان و په سهند کردنی یا سایی هه مواری یه کهمی یا سایی ژ ماره (3) ی سایی (2009) یا سایی پارێزگاکانی ههریمی کوردستان به کۆی (80) دهنگی پهرلهمانتار.
- 5-کۆتایی هاتنی دانیشتهکه له لایهن بهرپیز سهرۆکی پهرلهمان.
- ناوی ئەو ئەندامانەى مۆلەت پێدراون یان بەبێ مۆلەت ئامادە نەبوون بۆ دانیشتنی ژ ماره (12) ی ئاسایی خولی پینجەمی هه لێژاردنی پهرلهمانی کوردستان له بهرواری (2019/7/8).

1- زیاد جبار محمد (مۆلەت).

2- فیصل عباس عولا (مۆلەت).

3- شوان کریم محمد (ئاماده نهبوو).

4- شنۆ اشقی عبدالله (ئاماده نهبوو).

5- شیرین امین عبدالعزیز (مۆلەت).

بهرپیز د.فالا فرید ابراهیم/ سهرۆکی پهرلهمان:

زۆر سوپاس، پێشەکی به ناوی دهستهی سهرۆکایهتی پهرلهمانی کوردستان و به ناوی گشت ئەندامانی پهرلهمانی کوردستان به خێرهاتنی رێزدار جهنابی (مسرور مسعود مصطفی بارزانی) را سپێردراو بۆ پێکهێنانی کابینهی وزاری نۆیهمی ههریمی کوردستان و جیگره کهی و کاندیدانی کابینه که ده کهین، سوپاسی بهرپیزیان ده کهین که له پێش وادهی یاسایی کابینه کهی خسته بهردهمی پهرلهمان و ناو و سیفی کاندیدانی پێشکهش به پهرلهمان کرد، ئەندامانی بهرپیزی پهرلهمان دهست به جێبهجێکردنی برپگهکانی کاری دانیشتنی ئەمرۆمان ده کهین، برپگه یه کهم بریتییە له متمانهدان به کابینهی وزاری نۆیهمی ههریمی کوردستان، پاش خویندنهوهی ناوی جیگر و سهرۆک و وهزیرهکان له لایهن بهرپیزیان کاندیدی راسپێردراو بۆ سهرۆکی کابینهی وزاری نۆیهم به پێی برپگهی (4) له مادهی (56) له یاسای هه لێژاردنی پهرلهمانی کوردستان ژ ماره (1) ی سایی (1992)، تکا ده کهین رێزدار جهنابی (مسرور مسعود مصطفی بارزانی) بفرمویت تهنها له جیگای تایبهتی خۆی هه لێستیهوه بۆ متمانه وهرگرتن، ئەندامانی بهرپیزی پهرلهمان ئەوهی رهزومه نده رێزدار جهنابی (مسرور مسعود مصطفی بارزانی) ببیته به سهرۆکی ئەنجومەنی وهزیرانی ههریمی کوردستان تکا یه دهست بهرز کا تهوه؟ زۆر سوپاس، (88) پهرلهمانتار متمانهی پێدا، رێزدار جهنابی (مسرور مسعود مصطفی بارزانی) بوو به سهرۆکی ئەنجومەنی وهزیرانی ههریمی کوردستان، پێرۆزبایی له جهنابیان ده کهین و هیوای سهرکهوتنی بۆ دهخوازین.

ئێستا تکا ده کهین له جهنابیان بهرپیز سهرۆکی ئەنجومەنی وهزیرانی ههریمی کوردستان ناوی جیگری سهرۆکی ئەنجومەنی وهزیران و وهزیرهکانی کابینهی نۆیهمی حوکمهتی ههریمی کوردستان بچوینیتهوه، بفرموون.

بەرپىز مسرور مسعود مصگنى / سەرۋىكى ئەنجومەنى ۋەزىران:

بە ناۋى خۋاى گەورە ۋە مېھرە بان، بەرپىز سەرۋىكى پەر لەمان ئەم لىستەى خوارەدە ناۋى كاندىدانى پېشنيار كراۋەكانمانە بۇ پېكھاتەى كابىنەى (نۆپەم) ى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، كە پېشتەر سېقىيەكانيان ئاراستەى بەرپىزتان كراۋە، بەرپىز (قوباد جەلال حسام الدين تالەبانى) بۇ جىگىرى سەرۋىكى ئەنجومەنى ۋەزىران، پۇستە وزارىيە پېشنيار كراۋەكان ئەمانەن:

فرست احمد عبداللە بۇ ۋەزىرى (داد)، (شۆرش اسماعيل عبداللە) بۇ ۋەزىرى (كارو بارى پېشمەرگە)، (رېبەر احمد خالد) بۇ ۋەزىرى (ناوخۇ)، (ئاۋات جەناب نورى صالح)، بۇ ۋەزىرى (دارايى ۋە ئابوورى)، (د.سامان حسين محمد بەرزنجى) بۇ ۋەزىرى (تەندروستى)، (ئالان حمە سعید صالح محمد) بۇ (ۋەزىرى پەرۋەردە)، (دانا عبدالكريم حمە صالح عبدالرحمان)، بۇ ۋەزىرى (ئاۋەدانكرد نەۋە ۋە نىشتە جېكردن)، (ساسان عثمان عونى حبيب)، بۇ ۋەزىرى (شارەۋانى ۋە گەشت ۋە گوزار)، (د.ئارام محمد قادر امين) بۇ ۋەزىرى (خویندنى بالاً ۋە توپزىنەۋەى زانستى)، (د.دارا رشيد محمد) بۇ ۋەزىرى (پلان دانان)، (كوپستان محمد عبداللە معروف) بۇ ۋەزىرى (كاروبارى كۆمەلایەتى)، (محمد سعید على) بۇ ۋەزىرى (رۇشەمبىرى ۋەلاۋان)، (عبداللە محمد محمد سان احمد) بۇ ۋەزىرى (شەھيدان ۋە ئەنفالكرائوان)، (بېگەرد دلشاد شكراللە) بۇ ۋەزىرى (كشتوكال ۋە سەرچاۋەكانى ئاۋ)، (كمال مسلم سعید قرنى) بۇ ۋەزىرى (بازرگانى ۋە پېشە سازى)، (نانۇ جوهر عبدالسيح عبدۇ) بۇ ۋەزىرى (گواستەنەۋە ۋە گەياندن)، (پشتيوان صادق عبداللە) بۇ ۋەزىرى (ئەۋقاف ۋە كاروبارى ئاينى)، (كمال محمد صالح خليل) بۇ ۋەزىرى (كارەبا)، (خالد سلام سعید) بۇ ۋەزىرى (ھەرىم)، (ئايدىن معروف سليم) بۇ ۋەزىرى (ھەرىم)، (قالا فرید ابراهيم) بۇ ۋەزىرى (ھەرىم)، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، تىكايە لە جىگى خۇتان دابنىشەۋە، زۆر سوپاسى سەرۋىكى ئەنجومەنى ۋەزىرانى ھەرىمى كوردستان دەكەين بۇ خستەرووى ناۋى كابىنەكەى، ئىستا بەرپىز جەنابى (قوباد جەلال حسام الدين تالەبانى) كاندىد بۇ جىگىرى سەرۋىكى ئەنجومەنى ۋەزىرانى ھەرىمى كوردستان دەخەينە دەنگدان بۇ متمانە ۋەرگرتن، ئەۋەى لەگە ئە دەست بەرز كا تەۋە؟ زۆر سوپاس جەنابى بەرپىز (قوباد جەلال حوسامەدين تالەبانى) بە دەنگى (73) پەرلەمانتار بوۋ بە جىگىرى سەرۋىكى ئەنجومەنى ۋەزىران ھەرىمى كوردستان، پېرۇز بايى لىدەكەين ۋە ھىۋاى سەرگەۋتنى بۇ دەخۋازىن. ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئىتا بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان يەك بە يەك ناۋى ۋەزىرە كاندىدكرائۋە بەرپىزەكان دەخوینىتەۋە، تىكا دەكەين ئەۋ بەرپىزەى ناۋى دەخوینىریتەۋە لە جىگى خۇى ھەل سىتەۋە بۇ ئەۋەى بىخەينە دەنگدانى پەرلەمانى كوردستان بۇ متمانە ۋەرگرتن، فەرموو بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان.

بەرپىز منى نى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (فرست احمد عبدالله) بۆ وەزىرى (داد) با بفرمووئىت.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ئەوھى رەزامەندە بەرپىز (فرست احمد عبدالله) بېئىت بە وەزىرى (داد) لە كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان تكايە دەست بەرز كاتەوھ؟ (84) پەر لەمانتار متمانەى پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى وەرگرت، پىرۆزە. فەرموو سكرتېرى پەرلەمان.

بەرپىز منى نى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (شۆرش اسماعيل عبدالله) بۆ وەزىرى (كاروبارى پىشمەرگە) با بفرمووئىت.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەر لەمان ئەوھى رەزامەندە بەرپىز (شۆرش اسماعيل عبدالله) بېئىت بە وەزىرى (كاروبارى پىشمەرگە) لە كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان تكايە دەست بەرز كاتەوھ؟ (73) پەر لەمانتار متمانەى پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى وەرگرت، پىرۆزە. فەرموو سكرتېرى پەرلەمان.

بەرپىز منى نى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (رىبەر احمد خالد) بۆ وەزىرى (ناوخۆ) با بفرمووئىت.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەوھى رەزامەندە بەرپىز (رىبەر احمد خالد) بېئىت بە وەزىرى (ناوخۆ) لە كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان تكايە دەست بەرز كاتەوھ؟ (76) پەر لەمانتار متمانەى پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى وەرگرت، پىرۆزە. فەرموو سكرتېرى پەرلەمان.

بەرپىز منى نى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (ئاوات جەناب نورى صالح) بۆ وەزىرى (دارايى و ئابوورى) با بفرمووئىت.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەوھى رەزامەندە بەرپىز (ئاوات جەناب نورى صالح) بېئىت بە وەزىرى (دارايى و ئابوورى) لە كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان تكايە دەست بەرز كاتەوھ؟ (81) پەر لەمانتار متمانەى پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى وەرگرت، پىرۆزە. فەرموو سكرتېرى پەرلەمان.

بەرپىز منى نى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (د.سامان حسين محمد بەرزنجى) بۇ ۋەزىرى (تەندروستى) با بفرمووېت.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەدى رەزامەندە بەرپىز (د.سامان حسين محمد بەرزنجى) بېيىت بە ۋەزىرى (تەندروستى) لە كابىنەى نۆ يەمى حكومەتى ھەريىمى كوردستان تەكا يە دە ست بەرز كا تەۋە؟ (81) پەرلەمانتار مەمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ مەمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە. فەرموو سكرتېرى پەرلەمان.

بەرپىز منى نى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (ئالان حمە سعید صالح محمد) بۇ ۋەزىرى (پەرۋەردە) با بفرمووېت.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەدى رەزامەندە بەرپىز (ئالان حمە سعید صالح محمد) بېيىت بە ۋەزىرى (پەرۋەردە) لە كابىنەى نۆ يەمى حكومەتى ھەريىمى كوردستان تەكا يە دە ست بەرز كا تەۋە؟ (81) پەرلەمانتار مەمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ مەمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە. فەرموو سكرتېرى پەرلەمان.

بەرپىز منى نى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (دانا عبدالكريم حمە صالح) بۇ ۋەزىرى (ئاۋەدانكردنەۋە و نىشتەجىكردن) با بفرمووېت.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەدى رەزامەندە بەرپىز (دانا عبدالكريم حمە صالح) بېيىت بە ۋەزىرى (ئاۋەدانكردنەۋە و نىشتەجىكردن) لە كابىنەى نۆ يەمى حكومەتى ھەريىمى كوردستان تەكا يە دە ست بەرز كا تەۋە؟ (80) پەرلەمانتار مەمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ مەمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە. فەرموو سكرتېرى پەرلەمان.

بەرپىز منى نى نادر قھوجى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (ساسان عثمان عونى) بۇ ۋەزىرى (شارەۋانى و گەشت و گوزار) با بفرمووېت.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەدى رەزامەندە بەرپىز (ساسان عثمان عونى) بېيىت بە ۋەزىرى (شارەۋانى و گەشت و گوزار) لە كابىنەى نۆ يەمى حكومەتى ھەريىمى كوردستان تەكا يە دە ست بەرز كا تەۋە؟ (85) پەرلەمانتار مەمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ مەمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە. فەرموو سكرتېرى پەرلەمان.

بەرپىز منى نى نادر قەھوچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز د.ئارام محمد قادر امين بۇ ۋەزىرى خويىندى بالا و تويىزىنەۋەى زانستى با بىقەرموى.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەى رەزامەندە بەرپىز ئارام محمد قادر امين بىيى بە ۋەزىرى خويىندى بالا و تويىزىنەۋەى زانستى لە كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان تكايە دەست بەرز بكا تەۋە؟ (76) پەرلەمانتار متمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە.

بەرپىز منى نى نادر قەھوچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز د.دارا رشيد محمود بۇ ۋەزىرى پلاننانان با بىقەرموى.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەى رەزامەندە بەرپىز دارا رشيد محمود بىيى بە ۋەزىرى پلاننانان لە كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان تكايە دەست بەرز بكا تەۋە؟ (75) پەرلەمانتار متمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە.

بەرپىز منى نى نادر قەھوچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز كويستان محمد عبدالله معروف بۇ ۋەزىرى كاروبارى كۆمەلایەتى با بىقەرموى.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەى رەزامەندە بەرپىز كويستان محمد عبدالله معروف بىيى بە ۋەزىرى كاروبارى كۆمەلایەتى لە كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان تكايە دەست بەرز بكا تەۋە؟ (74) پەرلەمانتار متمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە.

بەرپىز منى نى نادر قەھوچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز محمد سعيد على بۇ ۋەزىرى رۇشنىرى و لاوان با بىقەرموى.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەى رەزامەندە بەرپىز محمد سعيد على بىيى بە ۋەزىرى رۇشنىرى و لاوان لە كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان تكايە دەست بەرز بكا تەۋە؟ (75) پەرلەمانتار متمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە.

بەرپىز منى نى نادر قەھوچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز عبدالله محمود محمد سان أحمد بۇ ۋەزىرى شەھيدان و ئەنفالكرانان با بىقەرموى.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەى رەزامەندە بەرپىز عبدالله محمود محمد بىيى بە ۋەزىرى كاروبارى شەھيدان و ئەنفالكرانان لە كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان تكايە دەست بەرز بكا تەۋە؟ بۇ خۇشت بۇت ھەيە دەنگ بەدى، قەرموو، تا سويىند دەخوات بۇى ھەيە دەنگ بەدى ئەندام پەرلەمان، (85)

پەرلەمانتار متمانەیان پېدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى وەرگرت، پېرۆزە، بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان، تەكايە ئەو پەرلەمانتارا نەى كە متمانە وەر دەگرن بۇ كابينەى نۆيەمى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان دە تەوان دەنگ بەدن تا سوئندى ياساى دە خۇن، چونكە كاتېك كە سوئندى ياساى دە خۇن ھەموو روكنەكانیان تېدا جېبەجى دەبى كە دەبن بە ئەندام لە ئەنجومەنى وەزيران، ھەرموو بەرپز سكرتېرى پەرلەمان.

بەرپز مەنى نەى نادر قەھوچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپز بېگەرد دىشاد شكراللە بۇ وەزىرى كشتوكال و سەرچاوەكانى ئا و با بھەرموى.

بەرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپزى پەرلەمان ئەوئەى رەزامەندە بەرپز بېگەرد دىشاد شكراللە بېى بە وەزىرى كشتوكال و سەرچاوەكانى ئا و لە كابينەى نۆيەمى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان تەكايە دەست بەرز بكا تەوئە؟ (83) پەرلەمانتار متمانەیان پېدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى وەرگرت، پېرۆزە.

بەرپز مەنى نەى نادر قەھوچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپز كمال موسليم سعید قەرەنى بۇ وەزىرى بازركانى و پېشەسازى با بھەرموى.

بەرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپزى پەرلەمان ئەوئەى رەزامەندە بەرپز كمال موسليم سعید قەرەنى بېى بە وەزىرى بازركانى و پېشەسازى لە كابينەى نۆيەمى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان تەكايە دەست بەرز بكا تەوئە؟ (85) پەرلەمانتار متمانەیان پېدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى وەرگرت، پېرۆزە.

بەرپز مەنى نەى نادر قەھوچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپز ئانۇ جوھر عبدالمسيح عەبدوكا بۇ وەزىرى گواستەئەوئەى و گەياندن با بھەرموى.

بەرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپزى پەرلەمان ئەوئەى رەزامەندە بەرپز ئانۇ جوھر عبدالمسيح بېى بە وەزىرى گواستەئەوئەى و گەياندن لە كابينەى نۆيەمى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان تەكايە دەست بەرز بكا تەوئە؟ (80) پەرلەمانتار متمانەیان پېدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى وەرگرت، پېرۆزە.

بەرپز مەنى نەى نادر قەھوچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپز پىشتىوان صادق عبدالله بۇ وەزىرى وەزىرى ئەوقاف و كاروبارى ئاينى با بھەرموى.

بەرپز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپزى پەرلەمان ئەوئەى رەزامەندە بەرپز د.پىشتىوان صادق عبدالله بېى بە وەزىرى ئەوقاف و كاروبارى ئاينى لە كابينەى نۆيەمى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان تەكايە دەست بەرز بكا تەوئە؟ (77) پەرلەمانتار متمانەیان پېدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى وەرگرت، پېرۆزە.

بەرپىز منى نى نادر قەھوھچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز كمال محمد صالح خلیل بۇ ۋەزىرى كارەبا با بىفەر موئ.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەى رەزامەندە بەرپىز كمال محمد صالح خلیل بىئى بە ۋەزىرى كارەبا لە كابىنەى نۆپەى حكومەتى ھەرپىمى كوردستان تكايە دەست بەرز بكا تەۋە؟ (85) پەر لەمانتار متمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە.

بەرپىز منى نى نادر قەھوھچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز خالد سلام سعید بۇ ۋەزىرى ھەرپىم با بىفەر موئ.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەى رەزامەندە بەرپىز خالد سلام سعید بىئى بە ۋەزىرى ھەرپىم لە كابىنەى نۆپەى حكومەتى ھەرپىمى كوردستان تكايە دەست بەرز بكا تەۋە؟ (68) پەر لەمانتار متمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە.

بەرپىز منى نى نادر قەھوھچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز ئايدىن معروف سلیم بۇ ۋەزىرى ھەرپىم با بىفەر موئ.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەى رەزامەندە بەرپىز ئايدىن معروف سلیم بىئى بە ۋەزىرى ھەرپىم لە كابىنەى نۆپەى حكومەتى ھەرپىمى كوردستان تكايە دەست بەرز بكا تەۋە؟ (78) پەر لەمانتار متمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى ۋەرگرت، پىرۆزە.

بەرپىز منى نى نادر قەھوھچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم بۇ ۋەزىرى ھەرپىم با بىفەر موئ.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئەۋەى رەزامەندە بەرپىز قالا فرید ابراهيم بىئى بە ۋەزىرى ھەرپىم لە كابىنەى نۆپەى حكومەتى ھەرپىمى كوردستان تكايە دەست بەرز بكا تەۋە؟ (83) پەر لەمانتار متمانەيان پىدا، بە زۆرىنەى دەنگ متمانەى ۋەرگرت، پىرۆزىيى متمانە بەخشىن لەلايەن پەرلەمانى كوردستانەۋە لە سەرۆكى ئەنجومەنى ۋەزىران و جىگرى سەرۆك و ۋەزىرە بەرپىزەكان دەكەين و ھىۋاى سەرکەوتنىيان بۇ دە خۋازىن، بەرپىزان ئىستا دەست بە جىبەجىكردنى برگەى دوۋەى بەرنامەى كارى دانىشتنى ئەمپرومان دەكەين كە برىتى يە لە سوئند خۋاردنى بەرپىزان سەرۆك و جىگرى سەرۆك و ۋەزىرانى كابىنەى ۋەزىرانى نۆپەى ھەرپىمى كوردستان بە پىي ماددەى (6) لە ياساى ئەنجومەنى ۋەزىرانى ھەرپىمى كوردستان ژمارە (3) سالى 1992ى ھەموارگراۋ، تىكا دەكەين زۆر بەرپىز جەنابى مسرور مسعود مصطفى بارزانى سەرۆكى ئەنجومەنى ۋەزىرانى ھەرپىمى كوردستانى عراق بىفەر موئ بۇ سوئند خۋاردن.

بەرپېز مسرور مسعود مصطفی بارزانی:

من مسرور مسعود مصطفی بارزانی به خودای مهزن سویند ده خۆم که به دئسۆزییه وه پارێزگاری له یهکیته گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکهه و رپیز له یاسا رهچاوکراوهکان بگرم.

منی نبی نادر قههوهچی / سکرتهیری پههلهمان:

قوباد جلال حسام الدین تالهانی بو جیگری سهروکی حکومهتی ههریمی کوردستان با بفهرموی.

بەرپېز قوباد جلال حسام الدین تالهانی:

من قوباد جلال حسام الدین تالهانی به خودای مهزن سویند ده خۆم که به دئسۆزییه وه پارێزگاری له یهکیته گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکهه و رپیز له یاسا رهچاوکراوهکان بگرم.

منی نبی نادر قههوهچی / سکرتهیری پههلهمان:

بهرپیز فرست احمد عبدالله بو وهزیری داد با بفهرموی.

بەرپېز فرست احمد عبدالله:

من (فرست احمد عبدالله) به خوی گهوره و مهزن سویند دهخۆم که به دئسۆزییه وه پارێزگاری له یهکیته گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکهه و رپیز له یاسا رهچاوکراوهکان بگرم.

بەرپېز د.قالا فرید ابراهیم / سهروکی پههلهمان:

منی خان فهرموو.

بەرپېز منی نبی قههوهچی / سکرتهیری پههلهمان:

بەرپېز سهروکی پههلهمان.

بهرپیز (شورش اسماعیل عبدالله) بو وهزیری کاروباری پیشمهههگه با بفهرمویت.

بەرپېز شورش اسماعیل عبدالله:

من (شورش اسماعیل عبدالله) به خوی مهزن سویند دهخۆم که به دئسۆزییه وه پارێزگاری له یهکیته گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکهه و رپیز له یاسا رهچاوکراوهکان بگرم.

بەرپېز د.قالا فرید ابراهیم / سهروکی پههلهمان:

منی خان فهرموو.

بەرپېز منی نبی قههوهچی / سکرتهیری پههلهمان:

بەرپېز سهروکی پههلهمان.

بهرپیز (رپیر احمد خالد) بو وهزیری ناوخو با بفهرمویت.

بەرپېز رپیر احمد خالد:

من (رپیر احمد خالد) به خوی مهزن سویند دهخۆم که به دئسۆزییه وه پارێزگاری له یهکیته گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکهه و رپیز له یاسا رهچاوکراوهکان بگرم.

بەرپېز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلهمان:
منی خان فەرموو.

بەرپېز منی نبی قهوهچی / سکرتری پەرلهمان:
بەرپېز سەرۆکی پەرلهمان.

بەرپېز (ئاوات جەناب نوری صالح) بۆ وهزیری دارایی و ئابووری با بفرمویت.

بەرپېز ئاوات جەناب نوری صالح:

من (ئاوات جەناب نوری صالح) بە خوای مهزن سویند دهخۆم که به دلسۆزیهوه پاریزگاری له یهکیتی گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکهه و رپیز له یاسا رهچاوکراوهکان بگرم.

بەرپېز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلهمان:
منی خان فەرموو.

بەرپېز منی نبی قهوهچی / سکرتری پەرلهمان:
بەرپېز سەرۆکی پەرلهمان.

بەرپېز (د.سامان حسین محمد بهرزنجی) بۆ وهزیری تهندرستی با بفرمویت.

بەرپېز د.سامان حسین محمد:

من (سامان حسین محمد بهرزنجی) بە خوای مهزن سویند دهخۆم که به دلسۆزیهوه پاریزگاری له یهکیتی گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکهه و رپیز له یاسا رهچاوکراوهکان بگرم.

بەرپېز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلهمان:
منی خان فەرموو.

بەرپېز منی نبی قهوهچی / سکرتری پەرلهمان:
بەرپېز سەرۆکی پەرلهمان.

بەرپېز (ئالان محمدسعید صالح) بۆ وهزیری پهروهردە با بفرمویت.

بەرپېز ئالان محمد سعید صالح:

من (ئالان محمدسعید صالح محمد) بە خوای مهزن سویند دهخۆم که به دلسۆزیهوه پاریزگاری له یهکیتی گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکهه و رپیز له یاسا رهچاوکراوهکان بگرم.

بەرپېز د.قالا فرید ابراهیم / سەرۆکی پەرلهمان:
منی خان فەرموو.

بەرپېز منی نبی قهوهچی / سکرتری پەرلهمان:
بەرپېز سەرۆکی پەرلهمان.

بەرپېز (دانا عبدالکریم حمه صالح) بۆ وهزیری ئاوهدانکردنهوه و نيشتهجی کردن با بفرمویت.

بەرپۇز دانا عبدالكريم حمه صالح عبدالرحمن:

من (دانا عبدالكريم حمه صالح عبدالرحمن) به خواى مهزن سوپند دهخۆم كه به دئسۆزيهوه پاريزگارى له يهكيتى گهل و خاكى كوردستاني عيراق بكهم و رپز له ياسا رهچاوكراوهكان بگرم.

بەرپۇز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلهمان:

منى خان فەرموو.

بەرپۇز منى نبى قهوهچى/سكرتيرى پەرلهمان:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلهمان.

بەرپۇز (ساسان عثمان عونى حبيب) بۆ وهزيرى شارهوانى و گهشتوگوزار با بفرمويت.

بەرپۇز ساسان عثمان عونى:

من (ساسان عثمان عونى حبيب) به خواى مهزن سوپند دهخۆم كه به دئسۆزيهوه پاريزگارى له يهكيتى گهل و خاكى كوردستاني عيراق بكهم و رپز له ياسا رهچاوكراوهكان بگرم.

بەرپۇز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلهمان:

منى خان فەرموو.

بەرپۇز منى نبى قهوهچى/سكرتيرى پەرلهمان:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلهمان.

بەرپۇز (د.ئارام محمد قادر امين) بۆ وهزيرى خويندىنى بالا با بفرمويت.

بەرپۇز ئارام محمد قادر امين:

من (ئارام محمد قادر امين) به خواى گهوره و مهزن سوپند دهخۆم كه به دئسۆزيهوه پاريزگارى له يهكيتى گهل و خاكى كوردستاني عيراق بكهم و رپز له ياسا رهچاوكراوهكان بگرم.

بەرپۇز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلهمان:

منى خان فەرموو.

بەرپۇز منى نبى قهوهچى/سكرتيرى پەرلهمان:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلهمان.

بەرپۇز (د.دارا رشيد محمود) بۆ وهزيرى پلانندانان با بفرمويت.

بەرپۇز د.دارا رشيد محمود:

من (دارا رشيد محمود) به خواى مهزن سوپند دهخۆم كه به دئسۆزيهوه پاريزگارى له يهكيتى گهل و خاكى كوردستاني عيراق بكهم و رپز له ياسا رهچاوكراوهكان بگرم.

بەرپۇز د.قالا فرید ابراهيم/ سەرۆكى پەرلهمان:

منى خان فەرموو.

بەرپىز منى نىبى قھوھچى/سكرتىرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (كوپستان محمد عبدالله معروف) بۇ ۋەزىرى كاروبارى كۆمەلەيەتى با بفرمويت.

بەرپىز كوپستان محمد عبدالله معروف:

من (كوپستان محمد عبدالله معروف) بە خۋاى مەزن سوپند دەخۇم كە بە دلسۇزيەۋە پارىزگارى لە يەكيتى

گەل و خاكى كوردستانى عىراق بكەم و رپىز لە ياسا رەچاۋكراۋەكان بگرم.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

منى خان فەرموو.

بەرپىز منى نىبى قھوھچى/سكرتىرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (محمد سعيد على) بۇ ۋەزىرى رۇشنىرى و لاوان با بفرمويت.

بەرپىز محمد سعيد على:

من (محمد سعيد على) بە خۋاى مەزن سوپند دەخۇم كە بە دلسۇزيەۋە پارىزگارى لە يەكيتى گەل و خاكى

كوردستانى عىراق بكەم و رپىز لە ياسا رەچاۋكراۋەكان بگرم.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

منى خان فەرموو.

بەرپىز منى نىبى قھوھچى/سكرتىرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (عبدالله محمود محمد سان احمد) بۇ ۋەزىرى شەھىدان و ئەنفالكرائان با بفرمويت.

بەرپىز عبدالله محمود محمد سان احمد:

من (عبدالله محمود محمد سان احمد) بە خۋاى مەزن سوپند دەخۇم كە بە دلسۇزيەۋە پارىزگارى لە

يەكيتى گەل و خاكى كوردستانى عىراق بكەم و رپىز لە ياسا رەچاۋكراۋەكان بگرم.

بەرپىز د.قالا فرىد ابراهيم/ سەرۆكى پەرلەمان:

منى خان فەرموو.

بەرپىز منى نىبى قھوھچى/سكرتىرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز (بيگرد دلشاد شكرالله) بۇ ۋەزىرى كشتوكال و سەرچاۋەكانى ئاۋ با بفرمويت.

بەرپىز بيگەرد دلشاد شكرالله:

من (بيگەرد دلشاد شكرالله تالەبانى) بە خۋاى مەزن سوپند دەخۇم كە بە دلسۇزيەۋە پارىزگارى لە

يەكيتى گەل و خاكى كوردستانى عىراق بكەم و رپىز لە ياسا رەچاۋكراۋەكان بگرم.

بەرپېز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلهمان:
منی خان فەرموو.

بەرپېز منی نبی قهوهچی/سکرتیری پەرلهمان:
بەرپېز سەرۆکی پەرلهمان.

بەرپېز (کمال مسلم سعید قرنی) بۆ وهزیری بازرگانی و پیشه‌سازی با بفرمویت.

بەرپېز کمال مسلم سعید قرنی:

من (کمال مسلم سعید قرنی) به خوای مه‌زن سویند ده‌خۆم که به دئسۆزیه‌وه پاریزگاری له یه‌کیته‌ی گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکه‌م و رپیز له یاسا ره‌چاوکراوه‌کان بگرم.

بەرپېز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلهمان:
منی خان فەرموو.

بەرپېز منی نبی قهوهچی/سکرتیری پەرلهمان:
بەرپېز سەرۆکی پەرلهمان.

بەرپېز (ئانو جوهر عبدالسیح عبدۆکه) بۆ وهزیری گواستنه‌وه و گه‌یاندن با بفرمویت.

بەرپېز ئانو جوهر عبدالسیح عبدۆکه:

(به زمانی خۆی سویند ده‌خوات)

من (ئانو جوهر عبدالسیح عبدۆکه) به خوای مه‌زن سویند ده‌خۆم که به دئسۆزیه‌وه پاریزگاری له یه‌کیته‌ی گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکه‌م و رپیز له یاسا ره‌چاوکراوه‌کان بگرم.

بەرپېز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلهمان:
منی خان فەرموو.

بەرپېز منی نبی قهوهچی/سکرتیری پەرلهمان:
بەرپېز سەرۆکی پەرلهمان.

بەرپېز (پشتیوان صادق عبدالله) بۆ وهزیری ئه‌وقاف و کاروباری ئایینی با بفرمویت.

بەرپېز پشتیوان صادق عبدالله:

من (پشتیوان صادق عبدالله) به خوای مه‌زن سویند ده‌خۆم که به دئسۆزیه‌وه پاریزگاری له یه‌کیته‌ی گهل و خاکی کوردستانی عیراق بکه‌م و رپیز له یاسا ره‌چاوکراوه‌کان بگرم.

بەرپېز د.قالا فرید ابراهیم/ سەرۆکی پەرلهمان:
منی خان فەرموو.

بەرپېز منی نبی قهوهچی/سکرتیری پەرلهمان:
بەرپېز سەرۆکی پەرلهمان.

بەرپېز (کمال محمد صالح خلیل) بۆ وهزیری کاره‌با با بفرمویت.

بەرپۆز كمال محمد صالح:

من (كمال محمد صالح) به خواى مهزن سويند دهخۆم كه به دئسۆزيهوه پاريزگارى له يهكيتى گهل و خاكى كوردستاني عيراق بكهم و رپۆز له ياسا رەچاوكراوهكان بگرم.

بەرپۆز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلهمان:

منى خان فەرموو.

بەرپۆز منى نبى قهوهچى/سكرتيرى پەرلهمان:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلهمان.

بەرپۆز (خالد سلام سعيد) بۆ وهزيرى هەريم با بفهرموئيت.

بەرپۆز خالد سلام سعيد:

من (خالد سلام سعيد شوانى) به خواى مهزن سويند دهخۆم كه به دئسۆزيهوه پاريزگارى له يهكيتى گهل و خاكى كوردستاني عيراق بكهم و رپۆز له ياسا رەچاوكراوهكان بگرم.

بەرپۆز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلهمان:

منى خان فەرموو.

بەرپۆز منى نبى قهوهچى/سكرتيرى پەرلهمان:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلهمان.

بەرپۆز (نايدن معروف سليم) بۆ وهزيرى هەريم با بفهرموئيت.

بەرپۆز نايدين معروف سليم:

من (نايدن معروف سليم) به خواى مهزن سويند دهخۆم كه به دئسۆزيهوه پاريزگارى له يهكيتى گهل و خاكى كوردستاني عيراق بكهم و رپۆز له ياسا رەچاوكراوهكان بگرم.

(من ..... به زمانى توركى)

بەرپۆز د.قالا فرید ابراهيم / سەرۆكى پەرلهمان:

منى خان فەرموو.

بەرپۆز منى نبى قهوهچى/سكرتيرى پەرلهمان:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلهمان.

بەرپۆز (د.قالا فرید ابراهيم) بۆ وهزيرى هەريم با بفهرموئيت.

بەرپۆز د.قالا فرید ابراهيم:

من (قالا فرید ابراهيم حسين) به خواى گهوره سويند دهخۆم كه به دئسۆزيهوه پاريزگارى له يهكيتى گهل و خاكى كوردستاني عيراق بكهم و رپۆز له ياسا رەچاوكراوهكان بگرم.

بەرپۆز هيمن احمد حمهصالح / جیگري سەرۆكى پەرلهمان:

بەرپۆز سەرۆكى ئهنجومهنى وهزيرانى هەريمى كوردستان.

بەرپىز جېڭىرى سەرۋىكى ئەنجومەنى ۋەزىران.

ۋەزىرە بەرپىزەكانى كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان، بەناۋى دەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمان و پەرلەمانتارە بەرپىزەكانەۋە پىرۋىزبايىھەكى گەرمەتان ئاراستە دەكەين بە بۆنەى مەمانە بەخىشىنى پەرلەمانى كوردستان بە ئىۋەى بەرپىز، ئەمرۆ رۇژىكى دىكەى پىرشنڭدارە لە مېژوۋى گەلى كوردستان و ھەنگاۋى زىاتر لە چەسپاندىنى دىموكراسىيەت و دەست پىكىكى دىكەى نۆيە بۆ ھەرچى زىاتر بەھىز كىردىنى دامەزراۋە دەستوورىيەكان و حكومپانى خۆ بەخۆى گەلى كوردستان ، پەرلەمانى كوردستان لەسەر بىنەماى ھاۋسەنگى و ھەماھەنگى و ھارىكارى بە پىي ياسا و پەپرەۋى ناوخۆ و لە كارى تەشرىعى و چاۋدىرى خۆى، بۆ ھىنانەدى ئومىد و چاۋەرۋانى گەلەكەمان بەردەۋام دەبىت لەگەل كابىنەى نۆيەم تاۋەكو بە پىي تايبەتمەندى دامەزراۋەكان بە ھەموومانەۋە كوردستانىكى بەھىزتر بونىاد بىيىن، بۆيە جارىكى تر بەناۋى گەلى كوردستان بە ناۋى پەرلەمانى كوردستان پىرۋىزبايىھەكى گەرمەتان ئاراستە دەكەين و ھىۋاى سەرگەۋتنتان بۆ دەخۋازىن، بەرپىزان ئىستا بەردەۋامىن لە جى بەجى كىردىنى بىرگەكانى بەرنامەى كارى دانىشتىنى ئەمرۆمان، ئىستاش داۋا لە زۆر بەرپىز (مسرور مسعود مستەفا بارزانى) سەرۋىكى ئەنجومەنى ۋەزىرانى ھەرئىمى كوردستان دەكەين بىفەرموويت بۆ پىشكەش كىردىنى ھىلە گىشتىيەكانى كارنامەى كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان.

بەرپىز مسرور مسعود مصطفى بارزانى/ سەرۋىكى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان:

بەناۋى خۋاى گەۋرە و مېھرىبان.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

خوشك و برايانى بەرپىز ھىۋادارم تۆزى پشۋوتان درىژ بىت، لەۋانەيە چەند بىست دەقىقەيەك، نىۋ سەعاتىك بىخايەنىت بۆ خۋىندەۋەى ۋتار و بەرنامەى كار.

خۆم بە خۆشچال و بەختەۋەر دەزانم كە ئەمرۆ لەگەل ھەفلاڭم و ھاۋكارانم لە بەردەم ئەم پەرلەمانە بەرپىزە دەستكەۋتى خەبات و قوربانى دانى گەلەكەمانە و مەمانەمان پىي بەخىشاۋە و سۋىندى ياسايىمان خۋارد، ئەمرۆ لە ساىيەى خۋىنى شەھىدان و تىكۆشانى پىشمەرگە قارەمانەكان خۆپراگرى گەلەكەمان كابىنەى نۆيەمى حكومەتى ھەرئىمى كوردستان لەدايك بوۋ، كە بەلگە يەكى دىكەى ئىرادەى ساىسى ھىزە كوردستانىيەكانمانە كە پابەند بوون بە پىرۋىسى دىموكراسى و دەستۋادەست كىردىنى دەسەلات، لىرەدا بە پىۋىستى دەزانم ستايشى ھاۋۋلاتيانى كوردستان بىكەم كە لە 2018/9/30 لە پىرۋىسەيەكى دىموكراسى دا بەشدار بوون و دەنگيان داۋا سۋپا سىيان دەكەين كە لە پىناۋ پىكھىنانى حكومەتىكى بەھىز و پاراستنى تەبايى و يەكپىزى ھىزە ساىسيەكان لەگەلمان پشۋو درىژ بوون، لەم رۇژەدا بە پىۋىستى دەزانم سۋپاس و پىزانىم ئاراستەى جەنابى سەرۋىكى بارزانى بىكەم كە بە رابەرايەتى جەنابيان گيانى بەرگرى و خۆپراگرى لەھەرئىمى كوردستان دا بەرز و بەھىز ماۋەتەۋە و بەۋ ھۆيەشەۋە توانىومانە لە ھەموو ئاستەكاندا بەرگەى

سەختیەکان بگرین و ئیرادەى گەلەكەمان بەسەر خواستی ناحەزان سەرخەین، ھەر لێردا سوپاس و رێزم ئاراستەى كابينەى ھەشتەم بە تايبەت بۆ بەرپێزم كاك نىچىرفان بارزانی دەكەم كە لە رۆژە سەختەكانى رابردوودا لە خزمەتى ھاوولاتیان و نیشتمانیان دا بەردەوام بوون و دەستكەوتى بەرچاویان بۆ خزمەت و گوزەرانى ھاوولاتیان ھەبوو، بەرپێزان سەرۆكایەتى پەر لەمان و سەرچەم پەر لەمانتارانى كوردستان سوپاسى ئێوەى نوێنەرانى گەل دەكەم كە متمانەتان بە خۆم و جێگى سەرۆك وەزیران و وەزیرە بەرپێزەكانى ھاوکارم بەخشی، بێگومان بە ھەموو توانایەكمان ھەول دەدەین لە ئاست ئەم متمانەىە بین، پلان و ئاما نەجەكانمان بۆ خزمەتى ھاوولاتیان لە چوار چۆندى بەرنامەىەكى كار رێكخستوو كە نەخشەپێگای سەرەكى و گشتیمان دەبێ لە كابينەى نوێى حكومەتى ھەریمی كوردستان و وەك بڕگەى دوو مى وتارە كەم دەپەخە مەروو، بەرپێزان زۆر بەى حزب و لایەنەكانى بە شداربووى ئەم كابينەىە لە ماوەكانى رابردوو بە دروشم و وتارى جۆراو جۆر باسیان لە پێویستى خزمەتێكى باشتى ھاوولاتیان كردوو، ھیوادارین ئەم بەلێن و دروشمانە لەم كابينەىەدا بکرینە كێدەر و جێ بەجێ بکرین، چونكە ئەم كابينەىە ئەرکی خزمەتى ھاوولاتیان لە پێش ھەموو كار و ئەرەكانى دیکە دادەنێت و خۆى بە خزمەتكارى ھاوونیشتمانیان دەزانێت، بۆیە لای ئێمە ھاوولاتی مێجودى سەرەكى دەبێت و ئامانجى گوزەران خزمەت كرنیانە بە بێ جیاوازی، چاوەروانى زۆر لەم كابينەىە دەكرێت، ھەول دەدەین لە ئاست ئەم چاوەروانیە بین، لە ھەمان كاتدا ھیوادارم جەماوەرى خۆشەویستمان واقع بین بن و كۆسپ و كێشە گرتە كەلەكە بووكان بەرچاو بگرن، چونكە تێپەراندنى ئەم كۆسپ و تەگەرانیە بەشە و رۆژێك ناكریت و دەبێت ھەموومان پشتیوان و ھاوکارى یەكتر بین، دەمانەوێ لەسەرەتاوە لە گەل ھاوولاتیانى خۆمان راستگۆ و شەفاف بین و وە واقعى دۆخەكە لەبەرچاو بگرین، بەلام لە ھەمان كاتدا بەلێنى ئەو دەدەین كە ئەوێ لە توانا مان دا بێت درێخى نەكەین و لە پێناو چارەسەرى بنەرەتى گرتەكان و خزمەتى گەل و ولات ھەموو ھەول و توانایەكمان دەخەینەكار، بەرپێزان بە پێى ھەموو راپرسیەكان خواستی یەكەمى ھاوولاتیان رۆوبەرپوو بوونەوێ گەندەلێ، خواستی یەكەمى منیش لەم كابينەىەدا رۆوبەرپوو بوونەوێ گەندەلێ و ئەنجامدانى چاكسازییە، گەندەلێ دیاردەىەكى ترسناكە بەلام نەبوو تەكلتور وە لە توانا مان دا یە بە پالپشتى ئیرادى ھاوولاتیان و ھاوکارى دامودەزگا پەيوەندارەكان لە ماوەىەكى كەم دا ئەم دیاردەىە بە رێژەىەكى بەرچاو و بەرتەسك و بچووك بكەین، ئەو ھەنگاوانەى تا ئیستا بۆ بەرەنگاریبوونەوێ گەندەلێ نراون بەرز دەنرخین و لەمەولاش بەھىچ جۆرێك بەرامبەر بە گەندەلكاران و سەرپێچیکەران نەرمى نانوینین و دەبێت خواستی ھاوولاتیان بەجێ بگەین، بەرپێزان ئەندامانى پەر لەمان و جەماوەرى خۆشەویستى كوردستان ھەموو ئەم وەزیرە بەرپێزانەى ھاوکارم كە لەلایەن حزبەكانیانەو پێشنيار كراون ئیستا دواى ئەوێ متمانەیان پێدرا و سویندى یاسایان خوارد بوون بە وەزیری حكومەتى ھەریمی كوردستان و لە مەولا ئەجەندا و بەرنامەى حكومەتى ھەریمی كوردستان جێ بەجێ دەكەن و ھىچ وەزارەتێك یان وەزیرێك ناتوانێت و رێگەى پێ نادریت لە دەرەوێ بەرنامەى حكومەت رەفتار بکات،

وهزیره به‌پێژه‌کان سەر به‌هەر لایه‌نێک بن پێویسته بزائن وهزاره‌ته‌کانیان هی هه‌موو خه‌لکی کوردستانه و نابی به‌رژه‌وه‌ند یه تایبه‌تی و حزبیه‌کان بال به سەر هیچ وهزاره‌تی‌ک دا یان داموده‌زگا یه‌کی حکومی دا بکیشیت، ئەم حکومه‌ته کاروچالاکی و خزمه‌تگوزاریه‌کانی له‌هەر بستیکی کوردستان دا ده‌بیت و حکومه‌تی هه‌مووانه، به‌پێزان حکومه‌تی‌کمان وه‌گرتوووه که چهن‌دین ملیار دۆلار قه‌رزداره ئەم قه‌رزانه که‌له‌که‌بووی ره‌وشی نا له‌باری دارایی و دۆخێکی نه‌خوازاوه و ده‌بیت هاوولاته‌یانی نازیزمان و هه‌موو داسۆزان له هه‌ری‌می کوردستان و عیراقیش بزائن که به‌شی زۆری ئەم قه‌رزانه ده‌که‌وی‌ته ئە ستۆی حکومه‌تی عیراقی فیدرالی، ئەویش به‌هۆی ناردنی به‌شه بودجه‌یه‌ک که مووچه و مافی هاوولاتیانی هه‌ری‌م بووه، ئەم ره‌وشه داراییه له ده‌ستی‌ک دا کابینه‌که‌مان رووبه‌رووی دۆخێکی سه‌ختی دارایی دا ده‌کاته‌وه، به‌لام هه‌ول دده‌ین به پێی به‌رنامه‌ی کارمان ئەم دۆخه تی بپه‌رینین، لی‌ره‌دا جی‌گه‌ی خۆیه‌تی ناماژه‌یه‌ک به به‌روه‌پیش‌چوونی په‌یوه‌ند یه‌کانی نیوان هه‌ولیر و به‌غدا بکه‌ین، به‌پێز عادل‌المهدی / سه‌رۆک وه‌زیرانی حکومه‌تی فیدرالی به‌کرده‌وه نیازی‌کی خۆی بۆ چاره‌سه‌ری کێشه‌کان پێشان داوه، که جی‌گه‌ی پێزانینه، بۆ یه‌ ئه‌بی هه‌ردوو لا سوود له‌وه که شه‌ ئیجابیه وه‌گرن و به پێی ده‌ستور هه‌نگاو بۆ چاره‌سه‌ری گشت کێشه هه‌لواسراوه‌کان بنی‌ین لی‌ره دلتایی ئەده‌ین ئه‌رکی هه‌ره له پێشینه کارکردن ئه‌بی بۆ ئه‌وه‌ی زه‌مینه‌ی بارتر بره‌خسین تا دانووستانه‌کان به‌ره‌مدار تر بن و به‌کرده‌وه ئه‌نجامه‌کان ببینین، بۆ ده‌رخستنی نیازی‌کی‌مان له ماوه‌یه‌کی نزی‌ک دوا‌ی جی‌گه‌ی بوونی کابینه‌ی نویی حکومه‌تی هه‌ری‌م سه‌ردانی به‌غدا ئە‌که‌ین و هاوکار و هاوه‌لوێستی ئەو هی‌زانه ئە‌بین که خوازی‌ی سه‌قامگیری و پێشکه‌وتنی عیراق و هه‌ری‌می کوردستان، کوردستانی به‌هیز هه‌وینێک ئه‌بی بۆ عیراقی فیدرالی به‌هیز، له‌کو‌تایی داوا‌ی هاوکاری و پشتگیری له‌هاوولاتیانی هه‌ری‌می کوردستان ئە‌که‌م تا بتوانین پێکه‌وه روو به‌رووی گه‌رفته‌کان ببینه‌وه و به‌رنامه‌ی کاری حکومه‌ت بۆ خزمه‌تی گه‌ل و نیشتمانی جی بجه‌ی بکه‌ین، خوا پشتیوان بی به‌رده‌وام ئە‌بین له‌هه‌ول تیکۆشان بۆ به‌ده‌یه‌یانی ئامانجه‌ پیرۆزه‌کانی باو باپیران، به‌رپر‌سیار ئە‌بین له‌خه‌باتی سه‌رده‌میانه تا گه‌یشتن به‌و قونا‌غه‌ی ئاواتی شه‌هیدان و هه‌موو پێشمه‌رگه‌ و هاوولاتیانی خوراگری کوردستان بووه، ئه‌وه‌ی لی‌ره ئە‌خه‌ینه روو ته‌نیا هی‌له‌ گشتیه‌کانی کارنامه‌ی حکومه‌ته‌ی تیدا نا مانجی گه‌وره‌مان هه‌لگرتوووه و ئیراده‌ی به‌هیزیش هه‌یه بۆ جی بجه‌ی کردنیان و، به‌لام ئە‌مانه‌وه‌ی زۆرتین کار و که‌ترین گوتارمان هه‌بی، ئیستاش هی‌له‌ گشتیه‌کانتان بۆ ئە‌خوینمه‌وه، هی‌له‌ گشتیه‌کانی به‌رنامه‌ی کاری کابینه‌ی نۆیه‌می حکومه‌تی هه‌ری‌می کوردستان ئە‌وه به‌رنامه‌یه‌ له‌سه‌ر بنه‌مای ریکه‌وتنه‌ سیاسییه‌کان و پوخته‌ی به‌رنامه‌ی گشت لایه‌نه‌ سیاسییه‌کانی ناو کابینه‌ی نۆیه‌م ریکه‌راوه و بۆ چوون و پلانی به‌شداربوونی ئە‌وه کابینه‌یه‌ له‌خۆ ئە‌گرئ، جی بجه‌ی کردنی ئە‌وه به‌رنامه‌یه‌ش به‌رپر‌سیاریه‌تی هاوبه‌شی سه‌رحه‌م لایه‌نه‌ به‌شدار بووه‌کانی ناو ئە‌وه کابینه‌یه‌ ئه‌بی، هی‌له‌ گشتیه‌کان له‌چه‌ند با‌به‌تێک پۆلین کراون و به‌و شیوه‌ی خواره‌وه‌یه:

له‌ئاستی چاکسازی:

- 1- كار ده كهين له چاكسازى له كهرتى گشتى له موو چه خور و خانه نشين و چاره سهر كردن و ريځخستن هوى دهوام و گرتنه بهرى ريځكارى ياساى له بهرام بهر ههر سهر پيچيه كى ياساى كه لهو كه رته كرابى نه و هوش له ريځگه چي سپاندنى ياسا و دروست كردنى نه نجوو مهنى رازه و ناماده كرد نه هوى ياسا چاكسازى ناردنه هوى بۇ پهرله مان به فورمى كى تازه و گونجاو.
- 2- كار نه كهين بۇ نه هيشتنى روتين و خيرا كردنى راپه راندنى ئيش و كارى هاوولاتيان و ريز گرتن لايان له دامودزگا فهرميه كان به كرده وه ههول نه دهين بۇ خزمهت كردنى دامودزگا حكوميه كان له ئاست هاوولاتيان، له پهيوه ندى بهو بابه ته ههر چي زووتره پهره به خزمهتگوزاريه نه ليكترونيه كان نه دهين.
- 3- نابى بهر پرسانى بالاي حكومهت پيځگه كاريځرى خويان بۇ بازرگانى و دهوله مه ندى بوونت به كار بيئن، به پشت بهستن به ياسا بهر كاره كانى حكومهت نابى بهر پرسان كارى بازرگانى و به ئيند هرايه تى و بهر هينان بكهن و ليپر سينه وه له ههر سهر پيچيه ك لهو بواره وه نه كهين.
- 4- نه جامدانى ئيفاد سه فهر و بهستنى كونگره و كونفرانس به پي پويستى نه بى و ريځگه له به هه دهردانى سامان و خراب به كار هينان و به لا ريځردنى لهو بواره وه نه كهين.
- 5- به هه موو توانامان روو به روى هه موو جوړه گه نده لى دارايى و كارگيځرى نه بينه وه و ريځگر نه بين له به هه دهردانى سامانى گشتى و زيده روى بۇ سهر مولكو مومته له كاتى ههر يم نه و هوش له ريځگه كاريځردن و پشتيوانى كردنى دامه زراوه فهرمى و ياساييه كانى ههر يمى كوردستان به تايبه تى ديوانى چاوديري دارايى و دهسته ي نه زاهه و داوكارى گشتى.
- 6- كار نه كهين بۇ چه سپاندتى شافيفهت له گشت بواره داراييه كانى ههر يم به تايبه تى له بوارى داهاته داراييه كانى ههر يم و داهاته ناوخوييه كان، بۇ نهو مهبه سته ي سهر وه كار نه كهين بۇ دامه زراندى سهندوقى داهاته نه وتيه كان به پي ياسا پهيوه ندى دار.
- 7- به پي ستانداردى جيهانى چاكسازى له كهرتى ته ندروستى دهرمان و خوراك نه كهين و ريځكارى ياساى بۇ ههر سهر پيچيه ك لهو لايه نه بكرى نه گرينه بهر، بۇ نهو مهبه سته ي دامه زراوه ي خوراك و دهرمانى ههر يم سهر به نه نجومه نى وه زيران دانه مه زرينين.
- 8- چاكسازى له سيسته مى باج نه كهين و نه بى داد په روه رى له وه رگرتنى باج بكرى و هه موو ريځكارى كى ياساى و كارگيځرى نه گرينه بهر بۇ ريځگه گرتن له خو دزينه وه له باج و ميكانيزم پيوهرى تازه نه گرينه بهر بۇ ريځخستن باج.
- 9- كار نه كهين بۇ ريځگه گرتن له قورخ كارى به پي ياسا بهر كار و ره خساندى دهر فته تى له بار بۇ مملانى بازرگانى رهوا و هاندانى كۆمپانياكانى پشكدارى.
- 10- پشتيوانى كارى چاوديري په رله مان نه كهين و بۇ نهو مهبه سته ي پابه ندى نه بين به هه موو ريځكاره كانى چاوديري له په رله مانى كوردستان به پي ياسا په روه رى ناوخو بنه ماكانى كارى په رله مانى و به پي بنه ماكانى كارى په رله مان ريز له ئوپوزسيونى په رله مانى نه گرين.

11- سەندوقى خانەنشېنى بەيپى ياسا پەيۋەندىدار لە ھەرئىم كارا ئەكەين بۇ ئەۋەدى ئەۋ سەندوقە گەرەنتى مافەكانى خانەنشېنان بىكات.

12- بەھەماھەنگى لە گەل سەرۋىكايەتى ھەرئىم لە پېئانو بەھېز كوردنى سېستەمى بەرگىرى و رووبەر و بوونەۋەدى مەترسېھەكان و پاراستنى ئاشتى و ئاسايشى ھەرئىم پېداچوونەۋە بە مىكانىزم و رېكخستنى ھېزى پېشمەرگەى كوردستان و ھېزەكانى ئاسايشى ناوخۇ ئەكەين و ھەول ئەدەين بە ھاوكارى پېسپورانى ناوخۇ و دەرەكى ئەم ھېزانە لە ستانداردە سەربازىھەكان نىزىك بىكەينەۋە.

13- كار ئەكەين بۇ سەرۋەرى كوردنى ياسا و رېز گرتن لە سەربەخۇى دادۋەرى و نابى لە كوردستان كەس لە سەرۋى ياسا بى، ھېچ كەسى رېگەى پېئادىرئ بەھۇى پېگەى سىياسى و كۆمەلايەتى و ھېزى بە دەست ياسا رابىكات و خۇى لە دەرۋەدى ياسا بېئىتەۋە، و كارى جدى ئەكەين بۇ كۆنترۆل كوردنى دياردەى بلاۋ بوونەۋەدى چەك لە ناو كۆمەلگە.

لە ئاست خزمەتگوزارىھەكان:

1 كار ئەكەين بۇ باشتر كوردنى كەرتى تەندروستى گشتى و گەيا ندىنى خزمەتتىكى باشترى تەندروستى بە ھاوولاتيان و ھەولئى جېگىر كوردنى سېستەمى بېمە يان دىئايى تەندورستى بە پېۋەرى گونجا و بۇ دۇخى ھەرئىمى كوردستان ئەدەين، و كار ئەكەين بۇ پېشكەش كوردنى رەشنووسى ياسا مافى نەخۇش و رېكخستنەۋەدى مافى نەخۇش بۇ پاراستنېان لە ھەر دەستدېزىھەك.

2- كار ئەكەين بۇ چارەسەرى بىنەرەتى كېشەى كارەبا لە زىاد كوردنى ئاستى بەر ھەم ھېئان و كەم كوردنى بەھەدەر دان و دابەش كوردنى پېشكەوت و گونجاوى كارەبا، و كار ئەكەين بۇ رېكخستنەۋەدى گونجاوى نرخی كارەبا و دامەزاندنى مىكانىزمى كارېگەر و سەردەمىانە بۇ كۆكردنەۋەدى پارەى كارەبا لە بەكاربەرەن.

3- كار ئەكەين بۇ چاكردن و بەرز كوردنەۋەدى ئاستى خزمەتگوزارىھەكانى پەرۋەردە و فېر كوردن لە كەرتى گشتى دانانى رېكارى راکېشانى بەشدارى سەرمایەدارانى ھەرئىم و دەرەكى بۇ بەشدارى لە ئاۋايى كوردنى قوتابخانەى نوئ لەۋ شوئنانەى پېۋىستە، و كار ئەكەين بۇ بەپېدا چوونەۋە بە مەنھەجى پەرۋەردەى و گونجاندى ناۋەرۋىكىان بە پېى ستانداردە باۋەرپېكراۋەكان.

4- كار ئەكەين بۇ سوود ۋەر گرتن لە سەر چاۋە ئاۋىھەكانى سەر زەۋى ھەرئىم بۇ بوارى خوارد نەۋەى ھاوولاتيان و بە جۇرئىك ئاۋى پاك بگەيەنرېتە ھەموو ھاوولاتيان و تا بىكرئ ئاۋى زېر زەۋى بە ھەدەر نەدرئ.

5. كار ئەكەين بۇ باشتر كوردنى رېگە و بانى ھەرئىمى كوردستان و سېستەمى ھاتوو چۇى ھەرئىم و ھەول ئەدەين ۋەبەرھېنى بىانى و كەرتى تايبەت بۇ ئەۋ بوارە راکېشېن و رېگاۋبانى ھەرئىم كە سالانئىكە ھۇ كارى زىانى گىانى و مالى ھاوولاتيانە لە ستانداردە باۋەكان نىزىك بىكەينەۋە.

- 6- كار ئەكەين بۆرەخساندىنى بواری كار بۆ كەرتى تايبەت و فراوان كىردنى وە بەر ھېنان لە بواری جياجياكانى وەكو پيشەسازى و كشتوكال و گەشت و گۆزار تا بەو ھۆيەو دەرفەتى كار زياد بىكرى و ياساى كار بە جۆرىك رىك بىكرى كە دەرفەتى كار بۆ گەنجانى ھەرىم زياتر بىكرى.
- 7- كار ئەكەين بۆ زامان كىردن و رىكخستەنەو ھى سەر جەم ما فە ياسايەكانى كار مە ند و كرىكارانى كەرتى تايبەت بە جۆرىك ماڧى خانەنشىنى و كا تزمىرەكانى كار و بىمە يان دىئايى تەندرو ستى داھاتوو يان پارىزراو بى.
- 8- خزمەتى خانەوادە شەھىدان و ئىفال كراوان و كەمئە ندامانى سەرنەگەر و برىندانانى ھەلمەتى جىنۆسايد و زىندانىە سىياسايەكان لە كارە بەرايىەكانى حكومەت ئەبى، و كار ئەكەين بۆ پىدا چوونەو بە لىستەكانىيان و پاك كىردنەو ھىيان لەو ناوانەى كە بە شىو ھى نااسىي زياد كراون.
- 9- بە مەبە ستى دە ستبەر كىردنى ژيانىكى شايسە گىرنگى تايبەت بە كارو بارى خاوەن پىداو پىستىيە تايبەتەكان ئەدەين.
- 10- ژىنگەى كوردستان گەورەترىن سەرمایەى ھەرىمە كار ئەكەين بۆ پاراستنى ژىنگە و پەرەپىدان بە كەلتوورى ژىنگە پارىزى، كار ئەكەين بۆ بەكارخستنى سىستەمىكى پىشكەوتوو رىساىكلو چارەسەرى زىل و خاشاك و كەمكىردنەو ھى مەترسى ژىنگەى.
- 11- لەسەر شىو ھىيان دادپەرەورانە و ھاوسەنگ كار ئەكەين بۆ ئاوەدان كىردنەو ھى شار و قەزا و ناحىەكان و گىرنگى تايبەت ئەدەين بۆ ھاندانى خەلكى لادىكان بۆ مانەو ھىيان لە گوند و دىھا تەكانىيان و گەياندىنى خزمەتگوزارى شايسە بۆيان.
- 12- گىرنگى تايبەت ئەدەين بە فەرھە كىردنى پان تايى كارى رىكخراو ھى كانى كۆمەلگەى مەدەنى لە چوارچىو ھى ياسا و پالپشتى بواری وەرزشى و ھونەرى و كەلتوورىەكان ئەكەين لە ھەرىمى كورستان.
- 13- كار ئەكەين لە پىناو گىرنگىيان بە خويىندى بائا و توپىزىنەو ھى زانستى ئەو ھى لە رىگەى پىشخستى و بەرز كىردنەو ھى ناستى زانكۆ و پەيمانگانى ھەرىم لە رووى جۆرى و فەرھەم كىردنى دەرفەتى لەبار بۆ خويىندن و توپىزى نەو ھى زانستى و كار ئەكەين بۆ رىكخستەنەو ھى كارى زانكۆ و پەيمانگا ئەھل يەكان پىداچوونەو بە كۆالىتى زانستى و نىرخەكانىيان.
- 14- بە ئەلىكترنى كىردنى كاروبارى حكومەت واتە حكومەتى ئەلىكترۆنى چ لە ناست كاروبارى حكومەت و چ لە ناست پىشكەش كىردنى خزمەتگوزارى ئەلىكترۆنىەكان بۆ ھاوولاتىيان لە ئەركە لە پىشىنەكان ئەبى و بەو ھۆيەو لە رۆتىن و بەھەدەردان.....
- بە پىشكەشكىردنى خزمەت گوزارى ئەلكترۆنىەكان بۆ ھاوولاتىيان لە ئەركە لە پىشىنەكانمان دەبىت، بەم ھۆيەو رىگە لە رۆتىن و بەھەدەردانى سامانى گىشتى و كاتى ھاوولاتىيان و دامەزراو ھىيان دەگىر پىت و كوالىتى خزمەتگوزارىەكان بەرز دەكرىتەو ھى.

دەربجىت، ھەروھە ھەول دەدەين دەستەى گشتى چاودىرى داھاتەكانى فیدراللى وەك لە ماددەى (104)ى دەستور ھاتووە دابمەزىت.

ھەوتەم: جەخت لە رەچاوكردنى پشكى ھەرىمى كوردستان لە دامەزوراوھ فیدراللىھەكانى عىراق بە گشتى و لە ھەزارتەكانى دەرەوھ و بەرگى و نەوت بە تايبەتى دەكەينەوھ.

ھەشتەم: كار دەكەين بۆ چەسپاندنى ھەرجى زياترى بنەماكانى سىستەمى فیدراللى لە رىگەى دروستكردنى ئەنجو مەنى ئىتتىھادى، ھەروھە جەخت لە سەر پەرنەسىپەكانى تەوازن و تەوافوق و شاراكەت لە گەل حكومەتى ئىتتىھادى دەكەينەوھ.

نۆيەم: جەخت لە سەر دەرگىنى ياساى دادگای فیدراللى عىراق دەكەينەوھ بۆ جوړىك ياساكە گەرەنتى سەربەخووى دادگای فیدراللى بكتەوھ.

ئازادى و ديموكراسى و پىكەوھ ژيان:

يەكەم: پىداگىرلى لەو پىكەوھ ژيانە ئاشتىانەى نىوان پىكەتە نە تەوھى و ئاينىپەكانى ناو ھەرىمى كوردستان لە كورد و توركمان و كلدان و ئاشوورى و سريانى و ئەر مەنى عەرەب و مو سلمان ئىزدى و مەسىحى و زەردەشتى دەكەينەوھ، ئەو تايبەمەندىھى ھەرىم دەپارىزين و بەھىزترى دەكەين.

دوومە: پىداگىرلى لە سەر چەسپاندن و بەھىزتركردنى بنەما ديموكراسىھەكان و ئازادى يەك سانى و دەستخستنى زانىارى بە پىياسا بۆ ھاوالاتيانى ھەرىم دەكەينەوھ، بەرگىكارى ماھەكانيان دەبين و دژى ھەموو دەمارگىرى و تووندرەوھىكى تايفى و ئاينى و رەگەزى و حىزبى دەوھستينەوھ.

سىيەم: دژى ھەر جىياكارىھەكى رەگەزى و پەراويزخستنى رۆلى ئافرە تان دەوھستينەوھ، پىوېستە ئافرە تان بە توانا و لىھاتوووى خويانەوھ رۆل و پىگەى بەرز لە كۆمەلگەدا وەربگرن، بە شدارىھەكى كاراى ناو كايەى سىياسى و ئابووورى و كۆمەلایەتى ھەرىم بكەن.

چوارەم: ھاوالاتيانى كوردستان ئازادن ھەر بىر و باوهرىكى سىياسى لە چوار چىوھى ژيانى سىياسى ھەرىم ھەلبژىرن، نابىت لە كوردستاندا ھىچ كەس لە سەر بىر و باوهرى سىياسى و سەر پىبوونى حىزبى سزا بدرىت، پىوېستە بە شىوھىھەكى دادپەروھرانە ماھە زەوتكراوھ كانى ئەو كەسانە بگەرپىندرىتەوھ كە لەم روھوھ زىانمەندبوون.

پەيوھندىھەكانى ھەرىم لەسەر ئاستى ھەرىمى و نىوودەولتەتى:

يەكەم: دام و دەزگا فەرمىھە پەيوھندىدارەكانى ھەرىم، پەوھندىھە ھەرىمى نىوودەولتەتەھەكان بەرپوھدەبەن بۆ ئەم مەبەستە فەرمانگەى پەيوھندىھەكانى دەرەوھ لەسەر بنەمايەكى ياساى نوئى رىك دەخريتەوھ.

دوومە: جەخت لە سەر پەيوھندىھەكى باش لە گەل ولا تانى دراوسى دەكەينەوھ بە جوړىك را چاوكردنى بەرژوھەندى ھاوبەش و رىزى دوو لايەنە پەره بە ئاستى پەيوھندىھەكان لە گەل بواردەكاندا بدرىت.

سىيەم: پشتگىرى چارەسەرى ئاشتىانەى گشت كىشەھەكانى ناوچەكە دەكەين و پىگەى ھەرىمى كوردستان بە ئاراستەيەك بەكار دەھىنين كە بەشىك لە رەوتى چارەسەرى بىت.

چوارەم: حكومهتی هەریمی كوردستان هەولەدەدات نوینەرایەتی هەنوکه یەیهگان لە دەرهووی هەریم بەهیز بکات، نوینەرایەتی نوێ بە پێی پپویست لەو ولاتانە بکاتەوه، زەمینهیەکی لەباریش برەخسینیت بۆ ئەووی ولاتان زیاتر کونسولگەر یەهگانیان لە هەریم بکەنەوه.

لەسەر ئاستی ئابووری و دارایی:

یەگەم: کار دەکەین بۆ ئەووی ئابووری هەریم فرە چەشن و فرە رەهەند بێت، تەنها پشت بە نەوت و غاز نەبەستریت، بۆ ئەم مەبەستە پەرە بە کەر تەکانی کشتوکال و پیشە سازی و گە شتیاری دەدەین، هەول بۆ راکیشانی وهبەر هینانی دەرەکی لەم کەرتانەدا دەدەین.

دووهم: کشتوکال بواریکی گرنگیدانمان دەبێت و کار دە کەین بۆ پیشخستنی ئەم کەر تە بە ئامراز و مەکانینی پیشکەوتوو و فرەوانکردنی جووری و چەندی بەرەم بە پێی بنەما زانستیهگان، کار دە کەین بۆ بەکار هیانی سەر چاوه ئاوی یەهگان و درو سترکردنی بە نداوه وەرزی و هەمیشە یەیهگان و گلدا نەووی ئاوی پپویست بۆ بواری کشتوکال و زیادکردنی رووبەری سەوزایی لە هەریم، جەخت لەسەر پاراستنی بەر هەمی خو مالی و پشتیوانی جوتیارانی هەریمی کوردستان دەکەینەوه، کار دەکەین بۆ رەخساندنی بازاری گونجای ناوهوه و دەرەوه بۆ بەرەهەگانیان.

سییەم: کار دە کەین بۆ ریکخستنەووی سیستەمی بانکی لە هەریم و بەکارخستنی ئەو سیستەمە بۆ خزمەتگوزاریە کەسی و گشتییهگان و بەکار هیانی ژمارە بانکیهگان و کارەتە ئەلیکترۆنیهگان بۆ ئالوگوری دراوی خەر جیهگان و ریزە ی مامەلە بە پارە ی کاش کەم بکریتەوه.

چوارەم: هانی وهبەر هینان دەدەین لە هەموو بواریهگاندا بۆ ئەم مەبەستەش لە سەر ئاستی ناوخۆ و دەرەوه دەر فەتی یەگسان و دادپەر وەرانه بۆ هەموو لایەك دەر خە سینین لە سەر ئەو بنەمایا نەش کار دە کەین بۆ دەر فەتەوه و هەموار کردنەووی یاسای وهبەر هینان لە هەریمی کوردستان.

لەسەر ئاستی کارگێری:

یەگەم: کار دەکەین بۆ چەسپاندنی لا مەرکەزیەتی ئیداری پارێزگا کان کە گونجای بێت لە گەل سیستەمی یاسایی و کارگێری هەریمی کوردستان و شوێر کردنەووی دە سەلاتەهگان و دابە شکردنی ئەرک و بەر پرسیاریەتی بە پێی یاسا لە ژێر چاودێری سەرۆکایەتی حکومەت.

دووهم: کاری جدی دەکەین بۆ تەشویقی هەیکەلیەتی دامودەزگاگانی حکومەت لە خوارەوه بۆ سەرەوه بە شیوہیەك کە بۆ هەریمی کوردستان گونجای بێت ئەمەش بە پێی پلانیکی توو کەمە و ئامادەکردنی نەخشە رێگایەکی مەدەنی لە ماوهی چوار سالی داهاوو، زۆر سوپاس، سوپاس بۆ کاتتان و گوێگرتنتان.

بەرپێز هیمن احمد هەورامی/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ بەرپێز مسرور مسعود بارزانی سەرۆکی ئەنجومەنی وهزیرانی هەریمی کوردستان بۆ خستنه رووی هیلە گشتییهگانی کارنا مە ی کابینە ی نو یەمی حکومەتی هەریمی کوردستان، بەرپێزان ئە ندامانی پەر لەمان کوردستان ئاگادار تان دەکە ی نەوه کە سبەینی کا تزمیر (11) دانی شتني ئا سایی ژ مارە (14) ی

پەر لەمانى كورد ستانمان دەب یت، داوا تان لیدە كەین كە لە كات و ساتى خو یدا ئا مادەبن، ھەروەھا ئاگادارى شتان دەكەي نەوہ كە پاش كۆ تايى ھاتنى ئەم دانى شتنە سەرجم پەر لەمانتارانى بەرپز بانگھپ شتكراون بۆ نيوەرپوخوان پك لە گەل سەرۆك و جپگر و وەز یرە بەرپزەكانى كابى نەى نۆ يەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان لە ھۆلى مامۆستا سەعد، بۆ يە بەرپزان لیرەدا دپینە كۆتايى دانىشتنى ئەمەرپۆمان، ھىواى سەرکەوتن بۆ گەلى كوردستان.

د. قالا فرید ابراهيم
سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عێراق

ھېمن ھەورامى
جپگرى سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان □ عێراق

منى نبى قھوچى
سكرتىرى پەرلەمانى
كوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۆتوكۆلى دانىشتنى ژمارە (14)ى

شەممە رېكەوتى 11 7 2019

خولى پىنجه مى ھەئىژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (14)

پېنج شەممە رېكەوتى 2019/7/11

كاتزمير (11) ى پېش نيوەرۇ رۇزى پېنج شەممە رېكەوتى 2019/7/11 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۇكاپەتى بەرپىز ھېمن ھەورامى جېگىرى سەرۇك و، بەرپىز منى نى فھوچى سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتنى ژماره (14) ى خولى پېنجهمى سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپپى حوكمى برگەى (يەكەم) ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۇكاپەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژماره (14) ى سالى يەكەم لە خولى پېنجهمى ھەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمير (11) ى پېش نيوەرۇ رۇزى سى شەممە رېكەوتى (2019/7/11) بەم شېوہە بېت:

1 سوئند خواردن و جېكردنەوى ئەو بەرپزانەى ناويان لە خوارەو ھاتوو بە پپى حوكمى ماددەى (27) ى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمان لە شوئنى ئەو پەرلەمانتارانەى كە بە پپى برگەى ھەشتەم لە ماددەى (22) ى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمان بە دەستلەكارگىشاو لە ئەندامىەتى پەرلەمان ھەژمار ئەكرين:

1 بەرپز لەنجه ابراهيم لە شوئنى بەرپز قالا فەرىد ابراهيم.

2- بەرپز شيرين عبدالله عزيز لە شوئنى بەرپز بېگەرد دلشاد شوكرالله.

3- بەرپز ھىمداد صباح بىلال لە شوئنى ئايدن معروف سليم.

4- بەرپز باپير كاملا سلمان كاملا لە شوئنى بەرپز عبدالله محمود محمد.

2- ميكانيزمى ھەلبژاردنى سەرۇكى پەرلەمان بەپپى حوكمى ماددەى چوارە و برگەى چوارەم لە ماددەى پانزەى پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق.

3- خوئندنەوى يەكەمى پېشنيازى برپارى ديارى كردنى رۇزى (3-8-2014) وەكو رۇزى كۆمەلكۆزى ئيزيديەكان بەپپى حوكمى ماددەكانى (79، 80، 82) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق.

بەرپز ھېمن احمد ھەورامى - جېگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەناوى خواى بەخشنەو مېھربان.

بە ناوى گەلى كوردستان دانىشتنەكەمان ئەكەينەو، دانىشتنى ژماره چوارەدى وەرزی گرپدانى يەكەم، سالى يەكەم، خولى پېنجهمى ھەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان، ئیستا داوا لە بەرپز سكرتېرى پەرلەمانى كوردستان ئەكەم بەرنامەى كارى دانىشتن بخوئیتەو.

بەرئىز مەنى نەبى نادر قەھوھچى / سىكرىتېرى پەرلەمان:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار:

بەپپىى حوكمى برگەى يەكەم و دوووم و سىيەم لە ماددەى شانزە و برگەى يەكەم لە ماددەى نۆزدە و ماددەگانى (47،48،52،55،56،57) لە پەيرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برياريدا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (14) ى ئاسايى خولى بەهارەى سالى يەكەم لە خولى پىنجەمى ھەلبژاردنى پەرلەمان لە كاتژمىر (11) ى پىش نيوەرۆى رۆژى پىنجشەمە رىكەوتى (11-17 2019) بەو شىوہىە بىت:

1 سوپند خواردن و جىكردنەوى ئەو بەرئىزانەى ناويان لە خوارەو ھاتوو بە پىى حوكمى ماددەى (27) ى پەيرەوى ناوخوى پەرلەمان لە شوپنى ئەو پەرلەمانتارانەى كە بە پىى برگەى ھەشتەم لە ماددەى (22) ى پەيرەوى ناوخوى پەرلەمان بە دەستلەكار كىشاوہ لە ئەندامىەتى پەرلەمان ھەژمار ئەكرىن:

1 بەرئىز لەنجە ابراھىم لە شوپنى بەرئىز فالأ فەرىد ابراھىم.

2- بەرئىز شىرىن عبداللە عزىز لە شوپنى بەرئىز بىگەرد دلشاد شوكراللە.

3- بەرئىز ھىمداد صباح بىلال لە شوپنى ئايدن معروف سلیم.

4- بەرئىز باپىر كاملا سلمان كاملا لە شوپنى بەرئىز عبداللە محمود محمد.

2- مىكانىزمى ھەلبژاردنى سەرۆكى پەرلەمان بەپىى حوكمى ماددەى چوارە و برگەى چوارەم لە ماددەى پانزەى پەيرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق.

3- خوپىندەوى يەكەمى پىشنىازى بريارى ديارى كردنى رۆژى (3-8-2014) وەكو رۆژى كۆمەلگۆژى ئىزىدىەگان بەپىى حوكمى ماددەگانى (79، 80، 82) لە پەيرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق.

بەرئىز ھىمەن احمد ھەورامى - جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئىستاش داوا سىكرىتېر ئەگەين بۆ خوپىندەوى پوختەى دانىشتن و ناوى ئەندامانى ئامادە نەبوو بەمۆلەت و بى مۆلەت.

بەرئىز مەنى نەبى نادر قەھوھچى / سىكرىتېرى پەرلەمان:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پوختەى دانىشتنى ژمارە (13) ى ئاسايى رۆژى چوارشەمە رىكەوتى (10-7-2019) بەو شىوہىە بوو:

1 دەست پىكردنى دانىشتن لەلایەن بەرئىز سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان.

2- خوپىندەوى بەرنامەى كار و پوختەى دانىشتن و ئامادە بوو و ئامادە نەبووانى دانىشتنى پىشوو.

3- دەست پىكردنى برگەگانى بەرنامەى كار لەلایەن بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

4- متمانەدان بە زۆر بە بەرئىز (مەسرور مەسعود مستفا) بارزانى بە (88) دەنگى پەرلەمانتار.

5- خۆپىندىنەۋەى ناۋى جىڭرى سەرۋكى ئەنجومەنى ۋەزىران و ۋەزىرەكانى كابىنەى وزارى كابىنەى نۆپەمى حكومەتى كوردستان لەلايەن بەرپىز سەرۋكى ئەنجومەنى ۋەزىران.

6- متمانەدان بە جىڭرى سەرۋكى ئەنجومەنى ۋەزىران و يەكە بە يەكە ۋەزىرەكان لەلايەن پەرلەمانتاران.

7- سوپىند خواردىنى بەرپىز سەرۋكى ئەنجومەنى ۋەزىران و جىڭرى سەرۋكى ئەنجومەنى ۋەزىران بۇ كابىنەى وزارى نۆپەمى ھەرىمى كوردستان.

8- تەۋاۋ كوردنى برگەى سىيەمى بەرنامەى كار لەلايەن بەرپىز جىڭرى سەرۋكى پەرلەمان.

9- خۆپىندىنەۋەى ھىلە گشتىەكانى بەرنامەى كارى وزارى نۆپەم لەلايەن بەرپىز سەرۋكى ئەنجومەنى ۋەزىرانى ھەرىمى كوردستان.

10- كۆتايى ھېنانى دانىشتن لەلايەن بەرپىز جىڭرى سەرۋكى پەرلەمانى كوردستان.

ناۋى ئەۋ ئەندامانەى مۆلەت بوون يان بى مۆلەت ئامادە نەبوون بۇ دانىشتنى ژمارە (13) ئاسايى خولى پىنچەمى ھەلپىزاردنى پەرلەمان لە بەروارى (2019-7-10):

1 شىۋاشقى عبداللەئامادە نەبوو

2- شىرىن امين عبدالعزيز □ ئامادە نەبوو

3- عوسمان على سمايل- مۆلەت

سوپاس.

بەرپىز ھېنەن احمد ھەورامى - جىڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان پىش ئەۋەى دەست بە جى بەجى كوردنى خالەكانى بەرنامەى كارى ئەمرو بکەين بە داخەۋە دوپىنى (7-10) بە ھۆى پەلامارىكەۋە لە پىران شار و دواجار بە ھۆى تۆپبارانى ناۋچەى سىدەكانەۋە، ھاۋولاتىەكى ھەرىمى كوردستان بە ناۋى (زەيتون قادر) شەھىد بوو و ھەردوو براكەشى (على و سىروان) برىندار بوون، بە ناۋى پەرلەمانى كوردستانەۋە پرسە و سەرەخۆشى خۇمان ئاراستەى خانەۋادەى ئەۋ شەھىدە و ھىۋاى چاكبۋونەۋەش بۇ براكەى ئەخۋازىن، ۋەكو پەرلەمانى كوردستان ئىدانەى ھەرچۆرە كردار و پەلامارىك ئەكەين كە ھەر ھىز و لايەن و گروپىك خاكى ھەرىمى كوردستان ئىستىغلال بكات بۇ پەلامارى ولاتانى دراوسى و بەھۆپەۋە ئەۋ ولاتانەش ھىرشى سەربازى و تۆپبارانى ناۋچە سىنورىيەكانمان بکەن و لە ئەنجامدا ھاۋولاتىانى كوردستان زىانى گيانى و ماددىيان بەر بکەوى، ئەبى ئاستىك بۇ ئەۋ چۆرە كار و كردهۋانە دابنرى و شەر و مەلمانى لە ھەرىمى كوردستان دوور بخرىنەۋە و ئاساپش و سەقامگىرى ھاۋولاتىانى كوردستان نەكرىتە قوربانى، ئىمە ۋەكو پەرلەمانى كوردستان لايەنگر و پشٹیۋانى چارەسەرى ئاشتىانە و دىموكراسىانەى پرسى كوردىن لە پارچەكانى كوردستان كە بە لەيەك تىگەشتن و دىالوگو رىگاچارەى سىاسى و دىپلۇماسى چارەسەر بكرىن، بەلام دزى ھەر چۆرە توندوتىزى و پەلامارىكى سەربازى و بۇمبارانى فرۆكە و تۆپبارانى ئەۋ ولاتانەى ئەگەر لايەنەكانى مەلمانى سوورن لەسەر ئەۋەى شەرى چەكدارى و پىيان وايە چارەسەرى سەبازى كىشەكان چارەسەر ئەكات داوايان لى

ئەكەين ئاستىك بۇ ئەوۋە دابنرى و كېشە و مملانىكان و كار و كردهوۋەگانىان لە ھەرىمى كوردستان دوور بىخەنەوۋە، ئىستاش بە پىپى بەرنامەى كار دەست بە جىبەجى كوردنى خالەكانى ئەكەين، ئامازەدان بە حوكمى نۆى ھەموارى ھەوتەمى ياساى ھەئبزاردن و ماددەى (27) ى پەيرەوى ناوخۇ و ئامازە بە ژمارە نووسراوى (431544) لە (2019-7-10) كە كۆمىسيۇنى بالاى سەربەخۇى ھەئبزاردنەكانى ئاراستەى پەرلەمانى كوردستانى كرددوۋە ئەو چوار ناوەى لای خواروۋە جىگەى ئەو پەرلەمانتارا بەرىزانە ئەگرنەوۋە كە دوئىنى متمانەى پەرلەمانى كوردستانىان بە دەست ھىناو بوون بە وەزىر لە كابىنەى نۆپەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، ئەو ناوانەش برىتىن لە بەرىز (لەنجە ابراهيم عبدالرحمن) لە جىگەى دكتورە (قالا) لە فراكسيۇنى پارتى ديموكراتى كوردستان، بەرىز (شيرين يونس عبدالله عزيز) لە فراكسيۇنى يەكئىتى نىشتىمانى كوردستان لە جىگەى بەرىز (بىگەرد تالەبانى)، بەرىز (باپىر كاملا سلمان كاملا) لە فراكسيۇنى سەردەم بۇ جىگەى بەرىز (عبدالله حاجى محمود)، بەرىز (ھىمداد صباح بىلال محمد) لە فراكسيۇنى بەرەى توركمانى) بۇ جىگەى بەرىز (ئايدن معروف)، ئىستاش داوا لە بەرىز لەنجە ابراهيم عبدالرحمن ئەكەين بفرموو بۇ سوئند خواردى ياساى.

بەرىز لەنجە ابراهيم عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

- بە خواى گەورە سوئند ئەخۆم كە پارىزگارى لە يەكئىتى گەل و خاكى كوردستان-عيراق و بەرژەوۋەندىبە بالاكانى بكەم، سوپاس.

بەرىز ھىمن احمد ھورامى - جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، داوا لە بەرىز (شيرين يونس عبدالله عزيز) ئەكەين بىت سوئندى ياساى بخوات.

بەرىز شيرين يونس عبدالله عزيز:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

- بە خواى گەورە سوئند ئەخۆم كە پارىزگارى لە يەكئىتى گەل و خاكى كوردستان-عيراق و بەرژەوۋەندىبە بالاكانى بكەم، سوپاس.

بەرىز ھىمن احمد ھورامى - جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرىز (ھىمداد صباح بىلال محمد) فەرموو بۇ سوئند خواردن.

بەرىز ھىمداد صباح بىلال:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

- بە خواى گەورە سوئند ئەخۆم كە پارىزگارى لە يەكئىتى گەل و خاكى كوردستان-عيراق و بەرژەوۋەندىبە بالاكانى بكەم، سوپاس.

بەرىز ھىمن احمد ھورامى - جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرىز (باپىر كاملا سلمان كاملا) فەرموو.

بەريز باپير كاملا سلمان كاملا:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

- بە خۆى گەورە سوپىند ئەخۆم كە پارىزگارى لە يەكپىتى گەل و خاكى كوردستان-عيراق و بەرژدەوهندىيە بالاكانى بكەم، سوپاس.

بەريز هيمن احمد هورامى - چيگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئىستاش دەست بە جى بەجى كردنى برگەى دووهمى بەرنامەى كارى دانىشتنەكەمان ئەكەين، كە برىتية لە ميكانىزمى هەلبژاردنى سەرۆكى پەرلەمان بەپىي حوكمى ماددەى (14) و برگەى چوارەم لە ماددەى (15) ى پەيرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان، ئىستا دەرگاي خۆ پالۆتن بۆ سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان ئەكەينەوه، هەر بەريز لە هەر فراكسيۆنىك ئەپەوى خۆى بپاوليوى بفرموو، دەرگاي خۆپالۆتن داخرا، ئەو بەريزانەى خۆيان پالۆتووو بۆ پۆستى سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان برىتين لە بەريزان (رئواس فائق، شادى نەزاد)، ئىستا داوا ئەكەين سەندوقى دەنگدان ئامادە بكرى و دەست بە پرۆسەكە بكرى، داوا لە ئەندامىكى بەريز ئەكەين بىت ناوى ئەو دوو پالئوراوه لەسەر تەختەكە بنووسيت، ئىستاش دەست بە پرۆسەى دەنگدان ئەكەين، داوا لە بەريز سكرتيرى پەرلەمانى كوردستان ئەكەين بەپىي ريزبەندى ناوى پەرلەمانتاران و حروفى ئەبجەدى پىنج ، پىنج ناوى پەرلەمانتارە بەريزەكان بخوينيئەوه بۆ ئەوهى بىنە ئيرە و كارتى دەنگدان وەرگرن و ئازادانە دەنگى خۆيان بەدن.

بەريز منى نبى قهوهچى/ سكرتيرى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەريز ئازاد اكرم بەهرام.

ئاشنە عبدالله قادر.

ئەبو بەكر عمر عبدالله.

ئوميد عبدالرحمن.

ئىحسان محمد سليم.

بەريز هيمن احمد هورامى - چيگري سەرۆكى پەرلەمان:

تكاية بەريزان هيمنى بپاريزن.

بەريز منى نبى قهوهچى/ سكرتيرى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەريز ادريس اسماعيل.

بەريز ارشد حسين.

بەريز اسماعيل على طه.

بەريز باپير كاملا.

بهريز بالمبو محمد علي.
بهريز بهختيار شكري سليمان.
بهريز بدرية اسماعيل.
بهريز بزار خالد.
بهريز بهجت علي ابراهيم.
بهريز بهمن كاك عبدالله.
بهريز بهلين اسماعيل.
بهريز پيشهوا تاهر.
بهريز جلال محمد عبدالله.
بهريز جلال محمد امين.
بهريز جمال حويز مستفي.
بهريز جنان جهبار.
بهريز جهاد حسن.
بهريز جوان يونس.
بهريز چيا حميد.
بهريز حسيبه سعيد.
بهريز حكمت محمد.
بهريز خديجه عمر.
بهريز دابان محمد.
بهريز ديارى انور.
بهريز زكريه احمد.
بهريز فاهى رهبر.
بهريز رزگار عيسا سوار عيسا.
بهريز رزگار محمد.
بهريز روينه اويملك.
بهريز روپاك احمد.
بهريز روژان ابراهيم.
بهريز روژان محمد.
بهريز روميو حزينان.
بهريز ريوار عبدالرحيم.

بەريز رېقىنگ محمد.

بەريز رېواز فائق.

بەريز زانا خالد.

بەريز زىاد جبار.

بەريز زېدان رشيد.

بەريز ژيان تاهر.

بەريز سارا دلشاد.

بەريز سەروان محمد.

بەريز سعيد مستقى.

بەريز سەفين اغا.

بەريز سلام عبدالله.

بەريز ھېمن احمد ھەورامى- جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان پرۇسەى دەنگدانە تكايە ھېمنى پۆلەكە بيارىزن.

بەريز منى نبى قھوھچى/ سكرتېرى پەرلەمان:

بەريز سلمى فتاح.

بەريز سەرچنار احمد.

بەريز سەرگۆ ازاد.

بەريز سوسن محمد.

بەريز سۆران عمر.

بەريز سيپان سالم.

بەريز سيروان فرج.

بەريز شاخوان رئوف.

بەريز شادى نوزاد.

بەريز شايان كاكە.

بەريز شنو اشقى.

بەريز شەمۆل اشين.

بەريز شوان كريم.

بەريز شيرين امين عبدالعزیز.

بەريز شيرين يونس.

بەريز شيركۆ جودت.

بهريز صباح محمود.
بهريز زاهر محمد.
بهريز عبداس فتاح.
بهريز عبدالستار مجيد.
بهريز عبدالناصر احمد.
بهريز عوسمان على.
بهريز عوسمان كريم.
بهريز على حمه صالح.
بهريز فاهيك كمال.
بهريز فهريد يهعقوب
بهريز فهيسل عباس
بهريز كاروان عبدالرحمن
بهريز كازم فاروق
بهريز كاروه عبدالقادر
بهريز كلارا عوديشو
بهريز گوليزار رشيد
بهريز گالاويژر عوبيد
بهريز گولستان باقى
بهريز گولستان سعيد
بهريز گوران عمر
بهريز لهنجه ابراهيم
بهريز لوقمان محمد حاجى
بهريز ليزا فلك الدين
بهريز ليلى عبدالجبار
بهريز محسين حسين
بهريز محمد سعدالدين
بهريز محيدالدين حسن
بهريز مؤزده محمود
بهريز مسلم عبدالله
بهريز مهم اسكندر مهم

بەريز مەم برهان
بەريز نجات شعبان
بەريز نزار ملا عبدالغفار
بەريز ھاوري بنا محمد
بەريز ھديه مراد
بەريز ھلز احمد
بەريز ھەژان حسن
بەريز ھەورامان حمە شريف
بەريز ھيمداد صباح
بەريز ھيرش حسن
بەريز ھيقيدار احمد
بەريز ويسى سعيد
بەريز ياسين خچر گھ
بەريز مونا قھوچى
بەريز ھيمن ھەورامى

بەريز ھيمن احمد ھەورامى - جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئىستاش بەپيى حوكمى ماددەى (14) برگەى پىنچەم كۆتايى ھاتنى پرۆسەى دەنگدان رانگەينىن، داوا لە دوو لاوترين ئەندامى بەريز پەرلەمانى كوردستان ئەكەين، ھاوکارمان بن بۆ جيا كردنەوھى دەنگدان، بەريزان بۆ شەفافیەتى زياترى پرۆسەكە داوا لە ئەندامىكى فراكسيۆنى سەوز و فراكسيۆنى نەوھى نوئ يەكيان بىن بەشدار بن، كاك زكرى وەرە ئيرە جەنابت، ئىستا دەست بە جيا كردنەوھى دەنگەكان ئەكەين، داوا لە پەرلەمانتارە بەريزەكان دەكەين دەنگەكان بخويئەوھو ناوھكان تۆمار بكەن لەگەل دەنگەكان.

بەريز سارا دلشاد بكر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

رئواز فائق، رئواز فائق.

بەريز ھيمن احمد ھەورامى - جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عباس.

كاندیدى سەرکەوتو ورا ئەگەيەنن و زۆر پیرۆزبایی لى ئەگەين، ئىستاش داوا لە بەرپز (د. ريواز فائق) وەك سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان ئەگەين بێتە ئیڕە بۆ بەرپۆهبردنى برگەى سێیەمى دانىشتنەگەمان.

بەرپز د. ريواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

بەناوى خواى بەخشندەى مەرهەبان، خوشك و برايانى بەرپز ئەندامانى پەرلەمان، كەسوكارى سەر بەرزى شەهيدان كۆمەلانى خەلكى كوردستان، سەرەتا سوپاسى بى پايانى خۆم ئاراستەى ئىوهدى بەرپزو لە رىگەى ئىوهدى بەرپز بۆ سەرچەم فراكسيۆنەكان و كۆمەلانى خەلكى كوردستان ئەگەم، بۆ ئەو برپواو متمانەيەى ئەمرو بە ئىمەتان بەخشی، هەر لێرەشەو زۆر زۆر سوپاسى خوشكى ئازىزمان د. فائال ئەگەم، كە بە هاوكارى هەردوو بەرپزان جیگرى سەرۆكى پەرلەمان و سكرتیر، توانیان لە قوناغىكى راگوزەرى هەستياردا سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان بكەن، لەم ئەركە نوپيەدا بەرپرسيارىيەتيەكى گەورەو ميژووى ئەخاتە سەر شانمان دلتياتان ئەگەينەو لەگەل هاوكارانم لە دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان هەموو هەول و توانايەگمان ئەخەينە گەر بۆ ئەوهدى فاكتەرى بە هيزکردنى پيکەوە ژيان و گيانى پيکەوە كارکردن بين بۆ تپپەراندنى دۆخى قەيرانى سياسى و دارايى و ئابوورپەكانى كە لە چەند سالى رابردوو بالى بەسەر هەريم و پەيوەندپەكانى نيوان هيزە سياسيه كان و فراكسيۆنەكانە كيشاب و، ريكەوتنى لايەنە سياسيه كان و پيکهياننى كابينەى نوپى حكومەتى هەريم و كاراگردنەوهدى دامەزراوهدى سەرۆكايەتى هەريم هەنگاوى گرنگ بەرەو دەست پى كردنى قوناغىكى نوپى پيکەوە كارکردنى فراكسيۆن و لايەنە سياسيه كان، لە پيناو چارەسەر كردنى كيشەو قەيرانەكانى جيبەجيبكردنى داخوازيەكانى خەلكى كوردستان وەك سەرۆكايەتى پەرلەمان هەول ئەدەين نوپنەرى هەموو خەلكى كوردستان بين چەترى كۆگردنەوهدى سەرچەم فراكسيۆنەكان و رەنگە جياوازەكانى پەرلەمان ئەبين، بۆ ئەوهدى پەرلەمان وەك مەرجەى برپارە چارەنووس سازەكانى گەلى كوردستان رۆلى كاراى خوى لە پرۆسەى دارشتنى ياساو چاودپىرى كردنى حكومەت و بەدوا داچوون بۆ جيبەجيبكردنى ياساكان و پەسەند كردنى بودجەى سالانەى هەريم بگيرى، بە هيز كردنى پەيوەندى و هاو ئاهەنگى نيوان سەرۆكايەتى پەرلەمان و سەرۆكايەتى هەريم و ئەنجومەنى وەزيران و سەرۆكايەتى دەسلەتى دادوهرى كارپكى گرنگ و پيويستى ئەم قوناغە نوپيەى پيکەوە كارکردنمان دەبى لە پيناو سەرختنى پرۆسەى تەشريعى قانون و بەر قەرارکردنى سەرودرى ياساو دابين كردنى داد پەرودرى و كۆمەلايەتى و بەرەنگار بونەوهدى گەندەلى و دابين كردنى شەفافىيەت دواى تپپەر بونى (10) مانگ بەسەر هەلپژاردنەكان ئىستا خەلكى كوردستان چاودپىرى هەنگاوى كردهى لە پەرلەمان و حكومەت و سەرۆكايەتى هەريم ئەگەن بۆ ئەوهدى كيشەكانى خەلك و پاشەكەوتى مووچەى فەرمانبەران چارەسەرکەن و ئاستى خزمەتگوزارى لەسەرچەم شارو شاروچكەكان بەرز بكەنەو وە، دەرفەتى كارو دامەزراندن بە رووى گەنجان و دەرچووانى زانكۆكان لە كەرتى گشتى و تايبەت زياتر بكریتەو، لە كۆتاييدا جاريكى تر سوپاسى هەموولايەكتان ئەگەم بۆ ئەو برپواو متمانەيەى بە ئىمەتان بەخشی دواى كۆتاي هاتنى پشوووى دانىشتنەكان و دەست پيکردنەوهدى وەرزى نوپى ياسادانان بە پشتيوانى خواو هاو ئاهەنگى سەرچەم

فراكسيۇنەكان كار ئەكەين، بۇ ئەۋەدى لە ئاست خواست و چاۋەرۋانپەكانى ئۆۋە كۆمەلانى خەلكى كوردستان و كەسوكارى سەربەستى شەھيدان و ئەنفالكران دابىن.

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان ئىستاش بېرگە سېيەمى بەرنامەى كارەكەمان جى بەجى ئەكەين كە برىتپە: لە خوئىندەۋەى يەكەمى پېشنىيازە برپارى ديارى كردنى رۆزى (2014-8-3) وەك و رۆزى كۆمەلگوزى ئىزدىيەكان بە پىي حوكمى ماددەكانى (79) و (80) و (82) لە پەپرەۋى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستانى عىراق بۇ ئەم مەبەستە داوا لە بەرپزان سەرۆكايەتى لىژنەى ياساى ئەكەين بۇ ئەۋەى بفرمومون بۇ خوئىندەۋەى پرۆزە برپارەكە وەھەرۋەھا داوا لە ھەدىە خان ئەكەين كە تاكە نوئىنەرى ئىزدىيەكان بفرمويت لە گەل لىژنەى ياساى بىتە سەر مومنەسە، چونكە بۇخۆى داۋاى كردوۋە.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنىيازى برپارى ديارى كردنى رۆزى (2014-8-3) وەك رۆزى كۆمەلگوزى ئىزدىيەكان كە لە لايەن ژمارەى ياساى ئەندامانى پەرلەمانەۋە پېشكەشكراۋە، ئەم پېشنىيازە برپارە لە (7) ماددە پېكھاتوۋە لەگەل ھۆيەكانى دەرچواندن ناۋى ئەندامانى پەرلەمان ئەوانەى واژۆيان كردوۋە ئەمانەن، (ھەدىە موراد ھەيدەر، ئومىد عبدالرحمان حسن، نجات شعبان عبدالله، پېشەۋا طاھر مصطفى، بەھمەن كاكە عبدالله ئەھمد، لىزا ھەلەكەدىن صابر، سعید مصطفى تەتەر خان، عبدالسلام عبدالله حسن، ھىكەت محمد عبو زىد، جىھاد حسن ابراھىم، احسان محمد سلیم، خدیجە عمر طە، سەۋسەن محمد مېرخان، لىلى عبدالجبار، زىدان رشید خان، بەختيار شوكرى سلیمان، بەھجەت على ابراھىم، حسیبە سعید ابراھىم گەردى، گوليزار رشید حاجى، گەلاۋىژ عبید عوسمان، سەروان محمد على حاجى، زانا خالید اسماعیل، وىسى سعید وىسى، سەفین اغا عمر اغا قادر، ھىفیدار احمد سلمان، شوان كریم محمد، مەم اسكندر مەم اسكەندەر، رۆزان ابراھىم على، نزار ملا عبدالغفار، جوان یونس محمد، رېبوار عبدالرحیم عبدالله، رزگار عیسی سوار، زاھر محمد على خەیلانى، محسن حسین مصطفى، جلال محمد عبدالله پەرىشان، ژیان طاھر ئەھمد، گوئستان باقى سلیمان، صباح محمود محمد، بزار خالد عبدالله، چیا حمید شەرىف، رېقىنگ محمد محمد على، ئەرشەد حسین محمد، رېواز فائق حسین، عباس فەتاح صالح، سەرگۆ ئازاد حسین، كاروان عبدالرحمان عبدالله، عبدالناصر احمد على، رۆزان محمد كریم، ھەژان ھسەن احمد، لقمان حمد حاجى، ئاشنا عبدالله قادر، شاخەوان رەئووف مصطفى، جلال محمد امین احمد، بەلین اسماعیل حاجى ابراھىم، شایان كاكە صالح محمد، گۆران عمر على، دابان محمد حسین، على حمە صالح، محمد سعدالدين انوەر، ئایدن معروف سەلیم، سارا دلشاد بكر مولود، رۆبىنە اویملك عزیز، كلارا عودیشو یعقوب، جنان جبار بويا، فاهیك كمال صوغومون) زۆر سوپاس.

ئیمە وەك و لىژنەى كاروبارى ياساى پەرلەمان، داوا لە بەرپزتان دەكەين ئەم پېشنىيازە برپارە ئاراستەى لىژنە پەيوەندىدارەكان بكریت زۆر سوپاس.

بەرپۇز د.رئوواز ھائىق ھىسەن /سەرۋىكى پەرلەمانى كوردستان:

ئەم پېشنىيازە بېرىارە ئاراستەى لىژنە ھەمىشەيەكانى كاروبارى ياساىى و، كاروبارى شەھىدان و، جىنۇ سايدو زىندانىانى سىياسى و سەرجمە ئەندامانى پەرلەمان دەكرى، بەرپۇزان لەبەر ئەووى مەبەستمانە ئەم پىرۇزە بېرىارە رۇزى (3-8) كە رۇزى كارەساتى شەنگالە دەرىجى لە پەرلەمانى كوردستانەو، داواتان لى ئەكەم بە گوڭرەى ماددەى (92) لە پەيرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان دەنگ بەدن، بۇ ئەووى پىرۇزە بېرىارەكە خەسلەتى بە پەلەى بدرىتى و، ئەگەر ھەر ئەندامىكى بەرپۇزى پەرلەمان لەگەل ئەوويە كە ئەم پىرۇزە بېرىارە خەسلەتى بە پەلەى پى بدرى دەستى بەرز بكاتەو؟ زۇر سوپاس ئەم پىرۇزە بېرىارە ئەم پېشنىيازە بېرىارە بە دەنگى (95) ئەندامى پەرلەمان خەسلەتى بە پەلەى پى دەدرى كى لە دزە؟ كەس دز نىيە، بەرپۇزان لەبەر ئەووى يەكىك لە ماددەكانى ئەم پېشنىيازە بېرىارەدا ھاتووە كە قوربانىانى كارەساتى شەنگال و ئىزدىيەكان كان جىنۇ سايدى ئىزىيەكان بە شەھىد ئەزمار دەكرىت ئىمە لە دەستەى سەرۋىكايەتى پىمان وايە دەبى بە گوڭرەى ماددەى (79) پەيرەو بىرگەى (4)م كە باس لەو دەكات پىش دەرجواندىنى ھەر ياسايەك كە بارگرانى داراىى ھەيە دەبى داوا لە حكومەت بكرى بۇ چوونى خۇى بلى لەو بارەيەو داوا دەكەم لىژنەكانى ياساىى و شەھىدان ھەر ئەمرۇ ئەرك بكىش كۇبونووە بكەن لەو بارەيەو بۇئەووى بە زووترىن كات ئەم پېشنىيازە بېرىارە بۇ ۋەرگرتنى بۇ چوون ئاراستەى حكومەت بكەين و لە ناو نوسراوەكەشمان دا بىگومان داوامان لى ئەكەين دەبى لەماووى ھەفتەيەكا ۋەلامان بەدەنەو، چونكە زەمەن لەو بابەتەيا لە مە صالحى ئىمەيا نىيە دەمانەوئ لە (3-8) پىرۇزە پېشنىيازە بېرىارەكە بىئى بە بېرىارىكى تەشرىعى زۇر سوپاس.

بەرپۇزان ئەندامانى پەرلەمان لەبەر ئەووى درىژكرنەووى ماووى كارگردنى پەرلەمان بە مەبەستىكى دىارى كراو بوو ئەوويش پەسەندگردنى كابىنەى نۇيەمى حكومەتى ھەرىمى كوردستان بوو و ئىمە ئەركەكەمان بەجى گەياندو، بۇيە دەمانەوئ بۇتان بخوڭىنەو، بىخەينە روى بەرپۇزان كە لەماووى ئەم خولەى تەشرىعى كە رابروو ئەمرۇ دوا رۇزىەتى پەرلەمانى كوردستان چى كىردووە.

يەكەم: دانىشتنەكانى پەرلەمان (14) دانىشتنى ئاساىى و (1) دانىشتنى نااساىى ياسا بېرىارەكان ژمارەى ياساكان (2) ياسا بوون ژمارەى بېرىارەكان (9)بوون ژمارەى ھەرمانەكانىش (7)بوون ئەو پېشنىيازە ياساينەى خوڭىندەووى يەكەمى بۇ كراو (4) كۇبونووى لىژنە ھەمىشەيەكانى پەرلەمان لە كۇى (15) لىژنەى ھەمىشەيى پەرلەمان كە لە بەروارى (2019-4-1) تا (2019-7-9) (89) كۇبونووى ئاساىى لىژنەكان كراو لەم خولەى پەرلەمان لىژنە ھەمىشەيەكانى پەرلەمان ھەلئىژىردا كۇبونووى لىژنەكان بە نامادەبونى جىگرى سەرۇك و سكرتېرى پەرلەمان سەرۇك و جىگرى سەرۇك و بېرىاردەرى لىژنە ھەمىشەيەكان ھەلئىژىردا ياساى كارا كىردنەووى دامەزراووى سەرۇكى ھەرىمى كوردستان عىراق و ھەموارى شىۋازى ھەلئىژاردنى سەرۇك تا پەسەند كىردنى دەستوور يەكەمىن ھەموارى ياساى پارىزگاكان لە ھەرىمى كوردستان دەرجوڭىندرا، دواى كارا كىردنەووى دامەزراووى سەرۇكايەتى ھەرىمى كوردستان عىراق

بەرپز (نپچرفان ادريس مصطفي بارزاني) له دانپشتني ژماره (6) ي رۆژي (28-5-2019) وهك سەرۆكي هەرپم له پەرلهمان ههلبژيردرا له دانپشتني ژماره (7) ي (10-6-2019) بهرپز (نپچرفان ادريس مصطفي بارزاني) سوپندي ياسايي خوارد بۆ پۆستي سەرۆكي هەرپمي كوردستان له دانپشتني ژماره (8) ي رۆژي (11-6-2019) بهرپز (مسرور مسعود مصطفي بارزاني) به برياري ژماره (7) له پەرلهمانى كوردستان بۆ پۆستي سەرۆكي ئەنجومهنى وهزيران ناوزهندكرا به مهرصومى هەرپمي ژماره (1) ي سالى (2019) بهرپز (مسرور مسعود مصطفي بارزاني) له لايهن بهرپز سەرۆكي هەرپم راسپيردرا بۆ پيكهپناني كابينهى (9) يه مى حكومهتى هەرپمي كوردستان له دانپشتني ژماره (13) ي (10-7-2019) پەرلهمانى كوردستان متمانهى بهخشي به كابينهى وهزاري (9) مى حكومهتى هەرپمي كوردستان و سوپندي ياساييان له بهردهم پەرلهمانى كوردستاندا خوارد.

ئەندامانى بهرپزي پەرلهمان ئيستاش دانپشتنهكهمان ههله ئهگرين فهرموون .

د. رپواز فائق حسين
سەرۆكي پەرلهمانى
كوردستان - عيراق

هپمن ههورامى
جپگري سەرۆكي پەرلهمانى
كوردستان □ عيراق

منى نبى قهوچى
سكرتپري پەرلهمانى
كوردستان □ عيراق